

L

Hunc Librum (cui titulus est
P H A R M A C O L O G I A)
dignum censemus ; ut typis
mandetur.

Thomas Burwell, *Præses.*
Samuel Collins.
Edvardus Hulse.
Richardus Morton.
Joh. Bateman.

Datum 5. Septembris A. D. 1692.
in Comitibus Censoriis ex ædibus
Collegii Nostri.

L

Hunc Librum (cui titulus est
P H A R M A C O L O G I A)
dignum censemus ; ut typis
mandetur.

Thomas Burwell, *Præses.*
Samuel Collins.
Edvardus Hulse.
Richardus Morton.
Joh. Bateman.

Datum 5. Septembris A. D. 1692.
in Comitibus Censoriis ex ædibus
Collegii Nostri.

L 1024.34

PHARMACOLOGIA,
SEU
MANUDUCTIO

AD

Hhh. 235

Materiam Medicam,

IN QUA

Medicamenta Officinalia Simplicia,

HOC EST

Mineralia, Vegetabilia, Animalia earumque
partes in Medicina Officinis usitata, in Methodum
naturalem digesta succinctè & accurate descri-
buntur,

CUM

Notis generum Characteristicis, Specie-
rum Synonymis, differentiis & viribus.

Opus omnibus Medicis, Philosophis,
Pharmacopœis, Chirurgis, & Pharma-
copolis utilissimum.

Ο βίβλ. βεβλῆς, ἡ ὅτι πρὸς μακρῇ.
Hippocrat. Lib. 1. Aphor. 1.

A SAMUELE DALE.

LONDINI:

Sumptibus Sam. Smith & Benj. Walford,
Societatis Regiæ Typographorum, ad insignia
Principis in Cœmeterio D. Pauli. MDCXCIII.

1724. H. 24

PHARMACOLOGIA

MASSACHUSETTS

1724. H. 24

MICHIGAN - H. 24. A. 1

694. 09

LOUISIANA

LOUISIANA - H. 24. A. 1

CELEBERRIMO
COLLEGIO REGALI
Medicorum Londinensium,

HÆC
NATURÆ SPOLIA
ET
ARTIS ORGANA
CONSECRAT
Devotissimus A U T O R.

CELEBRATIMO
COLLEGIO REGALI

Medicinae Londinensis

INSTITUTIO

ARTIS ORGANA

CONSECRATA

Devotissimus Auctor

A 3

PRÆFATIO

Scientia Materia Medica est. Res
maximi momenti, tam Medicis
quam Pharmacopolis & Chirur-
gis, sine qua quanti errores,
quanta strages; Quis enim me-
dicamenta Egrotantibus prescribere, pro-
pinare, & administrare valet, spe ob-
tinendi beneficia iis ascripta ab Anti-
quis; si penitus rudis, & ignarus sit,
vel in dubio hæreat, an sint ipsa, quæ
nobis tradita sunt. Non fingendum,
aut excogitandum, sed inveniendum
quid Natura faciat aut ferat, mo-
mente Oraculo illo Verulamio No-
stro; Quod si à Seculis Hippocratis,
Theophrasti, Dioscoridis, Galeni,
Aliorumque Artis Medicæ Principum,
per cuncta postera hoc observatum fuisset,
Materia Medica nobis incorrupta & per-

P R Æ F A T I O.

*Spicua mansisset, omni Mercatorum fraude,
 & Negotiatorum mysteriis purgata, &
 sine controversiâ facilis, & luculenta;
 sed proh dolor, tantus stupor & ignavia
 Rempublicam medicam hodiè opprimit,
 ut quamplurimi mallent otiosè errare,
 & eruditè necare (periculosus imposturis
 avidorum Mercatorum, Pharmacopola-
 rum, Sepiasariorum, Anicularum, alio-
 rumque ejusdem farinae Veneficorum,
 nimis fidendo, & indulgendo) quam
 elaborare, examinare, & distinctè ad-
 discere ipsa Simplicia Medicamenta quo-
 tidiani Usus; disertè scribit Galenus,
 Lib. 1. de Antidot. Cap. 15. Medi-
 cus omnium (inquit) Stirpium, Fossi-
 lium, & Animalium peritiam habeat,
 consulo; sin minùs, plurimorum sal-
 tem, quibus frequenter, utimur;
 & Aristoteles baud ineleganter, Prima
 laus est humanæ Sapientiæ, valdè simi-
 lia posse distinguere. Magnus ille
 Medicinæ Pater, Sapientissimus Hip-
 pocrates ubique ferè inculcat, Medi-
 cum Rerum Naturalium peritum esse
 debere. Aspera sane censura quam-
 plurimorum*

PRÆFATIO.]

plurimorum apud nos hodiè Medicamentum.

Hæc mihi stimulum & ansam dederunt investigandi, inspiciendi, & cognoscendi Simplicia Medicamenta, Libros Botanicos, & Scriptores naturales pervolvendo, Res ipsas colligendo, examinandoque, summâ quâ potui diligentia. Primò initiatus sub Auspiciis Excellentissimi Viri, & Reipublicæ Philosophicæ Principis Dignissimi, Joannis Raii, progressus feci, & militavi non sine fructu. Testes sint Elucubrationes meæ Botanicae Anglicè scriptæ, & lucem, favente Numine, aliquando visuræ, taceo opusculum hoc leviusculum, & impolitum, sed Tyronibus haud inutile.

De Divisione, & Methodo hujus Libelli alibi disserui. Quoad finem, hoc mihi negotii credidi solum dari, Populo ut inservirent quas fecissem Tabulas, nam pro Deum atque Hominum fidem! Quanti Lusus de Corio humano! Quanti lethales Ictus, ab imperitis Blateronibus,

P R Æ F A T I O.

Et vasis circulatoribus, qui nugis Et
strophis suum captant questum, Materi-
am Medicam nunquam prelibantes;
Ignavum Et sordidum Pecus.

De Ortu, Et Progressu Simplicium
Medicamentorum scribere, majoris molis
est, quàm Romanam condere gentem.
Quedam Casu, quedam Instinctu, alia
ab experientia effluerunt; Multa ab
Indis, Multa à Brutiis derivamus;
Barbari enim, Et Fera commodissimas
Res invenerunt, quæ Gentes humanissi-
mas latuerunt.

Restat solum ut grates persolvam de-
bitas Amicis nostris, quorum opera Et
consiliis usi fuimus in concinnandâ hâc
Materiæ Medicæ Historiolâ. Hi sunt
Viri Clarissimi, meum supereminentes
Præconium, Joannes Raius, Vicinus Et
Amicus noster, de quo jure glorior.
D. Tancred Robinson, M. D. D. Hans
Sloan, M. D. D. Leonardus Plukener,
M. D. Hortorum Regionum Custos Ocu-
latissimus. D. Martinus Lister, M. D.

in

P R Æ F A T I O.

in Re Naturali Sagacissimus. D. Samuel Doody, Horti Botanici apud Chel-seianos Præfectus meritissimus: Et D. Jacobus Newton. Sic orta est Fabrica nostra, rudis indigestaque Moles; Sublimioribus Ingeniis incudenda, formanda, polienda, & perficienda. Tentamini & Cæptis aspirate, Lectores Benexoli.

Nominum

Nominum Abbreviatorum Dilucidatio:

A. Litera in Margine posita indicat Mineras Plantas, & Animalia illa quibus præfigitur Angliæ alumna esse.

Act. Philos. & Transact. Philos. Acta Philosophica Regiæ Societatis Londinensis.

Agricol. Agricola.

Aldrov. Aldrovandus.

Amman. Pauli Ammanni Manufactio ad Materiam Medicam.

Bellon. Bellonius.

Boet. Boetius de Boot.

Bonan. Bonanni Recreatio Mentis & Oculi.

Bont. Bontius.

Breyn. Cent. Jacobi Breynii Centuria. *idem Prod.* 1. & 2. Prodromus primus & secundus ejusdem.

C. B. Caspari Bauhini Pinax.

Cæs. & Cæsalp. Andreas Cæsalpinus.

Cam. Camerarius.

Clus. Carolus Clusius.

Colum. Fabius Columna.

Diosc. Dioscorides.

Dod. Dodonæus.

Ephem. German. Ephemerides Germanicæ.

Flo. Lug. Bat. Flo. Flora Lugduno-Batava Flores.

Gal. Galen.

Ger. & Ger. emac. Gerardi Historia emaculata.

Gesn. Gesnerus.

H. M. Hortus Malabaricus.

H. Ox. Roberti Morisoni Historia Plantarum Oxoniensis.

Herm. Cat. Horti Lugduno-Batavi Catalogus Pauli Hermanni.

Hoffman. Casp. Hoffmannus.

J. B.

Nominum Abbreviatorum Dilucidatio.

- 3. B.** Joannis Bauhini Historia.
Jons. Joannis Jonstoni Historia Animalium. **Jons.D.**
ejusdem de Arboribus.
List. Martini Listeri Historia Animalium. *idem*
Icon. & H. Conch.
—— Historia Conchyliorum ejusdem.
Marg. & Marck. Marckgravius.
Matth. Matthioli in Dioscoridem.
Mer. P. Merreti Pinax.
Mouf. Mouffettus.
Munt. Muntingius.
Offic. Nominata usitata in Officinis denotat.
P. B. Phytologia Britannica.
P. B. P. Paradisi Lugduno-Batavi Prodrumus.
P. P. Leonardi Plukeneti Phytographia.
Park. Parkinsoni Theatrum Plantarum. *idem.*
Parad. Paradisus ejusdem.
Plin. Plinius.
Pis. Gulielmi Pisonis Historia *idem* **Mant. A.** Man-
tissa Aromatica ejusdem.
R. Cat. Joannis Raii Catalogus Plantarum.
—— **H.** Historia Plantarum ejusdem.
—— **Metb.** Methodus Plantarum nova ejusdem.
—— **Ichth.** Francisci Willoughbei Ichthyologia,
à Joanne Raio edita.
—— **Ornith.** Francisci Willoughbei Ornithologia,
ejusdem.
—— **Synop. Animal & H. Animal.** Synopsis Ani-
malium ejusdem.
—— **Synop.** Synopsis Plantarum ejusdem.
Rondel. Rondeletius.
Salv. Salvianus.
Scalig. Scaliger.
Schrod. Schroderus.
Turn. Turnerus
Usu. In usu sunt.

Officina.

OFFICINA SIMPLICIUM

RADICES.

		Asari vulg.	146
		—virg.	ib.
A.			
A Cetoſæ, Oxalidis.	140	Asclepiadis, Vincetoxici,	
Acori Veri, Calami		Hirundinariæ.	346
aromatici officin.	374	Asparagi.	272
—Adulterini, Pſeudacori,		Alphodeli veri albi.	360
Gladioli lutei.	360	—lutei, Haſtæ Regiæ, ib.	
Alli.	354		
Althææ, Biſmalvæ, Ibiſci.		B.	
	251	Bardanæ majoris, Lappæ	
Anchuſæ.	223	maj	170
Angelicæ.	204	—minoris, Lappæ min.	135
Anthoræ, Antithoræ.	280	Behen albi	334
Apii paluſtris, Elcoſelini.		—rubri.	189
	209	Bellidis, Symphyti minimi.	
Ari.	369		177
Ariſtolochiæ longæ, te-		Betæ albæ.	144
nuiſ.	288	—rubræ.	145
—rotundæ.	ib.	Biſmalvæ, Althææ.	251
—Clematidis.	ib.	Biſtortæ.	142
Arthanitæ, Cyclaminis.	362	Borraginis.	222
Arundinis.	382	Brufci, Ruſci.	268
		Bryoniæ	

Officina Simplicium.

Bryoniæ albæ.	266	Cucumeris agrestis.	261
— nigrae.	267	Cyclamini, Arthanitæ.	362
Buglossi hortensis.	223	Cynoglossæ.	221
— sylvestris.	ib.	Cyper longi, Romani.	372
		— rotundi.	ib.

C.

Calami aromatici officin.		D.	
— i.e. Acori vari.	374	Dauci.	212
Capparum.	475	Dentariæ, Dentillaræ.	296
Cardui Mariæ.	168	Dictamni albi, Fraxinellæ.	
Caryophyllatæ.	252		278
Caulium.	297	Doronici Romani.	162
Centaurii majoris.	169	Dracontii.	368
Cepæ.	354	Dulcamari, Solani lignosi.	
Chamaeleontis albi, Carli-			270
næ.	163		

E.

— nigri.	168	Echii.	224
Chelidonii majoris.	308	Eleosilini Apii.	209
— minoris, scrophulariæ		Ellebori, Veratri albi.	138
min.	249	— nigri.	277
Chinæ.	265	Endiviæ.	157
Cichorii hortensis.	156	Enulæ campanæ, Helenii.	
— agrestis.	157		161
Cinaræ, Scolymi.	167	Eryngii.	186
Celubrina virginiana, Ser-		Esulæ majoris.	308
pentaria, Piftolochia		— minoris.	309
virginiana.	289		

F.

Consolidæ, Symphyti ma-		F.	
joris.	223	Farfarae, Tuffilaginæ.	159
— medii, btigulæ.	245	Filicis mariæ.	126
— minoris, bellidis mino-		— foeminae.	128
ris.	177	— floridæ, Osmundæ rega-	
— regalis, delphinii.	279	lis.	ib.
Contrayervæ, Drakenæ.	257	Filipendulæ.	254
Costi dulcis.	366	Fœniculi.	22
— amari.	ib.	Fraxinellæ, Dictamni albi.	
Curcumæ.	362		278

Fumariæ

Officina Simplicium.

Fumariz bulbosæ.	633	M.	
Malvæ.			250
Gaultheriæ.			284
Galangæ majoris.	367	— nigra, Falappa.	285
— minoris.	368	Mei, Mei Athamatici.	203
Gentianæ.	284	Moriss Diaboli, Succifæ.	183
Ginseng, Ninzin.	340		
Glycyrrhizæ, Liquiritizæ.	321	N.	
Graminis canini.	382	Napi dulcis, Buniadis.	298
		Nardi Celticæ.	188
		— Indicæ, Spicæ nardi	
H.		officin.	372
Hermodaçtyli.	356	Ninzin, Ginseng.	ib.
Hippolapathi.	139	Nymphææ, Nentupharis.	350
Hirundinaria, Asclepias.	346		
— Vincetoxici.	346		
Hyacinthi.	355	O.	
Hyoscyami.	282	Ononidis, Arestæ bovis.	328
Hydrolapathi.	140	Oreoselini.	653
		Oxylapathi, Lapathi acuti.	140
I.			
Jala pæ.	285	P.	
Imperatoriz, Astrantizæ.	205	Pæoniz maria.	276
		— foeminæ.	277
Iridis nostratis.	359	Pastinacæ Hortensis.	196
— Florentinæ, Illyricæ.	ib.	— Sylvestris.	ib.
Isatidis, Glasti.	303	Pentaphylli, Quinquæfolii.	253
L.			
Lapathi acuti, Oxylapathi.	140	Petasitidis.	160
		Petroselini.	209
Lappæ, Bardanz majoris.	170	Peucedani.	199
— minoris.	135	Phu, Valerianæ majoris.	188
Levistici.	206	— minoris.	ib.
Lilii albi.	353	Pimpinellæ, Sanguisorbæ	190
Liquiritizæ, Glycyrrhizæ.	321	— Saxifragæ.	208
		Plan.	

Officina Simplicium.

Plantaginisterrestria.	312	Serpentaria Virginiana.	289
— aquatica.	254		
Polypodii quercui.	124	Sigilli Solomonis, Polygo-	268
Polygonati, Sigilli Salo-	268	nari.	268
monia.	268	Sileris.	207
Porri.	335	Spatulae foetidae.	360
Pyrethri.	177	Succisa, morsus Diaboli.	183
		Symphyti, Consolidae ma-	225
		joris.	225
Q.	253		
Quinquefolii, Pentaphylli.	253		
		T.	
R.			
Rapi.	297	Taraxaci, Dentis Leonis.	155
Rhaphani Hortensis.	299		199
— Sylvestris.	654	Thapsiae.	213
— rusticani.	301	Tormentillae.	285
Rha, Rhei pontici, Rha-	138	Turbith, Turpethi.	139
pontici officinarum.	170	Tussilaginis, Farfarae.	170
— barbari, rhabarbari.	ib.		
— vulgaris.	344	V.	
— Monachorum.	139	Valerianae, Pbu. majoris.	188
Rhodiae.	ib.	— minoris.	ib.
Rubiae tinctorum.	217	Verbenae.	237
Rufci, Brusci.	267	Victorialis.	635
		Vincetoxici.	346
S.		Urticae.	134
Saponariae.	334		
Salzeparillae.	264	Z.	
Sassafras.	417	Zedoariae longae.	365
Satyril maris.	369	— rotundae.	366
— feminae.	ib.	Zerumbet.	ib.
Saxifragiae albae.	339	Zingiberis.	365
Scyllae.	355		
Scrophulariae.	289		
Scorzoneræ nostratis.	156		
— Hispanicae.	ib.		

COR-

Officina Simplicium.

CORTICES.

		J.	
		Juglandis arboris.	391
		Juglandium nucum viri-	
		dium.	ib.
A.		L.	
Vellanarum.	392	Laureolæ.	460
Aurantiorum.	483	Lauri.	496
B.		Ligni Sancti.	494
Berberis, Oxyacanthæ Gal.	467	Limorum.	483
Betulæ:	400	M.	
C.		Macis:	437
Canellæ veræ Cinnamomi.	425	Malicorium, cortex gra-	
— albæ Winterani Spuri.	432	nati.	413
Capparis rad.	473	Mandragoræ rad.	469
Calicæ Caryophyllatæ.	421	Mezerel.	460
— lignæ:	429	Mori rad.	494
Castanearum.	393	P.	
Cinnamomi.	429	Peruanus.	414
Citrii.	482	Prunelli sylvestris.	442
E.		Pineorum nucleorum.	397
Ebuli.	468	Pistachiorum nucleorum	
Efulæ rad.	309	exterioria.	490
F.		Populi arb.	402
Frangulæ, Alni nigrae.	467	Q.	
Fraxini.	495	Quercus.	393
G.		S.	
Granatorum immaturo.	413	Sambuci.	468
rum, Malicorium.	413	Sassafræ radicia.	427
Guajaci.	494	Suberia.	394
		T. Ta-	

Officina Simplicium.

T.		J.	
Tamarisci.	497	Jupiperinum.	491
Tilix.	492		
Thuris.	517	L.	
		Lentiscinum.	457

U.		M.	
Ulm.	497		
Winteranus cortex verus.		Moluccense.	137
	422		
—Spurius Cancell. alba.		N.	
	432	Nephriticum.	512

L I G N A.		R.	
		Rhodum.	515
		Rorismarini.	232
		Rubrum.	512

A.		S.	
A Bietis.	395		
Agallochum, Lig-		Sanctum.	494
num Aloë.	1	Santalum album.	478
Aspalathi.	518	— citrinum.	ib.
		— rubrum.	512
Baccharium.	511	Sapan.	ib.
Buxi.	493	Sassafras vide Radix.	ib.

C.		T.	
Colubrinum.	485	Tamarisci.	ib.
Coryli.	392		
Cypressi.	400	V.	
		Visci.	458

E.		Z.	
Ebenum.	435		
		Zanthoxylum.	405
G.			
Guaiacum.	494		
		Herbæ	

Officina Simplicium.

	Althæa, Bifmalva, Iſicua.	251
Herbæ Folia, &	Anagallis terreſtris maſ.	337
Germina.	— ſemina.	ib.
	— aquatica, Becabunga.	306
A.		
A Brotonum maſ.	Anethum.	198
— ſemina, Cha-	Angelica.	204
macypariſſus.	Aptum, Eleoſelinum.	209
Abſinthium latifolium, Aparine.		218
vulgare.	Aquilegia.	279
— Tenuifolium Roma-	Argentina, Potentilla.	253
num.	ib. Artemiſia vulgaris.	184
— Seriphium.	ib. — Chinenſis, Moxa.	ib.
Acanthus, Branca urſina.	Aſarum.	146
	384 Aſperula odorata, Aſper-	
Acetoſa, Oxali. Arvenſis,	gula.	218
Lanceolata.	Atriplex.	143
— Romana rotundifolia.	Atractylis.	168
	ib. Auricula muris, Piſoſella.	155
— Vulgaris.		140
Acetoſella, Lujula.		348
Adianthum vulgare, Ca-	B.	
pillus veneris.	Balfamita maſ, Coſtus her-	180
— album, Ruta muraria, Banguæ.	torum.	342
Salvia vitæ.	ib. Bardana, Lappa major.	170
— nigrum.	— minor.	135
— ſureum, Polytrichum	Becabunga, Anagallis a-	
ſureum.	quatiſca.	306
Ageratum, Eupatorium	Beta alba.	144
Meſſica.	— rubra.	143
Agrimonia, Eupatorium	— nigra.	ib.
Græcorum.	Betle.	408
Alcea.	Betonica Sylveſtris, vul-	
Alchimilla,	garia.	240
Alfine,	— aquatica,	290
	Bellis	

Officina Simplicium.

Bellis major.	177	Ceterach, Scolopendrium.	
— minor.	ib.		125
Bistorta.	142	Chærefolium.	202
Blitum.	143.	Chamædria, Triffigo.	235
Bonus Henricus.	144	Chamæmelum.	178
Borago.	222	Chamæpitys, Iva arthritica.	
Botrys, Ambrosia.	143		244
Brassica Sativa.	297	Chamæcyparissus, Abrotanum famula.	180
— Marina, foldanella.	286		
Bryonia alba.	266	Chelidonium majus.	308
— nigra.	267	— minus.	249
Buglossum.	223	Cichorium agreste.	157
Bugula.	245	— Sativum.	156
Bursa Pastoris.	304	Cicuta.	210
Bupthalamum.	175	Cinaze, Scolymi folia.	167
Buxi folia.	493	Cochlearia Batava, rotundifolia, hortensis.	302
		— Britanica, marina.	303
		C.	
		Conyza, Pulicaria.	161
Calamintha Vulgaris seu		Consolida Major.	225
Montana.	243	— Media, Bugula.	245
— Palustris.	237	— Minima, Bellis.	177
Calendula.	175	— Saracenica, Solidago.	
Camphorata.	147		162
Caprifolium, Periclymenum, Matrisylva.	418	Coronopus.	312
Candamine.	301	Cotula foetida.	178
Carduus Mariz.	168	Crassula, Fabaria.	275
— Benedictus.	ib.	Crithmum, feniculum.	
Caryophyllata.	252	marinum, Herba sancti Petri.	212
Cataputia.	309	Crucista.	287
Cauda equina, Equisetum.		Cuscuta.	313
	123	Cyanus major.	169
Caulis.	197	— minor.	ib.
Centaureum minus.	347	Cynoglossum.	221
Centinodium, Polygonum.		Cypressi fol.	399
	142		

Officina Simplicium.

		<i>Feniculum vulgare.</i>	212
	D.	— <i>marinum, Crabium.</i>	ib.
Dens Leonis, Taraxacum.	Filipendula.		254
	135	<i>Filix florida, Osmunda</i>	
Dichamnus Creticus.	137	<i>regalis.</i>	128
Digitalis.	390	<i>Folium malabathri.</i>	430
Dipascus sativus, Carduus.	Fragaria.		252
Fullonum.	186	<i>Fraxini folia.</i>	495
— <i>sylvestris, Labrum Ve-</i>	Fumaria.		190
<i>neria.</i>	ib.		
Doronicum Germanicum.	G.		
	652	<i>Galega, Ruta Capraria.</i>	322
E.		<i>Gallium.</i>	218
Ebuli, Chamæactes folia.	Genista.		509
	468	<i>Geranium Moschatum.</i>	
Echium.	224		341
Elatine, Veronica femina.	— Robertianum, Gratia		
	287	<i>Dei.</i>	342
Eleoselinum, Apium.	309	— <i>Columbinum, Pes Co-</i>	
Endivia Scariola.	157	<i>lumbinus.</i>	ib.
Enula campana, Helenium.	Gnaphalium.		165
	161	<i>Gratiola.</i>	290
Equisetum, Cauda equina.	H.		
	123		
Epithymum.	314	<i>Hedera arborea.</i>	419
Erigerum, Senecio.	164	— <i>terrestris, Chamæcif-</i>	
Erythimum.	300	<i>sus.</i>	242
Esula minor, Pityula.	309	<i>Helenium, Enula campa-</i>	
Eupatorium Græc. Agri-	na.		161
<i>monia.</i>	191	<i>Helxine, Parietaria.</i>	145
— <i>Mesuiæ, Ageratum.</i>	181	<i>Hepatica, Lichen.</i>	121
— <i>Avicennæ, Eupatorium</i>	Herba Paralytica.		346
<i>Cannabinum.</i>	164	<i>Herniaria.</i>	150
Euphrasia.	291	<i>Hieracium.</i>	154
		<i>Hippolapathum.</i>	139
F.		<i>Hipposelinum, Smyrneum.</i>	205
Fabaria, Crassula.	275	<i>Hispidula.</i>	

Officina Simplicium.

Hispidula.	652	— Alexandrina.	267
Horminum hortense, Scla-		— Lens palustris.	117
rea.	239	Lepidium, Piperitis.	904
— sylvestre.		— ibi Levisticum.	207
Hyoscyamus.	282	Ligustrum.	466
Hypericum.	336	Lithospermum.	224
Hypoglossum, Bilingual.		Limonium.	189
	267	Linaria.	287
Hyssopus.	232	Lingua. Cerrina, Phyllitis.	123
			123
I.		Lotus urbana, Trifolium	
Iberis Cardamantice.	303	— odoratum.	327
Illecebra.	275	Lajula, Acetofella.	348
Inguinalis, After Atticus.		Lunaria.	122
	175	Lupulus Salictarius.	133
Isatis, Glastum.	305	Lysimachia.	336
Juncus vulgaris.	373		
— odoratus, Schœnanthus.		M.	
	374	Majorana, Semplicum.	238
Ioa arabica, Chama-		Malva vulgaris.	230
piys.	244	— arborea.	ib.
		Mandragora.	269
K.		Marrubium, Prassium.	al-
Kali.	148	— bum.	241
		— nigrum.	244
L.		Marum.	233
Lactuca.	153	Matricaria, Parthenium.	
Lagopus, Pes Leporinus.			179
	326	Matrisylva, Perichymentum,	
Lamium, Urtica mortua.		Caprifolium.	418
	243	Melilotus.	327
Lappa, Bardana major.		Melissa, Melissophyllum.	
	170		243
— minor.	135	Mentha Sativa.	235
Lavendula.	231	— Aquatica, Sifymbrium.	
Laureola.	460		236
Lauri vulgaris folia.	490	Menthastrium, Mentastrum.	
		ib.	Mer-

Officina Simplicium.

<i>Mercuriella</i>	36	<i>Petiolata</i>	215
<i>Mezerium Chamæditi</i>	460	<i>Perficæ folia</i>	422
<i>Millefolium</i>	176	<i>Petrocelinum</i>	209
<i>Morus Diaboli, Siccus</i>	185	<i>Phyllis, Lingua Serpentina</i>	
<i>Muscus</i>	216		223
<i>Myrrhæ</i>	203	<i>Pha. Valeriana</i>	188
<i>Myrti fol.</i>	419	<i>Pilefella, Auricula Maris</i>	

N.

<i>Nasturtium hortense</i>	303	<i>Pimpinella, Sanguisorba</i>	
— <i>aquaticum</i>	301		190
<i>Nepetha</i>	240	<i>Pisthusia, Epula minor</i>	309
<i>Nicotiana, Petum, Tabacum</i>	283	<i>Plantago Latifolia, Vulgaris, Septinervia</i>	112
<i>Nymphæa, Nymphaea</i>	350	— <i>Angustifol. Quinqu-</i>	
		<i>dervia</i>	ib.
		<i>Polium Montanum</i>	224
		— <i>Creticum</i>	ib.

O.

<i>Ocimum, Basilicum</i>	339	<i>Polygonum, Continua</i>	
<i>Olea fol.</i>	447		142
<i>Ononis, Acreta Ego</i>	328	<i>Polytrichum Officin. Tri-</i>	
<i>Ophioglossum</i>	122	<i>chomanes</i>	135
<i>Origanum</i>	238	<i>Populi folia, tum Oculi</i>	
<i>Oxylapathum, Rumex</i>	140	<i>Porrum</i>	185
<i>catus</i>		<i>Portulaca</i>	334
		<i>Palanilla, Argentina</i>	252
		<i>Præfium, Marrubium al-</i>	

P.

<i>Papaver album</i>	306	<i>Pum.</i>	241
— <i>nigrum</i>	307	— <i>nigrum</i>	244
— <i>rubrum, Rhæa</i>	308	<i>Primula veris</i>	345
<i>Parietaria, Melxine</i>	145	<i>Prunella</i>	241
<i>Pentaphyllum, Quinqu-</i>		<i>Platnicka</i>	176
<i>folium</i>	253	<i>Pulegium Cervinum</i>	226
<i>Perficaria maculata, Hy-</i>		— <i>Regale</i>	ib.
<i>dropter</i>	141	<i>Pulicaria, Compa</i>	161
— <i>non maculata</i>	ib.	<i>Pulmonaria maculosa</i>	221
		<i>Pyrola</i>	370

(a)

Q. Quer-

Officina Simplicium.

		— vulgaris.	214
		Scabiola.	183
Q.		Scariola Endivia.	157
Quercus folia, tum ger-	393	Scnanthus, Fucus ado-	
mina.		ratus.	374
Quinquefolium, Penta-	253	Sclarea, Horminum boy-	
phyllum.		tense.	239
		Scordium.	246
R.		Scrophularia.	289
Ranunculus.	250	Sedum, Sempervivum ma-	
Ros folis	350	ja.	273
Rosmarinus.	232	— minus.	339
Rubi Vulgaris Cymæ &	477	Senecio, Erigerum.	164
folia.		ib. Sennæ folia & folliculi.	
— Idæi.			
Rumex, Lspathum.	140		302
Ruta Capraria, Galega.	322	Serpyllum.	234
— hortenſis, vulgaris.	311	Sigillum Salomonis, Poly-	
— muraria, Adiantum		gonatum.	168
album, Salvia vita.	127	Smyrnium, Hippofelinum.	
— fylveſtris, Harmel.	311		203
		Solanum.	270
S.		Soldanella, Braſſica mari-	
Sabina.	400	na.	286
Sallia folia.	402	Sonchus lævis.	154
Salvia hortenſis major.	230	— aſper.	ib.
— minor.		ib. Sophia Chirurgorum.	360
— fylveſtris, Scorodonia,		Spica nardi Indicæ.	372
boſci.	245	— Celticæ.	188
Simbuci folia, tum ger-		Spica vulgaris.	231
mina.	468	Spinachia.	135
Sampſucum, Majorana.	234	Spina alba.	413
Sanguisorba, Pimpinella.		Succisa, Morſus Diaboli.	
	190		185
Sanicula.	215	Symphytum, Conſolida, ma-	
Saponaria.	334	ja.	223
Satureia.	233		
Saxifraga alba.	339		

T. J.

Officina Simplicium.

T.		Ulni folia.	497
Tamarisqi folia.	497	Umbilicus veneris.	276
Tanacetum.	181	Urtica urens vulgaris.	134
Taraxacum, Dens Leonis.	— romana.		ib.
	155	— mortua, Lamium al-	241
Tapfus barbatus.	348	bum,	ib.
Thea.	472	— rubrum.	
Thymus.	234		
Tiliae folia.	492	FLORES.	
Tithymalus.	309	A.	
Toementilla.	253	Blinthii comae flo-	
Trifolium vulgare.	326	rentes.	182
— aureum, Epatica no-	— Agni casti, Vitis.		425
bilis.	249	Alcarnae	466
— acetosum, Lujula, Ace-	348	Amaranthi, Flores Amo-	
tosilla.	348	ris.	144
— odoratum, Lotus ur-	327	Anethi.	198
bana,	349	Anthos, Rorismarinum FL.	
— Aquaticum.	159		232
Tussilag.		Aquilegiae.	279
V.		Aurantiorum.	483
Valeriana, Phu.	188	B.	
Verbascum.	348	Balaustia, Sylvestris Pu-	
Verberna.	237	nice flores.	414
Veronica mas, Betonica	306	Betonice.	240
Pauli.	237	Boraginis.	122
— Femina, Elatins.	340	Buglossi.	223
Violaria.	341	C.	
Viola tricolor.	347	Calendulae.	175
Vinca peruvica.	346	Caprifolii, Periclymeni,	
Vincetoxicum, Asclepias.	162	Matrisylvae.	413
Hirundinaria.	469	Caryophylli rubri, Tunicae,	
Virga aurea.	255	Vetonice flores.	333
Vitis folia, pampini.		(a 2)	Cen-
Ulmaria, Regina prati.			

Officina Simplicium.

Centaurii minoris.	347	— rubri.	ib.
Chamaemeli.	178	Lavendulae.	231
Cheyri, Leucosii lutei.	296	Leucosii lutei, Cheyri.	296
Cichorii.	156	Ligustri, Orientali, Alcan-	
Consolidae majoris, Sym-		nae.	466
phyti maj.	225	— vulgaris.	ib.
Crocus.	356	Lilii albi.	353
Cyani majoris.	169	— convallium.	268
— minoris.		ib. Lupuli.	133
Cynostati.	416		
Cytini, Sativae Punicae fl.		M.	
	413	Malvae aulgaris.	250
		— arboreae.	ib.
D.			
Digitalis.	290	Matricariae.	379
		Matrisylviae, Caprifolii,	
		Periclymeni.	418
E.			
Echii.	224	Meliloti.	327
Ericae.	498	Melissae, Melissophylli.	243
Euphrasiae.	291		
		N.	
F.		Nucis juglandis, Nucu-	
Fabarum.	320	menta, Juli.	391
Fumariae.	190	Nymphaeae albae.	350
		— luteae.	351
G.			
Genistae.	509	O.	
		Origani.	238
H.			
Herbae paralyticae.	346	P.	
Hyperici.	336	Papaveris albi.	306
Hysopii.	232	— nigri.	307
		— rubri, erratici.	308
J.		Paralyfi.	346
Jasmini.	463	Paeoniae.	277
		Periclymeni, Caprifolii,	
		Matrisylviae.	418
L.			
Lamii albi.		Urticae mor-	ib.
tuae.	242	Perficte-	Pri-

Officina Simplicium.

Primulæ veræ. 345 — rubri. ibi

Prunellæ. 241

Prunellorum sylvestrum. X.

442 Xochinacatzlis Flos Au-
riculæ. 507

R.

Rorismarini, Anthos. 232

Rosæ albæ. 417

— caninæ. 416

— Damascenæ, pallidæ.
ib.

— rubræ. 417

S.

Salviæ. 230

Sambuci. 408

Saxifragiæ albæ. 339

Scabiosæ. 185

Siliginis, Secalis. 378

Stoechadis Arabiæ. 231

— Citrinæ. 163

T.

Tamarisci. 497

Tanacet. 181

Tapfi barbati. 348

Tiliæ. 492

Tonicæ, Caryophylli bor-
sensis, Veronica rubra, leni fructus. 467

333

Tussilaginis, farfaræ. 159

V.

Verbasci. 348

Violæ Martiæ. 340

Visicis, Agni casti. 425

Urtica mortuæ, Lamii
albi. 242

A.

A. Gresta. 469

Alkekengi, Halica-
cabi Baccæ. 271

Amoris Poma. 270

Amygdala dulcis. 437

— amara. ibi

Anachardia, Orien. 419

— Occid. ibi

Anthophylli. 410

Aurantia mala. 483

Avellanæ. 392

B.

Balanus myrsefica, Glans.

unguentaria. 503

Balsamina. 653

Berberia, Oxyacanthæ Ga-
leni fructus. 467

C.

Cacao. 486

Cappares. 475

Capsici filiquæ, Piper In-

dicum. 278

Caricæ, Ficus aridæ, passie.

404

Cardamomum majus. 363

(a 3)

minua.

Officina Simplicium.

— minus.	ib.	— <i>passæ, Caryæ.</i>	ib.
— grana Paradysi.	ib.	Fragra.	252
Caroba.	511		
Carpobalsamum.	455	G.	
Caryophylli.	420	Gallæ communæ.	393
Cassia fistularia.	505	— Turcicæ.	ib.
Castanæ.	393	Glandes quercinæ.	ib.
Cerasa nigra.	447	Glandium quercinorum.	ib.
— rubra.	446	caliculæ, cupulæ.	ib.
Cicer album.	323	Granata mala, mala puni-	
— nigrum.	ib.	ca.	413
— rubrum.	ib.	Grossulariæ, uvæ crispæ.	
Citria mala.	482		417
Citrullus.	259		
Coculus Indus.	463	H.	
Coffee.	491	Hederæ baccæ.	419
Colocynthis.	259	Heliotropi tricocci.	136
Corinthiacæ passulæ.	471	Herbæ Paradis-baccæ.	269
Corna.	446		
Cubebæ.	464	J.	
Cucumis hortensis.	260	Juglandes.	391
— agrestis, asininus.	261	Jujubæ.	444
Cucurbita.	258	Juniperi baccæ.	401
Cynosbati fructus.	416		
Cupressi Coni.	399	L.	
Cydonia.	411	Lauri baccæ.	490
		Limonia.	483
D.			
Dactylus.	385	M.	
E.			
Ebuli, Chamæactes grana.		Armeniaca, præcocia.	435
	468	Mala <i>Aurantia.</i>	483
Euonymi.	473	— <i>Citria.</i>	481
		— <i>Cydonia, Cotonea.</i>	411
		— <i>Granata, Punica.</i>	413
F.		— <i>Limonia.</i>	483
Ficus viridea.	404	— <i>Mandragoræ.</i>	269
		Perfica.	

Officina Simplicium:

— Perſica.	435	Phaſcoli, vulgaris.	318
— Stramonia.	286	— Zurratenſia.	ib.
— Vulgaris, poma	bor.	Pimenta Piper Jamaicenſe.	
tenſia.	410		421
— ſylveſtria.	411	Pini Coni.	397
Mecaxochitl.	406	Piper rotundum album.	
Melones.	260		493
Mefpila.	412	— nigrum.	492
Mora.	404	— Jamaicenſe.	421
Myrobalani Bellericæ.	444	— longum.	405
— Chebulæ.	443	Piſtachia.	490
— Citrinæ, flavæ.	ib.	Poma vulgaris hortenſia	
— Emblicæ.	444	fragrantia.	410
— Indæ, nigræ.	443	— ſylveſtria.	411
Myrtilli, Myrti bacce.	419	Pruni Gallia.	441
		— Damafcenæ.	ib.
		— Brignolenſia, prunella.	

N.

Nuces Aquaticæ, Tribuli			ib.
aquatici nucæ.	384	Prunella ſylveſtria.	442
— Avellana.	392	Pyra.	411
— Caſtanea.	393		
— Cypreſſi.	400		
— Fuglandes.	391	Rhus.	461
— Molchatar, Myrſticæ.	437	Ribesia.	418
	490	Ricini vulgaris.	136
— Piſtachiz.	490	— Americanis.	ib.
— Vomice.	484	— Moluccenſis.	137
		Rhamni, Spinæ cervinæ	
		fructus.	474

O.

Olivæ muria conditæ.	447	Rubi vulgaris fructus.	477
Oreofelinæ.	652	— Idæi.	ib.

P.

Papaveris albi Capiti.	306	Sambuci bacce.	468
— nigri.	307	Sebeſten.	424
Pepones.	258	Siliquæ caſſiæ.	505
Perſica.	435	Sorba.	412
	(a 4)	Spinæ	

S.

Officina Simplicium.

Spinæ albae baccæ.	413	Atriplicia.	143
— cervinæ.	474	Avenæ.	381
Strobili, Pinei nuclei.	397	Aurantiorum.	483

T.

Tamarindi.	507	Baniæ moschatæ.	341
Tribuli aquatici nuces.	384	Bardanæ.	170

U.

Vaynilli.	508	Basilici, Ocimi.	239
Uvæ virides vitis.	469	Berberis, Oxyacanthæ Gal.	467
— crispæ, Grossulariæ.	417	Bombacis.	341
— passæ majores.	471	Brusci, Rusci.	267

C.

— minores, Corinthiæ.		Cannabis.	133
Passulæ.		ib. Cardamomi majoris.	363

SEMINA.

A.

A Bisthii, Seriphii, San-		Cataputiae majoris, Ricini.	
tonicum.	182	— minoris, Lathyridis.	309
Acetosæ, Oxalidis.	140	Caulium.	297
Agni casti, Viticis.	425	Ceparum.	354
Althææ, Bismalvæ.	251	Cerasorum nuclei.	446
Ammeos veri.	211	ib. Chærefolii.	202
— vulgaris.		Ciceris.	323
Amomi veri.	363	Cichorii.	156
— Spuri.	207	Cicutæ.	216
Anethi.	198	Citrû.	482
Angelicæ.	204	Citrulli.	259
Anisi.	210	Cochleariæ hortenſis.	302
Anthera, semen Rosarum.		Colocynthis.	259
Apû, Eleoselinæ.	209	Coriandri.	214
Aquilegiæ.	279	Cridmi.	212
Asparagi.	272	Quâmeris hortenſis.	260

sylve-

Officina Simplicium.

— sylvestris, Afini.	261	Hippofelini, Smyrni.	205
Cucurbitæ.	258	Hordeum.	378
Cydoniorum, Cotanorum.		Hormini sylvestris.	239
	411	Hyofcyami albi.	282
Cymini.	204	Hyperici.	336
Cynobati.	416	Hyssopi.	232

D.

Dactylorum ossa.	385
Daturæ.	386
Dauci nostratis.	213
— Cretici.	214

L.

Lactucæ.	153
Lapathi acuti, Oxylapathi.	
	140
Latbyridis, Cataputia mi-	
noris.	309

E.

Ebuli.	468
Endiviz.	157
Eruce.	299
Erysimi.	300
Ervi, Orobi.	312

Laurcolæ.	460
Lentes.	319
Levistici.	206
Limonum.	483
Lingæ avis, Fraxini	
semina.	497

F.

Faba.	310
Forniculi vulgaris.	212
— dulcis.	213
Fornigraci.	327
Fraxini, Lingæ avis.	495
Fumariz.	190

Lini.	344
Lithospermi, Milii	
Solia.	
	214
Lolii.	381
Loti urbanæ, fativæ.	327
Lupini.	310

M.

Genistæ.	309
Grana Gnidia, Thyneleæ	
grana.	460
Grana Paradisi.	365
Grana Tiglia.	137
Granatorum.	413

Magistrantiz, Ostrutii,	
Imperatoriz.	205
Majoranzæ, Amaraci.	238
Malvæ.	250
Mandragoræ.	269
Melonum, Melopeponum.	
	260
Mespilorum.	413

H.

Harmel, Rutæ sylvestris.	
--------------------------	--

(13)

Mezeri

Officina Simplicium.

Mezeri.	460	Rhois obsoniorum, Su-	
Milii communis.	381	mach.	461
— Solis, Liriospermi.	224	Ricini, Cataputiae majoris.	136
N.		Rosarum, Anthera.	417
Napi dulcis, Buniadis.	398	Rutæ hortensis.	311
Nasturtii.	303	— Sylvestris.	ib.
Nigellæ, Gith.	343	S.	
Nuclei Cerasorum.	446	Santonici, semen sanctum.	
— mali Armeni.	435		183
— mali Persici.	ib.	Saxifragiæ.	211
O.		Scariolæ, Seriolæ.	157
Ocimi citrati.	239	Secalis.	378
— caryophyllati.	ib.	Sesami.	384
Oryzæ.	379	Sesaleos vulgaris, Sileris	
		Montani.	206
P.		— Massiliensis.	198
Panici.	380	— Cretici.	197
Papaveris albi.	306	Sinapios.	298
— nigri.	307	Smyrni, Hippofelini.	205
Pastinacæ hortensis.	196	Solani sativi.	270
— sylvestris.	ib.	Staphydis agricæ.	278
Perfoliatæ.	215	Sumach, Rhois obsonio-	
Petroselini vulgaris.	209	rum.	461
— Macedonici.	214	T.	
Pimpinellæ.	190	Thlaspios.	304
Pisa.	318	Trifolii odorati.	327
Plantaginis.	312	Tritici, tum ejus farina	
Pœoniz.	276	volatilis, sursur, & ex	
Porri.	355	eo paratum Amylum.	
Portulacæ.	338		377
Psyllii.	313	Tritici Indici.	380
R.		V.	
Rapi.	297	Vicia.	319
Raphani, Radiculæ.	299	Viola.	

Officina Simplicium.

Violarum.	340	Refina nativa Abietina.	
Urticæ vulgaris.	134	ib.	395
— Romanæ.		— Carannâ.	476
Uvarum acini.	469	— Colophonîa.	397
		— Copal.	461
Z.		— Laricea.	399
Zea, Speltæ.	378	— Olibanum Thus Mascu-	
		culum.	520
		— Pineæ.	397
		— Strobilina.	ib.
Gummi, Resinæ,		— Tacamahaca.	436
Gummi resinæ, Balsama,		— Terebinthina Cypria.	456
Succi Concreti.		— à Chio.	ib.
		— Veneta.	399
		— Thus Masculum Oli-	
		banum.	520
G ummi Ammonia-		— Vulgaris.	397
cum.	301	Refina factitia Aloes.	361
— Animi.	506	— Jalapa.	285
— Arabicum.	509	— Guaiaci.	444
— Asa foetida.	202 458.	— Gutta Germ.	2.
— Cancanum.	523	Gutta Jemou.	83
— Ceraforum.	446	— Mechoacanaz.	34
— Elemi.	448	— Scammonii.	ib.
— Galbani.	200	— Turpethi.	285
— Hederæ.	419	— Pix Abietina.	395
— Juniperi.	401	— Burgundica.	396
— Lacca.	445	— Cedria.	398
— Opoponax.	197	— Laricea.	399
— Prunorum.	441	— Pineæ.	397
— Sagapentum.	201	— Terebinthea.	456
— Sanguis Draconis.	463	Gummi-Refina Bdellium.	521
— Sarcocolla.	513		
— Senica.	510		
— Tragacanthum.	325		

Officina Simplicium.

— Benzoin.	439	— rubrum.	ib.
— Caphura; Camphora.	431	— Viscus Aucupum.	458
— Mastiche.	457		473
— Myrrha, Staete.	479		
— Styrax Calamita.	425		

Balsamum Capivi. 503

— Judaicum, Gileadense. 455

— Liquid-Ambar. 406

— de Mecha verum. 455

— Oleum Balsami, Balsamelaon. ib.

— Opobalsamum. ib.

— Peruvianum. 504

— Toluianum. 398

Succi Liquidi qui in rem presentem servari solent, tum Lacrymaz.

A.

A	Cetum.	470
	Acetositas Citrii,	
	succus Citrii.	482
	Agresta, Omphacium.	470
	Aurantiorum.	483

Succi concreti Acacia. 509

— Achiotti. 504

— Absinthii. 182

— Agerati, Eupatorii Mesues. 181

— Elaterium. 261

— Catechu. 386

— Euphorbium. 310

— Glycyrrhizæ. 321

— Gutta Gamba, Gutta Jemou. 483

— Hypocistis. 370

— Indicum. 323

— Opium. 306

— Indicum. 323

— Saccharum Album. 383

— Rubrum. ib.

— Crystallinum. ib.

— Cantum Candum album. ib.

Berberorum. 467

Betulæ Lacrymaz. 400

C.

C	Chermes, Grani tincto-	
	rum.	394
	Cydoniorum.	411

G.

Granatorum. 411

L.

L	Limonum.	483
	Lujulæ.	348

O.

Oleum Omphacinum. 447

com-

Officina Simplicium.

— completum, maturum Uvae Quercinae. 393

recens. ib.

— vetus. ib.

ANIMALIA.

R.
Rosarum rubrarum. 417

— damascenarum. 416

V.
Vinum. 469

Vitis Lacrymae. ib.

A.
Pes. 533

A. Araneus. 533

Afelli, Millepedes, Onisci.

ib.

B.
Bombyces. 537

Bufones. 606

E Plantis Nata.

A.
A. Garicus. 115

Auricule Judae, Cantharides. 539

Fungi Sambuci. 114

Catuli. 637

Cervus volans. 538

Cicindela. 541

C. Calices glandium. 393

Chermes grana. 394

Coccinilla, Cochinilla. 399

Coccus baphica. ib.

Cynobati spongiola. 416

E.
Encrasicholi. 565

E. Erinaceus. 641

Epithymum. 314

Eruca. 338

G.
Galla. 393

F.
Formicae. 335

M.
Muscus. 116

Galerita. 587

Grylli. 536

V.
Viscus Quercinae. 438

H. Ha.

Officina Simplicium.

H.		T.	
Falec.	565	Talpæ.	643
Hirundines, & Pulli.	587	Testudines nemorales.	605
Hirudines, sanguisugæ.	529	Tincæ.	569
L.		V.	
Lacertus.	604	Viperæ.	603
Limaces terrestres Cochleæ terrestres.	547	Vulpes.	638
Locustæ.	537	Animalium Partes, excrementa, aliâq; ab iis desumpta.	
Lumbrici terrestres, Vermes terrestres.	530		

M.		A.	
Millepedes, Aselli.	532	A	Deps Axungia, Pinguedo Accipitris.
Motacillæ.	588		600
Mus Araneus.	642	— Anatia.	585
— Domesticus.	633	— Anseria.	584
Muscæ.	533	— Anguillæ.	563
P.		— Apri.	625
Pari.	588	— Aquilæ Marinæ.	598
Passer vulgaris.	589	— Ardeæ.	582
— Troglodytes.	588	— Aschiæ, Thymalli.	571
Pediculi.	530	— Canis.	637
Picæ.	591	— Caponis.	593
Proscarabæi.	542	— Castoris.	632
R.		— Cati sylvestris.	635
Ranæ virides	606	— Ceti.	577
Ricini.	531	— Ciconiæ.	582
S.		— Coturnici.	596
Salamandræ.	605	— Cuniculi.	631
Scarabæi.	539	— Cygni.	584
Scini.	604	— Equi.	612
Scorpiones terrestres.	532	Erinacci.	

Officina Simplicium.

— Erinacei.	641	Caviarum.	366
— Gallinæ.	393	Cera alba, virginea.	334
— Gruis.	381	— flava.	ib.
— Hominis.	648	Cerebrum Leporis.	630
— Leonis.	634	— Passerum.	389
— Leporis.	630	Chela Cancrorum.	338
— Lucii.	368	Coagulum Agni.	617
— Lupi.	637	— Equi.	612
— Lutræ.	640	— Hædi.	619
— Muris montani.	633	— Leporis.	630
— Noctuæ.	601	— Vituli.	615
— Pardi.	635	Cor Bovinum.	ib.
— Porci.	624	— Cervinum.	622
— Serpentis.	603	— Ispidæ.	386
— Taxi, Meli.	640	— Porcinum.	624
— Truttæ.	371	— Vervecinum.	617
— Urfi.	636	Cornu Alciæ.	623
— Vulpis.	638	— Bubali.	617
— Vulturis.	399	— Cervi.	622
Album Græcum, sterus	—	Rhinocerotis.	626
caninum.	637	— Unicornu, Monocero-	—
Astragalus, Talus Leporis.	—	tis.	373
— Suæ.	630	Cranium hominis violentè	—
	614	morte extincti.	648
		Crista Galli.	393
B.			
Bezoar occidentalis.	623	D.	
— orientalis.	621		
Botargum.	372	Dens Apri.	625
Butyrum insulsum.	615	— Elephantis, Ebur.	628
— salitum.	ib.	— Equi marini.	629
C.			
E.			
Calculus è vesica humana.	Ebur,	Dens Elephantis.	—
	645		628
Caro viperina.	603	Exuvie serpentis, Spolium	—
Caseus recens.	615	serpentis.	603
Castoreum.	632		
F. Fel			

Officina Simplicium.

		— Percarum.	571
		— è felle Bovis.	615
		— Vesica humana.	645
F.			
Fel Accipitris.	606		
— Bovis.	615		
— Capræ.	619		
— Capreoli.	623	M.	
Fel Leporis.	630	Mandibula Lucii.	568
— Milvi.	599	Margaritæ, Uniones.	556
— Suæ.	624	Medulla cruris Agni.	617
— Tauri.	615	— Bovis.	615
— Ursi.	636	— Capræ.	619
Folliculi Bombycum.	537	— Cervi.	622
Garum, Muria.	565	— Vituli.	615
		Mel commune.	533
		— Virgineum.	ib.
		Moschus.	626
H.			
Hepar Lupi.	633	Muria, Garum.	565
— Mustelæ.	563	Mumia.	648
— Ranarum.	606		
		N.	
		Nidus Hirundinum.	587
I.			
Ichthyocola.	566		
Intestina Lupi.	637	O.	
— Vulpis.	638	Oculi Cancrorum.	558
		Omentum Agni.	617
		— Arietis.	ib.
L.		— Vervæcis.	ib.
Lac Asinæ.	613	— Vituli.	615
— Capræ.	619	Ovi Gallinacæi Albumen.	
— Mulieris.	645		
— Ovis.	617	— Vitellus.	594
— Vaccæ.	615	— Testa.	ib.
Lapis Bezoar orientalis.	621	Ova Struthionum.	591
— occidentalis.	623	— Barborum.	570
— è Capite Carpionum.	569	— Formicarum.	535
— Manat.	629	Os è Corde Cervi.	622
— Asellorum.	656	— Cruris Bovis.	615
		— Sepiæ.	545
		P. Pel.	

Officina Simplicium.

		Splen Bovis.	613
		Spolium Serpentis, Exu-	
		via Serpentis.	603
		Stercus Anseris.	384
		— Canis, Album Græcum.	
			637
		— Capri.	619
		— Columbarum.	396
		— Cornicis.	396
		— Cuculi.	600
		— Equi non-castrati, Fi-	
		mus equinus.	612
		Stercus Gallinæ.	394
		— Hirundinum.	387
		— Hominis.	643
		— Murium.	633
		— Pavonis.	394
		— Scis.	624
		— Terebinthi.	339
		— Vaccæ.	615
		T.	
		Talus, Astragalus Lepori-	
		mus.	630
		— Suillus.	624.
		Tela Araneorum.	332
		Testæ Aquatiliū Blatta	
		Byzantia.	549
		— Buccinarum.	553
		— Cancrorum.	558
		— Concharum.	557
		— Cochlearum.	548
		— Dentalium.	546
		— Entalium.	ib.
		— Mater Perlarum.	355
		— Mytilorum.	557
		— Ostreorum.	555
			Pur-
P.			
Pelliculæ stomachi Galli-			
næ interiores.	394		
Pennæ Upupæ.	391		
Pili Leporis.	630		
Plumæ Perdicum.	395		
Prepolia.	334		
Priapus Cervi:	622		
— Equi Marini.	629		
— Testudinis Marini.	605		
— Tauri.	615		
— Pulmo vulpis.	638		
S.			
Saliva jejuni.	645		
Sanguis Columbæ.	396		
— Corvi.	390		
— Felis.	635		
— Hirci.	619		
— Leporis.	630		
— Perdicis.	395		
— Suis.	624		
— Tauri.	615		
— Taxi.	640		
— Testudinis.	605		
Secundina.	645		
Sericum.	337		
Serum Lactis.	615		
Serum Bovinum.	ib.		
— Bubalinum.	617		
— Cervinum.	622		
— Caprium.	620		
— Hircinum.	619		
— Ovinum.	617		
— Vaccinum.	615		
Sperma Ceti.	575		

Officina Simplicium.

—Purpuræ.	553	—flavum, citrinum.	ib.
—Sepiæ testa, Os sepia.	545	—nigrum, Gagates.	54
—Umbilicus marinus.	548	Corallina.	112
—Unguis odoratus.	557	Corallum album.	111
Testes Equi.	612	—rubrum.	112
—Galli.	594		
• U.		H.	
Ungula Alcis.	623	Halcyonium, Spuma maris.	651
—Afini.	613		
—Bovis.	615	L.	
—Equi.	612	Lapis Spongiæ.	82
—Lyncis.	635		
—Muli.	614	P.	
Urina Apri.	615	Pumex.	ib.
—Capræ.	619		
—Hominis Pueri impube- ria.	645	S.	
—adulti.	ib.	Sal marinus.	41
Ulsnea cranii humani.	120	Spongia.	114
		Succinum, Carabe.	55

Z.

Zibethum.

639

Mineralia Terræ Officinales.

M A R I N A.

A.

A Mbræ grisea.	56
Aqua marina.	41
Arena maris.	81

B.

Bitumen Judaicum,	Al-
phaltus.	54

C.

Carabe, Succinum album.	—
	Extincta.
	55

TERRÆ Medicamentosæ

Ampelites.	53
—Argilla.	44
—Bolus Armena.	ib.
—Bohemica.	ib.
—Cimolia Candida.	47
—Purpurascens.	ib.
—Creta.	48
Creta præparata.	Calx viva.
	49
	ib.
	Gypsum,

Officina Simplicium.

— Gypsum.	87	— Am; Auripigmentum,	
— Japonica.	386	— Refigallum.	52
— Lemnia.	45	— Rubrum, Scandaracha	
— Melites.	49	— Græcorum.	ib.
— Ochra.	45	— Factitium, Album,	
— Samia.	47	— Crystallinum.	ib.
— Silefiaca.	45	— Rubrum.	ib.
— Tripolitana, Tripolis.	48	— Bitumen Ambragrifea.	
— Rubrica Fabrilis.	47	— Ampelites.	56
		— Asphaltos.	53
		— Naptha.	54
		— Succinum Album.	ib.
		— Flavum, Citrinum.	55
		— Gagates.	ib.
		— Oleum terræ.	54
		— Petroleum.	55
		— Sulphur Nativum, Vi-	ib.
		— Factitium, Caballinum.	51
			ib.

SALES.

S AL Alumen Catinum.	148	—	
— Plumeum, Plumosum,		—	
— Scissile.	85	—	
— Rupeum, Rochi Gal-		—	
— lis, Officinarum.	61	—	
— Zucarinum, Saccari-		—	
— num.	ib.	—	
— Armoniacum.	646	—	
— Communis.	58	—	
— Chrysocolia factitia,		—	
— Santerna Plinii, Tincar,		—	
— Borax.	62	—	
— Gemmae.	58	—	
— Marinus.	41	—	
— Nitrum.	59	—	
— Tartarum.	470	—	
— Vitriolum Album.	62	—	
— Cæruleum, Romanum.	63	—	
— Viride.	ib.	—	
Sulphurea Arsenicum Na-		—	
— tivum Citrinum, Aure-		—	

Lapides Pretiosi, & Medicamentosi.

Æ Tis, Aquilæ lapis.	89
Alabastrum, Alabastritis.	87
Amethystus.	97
Amiantus.	85
Armenus Lapis.	84
Asteria Gemma.	100
Berillus.	98

Bezoar,

Officina Simplicium.

Bezoar, Occidentalis.	623		
— Orientalis.	621		
Bufonitis, Lapis Bufonius.	564	Metalla & Mineralia	
Lapis Calaminarius.	83	Metallis affinia, &	
Cocallium Calcarius.	88	Recrementa Metallica.	
— Album.	111		
— Nigrum.	112		
— Rubrum.	ib.		
Granatus.	97	M etalla Aurum.	53.
Hematites.	66	— Argentum.	74
Heliotropium.	93	— Æs.	76
Hyacinthus.	97	— Cuprum.	ib.
Jaspis.	93	— Stannum.	73
Judaicus Lapis.	90	— Plumbum.	74
Lapis Lazuli.	84	— Ferrum Nativum.	72
Lapis Lyncis, Belmatites.	91	— Ferrum Preparatum	
Magnes.	65	aut factitium, Chalyba.	
Margaritæ.	556	ib.	
Lapis Nephriticus.	93	Mineralia Metallis affinia.	
Onyx.	92	Cinnabaris Nativa.	67
Opalus.	99	— Factitia.	68
Otiocolla.	82	— Mercurius, Hydrargy-	
Sapphirus.	98	rus, Argentum vivum.	
Sardus, Sarda, Carneolus.	92	— Antimonium.	71
Serpentinus, Ophites.	88	Recrementa Metallica na-	
Smyris, Smerillus.	66	tiva Cobaltum.	69
Smaragdus.	98	— Chalcitis.	70
Lapis Specularis.	86	— Misy.	ib.
Silenitis.	ib.	— Sory.	ib.
Topasius Chrysolithus.	99	— Marcasita, Bismuthum.	
— Chryfopasius.	ib.	Recrementum factitium.	
Talcum.	85	Auri Lithargyrus.	75
		— Argenti.	ib.

Recre-

Officina Simplicium.

Recrementum factitium	Minium vulgare.	76
Plumbi Plumbago, Mo-	Recrementum Aëris facti-	
lybdena, recrementum	tium Diaphrygea.	77
proveniens è purifica-	— Pompholix.	ib.
tione auri & argenti	— Spodium.	78
cum plumbo.	ib. Cadmia Tutia Botritis.	
Recrementum plumbi fa-		77
ctitium. E Cerussa,	— Ostreacitria.	ib.
Sandix.	ib. — Placitis.	ib.
— E plumbo calcinato,		

Catalo-

*Catalogus Pharmacorum omnium que
apud Sepiasarios Londinenses (vul-
go Druggists dictos) Venalia Pro-
stant.*

*N. Nomina illa quibus Astericus præfigitur
Medicamenta composita denotant, in Phar-
macopæa Londinensi, Bateana, Seboderia-
na, &c. descripta.*

A.		Pag.	Pag.
		Alumen Commune.	61
A	Deps Castoris.	632 Alumen plumosum.	85
	Adeps Hominis.	Alumen rochi.	61
		648 Ambra Grisea.	56
Adeps Urfi.	636 Ambra nigra.		ib.
Adiantum album.	127 Ambra liquida.		406
Adiantum nigrum.	129 Amygdala Amara.		437
Ærugo Æris.	77 Amygdala Dulcis.		ib.
* Æs ustum.	Anacardia.		449
Agaricus	115 Antimonium crudum.		71
Aloe Succotrina.	316 Antimonium Hungari-		ib.
Aloe Hepatica.	ib. cum.		ib.
Aloe Barbados.	ib.		

* Anti-

Catalogus Pharmacorum.

	Pag.		Pag.
* Antimonium Diaphoreticum.		Bolus Armenus.	44
* Antimonii vitrum.		Bolus Communis.	47
* Antimonii Cerasa.		Borax.	62
* Aqua fortis.		* Butyrum Jesminum.	
* Aqua flo. Aurant.			
Argentum vivum.	67	C.	
* Aroma Equinum.		Camphora.	431
Arsenicum album.	52	Cantharides.	539
Arsenicum citrinum.	ib.	Capillus Veneris.	125
Arsenicum rubrum.	ib.	Capita Papaveris albi.	307
Auriculæ Indæ.	114	Carabe.	55
Auripigmentum.	52	Carpobalsamum.	455
		Caryophylli.	420
B.		Cassia fistula.	505
Baccæ Alkakengi.	271	Cassia lignea.	429
Baccæ Coffee.	491	Castoreum Novæ Angliæ.	632
Baccæ Hederæ.	419	Castoreum Russiæ.	ib.
Baccæ Juniperi.	491	Cera alba.	334
Baccæ Lauri.	490	Cera flava.	ib.
Baccæ Myrti.	419	Cerusa veneta.	75
Balsamum Judaicum.	455	Ceterach.	125
Balsamum Peruvianum.	504	Chalybs Crud.	72
Balsamum Capivi.	503	* Chalybs Preparat.	
* Balsamum Sulphuris.		Chamæpitys.	244
Balsamum Tolutanum.	398	Chalæ Cancrorum.	558
Banque.	342	Cicer Alb.	323
* Bezoarticum Minerale.	54	Cicer Rub.	ib.
Bitumen Judaicum.	54	Cinnaber Factitia.	68
Blattæ Bylantine.	549	Cinnabar Nativa.	67
		Cinnamomum.	429
		Cochinella.	539
		Cocao.	

Catalogus Pharmacorum.

	Pag.		Pag.
Cacao.	486		
Coculus Indus.	463	D.	
Colocynthis.	259		
Colophonia.	397	Dactylus.	385
Corallina.	112	Dens Apri.	625
Corallium Album.	111	Dens Equi Marini.	629
Corallium Rubrum.	112	Dentalia.	546
Cornu Alcis.	623	* Diapente.	
Cornu Cervi.	622		
Cornu Rhinocerotis.	626	E.	
Cornu Unicorni.	574		
Cortex Capparis.	475	Eboris Rasura.	628
Cortex Citri.	482	* Elixer Proprietatis.	
Cortex Elaterii.	517	* Ens Veneris.	
Cortex Esulæ Radic.	309	Entalia.	546
Cortex Granatorum.	413	Epithymum.	314
Cortex Guajaci.	494		
Cortex Limonum.	383	F.	
Cortex Peruanus.	414		
Cortex Sassafras.	427	Flores Balaustræ.	414
Cortex Tamarisci.	497	Flores Chamæmeli.	178
Cortex Winteranus.	422	Flores Meliloti.	327
Cowitch.	312	Flores Origani.	238
Cranium Humanum.	643	Flores Stoechadis.	231
* Cremor Tartari.		* Flores Sulphuris.	
Crocus Anglicus.	356	Folia Betonicæ.	240
Crocus Hispanicus.	ib.	Folia Dictamnî Cret.	237
* Crocus Martis Aper.		Folia Malabathri.	430
* Crocus Martis Astrin.		Folia Rosarum Rub.	417
* Crocus Metallorum.		Folia Scordii.	246
Crystallus.	87	Folia Sennæ Alepp.	502
* Crystallus Tartari.		Folia Sennæ Alexand.	ib.
Cubebz.	464	Folia Soldanellæ.	286
Cuscuta.	313	Folia Tussilaginis.	159
		G. Gallæ	

Catalogus Pharmacorum.

	Pag.	Gutta Gamba.	Pag.
			483
G.		H.	
Gallæ.	393		
* Gluten Oris.			
Grana Kermes.	393	Hordzum Gallicum.	379
Grana Paradisi.	365	Hordeum Perlatum.	ib.
Granadillas Peru.	137		
Gum. Ammoniacum.	201	I.	
Gum. Anime.	506		
Gum. Arabicum.	510	Ichthyocolla.	566
Gum. Asa-fœtida.	458	Indigo.	324
Gum. Bdellium.	521	Jujubes.	444
Gum. Benzoin.	439	Juncus odoratus.	374
Gum. Caranna.	476		
Gum. Ceraforum.	447	L.	
Gum. Copal.	461		
Gum. Elemi.	448	* Lac Sulphuris.	
Gum. Euphorbium.	310	Lapis Stites.	89
Gum. Galbanum.	200	Lapis Amethystus.	97
Gum. Guajaci.	494	Lapis Amiantus.	85
Gum. Hederæ.	419	Lapis Armenus.	84
Gum. Juniperi.	401	Lapis Bezoar Occidenta-	
Gum. Labdanum.	335	lis.	613
Gum. Lacca.	445	Lapis Bezoar Orientalis.	
Gum. Mastiche.	457		612
Gum. Myrrha.	479	Lapis Calaminaris.	83
Gum. Olibanum.	520	* Lapis Contrayerva.	
Gum. Opopanax.	197	Lapis Dentalis.	656
Gum. Sagapenum.	201	Lapis à Felle Bovis.	619
Gum. Sarcocolla.	513	Lapis Gagatis.	54
Gum. Seneca.	519	* Lapis de Goa.	
Gum. Syriax Calamit.	425	Lapis Granatus.	97
Gum. Tacamahaca.	436	Lapis Hæmatites.	66
Gum. Tragacanthæ.	325	Lapis Hyacinthus.	97
		(b)	Lapis

Catalogus Pharmacorum.

	Pag.		Pag.
Lapis Hybernicus.	83	Lithargyrus Auri.	ib.
Lapis Japis.	93		
Lapis Judaeus.	90	M.	
Lapis Lazuli.	84		
Lapis Lyncis.	91	* Magisterium Corallio-	
Lapis Magnetis.	85	rum.	
Lapis Manatez.	619	* Magisterium Perla-	
Lapis Nephriticus.	93	rum.	
Lapis Osteocolla.	82	Mandibula Lucii.	568
Lapis Rubinus.	96	Manna.	495
Lapis Sapphirus.	98	Margaritæ Occident-	
Lapis Sardus.	91	les.	556
Lapis Smaragdus.	98	Margaritæ Orientales.	ib.
Lapis Spongia.	81		
Lapis Topasius.	99	Margaritæ Scothæ.	555
Lapis Tutia.	77	Mater Perlarum.	ib.
Lignum Aloe.	518	Mel Anglicanum.	534
Lignum Aspalathum.	ib.	* Mercurius Dulcis.	
Lignum Guaiacum.	494	* Mercurius Sublimatus.	
Lignum Juniperinum.			
	401	* Mercurius Precipita-	
Lignum Lemniscum.		tus.	
	457	* Mercurius Viræ.	
Lignum Nephriticum.		Moschus.	616
	512	Mumia.	648
Lignum Rhodium.	515	Myrobalani Bellericz.	
Lignum Santalum album.			444
	478	Myrobalani Chebulæ.	
Lignum Santalum citri-			443
num.	ib.	Myrobalani Cetræ.	ib.
Lignum Santalum ra-		Myrobalani Emblicæ.	
brum.	511.		444
Lignum Sassafras.	417	Myrobalani Iodæ.	443
Lithargyrus Argenti.	75		

Catalogus Pharmacorum.

	Pag.	Pagi.
N.		
Nuces à Barbados.	136	* Oleum Latericium.
Nuces de Ben.	137	* Oleum Laurinum Com-
Nuces Cupressi.	138	mune.
Nuces Indicz.	138	Oleum Laurinum Fland.
Nuces Moschataz.	437	Oleum Macis per ex-
Nutes Pistachiz.	490	pressionem.
Nuces Vomicez.	484	Oleum Macis commu-
Nuclei Pinei.	397	ne.
		439
O.		
Oculi Cancrorum.	558	* Oleum Majoranz.
* Oleum Absinthii.		* Oleum Menthz.
* Oleum Amygdalarum		* Oleum Myrtz.
Amararum.		* Oleum Neryinum.
* Oleum Amygdalarum		* Oleum Nucis Moscha-
Dulcium.		tz.
* Oleum Apisi.		* Oleum Origan.
Oleum Asperis.	598	* Oleum Palmz.
* Oleum Aurantiorum.		Oleum Petrolei.
Oleum de Ben.	503	* Oleum Rorismarini.
* Oleum Carvi.		* Oleum Sabinz.
* Oleum Carpophyllo-		* Oleum Sassafr.
rum.		* Oleum Scorpionum.
* Oleum Cerz.		Oleum Spicz.
* Oleum à Cort. Cary-		* Oleum Succini.
ophyllorum.		* Oleum Sulphuris com-
* Oleum Cinnamomi.		munis.
* Oleum Cymini.		* Oleum Sulphuris per
* Oleum Foeniculi Dal-		Camp.
cis.		* Oleum Tartari com-
Oleum Guajaci.		munis.
* Oleum Jessamini.		* Oleum Tartari per
* Oleum Juniperi.		deliq.
		* Oleum Terebinthinz.
		* Oleum Thymi.
		* Oleum Viciaoli.
		(b 2)
		Opium

Catalogus Pharmacorum.

	Pag.		Pag.
Opium.	307	Radix Behen rubrum.	189
Opobalsamum.	455	Radix Bistortæ.	143
Os Sepiz.	445	Radix Calami Aromati-	374
Os de Cordis Cervi.	640	Radix Chinæ optimæ.	263
Piper album.	492	Radix Chinæ nodosæ. ib.	257
Piper Guineæ.	571	Radix Contrayervæ.	366
Piper Longum.	401	Radix Costi Amari.	366
Piper Nigrum.	492	Radix Costi Dulcis. ib.	362
Pix Burgundica.	396	Radix Curcumæ.	372
Pix Liquida.	ib.	Radix Cyperi longi.	372
Pix Navalis.	ib.	Radix Cyperi rotundi. ib.	178
Pix Siccæ.	ib.	Radix Dictamnini albi.	76
Plumbum album.	76	Radix Doronici Romani.	162
Plumbum nigrum.	651	Radix Enulæ campanæ.	181
Plumbum rubrum.	76	Radix Eryngii.	186
Polium montanum.	234	Radix Gaflangæ.	284
Pomipholyx.	77	Radix Gentianæ.	284
Priapus Cervi.	612	Radix Glycyrrhizæ An-	321
Priapus Equimarini.	619	glicæ.	321
Priapus Tauri.	615	Radix Glycyrrhizæ Hi-	ib.
Priapus Turturis marini.	605	spanicæ.	356
Pulmo Vulpis.	638	Radix Hermodactyli.	138
R.		Radix Hellebori albi.	138
Radix Acori.	367	Radix Hellebori nigri.	277
Radix Anchusæ.	223	Radix Jalapii.	285
Radix Angelicæ.	204	Radix Iridis florent.	359
Radix Aristolochiæ lon-	288	Radix Mechoacannæ.	284
gæ.	288		
Radix Aristolochiæ ro-	20		
undæ.	ib.		
Radix Asari.	246		
Radix Behen album.	334		
		Radix	

Catalogus Pharmacorum.

	Pag.		Pag.
Radix Mei Athamantici.	203	* Sal Chalybis.	38
Radix Nigellæ.	340	* Sal Cardui Bened.	38
Radix Pæoniz Maris.	276	* Sal Cochleariz.	38
Radix Phu Majoris.	288	* Sal Eupatoriæ.	38
Radix Polypodii Querci.	314	* Sal Fraxini.	38
Radix Pyrethri.	277	* Sal Gemme.	38
Radix Rhabarbari.	344	* Sal Genistæ.	38
Radix Rhapontici.	270	* Sal Nitrum.	38
Radix Rubiz Tincto- rum.	217	* Sal Prunellæ.	38
Radix Sarsaparillæ.	284	* Sal Succini.	38
Radix Serpentariæ Virg.	289	* Sal Tartari.	38
Radix Scillæ.	355	* Sal Vitrioli.	38
Radix Scorzoneræ.	256	Sandiver.	148
Radix Tormentilæ.	253	Sanguis Draconis.	463
Radix Turpethi.	228	Sanguis Hirci.	619
Radix Zedoariæ.	365	Scammonium.	284
Radix Zinziberis.	ib.	Scinci Marina.	604
Refina Pineæ.	397	Scorpiones terrestres.	332
* Refina Jalapii.		Sebesten.	424
* Refina Scammonii.		Semen Acetose.	240
		Semen Agri Casti.	425
		Semen Alchææ.	251
		Semen Ammeos.	211
		Semen Amomi.	207
		Semen Anethi.	198
		Semen Angelicæ.	204
		Semen Anisi.	210
		Semen Apii.	209
Saccharum Candum al- bum.	383	Semen Asparagi.	272
* Saccharum Saturni.	646	Semen Bamiæ Mofcho.	342
* Sal Absinthii.		Semen Bardanæ.	270
* Sal Arthemisiæ.		Semen Basilici.	239
Sal Armoniacum.	646		

Catalogus Pharmacorum.

	Pag.		Pag.
Semen Saxifragiz.	211		
Semen Seseleos.	206	T.	
Semen Sinapios.	298		
Semen Staphidis Agriz.	278	Talcum Commune.	85
Semen Sumach.	461	Talcum Venetiz.	ib.
Semen Thlaspios.	304	Tamarindi.	597
Semen Urticz.	134	Tartarum album.	470
Sericum crudum.	537	Tartarum rubrum.	ib.
* Sevum Cervinum.		Terebinthina Argentora-	
Sperma Ceti.	575	tenfis.	395
Spica Nardi Celticz.	188	Terebinthina c Chio.	456
Spica Nardi Indiciz.	372	Terebinthina Commu-	
* Spiritus Cochleariz.		nis.	397
* Spiritus Absinthii.		Terebinthina Cypria.	
* Spiritus Cornu Cervi.			456
* Spiritus Mellis.		Terebinthina Veneta.	
* Spiritus Salis Armoni-			399
aci.		Terra Japanica.	386
* Spiritus Salis commu-		Terra Lemnia.	45
nis.		Terra Samia.	47
* Spiritus Sulphuris.		Terra Sigillata alba.	ib.
* Spiritus Vitrioli.		Terra Sigillata rubra.	48
Spongiz.	114	Terra Sigillata vera.	45
Styrax liquida.	426	Thea.	472
Suceus Acaciz.	510	Thus.	397
Succus Glycyrrhizæ An-		Tincal.	62
glic.	321	* Trochisci de Vipera.	
Succus Glycyrrhizæ Hi-		Turnsole.	136
span.	ib.		
Succus Hypocistidos.	370		
Succus Kermes.	393		
Sulphur vjvum.	51	V. Viscus.	

Catalogus Pharmacorum.

	Pag.		Pag.
V.		* Unguentum Flor. Aurant.	120
Viscus Aucupum.	473	Usnea Cranii Humani.	120
Viscus Quercinus.	458		
Vitriolum album.	63	X.	
Vitriolum Dantz.	63		
Vitriolum Hungariz.	61	Xylobalsamum.	455
Vitriolum Romanum. ib.	63	Z.	
Vitriolum Viride.	63		
Ungula Alcis.	613	Zibethum.	619
		Zingiber cond.	365

ERRATA.

ERRATA.

PAG. 6. Lin. 13. *Leg. Bardana*. ib. l. 18. l. *Clasper*. p. 16. *Antepennult.* l. 10. p. 20. l. 30. l. *arum*. p. 23. l. 14. l. *inverfi.* p. 45. l. 31. l. *novem Species apud*. p. 60. l. ult. l. *Mayow*. p. 77. l. 23. l. *exulsa*. p. 81. l. 17. l. *calcitonaria*. p. 84. l. 11. l. *affechus*. p. 137. l. 12. l. *Pavana*. p. 149. l. 24. l. *feros*. p. 152. l. 9. *dels* in. p. 166. l. 8. l. *alias brevibus*. *alias*. p. 176. l. *penult.* l. *Turno-* *ribus*. p. 197. l. *penult.* l. *diviso*. p. 229. l. 11. l. *fosculos*. l. 4. l. *fiore*. p. 235. l. 4. l. *aliud pro alio*. p. 242. l. 4. *dels* *petalis*. p. 242. l. 25. l. *hinc & in Stomachicis*. p. 244. l. *firmibus*. p. 269. l. 13. l. *confectionem*. p. 271. l. 9. l. *Indicum filiquosum*. p. 297. l. 20. l. *inflationem*. p. 310. l. 28. & 29. l. *Alias*. p. 321. l. 17. l. *Dum*. p. 323. l. 18. l. *pinusta*. p. 333. l. 11. l. *Tunica*. p. 364. l. 12. l. *Anguillarius*. p. 367. l. 6. l. *illius*. l. 19. l. *boxei*. l. 22. l. *ille*. l. 24. l. *habens*. p. 409. l. 15. l. *formibus*. p. 427. l. 5. l. *arboria*. l. 6. l. *Liquidambra*. p. 445. l. 26. l. & in *massa*. l. *penult.* *dels* *esse*. p. 455. l. 6. l. *insidentibus*. p. 456. l. 10. l. *Phrifi-* *ficos*. p. 462. l. 4. l. *alunde*. p. 463. l. 4 & 5. l. *Ex quib. ult.* p. 465. l. 1. l. *Oxymyrfinex*. p. 466. l. 18. l. *Agypto*. p. 485. l. 10. l. *tertium*. p. 486. l. 2. l. *cariosum*. p. 495. l. ult. *dels* *idem*. p. 505. l. 16. l. *dicta est*. p. 512. l. 15. l. *ad tingendum utile*. p. 516. l. 18. l. *prater*. p. 554. l. 6. l. *dum viveret cerebrum fu-* *isse*. p. 572. l. 5. l. *ova salita*. p. 578. l. 18. *dels* in. p. 580. l. 9. l. *pennis exterioribus*. l. 10. l. *Folis albis*. p. 582. l. 18. l. *ro-* *stro*. p. 583. l. 6. l. *lati rostri*. p. 585. l. 10. l. *ascitur*. p. 610. l. 21. l. *ascendente*. p. 624. l. *antepennult.* l. *capitisque dolores*. p. 643. l. 13. l. *agamus*. l. *antepennult.* l. *hexamers creationis*. p. 110. l. 6. l. *Prunifera calyculata*. l. 8. l. *Nucifera calyculata*. l. 11. l. *Glandifera calyculata*. & l. 13. l. *Baccifera calyculata*. p. 219. l. 1. *adde Saffio Secunda*.

Libri impressi sumptibus *Sam. Smith & Benj. Walford*, Regiæ Societatis Typographorum, ad Insignia Principis in Cœmeterio *D. Pauli*.

I Oannis Raii Societatis Regiæ Socii Historia Plantarum generalis, Species hætenus editas, aliasque insuper multas noviter inventas, & descriptas complectens. In qua agitur primò de Plantis in genere earumque partibus, accidentibus, & differentiis; deinde genera omnia tum summa tum subalterna ad species usque infimas, notis suis certis & Characteristicis definita, methodo naturæ vestigiis insistente disponuntur; species singula accurate describuntur, obscura illustrantur, omissa suppleuntur, superflua resecantur; Synonyma necessaria adjiciuntur; Vires denique & usus recepti compendio traduntur; accesserunt Lexicon Botanicum & Nomenclator Botanicus. In duobus tomis cum Indicibus necessariis Nominum, Morborum & Remediorum. *Londini. 1693. Folio.*

— Ejusdem Synopsis Methodica Animalium Quadrupedum & Serpentinæ Generis; vulgarium notas Characteristicas, Rariorum descriptiones integras exhibens: Cum Historiis & Observationibus Anatomicis perquam curiosis. Præmittuntur nonnulla de Animalium in Genere, Sensu, Generatione, Divisione, &c. *Lond. 1693. Octavo.*

— Ejusdem Synopsis Methodica Stirpium Britannicarum. 1691. Octavo.

Richardi Morton, M.D. Regii Collegii Medicor. *Lond.* Socii, & Censoris, ΠΤΥΧΟΛΟΓΙΑ seu Exercitationes de morbis universalibus acutis. *Lond. 1691. Oct.*

— Ejus-

284
Ejusdem Phthisiologia seu exercitationes
de Phthisi tribus libris comprehensa; totumque
opus variis historiis illustratum. *Lond.* 1689. Oct.

Gulielmi Cole, M. D. Novæ Hypotheseos ad
explicanda febrium intermittentium Symptomata &
typos excogitatae Hypotyposis. Una cum Ætiolo-
gia remedium; Speciatim verò de Curatione
per Corticem peruvianum. Accessit Dissertatiuncula
de intestinorum Motu peristaltico. *Lond.* 1693. Oct.

Gualteri Harris, M. D. Collegii medicor *Lond.*
Socii atque Censoris tractatus de morbis acutis In-
fantum. *Lond.* 1689. Octavo.

Theodori de Mayerne Equit. Austri Mag.
Brit. Reg. Archiatror, comitis Prætoris in morbis
Internis præcipuè gravioribus & Chronicis Syn-
tagma, ex adversariis, Conciliis ac Epistolis ejus
summa Cura ac diligentia concinnatum. *Lond.*
1690. Octavo.

Pharmacopœia Batesana, Quâ Nongenta circiter
Pharmaca è præxi Geo. Batei Regi Carolo Secundo
Medici primarii excerpto ordine alphabetico con-
cisè exhibentur. Editio altera priori multò locu-
pletior: cum viribus ac Dosibus annexis. Item
Arcana Goddardiana ex Autographo Autoris De-
sumpta. Curâ Ja. Shippeon. *Lond.* 1691. Duod.

A Collection of Curious Travels and Voyages,
in two Tomes. The first containing Dr. Leitch's
Ramsay's Itinerary into the Eastern Countries.
The second taking in many parts of Greece, Asia
Minor, Egypt, Arabia Felix, and Petraea, Etbio-
pia, &c. From the Observations of Mr. Belon,
Mr. Vernon, Dr. Spren, Dr. Smith, Dr. Huntington,
Mr. Graves, Alpinus, Vessingius, Thevenot's Col-
lections, and others, to which are added three
Catalogues of such Trees, Shrubs, and Herbs as
grow

grow in the *Levant*. By *John Ray*, Fellow of the Royal Society. *London*. 1693. Octavo.

The Wisdom of God manifested in the Works of the Creation. viz. The Heavenly Bodies, Elements, &c. Fossils, Vegetables, Animals, &c. In the admirable structure of the Body of Man, &c. By *John Ray*, Fellow of the Royal Society. The Second Edition much enlarged. *London*. 1693.

— His Discourses concerning the Changes and Dissolution of the World, viz. Of the Creation and Chaos, of the General Deluge, &c. Earthquakes, Conflagrations, &c. The Second Edition, Corrected and very much enlarged, and illustrated with Copper Plates. *London*. 1693. Oct.

Medicinal Experiments: or a Collection of choice and safe Remedies for the most part Simple and Easily prepared: useful in Families, and very serviceable to Country People. By the Honourable *R. Boyle*, Esq; Fellow of the Royal Society. To which is annexed a Catalogue of his Theological and Philosophical Books and Tracts. *London*. 1693. price 1 s.

— A Second Volume, containing about three hundred new Receipts, published from the Author's Original Manuscripts, and by him recommended to the care of his Executors, and perused by some of his learned Friends, together with a large Preface written by the Author's own hand. *London*. 1693. Price 1 s. 6 d.

— *PHAR.*

PHARMACOLOGIE

SEU

MANUDUCTIONIS

A D

Materiam Medicam

Prolegomena Isagogica.

CAP. I.

Pharmacologia est descriptio rerum medicamentarium ad bene medicandum; obiectum est res naturalis medicamentalis, quæ quæcunque ad medicandum adaptabilis, siue figuram ea obtineat nativam, siue elaborationem aliquam officinalem sustinuerit; verum enim vero, quia nomina plurima occurrunt, quæ vel minus vulgaris, vel æquivoca, operæ pretium duxi Pharmacopœias tyronibus synopsi brevi inservire, & nomina alphabetica serie exhibere.

B

Termini.

**Terminorum quorundam & vocum
generaliorum Interpretatio & Ex-
plicatio brevis.**

A.

Actus in genere liquoris quemcumque acidum
notare potest.

Acinus non pro uva vinaceo apud idoneos autores,
sed pro uva ipsa seu fructu toto accipitur, qui ex
succo, & ex ambiente cute seu folliculo constat.
Angl. 3. Grape, not a Grape-stone. **Columel.**
lib. 11. cap. 2. Cum expresseris vinacea, que
acinis celantur, eaque jam infusata, & propina-
dam nigra fuerint, &c. Extenditur & hoc
nomen latius ad fructus minores arborum
fruticumve spissius crescentes & coactius, ut
Hedera, &c. & sic à bacca distinguitur, que
rarius crecit, ut in **Olea, Lino, &c.** **Jen.** Mo-
dici retentiores pro gigato seu vinaceo acci-
piunt, cum dicant uva exminere.
Aciu, eris; purgamentum frumentis, palea, &c.
Chaff. Porro **Ase** Plinio dicitur cum per se
spica pinetur; **Palea** vero ubi cum stipula veri-
tur in **Ase.** **Adde;** generaliter tam **Axungiam** quam **Serum** de-
notat, usitatus tamen pro **Axungia** usurpatur.

Ala

Ala caulis est angulus quem cum caule vel ramo vel folium, vel pediculus folii constituit, qui semper fere acutus est, vel rectus saltem, quia pediculi sursum nituntur. *Jung.* Non raro etiam accipitur pro ramulo, ut cum dicimus *caule multis alis brachiato*, vel *in multas alas diviso*, quia rami veluti totidem alae cauli adnascuntur.

Alabastra sunt folia illa viridia, herbacea quae flores sepiunt. *Junius* exponit *alabastrum* Rosae globum nondum explicitum totum, sed conniventem. In Mineralogia Alabastr lapis est.

Alburnum Plinio dicitur exterior ligni pars mollior & tedium obnoxia, à colore albo.

Alica vel *Halica* interdum accipitur pro certo frumenti genere: Vide Plinium lib. 18. cap. 7. & Cellum lib. 3. cap. 6. sed frequentius pro re fictitia, quae fiebat ex Zea quae semen appellatur, cui admiscebatur creta, quae transibat in corpus, coloremque ac teneritatem adferebat. Haec propria & genuina Alica res Romana à Plinio dicitur, apud quem lib. 18. cap. 11. modum conficiendi vide. Dissert autem Alica latè sumpta à Graecorum Chondro, ut genus à specie; siquidem Chondrus non creta sed gypso & arena repurgaretur, quemadmodum altera Zeae species memorata Plinio, adulterina cognominata, ex Zea in Africa degenerante confecta.

Amylum dicebatur quoddam *ῥαπίδιον* sine mola pararetur; ejus conficiendi modum vide apud C. Bauhinum in *Theatr.* lib. 1. Macerabatur scilicet Lepus quotidie Triticum aut Siligo aqua affusa & effusa, donec ita mollesceret ut citius exprimi posset, qui deinde in Sole siccabatur, & hunc Amylum vocabant. Hujusmodi

Amylum ex avena paratum apud Wallos in cibis estimatur, & *LLummary* dicitur.

Antibere Offic. sunt summitates seu cacuminula in forum medio staminibus incumbencia, q. *Ardoz pda*, i. e. Ros rose. *The Chibes*.

Apices idem significant quod *Antibere*.

Arbor [*Arbores*] est planta lignola, crassitudine & altitudine inter omnes maxima, cui caudex pro superficie est perennis & natura simplex, qui in multos ramos majores, quos *arbores* & *Arbores* Graeci vocant, & deinde in ramulos complures, quos idem *Arbores*, Latini furculos appellant, dividitur. Anglicè a *Tree*.

Arilli Offic. Vinacea, gigarta, q. aridula, quod sicci sint, & nullum succum præbeant.

Arista Acus exilis ac longa è gluma extans. *The Beard of Iwn*.

Aroma est odoramentum quodvis, ut *Carpophylli*, *Cinamonum*, &c.

Asparagus dicitur primum germen herbarum quod edendo est vel oleris cujusque turio antequam in folia explicetur, a *arise*. *The tender*
Ipseut or *shoot* of any herb from the ground.
Hinc per Antonomasian dicitur herba quedam quæ grandes profert & edules asparagos.

Axiopia est plingredo Sevo mollior. *Lard*.

B.

Bacæ dicuntur qui sparsim arboribus fruticibusque adnascuntur fructus parvo rotundi, *Berries* Anglicè, & sic ab *Acinis* distinguuntur; qui sunt racematim dependentes bacæ. Nos in hoc opere restrictiore acceptione voce *Bacæ* utimur.

mur pro fructu minore pericarpio seu pulpa carneve molli & humida semina includente, & membrana tenuiore tecto.

Balaustium, sylvestris mali Puniceæ flox. The flower of the wild Pomegranate tree.

Balsamus vel *Balsamum* denotat genus quoddam odoramenti crassiusculi instar unguentis.

Bitumen est seivum aut resina Macrocosmi.

Bulbus est radix subrotunda, vel pluribus tunicis in orbem se amplexantibus, vel pluribus squamis imbricatum fere dispositis coagmentata, fibras plurimas ex ima sede seu basi emittens. Interdum litius accipitur pro radice quavis uno tubere constante etiam solidâ & substantiâ continuâ, nec divisâ in squamas aut tunicarum involucria, fibras ex ima sede aut basi emittente. Sic Croci & Colchici radices bulbosæ censentur.

Caeumina sunt idem quod summitates.

Cacuminula idem quod Antheræ.

Calyx, folliculus seu involucrium floris priusquam dehiscat, præcipue Rosæ: interdum flos ipse rosæ connivens & nondum expansus. At nunc frequentissime accipitur pro folliculo, quo flos primum deinde semen herbarum & fructus arborum cooperitur. The Cup enclosing, or containing the flower.

Capillamenta sunt filamenta illa tenuia, in florum medietate surgentia, apicibus pleunque donata. Threads.

Capita in Phytologia rotunda illa seminum receptacula, quæ capita referunt. In Zoologia quid sint notum est.

Capitulum est quod constat ex pluribus floribus & staminibus arcte in globosam aut circularem sive disci figuram congestis, ut in Cyano, Scabiosa, Carduus, &c.

Capitata planta nobis in hoc opere dicuntur, quarum flores ex flosculis, etiam marginalibus, fissulosis componuntur, quoniam calyx eorum squamulosus in ventrem plerumque extumescit grandiusculum & subrotundum: cujusmodi sunt Carduus, Censaurium, Majus Bardana, &c.

Caprea, est pars quædam auxiliaris, filamentis aut funiculi æmulus, cincinni in modum contortus, quâ planta quævis vicinis stirpibus aliisve stipitibus se implicans, in altum erigitur. Angl. A claspe or tendzel. Hujusmodi cernuntur in Vite & Leguminibus.

Caro in Phytologia substantiam illam molliorem fructuum succulentorum notat, quam alias pulpam vocamus, ut pulpa seu caro Cassiæ, caro Prunorum, &c. Schrod. In Zoologia vox nota.

Catulus apud recentiores Botanicos idem sonat quod Julus aut nucamentum, ut catuli Salicis aut Juglandis, id est Juli. A palus or Catkin.

Caudex idem est in arboribus & fruticibus, quod caulis in Herbis.

Caulis est quod supra terram simplex assurgit, unde folia frondisque seu ramusculi emicant: vel, desiniente Jungio, est pars herbe suprema, ita in altitudinem exporrecta, ut anteriora à posterioribus, vel dextra à sinistris non differant. In arboribus & fruticibus *caudex*, in frumentis *culmus* appel-

appellatur. *The stalk of any Herb; The Stem*
 or trunk, or body of a Tree.

Cicuta & cicutum, membrana tenuis acinos in Malo
 Punico discriminans. Hinc proverbialis locutio
Cicutum non interduim, id est, Non curo, perinde
 mihi est.

Clavicula idem quod *Capreolus*. *3 clasper* or ten-
 drel.

Coma sunt plantarum summitates vel arborum fron-
 des.

Conus in Phytologia dicitur fructus ex compactili
 lignosarum squamarum strue compositus, con-
 figuram æmulans, hoc est, à lata & circulari basi
 in mucronem definens, qualis est *Pini*, *Abietis*,
 &c. Anglice, *3 Cone* or clog.

Cor sive corculum seminis est portiuncula seminis
 unde tam radix, tum germen enascitur. In
 Zoologia quod sit notum est.

Cornus non nisi in Zoologia locum habent.

Cortex, exterior arboris quasi crusta, *The bark of*
 a Tree or other Plant. Interior tunica ipsi
 ligno adhaerens *Liber* dicitur. *Cortex* autem à
corium & *tego*, quia quasi corium tegit, ut *Isi-*
dorus ἐνυαδονξεν.

Corymbus in genere significat quodvis summum.
 Nam prima notio *ἐν κεφαλῇ* est in capite Vete-
 rum Atticorum tutulus seu meta suggestus capil-
 lorum, autore Scaligero. Verùm apud planta-
 rum scriptores *Corymbi* propriè *Hederæ* racemi
 appellantur. *Plin. lib. 16. cap. 34. in descri-*
ptione Hederæ ponit, *Racemis in orbem circum-*
actis qui vocantur Corymbi.

Corymbi nomen extendit *Jungius* ad significandam
 extremitatem caulis, ita subdivisam, & floribus
 aut fructibus onustam, ut spherica figura inde

griatus, ut in *Cypripedium*, &c. Alii Umbellæ
synonymum faciunt.

Corymbus, etiam abas sumitur apud recentio-
res Botanicos pro flore composito discoi-
de, qui in pappos non resolvitur: qualis in
Chrysanthemo, *Bellide*, &c. cernitur: Nam
hujusmodi flores in latum extensi umbel-
lam seu corymbum quodammodo æmulan-
tur.

Crocus idem sunt quod apices. Est enim *Crocus* ni-
hil aliud quam apex croci herbe floris stamini in-
cumbens.

Culmus, frumenti (aut etiam Graminis) calamus à
radice ad spicam. The blade of any Corn or
Grass.

Cyma, & *Cyma*, arboris, quod est, partus
novellus qui prima germinatione producit, est
iporum caulium delicatior teneriorque caulicu-
lus, & dicitur præcipue de Brassica: verum &
in genere Cymæ sunt cauliculi teneriores delica-
tioresque scaporum, quos à prima sectione præ-
stant: imò Cymæ apud Botanicos adhuc latius
sumuntur pro summitatibus quarumcunque herba-
rum.

Cytinus, flos mali Punice sativæ. The flower of
the Pomegranate Tree.

D.

Dactylus, Palmula, caryotis, Palmæ arboris fructus,
à digiti similitudine sic dictus. A Date.

Digitatum folium nobis cum Jungio dicitur, in
quo plures lacinie seu plura simplicia folia quasi
ad unum petioli punctum sive terminum aptata
sunt,

sunt, ut in *Pentaphyllo*, *Lupino*, *Cannabe*, *Viti-
ce*, *Trifolii*, *Fragaria*, &c.

Discus est media pars floris compositi ex compressis
& confertis flosculis ita ut unam quasi apparen-
tem superficiem constituent, ut in *Caltha*, *Flora
Solis*, &c. à similitudine *disci* cujus figura plana
erat ac rotunda, ut ex veteri statua apparet.
Hinc Sol Græcis *Discus* appellatur. Erat au-
tem *Discus* moles aliqua è plumbo aliòve me-
tallo quam jacentes athlete inter se decerta-
bant.

E.

Echinus, asperum & spinosum Castaneæ operculum,
& in genere quicquid numerosa congerie acule-
orum stipatur, sive tegmen, sive caput, sive ca-
cumen fuerit, à similitudine *Echini* anima-
lis. *E. Eur*, ex antiquis prædictis fruct. In Zoo-
logia *Quadrupes*, & *Insectum* marinum crusta-
ceum.

F.

Fibræ sunt veluti stamina rebus nonnullis intertextæ,
v. g. *ligno*, *foliis*, &c. sic fibras ligneas vocamus
corpora seu filamenta in longum extensa, ex qui-
bus maximam partem lignum componitur, vid.
lib. 1. cap. 8. Item fibræ dicuntur minutissimæ
& extremæ radiculæ.

Flos est pars plantæ tenuior, colore vel figurâ vel
utroque insignis, fructui prævia, eisque plurimum
coherens, & tenello regendo fovendoque inser-

B ;

viens,

viens, quæ postquam explicatur brevi aut decidit aut inarescit. Flos simplex & compositus seu aggregatus, uniformis & difformis, discoïdes, radiatus, &c. quis sit vide, Raii H. P. lib. 1. cap. 11. pag. 18, 19.

Folia in Mineralogia folia Auri & Argenti, dicuntur laminæ tenuissimæ eorundem metall. seu Aurum & Argentum in tenuissimas laminas diductum.

Folii differentias, quidque per folium digitatum, pennatum & triangulatum intelligimus, vide Raii lib. 1. cap. 9. p. 13.

Folium, definiēte Jungio, est quod à sede cui adhæret ita in longitudinem & latitudinem extenditur, ut tertix dimensionis termini inter se differant, hoc est, superficies folii interna seu superior eandem respiciens ab externa seu inferiore.

Folliculus, est theca tenuis quæ granum, vel semen continet involutum. *Th. hush. q. 2. c. 2.*

Frit Varroni quod in summa spica matura minus est quàm granum.

Frontatum petalum seu floris folium nobis dicitur quod in extremum latius & non raro rectâ lineâ terminatum definit, ut in *Calendula* & similibus.

Fructus sunt grandiores illi ac succulenti plantarum foetus, seminum receptacula, ut *Poma*, *Pyra*, *Pruna*, &c. à fruendo, sed & latius extenditur nomen fructus ad omnem agtorum proventum. Jungio fructus dicitur pars plantæ annua, flori coherens & succedens, quæ ubi maturuerit, id est, ad perfectionem suam pervenerit, sponte à plantâ abscedit, & terrâ aliâve commodâ nutrice exceptâ, nova plantæ sit initium, Angl. *The fruit*. Sunt ergo

ergo fructus, vel Pericarpia integra cum semini-
bis contentis, vel Semina sola in iis quibus peri-
carpium deest.

Fruges, quicquid de terræ proventu in alimoniam
cedit. Errant ergo qui discriminant legumina
à frugibus.

Frumenta sive frumentaceæ Botanici dicuntur quæ-
cunque geniculato culmo & arundinaceis foliis
constant, semênque pultibus aut panificio aptum
in spicis aut jubis produçunt, ut *Triticum*, *Hor-
deum*, *Milium*, *Panicum*, &c. Frugum enim
duo sunt summa genera, Frumentaceæ & Legu-
mina. Cæterùm & Ficuum grana illa exigua
Frumenta dicta sunt Plinio.

Frutex, definiente *Bodeo à Stapel*, est stirps inter
lignosas altitudine ac crassitudine mediocris, cui
pro superficie stipes perennis, natura multiplex,
quique facilè in naturam arborum stolonum ab-
scissione transcendit. *Æ* *Spub.*

Fundus plantæ [*radix*] *Fungio* est limes com-
munis in quo radix & pars superna cohez-
rent.

G.

Gemma in Phytologia idem est quod *Oculus*. An-
glicè *Æ* *Bud.* Id quod in arboribus tumescit
cum parere incipiunt. *Gemmæ* pleniorẽ de-
scriptionem vide *Raii* lib. i. cap. 8. p. 12. in
Mineralogiâ *Lapis pretiosus* est. *Æ* *Gemmæ* *or*
Pretious Stone.

Geniculum est nodus quidam herbarum in caule.
Æ *joint or knot.*

Glans

Glans dicitur quod cortice constat crustoso unicum tantum semen continente, cujus pars posterior, quæ arbori adhæret, calyce proxime cooperitur, parte superiore nuda. *Spigel. Isag.* Rectius *Glans* dicitur ipse fructus calyce contentus.

Gluma, *utriculus*, *folliculus* grani seu involucrum seminum in frumentis, à glubendo, quod eo folliculo deglubitur granum. *The husk or chaff of Corn or Grains.*

Granum proprie semen frugum dicitur, inde generalius quicquid minutum est, & similitudinem aliquam habet cum grano frumenti.

Gummi est succus plantæ concretus, qui in aqua facile dissolvitur, in igne non liquecit, nec flammam concipit, sed duntaxat crepitat; cujus generis sunt *Gummi Arabicum*, *Gummi Cerasi*, &c.

H.

Herba (desinente *Bodæo à Stapel* ex Antiquorum sententia) est stirps cujus superficies est ex foliis tantum, vel etiam ex caule sed illo annuo, carnosus qui diutius durare nequit, signosusque non est nisi cum exaruerit. In præmi medica pro foliis solis, ut plurimum usurpatur.

I.

Internodium est intervallum inter bina genicula, quale in culmis & arundinibus cernitur. *The space between two joints.*

Faba in Phytologia est arundinacea cotia laxe effusa, qualis in Milio est.

Fulus, nucamentum, quod in Corylo, Juglande, &c. velut prælongus vermiculus dependet, & nihil aliud esse videtur quam florum stamineorum series. **3 Catkin**, and in Willows a Palm. **Salicum** Juli à Juglandis, &c. diversi sunt; nam in fertilibus plantis numerosis vasculis seminalibus constant.

L.

Lachryma est humor è plantis, tum sponte effluens (sive is concreseat v. g. in oleum, resinam, gummi, sive non) tum facta incisione emanans. **Scbrod.** Spigelius lachrymam in eo distinguit à succo, quod liquor qui ex costula herba exprimitur aut elicitur succus vocetur, qui verò vel sponte, vel incisione manat *lachryma*.

Lacinia est portio folii inter duas fissuras (fissura est profundior scissura) inclusa. **3 Jag.**

Lanugo in Phytologia est mollis foliorum aut fructuum lana, ut *Cydniarum*, &c. **Fum.** vel (ut **Scbroderus** definit) filamenta tenella cuticulæ extrinse instar pilorum aut lanæ adnascencia.

M.

Lapides in Mineralogia sunt corpora terrea, dura, inductilia: in Phytologia cortices duriores, nucleum includentes, qui quandoque lapides referunt: in Zoologia calculos exhibent in animalibus repositos.

Legumen, legumentum, quicquid ex terra laxe in siliqua nascitur, ut *Faba*, *Pisum*, *Cicer*, *Lens*; à legendo, teste Varrone, quoniam id non secatur

tur sed legitur manu vellendo. *Quist.* Nos in hoc opere leguminibus accensemus herbas omnes quæ florem producant papilionaceum.

Liber, interior tunica arboris ipsi ligno adherens.

Jun. Unde Liber adhuc dicitur, in quo scribitur ex quacunque sit materia, quia ante reperiuntur chartæ vel membranæ usum de libris arborum volumina compaginabantur. *The* innermost bark of a Tree.

Loculamentum est camera quædam seclusa & distincta in seminum vasculis, uti videre est in capsulis Papaverum. *Jun.* a Cell. Interdum ipsa capsula & seminis involucrum.

Locuste in Phytologia sunt Avenaceæ glumæ singulares cum seminibus ex longis filis dependentes, ob quandam similitudinem cum locustis dictæ. Extenditur hoc nomen ad Graminum paniculatarum grana glumis involuta significanda. In Zoologia Insectum est.

Malicorium, Mali Punici cortex.

Marrix arboris idem est quod ejus medulla sive Cor.

In Zoologia Uterum significat.

Medulla in Mineralogia partem molliusculam denotat, quæ in saxis nonnunquam reperitur. In Phytologia mediam cujuslibet plantæ partem molliorem & spongiosam significat, quam & Cor matricemve appellant, cujus descriptionem pleniorẽ vide *Raii* lib. 1. cap. 4. p. 7. In Zoologia adipem significat in Ossium medietate contentum: vel molliorem illam substantiam quæ in spina dorsi ac cranio est.

Malico-

Malleolus, definiente *Columella* lib. 3. cap. 1. novellus est palme innatus prioris anni flagello, cognominatusque à similitudine rei, quod in ea parte quæ deciditur ex vetere sarmento prominens utrinque *Malleoli* speciem præbet.

Merges, manipulus *Spicarum*, quantum sci. semel instrumentum messorum *mergus* dictum inter metendum capiat.

Minera est terra five materia, ex qua mineralia & maximè metallica fiunt. *The Op.*

Mineralia sunt ea quæ non sunt *Vegetabilia* nec animalia, ut *Metalla* perfecta & imperfecta.

Mutica *Spica* dicitur quæ aristis caret, quasi mutila.

N. *Nervus*, in *Phytologia*, prælongum & continuum filamentum folia perreptans, ut in *Plantagine*, quæ indè quinquenervia & septinervia dicitur. In *Zoologia* est pars fibrosa, longa, rotunda, alba, instar *Cannæ Indicæ* porosa, *Spirituum* animalium diductioni interveniens, ut hoc ritu partes corporis mobiles & sensibiles sint.

Nucamentum, idem quod *Julus*, quædam scilicet quasi panicula dependens è ramis nucum aliarumque arborum: *A Catkin* & *Palat.*

Nucleus, Veteribus *Nuculeus*, id vescum quod sub pericarpio nucis latet, & generalis semen quodcunque nucibus vel fructibus inclusum & occultatum.

[*Nux*,

Nux, agricultura scriptoribus dicitur omne Pomum quod foris duro tegitur cortice, intus verò continet quod est esul. *Macrob.* Hi nempe existimant Pomum cum Malo haud idem esse, sed Pomi nomen Nuces atque Mala continere. Nux fructum denotat cortice lapideo nucleum ocludentem. **Aut.**

Oculus, *Gemma*, tuberculum in arborum furculis unde germinant a *Bud.* Hinc *inoculatio* infectionis species, cujus descriptionem vide *Rail H. lib. 1. cap. 19. pag. 37.* *Schroderus* oculos exponit

florum prodromos, inque flores explicabiles, nimis restrictè, nam Oculus æquè latè pater ac *Gemma*.

Olea sunt pinguedines fluidæ. *Oyls.*

Olus, quæcunque herba esculenta, ab olla nomen sortita, quod in cibum veniat *Jun.* *Holus* *Julio Scaligero* ab *LAG.* claro indicio prisce frugalitatis, quæ ad victum nihil obsonii sibi deesse existimaret, modo ne deesset olus. Hoc enim *Laus* est sicut *Panis* *sa.* *Jos. Scaliger* in notis ad *Varronem* olus deducit ab *oleo* cresco, quod olera in hortum translata ex agrestibus culta sunt. **Botherbis.**

Ossa in Zoologia notissima sunt. **Bones.**

Ossiculum, *O.* penetrabile fructuum carne contextum. *Quin* quo nucleus est, ut in *Cerasis* prunisquæ.

The stone of a Plum, Cherry or the like fruit.

P.

Palmula, Dactylus, caryotis. & Date.

Panicula est lanosa coma unde semen dependet, ut in Arundine, Milio, Gramine, &c. seu (ut Jun-
gius definit) Spica laxè diffusa præsertim propen-
dentibus petiolis, ut in *Milio*. Idem valet quod
Juba & opponitur Spica.

Pappus, lanugo è floribus veterascentibus decidua
& volatica, qualis in Carduis, Erigero, Hiera-
cio, &c. cernitur. Hinc Herbarum classis Pap-
posa seu Pappiflora dicta. *The Down grow-
ing to the seed or wherein the seed lies.*

Pecten arboris, linearum tractus qui in longum ex-
currit in materia seu ligno, cujusmodi in pe-
ctine conspiciuntur dentes. *The grain of the
Wood.*

Pennatum folium, est in quo bini lobi seu majoris
folia partialia, è regione sibi ad idem quasi
costæ punctum sive ad eandem costæ distin-
ctionem opponuntur, ut in *Fraxino, Juglande,*
&c. seu folium compositum ex foliis partiali-
bus binis sibi invicem ad costam mediani op-
positis.

Petala nobis P. Columnam sequutis dicuntur floris
folia, seu laminæ illæ tenellæ colore insignes &
fugaces. Hoc autem nomine partim ob brevi-
tatem, partim ad Homonymiam evitandam pro
floris folio utimur. Hinc monopetalæ herbæ
nobis dicuntur quorum flos unico folio seu lami-
nâ constat, tripetalæ, tetrapetalæ, pentapetalæ,
&c. quorum flos tribus, quatuor, quinque, &c.
foliis componitur.

Pedicalus

Pediculus est à quo folium, aut flos, aut fructus dependet. The foot-stalk of a leaf, flower or fruit. In Zoologiâ Insectum est.

Perianthium est quod florem tegit, & dicitur etiam calyx.

Pericarpium, nonnullis restringitur ad significandam pulpam mollem seu humidam semina ambientem ut, *Pyris*, *Pomis*, &c. Alii latius extendunt id nomen ad significandum thecam aut involucrium seminis quodcunque, sive membranosum id sit ut in vesicis *Ulini*, *Staphylodendri*, &c. sive durum ut in *Castanea*, sive carneum ut in *Pomis*, &c.

Petiolus idem est quod pediculus. The foot-stalk.

Pinguedo idem est quod adeps. Fat.

Planta est vegetabile integrum.

Pomum generale nomen est, quo continetur omnis fructus arboris esui aptus, sive is molli corio tegatur, sive duro, ut scil. Nucem & Malum sub se complectatur. Nos cum arbores quasdam *Pomiferas* dicimus *Pomi*, nomen strictius accipimus pro fructu cujus caro esculenta nec duro putamine includitur, nec ossiculum in se continet. In Apple or a Pear. Alii *Pomum* à Nuce distinguunt, ut *Pomum* sit quicquid foris habet quod edendo est, & durum intus includit, Nux quicquid foris duriore corio tegitur, intus habet quod est esui.

Pulpa est caro seu substantia fructuum succulentorum inter corticem ac nucleum comprehensa, v. g. *Pomorum*, *Cerasorum* & similium. Primariò significat partem carnosam in corpore animalis.

R.

Racemus est integra uva à multis constans acinis.
A Cluster of Grapes. Ad alios etiam fructus
 extenditur qui uvæ in modum ex pluribus acinis
 sunt conglobati.

Radix, dormiente *Fungio*, est pars plantæ inferior,
 quæ intra corpus solidius, quod plantæ sedem
 præbet, abdita (sive illud terra sit ut plerunque,
 sive laxum, sive calx, sive arena, sive lignum,
 sive quodcunque aliud) & alimento attrahendo
 destinata est. Nonnullæ ex plantis submarinis ra-
 dices habent expositas & minime intra corpus
 aliquod solidius abditas, sed duntaxat laxa in
 fundo jacentia amplectentes.

Ramus est in quem caulis dividitur, estque velut
 brachium plantæ. *A Bough or Branch.*

Resina est liquor pinguis & oleaginosus ex arbore
 seu sponte seu cā vulneratā destillans, quæ in
 aqua non dissolvitur sed in oleo duntaxat, &
 flammam faciliè concipit.

S.

Sagitta dicitur superior pars surculi aut flagelli.
Vid. Raii lib. 1. cap. 18. pag. 33.

Scapus est caulis rectus in columnæ modum. *Fern.*
 Est enim scapus ipsum corpus columnæ inter ba-
 sin & epistylum. *The Shaft*, vel Scapus est
 pars caulis ramosi, qui à fundo ad cacumen unā
 quasi lineā extenditur, cui rami utrinque adhe-
 rent. *Fern.*

Scob

Scobs quod serra de ligno deteritur. Saw-dust.

Sic etiam dicitur limatura, seu illa velut farina quæ limâ abraditur : à Scabendo.

Semen in Officinis minutores plantarum fructus denotat ex quibus simile nasci potest. Schrod.

Serum est pinguedo duriuscula. Serwet.

Siliqua est folliculus oblongus cui Leguminum & similibus grana includuntur. 3 Cod 03 Bush.

Spadix, Ramus Palmæ unâ cum fructibus revulsus ; inde color quidam Spadiceus denominantur. A colour approaching to Sap 03 Chel-
nut, but with more red in it.

Spicæ est quod culmus extulit, continetque granum, glumam & aristam, an Ear of Corn. Verùm hoc nomen latius extenditur : unde rectè à *Fungio* definitur, quod ex floribus vel seminibus spissè compositum est, ità ut conus erectus sed oblongus, sive admodum acutus inde evadat, ut in Plantagine, Bistorta, Secali, Hordeo, &c.

Stamina idem sunt quod Capillamenta, quæ sic describit *Spigelius*. Isag. lib. 1. cap. 6. Sunt autem stamina in floris medio, quod umbilicus appellatur, partes oblongæ, tenues veluti capillamenta, interdum paulò crassiores, paululum prominentes in summitate, apicibus frequenter præditæ, quæ stylum partem similiter oblongam, sed paulò crassiorem, atque è centro umbilici emergentem ambiunt.

Stercus est excrementum animalium per annum excretum.

Stript, planta firmitate prædita *Jun.* in genere Plantæ Synonyma est.

Stolones sunt cauliculi inutiles à radicibus aut caudicis lateribus succrescentes. Duckets from the root.

root. *Jr. Bodrus à Stapel* Stolonem dici vult quæ nascitur circa stipites & avellitur cum radice & corporis parte; quo à Vivradice differt, quæ integra ex arboribus à longinquo extrahitur. Vid. Raii lib. 1. cap. 19. p. 33.

Stylus in Phytologia est pars floris medium ejus occupans & rudimento fructus aut seminis coherens. Dicitur stylus quia in longitudinem tenuem plerumque extenditur. *Jung.* Vid. Raii H. lib. 1. cap. 19. p. 33.

Succi, in Officiis vocantur expressi liquores, ex radicibus foliis, floribus, fructibus, &c.

Suffrutex est planta humilior, lignescens & perennis, à radice non foliata, & ab imo statim ramosa; vel Planta inter lignosas minimæ & altitudinis, & crassitudinis superficie perenni, non gemmipara, ut *Salvia*, *Rosa*, *Lavendula*.

Summitates sunt cacumina herbarum; dicunturque de herbis foliorum minutionum.

Surculus est quod in ramis simplex assurgit, tenerum & exile. Est etiam ramulus novellus, qui inspicatur ad serendum. A small twig of a tree, also a *Çpon* or *gyast*, germen arboris anniculum.

Testa vel ovorum cortex externus appellatur, vel concharum tegumenta.

Thyrus est quod virgula in modum, aut in teli rectitudinem in planta consurgit: *Caulem* autem medium fruticis qui vulgo *Thyrus* dicitur: *Servius*. Vossius exponit, quicquid sic consurgit ut

in gracilitatem attenuetur, ut arbores comiferae, vel coniferae. Apud Botánicos cum Spica confunditur. Item Hastula frondibus vestita, quam solebant Bacchantes ferre.

Tomentum est lana brevis forpicibus defecta, aut in poliendo à fullone de pannis rudibus aut interpolatis deducta, quæ intersciuntur culeitæ qualescunque. *Jun. Flocks or Flax.* Hinc ad plantas transfertur quæ molli & lanosa comâ in capitulis eminente præditæ sunt, ut *Carduus tomentosus*, *Gramen tomentosum*, &c.

Truncus caudex arboris ramis & frondibus destitutus.

Tuber, est fungus subterraneus, à tumeo. Hinc dicitur de plantarum radicibus prætumidis, rotundis. Radices tuberosæ, *Knobby roots.*

Turiones, tenella arborum, fruticum aut herbarum cacumina, quasi teneriones; vel ut Vossius vult, quia facile recidunt. Teneritates summitatum ipsarum arborum quæ singulis annis crescunt. *Schrod.*

U.

Vene in Phytologia sunt quæ in plantarum foliis apparent, fibræ in ramulos divisæ: in Zoologia quid sint ignotum non est.

Verticillata plantæ dicuntur quarum flosculi caulem articulatum velut verticilli amplectuntur foliolis interspersis, ut in *Pulegio* & *Marubio* cernitur. Sunt autem Verticilli instrumenta quædam rotunda, quæ fusi adhibentur ut facilius vertantur: Anglice *Wheries* dicimus.

Villi idem quod *fibræ*, & *pili*.

Vimen, omne virgultum lentum ac flexile, ad ligandum aptum, à viendo. A bending twig or wythe.

Vinaceum, granum acini, *Hyacinthi*. A Grape-Bunch.

Vide *Acinus*. Accipitur etiam nonnunquam pro tortis *lævæ* expressæ reliquiis.

Umbella vocatur floris seminisve velut pedamentum in plures divisum longiores pediculos, qui simul ex eodem fastigio orti in latius continuè radiantur, singulique florem sustinent in orbem circumactum, ut in *Foeniculo*, *Anetho*, *Apio*, &c. vel, ut *Jungius* definit, est extremitas caulis per multas subdivisiones in comi universi figuram aptata; à similitudine umbellæ qua mulieres faciem à Sole arcant. In *Umbelliferis* enim summus caulis, summique ramuli in plures ab eodem puncto quos radios dividuntur, singuli radii itidem in plures pediculos qui flores sustinent.

Umbilicus, 1. quod in Pomis vel prominet, vel reconditur ab adversa pediculi parte. 2. media pars floris unde *stylus* & *stamina* emergunt.

Unguis pars ima folii *Rosæ* albida. Extenditur etiam ad florum aliorum petala. In *Zoologia* *Ungues* sunt cornæ extremitates digitorum & pedum. The Nails of the fingers or Toes.

Ungulae sunt cornæ tegamenta, quibus pedes nonnullorum animalium conteguntur. Hoofs.

Uniformis flos dicitur cujus anterior pars posteriori & dextra sinistra similis est. Vide *Raii lib. 1, cap. 11, pag. 18.*

Urina,

Urina est excrementum serosum à sanguine in renibus secretum, per ureteres ad vesicam delatum, donec convenienti tempore & loco, excernatur. *Urine.*

Volva, Pomi medium, in quo ceu loculo latent semina. *Scribon.*

Urmicus, quod in infima spica ad culmum stramenti est minus quam granum.

Ufnea vide *Muscus* in *Phytologia*.

Utriculi sunt seminum in frugibus involucra & operimenta, quæ trita & cribro excussa Glumæ five *Acus* dicuntur.

Hæc Terminorum explicatio maximâ ex parte Clarissimo Raio mutuata est.

C A P. H.

De Instrumentis Pharmacopæticis.

Instrumenta medicamentorum præparationi inservientia varia sunt differuntque non modò ratione Officii, sed & materiæ formæque inde dependentis diversitate. Officii ratione alia medicamentorum præparationi, alia asservationi inserviunt. Materiæ respectu, sunt alia ex lapidibus alia ex terris, vitris, metallis, lignis, corio, linteo, panno, &c. Forma instrumentorum varia existit, prout illorum officium requirit materiæque permittit. Nos usitiora Synopsi damus.

Agitacu-

Agitaculum. *℞* *pulping Siebe.*

Abenum. *℞* *Brass Kettle or Pan.* Est vas cupreum, medicamentis coquendis destinatum.

Alembicus. *℞* *Stembick.* Est instrumentum chymicum quod cucurbitis & vesicis destillatoriiis super-imponitur, habet formam galeæ, intus concavum, extus convexum, circa infimam partem rostrum habet cucurbitale, per quod vapores descendunt: Conficiuntur ex ære, stanno, vel vitro.

Ampulle. *℞* *Isols.* Sunt vitra rotunda, quibus colum in summitate est.

Arcula. *℞* *Forcs.* Diversæ formæ ad reponenda simplicia.

Carillus vel Catillum. *℞* *Porringer.*

Catinus vel Cupella. *℞* *Cupell.* Est ex cineribus ossium aut aliis rebus compositum, in quibus Aurum & Argentum à sordibus suis depuratur.

Circulatorium. *℞* *Digesting-glass.* Est vas vitreum, ubi infusus liquor, ascendendo, & descendendo, quasi in circulo rotatur. Varia sunt hujus generis vasa, ut Alembicus Cæcus, Pelecanus, Gemina, Diota, &c.

Cochleare. *℞* *Ladle.* Quod majus est, & ex ære conficitur, vel ex argento aut stanno; & minus, quod Anglice *℞* *Spoon* dicitur.

Colatorium. *℞* *Strainer.* Est cribrum, pannus, linteam aut aliud quid, per quod aliquid colatur.

Cribrum. *℞* *Siebe.*

Crucibulum. *℞* *Crucible.* Est vas fusorium ex terra igni contumacissima, factum, acutiore basi, & fere in ampliorem capacitatem forma triangulari vel rotunda desinens.

Cucurbita. ꝓ Cucurbitæ, or Gourd-like Vessel. Est vas Chymicum turbinatum ex terra vel vitro confectum, distillationibus, per alembicum instituendis aptum.

Fistula. Earthen Pots or Pans. Variæ formæ. **Forceps.** ꝓ pair of Tongs.

Infundibulum vel Tritorium. ꝓ Funnel or Tunnel. Est vas transmittens in summitate latum, quod paulatim in fistulam cuspidatam definit, & ex metallo vel vitro fabricatur.

Lebes. ꝓ Basin.

Lima raspatoria. ꝓ rasping file.

Malleus. ꝓ Hammer.

Manica Hippocratis. Hippocrates's Sleeve. Est sacculus laneus, figura pyramidali, quo vina aromatica & medicamentosa, aliique liquores percolantur.

Matracium. ꝓ Matras. Est vitrum circulatorium, habetque formam sere rotundam, cum collo satis longo.

Mensura vel Laguna. Measures. Variæ magnitudinis, pro mensurandis vel Spiritibus vinosis, vel Aquis tum Simplicibus tum Compositis, vel Vino, &c. In Medicina tamen usitatiores sunt Coehleare, quod, in Syrupis, continet Unciam dimidiam; in Aquis Stillatitiis, drachmas tres. Cyathus qui comprehendit Unciam unam cum semisse; & Congius qui Libras octo continet. V. *Autores de Mensuris, præsertim Greævium, Bernardum, & Cumberlandum Nostræ.*

Mortaria. Mortars. Vasa sunt ex ære, marmore, ligno, aut vitro confecta, in quibus pistillo ferreo, aut ligneo vel vitreo, res quædam contunduntur.

Olle & Ollula. Gallipots. Variz formaz, & magnitudinis.

Pistilla. Pestles. Instrumenta sunt, Pharmaceutica, ex ferro, ligno, aut vitro confecta, quibus res in mortariis tunduntur.

Pondera. Weights. In usu medicinali sunt Granum, Scrupulus, Drachma, Uncia, Libra.

<i>Granum</i>	} cuius signum,	<i>Gr.</i>
<i>Scrupulus</i>		℥
<i>Drachma</i>		ʒ
<i>Uncia</i>		ʒ
<i>Libra</i>		lb

<i>Grana viginti</i>	} constituunt	<i>Scrupulum.</i>
<i>Scrupuli tres</i>		<i>Drachmam.</i>
<i>Drachmæ octo</i>		<i>Unciam.</i>
<i>Unciæ duodecim</i>		<i>Libram.</i>

De his consulantur Autores varii de ponderibus & Mensuris, in hisce enim maxima est confusio, & obscuritas, adeo ut Antiqui in multis rebus nobis haud intelligendi sunt.

Porphyrites. A Levigating Stone.

Prelum, vel *Prelum.* A Press.

Pyramis. A Levigating Pebble. A figura.

Pyxides. Pill Boxes. Capsulæ sunt, in quibus nempe Medicamenta asservantur.

Receptaculum vel *Excipulum.* A Recipient, or Receiver. Est vas amplum in quo guttæ & vapores destillantes excipiuntur.

Retorta sive *Cornuta.* A Retort. Vas Chymicum est, ex vitro, terra, vel ferro conflatum, figura rotunda, ad cujus latus rostrum est, flexum, rectum,

corum, & earum, per quod destillanda inge-
runtur & egeruntur.

Rudicula, Spatula, vel Spatula. I Spatula. In-
strumentum est oblongum, ex argento, chalybe,
Cupro, ligno, aut ebore confectum, inferius la-
tum, quo medicamenta varia absque manuum
inquinatone commodè tractantur.

Rutabulum. I Cole Bake. Instrumentum quo
Pharmacopœi utuntur in prouendo igne.

Sacculi, Little Bags. Ex charta, &c. confecta.

Separatorium. I Separating Funnel. Vas est
Chymicum vitreum oleū ab aqua separandis do-
stinatum.

Tegule. Tiles.

C A P. III.

De Collectione Simplicium.

TAmetsi in peregrinis simplicibus certum
collectionis tempus sciri nequeat, eorum
tamen color, odor, sapor, ac species ju-
diciū nostrum subeunt, ex quibus om-
nibus ac singulis, collectionis debito modo & tem-
pore factæ notas desumere possumus. Ea porro,
quæ nostris terris innascuntur, tum demum colli-
gere ac in usum medicum congerere oportet, cum
maximè vigent aut matura sunt, vel ad propriæ
virtutis perfectionem plus minus accedunt.

Ex Mineralibus, optima Metalla censentur qua
maturnerunt.

Ex

Ex *Vegetabilibus*, radices evellantur inclinante vere aut ætatis initio, post primorum foliorum eruptionem, tunc enim succo probe concocto turgent: quo tempore eas summarum virium, & maxime medicamentosas esse Authores affirmant. *Herbæ* colligendæ sunt, quando folia magnitudine, colore, & odore vigent, præsertim quæ cacumini sunt propiora, idque cælo sicco, & sereno, atque tempore meridiano. *Flores* colligendi, quando expliciti pulchritudine sua luxuriunt, non dehiscentes aut decidui: Flores verò Rosarum, pro coalescendâ conserva, avellendi sunt, priusquam aperiuntur. *Fructus* priusquam decerpantur, probe maturi sint oportet: nisi datâ operâ immaturi expetantur, ac deinde exsiccentur aëre, vel sole, & si opus sit, in clibano post panis extractionem. *Semina* colligenda sunt, cum siccati coeperunt & antequam excidant, & in loco sicco non calido, ad usum reponuntur. *Cortices* & *Ligna* avellantur, quando arbores in pleno vigore sunt.

Animalia eorūque partes sumi debent, ex iis quæ ad ætatem consistentiæ pervenerunt.

C A P. IV.

De Asservatione & Duratione Simplicium.

Simplicia collecta asservari ad usum debent, sic tamen, ut asservatio non extendatur ultra terminum durationis, quia vires cum tempore languescunt.

Mineralia pleraque, quia durabilioris ac solidioris sunt substantiæ, diutius ideo integris viribus durare possunt.

E Vegetabilibus, Flores quamdiu odorem, colorem, & saporem retinent, asservari possunt; quod tamen spatium vix ad annum extenditur; mutandi igitur singulis annis. Herbarum diutius valide durare possunt: tamen singulis annis, præsertim indigenas, mutare convenit. *Semina*, quo calidiora, actiora, & magis aromatica, eo durabiliora sunt, eoque per biennium aut triennium, servari possunt, minutiora tamen, ac frigida minora, singulis annis renovare expedit. *Fructus* quotannis mutandi sunt; exotici tamen duriori cortice, ac crustâ vestiti, per duos tresve annos & plures durant. *Radices* parvæ, tenues, raræ, anno quolibet mutandæ: magnæ, crassâ substantiâ præditæ, biennium vel triennium integre manent. *Cortices*, in annum & ultra perdurant. *Ligna*, biennium, triennium vel quadriennium & ultra perdurant. *Gummi & Resine* durabilioris sunt naturæ.

Animalia eorumque partes, vires suas vegetas, obtinere creduntur, quamdiu incorrupta servantur,

tus, id quod rancido foetore, sapore, situ, atque coloris mutatione, dignosci potest: molliores tamen partes singulis annis mutare præstat.

C A P. V.

De modo adaptandi Simplicia ad
Asservationem.

Modus adaptandi variat, prout res integra in partes dissecta, repurgata vel secus asservari postulat, vel prout diverso situ est collocanda, aliudve expetit, cujus auxilio à corruptione conservetur.

Flores asservantur ut plurimum à caulibus ac foliis suis herbaceis segregati. *Herbæ* seu *Folia* si grandiora fuerint, caulibus crassioribus, seorsim à caulibus decerpta reponuntur: sin caulibus sint tenuioribus, unà cum isdem asservantur, nec raro unà cum floribus. *Radices*, alix servantur integræ, alix in taleolas dissectæ, similiter adimitur nonnullis lignosa matrix.

Carnosa animalium partes lavantur primum pro libitu, cum vino vel decocto convenienti, hinc exsiccantur in furno. *Res pingues & oleosæ* lavantur in aqua aliquoties donec puræ evaserint: hinc lento igne liquantur, colantur, effundunturve super frigidam, ut sordes ad fundum subsidant, vel in spumam colligantur; post reponantur in locum frigidum quo servantur. *Membranose partes*, ut intestina, secundum longitudinem secantur, abluantur vino vel decocto convenienti, in frustra

dissecta exsiccantur in elibano ac servantur. *Sanguis* repurgatur à sero, hinc exsiccatur in fumo. *Fella* detrahuntur à jecore præligatisque filo viis introitus & exitus, siccantur in camino suspensa. *Coagula* exsiccata fumo aut sole asservantur.

C A P. VI.

De Loco Asservationis Simplicium.

Locus in genere eligendus est purus, asservandoque medicamento *conveniens*, sublimis, siccus, pervius, septentrionem meridiemque spectans. Vitandus è *contaminatus* locus impurus, pulverulentus, subterraneus, uliginosus, insolatus, infumatus, &c. Custodiendæque sunt res ne à radiis solis urantur, neque squalore tecti vel murorum madefiant. Quinimo non abs re foret, in peculiari camera seu hypocausto, super scamnis ac asservibus, herbas rara stratificatione, blandi caloris beneficio siccare, postmodumque vasis mundis asservare.

E Mineralibus; *Terra Metalla & Lapides*, Scatulis vel arcubis ligneis asservari poterunt. *Salina* ligneis custodiuntur vel vitreis, reponunturque loco sicco. *Aquæ vitæ* vel urceis vitreatis.

E Vegetabilibus: *Flores & Herbe* siccantur in umbra ponunturque sacculis chartaceis vel arcubus ligneis ut à pulvere tutæ sint. *Semina & Fructus* asservantur loco sicco vasculis ligneis, pyxidibus, chartisque, ut eo diutius & sine impuritate perdurent,

perdunt, involvuntur. Radices asservanda sunt in aere sicco, vasis ligneis. Cortices & ligna arculis ligneis, locoque sicco asservantur. Gummi, ac Resina sicca, sicco loco atque ligneis vasis includuntur; liquidiores in urceis.

Ex Animalibus. Animalia eorumque partes sicciores in pixidibus ligneis reponuntur. Adipes & Medullae, vasis, aut urceis, vel singulis vel vitreatis recondere convenit, locoque frigido ac sicco asservare.

De Collectione & asservatione simplicium v. plura apud *Laurenbergium Horticult.* & apud *Simonem Pauli in Quadripart. Botan.*

C A P. VII.

De Viribus, & Usibus Fossilium, Vegetabilium, & Animalium in genere.

HIC maximus differendi campus, universam fere Creationis faciem complectens; sine his nec laute nec commode nec omnino vivitur, quaecunque ad ædificium, ad vestitum, ad victum, ad medicinam, ad navigium, oblectamenta sensuum, & delicias, quaecunque ad vitam humanam necessaria sunt, & vassissimo & luculentissimo hoc Naturæ Thesaurò abunde suppeditantur. Verum, his missis, de eorum tantis viribus seu usibus in medicinâ verba faciam; tam Antiqui quam Neoterici hæc vires & usus diversimode investigarunt; Alii, a temperamentis seu primis rerum naturalium qualitibus,

tatibus, calore, frigore, humiditate, siccitate. Alii à Saporibus, ut *Grevius*, & *Floyerus*. Alii à Signaturis, & Aspectu Planetarum. Aliqui ab esu & pastu Insectorum. Quidam à Loco & Tempore crescendi; sed hæc incerta omnia; optimus investigandi horum vires nobis modus esse videtur experimenta faciendo in corporibus Animalibus, quos effectus & Phænomena res ipsæ producunt in machinis nostris, vel purgando, movendo Diaphoresin, Urinam, Vomitus, Narcosin; vel specificè & alterativè agendo in humores. Horum serè omnium illustria experimenta dedit *Wepferus de Cicutâ aquaticâ*.

De Chymica materiz medicæ Analyfi vide *Wedolii* & *Emulleri* Opera, item *Raii Histor. Plant.* pag. 55, 56. & *Dodarti Memor.* ad inserviendam Academiam Regiam in concinnandâ Historiâ vegetabili, octavo. *Parisi* 1679.

C A P. VIII.

De Divisione & Methodo hujus Operis in genere.

Materiam Medicam in tres partes dividimus, viz. 1. *Mineralogiam*; 2. *Phytologiam* (sub quâ *Botanologia* & *Dendrologia*) 3. *Zoologiam*.

Prima Pars Fossilia, Aquas Minerales, Terras, Sales, Sulphura & Bitumina, Mineras, Metalla, & Lapidés comprehendit, non vulgaribus methodis, sed novo ordine naturæ vestigiis insistente disposita,
Tabulis

Tabulis Synopticis & notis Characteristicis distincta, aded ut Tyrones facili operâ res ipsas certè ediscant, easque memoriæ mandare possint. Hæc Mineralium dispositio maximâ ex parte nostra est, licet egregios viros, *Kentmannum*, *Gesnerum*, *Fallopium*, *Casalpinum*, *Agricolam*, *Swenckfeldum*, &c. in hac palæstrâ ludasse fateamur.

Secunda de Vegetabilibus, Herbis, Fruticibus, Arboribus, eorumque partibus in officinis usitatis, agit; in quorum dispositione nec *Schroderum* nec ullum materiæ medicæ scriptorem imitati fuimus, sed ipsos naturæ libros & fontes adivimus, optimosque Botanicos, *Andream Casalpinum*, *Fabium Columnam*, *Baubinos*, *Morisonum*, *Rajum*, *Plukentium*, *Horti Malabarici Autores*, *Hermannum*, &c. pervolvimus. A Flore, semine, & conceptaculis, Tabulas & Characteres nostros præcipuè formavimus; vulgares methodos Alphabeticas, & dispositiones à locis, florendi tempore, vel à qualitatibus desumptas negleximus, ut incertas & frivolæ.

Tertia de Animalibus disserit, Insectis, Piscibus, Avibus, Quadrupedibus, Homine, eorumque partes usui Medico accommodatas tractat; in huius digerendis non *Gesnerum*, non *Aldrovandum*, nec *Johnstonum* sequuti fuimus; sed summum Philosophum *Joannem Raium*, Britannicæ nostræ Lumen & Ornamentum, consultavimus. Qui non solum Plantas, sed Animalia partim in operibus editis, partim in Codicibus Manuscriptis, accuratissimè & felicissimè disposuit.

Hæc de Divisione & Methodo nostrâ in genere, pro subdivisionibus subalternis & horum unicuique

unicuique subordinatis ipsa Tabula per totum
librum sparsa consuli possint. Ubique Metho-
dum (Memoria Matrem) maxime naturalem
facilemque observavimus, sine hac confusio, ob-
scuritas, & difficultates insuperabiles oriri so-
lent.

Forme, & virtute leuissimis: Deo in primis crea-
tione datus, ut in suis processibus inueniatur.

Mineralia sunt, quae in terra vegetantur in suis locis.

PHARMACOLOGIE

Metall. Basilium de Corpore Quatuor. Part. 3. de
Augmentis Mineralium perfectum inter-

ius habet, caput est, in variis locis, & in
legibus, & in variis locis, & in variis locis.

MANUDUCTIONIS

Ad hoc non est, ut in variis locis, & in variis locis.

Materiam Medicam

LIBER PRIMUS.

Ab aliis Mineralibus vocantur.

Ab aliis Mineralibus vocantur.

De Mineralogia.

Mineralogia est rerum Macroscopiarum

enodario. Res Macroscopicas voco;

quaecumque extra familiam Vegetabilium & Animalium collocantur; sunt

autem primariae, i. e. ad naturam Elementarum

proprie accidentales, ut Aquae & Terrae; sunt se-

cundariae, i. e. & peritropiae Macroscopiarum pro-
prie, ut Sulphur, Salia, Metalla & Lapidaria.

Fossile est corpus perfectè mixtum, peculiari formâ, & virtute seminariâ à Deo in primâ creatione dotatum, ut sibi simile procreare, suamque speciem propagare possit. — Generatur modo germinationis & quasi vegetationis in terræ utero, & interdum in ipso aere; de quo *V. Jordanum nostrum de Thermis & Aquis Mineralibus Websterum de Metall. Boyleum de Occultis Qualitat. Aeris & de Augmento Minerarum.* Metallum perfectum interitus haud capax est, in varias formas transleat vi Ignis, vel Aëris, vel Aëvi; Metallum tamen manet, & pristinam faciem promptè induere potest; nobis non licet esse tam felices.

Materiam Medicam ad tres classes referimus, viz. Mineralium, Vegetabilium, & Animalium. A primo genere initium facere lubet, ut ita ab ignobilioribus ad nobiliora, ab imperfectioribus ad perfectiora, ab inferioribus seu subterraneis ad superiora & altiora paulatim ascendamus.

Fossilia dicta, quod major eorum pars fodiendo è terrâ eruat. Ab aliis Mineralia vocantur, qui fodinas *Minas* volunt appellatis, & Venas *Mineras.* Metallica, etiam à quibusdam, à potiore specie, Metallis nempè.

Horum propagatio non minùs admiratione digna est, quam Vegetabilium & Animalium; est enim multiplicativa, & regenerativa, (demonstratur veritas) ut cuique in rebus subterraneis seu fossilibus versato notum est; hæc etiam causa sit quod quancquam formæ externæ fiat mutatio, ut in liquore, pulvere, vitris, &c. in metallicum nihilominus, nullo negotio, redigi possint; ut in Mercurio, Auro, Antimonio, &c. videre licet; stupenda sanè & incorruptibilis natura; Plantis

ſeu Materia Medica Pars Prima. 39

& Animalibus non conceſſa ; Homo ipſo metallo
vilior.

Foſſilia multifariam dividuntur ab Auctori-
bus. *Dioſcorides* omnia ſubterranea Metallica vo-
cat. *Avicenna* quatuor ſtatuit, Lapidem, Metal-
lum, Sulphur, Sales. *Albertus Magnus* tria, La-
pidem, Metallum, & media Mineralia, quo no-
mine reliqua omnia accipit, quia mediam quan-
dam naturam inter lapidem & metallum habere
videntur. Alii omnes diſiſiones reproband prae-
ter Lapidem, & Metallum. Quidam ſunt pro
ſola Terrâ, & ſucco concreto. *Wormius* foſſi-
lia dividit in media Mineralia, Lapides, & Me-
talla ; Media Mineralia illa vocat, quæ mediam
quafi naturam habent inter Lapides & Metalla ;
hæc rursùm ſunt vel Terræ, vel Sales, vel Sul-
phura, vel Bitumina. Diſiſionem foſſilium uberi-
orem v. in *Tabulâ Swenckfeldi præfixâ Lib. de Foſ-
ſilibus Sileſiæ.*

Fluida,

40 MINERALOGIA

Fluida, pellucida, non ardentia: **AQUA**
 Medica: **AQUA**
 Densa & solida.
 Non ardentia.
 Friabilia.
 Dura & ponderosa.
 Ex particulis terreis consistentia: **LAPIDES**.
 Metallis accedentia: **MINERALIA**.
 Leviora & friabiliora.
 Pellucida, in aqua solubilia, sapore
 pungente: **SAL**.
 Non pellucida, sapore castringente.
TERRA.
 Non friabilia, ductilia, fusilia, splenden-
 tia: **METALLA**.
 Ardentia, in aqua non solubilia: **SULPHUR**.

Cruda, succis, terris, lapidibus permixta, non-
 dum excocta, aut purgata, ut *Vena*, & *Minera*.

Humida, ut *Succi Minerales*.

Residua ex metallis dum liquantur. *Scoriae*,
Pempholyx, &c.

Lapidum divisionem & Tabulam proprio in lo-
 co inveniet Lector, viz. præfixam Sect. VI.

Fluida

Sectio

SECTIO PRIMA.

De Aquis Medicamentosis.

Aquæ nativæ, quæ usui Pharmaceutico inserviunt, tum simpliciores sunt, tum minerales.

I. Aquæ Simpliciores.

1. **A**qua fontana *Offic.* *Spring-water.* Est omnium purissima & usitatissima.
2. Aqua marina *Offic.* *Sea-water.* *Prep.* Sal marinus. *Offic.* Niger quibusdam. *Bay Salt.* Evaporatione Aquæ marinæ in calidis regionibus fit. Ex Hispania & Francia ad nos transportatur. *Vires.* Calfacit, exiccat, abstergit, dissolvit, adstringit leniter, consumit superfluitates, penetrat, digerit, aperit, incidit. Venerem stimulat, putredini, venenisque resistit: Hinc convenit, internæ in cruditatibus ventriculi, appetitu prostrato, obstructionibus alvi & urinæ, colicis doloribus, &c. Externe, in ulceribus putridis ac serpentibus mundificandis, in tumoribus simplicibus ac pestilentialibus discutiendis, in Pruritu & Scabiæ exiccanda, &c. *Schrad.* Pro modis conficiendi Saltem vel simplici Evaporatione Aquæ Marinæ in Regionibus calidis, vel coctione fontinæ Salis, *V. Transact. Philosoph.* N. 51. N. 53. N. 54. N. 143. *V. Collinum.*

*linum de Sale & Piscaturâ. Veriam Clarissimum Rai-
um de vocabulis Anglicis inusitatis.*

3. Ros Offic. *Wew.* Reliquis omnibus subtili-
tate, adeoque & penetratione antecellit. Præ-
fertur Maialis.

II. Aquæ Minerales.

SUB aquis mineralibus comprehendimus Acidu-
las & Thermas, quæ nihil aliud sunt, quam
aquæ mineralibus essentiis in Terra abyſſo im-
pregnata. Estque substantia hæc mineralis varii
generis. viz.

1. Metallinæ vel Diuretici, celebriores sunt
Tunbrigenses in agro Cantiano, Astropiensis in
Northamptonio, Knarsburgenses, & Scarboroughenses in
agro Eboracensi, Spadana in Episcopatu Leodi-
ensi, &c.

2. Salinæ vel Cathartici, celebriores sunt,
Epsamensis in Surreia, Barnesina in Middelsexia,
Northallensis in Hartfordia, Strettamensis, Dulle-
ebensis, Actoniensis, &c.

3. Sulphureæ seu Therma, Barbonienses in Sum-
merseto, & Buxtonienses in agro Derbiensi; Aquis-
gramenses juxta limites Ducatus Juliacensis & Lim-
burgensis, Bordonenses apud Gallos, Hungari-
ca, &c. *Vires.* Aquarum mineralium Vires, pro
diversitate commixtorum mineralium discernendæ,
in quibus tamen, cum impossibile sit, in accuratam
earum devenire mixtionem, experientiz potiores
partes dandæ sunt. *Schrod.*

Qui particulares usus variarum Aquarum Medi-
cinalium scire desiderat, adeat prolixas disserta-
tiones Autorum de his expressim scribentium, viz.
Gav.

Gab. Fallopius, Gesnerus, Joannem Bauhinus, Henricum ab Heers, Baccium, Jordanum, Auteurs Venetiis impressos, Blondellum, Wittium, Clusium, Listerum, Boyleum, &c.

SECTIO SECUNDA.

De Terris Medicamentosis.

EX mineralibus sunt, quae terrae faciem adhuc quidem retinentia, à communi tamen terra quodammodo recedunt.

Terrae medicamentosae sunt corpora friabilia, & arida, indurabilia, opaca, si in aqua soluta fuerint per filtrum separabilia.

Hae in quatuor Classes dividi possunt, viz. 1. *Boli.* 2. *Argillae.* 3. *Margae vel Lutrae.* 4. *Cretae.* De quibus suis locis.

Terrae variis modis ab authoribus dividuntur, ratione qualitatum, colorum, saporum, odorum, mixturarum, & locorum: vel ratione usus; sic Figuli & Plastrae sibi seligunt Argillas & Cretas. Fabri lignarii Rubricas. Pictores Paretonium, Melinum. Fullones Cimoliam & Terram Saponariam. Fabri Argentarii Cretam argentariam. Alii alias. Medici Terras preparatas & sigillatas. *V. Casp. Swenckfeldium de fossilibus pag. 394. ad pag. 398.*

I. De Bolo.

EST terra ex pallido rubra, pinguis & parum
Stiptica, & ad linguam promptè adharens.

1. Bolus Armena *Offic.* vera quibusdam. *Bole*
Armeniacæ. Est substantia terrea, ex flavo pal-
 lide rubicunda, ponderosa, pinguis, facile friabi-
 lis, saporis astringentis. Eruitur ex terræ fodinis
 in Turcia & ad nos adfertur. *Vires.* Alexi-
 pharmaca est inhibendo acidum in Sanguine;
 astringit aliquomodo & hinc in Fluxionibus adhi-
 betur. Externe siccatur, ac cicatriculam inducit
 vulneribus.

2. Bolus Bohemica *Offic.* *German. Bole.* Est
 substantia terrea ex flavo pallide rubicunda, sed
 minus intensè quàm præcedens cum aliquot venis
 flavescens, ponderosa, facile friabilis, saporis
 astringentis. Ex fodinis Bohemæ eruta ad nos
 advehitur. *Vires.* Easdem habet vires cum præ-
 cedente, & in Officinis nostris vulgatissima est.

II. De Argillis.

SUNT terra ponderosa, unctuosæ ac pingues, quæ lin-
 guæ promptè adharens, & in ore desiccatur & sevo
 quasi constare videntur.

A. 1. Argilla *Offic.* *Clay.* Variæ sunt species &
 colores, in usu Figulorum & aliorum Mechanico-
 rum, sed quænam ex omnibus in usum medicum ve-
 niat me plane nescire fateor. *Kentmannus* enumerat
 Argillas candidas micis argenteis internitentes:
 Cinereas ex quâ Noribergæ cum terrâ arenosâ fi-
 unt

seu Materia Medica Pars Prima. 45

unt vasa liquatioris, in quibus Orichalcum conficitur. Luteas. Fulvas. Rubras micis argenteis nitentes. Ferrugineas quibus tinguntur Fornaces quæ ex ferro fiunt. Bohemicas friabiles, ex quibus excimuntur Granati.

Apud *Wormium* Porcellana Chinenfis est Argillæ purissimæ species. V. fusè differentem pag. Mus. 3. *Vires.* Omnes Species Argillarum dicit Avicenna siccant, astringunt, & abstergunt.

2. Terra Lemnia *Offic.* *Earth of Lemnos.* Est substantia argillacea, sebacea, pinguis, & ponderosa, ex flavo rufescens. Eruta ex terræ fodinis in Insula Lemno & alibi in Turcia, unde ad nos adfertur. *Vires.* Sanguinem aliquomodo incrassat & astringit, præsertim si particulæ acidiores in Sanguine abundant, nam cum acido effervesceat: Alexipharmaca ac Sudorifica est, alexipharmaca inhibendo motum Sanguinis Pestilentiali aliquo fermento excitatum; sudores citare potest constringendo vasa & sic exprimendo serum aliquod.

A. 3. Ochra *Offic.* *Yellow Ocher.* Est substantia argillacea, coloris flavi, seu lutei, saporis astringentis. *Vires.* Siccat, astringit, discutit, excrescentias reprimat. Usus ejus rarissimus est, & non nisi externus, ac præcipue in vibicibus & collisis, tum quoque in tumoribus duris discutendis. *Sebrod.*

4. Terra Silesiaca *Offic.* Sigillata vulgo. *Beale's Earth.*

Terræ Sigillatæ 9 apud Pharmacopolas nostros, Druggistas vocant, venales observavi, 1. Argillam quandam seu terram pinguem, cineream, in orbiculos seu placentulas coactam Constantinopoli, unde ad nos adfertur, & characteribus Turcicis seu Arabicis

Arabicis inscriptam. Hæc (quamvis rariùs apud nos inveniatur) species illa est, quæ nostrâ sententiâ usurpari debet, cum in formulis medicamentorum *Terra Sigillata* præscribitur, ut quæ Terræ Lemniæ veræ vires possideat, ideòque pro ea substitui possit, ut *Succedaneum*. 2. *Terra Lemnica* frustula seu fragmenta pulverisata, & cum mucilage gummi *Tragacanthæ* in massulas composita. Hæc etiam rariùs in Officinis invenitur. 3. Est Terra quædam pinguis cinerea, *Cimoliz* purpura sc. perquam similis, si non eadem. 4. Margæ species è sulco flavicans. 5. *Bolus Germanica*. 6. *Bolus Armeniaca* vera, sed rariùs. 7. *Rubrica* quam ochram rubram vocant Angli. 8. *Cimolia alba*, *Hippiatris* & *Veterinariis White Lumberstone* dicta. Hæc pro *terra-Samia* vera vulgo venditur, ut suo loco ostendemus. 9. Ex Officina *D. R. B.* Terram quandam Terræ Silesiæ titulo accepi è *Rubrica* & *Cimolia alba* in pulverem redactis & commixtis compositum. Hæ sunt omnes quas hactenus observavi Terræ Sigillatæ species, quamvis minimè dubitem quin & aliæ multæ inveniantur apud Pharmacopolas fraudulentos in urbe Londinensi, quibus imperitos fallunt, credulisque & incautis imponunt. Quocirca liceat mihi fratres & Symmystas Pharmacopoeos amicè admonere, ut (quod jam antea dixi) quandocunque in Receptis quas vocant *Terra Sigillata* præscribitur, vel primo hic descriptam, vel ejus loco Terram Lemniam adhibeant. Vide Historias & Characteres Terrarum sigillatarum apud *Wormium* in *Museo*. à p. 5. ad p. 15. Major pars illarum sunt varia luta & limi siccati & signati, observante *Cesalpino*.

seu Materia Medica Pars Prima. 47

A. 5. Cimolia purpurascens Offic. *Fullers Earth*. Est substantia argillacea, pinguis & ponderosa è cineritio purpurascens. Ex fodinis Angliz eruta est. *Vires*. Usus ejus internus vel nullus, vel rarus in Medicina est. Externè siccatur & astringit.

A. 6. Cimolia alba Offic. *Tobacco-Pipe Clay*. Est substantia argillacea, unctuosa, pinguis & ponderosa, colore albo. Effoditur è fodinis Angliz. *Vires*. Siccatur & astringit, vel interne vel externe. In placentulas coacta & Sigillo aliquo notata, *Terra sigillata alba* *Whitte Lumberstone* in Officinis dicitur. Eandemque pro *Terra Samia* non infrequenter à Pharmacopolis vendi observavimus.

7. Terra Samia Offic. *Earth of Samos*. Est substantia argillacea, sebacea, pinguis, & ponderosa, albi coloris seu potius pallide ochroleuci, saporis astringentis. Ex Insula Samo ad nos transportatur, sed raro in Officinis nostris Pharmaceuticis invenitur. *Vires*. Cum Terra Lemnia viribus convenit, cui succedaneum est.

III. De Marga. Marl.

Marga est substantia terrea, friabilis, levis, media substantia inter Argillas, & Cretas, h. e. non ita sebacea & pinguis ut Argilla, nec tam plastica ut Creta.

A. 1. Rubrica Fabrilis Offic. *Red Ocher*. Est substantia terrea, ponderosa, intensè rubra, saporis astringentis. *Vires*. Siccatur & astringit. Usus ejus medicus est in Emplastris vulnerariis & siccantibus, In Laterculos coacta pro *Bolo communi*,
Com-

48 MINERALOGIA

Common Bole Armontack, in Officinis Pharmacopoli venditur, in placentulas coacta & sigillo aliquo signata *Terra Sigillata rubra* Bed Lumber Stone dicitur. Nostratibus audit *Ruddle* & *Marking-stone*, multis in Locis reperitur, in agnis *Hereford, Hauton, Lancastr. Rutland, &c.*

A. 2. *Terra Tripolitana* & *Tripolis Offic. Engliſh Oker*. Est substantia terrea, facile friabilis, coloris citrini intensi, saporis astringentis. Eruta est ex fodinis: *Vires*. Siccatur & astringit. Usus ejus in Pharmacopoeia vel nullus vel rarus est, nisi quod pro distillandis Spiritibus salinis, salibus admisceatur quod minus ea fluant.

Apud *Kentmannum* variz Margarum species occurrunt. Candida, pinguis, mollis. Subcinerea lapidosa, quâ artifices utuntur in effingendis imaginibus. Fulva, crustacea, quæ reperitur in terrâ arenosâ, aurum in se continens. Dura lutea arenosa Belgica, quâ Incolæ, sicut aliis in locis, agros stercoreant. Apud *Swenckfeldium* & *Wormium* invenio Margam Saxatilem, incarnatam ex Montibus Lygiis & Bohemicis; predesti ruptionibus, fracturis, & fluxibus; Subluteo colore tingit.

IV. De Creta.

EST terra durior, emplastica & candida non sebacea neque pinguis, & quod ad linguam promittit haret.

A. 1. *Creta Offic. Chalk*. Ex terræ fodinis variis in locis effossa. *Vires*. Siccatur & abstergit, Emplastica est. Usus ejus internus nonnunquam in ardore Stomachi Cardialgia falso dicta. Externus

seu Materiae Medicae Pars Prima. 49

termus in Vulneribus, Ulceribus, &c. siccandis.
Prap. Calx viva *Offic.* *Time.* Est substantia lapidosa ex albo cinerea, facta ex Creta ignis violentia in Calcem exusta, saporis acris & mordacis. Usurpatur externe solum in ulceribus sordidis, Cancro, Gangraenâ, &c. Interne siccât. *Calx extincta.* *Offic.* *Stab'd Time.* Est Calx viva cum sufficienti quantitate Aquæ soluta. Vide cap. de Lapide Calcario in *Sect. Sextâ de Lap. minus protiosis*.

2. Terra Melitæ *Offic.* Sigillata Sancti Pauli vulgò. *Earth of Malta.* Est substantia cretacea, ponderosa & emplastica, colore exalbido, sapore astringenti. In tabellas coacta, & capite Divi Pauli cum vipera signata ex Insula Melitæ ad nos transportatur, sed raro aut nunquam in Officinis Pharmacopolarum nostrorum invenitur. *Vires.* Ut in externa facie ita & viribus cum præcedente convenit.

Melitenfis etiam terra mentionem facit Schroderus in sua Pharmacop. lib. de Terris: inquit *Paulus Ammannus*, quæ an virtutis sit Alexipharmacæ, & quidem tantæ, quantæ vulgò æstimatur, breviter videndum. *Proprie terra Melitensis* dicitur corpus illud globosum, quod in Spelæo S. Pauli in Insula Maltha reperitur vel effoditur; *improprie* verò corpus aliquod petrosum, linguam serpentinam referens, & huic glebæ adhaerens. De utroque referunt Historici sequentia; Postquam Apostolus varia edidit in Insula Maltha miracula, statim omnia venenata animalia suam vim nocivam exueunt, adeò quidem, ut hodiernum nulla venenata animalia ibidem reperiantur, imò si quæ forsan importentur, statim venenum, & lædendi potentiam perdunt, ex eo, quòd, cum Apostolus Melitæ sar-

D

menta

menta in ignem conjiceret, viperâ manui adherente, omni reptilium generi maledixerit, terræ contrâ benedicendo. Hinc tanta virtus terræ Meditenſi & glossopetris attributa. Aſt quoniam hæc præter narrationem factam alijs nullibi leguntur, vel firmo etiam experimento ſtabiliuntur, fidem hanc hiftoricam tam facilè in noſtra Praxi vix admittimus, præprimis cùm ipſe *Niederſtedium in Deſcript. Inf. Melis. p. 25. hæc de re dubitet.* Accedit, quòd glossopetræ falſò credantur eſſe viperarum linguæ, miraculò Divi Pauli petræ factæ, inferius hæc pluribus demonſtraturus.

Cretas diverſimodè coloratas enumerat *experiſſimus Keutmannus*, 1. Cretam Argentariam, in quâ micæ argenteæ internitent. 2. Luteam mollem, quæ facillimè lineas ducit. 3. Cæruleam, quæ fabris in pingendis parietibus in uſu eſt. 4. Viridem duram. 5. Nigram mollem & duram, argenteis maculis nitentem. 6. Fabrilẽ candidam, ex quâ *Cataloni* ad *Matronam* parietes & muros extruunt, undè etiam *Algeriæ* portus extructus dicitur. Apud *Wormium* invenio Cretam *Umbriam* coloris fulci, pictoribus maximè expetitam, eâ enim Umbras in picturis exprimere ſolent.

Terra Japonica improprie ſic dicta non hujus claffis eſt, non enim præparatio Terræ Indiæ, ſed Vegetabilis ſeu fructus *Caffæ* vel *Caiſæ* (an *Acajou*?) dictæ. V. *Tractatus Anglicos Weekly ſpemeptals* vulgò vocatos.

SECTIO TERTIA.

De Sulphuribus Medicamentosis.

Sulphur est resina seu terra pinguedo inflammabilis, sitius ex peristomate macrocosmico pingui, respondente in Phytologia, Oleis, & Resinis: in Zoologia pinguedini axungineque. Sulphur in Oleo solubile est, & gravem odorem præbet, ex Pyrite efflorescere videtur, observante Schwenkfeldio.

I. De Sulphure.

EST Resina sive pinguedo terra chalcantrosa, aciditate gravida. Schrod. pag. 501.

Sulphur nativum & vivum Offic. Sulphur Urbe. Ex terra effoditur, purum, solidum, interdum scissile & ignis expers. Vires. Calidum & siccum est, pectori dicatum; aperit, incidit: putredini, veneno, venenatorumque Animalium moribus resistit, provocat sudorem, &c. Hinc conducit in Phthisi, Tussi, Asthmate, Peste, Pestilentialibusque Febris. Extrinsecus discutit tumores duros, sanat Lichenes duros, Pruritum, &c. Schrod. Præp. sunt. 1. Sulphur facitium Offic. Byrrhstone. Vel ex Sulphure vivo impuriori vel ex Pyrite vi ignis educitur. Est substantia flava, pinguis, ponderosa, condensata, facile inflammabilis,

bilis, luculenter ardens, fumumque magis coeruleum halans. 2. *Sulphur Caballinum* Offic. *Hofse Wismuthone*. Nihil aliud est quam faeces è coctione Sulphuris vivi impuriore relictæ & in urceos admixtis nonnunquam squammis martis transfusæ.

3. *Sulphur commune*. *Common Wismuthone*. Ex Sulphure vivo & Resina commune fit & in rotulas coactum in Officinis ab Aromatopolis venditur.

Apud *Wormium* Sulphur fossile Vivum seu Nativum multiplex est. 1. Planè aureum instar Cryſtalli pellucidum. 2. Purum ex Goslariz fodinis. 3. Impurum & fixum è montibus ardeſcentibus. 4. Subviride nativum Suecicum. Factitium vel ex aquâ decoquitur ut ad *Budam*; vel ex effoſa gletâ coctâ ſublimatur & concreſcit variâ figurâ. Ex Pyrite vario excoquantur & ſunt quam plurimæ Sulphuris ſpecies. V. *Kerſmannium* p. 20, 21.

II. De Arſenico.

FUlligo ſive ſuccus eſt Mineralis, pingui, inflammabilis. Schrod. p. 498.

Auripigmentum, Offic. *Oxymment*. Eſt ſubſtantia metallica, vel potiùs Minera Auri, ut vult Doctiſſimus *Martinus Liſſer* M. D. coloris ex viridi ſaveſcentis cum Aureis micis, ſaporis acris, odorisque ingrati. Effoſa ex fodinis.

Præp. 1. *Aſenicum album* Offic. *White Arſnick* or *Watsbane*. Eſt ſubſtantia metallica albigans facta ex Auripigmento cum Salis communis ana p. 2. ſublimato, ſaporis acris & exurentis. 2. *Aſenicum rubrum*, *Riſigallum* & *Sandaſacha Græcorum* Offic. *Citrinum* Pharmacopolis. *Yellow Watsbane*. Eſt ſubſtantia metallica è

flavo

seu Materia Medica Pars Prima. 53

flavo rubescens, saporis acerrimi & exurentis, facta ex Auripigmento ad rubedinem excocta; nativi etiam species sunt apud Autores. *Vires.* Inter Venena loco haud ultimo Arsenicum recensetur, nec immerito. 3. *Aurum Offic. Gold.* Quod non solum ex hac Minera fusa elici possit ut testatur Plinius, sed frequentissime in parvis granulis inter arenulas multis in locis invenitur. Metallorum cunctorum est nobilissimum, solidissimum, colore fulvum, compactum ex principiis summe digestis adeoque fixis. *Vires.* Balsami seu calidi nativi cordisque summum corroborans nonnulli esse volunt, sed credat quicumque vult. *Prap.* Aurum foliaceum *Leaf-Gold.* Eodem modo factum quo Argentum foliatum. Prostat ornatus gratia & ad Pilulas obducendas.

Auripigmentum apud pictores in usu est; item in causticis medicamentis locum habet.

Es Arsenici albi fumo tingitur argenteo colore.

III. De Bitumine.

Bituminis nomen generaliter denotat quodcumque Minerale pingue. Unde & diversas sub se Species comprehendis, concretas vel liquidas.

A. 1. Terra ampelites *Offic.* An Lapis Obsidianus *Casalp?* Succinum nigrum *Scw. necke'di?* *Canal Coal.* Bituminis terreni genus est fossile, lapideum, friabile, nigrum. *Vires.* De usu ejus medico nihil adhuc quod addam habeo. Vermes vitium oculos rodentes enecat. V. *Wormis* *Mus. pag. 31.*

2. *Gagates & Succinum nigrum Offic. Jet.* Est genus terræ nigræ lapideæ crustosæ, aded Bitumine prægnans, ut Bitumen redoleat, & accensum picis serè modo flagret, nigerrimumque emit-
tat fumum. Differt à Terra ampelitis, quod hæc nec flammam emittat nisi foliis excitetur, nec Bituminis odorem spirat; Gagates vero igni ad-
motus flagrat, odoremque bituminis exhibet. *Vires.* Emollit, discutit, Colicum morbum sanare creditur, &c. *Schrod.*

3. *Asphaltos & Bitumen Judaicum Offic. Jews Pitch.* Est sebum seu resina Macrocosmi, picis instar durum, &c. Supernatare primum aquis conspicitur seu lacubus, hinc ad littora propulsum concrevit, densatur, tenacissimumque redditur, Præfertur reliquis quod Mortui Maris genitura est. Ejus verò probatio est, ut purpuræ modo splen-
deat (scilicet in nigro) sitque ponderosum & validum odorem vibret. *Vires.* Discutit, glutinat, emollit, Sanguinem coagulatum resolvit, & Men-
ses ciet. Adulteratur cum Pice, unde quod ni-
grum & sordidum viciosum est. Rarissime in Offi-
cinis nostris reperitur, imo ob defectum Asphalti genuini, cogimur uti mixtura picis & bituminis *Pissasphaltos dicta.*

4. *Naphtha Offic.* Est colamen bituminis Ba-
bylonii, consistentiâ liquidum, ignis rapacissimum, colore nunc albo nunc nigro. Hæc quoque in Of-
ficinis nostris raro aut nunquam invenitur, ideoque loco ejus Petroleum usurpare solent. *Vires.* Cum Bitumine viribus convenit. Sunt qui Cam-
phoram veterum per sublimationem ex Naphtha factam esse volunt, teste Agricola. Alij sunt qui Naphtham & Petroleum unum & idem esse contendunt, verum cum Naphtha quid sit
nondum

ſeu Materia Medica Pars Prima. 53.

nondum certo ſcimus, non audemus determinare,

5. *Petroleum Offic.* *Oleum Petreæ vulgo.* *Oyl of Petre, or Rock Oyl.* Eſt liquamen pingue, liquidum, colore nigro, odoris fortiſſi. Duplex eſt, vel Nativum, quod ex Petris & ſaxis effluit, vel Artiſciale deſtillatum ex carbonibus, foſſilibus. *Vires.* Calfacit & ſiccac, tenuium partium eſt, digerit & reſolvit, cerebro & nervoſo generi conſert. *Schrod.* Petroleum varii coloris eſt, candidum præſtantiuſ.

6. *Oleum Terræ Offic.* *Oyl of Earth.* Duplex eſt, vel rubrum, vel nigrum. Rubrum ex India Orientali adfertur, eſtque coloris pellucidi rubicundi, odoris fortiſſi Petroleum æmulantiſ, ſed gratioſiſ, inquit *Schroderuſ.* Attamen nobis à Petroleo vel non diſſert vel Officinis noſtris incognitum eſt. Nigrum eſt *Piſſeleon Indicum* *Bardados Tar,* & ex India Occidentali advehitur. *Vires.* Arthritidi vagæ maximo eſt ſolamini inunctum. *Schrod.*

Hæc Bituminis genera non niſi ſecundum magis & minus differunt, ut quidam ſtatuunt; ita ut pars ejus ſpirituoſior & ſubtilior ſit Naphtha, huic proxima Petroleum, craſſior & ſæculenta Asphaltum; non ſecùs ac videmus & Succino per deſtillationem primò elici ſpirituolum & limpidum oleum, quod Naphtham repræſentat, mox oleum flavum & craſſiuſ, quod Petroleum ſimulat; demùm materiam nigram & ſæculentam, quod Asphaltum.

7. *Succinum & Carabe Offic.* *Amber.* Nihil aliud eſt, quam ſuccuſ bituminuſ ſeu Refina terræ optime digeſta, exinde in mare traducta, atque ibidem præcipuè concreta. Dum bituminola illa ſubſtantia adhuc liquida eſt, varia ſeſe involvere

solent, ut Muscae, &c. Duo Officinis nostris eo nomine veniunt, Album sc. & Flavum seu Citrinum; utrumque quamvis laudibus suis haud destitutum sit, attamen præstat Album, utpote magis digestum. Eligendum id ipsum candidum, syncerum, suave fragrans. Huic succedit Flavum, quod præstat pellucidum, quodque præ aliis attritu, suavem habet odorem. *Vires.* Calfacit, exiccat, roborat, adstringit leniter, Capiti ac Utero imprimis dictum est. Hinc adhibetur utiliter in Catarrhis, Epilepsia, Apoplexia, Lethargo, Vertigine, Suffocatione ac Inflatione Matricis, profluvio Sanguinis ac Seminis quod ad naturalem statum reducit; In fluore alto mulierum. Cæterum globuli è Succino ad Oculorum defluxiones miro successu auxiliari dicuntur, annexi occipitio. Ufus præcipue albi, tam internus quam externus esse potest. *Schrod.*

Pro Succini Historiâ V. Goebelium, Hartmannum, Wigandum, Hefsum, &c. qui de illo fuscè scripserunt.

8. Ambra grisea *Offic.* Ambergrise. Duo in Officinis nostris Pharmacopolis eo nomine veneunt, Grylea scil. & Nigra; optima censetur Grylea, seu coloris cinerei à sordibus purgata, odorata, levis, quæque acu calidâ leviter persossa succum pinguem ac odoratum resudat. In littore ex mari ejecta invenitur. Sed quid sit inter Authores controversitur. Nobis autem bituminis quoddam genus esse censetur, ex fontibus ac alveis maris ad littus eructatum. *Vires.* Calfacit, siccit, resolvit, Cor Cerebrumque roborat, Spiritus vitales ac animales sulphurea sua ac suavi exhalatione suscitât reficitque, &c. *Schrod.* Ambra Nigra Black Ambergrise. Ex India Orientali ad nos transportatur de qua

quæ maxima eſt Authorum inter ſe diſſenſio. Sunt enim qui veræ Ambre nativæ ſpeciem faciunt, quæ reliquis ſit imbecillior. Alii Factitiâ ſtatuunt ex Moſcho, Zibetta, Ligno Aloës, Styrace & Labdano, quomodo Pharmacopœus noſtros Anglicanos eam conficere certior factus ſum; quæ facilis cognita eſt, odore ſcil. quo res ex quibus confecta eſt prodit, tum quoque colore, & quod aquæ impoſita citius molleſcat, quam nativâ.

Pro Hiſtoriâ Ambre-Grifeæ V. *Tractatus Anglicos Venerab. Memortals dictos, Item Ephem. German. & D. Trapham de Inſulâ Jamaicâ. conſ. etiam Fallopij, & Klobii Libell. de Ambra.*

SECTIO QUARTA.

De Salibus Medicamentofis.

Salia nihil aliud eſſe videntur quam corpora mineralia pellucida, in aqua ſolubilia, ac in cryſtallinam formam coagulabilia. Salia quæ medicæ uſus inſerviunt, adeoque præparatis inde parandis materiam ſuppeditare apta ſunt, triplicis quidam ſunt generis pro triplici ſcilicet mundi regno, Minerali, Vegetabili, Animalis: at tamen hoc loco non niſi de Mineralibus agere convenit.

N. B. Titulus cum rebus ſubjectis, inquit *Paulus Ammannus* non convenit adcuratè, niſi Mechanicè. Nam e. g. *Vitriolum* & aliæ ſpecies Salis hic enumeratæ non tam ſunt Salia, quam Me-

58 MINERALOGIA

metalla ipsa, soluta, cum totâ suâ substantiâ. Nam si quis vel *Cupri* vel *Ferri* metalla in *Aqua Fortis* solverit, illa, abstracto menstruo nonnihil, convertuntur in *Vitriola*, & denuò violentiori igni commissa, in pristina Metalla redeunt. Porro si quis vel *Auri* vel *Argenti* in *Aqua Regia* vel *Aqua Fortis* solverit, illa evaporato menstruo aliquousque, convertuntur totaliter in *Vitriola*, & denuò violentiori igni commissa, in pristina Metalla, eodem pondere eademque substantia redeunt.

I. De Sale Communi.

A. Sal communis *Offic.* *Dalt.* Nihil aliud est quàm salugo Aquæ salis Fontanæ, quæ humiditatis aquæ evaporatione inspissata in granula hexaedrica concrevit, colore albo. *Vires.* Eisdem viribus cum Sale marino pollet. *N. B.* In culinis nostris præter hunc Salei non raro utimur Sale ex aqua marina cum Sale marino coctione facto. Sal deterioris notæ ad carnes & pisces, condiendos adhiberi solet. *V.* Aquam marinam.

II. De Sale Gemma.

SAL Gemmæ *Offic.* *Dat. Gem.* Est substantia Crystallina hexagona, quæ in fodinis lapidum invenitur, saporis acris & salis. Ex Italia & aliunde ad nos transvehitur. In minori *Polonia* Salei instar ingentium saxorum, adeo duritie lapideâ solidum, ferro excindi constat, ut ne dum molâ teratur ad hominum usum, sed ex illo domos

ſeu Materia Medica Pars Prima. 59

& oppida ædificari. V. *Cromerum de Poloniâ. Vires.* Hoc etſi eaſdem vires cum Sale communi obtineat, ſubſtituique eidem queat, rarioris tamen uſus eſt in Praxi Medica; crebrioris in Chymica, ubi in Solutionibus Metallorum Sali communi antecellit. Commendatur tamen peculiariter, *Foreſti* experientiâ, ad ſtercora dura eliquanda, adeoque ad Colica tormina arcenda. *Schrod.*

Sal Indicum Offic. De quo mentio ſit non apud veteres tantùm ſed etiam neotericos, ſed quid ſit non auſim determinare, nam in Officinis noſtris nunquam invenitur, nec unquam quod ſciam in noſtras regiones adſeſtur, ejulque loco Sal Gemmeum in Medicamentis recipitur. N. B. *Sunt qui peculiare genus Salis Foffilis faciunt; aliis, qui non eſſe Salis genus, ſed Saccharum, Salis obſimilitudinem nomine inſignitum contendunt.*

III. De Sale Nitri.

A. **Sal Nitrum Offic.** Salt Petre. Eſt ſubſtantia Cryſtallina, alba, ſaporis acris & amaricantis, figuræ pyramidalis ex tera pingui exocia. Eligendum Nitrum eſt Cryſtallinum, purum. *Vires.* Vim diureticam obtinet, bilem temperat, ſitim ſedat, & malignas ſanguinis Phlogoses ſupprimi, dolores mitigat. Fullones maculas veſtium eo abluunt. Infectores cum eodem coquunt lanas ut ſorbeant colores.

Nitrum Antiquorum quid fuerit non auſim determinare, Recentiorum Nitrum Sâlne Foffilis an Animalis ſit à multis nunc dierum controvertitur. Qui Animalis originis eum eſſe volunt, affirmant nullibi in India (unde maxima ad nos copia adſeſtur)

fertur) quam in locis illis quos *Vesperiliones* maxi-
mi frequentant inveniri. Sententia etiam fuit
favere existimant, quod qui in Anglia literis Re-
gis patentibus Salis Petre conficiendi jus habent,
terras illas omnes circa Londinum in quas latrina-
rum stercorea projici solent, annuo pretio conducere-
sunt. Ex altera parte qui Nitrum Recentiorum
Salem fossilem esse opinantur, aquas pluvias ter-
ram pescentes in causa esse volunt quod non
ubique invenitur. Quod ad me attinet, quam-
vis agnoscam Salem Petre in Columbaris lo-
cisque consimilibus copiosissime inveniri, obser-
vavi tamen Salem quendam nativum in vetustis
arcis terrenis, locisque ejusmodi opacis, longe
alioverum a Sale calcario ingeniosissimi viri D. Mar-
tini Lister M. D. qui ibidem etiam invenitur,
eaque propter cum eo a nonnullis confunditur,
qui & figura sua & sapore & deslagrandi modo,
aliisque accidentibus, cum Sale Petre communi
exacte congruebat. Apud *Kentmannum* invenio
Nitrum candidissimum, plumosum, & stalacticum
ex parietibus, & cellariis. Flavum plumosum in
cellariis; Nitrum etiam efflorescens ex terra ni-
gra; Item *Sals Petre-Sals* quotidiani usus in cu-
linariis.

Pro modis conficiendi Nitrum, V. *Historiam*
Regie Societatis. Item *Transact. Philosoph. N. 6.*
& *Luxurum Erckerum*. Con. etiam *Penotum*,
Clark, Magnus, &c.

IV. De Alumine.

A. 1. *Alumen rupeum* *Offic. commune* *vulg.*
Common Alum. Est substantia alba, Cry-
 stallina, saporis acris, urinosi, austeri & adstring-
 entis. Invenitur vel in venis per se; vel exco-
 quitur ex aqua Mineralibus; vel ut in Anglia, ex
 lapidibus seu Mineris aluminosis ipsis (addita Uri-
 na, & Kali) extrahitur; ex Pyrite aluminoso, ob-
 servante *Scwensfaldo de fossil. p. 362.* *Vires.* Exic-
 cat, adstringit, incrassat, &c. *Ufus* Aluminis crudi
 precipuus externus est (quamvis ab Empiricis &
 interne pro febrifugo exhiberi soleat,) ac imprimis
 in Angina & COLUMELLA laxata *Præp.* Alumen
 Zuccarium, & Saccharinum *Offic.* Ex Alumine
 rupeo, albumine ovorum & aqua rosacea fit.
 Alumen magni & varii usus est apud Aurifices,
 Tinctores seu Infectores, Librarios, Coriarios, &c.
v. Wormii Mus. p. 23. 24.

2. *Alumen Rochi* *Gallæ. Offic.* Romanum *quo-*
busdam. *Roche Alum.* Rupeo simile est, sed
 pallide rubens. Ex Italia, Smyrna, &c. ad nos
 transportatur. Conficitur eodem modo quo ru-
 peum, sed sine additione Urinæ & Kali, ut nos
 monuit eruditissimus D. *Taverner* *Robinsonus* M.D.
 in literis ad me datis. *Vires.* Cum priore viribus
 convenit.

Pro modis conficiendi Alumen V. Clarissimum
Ratum de Vocabulis Anglicis misuratis, p. 201. Item
Transact. Phil. Soc. N. 142.

V. De Borace.

BOrax, Chrysocolle factitia, Santerna Plinii & Tincar Offic. Borace. Est substantia Chry-
 stallina alba, glaciei instar & Alumini non ab-
 similis, saporis acris, salini, & Nitrosi. Duplex est,
 Nativa & Factitia; Quae Nativa dicitur facta est
 ex Chrysocolle nativâ, calcinatâ, solutâ, cocta &
 Crystallisata. Factitia etiam duplex est, vel sim-
 plex, vel composita; simplicem conficiunt ex Nitro
 & Urina puerorum invicem commistis & coa-
 gulatis. De composita vide Schroderum p. 180.
 Vires. Vim habet Urinam, Foetum, Secundi-
 nas, & Menfes pellendi, & ad Venerem stimu-
 landi. N.B. Chrysocolle nativâ, Tuncal, Tan-
 toun in Avariis Metallis invenitur & solum ex
 are fit. Si quandoque in Aurariis, Argentariis,
 aut Plumbariis invenitur, vene illorum cum ere
 miscntur. Utuntur illa Aurifices & Pictores. Bo-
 nitatem ejus ex colore & vires aestimant, nam na-
 tiva omnis viridis est & ad saturitatem, quâque
 magis ad Smaragdi accedit viriditatem, eo melior
 censetur; alia dilute vires quæ pessima.

VI. De Vitriolo.

Varia sunt ejus genera, pro natura Minerae,
 quam in se continent, differentia. Præcipua
 autem quorundam hoc tempore esse existimatio sunt.

1. Vitriolum coeruleum seu Romanum Offic.
 Blue or Roman Vitriol and Celestial Stone.
 Est substantia Crystallina, coerulea, seu Sapphiri
 instar,

instar, compacta, ut saccharum candum, saporis acidi, austeri, acris & adstringentis, sitque vel ex Solutione & Crystallizatione Cupri: vel ex Cypro aut ex India orientali ad nos adfertur. *Vires.* Calfacit, siccit, adstringit vehementer, constipat, vomitum ciet, Lámbricos fugat. *Scrocl.* Basis est *Pulveris Sympathetici Digh.* Scabiem & lepram sanat.

A. 3. Vitriolum viride *Offic.* *Green Vitriol* or *Copperas.* Est substantia Crystallina, herbaei coloris, magis granulatum, grumosumque instar Salis communis, saporis precedentis, in Anglia variis in locis facta, ex solutione & Crystallizatione quorundam lapidum ferrugineorum cum aliqua parte ferri, V. *Raium* de vocabulis inusitatis, pag. 197. Item *Transact. Philosoph. N. 142.*

3. Vitriolum album *Offic.* *White Copperas.* Est substantia alba granulosa instar Sacchari albi coacta, sapore precedentis, & ex Germania ad nos adfertur. *Vires.* Cum priore viribus convenit.

Hæc mentionem aliquam facere libuit colcotharis hoc est Capitis mortui Vitrioli. Chalcitis vulgo dicti, quia recipitur in nobilissimam illam Theriacem Andromachi Offic. Venetæ vulgo, compositionem, ut nigro colore inficiat istam opiatam, inquit Ammanus. Negantium ratio sequens est; quod non sine suspitione malignitatis vel corrosionis ingrediatur Theriacam, cum sit escharotica & caustica; ideo meo quali quali iudicio, præstares illud in prædictâ Compositione plane omitti. N.B. Colcothar aëri expositum, nobiliores exindè virtutes attrahit; notumque est ex praxi Medicinæ quotidiana quod Dysenteriam Sympatheticè curet.

L. De Mineris.

Minera est terra sive Materia, ex qua Mineralia & maxime Metallica fiunt. Hæ Mineræ in infinitum ferè variant quoad colores, figuras, mixturas, texturas, aliaque accidentia; pro quibus consulantur Musæa Curiosorum, & Catalogi Fossililium, præsertim vero illi à *Kentmanno*, & *Schwenckfeldo* editi. Omnium Minerarum Pyrites feracissima esse videtur, omnibus ferè fodinis invenitur, omnia ferè Metalla, Sales, & Sulphura ex utero suo ditissimo effundens; pro Iusibus Pyritidis præter duos supra laudatos Autores V. *Job. Baubinum de lapidibus figurati*.

I. De Magnete.

A. Magnes Offic. Mer. Pin. The Load-stone. Lapis est Polus Mundi ostendens, ferrum chalybémque attrahens, præsertim ferreo circulo armatus. Reperitur circa ferri fodinas in diversis locis. Vires. Hæmatitis habet vires teste *Galeno*, adeoque astringit, sanguinemque sistit, ultus crassos & melancholicos humores educit, sed usus est rarioris. *Scbrod.* Contra Hernias datur *Hoffman.* V. *Gilbertum de Magnete*.

Magnetis Mineræ seu Venas diversimodè coloratas & mixtas, V. apud *Kentmannum*.

II. De

II. De Hematite.

Hematitis *Offic.* Blood-stone. Substantia est Metallica, medix consistentix, inter lapidem & terram, ponderosa, fractus, instar ligni petrefacti fibras oblongas habet, & in modum acum acutas, coloris obscure rubescentis, saporis terrei & adstringentis. In ferri sodinis nonnunquam reperitur, cujus Minera quædam est, ex eo enim excoquitur ferrum, teste *Schrodere* & *Boyle*. Optimus habetur friabilis, laturato colore rubro, qui per se durus est & æqualis, nulla sorde admixta, aut venis intermediis. *Vires.* Refrigerat, exiccat, adstringit, glutinat, adeoque convenit Ulceribus-Oculorum & Pulmonum, oculis lachrymantibus, Sanguinis exspationi medetur, profusiva, v. g. Hemorrhagiam, uteri, alvi, &c. compescit. *Schrod.* Hematitidi affine esse videtur

Plumbum nigrum nostras Westmorlandicum, Nigrica fabrilis *Merret.* Black Lead, or Pen-cil Lead.

III. De Smiri.

A. Smyris & Smerillus *Offic.* Smiris *Mer. Pin.* Emery. Lapis est ferrugineus, ponderosus, colore ad nigredinem tendente, adeo durus, ut gemmarum eo ad gemmas scalpendas, & arma expolienda utantur. *Vires.* Abstergentem habet facultatem, adeo ut ad gingivas humentes, & dentificia Smiris pulvis adhibeatur, *Diascorid.*

Hema-

Hæmatitidis species esse videtur, & in ferri fodinis inveniri solet; de usu in Mechanicis Vid. *Scriptores de Lap. & Gem.* Item *Wormii Mus.* pag. 65.

IV. De Cinnabari.

DUorum generum Officinis in usu est, alia *Nativa* sive *Mineralis*, alia *Facilitia*.

Cinnabaris *Nativa* Offic. *Ratibe Cinnabar.* Est substantia Metallica seu potius Minera Mercurii, ponderosa, striata, friabilis, rubicunda, cum striis argenteis. Reperitur in diversis Europæ locis v. g. Ungaria, Germania, &c. Eligenda quæ graviora Mercurio & Sulphure præstantioribus, adeoque Ungarica, utpote quæ auro aliquantulum pollet. *Vires.* Usus ejus internus, præterquam quod Antiepilepticis nonnunquam permixta deprehenditur, quod sciam nullus est: Exterius autem adhiberi potest ad sanandam Luem veneream, scabiemque in Suffimentis, &c. *Schrod. Præp. Argentum vivum, Mercurius & Hydrargyrus* Offic. *Quick-silver, or Crude Mercury.* Est *Nativus*, de quo hic, & *Artificialis*, i. e. è Metallis extractus. *Nativus* etsi nonnunquam per se, ipsa natura operatrice, separatus inveniatur: plerumque tamen ex Cinnabari, vi ignis hunc in modum elicitur. Ollam Cinnabari implent, eamque ollæ alteri, interpositâ laminâ ferreâ, ore converso imponunt, lutoque circumlito, vi ignis circularis Mercurium vivum ex olla superiori in inferiorem destuere faciunt, ad modum quo destillatio per descensum dicta perficitur. Censetur bonus, vel qui per retortam propulsus nihil recrementi relinquit; vel qui
in

V. De Cobalto.

Cobaltum Offic. Cadmia nativa, & Metallica quibusdam *Wormii* pag. 128. Cobalt. Minerale terreum est, colore terre nigrum, Antimonio haud ablimile, æris vel argenti particeps. Foditur copiose haud procul Gollaria. In Officiis nostris ignotum est. *Vires.* Vi caustica & erodendi pollet tanta, ut fossorum manus & pedes exulceret: adeoque inter Venena recenletur, quippe intus haustum Animalia quæque perimit. *Schrad. Vid. Websterum de Met.* 340, 341. Flores didi *Zaffery* ex hoc Minerali sublimantur, pro tingendo cæruleo colore.

VI. De Marcasita sive Bismutho.

Marcasita sive Bismuthum Offic. *Spadcasite* *de Silber.* *oz Tin-glass.* Excrementum est Metallicum, in generatione Metallum ex portione aliqua, ad generationem Metallum inepta productum, inque corpus Minerale albicans, durum ac fragile mutatum. *Vires.* Recremento Plumbi respondet, *Ufus* rarissimus est & non nisi externus. *Schrad.*

Pyriten lapidem à Mauritanis *Marcasitam* appellant moderni; multâ varietate reperitur, quoad colorem, figuram, mixturam cum metallis, lapidibus, cæterisque fossilibus, variâ proportionem miscetur cum Ferri, Plumbi, Stanni, Argenti, Cupri seu Æris, & Aluminis Metallo, item similiter cum ipso silice nigro, cum carbone fossili, cum

cum lapide calcario, cretaceo, &c. Vid. Cap. de Minerais.

VII. De Sory, Chalcitide & Misy.

Sory, Chalcitis & Misy Mineralia sunt inter se Origine & Viribus conjunctissima. Nimirum ex Sory fit Chalcitis, ex hac Misy, videatur Matthiolum in Dioscoridem, qui inter recentiores primus quid illa sint demonstravit. Verum adhuc dum in Officinis nostratibus ignota sunt, & in usum non veniunt, quae Chalcitis loco Colchetas seu Vitriolum calcinatum Theriaca immiscens, cum tamen genitum Sory, Chalcitis & Misy, monente eodem Matthiolo, in Ducatu Brunsvicensi inveniantur.

1. Sory Offic. Est Minerale lapidosius & vehementius compactum quam Chalcitis aut Misy, sed & crassissimum, fricatum scintillas Miscoas emittens.

2. Chalcitis Offic. Minerale est ari simile, friabile nec lapidosum, Sory tenuius, Misy vero crassius, tractu temporis ex Sory factum.

3. Misy Offic. Minerale est, aurum colore imitans, aureisque scintillis dum frangitur, splendens, natum super Chalcitim & ex Chalciti, non secus ac Erugo nascitur super As & ex Ere, efflorescentia enim Chalcitis est. Vires. Adurunt & Escharas efficiunt, attramen & nonnihil quoque adstringunt. Differunt tamen inter se tenuitate & crassitie, Schrod.

Pro hisce consul. *Knyman.* pag. 15, 16. & *Wormii Mus.* pag. 16.

II. De Metallis Affinibus.

Inter Mineras & Metalla ponemus Metallis finitima, quæ si Semi-Metalla appellare libet, non magni refert, & ad hunc locum pertinet Argentum Vivum, sed quoniam Minera ejus Officialis etiam est, ab ea non separandum duximus.

De Antimonio.

A. Antimonium Offic. Mer. Pin. Antimony. Substantia est Metallica, solida, ponderosa, friabilis, plumbei coloris, cum striis longis, splendentibus. Eruitur ex Minera variis coloribus & in forma pyramidali effusa. Variis in regionibus eruitur Minera Antimonii, maximè tamen laudatur Ungaricum & Transylvanum, utpote quod Sulphure puriori dotatum aurique minera imbutum est. Artifices variis modis bonitatem explorant. Quidam Chartæ luteo colore tinctæ, dentæque apri rite lavigatæ id affricant, certitudinisque notam, rubram lituram, inductione illa post se relictam statuunt. Alii benè pulverisati, drachmas aliquot fortissimo Spiritu Aceti imbibunt, inque sigulina ad lentum ignem, ne Antimonium fluat, evaporare sinunt: quod si post evaporationem pulvis Antimonii rubens relinquitur, ulterius de ejus certitudine non dubitant. *Vires.* In Antimonio, inquit Quercetanus, sunt sexcentæ proprietates

etates variz ac przstantes, ut preparantes, expurgantes, vomitiones concitantes, & id genus alia, ut nunquam satis laudari queat hoc Medicamentum. Crudo attribuerunt Veteres vim, adstringendi, coarctandi, meatusque corporis obstruendi, excrementas carnis absumendi, cicatrices obducendi, oculorum ulcera & sordes mundificandi. Sunt & qui ad Epilepsiam arcendam exhibent, etiam in iplo Paroxysmo. *Schrod.*

Pro usu Antimonii in purgandis Metallis, &c. *Vid. Transact. Philosoph. N. 138. N. 142.* Varietates Mineræ Antimonii v. apud *Kentmannum* pag. 88, 89. Usus in Mechanicis v. *Wormii Mus.* 135, 136.

III. De Metallis perfectis, Quorum Minera in usu Officinis non sunt.

I. De Ferro.

A. Ferrum Nativum *Offic.* *Ferrum*. Metallum est ignobilissimum, concilians ut vult *Schroderus*, ex Mercurio & Sulphure minus liquabili, crudiori, seu si magis ex Sulphure ac sale, quæ partibus terreis crudioribus immixta sunt, vel potius ut *Hermannus* ex Sale Alkalico pura Metallica inclulo. *Præp.* Chalyba *Offic.* *Steele*. Substantia est Metallica, ponderosa,

roſa, ſeruo compaſterior, & ſolidior, facta ex ferro ſæpius candefacto & in aqua extincto. *Vires.* Di-
verſis donatum eſt viſibus, adſtringendi ſcilicet &
aperiendi: ob ſalem alkalicum acidum aſtringit,
obſtructiones aperit, & morbos chronicos inde or-
tos curat: ob terram Metallicam acida abſorbet,
eorumque culpidēs obtundit.

Ferri venas ſeu Mineras varias (*Iron Oars*)
v. apud *Kennemannum* ſæpius laudatum. p. 89, 90.
ad p. 92. & *Wormii Muſ.* p. 123. Pro modo ſepa-
randi ferrum v. *Transact. Philoſoph. N. 137.* Vari-
am *Reium* de vocab. inuſitatis p. 186. &c.

II. De Stanno.

A. Stannum *Offic. Mer. Pin. Tin. Metal-*
lum eſt molle, album, ſplendens cum livore
quodam, conſtans ſecundum *Schroderum* ex Mercu-
rio puriore, molliore, fugaciorēque quam Metalla
duriora, fixiore verò quam Plumbum, & Sulphure
albo minis maturo. Ex mineris diverſis coloribus
eruitur. *Vires.* Præterquam quod Epatis conve-
nit, uteri & cerebri morbis peculiariter quoque di-
catum, *Schrod.* Ex Stanno eruitur Aurum, inquit
D. Merret in panace. ſua, at parva quantitate. Ar-
gentum ex Minera Stanni quoque eruitur. Stanni
Mineras varias (*Tin Oars*) v. apud *Editores Mu-*
ſeorum, & *Scriptores Metallicos.* Pro modis ſepa-
randi & conſciendi Stannum v. *Reium de Vocab.*
pag. 180. Item *Transact. Philoſoph. N. 69. N. 122.*

E III. De

*Item Laxum & ſolutum. Variis Argenti Mine-
ris ſua Venia (Silver Oars) v. apud Rhenan-
nam p. 94. ad p. 94. Wormiam, reliquosque
hoſiorum Edictos. V. A. Barban. Acſtam.*

V. De Plumbo.

A Plumbum Offic. Mer. Pin. Lead. Metal-
lum eſt viliffimum, conſtat inquit Schrod-
er in Sulphure indigeſto, Sale aluminolo, ac
Mercurio aurum Antimoniale ſimulante. Ea-
ndem Minera cum Argentis eruitur. *Vires.* Re-
frigerat, adſtringit, incrassat, &c. Libidinem re-
primat, ulcera carnis implet, cicatrice obducit,
excreſcentiaſque liberat, ulceribus chironiſ quæ
vocant, malignis, cancroſis, & putredinoſis, tum
per ſe, tum quibuſdam permixtum, convenit.
Schrod. Recrementa Metallica factitia Plumbi ſunt.
1. Lithargyrus Offic. Litharge. Spumofum ex-
crementum Metallicum eſt, à purificatione Argenti,
vel potius nihil aliud eſt quam Plumbum. Duo
eius genera communiter ſtatuuntur, videlicet aure-
us, qui ſtavi coloris exiſtit, & argenteus qui co-
loris albi, verum non niſi coctione differunt, au-
reusque magis coctus eſt quam argenteus. *Vires.*
Stetit & refrigerat, moderatiſſime adſtringit, re-
primat, occludit, carni explet, extergit. Sarcoticum
eſt. Schrod. 2. Molybdæna, & Plumbago factitia
Offic. Plumbago. Recrementum illud eſt quod
in Argenti, ſive purificatione cum Plumbo,
ſolito ſolito concretum, & peruſum adheret.
Vires. Similem Lithargyro vim poſſidet, ad fri-
gidum paululum recedens, ſed nec abſtergentis
neculatis eſt particeps. 3. Ceruſſa, & Sandix

78 MINERALOGIA

Offic. Plumbum album quibusdam **Ceruse**;
White Lead. Substantia est Metallica alba, fri-
abilis, ponderosa, facta suspensione Plumbi lamel-
le supra Acetum, ut vapores ab Aceto elevati
circumeant. **Vires.** Cum Lithargyro convenit
viribus, & potius externè quam internè usurpatur.

4. **Minium Offic.** Plumbum rubrum vulgè. **Red-
Lead.** Pulvis est Metallicus rubicundus, ponde-
rosus, vel Calx Plumbi igne reverberata. **Vires.**
Convenit cum Cerussa viribus. Scilicet ad Tu-
mores & Ulcera Gallica, ad partes ambrosas, &
ad lentigines. 5. **Plumbum ultum Offic.** **Burnt
Lead.** Est Plumbum in calcem redactum vi ignis,
viz. Fiat S. S. S. ex Plumbi bracteis & Sulphure
polyerisato, uraturque hac ratione Plumbum. **Vi-
res.** Siccat & refrigerat, & cum Minio convenit
viribus.

Pro modis separandi & preparandi Plumbum
V. **Agricolam**, & **Brotherum**.
Plumbi Mineras varias (**Lead Ores**) v. apud
Kentmannum p. à p. 84. 89. etiam apud **Edisw-
Musserum**, & scriptores de Metallicis.

VI. De Cupro.

Cuprum Offic. **Copper.** Ex ignobilioribus du-
riusculis est, constans (secundum Theopha-
stum) ex Sulphure purpureo, Sale rubro, ac Mer-
curio citrino. **Vires.** Præterquam quod partes
generativas peculiariter confortare creditur, variis
abundare facultatibus æstimatur, adeo ut sint qui
dicere non vereantur, nullum Metallorum salubrio-
rem spirare auram quam Cuprum. **Sobrad. Prop-
1. EA Offic.** **Ætalis.** Metallum durius quam
Cuprum,

ſeu Materia Medica Pars Prima. 77

Cuprum, colore fulvo. Conſicitur ex fuſione Cupri cum lapide calaminari. 2. Erugo, & Es viride. *Offic.* Merdigrife. Subſtantia eſt grummoſa, condenſata, cæruleo-viridis, facta ex cupro & aceto hoc modo. Suspendantur laminæ Cupri, ut vapor aceti & racemorum objectæ ſint, ſic adhaereſcet Erugo. *Vires.* Conſtat ſale ſalſo plus minus cauſtico, habente virtutem acida quavis ulcerum & vulnerum infringendi. *Recrementa Metallica Are conſicienda ſunt.* 1. Diphryges. *Offic.* Genus eſt recrementi Metallici, quod ſubſidet, dum Es in fornace fuſum aqua frigida perſunditur; nobis ignotum eſt & in Officinis rariſſime invenitur. *Vires.* Miſtam habet facultatem, continet enim in ſe quiddam & mediocriter aſtringens & mediocriter acere: quomobrem ulcerum rebellium optimum Medicamentum eſt. *Schrod.* 2. Cadmia factitia *Offic.* Tutia vulgo. *Tutty.* Subſtantia eſt Metallica cruſtacea, corticis inſtar, intus lavis ex ſavo cinerea, extus numerofiſ ſubcæruleis tuberculiſ aſperata. Sed quid ſit Tutia inter ſe non conſentiunt Authores. Garzias enim ex cujuſdam arboris cinere uratur dicit, ſed Bon-tius ex terra argillæ inſtar glutinoſæ præparari ſcribit. Alii, quibus & nos conſentimus, corpus quoddam ex fuligine æris, dum in fornace conſicitur concretum eſſe volunt, adhaerens lateribus, camerisque fornacum, vel & in partem inſimam delabens. Triplicis id ſit generis, Botritis, Oſtracitis & Placitis, nominibus à re quam repræſentare videtur deſumptis. *Vires.* Leniter deſiccatur, abſtergit, ulceribus humidis conſert, eademque ad cicatricem ducit. *Schrod.* 3. Pompholyx *Offic.* Nihil album quibuſdam. Pulvis eſt metallicus, albus, ſublimatus ex ære, in fornace coctus, ſeu favilla

est tenuissima & volatilis, quæ dum *As* in fornacibus perficitur supernæ earum parti adhaerescit. *Vitis*. Convenit cum Tutia vitibus. Singulare est in oculorum vitis. 4. Spodium Græcorum *Offic.* Nihil gryseum quibusdam. *Butyr.* 3. Pavilla vel pulvis est eadem ob gravitatem in pavimentum descendens, colore ex albidis. *Præst.* Viribus cum Pompholyge convenit, sed in Officinis rari usula est.

Cupri Mineras seu Venas diversas (*Copper Oars*) v. apud *Knutemannum* d. p. 67. ad p. 72. *Wormium* in *Mus.* p. 110. 113. reliquæque *Musei*, &c.

SECTIO

SECTIO SEXTA.

De Lapidibus in genere.

L Apides ſunt corpora terrea, dura, indiſſolubilia, vi lapidifica, ex materia fluida lapideſcente coagulata.

Minus pretioſi habentque figuram
Nullam, ſuntque vel
Opaci,
Duri & ſolidi ad Mechanicam utiles;
colore
Albo: *Alabaſtrum.*
Viridi: *Ophidia.*
Ceruleo: *Lapis Lazuli & Armenus.*
Mollis & facilis friabilis,
Porosus, levis,
Spongiæ ſimilis: *Pumex.*
In Spongia repertus: *Lapis Spon-*
gie.
Solidi & ponderoſi, ad res conficiendū utiles: *Lap. Calaminaris.*
Diaphani,
Plumoſi: *Amiantus.*
Scriati lucidi: *Talcum.*
Squamoſi: *Lapis Specularis.*
a Certam,

Lapides ſunt vel

- a. { Mathematicam,
 Rhomboidem : *Selenites*.
 Sexangulam : *Crystallus*.
 Rotundam, estque aliam alio imprag-
 natus : *Actites*.
 < Oblongam, superficie
 } Aspera : *Lapis Judaicus*.
 } Plana : *Belemnites*, *Lapis Lyncis*.
 Aliquam rem animatam repræsentant :
Osteocolla.
 Pretiosi,
 { Diaphani (quæ Gemmæ dicuntur) suntq; vel
 Integri,
 { Duri, colore aliquo imbuti,
 { Rubro, &
 { Cocco & Lacca Indica mixto: *Ru-*
binus.
 { Ruffo-nigricantes : *Granatus*.
 { Flavо-rubicundi : *Hyacinthus*.
 { Aureo : *Topasius*.
 < Viridi : *Emeraldus*.
 < Cæruleo
 { Cum viridi mixto quæ aquæ ma-
 rinæ colorem refert : *Beryllus*.
 { Sine mixtura : *Sapphirus*.
 { Purpureo : *Amethystus*.
 Molles parvi, colore
 { Albi : *Asteria Gemma*.
 { Versicolores : *Opalus*.
 Non Integri, secundum
 { Partes : *Sardus*.
 { Totum : *Onyx*.
 Opaci, pulchri, magni,
 { Molliores, versicolores : *Iaspis*.
 { Duri, colore viridi sanguineis punctis vel
 venis distincto : *Helioscopium*. In

ſeu Materia Medicæ Pars Prima. 81

In Herbis, Verbis, & Lapidibus magna eſt Virtus. Canon eſt notiffimus Phyſicorum; de viribus Herbarum & Verberum, agere non eſt huius loci; quod attinet ad Lapides hoc loco ſubjungemus duntaxat Pauli Ammanni verba. Si per virtutem intelligas molem, inquit, magna proculdubio inerit virtus; exemplo tibi ſit motus Lapidum projectorum. Contra, ſi medicam facultatem conſideres, multa in illorum hiftoriâ erunt, falſa, dubia, & ſuperſtitioſa. Hinc etiam ſuccinctam illorum Hiftoriam trademus, qui pleniorẽ deſiderat, adeat *Kentmannum de ſoſſil. à p. 32. ad p. 57. Boetium de Boe, & John. de Laet Edit. An. 1647. Item Doctiſſimum Wormium in Muſ. à pag. 36. ad p. 112. & Caſalpinum de Metall. à pag. 74. ad pag. 164.*

I. De Lapidibus minus pretioſis.

I. De Arena.

Arena maris Offic. litoralıs Mer. Poi. Sea-Sand. De uſu ejus medico nihil adhuc quod addam habeo. Apud Mechanicos in uſu ad vitrificandum & poliendum. V. Nerium de arte Vitæ.

E-5

II. De

82 MINERALOGIA

II. De *Spongia Lapid.*

Spongiae lapis *Offic.* *Sponge Stone.* Lapis est prorsus friabilis, in Spongiis concretus, colore candido vel gryseo. *Vires.* Extenuat absque insigni caliditate, ad calculos renum vesicaeque frangendos utilis est: valet etiam ad strumas discutien-
Schrod. Vid. Plura apud *Wormium in Mus. p. 54.*

III. De *Pumice.*

Pumex *Offic.* *Pumice Stone.* Lapis est erosus, porosus, spongiosus, exiguisque cavernulis seu foraminibus plenus. Invenitur in Germania, unde ad nos adfertur. *Vires.* Refrigerat, ficit, extenuat, ulcera leviter purgat, cicatrices explet, & emendat. *Schrod.* In *Vesuvio*, *Aetna*, aliisque montibus aestuantibus copiose reperitur cum Sulphure. Vid. *Ulus in Mus. Wormii. p. 47.*

IV. De *Osteocolta.*

Osteocolta *Offic.* *The Bone-binder.* Est substantia mediz consistentiz inter terram & lapidem, alba, friabilis, crustacea, sabulosa, ossisque figuram æmulans, excresecens in arena aliisque locis lapidosus. *Vires.* Celebratur ad Ossa cito glutinanda, quippe materiam Callo idoneo citissime sup-
Schrod. peditat, adeoque glutinationem maturat. Fluorem album sistit. Febres intermittentes arcet.
Benè

Bene tamen monet *Hildanus* quod in juvenibus laudabili corporis habitu præditi, cautè ſit adhibenda, *Callum* enim non ſine deformitate generare ſolet, idè ſaltem in ſenioribus extenuatis, quibus languet calidum nativum, adhibendum hunc lapidem eſſe cenſet. Vid. Plura apud *Wormium* in *Muſ.* p. 53.

V. De Lapide Calaminari.

A. *Lapis Calaminaris Offic.* *Mer. Pin. Cadmia* ſoſſilis quibusdam. *Calaminare* *Stone*, *Lapis* eſt ſoſſilis, ſubſtaviſſimus, mediæ conſiſtentiæ inter *Lapide* & *terram*, ſapore terreo, & terre ſodinis extractus, e. g. ex collibus *Mendipenſibus* &c. *Vires.* Siccat leniter, extergit, adſtringit, ulcera carne replet, ſcarificatricem inducit. Adhibetur ſolùm externè, creberrimèque uſu infantum excoꝛiationibus exiceꝛationis ergo inſpergitur. *N. B.* Utinam eo & *Arari* ad conſciendum *As*, *Cuprum* enim pallere facit: unde ex hoc *Lapide* *Cadmia boerjii*, *oſtracivis*, *placitis*, *Offic.*

VI. De Lapide Hybernico.

A. *Lapis Hybernicus Offic.* *Arith Plate.* *Lapis* eſt ſoſſilis, ex nigro ſubczruleus, ſapore terreo. In ſodinis *Angliæ* & *Hyberniz* repertus. *Vires.* Cum *Spermate*. *Ceti* viribus conveniè creditur, & in contuſionibus non infrequens uſurpatur. *Sanguinem* enim coagulatum reſolvit. Alii in *Febris* quartanis valere aiunt. Uſus ejus *Mechanicus* eſt pro inſcribendis rebus memoriæ cauſa, &c.

VII. De

VII. De Lapide Lazuli & Armeno.

1. **Lapis Lazuli Offic. Azure Stone.** Lapis est opacus Sapphiri colore, aut florum Cyani, aureis punctulis aut flammulis exornatus, Armenio durior. In fodinis aureis & cupreis reperitur. Genera tantum duo sunt, fixus i. e. colorem in igne non mutans, qui ferè ex Oriente affertur, & non fixus qui in Germania reperitur. *Vires.* Convenit viribus cum Lapide Armenio, sed imbecillius eas exercet. Purgandi facultate præditus est, præcipue contra Melancholicos omnes effectus valet, Quartanam, Apoplexiam, morbum comitalem, lienis vitia, aliosque complures, à melancholico succo originem ducentes. *Schrad.* Quò jure recipiatur in nobilissimam compositionem *Confessionis Alkermes*, cum Doctissimo *Paulo Ammanno* ignoro. Nam purgare dicitur Melancholicum humorem cum tamen prædicta Confectio sit cordialis & confortativa.

2. **Lapis Armenus Offic. Armentan Stone.** Opacus est Lapis, maculis viridibus, cæruleis & subnigris, relucens, & sicut Lapis Lazuli punctis aureis, adeoque non differunt inter se, nisi sola maturitate. In fodinis argenteis reperitur. *Vires.* Desiccat mediocriter, extergit cum levicula acrimonia & levissimâ adstrictione. Internè propinatus purgat sine noxa solum per inferiora humorem Melancholicum: Hinc conducit in Mania, Melancholia, Epilepsia & similibus. *Schrad.* N. B. Ex Lapide Lazuli fit color ille cyaneus, quem *Ultramarinum* vocant; azureum verò ex Lapide Armenio, vel cyano Germanico faciunt. Modum compo-

seu Materia Medica Pars Prima. 85
componendi *Smaltum* vulgò dictum *powder*
Blow. Vide apud Boetium de *Boet. in Histor.*
Lap. lib. 2. cap. 123. 140, 141.

VIII. De *Amianto.*

A. *Amiantus* & *Alumen plumosum* vel *plume-*
um, & *Scissile Offic.* Quod ratione formæ
tantum à plumoso differt, dicitur enim *Scissile*
plumosum oblongum. *Earth Flax* or *Plumous*
alum. Lapis est scissilis, & filamentosa; ignis
injuriz resistit, atque non solum uri non potest,
sed ignitus purior redditur. *Vires.* Veneficiis re-
sistere creditur omnibus, præcipue tamen venefica-
rum. *Schrod.* In usu medico raro occurrit.

In *Cambro-britanniâ* reperitur. V. *Historiam*
in *Transact. Philosoph. Oxon. Edit.*

IX. De *Talco.*

A. *Talcum Offic.* *Stella terræ quibusdam.*
Talck. Lapis est *Speculari lapidi* similis,
magis tamen tenuis, squamosus, viridiusculus,
igni resistens ac fixus. Optimum censetur, quod
Venetiis ad nos transportatur. *Vires.* Potissi-
mus ejus usus est externus & cosmeticus. *Schrod.*

X. De

X. De Lapide Speculari.

Lapis Specularis Offic. Muscovy-glass. Lapis est fossilis instar Crystalli, pellucidus, ac in bracteas tenuissimas scissilis. Perperam creditur inquit Doctissimus *Paulus Annianus* Mariæ glacies, non secus, atque olim putabatur esse *agrostalis* vel *amaris*; utrumque enim fabulosum est. Prius quia dubium est, an Maria Sveciæ tali glacie fuerit usa; posterius quia nec imaginem Lunæ continet, nec ad motum ejus crescit vel decrescit. Ex Muscovia, Hispania & aliunde ad nos transportatur. *Vires.* Usos in medicina est ratiores nec adhibetur facile nisi in cosmeticis.

XI. De Selenitide.

A. Selenites Offic. The Selenite. Lapis est fossilis, rhomboides, pellucidus, ac in bracteas tenuissimas scissilis. Variis in locis invenitur, præsertim prope fontes purgantes. E. g. *Epsom* in Surria & alibi. *Vires.* De viribus hujus nihil habeo quod dicam; in medicina enim locum non habet, nisi in cosmeticis. *N. B.* In Catalogo *Simplicium Pharmacopœiæ Collegii nostri Londinensis* præfixo cum Lapide Speculari confunditur.

XII. De

XII. De Cryſtalla.

Cryſtallus Offic. *Cryſtal.* Lapis eſt transparent,
hexagonus, aquam in glaciem congelatam
omnino referens; quæ eligenda eſt puriſſima, pel-
lucidiffima, ac eximie intenſa. Invenitur variis
in locis. In agro Derbienſi effodi ſcribunt Au-
thores, ſed doctiſſimus *Chriſtopherus Merret*, M.D.
ſolummodo Fluores eſſe credit quæ ibi effodiun-
tur. *Vires.* Facultatis eſt adſtrictoriæ adeoque
conſert Dyſenteria, Diarrhoeæ, Coeliacæ Cholera,
Fluxui Uterino, &c. *Schrod.* In Catalogo Sim-
plicium omittitur. V. Plura apud *Stenonem* de
ſolido intra ſolidum.

XIII. De Alabaſtro.

A. 1. Alabaſtrum & Alabaſtritis Offic. *Mer.*
Pin. *Alabaſter.* Lapis eſt candidus, no-
tiſſimusque, Marmoris ſpecies ſed mollior. In
agris *Staffordienſi*, *Derbienſi*, & alibi reperitur.
Vires. Combuſtus refina aut pieæ exceptus duri-
ties diſcurit, Stomachi dolores cum Cerato levat,
Gingivas comprimit. *Diſc.*

A. 2. Gyplum Offic. *Mer.* *Pin.* *Platſter of*
Paris. Quid ſit Gyplum inter Authores con-
trovertitur, alii enim calcem Alabaſtri, alii Ala-
minis Seaſolz, alii lapidis Specularis, alii Seleni-
tides eſſe contendunt, nobis autem Calx eſt vel ex
Alabaſtro, vel ex lapidibus quibuſdam Alabaſtro
non diſſimilibus uſtis, ſed exigua, & brevi uſtione.
Præſtantiffimum reperitur ſecundum D. *Chriſtopho-*
rum

rum Merret, M. D. in agro Derbienti, quo utuntur ad domorum areas & concamerationes. *Vires.* Exiccet, Sanguinis fluxum sistit. *V. Wormii Mus.* p. 46. Usus in re statuariâ & pictoriâ, item in ædibus obducendis, ut *Parisiis*, &c.

XIV. De Ophite.

Serpentinus & Ophites *Offic. The Ophite.* Marmor est instar Porphyritis densissimus, colore viridi saturato, dilutis ejusdem coloris maculis quasi aspersus. *Vires.* Veterum omnes alligant contra capitis dolores, ac serpentium ictus. *Dioscorid.*

XV. De Lapide Calcario.

Lapis Calcarius grysei & varii coloris Limestone. Hujus plurimæ differentiz; omnium verò illa communis nota est, in calcem uri posse. Item habitus & facies interna lapidis calcarii, serè levis est & ad polituram spectans. *Officinalis* non est nisi in Preparatis quæ sunt, 1. Calx viva. 2. Calx lota. 3. Lixivium. 4. Spiritus.

Sub censu lapidis calcarii enumerantur Creta alba, ejusque alba Argilla, item ipsi silices in montibus cretaceis inventi, ipsi enim igniti ex aqua demissi dissiliunt: Item Selenites, ipsumque Gypsum, ejusque differentiz plurimæ: Item Stalactites, aut quivis ex aqua confectus. *V. Cap. de Creta.*

**II. De Lapidibus Medicamentofis
formatis.**

I. De Aetite.

A. Aetitis & Aquilæ lapis Offic. Eagle
Stone. Lapis eſt veluti prægnans,
alio in utero ſonante, colore fulco,
pullo, aut cinereo, externe ſcabro,
& plerumque ovali: Præfertur orientalis. *Virra.*
Partum promovet, ſi feminibus alligetur; ſin
brachio, eundem retinet: obſervare autem expe-
dit, ſtatim à partu eſſe removendum, ne uterus ad
ſe trahar, &c. *Schrod.* Aetitis effectum naturalem
magnificiunt vulgariter, ob alicujus ſignaturæ ve-
ſtigia, dum in partu difficili prodeſſe creditur;
Quod non negabo. Aſt naturali huic effectui ſu-
perſtitiones ſtatim adjunxerunt *Galenus, Plinius,*
& alii. Quis enim probabit 1. Aetitem brachio
adligatum abortum præcavere? Qui tamen effe-
ctus priori eſt contrarius; 2. Aetitem tam vehe-
menter trahere, ut uterus excidat? Obſervationes,
quoad poſterius, adducit *Wormius* p. 78. & *Vale-
riola.* Verùm, meò judiciò, hæ Obſervationes va-
cillant. Notum enim eſt ex Anatomieis, factum
uteri per ligamentorum latum ſ. ſuperius, factum
ſit à natura, & juxta communem, margini offis
Ilei, mediante Peritonæo, alligatum, ne uteri fun-
dus in ſinum excidat. Quomodo ergò hic lapis
præ-

præstabit? Profecto nisi laxandi vis, vel rumpendi hæc ligamenta, tribuatur ætiti ab allegatis Autoribus, non poterit admitti *Valeriana* observatio, quam refert de Muliere quadam *Valentiana*, nisi potius *Obstetricis* violentia (rebuti sapienter contingere solet,) uterus simul protinectus fuerit; & tamen hæc absurda *Anatomica* Observationibus affatim inseruntur; 3. Probatio veneni admixti, hoc lapide facta, nulla est. 4. Fallibilis quoque character est, si pulvere ejusdem pani admisso, velimus fures deprehendere: interdum alias ob causas dephaurio potest impediri; 5. Nec amorem conciliat, vel divitias auget; quandoquidem contrarium exemplum suggererunt ante aliquot annos *Novella Viennenses* de quodam, qui quadrilibrem ætitem in eorum *Archiducis Austriacæ* non sine terrore projecit; 6. Si ergo dicere debeo, quod res est, *peris obnoxio ætiter terre sigillata vine, in maris malignis, Et venenis adsumpta, Et. Huc animam.*

II. De Lapide Judaico.

A. Lapis Judaicus Offic. *Jew-Stone*. Lapis est Olivæ simile, subrotundus, tenax & friabilis, striis, secundum longitudinem discurrentibus, & æquidistantibus, ac si arte toro facta essent; colore est exalbido, vel subcinereo. Repertus variis in locis. *Vires*. Madetur difficultati urinae, calculos vesicæ præcipueque renum pellit. *Echini marini* spicula petrificata esse videntur.

III. De

III. De Lapide Lyncis.

A. Lapis Lyncis & Belemnites Offic. *Thun-*
der-Stones, or *Thunder-Bolts* vulgò.
Lapis eſt teres pyramidalis, variis coloribus reper-
tus. Multis in locis reperiuntur. *Vires.* Communi-
ter laudatur cum lapide Judaico & Nephritico pro
ſummo medicamento lithontriptico, ſed, meo
iudicio, ſine ratione, vel experientia. Nam ad
huc in quaſtione eſt, an detur reverà lithontri-
pticum medicamentum? Dico reverà; ut diſtinguam
à diareſicis, quorum eſſectum videmus, Lithontri-
pticorum vero non item. Sive enim magiſteria
horum, ſive ſiſce liquores contra Lithiaſin adhi-
beamus, nullo tamen negotio intentionem noſtram
adſequimur. Etenim, ſi tali virtute gauderent, eti-
am extra corpus poſſet hac probari. Dicis; *¶*
hoc ab extra præſtat; Cur autem non ad inter-
Forſan, quia in tantà doſi ad intra exhiberi ne-
quit? Vel quia ſiſce alteratione ad partem adſe-
ctam non pervenit? Si ſuſtines, medicamenta li-
thontriptica in corpus adſumta demum virtutes,
calculum imminuendi, ibidem accipere, falſus es,
& potius principium; Sic enim perinde eſſet, utrum
diaphoreticum, vel lithontripticum exhiberem.
Cur enim diaphoreticum in corpus adſumtum,
non poſſet hac ratione lithontripticam inducere vir-
tutem? *Amman.*

III. De Lapidibus pretiosis opacis.

I. De Sardo.

Sardus, Sarda, & Carneolus Offic. The Cornelian. Gemma est semipreciosa, luteae carnis, seu carni sanguinolenta similis. In Sardinia invenitur. Vires. Pulvis ad omnia sanguinis fluxum propinatur. Gestatus fertur animum exhilarare, timorem pelleré, audaciam prestare, fascinationes prohibere, ac corpus contra venena quævis rueri. Imprimis autem sanguinem undecunque fluentem peculiari proprietate sistere; ventrique alligatus partum conservare. Schrad.

II. De Onyche.

Onyx Offic. The Onyx Stone. Gemma est opaca vel minus lucida, humani unguis similitudine, colore & splendore. Vires. Mentis passionibus conducere sensusque vivificare creditur.

III. De

III. De Iaspide.

Iaspis Offic. The Jasper. Gemma est opaca, colore viridi, interdum sanguineo. Reperiuntur in India, &c. *Vires.* Cum Carneolo viribus convenit. *V. Sowerfeldum de fossil. p. 381.*

IV. De Heliotropia.

Heliotropium Offic. The Heliotrope or Common Blood-Stone. Gemma est opaca, colore viridi, sanguineis punctis vel venis distincto. *Vires.* Venenis resistit, sanguinem undecunque fluentem sistit.

V. De Lapide Nephritico. Nephritic Stone.

Est Lapis admodum variegatus, ex colore viridi, alisque permixtus, plerumque ex viridi albo, flavo, caeruleo, nigroque colore, semper tamen viriditatem refert; adfertur ex America, nonnullis tamen Hispaniæ & Bohemiæ locis reperitur. *Vires.* Amuletum est adversus Nephritidis & Stomachi dolores.

IV. De

IV. De Lapidibus pretiosis diaphanis sen de Gemmis.

Prazfationis loco doctissimi *Pauli Ammiani* de Gemmarum nominibus, pretio, operationibus, (cujus sententiz & nos subscribimus) verba proponemus.

Magna varietas hic occurrit circa nomina Gemmarum, cum quidam veteribus cognitas, nunc plane vel ignoramus, vel aliis titulis indigitamus. Major (varietas) circa illarum est *pretium*, quod hactenus ex instituto hominum plane dependit; Maxima eadem circa earum *operationes* conspicitur, quæ infinitis adulteriis, superstitionibus & fabulis repletæ sunt. Primum & secundum, ad nos, ut sic, non pertinet. Idem potius de tertio erimus solliciti, & quoniam iuris adsumuntur, non debent esse arbitraria, debent etiam determinatum & naturalem edere fructum. Verum adulteria gemmarum quis omnia novit, quæ *Jodæ*, *Lutani*, & aliis impostoribus in usu sunt? duo adducam hic, 1. *quatenus Occidentales pro Orientalibus venduntur*. Præsuppono enim ex hypothesi receptâ, gemmas Orientales cæteris præstare. Quod constat etiam ex lucis congenitæ in Orientalibus excellentiâ. Quis enim nescit v. g. Adamantis Indici & nostratis differentiam? 2. *Quatenus fluores pro gemmis substituantur*, unò verbo, Vitrum pro Adamante. *Worm.* p. 101. Effectus gemmarum

marum debet esse naturalis, qui etiam illdem,
iuxta *Per. Job. Fabrum*, l. IV. *Panchym.* S. 4.
p. 311. Revera inest, quamvis corpore mole
non parum praepedita. Quod ipse omnes excludo
fabulas & superstitiones, quae loco effectus deter-
minati lapidibus pretiosis designaverunt Autores.
Exempla habes in *Merio de Cur. Malis. luss.*
p. 411, 412. Quibus sequestratis, relinquentur pauci;
de quibus nostra Praxis gloriari poterit. Exem-
plum sit Adamas, omnium gemmarum praestanti-
ssimus. Quid est in illo (scilicet Adamante) quod
Praxis nostra gloriari possit? Parum, vel nihil.
Nam falsum & fabulosum est, quod 1. *Resistas*
incudi & malleo innascit: 2. *Sic gemma recemestis*
tionis, simulacris marmoreis, ut sic, extinguitur.
3. *Pulvis in suppositis, indur. fit adhaerens*;
4. *Intuitus hereditarii adamantis, statis temporibus*
factus, enixum prolis congeneris producat, &c.
Remove nunc alia fabularum suparia; quid virium
supererit in Medicina? Dicis: Curat Dysenteri-
am. Qui vero curabit eam, dum in communi di-
citur, intestina exulcerare? Atque sit ita; quis
statuet huic remedio pretium? Nam infra 3j.
quantitatem vix operabitur, supra hoc pondus A-
damas nobis est inestimabilis. Idem iudicet de
Amethysta, qui tenuere putatur Ebrietati, si intus
assumatur. Nam ut Periaptem hoc impossibiliter
praestabit. Jam vero constat, eum esse in numero
pretiosorum lapidum, & si tantum 3lj. 8. Vallen-
sius venirent, Quis tam pretiosum remedium pro
ebrietate praecavenda, exceptis Principibus, sibi
posset comparare? Accedit, quod nunc ebrietatem
magis accersere, quam averruncare, homines conen-
tur. Fragmenta 5. Lapidum pretiosorum, scilicet
Sapphiri,

96 MINERALIA
Sapphiri, Granati, Smaragdi, Hyacinthi, Sarda vel
Carneoli, quod attinet, fateor, illa esse in officii-
nis receptissima. Verum si ulum vel facultatem
eorum examinabis, deprehendes, quod tantum opi-
nio lapides istos pretiosos praxi nostra insulerit, ut
Principibus & Magnatibus persuaderetur, in illis
singulare confortans latitare; quod tamen citius
in vilissimo filice, vel aliò Simplicitum reperietur,
quàm in istis. Ego dico, quod sentio. Qui con-
trarium sustinet, illi probatio incumbet. Nam
sine ratione vel experientia erubescat Practicus loqui.
Jam ratio, cur hi lapides pretiosi sint, vel debeant
esse confortantes, deest: Experientia vacillat. Er-
gò plus est in titulo, quàm pyxide!

Pro formatione Gemmarum V. *Boylum* de Gem-
mis & Transact. Philosoph. N. 18. 23. 102.

I. De Rubina.

Rubinus Offic. The Ruby. Gemma est dia-
phano rutilans, rubensque ac limam respuens.
Nobiliores in Insula Zailan nascuntur. Vires.
Tradunt gestatum vel ebriatum venenis resistere,
ac in peste preservare, tristitiam arcere, libidinem
coercere, malas cogitationes, & temeraria somnia
avertere, animum exultare, corpus incolume con-
servare, &c. Schrod. In Medicina Officinis no-
stris prescribitur, verum nescio quomodo in Ca-
talogo simplicium constituitur.

II. De Granato.

Granatus Offic. The Granate. Gemma est pellucida, ex flavedine rubens, ignis instar, Cinnabaris nativi vel factitii colorem fere referens. *Vires.* Exiecat, corroborat, medetur cordis palpitationi, Melancholiz resistit, & veneno, expulsiionem sanguinis sistit; collo suspensus iisdem virtutibus vulgo celebratur. *Schrod.*

III. De Hyacintha.

HYacinthus Offic. The Jacinth. Gemma est pellucida, ex flavedine, aut ctoceo colore rubens, ignisque flammæ imitans. *Vires.* Vim habet. Cor corroborandi, & à Peste tuendi; Singulare quoque est specificum contra Spasmodum & Contracturas. *Schrod.* Adulteratur vitro Saturni, quod à vera Gemma pondere & duritie facile distinguitur.

IV. De Amethysto.

Amethystus Offic. The Amethyst. Gemma est violacei coloris, qui ex mixtione rubri, & coerulei coloris emanat. Reperiuntur in India, Armenia, Arabia, &c. *Vires.* Putatur gestatus ebrietatem prohibere, idque vini colore, quo præditus est indicari, quasi illum pro facultatis characterismo habeat. *Boer.*

V. De Sapphiro.

Sapphirus *Offic.* *The Sapphire.* Gemma est pellucida, colore coeruleo seu cyaneo constans, perquam translucida, coelique sereni colorem referens, splendore & perspicuitate summâ. Invenitur in Zeilan, &c. *Vires.* Frigida est & sicca, astringens, consolidans, alexipharmaca, cordialis & ophthalmica. *Schrod.*

VI. De Beryllo.

Beryllus *Offic.* *The Beryll.* Gemma est pellucida, quæ marinæ aquæ colorem refert, ex viridi coerulea. In India variis in locis reperitur. *Vires.* Contra hostium pericula, vitia hepatis, suspiria, eructationes, ac morbos oris, faciei & gulæ valere creditur.

VII. De Smaragdo.

Smaragdus *Offic.* *The Smaragd or Emerald.* Gemma est qua nihil viridius, pellucida & diaphana, tantique splendoris existit, ut oculos intrantium perstringat. Reperiuntur in India, &c. *Vires.* Omnem alvi sanguinisque fluxum, ac præcipue Dysenteriam, ebibitus sistit; venenatis itemque moribus, Pestis, Febris pestilentibus resistere creditur. *Boes.*

VIII. De

VIII. De *Topaſio.*

DUO ipſius ſunt genera (viz.) *Chryſopaſius* & *Chryſolithus*, *Chryſopaſius* veterum *Chryſolithus* bodie appellatur, & *Chryſolithus* veterum *Topaſius* & *Chryſopaſius* Neotericis *Gemmariis* nuncupatur.

1. *Chryſolithus Offic.* *Topaſius* & *Chryſopaſius* *Vet. The Chryſolite.* Viridis eſt gemma ac diaphana, aureo fulgore ſplendens. Invenitur in India, &c. *Vires.* Sanguinis eruptiones ſiſtit, bilem iramque & phrenitidem mitigat. *Boer.*

2. *Topaſius* & *Chryſopaſius Offic.* *Chryſolithus* *Vet. The Topaz.* Gemma eſt diaphana & pellicida aurei coloris. *Vires.* Natura ſolaris ex ſignatura judicatur. Proinde creditur timores nocturnos & melancholiam minuere, intellectum confortare, moleſtiſque inſomniis adverſari, &c, *Schrod.*

IX. De *Opalo.*

OPalus *Offic. The Opal.* Gemma eſt omnium pulcherrima, nam in eo apparent reflectione varii colores ut in Iride. In India reperiuntur. *Vires.* Arbitrantur authores hanc omnium aliarum gemmarum vires habere.

F.

X. De

X.—De *Asteria Gemma*.

Asteria gemma *Offic.* The Bastard Opal, or Star-Gem. Perspicua est hæc Gemma, Crystalloque similis, durior tamen. *Vires.* Gestata somnum conciliare, & sompia terrifica abigere creditur.

Hactenus *Mineralogia*, seu de *Fossilibus* in re Medicâ vulgariter uhtatis; quorum omnium innumeras species seu varietates, (quoad mineras suas *Quaræ* dictas) colore, figurâ, mixturâ, aliisque accidentibus differentes enumerare hujus loci non est, nè tædio lectori sint, & opus hoc brevitati studens nimis intumescere faciant. Qui hos Naturæ lusus observare gaudet, vel criticè distinguere in animo habet, adeat insignem Catalogum *Joannis Kenmanni* à *Gesnero* inter Autores de re fossili editum; item *Olas Wormii* locupletissimum Museum, *Anselmum Boetium de Boot*, & *Joannem de Leet de Lapidibus, Gemmis, &c.* *Agricolam de Fossilibus; Fallopium, & Cesium de Mineralibus, Berrichium de Metallicis, Aldrovandi Museum Metallicum; Becheri Physicam subterraneam; sagacissimum Cesalpinum de Metallicis, Musea varia edita, Scweneckfeldum de Fossilibus, &c.* Hæc extra officinas sunt, & ad institutum nostrum haud pertinent; sic etiam apparatus & modi separandi varia fossilia à Mineris suis, eaque purgandi, & præparandi in usum Officinarum, nihil ad nos; nudam enim & simplicem materię medicę faciem ut in

ſeu Materia Medica Pars Prima. 107

in noſtris officinis apparet, hic deſcribere & uſus exhibere ſolum in animo habeo; qui prævias operationes accuratè ſcire deſiderat, pervolvat magna Volumina *Agricola, Erckeri, Alonſi Barbe, &c.* Nec variz & multiplices præparationes & compoſitiones Medicamentorum ex Mineralibus, Vegetabilibus, & Animalibus in hoc opere deſcriptis noſtri penſi ſunt; Pharmacopœiam enim non damus. Cum *Zwelferiana, ſive Auguſtana, Schroderiana, Londinenſis, Baſeana, &c.* omnium manibus teruntur; horum materiã ſeu partes ſimplices denudare, explicare & deſcribere, totus ſudo, & unicè incumbō; ubique brevis eſſe laboro, perſpicuus tamen & nervoſus, quantum in me eſt.

PHARMACOLOGIÆ
 SEU
 MANUDUCTIONIS
 AD
 Materiam MEDICAM
 LIBER SECUNDUS.

De Phytologia.

Phytologia est pars illa Pharmacologiae quæ agit de Plantis.

Classes Phytologiae sunt 3. viz. 1. Lithophytologia, quæ agit de Plantis sub-
 stantiæ lapideæ. 2. Botanologia, quæ enodat Her-
 bas. 3. Dendrologia, quæ exhibet Arbores &
 Frutices.

Expe-

ſeu Materia Medica Pars Secunda. 103

Expedit Librò primo Fossilibus & ſubterraneis, quibus jam gaudent officinæ noſtræ, ut pedem promoveamus ad ea quæ ſupra terram proveniant, inſtituti noſtri poſtulat ratio.

Hic verò Animus non eſt Hiſtoriam proponere, quod operis foret immenſi, ſed ſolummodò Plantas Officinales in vulgari uſu novâ Methodo diſponere, cum Tabulis, Notis Characteriſticis, Nominibus ſynonymis, Uſibus & Viribus, ut Materia Medica hæcenus neglecta & tenebris involuta clariùs eluceſcat, & Tyronibus pulchrior & illuſtrior appareat. Qui plenam & prolixiorẽ harum rerum Hiſtoriam deſiderat, adeat clariſſimos & diligentiſſimos ſcriptores, *Carolus Cluſium, Joannem Bauhinum, Bodeum Stapelium, Joannem Raium, &c.*

Phytologie Tabula Generalis.

Plantæ sunt vel substantiæ

Lapidex ; quæ Lithodendra nonnullis nuncupantur. CLASSIS PRIMA.

Herbaceæ ; CLASSIS SECUNDA
quæ sunt velImperfectæ ; quæ partibus præcipuis, flore
scilicet & semine, carere videntur. SECT. I.Perfectiores ; quæ flore & semine donantur :
Hæ vel sunt semine

Minutissimo, & nudis oculis vix conspiciuo ; quæ sunt vel

Cauliferæ. SECT. II.

Dorsiferæ seu EPIPHYLLOSPERMÆ. SECT. III.

Majore ; quæ vel sunt Plantula seminali
Bifolia, seu bivalvi, binisque Cotyledonibus instructa ; sunt autem vel
flore

Imperfecto seu stamineo, hoc est, foliis staminibus, cum stylo & calyce composito. SECT. IV.

Perfecto, seu petalode, foliis illis fugacibus instructo : Hæ vel sunt eodem

Composito, seu ex pluribus flosculis in unum totalem florem coeuntibus aggregato : qui vel

Planifolius, naturâ plerunque
plenus, plantâ lactescente.

a

b

c

d

SECT. V.

Discoidea

a b c d Discoides, hoc eſt, ex plu-
mis brevibus, compreſſis &
conſertis floſculis, in unam
quaſi apparentem ſuperficiem
digestis compoſitus, ſuccedente
ſemine, vel

Pappo innaſcente alato.

SECT. VI.

Solido & pappo diſtincto, in

CORYMBIFERIS.

SECT. VII.

Fiſtularis, hoc eſt, ex pluribus
concavis oblongis floſculis.

HERBÆ CAPITATÆ.

SECT. VIII.

Simplici, ſeu ex petalis tantum
cum ſtaminibus & Stylo con-
ſtanti: Hæ ſunt vel ſeminibus

Nudis, hoc eſt, nullo præter
perianthium vaſculo aut teg-
mine donatis; ad ſingulos
flores

Singulis. SECT. IX.

Bimis, floribus

Pentapetalis, in umbelle
formam plerunque diſpo-
ſitis. UMBELLI-

FERÆ. SECT. X.

Monopetalis in quatuor
lacinas diſſectis, foliis
caules ad nodos ſtellarim
ambientibus. STEL-

LATÆ, SECT. XI.

a

b

c

d

Quaternis, vel foliis in caule
Ex adverso binis, floribus
labiatis, caules ut pluri-
mum verticillorum in
modum ambientibus.
VERTICILLATÆ.
SECT. XIII.

Alternis vel nullo ordine
positis; floribus mono-
petalis, margine quinque-
partito; quæ ob folia in
plerisque speciebus aspe-
ra **ASPERIFO-**
LIA denominantur.

SECT. XII.

Pluribus quatuor, nullo cer-
to aut definito numero.
POLYSPERMÆ.
SECT. XIV.

Conceptaculis propriis & à
Perianthio diversis donatis, vel
Pericarpio molli, seu pulpâ
per fructus maturitatem hu-
midâ semina ambiente, vel
fructu

Majore, cortice crassiore
tecto, semine majore.
POMIFERÆ.
SECT. XV.

Minore, membrana tenui
vestito, seminibus etiam
minoribus. **BACCI-**
FERÆ. SECT. XVI.

Materiâ per maturitatem sic-
ciore, vel in

Concepta-

sup^a ^b Conceptaculis pluribus & distinctis, eisdem flore succedentibus semina continent. **MULTI-SILIQUEÆ. SECT. XVII.**

Solitariis & singulis, aut conjunctis, quas florum respectu dividimus in **Monopetalas. SECT. XVIII.**

Tetrapetalas, flore Uniformi seu **SIL- LIQUOSAS & SILICULOSAS. SECT. XIX.**

Difformi, papilionem alis expansis, quodantenus referente, quas idcirco **PAPILIONACEAS** vocant. **SECT. XX.**

Pentapetalas. **SECT. XXI.**

Unifolia aut aphylla, id est, singulis aut nullis Cotyledonibus donata, ideoque foliis succedentibus similibus, & terra exit; suntque vel

Flore perfecto, seu petalode, quæ
vel sunt radice

Bulbosâ, hoc est, ex pluribus
tunicis, exteriori interiore
ambiente, contexta. SECT.
XXII.

Tuberosâ, fibrosâve, in bulbosis
affinibus nobis dictis. SECT.
XXIII.

Flore imperfecto seu stamineo, sunt
vel

Caulis geniculis nodosis non in-
tercepto, vel non tereti. GRA-
MINIFOLIE. SECT.
XXIV.

Culmiferæ, hoc est, quæ caulem
teretem, geniculatum & conca-
vum edunt, singulis foliis ad
singula genicula eam involven-
tibus. FRUMENTA &
GRAMINA. SECT. XXV.

Signosæ: CLASSIS TERTIA, in
qua de Arboribus & Fruticibus, sunt vel
caudice

Simplici, non ramoso, hoc est, unicam tan-
tâ una vice in summo fastigio gemmam
maximam producentes, folio Irino, i. e.
striato & nervoso, nervis secundum longi-
tudinem productis, flore tripetalo, & spa-
thiferæ. SECT. I.

Ramoso, sunt vel fructu

A Flore ſeſuncto ſeu remoto. SECT. II.

quæ vel

Nuciſeræ, putamine duriore nucle-
um claudentes oſſeo & fragili.

MEMB. II.

Glandiſeræ, putamine coriaceo &
molliore, extenſile vel

Tegumento echinato undique in-
cluſo. MEMB. II.

Calyce excepto ſuperiore parte nu-
da. MEMB. III.

Coniſeræ. MEMB. IV.

Bacciſeræ. MEMB. V.

Lanigeræ. MEMB. VI.

Flori contiguo, quæ vel

Flore fructuæ aggregato. SECT. III.

Flore ſimplici, nec è pluribus ſtoſculis
conſecto: in quibus Flos vel

Summo fructui inſidet, unde fructus
à calyce ſloris velut umbilicatus

est. SECT. IV. qui vel

Humidus; pericarpio ſeu pulpâ
humidâ, atque vel

Major Polypyrenus ſeu plures
nucleos continens. POMI-
FERÆ UMBILICATÆ.

Memb. 1.

Minor Polypyrenus, BACCI-
FERÆ UMBILICATÆ.

Memb. 2.

Siccus. Memb. 3.

Imo fructui adheret; ſunt vel fructu

Calyce

110 PHYTOLOGIA

Calyce seu cupula excepto :

SECT. V. eoque vel

Monopyreno ; fructu per maturitatem vel

Humido majore ; PRUNIFERÆ UMBILICATÆ.

Memb. 1.

Sicco ; NUCIFERÆ UMBILICATÆ. Memb. 2.

Dipyreno ; GLANDIFERÆ UMBILICATÆ. Memb. 3.

Tetrapyreno ; fructu humido BACCIFERÆ UMBILICATÆ. Memb. 4.

Non calyculato, hoc est, cujus Flos cum calyce suo decidit : Hæ vel sunt fructu

Subrotundo brevior eoque vel per maturitatem

Humido

Majore

Monopyreno ; PRUNIFERÆ. SECT.

VI.

Polypyreno ; POMIFERÆ. SECT. VII.

Minore ; BACCIFERÆ. SECT. VIII.

Sicco ; SECT. IX.

In longitudinem producto ; SILIQUOSÆ. SECT. X.

quæ sunt vel flore

Uniformi. Memb. 1.

Difformi. Memb. 2.

His addimus Partes Stirpium minus cognitarum, Ligna & Gummi : SECT. XI. CLAS.

CLASSIS PRIMA,
SEU
LITHOPHYTOLOGIA.

De Plantis Subſtantie Lapideæ.

Plantæ Subſtantie { Fruticem: CORALLIUM.
Lapideæ, referen- {
tes, vel { Muſcum: CORALLINA.

1. *De Corallio.*

Subſtantia lapideâ, ſolidâ, & minimè poroſâ
aut ſpongioſâ, à Poro dicto reliquiſque lapi-
deis marinis diſtinguitur.

Corallium album Offic. C. B. Z. B. Ger.
R. H. p. 62. album majus Park. White Coral.
In Uſu eſt integra Planta. In Mari Tyrrheno &
Siculo invenitur. Vires. Appenſum, ut Pectus
contingat, Hemorrhagiam mulierum ſiſtit. Schrod.
Ia fluxibus, Cardialgiâ, & morbis ab acido pro-
ductis plurimum valere dicitur.

Coral

112 PHYTOLOGIA

Corallium nigrum Offic. C. B. R. H. p. 61. nigrum sive *Antipathes* J. B. Ger. Park. **Black Coral.** In mari Italico sed rarius.

Corallium rubrum Offic. J. B. Ger. R. H. p. 60. rubrum majus Park. *Corallium rubrum* C. B. **Red Coral.** Ulu venit integra Planta. Cum alba reperitur. *Vires.* Exiccat, refrigerat, adstringit, Ventriculū, & Jecur roborat, fluxus quoscunque sistit. *Schrod.*

II. De Musco marino lapideo, seu Corallina.

A. *Corallina* J. B. R. H. p. 65. Anglica Ger. *Musca maritima*, sive *Corallina* Officina- rum C. B. *Marinus*, sive *Corallina alba* Officina- rum Park. **Sea Corallina, White Worm-Seed.** Rupibus marinis, petris, & etiam conchis accrescit, ubique ferè apud nos. *Vires.* In pulverem cras- siusculum contrita ad interaneorum Vermes necan- dos atque etiam expellendos non immentò cele- bratur.

De Corallio V. Barconem in Epistolis. Item Fer. Imperatum in Historiâ Naturali, & Ganglion.

CLAS.

CLASSIS SECUNDA,
SEU
BOTANOLOGIÆ
SECTIO PRIMA.

De Plantis Imperfectis.

Plantas imperfectas voco quæ flore & ſeminæ
carere videntur.

Hæ ex loco natali diſtingui poſſunt in

- { Aquaticas, quæ vel
Marinæ, conſiſtentia teneriori & herba-
ceæ, referentes Muſcom ſeu Fungum :
Spongia.
- { Aquarum dulcium alumpæ, foliis triſtidis :
Lena paluſtris.
- { Extra aquas naſcentes, quæ vel ſunt ſubſtantia
Cratioꝝ ad carnes aut ligna accedentis :
Fungi.
- { Tenuioriſ & ſiccioriſ, ad herbas naturam
propiaſ accedentis. Hæ vel ſunt
{ Cauliſeræ & ramoſæ : *Muſci.*
- { Cauliſe carentes, cruſtæ modo in arbori-
bus reptantæ : *Lichen Arboreus.*

I. De Spongia.

SPongia globosa C. B. F. B. R. H. p. 80. marina alba Ger. marina usualis Park. Sponge.

Est substantia mollis, laxa, rara, porosa, levis, coloris, spadicei albicantis vel flavescentis, saporis & odoris nullius evidentis. Saxi, conchis, aliisque Marinis adnascitur. In Usu est integra Planta. Vires. Ullus ejus internus vel nullus vel rarus est, quia non solvitur in ventriculo, unde ob intumescentiam rursus ejicitur vel supra vel infra, ac ideo pro veneno habetur; potius in usu est Chirurgico ad sanguinem sistendum. Vide Imperatum & Achigenis fragmenta apud Aetium de Spongiae usu sep. 170.

II. De Fungo.

Fungi nihil ferè habent commune cum plantis perfectioribus: nec enim color iis herbaceus, nec textura analoga, neque flos ullus, aut folium propriè dictum. Brevissimo temporis spatio plerique oriuntur & brevis pariter ævi sunt. R. Synop. p. 8.

A. 1. Auriculæ Judæ & Fungi Sambuci Offic. Fungus membranaceus auriculam referens five Sambucinus C. B. R. H. p. 106. F. Auriculæ Judæ, coloris ex cineraceo nigricantis, perniciosus, in Sambuci caudice nascens F. B. F. Sambucinus five Auricula Judæ Ger. Park. Jema-Car. Est imi trunci Sambuci veteris Excreſcentia spongiosa levis, coriacea, & membranacea, auriculæ instar, subtus

ſeu Materia Medica Pars Secunda. 115

ſubrus incana & cinerea, ſupra nigricans, ſaporis terrei, & aquei, odoris nullius. *Uſus* eſt integræ plantæ. *Vires.* In lacte decoctus aut aceto maceratus, in Angina aliisque oris aut gutturis tumoribus aut inflammationibus exhiberi ſolet ad gargarifandum, aut guttur eluendum. *R. Caſ. p. 23.* Inhibet motum ſanguinis, ergo aſtringit.

1. Agaricus *Offic. Ger.* Agaricum *J. B. R. H. p. 107.* Agaricus ſive Fungus Laricis *C. B.* Agaricus ex Larice *Park. Agarich.* Eſt trunci Laricis Excreſcentia fungoſa, ex rotundo anguloſa, inæqualis, pugni magnitudine, ſubſtantia interne candidiſſima, leviſſima, friabili, paucis fibris intertexta ex cortice calloſo, cinereo ſubruſſo, cui inclufa exempta. Vel Notæ optimi Agarici hoc diſticho continentur.

*Reſ frangi præſto pretioſus Agaricus eſto,
Candidus & ſplendens bonus in libra leve pendens.*

Optimus habetur hodie qui in ſylvis Tridentinis & Noricis oritur. Non ut reliqui Fungi nocte unâ prodit, ſed annum integrum ad ſui perfectionem requirit. *Uſui* eſt integra planta. *Vires.* Purgat pituitam, præcipuè craſſam & lentam, & bilem utramque. Corrigitur cum Zingib. Caryophyll. Sal. Gemm. Cryſtal. Tart. &c. *Præp.* Agaric. Troch. Pil. de Agarico. *V.* Plura apud *Belonium de Arbor. Coniſ. & Campegium in Gall. Pentapharm.*

Tubera Terræ *Truilles* apud Gallos & Italos in uſu ſunt non ſolum in Diætâ ſed Medicinâ, Vide plura apud *Cicarellum de Tuberibus.*

III. De Musco.

Musci autem, quoniam res rarissima sis, ejusque species ab antiquoquo primo statim aspectu agnoscantur, non tamen ita facile est eam definire, aut generalem aliquam descriptionem eundere, que omnibus Muscis & solis conveniat. Solent autem Musci censeris aridiores illa & exarida, plerumque decolores, substantia, qua continentur vel in opacis, vel in muris, rectis, arboribus, parvis aliisque locis sterilibus, immodico frigore aut calore perustis, aut etiam siccis, & squalidis, in quibus planta perfecta non provenire, nec durare possunt: aut saltem plantis perfectioribus minus commoda & propitia sunt. R. H. p. 112.

A. 1. Muscus Off. arboreus: Ulfex Officina-
rum C. B. R. H. p. 114. Arboreus villosus
J. B. Arboreus vulgaris & Quercinus Park.
Quernus Ger. *Dwarf Tree-Moss*. In arbo-
ribus adultis, villi dependent incani, lignosi, ro-
nibus contexti filis, gustu adstringente. In An-
glia rarior est. Nat. Off. Integra planta. Viri.
Muscus omnis astring. Solvad.

A. 2. Muscus arboreus pulmonarius. C. B.
R. H. p. 116. Pulmonarius sive Lichen arborum.
Park Lichen arborum. Ger. L. Arboreus sive
Pulmonaris arborum. J. B. *Tree Lungwort*.
Dob. *Lungwort*. Est planta imperfecta muscosa,
conflata quasi ex foliis latis coriaceis, rugosis in-
vicem incumbenibus, superna parte viridantibus,
inferna albicantibus, saporis terrestris & astring-
entis. Arboribus, presertim Quercui, adnasci-
tur. Nat. Off. Integra planta. Viri. Sic-
cat

seu Materiae Medicae Pars Secunda. 117

cat & astringit, unde sanguinem profluentem compescit, vulnera recentia glutinat, alvum ac menses sistit. Utuntur ea vulgo ad Pulmonum affectiones, &c. Vide plura apud Fallopium de Musco, & Ephem, German.

A. 3. Lens palustris Offic. Ger. J. B. R. H. p. 117. Palustris sive aquatica vulgaris Park. Lenticula palustris vulgaris C. B. Duchesneat. In aquosis frequens. Nat. Offic. Integra planta. Vires. Vis ei refrigerans, unde inflammationibus, Podagriz, & Igmbus sacris convenit. Matth.

SECTION

Herbae semine minutissimo & nudis oculis vix conspicuo.

Herbae semine minutissimo sunt vel eodem

Caulibus ipsis aut pediculis privatis innascente infidentēve: Hujus generis sunt vel Imperfectiores superficie perenni,

Caulē carentes, foliis in superficie terrae reptatricibus latē se diffundentes, pediculis semina sustinentibus ē foliis enatis: *Lichen*.

Cauliferæ, vasculis seminalibus

Caulē terminantibus: *Polytrichum aureum*.

E lateribus caulium egredientibus: *Muscus*.

Perfectiores, superficie annua

Monophyllæ,

Spicatæ, folio integro simplici: *Ophio-glossum*.

Paniculatæ, folio ē multis segmentis composito: *Lunaria*.

Polyphyllæ, foliis teretibus, caules ad nodos in orbem ambientibus multis, radiorum in modum; foliis & caulibus pyxidatim articulatis: *Equisetum*.

Foliis averfis adnascente; foliis

Integris

Integris & indivisis, oblongis nullo ad basin folii sinu : *Phyllitis.*

Pinnatis aut laciniatis, simplici divisura,

Majores, folio

Breviore & latiore, radice purgatrice : *Polypodium.*

Longiore & angustiore : *Lomchitis.*

Minores, folio

Crassiore laciniato dentato : *Scelopendria.*

Tenuiore pinnato : *Trichomanes.*

Surculosis aut semel duntaxat subdivisis

Majores, pinnis brevibus dentatis : *Filix Mas.*

Minores, pinnis rariis dispositis, latioribus & obtusioribus pediculis longiusculis,

Tenuibus, nigris, foliis tenuioribus : *Capillus Veneris.*

Crassioribus & viridioribus : *Adiantum album.*

Ramosis aut bis subdivisis

Majores ; pinnulis non dentatis, seminibus

Avers. foliorum parti adnascantibus : *Filix Femina.*

In furculis in summitatibus foliorum congestis, palustrium alumnæ : *Osmunda Regalis.*

Minores ; pinnulis crassioribus, longioribus & angustioribus :

Adiantum Nigrum.

I. De *Polytricho aureo*.

PLanta est caulifera minor, vasculis seminalibus
caules terminantibus. R. M. p. 62.

A. *Adiantum aureum*, & *Polytrichum aureum*
Offic. *Adiantum aureum majus* Ger. R. H.
p. 123. *Polytrichum aureum majus* C. B. Park,
Polyt. *Apuleii* & majus quibusdam. J. B. Golden
Spaden-Hatt. In paludosis. *Nativa Officinalia*.
Integra planta. *Vires*. Ob signaturam commen-
datur ad capillos generandos.

II. De *Musca trichoide*.

PLanta est caulifera minor & anosa, vasculis semi-
nalibus & lateribus caulium aggradientibus. R. M.
p. 62.

A. *Uloca Cornu Humani* Offic. *Musculus* ex
cranio Humano Ger. Park. *Ulna* seu *Musculus*
cranio humano innatus R. Synop. *Moles of a*
Dead Mans Skull. In Hybernia frequens est,
unde ad nos delatus est. *Nativa Officinalia*. In-
tegra planta. *Vires*. Celebratur à plurimis Au-
thoribus in Hemorrhagia. Injicitur autem com-
positionem funguli illius *Unguenti Armaris* dicti.

Ulna humana duplex est. Prior in Officinis no-
stris usitata ex Hybernia adfertur, & nihil aliud est
quàm Musci vulgaris terrestris species minor, Adi-
anti auri capitulis, nec ab eo differt qui saxi &
arboribus adnascitur; cui planè similem, nec fi-
gura, nec odore distinguendum; ossibus equinis &
bovinis in campis jacentibus adnascentem obser-
vavit

vavit D. Doody, Pharmacopœus Londinensis, rei herbatiz apprimè gnarus.

Altera crustacea est, Lichenis petræi in modum craniis adnascens, in iisque se diffundens, quæ ab Autoribus præcedenti antefertur, & peculiari quadam virtute ad diversos morbos depellendos & curandos dotata esse creditur. *Ephemer. Germ. Ann. 2. Observ. 53.*

III. De Lichene.

Lichen herbula est ex meris foliis in terra superficia radiculis demissis se diffundentibus constans: è foliis autem oriuntur pediculi capitula sustentantes. *R. Synop. p. 20.*

A. Hepatica & Lichen Offic. Lichen sive Hepatica vulgaris *Park. R. H. p. 124.* Sive Hepatica fontana *J. B.* Petrus latifolius, sive Hepatica fontana *C. B.* Hepatica terrestris *Ger. Lthermoyt.* In laxis aquosis oritur. *Usu.* Integra planta. *Vires.* Hepatica est insignis hæc plantula. *Ulus* præcipuè in Obstructionibus Hepatis & Vesicæ, quorum signaturæ in foliis gerit: hinc in Hæctica, in Ictero, in Scabiæ & Lichenibus, in Gonorrhœa, in Febri. *Extrinsècis* sistit sanguinem in vulneribus. *Schrod.*

IV. De Ophioglosso.

Planta est singularis & sui generis, trifolia, spica linguam serpentinam imitans & medio folio egrossa. R. Synop. p. 21.

A. Ophioglossum Offic. J. B. Ger. R. H. p. 126. vulgatum C. B. Sive Lingua serpentina. Park. Adders-tongue. In pratis & pascuis humidis Aprilis vel Maio. Ufu. Integra planta. Vulnerarium est insigne, tum intus sumptum, tum extrinsecus applicatum. R. H. ibid.

V. De Lunaria.

Nota hujus sunt folium singulare pinnatum, adnatum cauliculo racemulis flosculorum & seminum cruxio. R. Synop. p. 22.

A. Lunaria Offic. Minor Ger. Park. R. H. p. 127. Racemosa minor vel vulgaris C. B. Boraginis J. B. Moon-west. In montosis non raro. Ufu. Integra planta. Ex Lunaria Walli Unguentum conficiunt, quod regioni renum illitum habetur inter certissima Dysenteriae remedia. D. Needham. Menles etiam sistit. D. Eales.

VI. De

VI. De *Equiseto.*

E*quisetum* folia habet setis similia rotarum circa caules ad genicula nascentia: tum caulis tum folia pyxidatim articulantur. R. Synop. p. 20.

A. Cauda Equina, & *Equisetum* Offic. *Equisetum* majus Ger. R. H. p. 128. Majus palustre Park. Majus aquaticum J. B. Palustre longioribus setis C. B. Great Marsh Horse-tail. In palustribus & aquosis provenit. In usu sunt caules cum foliis suis. Viros. Vulnerarium est, inspissat, astringit. Usus præcipue in Hemorrhagiis sistendis, in exulceratione & vulneratione Renum & Vesicæ, &c. Schrad.

Herbæ semine minutissimo, caule carentes, Epiphyllispermæ.

I. De *Phyllitide.*

Folia est integris & indivisis. R. Synop. pag. 22.

A. *Lingua Cervina*, & *Phyllitis* Offic. *Phyllitis* Ger. R. H. p. 134. Sive *Lingua cervina* vulgi J. B. Sive *Lingua cervina* vulgaris Park. *Phyllitis*, *Lingua cervina* Officinarum C. B. *Marts-tongue*. Folio lato glabro, nullo ad basin appendice, saporis subastringentis.

In umbrosis saxosis. In *Ufu* sunt Folia. *Vires*.
Ufus præcipuè in Liene tumido, fluxu alvi, ex-
 pultione sanguinis. Extrinsecus mundificat vul-
 nera ac ulcera. *Schrod.* Pulvis herbe exiccatæ
 in palpitatione cordis, in suffocatione uterina, in
 motibus convulsivis, mira præstat. *R. Cat. Angl.*
p. 132.

II. De Polypodio.

Foliis laciniatis aut pinnatis à reliquis differt.
R. Synop. p. 22.

A. Polypodium Quercinum Offic. Polypodium
J. B. Ger. R. H. p. 137. Vulgare C. B. Park.
Polypody of the Oak. In muris & ædium tectis,
 inque aggeribus terrenis umbrosis ad radices aut
 truncos arborum. Quod Quercui innascitur re-
 liquis in medicina præfertur. *Ufu.* Radix ob-
 longa est, foris rufescens, intus herbacea, ex vi-
 ridi pallefcens, multis nodis & tophis quasi ace-
 tabulis geniculata, saporis subacris, dulcis, quo-
 dammodo astringentis, nauseosi. *Vires.* Edu-
 cit bilem adustam & pituitam lentam. Hinc
 utilissimum in obstructionibus Mesenterii, Epatis,
 ac Lienis, & inde natis passionibus Hypochondrio-
 rum, Scorbüticis. Raro autem sola datur, sed
 aliis purgantibus sæpe admiscetur, & quia segniter
 purgat, plerunque in decoctis vel infusionibus,
 raro in aliis formulis adhibetur. *Schrod.*

III. De

III. De Asplenio sive Ceterach.

Parvitate sua & foliorum laciniis quæ breves sunt & obtuse, non conjugatim sed alternatim dispositæ, à concentribus differt. R. Synop. p. 23.

A. Ceterach & Scolopendrium Offic. Asplenium sive Ceterach J. B. Ger. Park R. H. p. 137. Sive Scolopendria, Ceterach Officinarum C. B. *Asplenwortz* or *Wiltwortz*. In Saxorum crepidinibus & antiquis muris. In Usu sunt Folia Septembri collecta. Vires. Saporis acerbi, absterg. splenicum est. Usus præcipue in duritie Lienis, Ictero, Febri quartana: Urinam movet, calculum comminuit, Menses ciet. Schrod. Præp. Syr. de Scolopendrio.

IV. De Trichomane.

Parvitate sua & foliis Viciae aut Securigis æmulis à reliquis distinguitur. R. Synop. p. 23.

A. Polytrichum & Trichomanes Offic. Capillus Veneris Pharmacopoli. Trichomanes Park, R. H. p. 140. Mas Ger. Sive Polytrichum J. B. Sive Polytrichum Officinarum C. B. *Englisch* *Walden-hair*. In petris & aggeribus umbrosis & muris antiquis. Usu, Folia seu Herba integra, Septembri collecta: saporis est subastringentis. N. B. Officinis nostris *Adiantum veri* seu *Capilli Veneris* succedaneum est, & in frequenti usu. Vires præcipue hujus plantæ, de quibus inter medicos fere convenit, sunt Vitiis Pulmonis &

Thoracis auxiliari, calculo renum & urinæ stillidie subvenire. *R. H. p. 140.* Adianto, Capillo Veneris & Rutæ mutariæ facultatibus omnibus respondet. *Schrod.* Vim nullam aperitivam in his plantis capillaribus invenio. Quando præmissa sunt asperientia possunt usurpari, si & humores sunt ténues absorbent illos.

V. De Filice Mare.

Folius est furculosis aut semel duntaxat subdivisus, hoc est, in quibus media costa seu scapo furculi utrinque pinnati. hinc inde adnascuntur majoribus pinnulis, brevibus dentatis. *R. Method. p. 63.*

A. Filix mas *Offic.* Mas vulgaris *Park. R. H. p. 143.* Mas non ramosa, pinnulis latis, densis, minutim dentatis *Ger. emac.* Non ramosa dentata *C. B.* Vulgò mas dicta, sive non ramosa *J. B. Common* *Walt. Fern.* In aggeribus sepium umbrosis. *Usu.* Radix crassa, foris nigricans, intus pallida, fibrosa, multis appendicibus involuta & implexa, saporis amarulenti subastringentis. *Vires.* Planta hæc cum Filice Femina viribus convenit: peculiariter tamen Rachitidi morbo confert. *R. H. p. ib.* Expellit Vermes, & Calculos.

VI. De

VI. De Adiantho Albo.

Pinnulis latioribus, obtusioribus, crassioribus & viridioribus Ruta accedentibus, pediculis longiusculis à reliquis distinguitur.

A. Adiantum album, Ruta muraria, & Salvia vitæ Offic. Album R. H. p. 146. Album murarium Herm. Cat. Ruta muraria five Salvia vitæ Park & True *White Maiden-hair*. In muris & pontibus, inque petrarum fissuris. Usus est Herba integra. Sapore est subastringente, odoris nullius. Vires. Adiantum ceterisque capillaribus temperamento & facultatibus non multum abfimilis est. R. Cat. Angl. p. 7. Hæc sumenda est ubi Medici Adiantum album præscribunt.

VII. De Capillo Veneris vero.

Pinnulis tenuibus nigris, foliis etiam tenuioribus à priora differt. R. Method. p. 64.

Adiantum vulgare, & Capillus Veneris Offic. Sive Capillus Veneris J. B. R. H. p. 147. Verum five Capillus Veneris verus Park. Foliis Coriandri C. B. Capillus Veneris verus Ger. True *Maiden-hair*. Ex Gallia & Italia advenhitur. Usus est Foliorum seu Herbz integre : saporem & odorem habet præcedentis. Vires. Exiccatur, attenuatur, aperit, extergit, Pulmonum, Renumque vitiis medetur, Hepatis & Lienis obstructions reserat, Urinam & Menfes ciet. Pro Adianto albo in Officinis Pharmacopolarum venditur. Hæc sumenda est cum medici Capillum Veneris præscribunt, non Trichom.

VIII. De Filice Fœmina.

Nota hujus folia ramosa seu bī subdivisa, magnitudo insignis, radix repens. R. Synop.

P. 25.

1. A. Filix fœmina Offic. Ger. R. H. p. 149. Fœmina vulgaris Park. Ramosa major, pinnulis obtusis non dentatis C. B. Major & prior Trago, seu ramosa repens J. B. Female Fern, or Common Brakes. In pascuis sterillioribus. In Usu est Radix, longa, foris nigricans, intus albidā, sapore amaricante & astringente. Vires. Splenetica est, subastringit, aperit. Ufus præcipue in obstructionibus viscerum, & imprimis Lienis & Uteri. Extrinsecus commendatur ad ambusta. Schrod.

2. A. Filix florida & Osmunda regalis Offic. Florida sive Osmunda regalis Ger. R. H. p. 151. Ramosa non dentata, florida C. B. Floribus insignis J. B. Osmunda regalis sive Filix florida Park. Osmund Royal. In palustribus putridis & Sylvis humidis. In Usu est Radix crassa multas ex uno capite perplexas & inter se convolutas emittens radículas, foris nigricantes, intus albicantes, saporis subacris, & subamari, odoris non ingrati. Vires. Ad Hernias & Ulcera exploratissimi commodi est. Rachitidi morbo remedium præstantissimum & quasi proprium, aut specificum censetur.

IX. De

IX. De Adiantho Nigro.

Folia firmiora & densiora glabra & splendens. R. H. p. 152.

A. Adiantum nigrum Offic. Nigrum-Officinatum J. B. R. H. p. 152. Nigrum vulgare Park. Foliis longioribus pulverulentis, pediculo nigro C. B. Onopteris mas Ger. Common Black Maiden-hair. In aggeribus umbrosis ad radices arborum. Usu. Folia seu herba integra. Viribus cum Adiantho albo & Capillo Veneris convenit. Hæc sumenda est, cum Medici Adiantum nigrum præscribunt.

G 5 SECTION.

SECTIO TERTIA.

De Herbis flore imperfecto seu Stamineo.

Florem imperfectum voco, quicumque foliis illis tenuissimis, fugacibus, coloratis caret, quos petala dicimus, adeoque solo calyce & staminibus componitur. Sub staminibus etiam stylium comprehendimus, quo paucissimi flores carent R. H. p. 154.

Herbz flore imperfecto seu stamineo sunt vel

{ Sexu distinctz vulgò dictz, hoc est, in quibus ab ejusdem plantz semine editis, aliz flores absque semine producant, aliz semine foecundz sunt; suntque vel

{ Scandens, fructibus squamosis, in racemos congestis amaris: *Lupulus*.

{ Erectz; seminibus solitariis; foliis

Ex adverso binis

{ Integris spinulis ventibus minax: *Urtica*.

{ Digitatis, è cujus corticibus linteamina sunt: *Cannabis*.

{ Alternatim nascentibus, seminibus nunc muricatis, nunc lævibus: *Spinachia*.

Sexu carentes, in quibus ab eodem specie semine editis nulla ejusmodi diversitas observatur; suntque vel semine

Flori

Flori conjuncto seu contiguo

Rotundo aut paululum compresso aliūve
cujuscunque figuræ præter triquetrum: hæ
vel sunt flore florisque calyce

Sedi seu basi feminis fructūve coherente,
semine vel

Nudo, nullo scilicet præter calycem
vasculo clauſo Monospermæ: *Blitum*
Sylvestre.

Flosculo à Perianthio distincto incluso,
herba in parietinis & rudibus nas-
cente: *Parietaria*.

Vasculo à flore distincto protecto,
coque vel

Bivalvi, è duobus laminis seu valvu-
lis conniventibus tantum, non co-
herentibus composito: *Atriplex*.

Subrotundo, membranaceo, undique
clauſo, quod per maturitatem ho-
rizontaliter rumpitur, seminibus in
singulis vasculis singulis: *Blitum*.

Quæ coma est pulchriore: *Ama-
ranthus* dicitur.

Summo semini aut fructui inpaſcente, vel
Vasculo incluso

Verrucoso, osseo, in spicis præ-
longis, angustis, folio lato, glabro,
radice esculenta: *Beta*.

Molliore & Membranaceo, nullis
verruculis scabro

In terna loculamenta diuſo,
foliis rotundis crassis, duris
Hederæ; *Asarum*.

Simplici, nec diuſo in cel-
lulas, striato, flosculis & semi-
nibus.

a b

c

In

a b

c

In summis caulibus & ramulis foliis subrotundis eleganter crenatis : *Alchymilla*.
Ad latera caulium & foliorum alis exeuntibus : *Herniaria*.

Nudo, foliis angustis : *Knapell*.

Triquetro, vel

Lucido seu splendente ; lateribus atque etiam angulis

Equalibus, florum calycibus

Hexaphyllis ; foliis mollibus : *Lapathum*.

Pentaphyllis ; floribus in summis caulibus & ramulis in Spicas congestis, radice intorta : *Bistorta*.

Inaequalibus, foliis Persicæ, flosculis tetraphyllis in Spicas congestis : *Persicaria*.

Non splendente

Major & elatior, floribus Hexaphyllis, foliis amplis striatis : *Helleborus albus*.

Minor floribus pentaphyllis in foliorum sinibus, cauliculis, crebris geniculis intercepis, foliis parvis angustis : *Polygonum*.

In eadem planta à flore aliquantulum remoto, fructu echinato

Bina intus semina claudente foliis subrotundis : *Xanthium*.

Tricocco verrucoso

Elatior & arborecens, foliis laciniatis : *Ricinus*.

Pumila foliis integris : *Heliotropium Tricoccon*.

I. De *Lupulo Salicario*.

NOta *Lupuli* characteristica sunt caules volubiles, fructus squamosi in racemis laxis. R. Synop. p. 28.

A. *Lupulus Salicarius* Offic. Mas & foemina C.B. J. B. R. H. p. 156. *Sativus* & *sylvestris* Park. *Lupus Salicarius* Ger. *Wop.* In sepibus. Floret Julio vel Augusto. *Ufu.* Folia, flores, & Turiones. *Vires.* Flores amari saporis, anodynique sunt, discutunt. *Ufus* praecipue in obstructione Lienis ac Hepatis & inde in ictero, in Hypochondriacis affectibus, &c. Ciet Menses & Urinam. Extrinsecus sedat dolores, auxiliatur contusionibus, luxationibus, tumoribus. Turiones mundificant sanguinem adeoque à Scabie preservant. *Schrod.*

II. De *Cannabe*.

NOta *hujus* characteristica sunt folia digitata, corticis filamenta valida & tenacia, ad funes & lintamina texenda idonea. R. Synop. p. 28.

A. *Cannabis* Offic. *Sativa* C. B. R. H. p. 158. Mas & foemina J. B. G. r. emac. *Sativa* mas & foemina Park. *Wemp.* Seritur in agris. *Ufu* semina subrotunda, parva, quae sub tenui cortice ex cinereo spadiceo lucido includunt medullam albidam, sapore subdulci. *Vires.* Semen genitale imminuit (usu continuato) Tussi opitulatur. Ictero subyenit: & caput vaporibus replet. *Schrod.*

III. De

III. De Urtica.

Folia integra, spinulis urentibus minax. R.
Method. p. 65.

A. 1. Urtica urens vulgaris Offic. Racemifera major perennis R. Synop. p. 29. Major vulgaris J. B. Major vulgaris & media Sylvestris Park. Urens Ger. Urens maxima & altera urens C. B. Common stinging Nettle. Ad sepes, & in locis ruderatis. In *Ufu* sunt Radix longa lytea, Folia, & semina parva compressa, spadicea, quibus sapor subacris & tenuis. *Vires.* Diuretica & Lithontripctica est. Sanguinem depurat, Hemoptys. Hemorrhag. & Menses sistit. Peculiariter, Cicute adversatur, ut & Hyoscyamo.

A. 2. Urtica urens Romana Offic. Pilulifera folio profundius Urticæ majoris in modum serrato, semine magno Lini. R. Synop. p. 29. Romana Ger. Park. Urens, pilulas ferens, prima Dioscoridis, semine Lini C. B. Romana sive Mas cum globulis J. B. Roman Nettle. In arenosis. *Ufus.* Semina fere orbicularia, compressa, levia, Splendentia & spadiceo nigricantia, saporis subacris, cum quadam tenuitate. *Vires.* Ufus crebri est in Pulmonum affectibus, Asthmate, Tussi contumace, Pleuritide, Peripneumonia Schrad.

IV. De Spinachia.

NOta generica sunt: planta tota glabra, & innoxia, foliis singulatim alterno ordine positis, seminibus in nonnullis plantis muricatis R.H. p. 162.

Spinachia Offic. Ger. Park. R. H. p. ibid. Mas & femina J. B. Lapathum hortense seu Spinachia semine spinoso C. B. ~~Spinache~~. In hortis seritur. In Usu sunt Folia seu Herbaculinasis potissimum est. *Vires.* Laxat alvum, lenit asperitatem Pulmonum, refrigerat Ventriculum ac Epar. Continuus usus Melancholicum generat sanguinem. Schrod.

V. De Xanthio.

Characteristicae sunt flores flaminei, inutiles, nec fructui contigui: fructus durus, echinatus, binis intus cellulis bina semina, h. e. in singulis singula continens. R.H. p. 165.

A. Bardana minor & Lappa minor Offic. Minor Ger. Lappa minor, Xanthium Dioscoridis C. B. Xanthium five Lappa minor J. B. Park. Lonses Wart. Ad rivulos viget Julio & Augusto. *Usa.* Radix, Lappule & Herbz. *Vires.* Gustu est amaro & sabaen. Usus praecipuus (secundum Matthiolum) in minera lepra educenda (cum Rhabbarbo exhibetur radix) in Lipothymia. Extrinsecus in Struma & Tumoribus discutiendis (epithema) in capillis lato colore tingendis. Herba Cancrorum ardori efficacis est extinguendo. Schrod.

VI. De

VI. De *Heliotropio tricoeco*.

H*eliotropium tricoecum*, quamvis magnitudine, ut
 & caulis & foliorum figurâ cum vulgari *He-*
liotropio conveniat; flores tamen & semina tota ge-
 nere diversum arguunt. R. H. p. 165.

Heliotropium tricoecum Offic. C. B. J. B. Ger.
 Park. Turn-sole. In Gallia Narbonensi Julio &
 Augusto. Usus. Panni succo intinct. Ad nos
 adfertur & in Officinis Pharmacopolarum ad usum
 Tinctorum, &c. venditur; in usu Medico raro
 aut nunquam occurrit.

VII. De *Ricino*.

Note sunt caudex lignosus, fructus tricoeci muri-
 cati, in surculo peculiari racematim fere dis-
 positi. semen Ricino animalculo simile. R. H.
 p. 166.

1. Cataputia major & Ricinus Offic. Ricinus
 sive Palma Christi, vel Kiki Ger. Vulgaris C. B.
 J. B. Sive Cataputia major vulgaris Park. Nambu-
 Guacâ sive Ricinus Americanus Pis. Palma
 Christi. Seritur apud Germanos & Gallos. Usus.
 Nuclei seu Semen; fructus oblongi sunt, ova-
 les, minores, includentes sub pelliculâ corticosa livida
 & maculosa, nucleum bipartitum, album, pinguem,
 sapor. subdul. acris, nauseosus. Vires. Potenter
 bilem & pituitam dissolvit, pellit. Rarissimi
 itidem usus est.

2. Ricinus Americanus & Nuxes è Barbados
 Offic. Americanus Ger Park. Americanus niger,
 semine

semine nigro C. B. Americanus *Cucur* dictus, & Faba purgatrix Indiarum Occidentium J. B. Munduii-Guacul, sive Nux Cathartica Americana Piss. Guaca Brasiliensibus *Margg.* Barbados *Ruts.* In Insula Barbados & alibi Indiarum Occidentalis crescit. *Ufu.* Fructus est oblongus ovalis, Fabae minoris magnitudine, una parte convexa, altera depressa, includens sub pellicula corticosa duriuscula nigra nucleum candidum saporis praecedentis. *Vires.* Cum Priore ut facie ita & viribus convenit.

3. Grana Tiglia & Lignum Moluccense Panama dictum *Offic.* Granadilla Peruviana quibusdam inepte dicta. Lignum Moluccense, foliis Malvae, fructu Avellanae minore, cortice molliore & nigricante, Pavana incolis C. B. Moluccense Pavana dictum, fructu Avellanae J. B. Moluccense *Park.* Pavana Moluccensis *Juss. D.* Pinus Indica nucleo purgante C. B. Pinei nuclei Maluccani sive purgatorii J. B. Nuclei Maluccani *Park.* Avellanae purgatrices *eiusdem.* Ricinus arbor fructu glabro, Grana Tiglia Officinis dicto P. B. P. Cadelavenacu H. M. Purgans *Ruts.* In Malabar & alibi colitur. *Ufu.* Lignum spongiosum, leve, rarum, atque pallidum, tenui cortice cinereo obductum, saporis acris mordacis & caustici nauseosi, odoris nullius. *Fructus* est oblongus, ovalis, Ricini vulgaris magnitudine glaber, una parte gibbus, altera depressus, colore cinereo cum maculis nigris aspersis, saporis acris, exurentis & nauseosi. *Vires* utriusque. Calfaciunt, incidunt, attenuant, caustica sunt natura, ergo in Officinis nostris raro in usu occurrunt.

VIII. De Helleboro Albo.

FLore sex foliolis constructo, semine triquetro, foliis nervosis, tenuioribus, leviter striatis, radice fibrosa, purgatrice, emetica & sternutatoria vi praedita ab aliis distinguitur. R. H. p. 163.

Elleborus albus, & Veratrum album Offic. Hel-leborus albus Ger. *J. B.* Albus vulgaris Park. Albus flore subviridi C. B. White Helleboze. Montanis & asperis gaudet inter Germanos. In Usu est Radix oblonga, aliquando pollice crassior, foris fusca, intus alba, numerosis albicantibus fibris stipata, saporis acris, paulum amaricantis, substringentis, ingrati & nauseosi. Vires. Ob violentiam purgationis, quam per superiora & inferiora exercet, usum purgandi internum soli ferè Helleboro nigro relinquit. Extrinsecus sternutationes movet, Scabies, impetigines & serpignes sanat. Schrad.

IX. De Lapatbo.

NOta, semen triquetrum splendens, flos Hexaphyllos i. e. sex foliis compositus, quorum tria semen obtegunt. R. H. p. 169.

1. Rha, & Rhaponticum Offic. Rhaponticum *J. B.* Folio Lapatii majoris glabro Rha & Rheum Dioscoridis C. B. Rha verum antiquorum Ger. Rhabarbarum Alpin. exot. Lapatium præstantissimum Rhabarbarum Officinarum dictum H. Ox. Hippolapatium maximum rotundifolium exoticum, five Rha-ponticum Thracicum, sed verius Rhabarbarum verum Park. True Rhapontick. In hortis

ſeu Materia Medica Pars Secunda. 139

tis Botanicis non infrequens. Maio floret. *Nat. Offic.* Radix ſed varius, nam Radix illa quæ in Officinis Pharmacopolarum ſub titulo Rhapontici venditur non eſt Radix hujus plantæ ſed Rhapontici folio Helenii incano C. B. Ut loco ſuo oſtendemus. Radix hujus plantæ crassa eſt, oblonga, ramosa, foris fulca, intus crocea, laxa, & rara, per tranſverſum ſecta, ſpiras oſtendens, ſaporis amaricantis, ſubacris & ſubaſtringentis, odoris non ingrati. *Vires.* Vix differt à Rhabarbaro vero niſi quod hoc acrius ſit, minus ſolidum, magisque croceum. Reſpectu facultatum purgantium, Rhabarbaro debilior, aſtringentium fortior eſt hæc radix. Vulnerarium, ac Anodynum eſt. Uſus in Diarrhoeis, Dyſenteriiis, &c.

2. Rheubarbarum Monachorum, & Rhabarbarum monachorum *Offic.* Hippolapathum lativum *Ger. R. H. p. 171.* Lapathum *hortenſe* latifolium C. B. Majus ſive Rhabarbarum monachorum *J. B.* Sativum ſive Patientia *Park.* *Spunks Rubarb.* In hortis nutritur. Uſu Radix longa, crassa, ramosa, foris ruſſa, intus crocea. *Vires.* Radix Rhabbarbari Monachorum eandem purgandi facultatem cum vero Rhabarbaro habere creditur, modò in duplo uſurpetur.

3. Hippolapathum *Offic.* Rotundifolium *Ger.* Rotundifolium montanum C. B. Rotundifolium vulgare *Park.* Lapathum folio rotundo Alpinum *J. B.* Alpinum folio ſubrotundo *H. Ox.* *Baſtard Spunks Rubarb.* In Hortis. In Uſu ſunt Radix & Folia. Radix crassa, oblonga, foris fulca, intus intenſe ſlava. Folia ſubrotunda, glabra, venoſa, ſaporis ſubaſtringentis. *Vires.* Cum priore convenit. Mulierculis Botanopolis Londinenſibus pro Rhabarbaro Monachorum venditur.

A. 4. Hy-

A. 4. *Hydrolapathum* *Offic.* *Magnum Ger.* *Majus Park.* *Lapathum aquaticum* folio cubitali C. B. *Maximum aquaticum* sive *Hydrolapathum* J. B. *Longifolium nigrum palustre* sive *Britannica Antiquorum* vera, vel *Hydrolapathum nigrum M. m.* *Great Water-Dock.* In aquis oritur. *Ufu.* Tota planta sed præcipue radices. *Vires.* Ictericam discutit, omnia putrescentia, ut Erysipelata ulcerata & integra, Herpetes, Phagadenica, Gangrænas, &c. inhibet & sanat: Hæmorrhoidas & Menses sistit, Nervis eorumque incommodis medetur. Venena ac Serpentes abigit. Omnes Anginx species depellit, variaque rheumata aufert.

A. 5. *Lapathum acutum* & *Oxylapathum* *Offic.* *Acutum Ger.* *Acutum majus Park.* Folio acuto plano C. B. *Acutum* sive *Oxylapathum* J. B. *Sharp-pointed Dock.* In humidioribus. *Ufu.* Radix simplex, crassa, exterius fusca, interius lutea, saporis subastringentis, semina, triquetra & spadicea, saporis astringentis. *Vires.* Radix usus crebri & præcipui est in scabie extergenda ac siccanda, sanguine depumando.

X. De Acetosa.

Semen triquetrum splendens, flos Hexaphyllos, quorum tria semen obteguunt, foliis acidis R. H. p. 169.

A. 1. *Acetosa* & *Oxalis* *Offic.* *vulgaris Park.* *R. H. p. 178.* *Pratenfis C. B.* *Oxalis* seu *Acetosa Ger.* *Vulgaris folio longo J. B.* *Common Dox. rel.* In pratis & pascuis. Estate floret. *Ufu.* Folia succulenta, glabra, acuminata, colore atro-virenti, sapore acido; Radix, fibrosa, lutea, sapore astringente;

seu Materia Medica Pars Secunda. 141

gente; Semina, triquetra, spadicea. *Vires.* Cardiacae imprimis est & Epatica, resistit putredini, appetitum excitat, choleram reprimat, sitim sedat, unde in febribus simplicibus ac pestilentibus usitatissima est. *Schrad.*

A. 2. *Acetosa arvensis lanceolata* *Offic.* C. B. *R. H.* p. 180. *Minor lanceolata* *Park.* *Parva auriculata repens* J. B. *Oxalis tenuifolia* *Ger.* *Sheeps Dozel.* In arvis. *Ufu* Foliarum.

3. *Acetosa Romana rotundifolia* *Offic.* *Rotundifolia hortensis* C. B. *Oxalis Franca seu Romana* *Ger.* *Sativa Franca sive Romana rotundifolia.* *Park.* Folio rotundiore repens J. B. *French Dozel.* In hortis. *Ufu* Folia. *Vires.* Eadem cum reliquis.

XI. De Persicaria.

Flosculis tetraphyllis in spicis summos caules terminantibus, a reliquis hujus familiae distinguitur. *R. Synop.* p. 33.

A. 1. *Persicaria non maculata* & *Hydropiper* *Offic.* *Vulgaris acris sive Hydropiper* J. B. *R. H.* p. 182. *Urens sive Hydropiper* C. B. *Vulgaris acris sive minor* *Park.* *Hydropiper* *Ger.* *Lakeweed, Arsmart or Water-pepper.* In aquosis. *Ufu.* Folia. *Vires.* Extrinsecus in Vulneribus, Tumoribus induratis, Ulceribus inveteratis, *Schrad.*

A. 2. *Persicaria maculosa* *Offic.* *Ger.* *Mitis* J. B. *Mitis maculosa & non maculosa* C. B. *Mitis vulgaris seu maculosa* *Park.* *Spotted Arsmart.* In aquosis & humidis, Floret Julio & Augusto. *Ufu.* Folia,

XII. De

XII. De *Polygono*.

PLanta est exigua, caule provoluto & crebris geniculis nodoso, semine triquetra in foliorum alis.
R. Synop. p. 33.

A. Centinodia, & Polygonum Offic. Polygonum mas vulgare Ger. R. H. p. 184. Mas vulgare majus Park. Latifolium C. B. Sive Centinodia Z. B. Common Knotgrass. In locis glareosis. Ufu. Herba. Vires. Siccatur & adstringit, vulnerarium est. Ufus præcipue in sistendis fluxibus quibuscunque. Schrod.

XIII. De *Bistorta*.

Flores pentaphylli, semina triquetra, angulis acutis; Radices intorta. *R. Synop. p. 34.*

A. Bistorta Offic. Major Ger. R. H. p. 186. Major vulgaris Park. Major rugosioribus foliis Z. B. Radice minus intorta C. B. Bistort or Snakeweed. In Humidioribus. Floret Junio. Ufu. Radix oblonga, crassa, foris ex spadiceo nigricans, intus rufescens, saporis astringentis, odoris nullius; Folia oblonga acuminata, glauca. Vires. Refrigerat, siccatur, & valide astringit. Ufus præcipue in sistendis fluxibus quibuscunque; Abortum prohibet, & Veneno resistit.

XIV. De Atriplice.

NOta sunt, vasculis & duabus valvulis conniven-
tibus compositis semina inclusa habere & qui-
dem singula in singulis. R. Hist. p. 191.

Atriplex Offic. Alba hortensis J. B. Park. Hor-
tensis alba, sive pallide virens C. B. Sativa alba
Ger. ~~White~~ Orache. In hortis. Usu. Folia
triangula. Semina rotunda compressa. Vires.
Refrigerat & humectat, cocta estur ut olus; in
alvo solvenda celebris est. Usus Officinalis præ-
cipue externus est in Clysteribus & epithematibus
paregoricis. R. H.

XV. De Blita.

Semina rotunda seu compressa, singularia seu so-
litaria, quibus flosculi ipsi, pro vasculis sunt.
R. H. p. 195.

1. Blicum Offic. Rubrum majus Ger. C. B.
Park. R. H. p. 200. Pulchrum rectum magnum
rubrum J. B. ~~Great red~~ Blite. In Hortis.
Usu. Folia. Vires. Refrigerat & humectat.

2. Botrys & Ambrosia Offic. Botrys Ger. R. H.
p. 196. Vulgaris Park. Ambrosioides vulgaris
C. B. Botrys plerisque Botanicis J. B. Atriplex,
odora seu suaveolens H. Ox. Oak of Jerusa-
lem. In Hortis. Usu. Herba integra, foliis
profundius laciniatis, saporis subacris, aromat. odo-
ris fragrantis & grati. Vires. Planta est Thora-
eica & Uterina. Specificum est ad pulmonum &
uteri affectus, in torminibus infantium remedium
est.

A. 3. Bonus

A. 3. Bonus Henricus, tota bona, & Mercurialis Offic. Blitum Bonus Henricus dictum R. H. p. 195. Perenne Spinachiz facie H. Ox. Bonus Henricus J. B. Ger. Lapathum unctuosum C. B. Park. English Mercury. In locis ruderratis ad semitas. Floret Aprili & Maio. Ufu. Folia. Vires. Refrigerat & humectat, cocta estur ut olus, alvum solvit, ad ulcera sordida purganda & glutinanda confert, est etiam anodyna & dolores Podagraz mitigat. Ufus externus in Clysteribus precipue.

XVI. De Amaranto.

Coma speciosa & immarcescibilis à reliquis differt. R. H. p. 101.

Amaranthus & flos amoris Offic. Maximus C. B. Panicula sparsa Ger. Purpureus major paniculis sparsis Park. Panniculis procumbentibus semine albo seu Quinva H. Ox. Blitum maximum five Amaranthus major, semine albo J. B. Flowergentle. In hortis colitur. Ufu. Flores. Augusto floret. Vires. Refrigerat & siceat, modice astringit. Hinc usus in Fluxionibus cunctis, ut expuitione sanguinis, Diarrhoea, Dysenteria, fluxu Uterino, &c. Schrad.

XVII. De Beta.

Fructu verrucoso osseo cui flos infidet à reliquis differt. R. H. p. 104.

1. Beta alba Offic. Ger. Communis alba Park. candida J. B. Alba vel pallescens, quæ Cicla Offici.

ſeu Materia Medica Pars Secunda. 145

Officinarum C. B. *White Beet.* In Hortis. *Uſu.* Radix, folia & Semina. Radix eſt lignoſa, craſſa, longa & candida. Folia ſunt craſſa & ſucculenta, ſapore nitrolo. Semina rotunda & aſpera, fulca. *Vires.* Laxat alvum, ob nitroſitatem, Errhinum eſt. Uſus internus ejus potiſſimus culinaris eſt in acetariis, &c. Externus in Errhinis & Clyſteribus. Ex 5. Herb. emollientibus eſt.

3. Beta rubra *Offic. Ger.* rubra vulgaris C. B. 3. B. communis rubra *Park. Med Beet.* Cum priore. *Uſu.* Radix, folia. Radix craſſa eſt & alba. Folia rubentia, breviora quàm præcedentia. *Vires,* eadem habet cum præcedente.

Que folio eſt obſcuriore Beta nigra *Offic.* dicitur.

XVIII. De Parietaria.

Calcum & rarius coma hirsutie, aſpera & veſtigia; ſeminibus ſplendentibus, quibus ſtoſculi ſunt pro vaſculis, à reliquis differt. R. H. p. 205.

A. Helxine & Parietaria *Offic.* Parietaria. *Ger.* 3. B. Vulgaris *Park.* Officinarum & Dioſcoridis C. B. *Belltozz of the Wall.* In muris. *Uſu.* Folia. *Vires.* Abſtergit & leniter adſtringit, refrigeratque. Uſus internus rarior eſt, tamen prodeſt in morbis pectoris, in Stranguria & Calculo. Uſus in enematis ad ventris, uteri & renum dolores. Extrinſecus in Tumoribus, Eryſipelate, ambuſtis & vulneribus conducit. *Scbrod.*

XIX. De Asaro.

Nota sunt Cyclami in tres laciniis divisi: lactinea sunt Calyx floris, cui subest fructus trilocum: Folia crassa, splendens.

1. Alarum Offic. Ger. C. B. 3. B. R. H. p. 107. Vulgare Park. Allarabacca. In hortis colitur. Verè floret. Ufu. Radix & folia. Radices tenues, fibrosæ, spadicæ, saporis acris, purgativi, nauseabundi, cum levi quadam astringentia, odoris non ingrati. Folia sunt subrotunda, splendens. Vires. Crassam pituitam, bilemque utramque per Vomitus ac nonnunquam per scæsum violenter expurgat, Diureticum est, ac emmenagogum insignis, Hepar, Lienem, Vesicamque fellis aperit: Hinc utile in Arthritide, Hydrope, Febribus, præcipue tertiana & quartana, in Ictero, &c. Sæbrod.

2. Asarum Virginianum Offic. Virginianum Pistochoiz foliis subrotundis Cyclamini more maculatis P. P. Tab. 78. Cyclamini folio Virginianum Bonif. MSS. Cas. Serpentaria nigra vulgæ. Black Snake-weed. Ex Virginia ad nos delata est, & Botanopolis nostris pro vero venditur, quod sapore & odore refert. In Catalogo simplicium ad Pharmacopœiam Collegii nostri Londinensis Synonyma hujus plantæ cum Synonymis Radicis Serpentariæ nescio qua de causa confunduntur.

XX. De Alchimilla.

Hujus Noto sunt flosculi in summis caulibus umbellatum congesti, octo foliis herbaceis compositi, vasculis seminalibus singulis bina semina continen-
tibus insidentes. R. Synop. p. 39.

A. Alchimilla Offic. Ger. Vulgaris Park. Ma-
jor vulgaris C. B. Perennis, viridis major, foliis ex
lateo virentibus H. Ox. Pes leonis sive Alchi-
milla J. B. Lactes Mantia. In pratibus & pas-
cuis. Floret Maio. Ufu. Folia subrotunda, pli-
cata, angulosa, crenata, saporis astringentis. Vi-
res. Vulneraria est, consolidat, astringit, exten-
git, Sanguinem incrassat; sistit menses & alba
mulierum profluvia. Sebrod. R. H. p. 109.

XXI. De Camphorata.

Nota sunt caules lignosi, folia hirsuta, odorata,
flosculi tetraphylli, semina nigra.

Camphorata Offic. hirsuta C. B. R. H. p. 110.
Monspeliensum J. B. Major Monspeliensum Park.
Attending Gynae. Pine. In hortibus Botanicis
nonnunquam reperitur. Ufu. Herba.

H. 2. XXII. De

XXII. De Kali.

Foliorum carentia, & furcalis teretibus, viridibus, succulentis & quibusdam velut squamis pyxidatim geniculatis compositis, sub quibus semina occultantur, ab aliis hujus Classis distinguitur. *R.* Synop. p. 40.

A. Kali Offic. Geniculatum alterum vel minus *G. B.* *Cali Arabum* aliud *J. B.* *Glasus* vocat. In salis maritimis. *Usu.* Folia. *Vires.* *Ulus* præcipuus in Culinis, conditi ad embammata.

Varia hujus plantæ præparata in usu sunt. 1. *Alumen Catinum Offic.* Soda quibusdam, aliis *Cinere clavellati.* *Det-thes.* Fit ex cineribus hujus herbæ, magna quantitate ustæ, in massam nigro-cineream concrementibus. *Vires.* Acre est, mordax & causticum, herbæque è qua fit vires obtinet, sed validiores.

2. *Axungia vitri Offic.* *Sal vitri nonnullis.* *Salt of Glass* oz *Handibet.* *Salis* genus est, colore cinereo seu griseo, ut vocant, gustu pariter acri & mordaci, qui dum vitrum in fornace funditur ollarum marginibus adhærescit, ad hunc autem locum pertinet, quia Vitrum nihil aliud est, quàm Cineres clavellati & arena vel lapides si-
apula fusa & vi ignis unita. *Vires.* Sodæ vires obtinet, & in usu est apud Veterinarios ad emundandos equorum oculos. Utile etiam est ad dentes repurgandos, Ulcera manaptia, Herpetes, Impetigines exsicandos, quin & Scabiei conducit. Aurifabri ad aurum ferruminandum eo utuntur.

3. *Lixivium Offic.* *Sope-Lye.* Cinerum prædictorum in aqua solutio est; acris est, erodentis & causticæ naturæ, *Vires.* Utile est ad cutem

ſeu Materia Medica Pars Secunda. 149

tem emaculandam, ad Alphos, Lentigines, Ephelides, aliaque ejus vitia extergenda, verum in ejus uſu cauto opus eſt ne cutem iſtam violet & erodat. Ex hoc Lixivio efficitur celebre illud cauſticum Officinis *Lapis Infernalis* dictum. *Sapo Offic.* *Sope.* Qui ex lixivio prædicto fit, eſtque trium generum. 1. *Sapo Communis.* *Common Sope.* Fit ex Oleo viliori, ſevo, & lixivio ana ad conſiſtentiam coctis, è quo addita fuligine fit *Sapo Niger.* 2. *Sapo Caſtilienſis.* *Caſtle Sope.* Eodem quo præcedens modo fit, verum pro oleo communi adhibetur oleum Olivarum, Indico aliòve ſimili medicamine cæruleo colore tingitur, & ad conſiſtentiam coctus in laterculos ſcinditur. 3. *Sapo Venetus vel Albus.* *White or Venice Sope.* Hujus parandi modum vide in Topographicis, &c. Observationibus amici & vicini noſtri clariffimi *D. J. Raii.* *Vireſo* Sapo aperit, digerit, & extergit, Urinam ciet, obſtructiones Hepatis & Lienis reſerat, arenuſas pellit. Extrinſecus adhibitum attrahit, ambuſtis cute non exulcerata medetur, præſertim niger, omne genus pediculos interimit, imprimis ſeros. N.B. *Lixivium Offic.* non ex Soda tantum fit, ſed ex cineribus cujuſcumque generis ligni concremati. 4. *Sal Alkali Offic.* Proprie & ſtriſte loquendo pro ſale duntaxat ex cineribus clavellatis extract. accipitur, verum ſenſu latiore & generali ad dua ſignificanda extenditur: nimirum, 1. *Sal Volatile,* quod ex animalium partibus vel excrementis elicitur, cujuſmodi ſunt *Sal Cornu Cervi, Urinz,* &c. 2. *Fixum* quod ex cineribus plantarum elicitur, ut *Sal Kali, Abſinthii,* &c.

XXIII. De Polygonoide.

Folia *adversa*; *caniculi* *humis* *sparsi*, *stosculi* *herbacei*. R. Synop. p. 40.

A. *Herniaria* *Offic.* *Ger.* *J. B. R. H.* p. 214.

Millegrana *major* *sive* *Herniaria* *vulgaris* *Park.*
Polygonum *minus* *sive* *Millegrana* *major* *C. B.*
Minus *sive* *Millegrana* *major*, *Herniaria* *glabra*
H. Ox. *Rupture-weed.* *In* *arenosis* & *glareosis*.
Flores *Junio* & *Julio*. *Usu.* *Herba* *sive* *planta*
integra. *Virus.* *Refrigerat*, & *siccatur*. *Ufus* *præ-*
cipue *est* *in* *Hernia* *curanda*, *Urina* *cienda*, *Re-*
nium & *Vesica* *calculo* *atterendo*, *Ventriculi* &
asarum *partium* *mucilagine* *incidenda*, *educenda*,
Bile *ac* *aqua* *expellenda*, *adeoque* *in* *Reumo* *curan-*
do. *Febrea.*

SECTION

SECTIO QUARTA.

De Herbis flore aggregato, planifolio.

FLOS aggregatus nobis dicitur qui ex pluribus flosculis in unum totalem florem coeunibus constat; quorum unusquisque non tantum folio seu bracteâ coloratus, verum insuper vel staminibus, vel stylo saltem constat, & singuli singulis seminibus coherens. RH. p. 217.

Herbæ flore aggregato planifolio sunt
vel Seminibus

- Papposis seu alatis
- Latiusculis & compressis, brevibus; caulis
bus
  - Gracilioribus, firmioribus, solidioribus &
minus concavis, capitulis minoribus; *Le-
thuca.*
  - Majoribus, tenerioribus & fistulosis, capi-
tulis grandioribus, foliis Carduorum more
spinosis, spinulis mitioribus; *Sonchus.*
  - Teretiusculis, striatis tamen, non angulosis,
longioribus

a { Maximis, foliis longis, in acutum desinentibus, non laciniatis, flore circa meridiem se claudente, radice perenni, calyce florem vix excedente, radice crassa, esculentâ ; *Scorzonera*.

Minoribus,

{ Non repentes, foliis plerumque laciniatis caule

{ Non ramoso, nudo in foliis vacuo, flore magno ; *Dens leonâ*.

{ Ramoso, foliis cincto, floribus plerumque minoribus, in singulis caulibus pluribus, semine citrino aut rubro majore ; *Hieracium*.

{ Reptatrices, flagellis emissis, foliis longioribus pilis obtusis ; *Pulsatilla*.

{ Pappo destitutis, foliis & caulibus levibus, floribus à lateribus caulium & ramulorum excurrentibus, foliis

{ Laciniatis, radice perenni ; *Cichoreum*.

{ Integris, radice annua ; *Endroja*.

Herba

*Herbæ Flore aggregato seminibus
papposis.*

I. De Lactuca.

Notæ sunt. Semina brevia, latiuscula & compressa, utrinque acuminata; caules quàm Sonchi graciliores, firmiores, & minus concavi, capitula minora. R. H.

pag. 120.

Lactuca Offic. Sativa C. B. Ger. Sativa non capitata J. B. Garden Lettuce. Seritur in hortis. Junio & Julio floret. Usu. Folia ac Semen. Folia sunt longa, lata rugosa, coloris pallidè virentis, saporis non ingrati. Semina parva oblonga, compressa, pallida, utrinque acuminata, saporis aquei. Vires. Refrigerat, conciliat somnum, bilis fervescentiam ac æstum compescit, lac augeat, alvum leniter movet, ventriculo convenit. Extrinsecus, sedat dolorem capitis, medetur ambustis, &c. Semen. Est ex seminibus frigidis, quæ minora dicuntur. Valet ad Gonorrhoeam virulentam, ad Urinæ ardorem, &c. Schroder. Præp. Ag. destill. Syr. & Succo.

II. De Soncho.

Sonchus à reliquis distinguitur, capitulis grandioribus, caulibusque tenerioribus & fistulosioribus, semine compresso. R. Synop. p. 41.

A. 1. Sonchus lavis Offic. Ger. R. H. p. 212. Lavis vulgaris Park. Lavis laciniatus C. B. Laciniatus non spinosus J. B. Smooth Sowthistle. In hortis, cultis, &c. Maio, &c. Floret. Ufu. Folia.

A. 2. Sonchus asper Offic. asperior Ger. Asper laciniatus Park. C. B. Laciniatus spinosus J. B. Spicily Sowthistle. Cum priore. Ufu. Folia. Vires. Soncho nonnulli utuntur hyeme in acetariis. Suspensiosos & Asthmaticos juvare, & Stranguriam sanare dicitur. Vis ei refrigerans, unde Inflammationibus quibuscunque utiliter imponitur. R. Cat. Angl. p. 278.

III. De Hieracio.

Differt à reliquis, caulibus gracilioribus; seminibus longioribus non compressis, sed verruculosis aut angulosis. R. Synop. p. 42.

A. Hieracium Offic. longius radicatum Ger. emac. Park. Dents lions folio obtusomajus C. B. Macrocaulon janceum, five minus primum Dodonæi J. B. Long rooted Hawkweed. In pascuis ubique Junio & Julio floret. Ufu. Folia, sed raro aut nunquam.

IV. De

IV. De Pilosella.

Nota; semine esse parvo; nigro, flagellis reptantibus. R. H. p. 243.

A. Auricula muris & Pilosella Offic. Pilosella repens Ger. Minor vulgaris repens Park. Major repens hirsuta C. B. Majori flore, sive vulgaris repens J. B. Common Mouse-Ear. In pascuis frictioribus Junio & Julio floret. Usu. Folia oblonga, pida, laponis subacris & astringentis. Vires. Astringit, abstergit, consipat: Sternutatoria est & vulneraria. Dysenteriam, Alvi Uterique fluxus sistit, bilem effluentem sedat & incrassat, Hernias curat. Extrinsecus medetur ulceribus oris (in collutionibus) Hemorrhagiam parium sedat (polvis inditus) Schrad. Herpetem miliarem sanat (succus illitus) D. Hulse. Præp. Aq. Syr.

V. De Dente Leonis.

A Hieracio floribus in singulis cantibus singulis differt. R. Synop. p. 46.

A. Dens leonis, & Taraxacum Offic. Leonis Ger. Leonis vulgaris Park. Leonis latiore folio C. B. Hedypnois sive Dens leonis Fuchsi J. B. Dandelion. In hortis & pascuis ubique. Per totam æstatem floret. Usu. Radix, ac Folia. Vires. Epurica est, cum Endivia conveniens, quo tamen potentius operatur: Usus præcipue in febribus putridis inveteratis. Schrad.

VI. De

VI. De Scorzonera.

Flos à calycis radiis non superatur. R. H. p. 248.

Scorzonera nostras & Hispanica Offic. Hispanica major Park. latifolia sinuata C. B. Viperaria five Scorzonera Hispanica Ger. Tragopogon Hispanicus five Escorzonera aut Scorzonera J. B. Pers. grisea. In hortis colitur. Junio floret. *Usu.* Radix oblonga digitum crassa, foris pallide rufescens, intus candida, saporis subdulcis, tenuis & grati, odoris nullius. Sicca ex Hispania ad nos adfertur. *Vires.* Alexipharmaca est. *Ulus* præcipue in moribus serpentum, Peste, Febre, Melancholia, Epilepsia, Vertigine, &c. Commendatur ad Uteri suffocationem. *Serod.* Aq. Rad. eond.

Herba flore aggregato seminibus pappo destitutis.

VII. De Cichoreo.

A Reliquia discitur floribus à lateribus caulium & ramorum eximibus velut spicatum. R. Synop. p. 47.

1. Cichorium lativum Offic. J. B. C. B. Ger. Park. R. H. p. 255. Garden Duckroze. In hortis. Floret Junio. *Usu.* Flores, Folia, & Radix.

seu Materia Medica Pars Secunda. 137

Radix. Flores sunt pulchri, caerulei, saporis amari; *Folia* laciniata, hirsuta; *Radix* crassa, oblonga, foris fusca, intus candida. Tota planta amara est. *Vires.* Epatica est nobilissima, aperit. Diuretica etiam est, attenuat, extergit. Usus præcip. in Hepatis obstructione & febribus, Hæmorrhagias sistere creditur. *Schrod.*

A. 2. *Cichoreum.* agreste *Offic.* Sylvestre five *Officinarum* C. B. Sylvestre *Ger. Park. J. B.* *Wald Ducrozy.* Secus vias, & in agrorum limitibus. Junio floret. *Usu.* Flores, folia, & semen. Floribus & foliis cum præcedente convenit. Semina sunt parva, oblonga, angulosa, fusca, sapore aqueo. *Vires.* Aqua e floribus destillata, inflammationibus & caligini oculorum imposita, potenter remedium affert. *R. Cas. Angl. p. 70.* Folia cocta & aceto coctesta Gonorrhœam reprimunt. *Matth.* Vires quoque sativi habet. *Præp. Aq. Syr. Conf.* Est ex seminibus frigidis minoribus.

VIII. De Endivia.

A *Cichoreo differt foliis brevioribus non laciniatis, & quod annua planta sit. R. H. p. 274.*

Endivia, Scariola & Seriola Offic. Sativa *Park.* *Intybus* sativa *Ger.* Sativa latifolia five *Endivia* vulgaris C. B. *Intybum* sativum latifolium *J. B.* *Endive.* Seritur in hortis. Junio floret. *Usu.* Folia & Semina. *Folium* est latum, glabrum, non acuminatum. *Semina* sunt Cichoreo confimilia, colore pallidiora. *Vires.* Hepatica est nobilissima, refrigerat, abstergit, aperit. Diuretica etiam est. Usus frequentissimi in febribus biliosis. *Schrod.* Est ex seminibus frigidis quæ minora dicuntur. *Præp. Aq.*

SECTIO

SECTIO QUINTA.

De Ederbis flore composito discoide papposis,

Herbae flore discoide papposae sunt vel floribus erumpentibus

Ante folia.

In singulis caulibus singulis, radiatis, flavis; foliis subrotundis, subtus praecipue incanis; *Tussilago*.

In uno caule pluribus, in thyrsam dispositis, nudis; foliis subrotundis Bechii, sed majoribus; *Petasites*.

Post folia, disco

Radiato, foliis levibus sive mollibus

Subrotundis, flore flavo majore, radice scorpioide aut brachiata, facultate delectantia; *Doronicum*.

Oblongis

Maximis subtus incanis, floribus etiam amplis, radice caesa, aromaticis; *Helianthus*.

Minoribus, foris petalis

- Aridioribus & exuētis, unde durabiliores ſunt nec cito marceſcunt, coloresque diu retinent ſiccatis;
 Frontatis, aut velut bullatis, ſavican-
 tibus; *Statice cithara*.
 Cuſpidatis, foliis laciniatis, ſpinofis; *Carlina*.
 Succulentioribus & cito marceſcentibus, terreſtres
 Foliis odoratis & glutinofis; *Coryza*.
 Inodori, floribus minoribus confertis in ſummo caule; *Virga aurea*.
 Nudo, foliis
 Digitatis, floribus velut in umbella diſpoſitis; *Eupatorium*.
 Laciniatis, floribus ſavis; *Senecio*.
 Integris, terreſtres, minores, tomentofæ & incanz; *Gnaphalium*.

I. De Tuſſilagine.

Characteriſtica ſua Flores ſolia inverſiſſimi, & brevi marceſcentes, in ſingulis cauliculis ſinguli, radiati: folia ſubrotunda, ſubtus incana. R. Synop. p. 47.

A. Tuſſilago & Farſara Offic. Tuſſilago ꝑ. B. Ger. Park. R. H. ꝑ. 119. Vulgaris C. B. Cultus. In locis humidis. Februario, vel Martio ſoret. Uſu Radix, Folia & flores. Radix tenuis, longa, candida, ſaporis ſubacris cum levi lentore, (odori

odoris nullius. *Folia* subrotunda, subtus incana, saporis & odoris ut supra. *Flores* lutei & radiati. *Vires.* Planta est Thoracica. Ullus præcipuè interne in Tussi, Orthopnoea, Vomicisque pectoris, quibus singulis & fumus ejus ore hianse attractus mederi creditur. Extrinsicus, Folia recentia imposita Ulceribus calidis & inflammationibus profunt. *Schrod. Præp. Aq. Syr. & Succo, & Conf. flor.*

II. De Petasite.

NOte diagnostica sunt flores folia antevergentes, in eodem caule plures in Thyrsum dispositi, nudæ, breviter undè cum caulibus exarescentes: folia subrotunda Bechii, sed majora. R. Synop. p. 48.

A. Petasites Offic. Ger. *Vulgaris Park.* Major & vulgaris C. B. *Vulgaris* rubens rotundiori folio J. B. *Butter-Burr.* In aquosis. Martio floret. *Ufu.* Radix oblonga, crassa, ramosa, resinosa, foris fusca, intus albicans, saporis acris, amaricantis, aromatici, odoris fragrantis. *Vires.* Sudorifica est ac alexipharmaca, in Peste. Commendatur etiam in Lipothymia Uterina, Spiritus difficultate, Tussi, Asthmate; Facit & ad latos ventris Lumbricis: Urinam etiam & Menses ciet. Extrinsicus ad Bubones & Ulcera maligna prodesse dicitur. R. H. *Petas.*

III. De

III. De Conyza.

Herba est flore composita, in pappo abundante, foliis integris, odorata, hirsuta & glutinosa. R. Hist. p. 161.

A. Conyza & Pulicaria Offic. Media Ger. R. H. p. 161. Media Asteris flore luteo, vel tertia Dioscoridis C. B. Media Matthioli, flore magno luteo, humidis locis proveniens J. B. Herba Dysenterica Cat. Aldorf. Fleabane. Locis humidis & aquosis Julio & Augusto floret. Ufu. Foliz. Viri. Suffitu venenatas bestias fugat, culices abigit, & pulices necat. Diosc. Ad profigandam Scabiem Unguentum ex radice & foliis parant nonnulli. R. M.

IV. De Helenio.

Partium omnium magnitudine, radicis etiam sapore amaro, & aromatico, à reliquis differt. R. Synop. p. 49.

A. Enula campana & Helenium Offic. Helenium Ger. Vulgare C. B. Sive Enula campana J. B. Park. Et Campana. In pratis & pascuis humidis, Junio & Julio floret. Ufu. Radix oblonga, crassa, foris fusca, intus alba, saporis acris, amaricantis aromatici, odoris fragrantis. Viri. Pulmonica est, Stomachica, Alexipharmaca, Sudorifica, &c. Ufus præcipue in Tussi, Asthmate, in cruditatibus Ventriculi emendandis, ureteribus referendis, in Peste contagiosisque morbis arcendis. Externe in Scabie, Spasmo, & Ilchiadico.

chiadico dolore commendatur. Schrod. Præp. Pul.
Syr. Cond. & Ung.

V. De Doronico.

NOta sunt flores aurei, speciosi, sparsi, in summis
caulibus & ramulis, in longas pediculos excur-
rentibus singulares. Semina parva nigricantia;
folia lata & subrotunda, radices tuberosæ, venenata.
R. H. p. 274.

Doronicum Romanum Offic. Vulgare Park.
Majus Officinarum Ger. *emac.* Radice Scorpii
C. B. *Leopardstana.* In Hortis curiolorum
Junio floret. *Usu.* Radix sed non sine peri-
culo.

VI. De Virga aurea.

NOta sunt floribus esse parvis aureis, plurimis in
summis caulibus in Thyrsis aut Cymis, im-
bellas congestis. R. H. p. 275.

A. 1. Virga aurea Offic. Ger. Aurea vulgaris
Park. Aurea angustifolia minus serrata C. B. Au-
rea vulgaris latifolia F. B. *Golden-Rod.* In eri-
ceta ac montosis sylvis. Augusto floret. *Usu.*
Folia & flores. Folia longa, hirsuta, serrata, li-
pora amari & astringentis. Flores lutei. *Vires.*
Vulneraria est celeberrima, necnon Lithontrip-
tica & Diuretica. Conter. Diarrhoeæ & Dysen-
terici, Sanguinis expunctioni medetur. Schrod.

2. Consolida Saracenicæ & Solidago Offic. So-
lidago Saracenicæ Ger. R. H. p. 275. Saracenicæ
vera, salicis folio Park. Virga aurea angustifolia
serrata

seu Materia Medica Pars Secunda. 163

ferrata C. B. Aurea angustifolia serrata, five Solidago Saracenica J. B. Saracenus Consono. Septembri floret. *Ufu.* Folia longa, lata, glabra, per ambitum crenata, sapore aromatico & astringente. *Vires.* Vulneraria est insignis, usu interno & externo adhiberi apta, medetur & Fistulis, Ulcera maligna mundificat ac sanat. *Schrod.*

VII. De Helicryso.

Nota sunt flores foliis marginalibus, aridioribus; & caucis, quibus coloris gratiam diu retinent. *Stoechas cinctis*, folia oblonga, angusta, canescentia, aut etiam tomentosa & incana. *R. H. p. 280.*
Stoechas citrina *Offic.* Citrina five Amarantus luteus *Ger.* Citrina tenuifolia Nardoneus J. B. Elchryson five *Stoechas citrina angustifolia C. B.* Chrysocome five Coma aurea & *Stoechas citrina vulgaris Park.* *Goldystachia.* In hortis colitur. Maio floret. *Ufu.* Flores. *Vires.* In obstructione Epatis, Urinae, Lienis, Mensium, Sanguinem coagularum resolvunt, Catarrhos exicant, Lumbricos fugant. *Schrod.*

VIII. De Carlinâ.

Florum petalis marginalibus cuspidatis, foliis dissectis & spinosis a reliquis differt. *R. H. p. 288.*
Chamaeleon albus & *Carlina* *Offic.* *Carlina* five *Chamaeleon albus Dioscoridis* *Ger.* Humilis *Park.* Acaulis magno flore C. B. Caulifera & acutis J. B. *Carlina Thibet.* In pascuis sterilioribus.

rillioribus Germaniæ & Italiæ. Junio floret. *Ufu.* Radix oblonga, crassa, foris rufa, intus albida, saporis acris, gravis, aromatici, odoris fragrantis. *Vires.* Alexipharmaca est & sudorifica, Pestis contagia arceat, curatque si tempestivè propinetur. Diuretica quoque est & emmenagoga; Hydropicis confert, tineas ventris necat. *Schrod.*

IX. De Senecione.

Herba est flore composito, papposo, nudo, foliis laciniatis. R. H. p. 290.

A. Erigerum & Senecio *Offic.* Senecio vulgaris *Park.* Minor vulgaris C. B. Vulgaris sive Erigeron J. B. Erigeron *Ger.* Groundsel, or Stimson. In locis cultis, arvis, &c. Omni anni tempore occurrit. *Ufu.* Herba. *Vires.* In Cholera, Ictero, intemperie calida Epatis, Lumbricis, vomitu & expuitione sanguinis, Ischiadico dolore, fluore muliebri. Extrinsecus in mammis inflammatis, Scabie capitis, Strumis, dolore Ventriculi, Urina remorata, Arthritide, & Vulneribus. *Schrod.*

X. De Eupatorio cannabinò.

Folium digitatū, floribus nudis purpureis congeneribus differt. R. Synop. p. 51.

A. Eupatorium Avicennæ & Eupatorium cannabinum *Offic.* Cannabinum *Park.* C. B. Cannabinum mas *Ger.* Adulterinum J. B. Hemp Agrimony. Ad fluminum ripas. Julio floret. *Ufus* est Herbz, quæ foliis est digitatis, sapore amaro,

sen Materia Medica Pars Secunda. 165

amaro, odore fragranti. *Vires.* Epaticum est & Vulnerarium: *Ufus* pręcipue, in cachexia, Catarrhis & Tussi, inque Urina & Mensibus retentis. *Schrod.*

XI. De Gnaphalio.

Folia tomento obducta, flores nudi, flosculi parvitate vix conspicui. *R. Synop. p. 51.*

A. Gnaphalium *Offic.* Vulgare majus **C. B.** Germanicum **F. B.** Minus, sive Herba impia *Ger.* Common Eyeweed. In ficcoribus Junio floret. *Ufu* folia. *Vires.* Aq. destillata ad Cancrum mammillarum usus est. *Dod.* Siccatur & astringit. Hinc Hemorrhagiarum, Dysenteriarum, nimio mensium fluxui, atque Anginę conducit. *R. H.*

p. 395.

SECTIO

SECTIO SEXTA.

De Herbis Capitatis.

Herbae capitatae nota sunt flores ex flosculis fistulosis compositi, semina cum pappi calice squamoso inclusa in formam subrotundam capitis emulam conglobata.

Herbae capitatae sunt vel capitulis

{ Maximis esculentis; foliis aliis levibus, aliis spinosis; *Scolymus*.

{ Minoribus foliis

{ Spinosis, aculeis

{ Crebris & rigidioribus; *Carduus*.

{ Mitioribus & mollioribus

{ Semine striato flavescenti; *Carduus Benedictus*.

{ Semine levi, albo, purgatrice; *Carthamus*.

{ Spinis destitutis

{ Per margines serratis, capitalis levibus major; *Centaureum majus*.

{ Per margines aequalibus, capitalis

{ Lappaceis, squamis in mucrones hamatos definentibus, foliis maximis; *Bardana*.

{ Levibus, flosculis marginalibus, minus profundè dissectis, ore in latum expanso; *Cyanus*.

I. De

I. De Scolymo.

Cinara nobis dicitur Cardui genus capite maximo, conum Pineum emulans, squamis crassioribus & majoribus, ungibus carnosiss, esculentis. R. H. p. 299.

Cinara & Scolymus Offic. Hortensis foliis non aculeatis, & aculeatis C. B. Maxima Ger. Carduus five Scolymus sativus spinosus & non spinosus J. B. Tritiche. In hortis colitur. Floret Julio aut Augusto. Usu. Radix. In cullinis autem capita. Vires. Aperit, Urinam ciēt, & Ictericum curat.

II. De Carduis.

Folium aculeatum seu spinosus à reliquis differt. R. Synop. p. 52.

A. 1. Carthamus, & Cnicus Offic. Sive Cnicus J. B. Ger. emac. R. H. p. 302. Cnicus sativus five Carthamum Officinarum C. B. Sive Carthamus sativus Park. Bastard Baston. Seritur in agris & hortis. Julio & Augusto floret. Usu Flores & Semina oblonga, angulosa, alba, includentia sub cortice duriculis pulpam albicantem, sapore dulci. Vires. Flosculi alvum emolliunt: & Ictero mederi dicuntur. Præcipuus usus est ad tingendum. Semen pituitam viscosam ac aquas vomitu ac dejectione purgat: confert maxime pectori: Stomacho adversatur. Schrad. Præp. Eloff.

2. *Carduus Benedictus* *Offic. 3. B. Ger. Park. R. H. p. 303.* *Cnicus sylvestris hirsutior, sive Carduus Benedictus C. B. Holy Thistle.* In hortis seritur. Junio & Julio floret. *Usu.* Folia & Semina. Folia laciniata hirsuta, spinulis brevibus armata, sapore amaro insigni prædita. *Semina* oblonga, striata, fusca, intus albida. *Vires.* Herba Cardiaca, Alexipharmaca ac Sudorifica est, Veneno ac putredini resistit, Febres etiam inveteratas & quartanas curat. Semen vires eadem obtinet. *Schrod. Præp. 49. Sal. Syr. & Sue.*

3. *Atractylis* *Offic. Ger. Lutea C. B. Flore luteo Park. Vera flore luteo 3. B. Distract Thistle.* In hortis curiosorum. Julio floret. *Usu.* Folia. *Vires.* Cum Carduo Benedicto viribus convenit.

A. 4. *Carduus Mariz* *Offic. Ger. R. H. p. 313.* *Mariz vulgaris Park. Marianus, sive lacteis maculis notatus 3. B. Albis maculis notatus vulgaris C. B. Ladies Thistle.* In aggeribus fossarum & ad agrorum margines. Julio floret. *Usu.* Folia lata, laciniata, splendentia, & glabra venis lacteis inspersa. *Vires.* Pectoralis imprimis censetur, æmulaturque Carduum Ben. *Uusus præcip. in Pleuritide, Ictero & Hydrop.* *Schrod.* Culinariis potius quam medicinalis videtur.

3. *Chamaeleon niger* *Offic. Ger. R. H. p. 314.* *Niger verus Park. Niger umbellatus, flore caeruleo hyacinthino C. B. Niger Dioscoridi Maranthæ 3. B. Black Chamaeleon.* In Græcia. Floret Junio. *Usu.* Radix oblonga crassa, foris fusca, intus alba. *Vires.* Cum Carlina viribus convenit.

III. De Cyano.

Note sunt folia non spinosa, capitula levia, flosculi marginales minus profunde dissecti, ore in latum expanso. R. Synop. p. 55.

1. Cyanus major Offic. Ger. Major vulgaris Park. Montanus latifolius, vel Verbasculum cyanoides C. B. Alpinus radice perpetua F. B. Exat Blew-bottle. In hortis. Junio & Julio floret. Usus. Folia & Flores. Folia longa, lata, lanuginosa. Flores caerulei, laciniati, odoris non ingrati. Vires. Alexipharmaca & Uterina est.

A. 2. Cyanus minor Offic. Minor vulgaris Ger. Park. Segetum C. B. Cyanus F. B. R. H. p. 321. Small Flew-bottles. Inter legetes. Junio floret. Usus. Folia & Flores. Folia longa, acuminata & laciniata, albicantia, saporis astringentis. Flores caerulei, fistulosi, sapore aqueo & astringenti. Vires. Aq. stillatitia florum utilis esse dicitur in Oculorum inflammationibus, rubedine, lippitudine, in hydropo. Schrod.

IV. De Centauryo Majore.

Note sunt Capitula squamata levia seu sculeis destituta, folia per ambitum serrata, magnitudine insignia. R. H. p. 329.

1. Centaureum majus Offic. Magnum Ger. Majus vulgare Park. Majus folio in laciniis pinnatis diviso C. B. Majus juglandis folio F. B. Centaury. In hortis Botanicis. Julio floret. Usus. Radix longa, recta, crassa, foris rufa, intus rubens,

rubens, saporis amari. *Vires.* Vulneraria est, saporis subdulcis ac subacris, Usus in fluxibus alvi, Dysenteria: Menfes profluviumque à contrario sistit: prodest in Hernia, Sanguine coagulato, expuitione Sanguinis, in Febribus stomachicis. Epar aperit ac soborat; summopere laudatur à nonnullis in obstructione venarum Mesentericarum & in morbis hinc ortis. *Schrad.*

2. Rhaponticum *Offic.* folio Helenii incano C. B. Enulz folio latiore *Park.* Rha capitatum Lobelii *Ger.* Centaurium majus, Rha capitatum folio Enulz subtus incano & hirsuto J. B. *Rhapontich.* In hortis Botanicorum nonnunquam reperitur. *Radix* hujus planta pro Rha-pontico Antiquorum per errorem in Officiis nostris substituitur & venditur. *Vires.* Cum præcedente viribus ut facie convenit.

V. De Bardana.

NOta sunt capitula squamata, lappacea, ob squamarum sc. mucrones aduncos, folia amplissima. R. Synop. p. 54.

A. Bardana major, & Lappa major *Offic.* Major *Ger.* R. H. p. 331. Vulgaris major *Park.* Lappa major, Arcium Dioscoridis C. B. Perlonata sive Lappa major aut Bardana J. B. *Wynadach.* Ad vias publicas, &c. Junio floret. *Usus.* Radix, Folia, & Semina. *Radix* oblonga, crassa, foris nigra, intus alba, saporis subdulcis, odoris grati. *Semina* oblonga striata, fusca, crassiuscula, sapore subamaro. *Vires.* Siccata, est Pulmonica, Diuretica, Diaphoretica, extergens, subastringens: hinc convenit in Asthmate, calculo, expuitione

sen Materia Medica Pars Secunda. 171

itione Sanguinis, in vulneribus inveteratis, tumore lienis, aliarumque partium, in Arthriticis morbis. Semen insigne censetur Lithontripicum. Folia imponuntur vulneribus inveteratis, articulis luxatis, ambullis, &c. *Sebrad.* In febribus & passionibus Hystericis plantis pedum applicantur non sine successu.

12

SECTIO

SECTIO SEPTIMA.

De Herbis Corymbiferis,

Hæ sunt vel

Verz

Disco Radiato, foliis marginalibus, flosculis
Concoloribus, floribusSparsis aut solitariis, colore flavo, fo-
liisIntegris; humilior & minor, semini-
bus incurvis; *Calendula*.Laciniatis; *Chrysanthemum*.Tenuiter dissectis; *Euphrasium*.

In umbellæ formam dispositis, foliis

Integris angustis serratis; *Pteris*.Tenuissimè dissectis; *Millefolium*.Diversi ab iisdem coloris, flavi sc. cum fo-
lia marginalia alba sint: suntque flori-
bus vel

Sparsis, foliis

Integris, ad margines crenatis, caule
Nudo, flore in fastigio singulari mi-
nore; *Bellis Minor*.Eoliolo, elatior, floribus Majoribus;
Bellis Major.Multifariam in segmenta tenuissima di-
visis, odorata; *Chamamelum*.

In

seu Materiae Medicae Pars Secunda. 173

a b c In Umbellae formam dispositis, foliis laciniatis pallidis, odore vehementiore ; *Parthenium.*

Nudo seu non radiato, caule

Determinato, foliis sc. eum finientibus Singularibus, frutescens, superficie perenni, foliis in caule sigillatim positis, odoratis ; *Chamaecyparissus.*

Pluribus velut in umbellam dispositis ; foliis

Integris,

Laris, elatior & major ; *Coffus bor-*
torum.

Angustis, per margines incisis, humilior & minor ; *Ageratum.*

Dissectis & velut alatis ; *Tanacetum.*

Indeterminato, floribus eum non finientibus, verum secundum ejus longitudinem velut in spicas dispositis ; foliis dissectis

Fruticescens, caulibus perennibus, lignosis, foliorum segmentis tenuissimis ; *Abrotanum.*

Superficie annua,

Amarore insignis, odore vehementiore folio incano ; *Absinthium.*

Minus amara, odore remissione, folio subtus incano, supernè virente ; *Artemisia.*

Anomala sunt vel

Flore composito propriè dicto, singulis florem totalem componentibus, flosculis singulis seminibus insidentibus, suisque privatis calycibus donatis; *Scabiosa*.

Flore compositum imitante, seu potius capitulo vel Spicâ flosculorum densâ & congestâ florum compositum exprimente; foliis perianthiorum æmulis capitulorum bases cingentibus

Maiores & elatiores, radice non vivaci, foliis ad margines non spinosis, in caule adversis; caulibus concavis, iisdemque & foliorum costis spinis brevibus horridis; capitulis è squamis, sinibus suis semina amplexis in mucrones oblongos exeuntibus, compositis; Foliorum adversorum basibus conjunctis seu continuis; *Dipsacus*.

Minores & humiliores, radice restibili & perpetua; foliis, saltem superioribus in caule, profundè laciniatis & per margines spinis acutis armatis; caulibus solidis minimè spinosis; capitulis è Squamis echinatis compositis; *Eryngium*.

I. De Calendula.

*S*eminibus curvis à reliquis differt.

Calendula *Offic. Ger. Sativa R. H. p. 337.* *Cal-*
tha J. B. Vulgaris C. B. Marigold. In Hor-
tis frequens. *Florere* Maio incipit. *Usu.* Folia
& flores. *Vires.* Flores cardiaci censentur, hinc
& Hepatici & Alexipharmaci, sudores movent,
Variolis expellant, Ictero medentur, Menses cient,
Partum promovent (fumus subditus parturienti) *Aq.*
destillata, oculis instillata, eorum rubori & inflam-
mationi medetur. *R. H. p. 338. Præp. Aq. Conf.*

II. De Chrysanthemo.

*S*eminibus angulosis, aut striatis à reliquis differt?
R. H. p. 338.

1. *Inguinalis & Aster Atticus* *Offic.* *Aster*
Atticus Ger. Atticus luteus verus Park. Luteus
foliolis ad florem rigidis C. B. Golden Aster-wort.
In hortis Botanicorum. Maio floret. *Usu.* Folia.
Vires. Vulneraria est, sed in usu raro occurrit.

A. 2. *Bupththalmum* *Offic. vulgare Ger. Dio-*
scordis C. B. Matthioli sive vulgare Millefolii
foliis Park. Chamæmelum Chrysanthemum quo-
rundam J. B. Ope-Eye. In locis humidis sed
rarius. Junio floret. *Usu.* Folia. *Vires.* Cum
præcedente Viribus convenit.

IH. De Ptarmica.

NOtae sunt flores in umbella; barbula disco medio concoloribus; folia integra ad margines serrata. R. H. p. 344.

A. Ptarmica Offic. Ger. Vulgaris Park. Vulgaris folio longo serrato flore albo J. B. Dracunculus serrato folio pratensis C. B. Bastard Pelitoy. In pratis. Julio floret. Ufu Folia. Vires. Gustu acri est & servido. Pulvis naribus inditus sternutamenta movet. Cruda additur acetariis ad frigiditatem eorum temperandam & corrigendam, R. H.

IV. De Millefolio.

FLores in umbella formam dispositi barbulis medio disco concoloribus; folia tenuissime dissecta. R. Synops. p. 56.

A. Millefolium Offic. vulgare Park. Vulgare album C. B. Terrestre vulgare Ger. Millefolium Stratiotes pennatum terrestre J. B. Patrom. In pascuis. Junio floret. Ufu. Folia. Vires. Medetur Ulceribus, Tumoribus ac inflammationibus, sine repulsione. Ufu interno convenit in Hæmorrhagiis ac fluxionibus omnis generis, extrinsecus adhibetur in Cephalalgia, vulneribus consolidandis, Humoribus Herniz, & penis, ictibus venenatis, Schrod.

V. De *Bellide*.

Notæ sunt Flos radiatus barbulis seu foliis marginalibus diversi à med.o disco coloris : folia integra serrata.

A. 1. *Bellis major* Offic. *J. B. Ger. R. H.* p 350. Major vulgaris five sylvestris *Park.* Major Sylvestris caule folioso C. B. *Dr. Epe Daisie.* In pascuis & inter segetes. Majo floret. *Usu.* Folia & flores. *Vires.* Herba integra in *Zythogalo* decocta & pota adversus *Asthma*, *Phthisin*, *Oithopnoeam* singulare remedium censetur. Utilis est in vulneribus & rupturis. *R. H.* Flores mulierculis *Botanopolis Londinensibus* pro *Bupthalmi* floribus venduntur.

A. 2. *Bellis minor*, *Symphytum minimum* & *Consolida minima* Offic. Sylvestris minor C. B. Minor sylvestris simplex *Park.* Minor sylvestris *Ger.* Minor sylvestris spontanea *J. B. Common Daisie.* In pratis & pascuis. *Usu.* Radix, Folia & flores. *Vires.* *Vulneraria* est insignis : exterius in *Emplastris* & somentis adhibetur, interioris succus ejus vulnerariis potionibus admiscetur. *R. H.*

VI. De *Pyrethro*.

Flore majore & radicis acri feruidoque sapore à *Chamamelo* differt. *R. H.* p 353.

Pyrethrum Offic. flore *Bellidis* C. B. Vulgare *Officinarum Park.* *Officinarum Ger.* *Pellitory of Spain.* Ex *Orientis* partibus infertur. *Usu.* Radix longa, crassa, foris subrufo colore nigricans,

cans, intus albida, sapore acri & admodum fervido. *Vires.* Optimum remedium habetur in Paralyfi linguæ cum vocis amissione. Ad dentium dolorem radix masticata in usu est. *R. H.* Ad Venerem stimulat, quartanam curat, in Hemicrania juvat. *Schrod.*

VII. De Chamæmelo.

NOta sunt Folia tenuissima dissecta; flores sparsi, satis grandes, foliis marginalibus albis discum flavum cingentibus. *R. H.* p. 353.

A. 1. Chamæmelum *Offic. Romanum Ger. Nobile* seu odoratus C. B. Odoratissimum repens flore simplici *J. B.* vulgare *Park. Camomile.* In pascuis ubiginosis. Junio floret. *Usu.* Folia seu Herba & Flores. *Vires.* Digerit, laxat, molit, mitigat dolorem, Menfes & Urinam ciet; eapropter usus insignis est in dolore Colico, in cruciatibus Ipasmi flatulentis, & convulsionibus. Extrinsecus ejus usus est in paregoricis, emollientibus, maturantibus cataplasmatibus, clysteribus, &c. *Schrod.* Inter omnes plantas quotquot in Balnea contra calculum recipiuntur nihil floribus Chamæmeli efficacius *R. Cor. Angl. p. 65.*

2. Chamæmelum vulgare flore multiplici *Park. Anglicum* flore multiplici *Ger. Nobile* flore multiplici C. B. Repens odoratissimum perennie flore multiplici *J. B. Double Camomile.* In hortis colitur, & eadem specie cum præcedente esse videtur. *Præp. Aq. Ol. per Decod. Ol. Chym.*

A. 3. Cotula foetida *Offic. Ger. Park. Chamæmelum foetidum C. B. Foetidum* sive Cotula foetida *J. B. Hay-weed.* Inter segetes. *Usu.* Folia.

Folia. Vires. Decoctio non aliter quàm Castoreum contra præfocationem Uteri iniectione, fomentationibus ac odoratu saluberrima est. *Trag.* Decoctum hujus aut Succus expressus à nonnullis ad Scrophulas cum successu propinari solet. *Car. Angl.* p. 81.

VIII. *De Parthenio.*

Nota sunt Flores velut in umbella, barbulis albis discum medium luteum ambiens: odor gravis. *R. Synop.* p. 57.

A. Matricaria & Parthenium Offic. Parthenium five Matricaria vulgaris C. B. Matricaria Ger. Vulgaris Park. Vulgò, minus Parthenium J. B. febrifera. Ad Saper. Junio floret. Usus. Folia cum floribus. Vires. Usus præcip. in affectibus Uteri frigidis ac flatulentis, in obstructione Mensium, in impotentia Veneris, in Hydrope; purgat per Urinam, nonnunquam & per alvum, &c. In Febris putridis, in calculo Renum in Vertigine & in Arthritide valet. Sebrod.

De

De Corymbiferis floribus non radiatis.

IX. De Chamæcyparisso.

Nota sunt Superficies fruticosa, perennis, folia odorata; flores solitarii ramulos terminantes. R. H. p. 358.

Abrotanum foemina, & Chamæcyparissus Offic. foemina vulgate Park. Foemina foliis teretibus C. B. Chamæcyparissus J. B. Ger. Laubender Cotton. In hortis colitur. Junio floret. Usu. Folia. Vires. Convenit qualitatibus cum Abrotano mare, ususque præcipui est in obstructionibus Epatis, Renum & Ureterum; Icterus curat; Ventris Lumbricos interimit, tum semen, tum herba ipsa in lacte cocta, & pota. R. H. Folia sicca ad sistenda alba foeminarum prodigia conferre scribit Matthioli.

X. De Costo hortorum.

Nota sunt. Flores lutei nudi in umbellam aggregati, folia integra, lata, in ambitu crenata, odor validus. R. H. p. 363.

Balsamita mas, & Costus hortorum Offic. mas Ger. Costus hortorum Park. Mentha hortensis corymbifera C. B. Corymbifera sive Costus hortensis J. B. Costmary. In hortis colitur. Julio floret.

ſeu Materia Medica Pars Secunda. 181

floret. *Uſu.* Folia. *Vires.* Sanat cruditates Stomachi, rictus, vomitus, foetores oris, tormina, cardialgias ex Stomacho, dolores capitis ex eodem. *Hofman.*

XI. De Agerato.

NOta ſunt Flores lutei, nudi, in umbellæ formam diſpoſiti, folia integra profunde ſerrata. *R. H.* p. 364.

Ageratum & Eupatorium Meſuz Offi. vulgare ſive Coſtus hortorum minor *Park.* Foliis ſerratis C. B. plerique, Herba Julia quibuſdam *J. B.* Baſſamita ſœmina ſive Ageratum *Ger.* *Paublin.* In hortis colitur. Junio floret. *Uſu.* Planta cum foliis & floribus. *Vires.* Temperamento & viribus cum præcedente convenit. *R. H.*

XII. De Tanaceto.

Characteriſtica ſunt Flores nudi, flavi, in umbellæ formam diſpoſiti, folia laciniata. *R.* *Synop.* p. 58.

A. Tanacetum Offi. *Ger.* Vulgare *Park.* Vulgare luteum C. B. Vulgare flore luteo *J. B.* Tanſia. In agrorum marginibus Junio floret. *Uſu.* Folia. *Vires.* Temperamento & viribus cum Partheniſo convenit. Vulnerarium, Uteriſum, ac Nephriticum eſt. Uſus præcip. in Lumbricis, torminibus Ventris, Calculo Renum & Veficæ, Menſibus obſtruſtis, Flatibus & Hydrop. *Schrod.* Aqua deſtillata Vermes necat.

XIII. De

XIII. De Absinthio.

Nota sunt Flores nudi, caulis indeterminatus; folia incana, amaror insignis. R. Synop. p. 58.

A. 1. Absinthium vulgare Offic. Park R. H. p. 366. Vulgare majus J. B. Latifolium sive Ponticum Ger. Ponticum seu Romanum Officinatum, seu Dioscoridis C. B. *Woods*. In incultis. Floret Julio. *Usu* Folia & Summitates. *Vires*. Stomachicum, Hepaticum & Splenicum imprimis est. Ventriculum & Epar roborat, appetentiam ad cibum excitat, obstructions reserat, & induratos affectus tollit, ut Ictericum, Hydropem, &c. Febribus putridis etiam diuturnis confert: vitiosos humores per urinam expungat: pellit præterea interaneorum Vermes, tandemque vestes à tineis conservat. R. Cas. Angl. p. 2.

2. Absinthium Romanum Offic. Ponticum sive Romanum vulgare Park. Tenuifolium Ponticum Galeni Ger. Ponticum tenuifolium incanum C. B. Ponticum vulgare, folio inferius albo J. B. *Woods*. In hortis colitur. Julio floret. *Usu*. Folia ac Summitates. *Vires*. Cum priore convenit.

A. 3. Absinthium Scirpium Offic. Marinum album Ger. Scirpium sive marinum Anglicum Park. Scirpium Belgicum C. B. J. B. *Woods*. In locis maritimis. Julio floret. *Usu*. Folia ac Summitates. *Vires* eadem cum reliquis. Mulierculæ Botanopolæ Londinenses Absinthium Romanum vocant.

seu Materia Medica Pars Secunda. 183

4. Santonicum & Semen Sanctum *Offic.* Sementina *Ger.* Absinthium Santonicum Alexandrinum. C. B. Santonicum Alexandrinum, five Sementina, & Semen Sanctum *Park.* Lumbricorum semen vulgare & Matthioli *J. B.* *Worm-seed.* Ex Alexandria adfertur. *Ufu.* Semina parva oblonga, quasi ex squamosis tuniculis compacta, flavescencia, amara sunt cum acrimonia, & odore graviusculo. *Vires.* In Lumbricis cujuscunque generis enecandis, fugandis & expellendis. *Schrod. V.* Plura apud *Febrium in Hyster. Absinthii.*

XIV. De Abrotano.

EST Herba, caule indeterminato, flore nudo, fruticosa, foliorum laciniis angustioribus, longioribus, minusque incanis quam Absinthii. *R. Synop. p. 58.*

Abrotanum mas *Offic.* *Ger. R. H. p. 371.* Vulgare *J. B.* Mas vulgare *Park.* Mas angustifolium majus C. B. *Wormwood.* In hortis colitur. Julio floret. *Ufu.* Folia ac Summitates. *Vires.* Substringit & validè discutit, resistit putredini ac veneno; moribus venenatorum animalium medetur; Vermes necat, Urinam movet, impetus Hystericos discutit, regium morbum solvit. Extrinsecus usus est in ossibus exsiccandis, roborandisque; ad Alopeciam etiam tollendam commendatur. *Schrod.*

XV. De

XV. De Artemisia.

NOte sunt caulis indeterminatus, folia dissecta, subtus incana, superne viridia; odor & sapor remissior quàm Absinthio, flores purpurascetes, non deorsum nutantes. R. Synop. p. 59.

A. Artemisia Offic. vulgaris J. B. Park. Vulgaris major C. B. Mater herbarum Ger. Bugwort. Ad agrorum margines. Floret Julio. Usu. Summitates. Vires. Uterina est, Menfes, Foetum, secundinas pellit; sordes abstergit. Schrod.

2. Artemisia Chinensis cujus mollugo Maxa dicitur P. P. Tab. 15. An Ytzequinpatli Hern? Bugwort of China. In China oritur. Usu. Mollugo foliorum Maxa dicta hoc modo preparata; Recipiantur folia exsiccata probe & caule suo decerpta, conterantur manibus eoque donec excusso pulvisculo viridi lanuginosa interiores fibrae velut subtegmen substrata remaneant. Sin madeant sudore manus, repetendum opus est ad desideratam teneritudinem. Vires. Celebre est remedium in curatione Podagrae per unctionem apud Gentes Orientales, & etiam inter Europaeos. V. Busclough, & D. Temple Eq. Aurat. de Moris.

De Herbis Corymbiferis affinis.

I De Scabiosa.

QUOD flosculi florem componentes, suis
singuli calycibus, à flore delapso residuis
donantur, à reliquis differt. R. Synop.
p. 59.

A. 1. Scabiosa Offic. major vulgaris Ger. Vul-
garis pratensis Park. Pratensis hirsuta quæ Offi-
cinarum C. B. Major communior hirsuta, folio
laciniato J. B. Scabious. In pascuis. Junio
flore. Ufu. Folia. Vires. Alexipharmaca ac
Pulmonica est. Usus præcip. in Apostematibus,
Pleurisi, Angina, Tussi, Asthmate, Peste, fistu-
losis ulceribus. Extrinsicus in Scabie, Pruritu, im-
petigine, &c. Schrod.

A. 2. Morsus Diaboli & Succisa Offic. Dia-
boli Ger. Diaboli vulgaris flore purpureo Park.
Succisa glabra C. B. Sive, Morsus Diaboli J. B.
Debilis bit. In pratis & pascuis. Augusto florer.
Ufu. Folia, Flores & Radix. Vires. Alexiphar-
maca & Vulneraria est, ut Scabiosa, cum qua &
reliquis facultatibus convenit, &c. Schrod.

H. De:

II. De Dipsaco.

Nota sunt caules spinosi, roseoli squamis distincti, singuli singulis seminibus insidentes, in capitula congesti. R. H. p. 381.

A. 1. *Dipsacus sativus* & *Cardus Fullonum* Offic. *Sativus* C. B. *3. B.* Ger. *Park*, *Spanned Teasel*. Seritur in Agris. Junio floret. Usus præcip. ad pannos depeccendos.

A. 2. *Dipsacus sylvestris* live *Labrum Veneris* Offic. *3. B.* *Sylvestris* Ger. *Park*, *Sylvestris* aut *Virga pastoris major* C. B. *Wild Teasel*. In incultis. Junio floret. *Ufu.* Vermiculi in echinis reperti. Hos impari numero pennæ anserinæ inclusos Febre quartana laborantium collis amuleti aut remedii loco appendere vulgus nostratum solet. R. H. p. 382.

III. De Eryngio.

Nota sunt folia spinosa; flores in summis caulis & ramulis in capitula congesti, quibus radiata subsunt folia, caules solidi & minime spinosi. R. Synop. p. 60.

A. *Eryngium* Offic. *marinum* Ger. *Park*, *3. B.* *Maritimum* C. B. *Eringo*. In littoribus arenosis. Julio floret. *Ufu.* Radix. *Vires.* Epatica, Nephritica & Alexipharmaca est. Usus præcip. in obstructis mensibus, Urina, Epate, Vesica biliaria, Liene, &c. Et hinc in Ictero, & Colica. Schrod.

SECTIO OCTAVA.

De Herbis Monospermis.

Herba Monosperma semine nudo Nota sunt.
Flas petalodes; Semina nuda, ad singulos
flores singula.

Herbae Monospermae sunt vel Seminibus

Pappo innascente alatis, flosculis in summis
caulibus exiguis velut in umbella, caule tereti
& inani, foliis per intervalla binis vestito: *Valeriana*.

Pappo carentibus, foliis

Varie & tenuiter dissectis, glaucis, floribus
ad papilionaceos accedentibus, in spicas con-
gestis: *Fumaria*.

Simplicibus, maritimae, caulibus nudis, flos-
culis in summitate pluribus, foliis latis: *Limonium*.

Pinnatis, caule simplici, recta assurgente, vel
non ramoso, vel ramos e lateribus emittente,
floribus in Spicas congestis,

Crassiores & habitiores, seminibus densius
stipatis, tetragonis: *Pimpinella*.

Tenuiores & productiores, flosculis rariis
dispositis seminibus echinatis, floribus
Hexaphyllis flavis: *Agrimonia*.

I. De Valeriana.

NOta sunt, Folia in caule bina adversa, flores monopetali velut in umbella, semina ad singulas flores singula. R. Synop. p. 60.

1. Phu majus, sive Valeriana major Offic. Park. Valeriana hortensis Ger. Hortensis, Phu Olusatris folio Dioscoridis C. B. Major odorata radice J. B. Garden Valerian. Junio floret. Ufu. Radix & folia. Radix oblonga, rugosa, digitum crassa, subtus fibrosa, foris ex cinereo fusca, intus pallida, sapore & odore aromatico ad Nardum accedenti. Vires. Alexipharmaca, Sudorifica, ac Diuretica est. Usus præcip. in imbecillitate visus, Peste, Asthmate, Tussi, Pleuritide, obstructione Hepatis, Lienis, Ureterum, Hernia, Ictero, &c. Schrod. Vulneraria est.

A. 2. Phu minus, & Valeriana minor Offic. Valeriana minor Ger. R. H. p. 388. Sylvestris minor Park. Palustris minor C. B. Minor pratensis vel aquatica J. B. Small Valerian. In pratis humidis. Maio floret. Ufu. Radix & folia. Vires. Cum priore viribus convenit.

3. Nardus Celtica Offic. J. B. Ger. R. H. p. 391. Celtica Dioscoridis C. B. Sive Spica Celtica Park. Celtic Spiknard. Ufu. Radix cum foliis. Radices fibrosæ sunt, capillares, nigricantes, cum foliis parvis ex viridi flavescentibus, saporis acris amaricantis aromatici, odoris fragrantis graviusculi. Vires. Ut genere & facie externa cum Valeriana, ita & viribus convenire videtur. R. H. p. 391.

II. De *Limonio.*

A Congeneribus distinguitur loco natali, & cauli-
bus nudis ramosis. R. Synop. p. 62.

A. Limonium & **Behen rubrum** Offic. Majus
vulgatius *Park.* Maritimum majus C. B. Majus
multis, aliis Behen rubrum *J. B.* Limonium *Ger.*
Sea Lavender. In maritimis. Junio floret.
Usu. Radix & folia. *Vires.* Astringit, proinde
Diarrhoeæ, Dysenteriae, Hæmorrhagiæ & nimio
Mensium fluxui medetur. *R. H.* p. 395. In Offi-
cinis Pharmacopolarum radices duæ nomine Behen
albi & rubri ostenduntur, sed quid sint non ausim
determinare: inter Authores enim controvertitur.
C. Bauhinus utrumque Serratulæ affinis capitulo
squamoso luteo, ut & flore, titulo comprehendit.
Behen autem Arabibus, ut Seraphioni sunt radices
Pastinacæ radicibus similes; scribit *Haly Abbas*
Behen & Pastinacæ sylvestris radices nullum inter
se discrimen habere; hinc *Joannes Costa* super
Mesuem pro Behen albo & rubro Carrotæ albæ &
rubræ radices substituit, ut nos monuit eximius ille
Botanicus *Leonard Plucherus*, M. D. Nec Ve-
teribus tantum sed etiam Modernis quid sint hæ
radices inter se minime convenit, alii enim Behen
rubrum Limonii maritimi, alii Valerianæ rubræ,
alii Bistortæ, alii Tormentillæ, alii Caryophyl-
latæ Speciem esse autumant. Nos verò cum Neo-
tericis Radicem Limonii, vel ipsum Behen rubrum
esse, vel pro Succedaneo ejus haud temere usurpari
posse opinamur. Quod ad Behen album atti-
net, ejus tractationem ad caput de *Lychnide*
rejecimus.

III. De

III. De Fumaria.

NOte sunt folia Umbellatarum in modum divisa: flores spicati ad papilionaceos accedentes, in calcar quoddam retrosum producti, pediculo à media parte egresso barrenes. R. Synop. p. 61.

A. Fumaria Offic. purpurea Ger. Vulgaris Park. J. B. Officinarum & Dioscoridis C. B. Herba Melancholifuga Cas. Aled. Fumitopy. In satiss & aggeribus. Maio floret. Usu. Planta integra. Vires. Splenetica est ac Hepatica: attenuat, serosos, biliosos, ac adustos humores sensim expurgat, Viscera referat, referata roborat, Sanguinem purificat. Hinc usus præcip. in Scorbuto, aliisque morbis Mesenterii & Lienis, in Ictero, in Scabie omnis generis, & sim. Solrod.

IV. De Pimpinella.

Folia pinnata, flores spicati, semina quadrata, quibus insident flores tetrapetali, staminosi. R. Synop. p. 62.

A. Pimpinella & Sanguisorba Offic. Hortensis Ger. Vulgaris five minor Park. five Sanguisorba minor hirsuta & lavis C. B. Sanguisorba minor J. B. Burnet. In montosis pascuis. Junio floret. Usu. Folia. Vires. Alexipharmaca, Vulneraria ac Pulmonica est. Usus præcip. in Catarrhis, affectibus Pulmonum, Phthisi ex erosione, in Morbis malignis, in profluviis alvi, Hæmorrhoidum: præcavet Abortum, corroborat. Extrinsecus in Hæmorrhagia quacunque utiliter adhibetur. V. De Solrod.

V. De Agrimonia.

Nota sunt, Folia pinnata, flores hexapetali, fructui lappaceo insidentes, cui bini intus nuclei.
R. Synop. p. 61.

A. Agrimonia, & Eupatorium Graecorum Offic. Vulgaris *Pack*, seu Eupatorium J. B. Eupatorium Veterum sive Agrimonia C. B. Agrimonia Ger. *Sgrimony*. In agrorum marginibus. Junio floret. *Ufu*. Folia. *Vires*. Hepatica nobilissima imprimis est, Vulnerariaque & Splenetica: ideoque usu crederrimo venit in Morbis ab Hepatis imbecillitate ortis, uti sunt Hydrops, Cachexia, Icterus. In usu etiam est in Catarrhis, Tussi, Menstruisque retentis. Extrinsicis adhibetur sapissimè in balneis & lotionibus. *Schrod.*

SECTION

SECTIO NONA.

De Herbis Umbelliferis.

Umbellifera dicuntur hoc genus planta, quia earum plerumque flores gestant in Umbellâ; Hujus quidem generis species omnes flores in caulis & ramorum fastigiis coacervatos gestant, non tamen semper in Umbellæ formam dispositos. Nota ergo Umbellatarum certiores & characteristica, qua omnibus in universum & solis conveniunt; sunt Flores pentapetali & ad singulos bina semina nuda simul juncta. R. H. p. 406.

Herbz Umbelliferæ sunt vel folio

Composito, pinnato aut triangulato; semine, vel

Lato plano & compresso seu foliaceo; foliis

Latissimis; flore

Albo, petalis cordatis, radice lignosiore; *Spondylium.*

Pallide luteo, foliis

Minus ramosis & propemodum pinnatis, semine minore, radice carnosa, esculenta; *Elaphoboscum.*

Ramosioribus, radice minus carnosa, succifera; *Panax.*

a b c

In

seu Materiae Medicae Pars Secunda. 193

a b c In lacinias angustas divisas, succo limpidō;

Seseli Creticum.

In tenues lacinias divisas; semine

Minore, foliis foeniculaceis

In segmenta longiora & capillacea di-
visis radice annua; *Anethum.*

In segmenta paulò latiora tripartito di-
visis & subdivisis, radice perenni;

Peucedanum.

Magno oblongo;

In medio tumidiore, alà foliaceâ sinuo-
sâ in summo bifidâ cincto, colore
albente, sapore acri; *Thapsia.*

Compressiore, per maturitatem nigro,
caulis medullâ fungosâ, igni concipi-
endo idonea; *Ferula.*

Tumidiore & teretiusculo aut rotundo,

Longo, quibusdam rostrato dicto,

Glabro, minor annua odorata; *Cerese-
lium.*

Striato, foliis

Latioribus major, semine maximo, odo-
rata, radice perenni, foliis Filicis
æmulis; *Myrrhis.*

In tenues lacinias dissectis; foliorum
segmentis

Crebrioribus, capillaceis, radice pe-
renni; *Meum.*

Paucioribus majoribus radice annua,
semine odorato, incurvo; *Cumi-
num.*

Breviore

K

Striato

a	f	Striato	
		Glabro	
		Major	
		Per maturitatem nigro, tumido & sepe rotundo, foliis latis; <i>Smyrniac.</i>	
		Per maturitatem albente aut mi- nus colorato; foliis	
		Latissimis	
		Ramosioribus odoratis: <i>An- gelica.</i>	
		Tripartito divisis & subdivi- sis, radice perpetua, acri; <i>Imperatoria.</i>	
		Minus latis	
		Apri, magna & elata, ra- dice perpetua, odore valido nec ingrato; <i>Leuisticum.</i>	
		Seselios; summis segmentis tripartitis; <i>Seseli.</i>	
		Minore radicibus	
		Tuberosis multiplicibus, foliis odo- re & sapore Elaphobosci; <i>Sisa- rump.</i>	
		Cauliformibus strigosioribus & lignosioribus, foliis	
		Pinnatis aut minus ramosis	
		Forma, odore & sapore Ela- phobosci; <i>Sisin.</i>	
		Foliis Sanguiservae radice fer- vida; <i>Pimpinella Saxifraga.</i>	
		Foliis profunde laciniatis, radice dulci, semine aro- matico; <i>Carum.</i>	
a	b	c	Ramosioribus seu triangulatis Lteriori-

seu Materia Medica Pars Secunda. 195

a	b c	Latoribus
		{ In pauciora & obtusiora segmenta divisus ; <i>Apium.</i>
		{ In plura & acutiora ; <i>Cicuta.</i>
		{ Angustioribus in segmenta seu folia simplicia divisus
		{ Breviora, acuta, umbellâ subluta, semine per ma- turitatem
		{ Rufescenti ; <i>Selinum.</i>
		{ Albescenti ; <i>Cristimum.</i>
		{ Longa, angusta, per mar- gines servata semine aro- matico ; <i>Ammi.</i>
		{ In segmenta tenuissima ca- pillacea divisâ
		{ Oblonga ; <i>Foeniculum.</i>
		{ Breviora, radice
		{ Esculenta ; <i>Scaphylinus.</i>
		{ Ferrida ; <i>Pyrethrum.</i>
		{ Imis latis, summis tenuibus, semine dulci aromatico :
		<i>Anisum.</i>
		{ Hirsuto ; <i>Daucus.</i>
		{ Sphæricæ rotunditatis ; <i>Cimicum</i> tetro odore ; <i>Coriandrum.</i>
		{ Integro aut lacinato
		{ Subrotundo & à caule perforato ; <i>Perfoliata.</i>
		{ In quinque lacinas divisâ, semine hispido & lappulaceo ; <i>Sanicula.</i>

De Umbelliferis semine lato & compresso seu foliaceo aut etiam alâ foliaceâ cincto.

I. De Sphondylis.

Nota sunt folia latissima, flores albi, petalis cordatis. R. Synop. p. 63.

A. *Pastinaca sylvestris* Offic. *Sphondylium* Ger. *Vulgare Park.* *Vulgare hirsutum C. B.* *Quibuldam, sive Branca Ursina Germanica J. B.* *Comaroparsnep.* In pascuis & agrorum marginibus. Julio floret. *Usu.* Semen *Vires.* Semen egregium est in Hysterico paroxysmo. D. Willis de Morbis *Comoul.*

II. De Elaphobotris.

Nota sunt radices carnosae, effusae, folia vix triangulata, flores lutei. R. Synop. p. 26.

A. *Pastinaca hortensis* Offic. *latifolia lativa Ger. Park. C. B.* *Sativa latifolia Germanica luteo flore J. B.* *Parsnep.* In hortis colitur. Junio floret. *Usu.* Radix in culinis. Semen in Officinis. *Vires.* Semen Dodonaeus calidius & siccus esse, urinam movere, & flatus discutere asserit. R. H. p. 410.

III. De Panace.

NOta sunt folia lata Pastinacæ, verum magis composita seu ramosa, flores lutei, radix gum-
mifera seu succifera. R. H. p. 410.

Panax Herculeum majus Ger. Pastinacæ folio-
C. B. Heracleum alterum, sive peregrinum Dodo-
nzi Park. Sphondylion vel potius Pastinacæ Ger-
manicæ affinis Panax vel Pseudo-costus flore luteo
J. B. Hercules hys III. deal. In hortis curiosor-
um, Junio floret. Ex hujus vulnerato, præser-
tim circa radicem, caule succus æstivis mensibus
manat, sponte concresecens, in Officiis Opopanax
dict. cujus signa bonitatis sunt color extus flavus,
intus albus aut subflavus; sapor valde amarus, odor
gravis, consistentia pinguis, facile in aqua solubi-
lis, levis, tenera, friabilis, Galbani instar lactescens,
dum resolvitur ad lacteum liquorem propius acce-
dens. Vires. Emollit, digerit, flatus discucit,
purgat pituitam crassam & lentam, è partibus re-
motis, cerebro, nervis, sensoriis, juncturis, tho-
race. Schrod.

IV. De Seseli Cretico vel Tordyli.

Folia lata Pastinacæ, semine Ambrosiæ granulata
aut crispâ cincto à reliquis differt. R. H. p. 412.

A. Seseli Creticum Offic. Creticum minus C. B.
Ger. Tordylium sive Seseli Creticum minus Park.
Caucalis minde pulchro semine, sive Bellonii J. B.
Hartboort of Candy. In hortis Botanics. In
Uso est Semen sed rarius. Vires. Nephriticum

est, Uterinum ac Pulmonicum. Ufus præcip. in Stranguria, & Urina remorata, dolores discutit, Menfes ciet, Catarrhorum expectorationem promovet. *Schrod.* In Catalogo simplicium Pharmacopœiæ Londini hoc cum sequente nescio quomodo confunditur.

V. De Sefeli Massiliensi.

Semine foliaco, folia tenuiter divisa, succo lim-
pido seu aquo, à reliquis distinguitur. R. H.
p. 414.

Sefeli Massiliense Offic. Massiliense Ger. Massi-
liense Ferula folio C. B. Massiliense alterum Park.
Massiliense nuperorum, folio aliquatenus simili
Vilnagæ 7. B. French Hartwozt. Ufu. Semen.
Vires. Ufus præcip. in morbis capitis, Epilepsia,
in imbecillitate visus, Spasmo, &c. in Pulmonum
ac pectoris affectibus, Tussi, Catarrhis; in Epatis
obstructione, Hydrope, Ventriculi cruditate; in
Calculo Renum ac Vesiçæ; in Mensibus obstructis.
Specifica Antidotus est Cicutæ. *Schrod.*

VL De Anetho.

Semine foliaco, foliis in tenuissima segmenta Fe-
niculi æmula divisa, à reliquis differt. R. H.
p. 415.

Anethum Offic. Ger. 7. B. Hortense C. B.
Hortense five vulgare Park. Will. In hortis
Julio floret. Ufu. Folia, Semen. Vires. Herba,
sed præcipue Semen, digerit & discutit, maturat
tumores, auget lac, conciliat somnum: Vene-
reos

Jeu Materia Medica Pars Secunda. 199

reos appetitus minuit, singultui vomituique medetur. *Schrod.*

VII. De Peucedano.

Nota sunt folia in tenues lacinias tripartita divisa & subdivisa, latiores & longiores quam Anethi. *R. Synop. p. 64.*

A. Peucedanum *Offic. Ger.* Vulgare *Park.* Germanicum *C. B.* Minus Germanicum *J. B.* *Hogst. Fennel.* In Fossis palustribus. Julio flor. *Usu.* Radix. *Vires.* Expectorat, mucilaginem tartaream bilemque educit. *Ufus* præcip. in affectibus pectoris, Tussis, Inflationibus, in obstructione Hepatis, Lienis, Renum. Ciet uricam & calculosis prodesse creditur. *Schrod.* Veteres affectibus omnibus circa nervos consistentibus, ut Lethargo, Phrenesi, Epilepsia, vertigini, Paralyti, convenire aiunt. *R. H. p. 415.*

VIII. De Thapsia.

Nota sunt folia tenuiter dissecta: Semen alâ foliaceâ summâ parte bifida cinctum, sapore acro. *R. H. p. 417.*

Thapsia *Offic. vulgaris Ger.* Carrotæ folio *C. B. Park.* Sive Turbith Garganicum semine latissimo *J. B.* Deadly Carrots. In hortis curiosorum aliquando colitur. *Usu.* Radix. *Vires.* Radix ejusque succus aut decoctum supernè infernèque cum violentia purgat, ideoque intra corpus exhiberi non debet. Quidam pro Turbith per errorem substituunt. *R. H. p. 418.*

K 4

IX. De

IX. De Ferula.

Foliis Farniculaceis, seminibus oblongis, per maturitatem nigricantibus, medulla fungosa, ab aliis distinguitur. R. H. p. 420.

Ferula folio glauco, semine lato oblongo, quibusdam Thapsia ferulacea J. B. Latiore folio Park. Ferulago Ger. Latiore folio C. B. Fennel-Plant. In hortis Botanicorum aliquando colitur. Ex hujus planta exsudat Galbanum Offic. à Byzantio ad nos delatum. Succus est pinguis, non tamen Oleo solubilis, sed aquâ, mediâ quodammodo naturâ constans inter gummi & resinam, accenditur enim igne ut Resina, humore aqueo solvitur ut Gummi; colore flavescente aut rufio, substantia molli & Cere instar ductili, sapore amaricante cum acrimonia, odore gravi. Vires. Emollit & digerit; Usus intrinsecus est in mensibus ciendis, foetibus vivis & mortuis necnon secundinis pellendis. Extrinsecus etiam prodest in partu ac mensibus, in suffocatione uteri, Vertigine, Epilepticis, Hyllericis, Syncopticis, &c. R. H. p. 421.

De aliis succis concretis qui ex Plan-
tis Ferulaceis exsudare censentur.

Ammoniacum Offic. ab India Orientali
& aliunde ad nos desertus. Gummi
est stillans ex Ferula quadam, inquit
Scribd. Eligendum est sincerum in-
star Olibani, in grumos condensatum, odore gravi,
Castoreum utcumque æmulans, sapore amarum,
digitis tractatum mollescens, bene coloratum,
exteriùs flavum, interiùs candidum. *Vires.* Emol-
lit, attenuat, resolvit, digerit, maturat, attrahit
valide, ut quæque spinas carni infixas eliciat, al-
vum movet, Splenicum est. *Ufus* præcip. est in
doloribus Arthritidis, in resolvenda mucilagine tar-
tarea, viscosa, crassa ac contumaci Pulmonum,
Mesenterii, & hinc in obstructionibus contumacibus
Lienis, Hepatis, Uteri, &c. Extrinsecus in scir-
rhis, Tophisque juncturarum, in Scrophulis, ali-
isque tumoribus durioribus resolvendis, &c. *Scribd.*
Sagapenum Offic. ab Alexandria transporta-
tur. Est lachryma seu gummi arboris cujusdam
ferulaceæ. Optimum censetur sincerum, translu-
cidum, totis colore fulvo vel rufso, intus exalbido,
gustu acre, odore gravi, porrumque æmulans.
Vires. Attenuat, aperit, purgat lentos, & cras-
sos, imò & serolos humores, ex Ventriculo, In-
testinis, Utero, Renibus, Cerebro, Nervis, Junctu-
ris, Pectore: Hinc prodest in Hydrope, Tussi in-
veterata, Asthmate, Cephalalgia, Spalmo, Epilep-
sia.

sia, Paralyfi, Tremore artuum, in obftructione & tumore Splenis, dolore Colico. Menfes ciet, fed foetum enecat, Urinam movet. *Schrod.*

3. Affa Foetida vix hujus loci eft, licet Autores multi contendunt eam effe lachrymam concretam Laferis five Sylphii, vel Ferulæ. *V. Bod. à Stapel in Theophrast. & Itinerar. Olearii & Mandeſto. Bonrius* vult plantam Affæ foetidæ productricem effe odorum generum in *Perſiâ*; primam Samentofam ferè ut *Salix aquatica*; Alteram *Tithymali* faciem habere: ergo Affam foetidam alibi diſpoſimus.

De Umbelliferis semine tumidiore & minus compresso donatis.

X. De Cereſolio.

Foliis ad *Petroſelinum accedentibus, radice annua, omniumque partium parvitate à Cicutaria differt. R. H. p. 430.*

*Chæreſolium Offic. Chærophylum ſativum C. B. Chærophylion J. B. Cereſolium ſativum Park. Vulgare ſativum Ger. Chærbil. In hortis. Maio floret. Uſu. Folia, & Semen. Pæres. Partium eſt tenuium, diureticum, emmenagogon, ac lithontripticum, Sanguinem coagulatum reſolvit, ſomnum ſuaviter inducit. Extrinſecus uſus inſignis eſt in dolore colico, in Urina retenta. *Schrod.**

XI. De

XI. De Myrrhide.

Semine striato oblongo magno, per maturitatem nigro, folio Filicis annulo, aromatico, à reliquis differt. R. Method. p. 88.

Myrrhis Offic. magno semine, longo sulcato J. B. Major vel Cicutaria odorata C. B. Major vulgaris, sive Cerefolium majus Park. Cerefolium magnum sive Myrrhis Ger. Sweet-Cicely. In hortis colitur. Junio floret. Usu. Folia. Vires. Cum Cerefolio temperamento & viribus convenit. R. H. p. 431.

XII. De Meo.

Folium constat omnium herbarum tenuissimum, quibus ut & semine magno oblongo striato ab aliis distinguitur. R. Synop. p. 64.

A. Meum & Meum Athamanticum Offic. Meum Ger. Vulgatus Park. Fohis Anethi C. B. Vulgare, seu Radix urfina J. B. Spiguel. In pratis & pascuis sed raro Junio floret. Usu. Radix oblonga, crassa, & ramosa, cortice foris ferrugineo, intus pallido, aliquantulum gummoso, includente medullam albicantem, sapore & odore Levisticograti & fragrantiori. Vires. Flatus discutit. Usu præcip. in Inflatione ac ructu Ventriculi, in Mensibus ac Urina ciendis, in Uteri suffocatione, in torminibus Ventris, in Catarrhis tartaræque Pulmonum expectorandæ. Multas ingeditur compositiones & ipsam Theriacam. Sch. ed.

XIII. De

XIII. De Cymino.

A B. Ammi differt radice annua, foliis in lacinias minus crebra: nec adeo tenues dissectis, omnium partium quantitate minore, semine etiam angustiore. R. H. p. 433.

Cuminum Offic. vulgare Park. Semine longiore C. B. Sativum Dioscoridis Ger. Sive Cuminum sativum J. B. Cummin. In Insula Melita copiose seritur. Junio floret. Usu. Semina striata, oblonga, ex cinereo spadicea, sapore acri aromatico & ingrato, odore fragranti. Vires. Attenuat, digerit, resolvit, Flatus discutit, ideoque utile est in Colica, Tympanite & Vertigine. Schrod.

XIV. De Angelica.

Erus nota sunt folia latissima, semina striata, magna & crassa, per maturitatem alba, succus lacteus per siccitatem flavicans. R. H. p. 434.

Angelica Offic. lativa C. B. J. B. Ger. Park. Angelica. In hortis colitur. Junio floret. Usu. Radix, Folia & Semen. Radix est oblonga ex capite crassiore in fibras saepe pollicares aut longe tenuiores divisa, foris ex flavo rufescens, medulla interiore alba, saporis acris, suaviter amaricantis, odoris fragrantis & aromatici. Vires. Bezoardica & Cordialis nobilissima est, calefacit & siccatur, aperit, attenuat; Sudorifica, & Vulneraria est: menses movet, foetum expellit, suffocationi

ſeu Materia Medica Pars Secunda. 205

cationi Uteri maxime conducit : Malignis mor-
bis, Venenis, ipſique Peſti medetur. *Schrod.*

XV. De Imperatoria.

Nota ejus ſunt folia lata, tripartito diviſa &
ſubdiviſa : radices craſſa, obliqua, ſemen ſtri-
atum majus. *R. H. p. 436.*

Imperatoria & Aſtrantia Offic. Imperatoria J. B.
Ger. Major C. B. Sive Aſtrantia vulgaris Park.
Maſterwort. In hortis colitur. Floret Augu-
ſto. Uſu. Radix oblonga, pollicem craſſa, ru-
goſa quaſi cirroſa & geniculata, ſoris fulca, intus
alba, laporis acris aromatici, odoris fragrantiffimi.
Vires. Alexipharmaca, ac Sudorifica eſt. Uſus
præcip. in Venenatis morbis, ac Ictibus, in ca-
pitis affectibus phlegmaticis, Paralyſi, Apoplexia,
&c. in cruditate Ventriculi, & Colico dolore.
Schrod. In Colicis & flatuoſis eſt divinum reme-
dium. Hofman.

XVI. De Smyrnio.

Semine majore tumido, per maturitatem nigro;
foliis à congeneribus diſtinguitur. *R. H. p. 436.*

A. Hippolelinum & Smyrnum Offic. Hippo-
lelinum Ger. emac. Sive Smyrnum vulgare Park.
Hippof. Theophrasti, vel Smyrnum Dioscoridis
C. B. Macerone, quibuſdam Smyrnum, ſemine
magno nigro J. B. Alexanders. In rupibus mari-
timis. Junio floret. Uſu. Folia. Vires. Alit
bene, & præſtat eadem quæ Apium, ſed efficacius.
R. H. p. 437.

XVII. De

XVII. De Levistico.

Fus nata sunt folia Apii majora, odor validus, magnitudo & statura insignis. R. H. p. 437.
 Leviticum Offic. vulgare Ger. Park. Ligusticum vulgare C. B. Vulgare folia Apii J. B. Lobage In hortis colitur. Julio floret. *Usa.* Radix, Folia, Semen. Radix est oblonga, crassa, in fibras crassiores divisa, foris sulca, intus pallida, saporis acris & aromatici, odoris jucundi & fragrantia. Semina oblonga, compressa, striata, saporis acris, aromatici, subdulcis, odoris fragrantis. *Vires.* In Facultatibus porro tam vicinum est Angelicæ & Imperatoricæ suprà dictis, ut non patem necessariam esse commemorationem. *Hesyn.*

XVIII. De Sefeli vulgari.

Seminibus magnis oblongis striatis, simbria foliacea à reliquis differat.

Sefeli vulgaris & Siler montanum Offic. five Siler montanum vulgare J. B. Siler montanum Officinarum Ger. Montanum vulgo Sefelica Park. Ligusticum quod Sefeli Officinarum C. B. Common Hartwort. In Hortis Botanicis colitur. Junio floret. *Usa.* Semina oblonga, striata, ex viridi spadicea donata, per marginem simbria exigua foliosa, saporis acris amaricantis & aromatici, quasi ex corticibus Aurantiorum & Cumino mixti, odoris fragrantis. *Vires.* Semen Sileris majoris acridinis est quamullum aliud Sefeli, eoque menstruis ciendis perquam commendatum. *Boe.*
 Calfa-

Calfacit & siccatur, Menles & Urinas ciet, flatus discutit. *Schrod.*

XIX. De Sisaro & Amomo:

Fons *Pastinacis, seminibus oblongis, angustis, striatis a reliquis distinguitur.*

1. *Siser Offic. vulgare Park.* Sisarum Ger. Germanicum C.B. Multis J.B. *Striret.* In hortis colitur. Julio floret. *Usu.* Radix. Est usus potius culinaris quam Officinalis. *Vires.* Saporis subamari subastring. ventriculo convenit, appetitum excitat, diuretica ac lithontripica est, bene nutrit, facile concoquitur, specifica antidotus censetur Mercurii vivi. *Schrod.*

A. 2. *Amomum Offic.* Sison vulgare, five Amomum Germanicum *Park.* Sive Officinarum Amomum J.B. Quod Amomum Officinis nostris C.B. *Petrolesinum Macedonicum Fuchii Ger.* *Bestard Stone-Parley.* Locis humectis & lutosi nascitur. Junio & Julio floret. *Usu.* Semina perpusilla, fusca, striata, gustu acrisculo aromatica. *Vires.* Diuretica & lithontripica est. In Officinis Pharmacopolarum nostrorum Semen Plantae suprascriptae non sine errore pro Amomo vero venditur. *Amomum veterum* vexatissimum apud Botanicos scriptores Vegetabile est, aliis aliud quid esse contendentibus: quodnam sit in capite de Cardamomo ostendamus, hujus enim loci non est.

XX. De Pimpinella Saxifraga.

NOte sunt Semen striatum minus, folia Pimpinelle pinnata, radix fervida. R. Syn. p. 67.
 A. Pimpinella Saxifraga Offic. Ger. Saxifraga hircina major Park. Saxifraga major umbella candida C. B. Saxifragia hircina major J. B. Burnet Saxifrage. In Sylv. Junio floret. Ufu. Radix, Herba, Semen. Vires. Herba Pimpinellæ, radix & semen, Petroselinæ facultatibus pollent, sed in expellendo ac sedando dolores efficacioribus multo. R. Hist. p. 446.

XXI. De Carō.

Foliis pinnatis, pinnis in multas laciniâs dissectis, Seminibus oblongis, striatis, radice olei esculenta, ab aliis Umbelliferis distinguitur. R. Hist. p. 446.

A. Carum Offic. siue Carum Ger. Vulgare Park. Caros J. B. Cuminum pratense Carui Officinarum C. B. Carawates. In pratis & pascuis. Junio floret. Ufu. Semina parva, striata, oblonga, tenuia, paulum incurva, fusca, saporis acris, aromatici, odoris fragrantis. Vires. Stomachicum est ac diureticum, siquidem fluxus discutit, concoctionem promoveret, urinam citet, cerebrum corroborat, lactis abundantiam præbet. R. Hist.

XXII. De

XXII. De *Apio.*

Semine striato minore, foliis lasioribus, odore gravi à reliquis differe.

A. i. *Apium* & *Eleoselinum* *Offic.* *Officinarum* seu *Paludapium* *Park.* *Palustre* ingratus *J. B.* *Palustre* seu *Eleoselinum* *Veteribus ejusdem,* *palustre* sive *Officinarum C. B.* *Eleoselinum,* *Paludapium Ger. Smalage.* In paludosis rivulis & fossis majoribus. Junio floret. *Usu.* *Radix,* *Herba,* *Semen;* *Radix* inter quinque radices aperientes recensetur: *Semen* annumeratur seminibus calidis minoribus. *Radix* pollicem crassa, est albicans, & à crassiori capite in tenues, numerosas, fibras divaricata, saporis subacris, odoris fragrantis. *Semina* parva, striata, saporis & odoris *Radicum.* *Vires.* *Radix* *Urinam* & *Menses* movet, calculum pellit, *Regium* morbum solvit. *Semen* efficacius est quàm *radix,* & ad eadem ad quæ *sativi Apii* *semen* commendatur. *R. Hist. p. 447.*

a. *Petroselinum* vulgare *Offic. Park.* *Apium* *hortense Ger.* *Hortense* sive *Petroselinum* vulgò *C. B.* *Hortense* multis, quod vulgò *Petroselinum,* *Palato* gratum *J. B. Wartsley.* In hortis. Junio floret. *Usu:* *Radix,* *Herba,* *Semen:* *Radix* inter quinque radices aperientes recensetur: estque oblonga, crassa, albida, saporis subacris & aromatici, odoris fragrantis. *Semina* parva sunt, oblonga, striata, atroviridia, saporis acris. *Vires.* *Attenuat,* *aperit,* *extergit,* *diuretica* est. *Ulus* præcip. in *Obstructione Pulmonum,* *Epatis,* *Lienis,* *Renum,* ac *Vesicæ,* &c. *Schrod.*

XXIII. De Aniso.

Folia ima à summis plurimum differunt: Semen odore & sapore est gratissimum; parva & annua est herba. R. Hist. p. 449.

Anisum Ger. Park. J. B. Herbarius C. B. Bontse. In Malta copiosè seritur. Junio floret. Usu. Semina, quæ oblonga sunt, rotunda, in obtusum acumen desinentia, parva, striata, colore ex viridi fusco, saporis & odoris fragrantis. Quatuor seminibus calidis majoribus annumeratur. Vires. Cephalicum, Hepaticum, Pneumonicum, ac Stomachicum est. Usus præcip. in inflatione Ventriculi, Tussi, &c. Sched.

XXIV. De Cicuta.

Magnitudine sua, caule maculato & cavo; semine striato minore tumido, foliis multifariam divisis in minutas particulas, qualitate noxia & deleteria à reliquis umbelliferis differt. R. Syn. p. 68.

A. Cicuta Offic. Ger. J. B. Major C. B. Major vulgaris Park. Hemlock. In fossis & ageribus agrorum. Julio floret. Usu. Radix, Herba, Semen. Vires. Frequens ejus usus modernus est in tumore Lienis. Sched. V. Plura apud Hesperum in Historia Cicut. Aquat.

XXV. De

XXV. De *Selino.*

NOta ſunt foliorum ſegmenta anguſta, acuta ;
flores ex luteo pallidi, ſemina brevia, ſtriata,
ruſeſcentia. R. Syn. p. 69.

A. *Seſeli pratense* C. B. *Pratenſe* noſtras *Park.*
Saxifraga Anglica facie *Seſeli pratensis* Ger. *Saxi-*
fraga Anglorum, foliis *Foeniculi* latoribus, radice
nigra, flore candido ſimilis *Silao* J. B. *Shadow*
Saxifrage. In pratiis & paſcuis. Junio floret.
Uſu. Herba, Semen, in Officinis noſtris ſubſti-
tuuntur pro *Saxifraga alba*. Vires. Succus, De-
coctum, Aqua deſtillata hujus plantæ vel Semen in
pulvere efficax eſt, in Urina cienda, calculo at-
terendo & expellendo, flatibus diſcutiendis, Coli-
co dolore leniendo. R. Hiſt. p. 453.

XXVL De *Ammi.*

Foliis in longas & anguſtas latitias diſſectis, cir-
cum oras crenatis ab aliis diſſert. R. Hiſt.
p. 454.

1. *Ammi vulgare* Offic. Ger. *Vulgatius* *Park.*
Majus C. B. *Common Biſhops-weed*. In hor-
tis colitur. Junio & Julio floret. Uſu. Semina
ſunt parva, ſtriata, *Petroſelinio* minora, ex cinereo
ſpadicea, ſaporis amaricantis, acris, odoris fra-
grantis. In Officinis noſtris pro *Ammi* vero ſub-
ſtituantur ; unum eſt è quatuor ſeminibus calidis
minoribus.

2. *Ammi verum* Offic. *Creticum* Ger. *Park.*
Alterum ſemine *Apii* C. B. Odore *Origani* J. B.
Crus.

True Bishops-weed. Ex Alexandria Egypti adfertur. *Ufu.* Semina parva, striata, Petroselinio minora, è ruffo spadicea, faporis atris aromatici, odoris fragrantis ad Origanum accedentis; in Officinis nostris raro aut nunquam inveniuntur. *Vires.* Incidit, aperit, exsiccat; valet in dolore Colico & Uterino, in Mensibus & Urina obstructis, in Inflatione Ventriculi, &c. *Schrod.*

XXVII. De Crithmo.

Nota sunt foliis esse quodammodo Faniculaceis, verum segmentis brevioribus & latioribus multo. *R. Hist.* p. 456.

A. Crithnum, Foeniculum marinum; Herba S. Petri *Offic.* marinum *Ger.* Marinum vulgare *Park.* Sive Foeniculum maritimum minus *C. B.* Multis, sive Foeniculum marinum *J. B.* *Samptr.* In clivis & rupibus maritimis. Julio floret. *Ufu.* Herba, Semen. *Vires.* Urinam provocat, viscera ab obstructionibus expedit, appetentiam ciborum excitat. *R. Hist.* p. 457.

XXVIII. De Feniculo.

Nota sunt Folia obscure viridia in longa & capillacea segmenta divisa, semina striata oblonga. *R. Synop.* p. 69.

A. 1. Foeniculum commune, & vulgare *Offic.* Vulgare *Ger.* *Park.* Vulgare Germanicum *C. B.* Vulgare minus, acriore & nigriore semine *J. B.* Femet & sturche. In hortis Julio floret. *Ufu.* Radix, Herba, Semen. Radix oblonga, crassa, pallida,

lida, saporis subdulcis & acris, aromatici, odoris fragrantis. *Vires.* Folia diuretica, Carminativa ac bechica sunt, ventriculum roborant, lac augment, visum confortant, asperam arteriam leniunt. *Radix* quæ una ex quinque radicibus aperientibus est, & *Semen* quod annumeratur quatuor seminibus calidis majoribus, insuper usda est creberrimi in humorum ac flatuum discussione. *Ag. ex semino.* Ophthalmica est. *Sebrad.*

1. *Foeniculum dulce.* *Offic. Ger. Park. C. B.* Dulce majori & albo semine *J. B.* *Sweet fennel.* Ex Germania adfertur. *Usu.* Semina oblonga, striata, albida, saporis dulcis, acris & suavis, odoris fragrantia. *Vires.* Cum præcedente convenit.

XXVIII. De Dauco.

Semine villosa, foliis tenuiter incis, ab aliis Umbelliferis differ.

A. 1. *Daucus vulgaris* seu nostras *Offic.* *Pastinaca sylvestris tenuifolia* *Ger. Park.* *Sylvestris tenuifolia* *Dioscoridis* vel *Daucus Officinarum* *C. B.* *Sylvestris* sive *Staphylinus Græcorum* *J. B.* *Uredo Carrot* ex *Bledius* *nostr.* In pascuis & agris, Junio floret. *Usu.* Semen. *Vires.* Uterina imprimis est & diuretica. *Ufus* præcipuus est in Tussi, Pleuritide, Stranguria, Calculo, ciet Menses & Molæ, sedat Uteri suffocationes, stimulat Venærem. *Semina* 3. ii. infusa in Vino albo & potæ *Hysterica paroxysma* medentur. *R. Hist. p. 465.*

A. 2. *Daucus* *Offic.* *Pastinaca sativa tenuifolia* *Ger.* *Tenuifolia sativa* *lutea* *Park.* *Tenuifolia sativa radice lutea* vel alba *C. B.* *Sativa* sive *Carota rubra, lutea & alba* *J. B.* *Carota* *In hortis*

hortis & agris seritur. Julio floret. *Ufu.* Radix. Culinaria est.

3. *Daucus Creticus* *Offic.* *Ger.* Creticus verus Dioscoridis *Park.* Folis Foeniculi tenuissimis C. B. Creticus semine hirsuto J. B. *Candy: Curotu.* Ex Insula Creta adfertur. *Ufu.* Semina oblonga, incana, acuminata, villosa, saporis & odoris fragrantia. *Vires.* Uterinum imprimis est & Diureticum. Flatus discutit. *Ufus* præcip. in Mensibus obstructis, Suffocatione & dolore Matricis, in Colica flatulenta, in Singultu, Dysuria, Tussi chronica, &c. *Schrad.*

4. *Petroelinum Macedonicum* *Offic.* Macedonicum verum *Ger.* Macedonicum quibusdam *Park.* Apium Macedonicum C. B. Sive Petroelinum Macedonicum multis J. B. *Macedonian Parsley.* Colitur in hortis curiosorum. Julio floret. *Ufu.* Semina parva, striata, villosa, atroviridia, saporis acris aromatici, odoris fragrantia. *Vires.* *Ufus* præcip. in Urina ac Mensibus cunctis. Adhibetur & Morbis veneficio introduci. *Schrad.*

XXX. De Coriandro.

Seminum striatum figura perfecte Sphaerica ab aliis distinguitur. R. Hist. p. 470.

A. *Coriandrum* *Offic.* J. B. *Ger.* Majus C. B. *Vulgate Park.* *Coriander.* In arvis seritur. Junio floret. *Ufu.* Semen. *Vires.* Stomachicum imprimis est, claudis Ventriculum, exhalationesque suppressas, quod nimis caput gravent, ructusque producant: insuper & Semina discutere creditur. R. Hist.

XXXI. De *Perfoliata.*

Folia integris, subrotundis à caule perforatis à reliquis differt.

A. *Perfoliata* Offic. vulgaris *Ger. Park.* Vulgatissima sive arvensis C. B. Simpliciter dicta, vulgaris annua *J. B. Choizon-wax.* Inter segetes. Julio floret. *Usu.* Folia. *Vires.* Vulneraria est, *Ulus* præcip. in vulneribus recentibus, Enterocelis (imprimis Umbilici) tumidis artubus, strumis, &c. prodest. *Særod.*

XXXII. De *Sanicula.*

Nota sunt Semina lappulata, folia subrotunda, in quinq. lacinias æquis incisæ. *R. Syni p. 71.*

A. *Sanicula* Offic. sive *Diapensia* *Ger. Officinarum C. B.* Vulgaris, sive *Diapensia* *Park. Mas Fuchsi,* sive *Diapensia* *J. B. Santels.* In Sylvis & sepibus. Maio floret. *Usu.* Folia. *Vires.* Vulneraria est & præcipuis, utilis in consolidandis ulceribus, fistulis, rupturis, exsionibusque. *Særod.*

SECTIO DECIMA.

De Herbis Stellatis.

Stellatae dicuntur hoc genus herbae, quia folia
caules stelle radiantis in modum ambiunt.
Floribus sunt monopetalis, verum in qua-
tuor segmenta, totidem folia imitantia par-
titis; singulis autem flosculis bina naturaliter suc-
cedunt semina. R. H. P. 477.

Hae vel sunt floribus

- Per caules magis sparsi, foliis ad singula genicula
- Quaternis, floribus & seminibus caules ad ge-
nicula verticillatim ambientibus, flore luteo,
foliis hirsutis; *Cruciferae*.
- Pluribus quatuor, radice
- Rubra, floribus ex luteo herbidiis; *Rubia*.
- Alba, vel fusca, foliis
- Mollibus & glabris, floribus luteis, succo
acido; *Gallium*.
- Asperis & vestibus adherentibus, floribus
pallidis; *Aparine*.
- In summis caulibus Umbellatim dispositis; *Aspe-
rula*.

I. De Crucjata.

Foliis quaternis, bis suis, stiosculis verticillatis, luteis, à reliquis differt.

A. Crucjata Offic. Ger. Vulgaris Park. Hirsuta C. B. Gallium latifolium, Crucjata quibusdam flore luteo J. B. *Cross-wort*. Ad sepes & in dumetis. Junio floret. *Usu*. Herba. *Vires*. Vulneraria est è præcipuis: Valet & ad Ramices in vino pota. Expectorat quoque viscidos humores, authore Cam.

II. De Rubia seu Erythrodamo.

Foliis pluribus quatuor, radice rubra, floribus ex luteo herbidis ab aliis differt.

A. Rubia Tinctorum Offic. Ger. Sativa J. B. tinctorum sativa C. B. Major sativa, five hortensis Park. *Radder*. In agris & hortis colitur. Junio floret. *Usu*. Radix oblonga, tenuis, succulenta, extus & intus rubicunda, saporis ex dulci amaricantis, & astringentis, odoris nullius. *Vires*. Vulneraria est, *Ulus* præcip. in obstructione Epatis, Lienis, & imprimis Uteri; proin in Ictero, Hydropè, Urina obstructa, Sanguine coagulato. A Tinctoribus adhibetur hujus Radix ad coloris rubri præparationem. *Schrod*.

III. De Gallio.

Folius angustis, mollibus, glabris, floribus luteis, succo acido, à reliquis hujus generis differt.

A. Gallium Offic. luteum Ger. P. C. B. Gallion verum 3. B. Cheest-Benting. In pascuis ficcioribus. Junio & Julio floret. *Usa.* Herba. *Vires.* Herba aut pulvis ipsius Hemorrhagiam & sanguinis profluvia sistit; quod facit Sanguinem intricando & coagulando; commendaturque contra Cancrum & cancrofa ulcera. Decoctum herbz acopon censetur, lassitudinibus utile. R. H. p. 483.

IV. De Aparine.

Folius asperis & tenacibus, floribus albis, seminibus sphaericis lappulatis à reliquis differt.

A. Aparine Offic. Ger. Vulgaris C. B. Parâ Philanthron Dioscoridis, Lappago Plinii, lib. 16. cap. 10. 3. B. Cleavers or Goose-grass. Ad sepes. Junio floret. *Usu.* Herba. *Vires.* Viperarum Phalangiorumque moribus auxiliatur, aurium dolori medetur, discutit strumas, Sanguinis abundantiam reprimat, Morbum regium sanat, Aq. Destillata in calculo & arenulis insignis est remedium. D. Needham. Decoct. mirè Gonorrhoeæ prodest simpliciter. D. Palmer.

V. De Asperula.

Flores summas caliculos occupans velut in umbella. R. Syn. p. 74.

A. Asperula Offic. Ger. Aut Asperula odorata Park. Rubeola montana odorata C. B. Rubiis accedens Asperula quibusdam, five Hepatica stellaria J. B. Woodw. In sylvis & dumetis. Maio floret. Usu. Herba. Vires. Ullus princip. in obstructo Hepate & meatu biliario; & hinc in Ictero; ac in hepate calidioris refrigerando. Schrad.

L 2

SECTIO

SECTIO UNDECIMA.

De Herbis Asperifoliis.

Herbe Asperifoliae sunt quibus folia in caulibus alterna, flores monopetali, marginibus quinquepartitis, incisuris aliis profundioribus aliis levioribus, singulis autem floribus quatuor plerumque succedunt semina. R. H. p. 488.

Herbz asperifoliae sunt vel seminibus ad singulos flores quaternis, Perianthio

{ Oblongo integro, foliis maculis albis variis;
Pulmonaria.

{ Breuiore & ad modum floris expanso; seminibus
Asperis & lappaceis, foliis mollibus & graui-
ter odoratis; *Cynoglossum.*

Rugosis, caput viperinum aut galeam referen-
tibus, flore

{ In quinque lacinias totidem folia imitantes
diviso, radicibus

{ Albis, florum laciniis

{ Obtusis & subrotundis, foliis longis
acutis; *Buglossa.*

{ Acutis, foliis brevibus & latioribus;
Borago.

{ Rubris; *Anchusa.*

seu Materia Medica Pars Secunda. 227

* Corniculato ; parte superiore longius ex-
currente, inferiore brevior ; *Ecbium*.

Lævibus Splendentibus & velut politis, flori-
bus

Cylindraceis tubulosis, foliis amplis longis ;
Symphytum.

In quinque laciniis expansis, seminibus du-
ris ; *Lithospermum*.

I. De *Pulmonaria*.

NOta sunt Perianthium oblongum integrum, folia
maculosa. R. Syn. p. 75.

Pulmonaria maculosa Offic. Ger. *Latifolia*
maculosa Park. Italonum ad *Buglossam* accedens
J. B. *Symphytum maculosum* sive *Pulmonaria*
latifolia C. B. *Sage of Jerusalem*. In hortis
colitur. Aprili floret. Usu. Folia. Vires. Pneu-
monica & Cardiaca censetur. Consolidat & glu-
tinat. Usus ejus præcipuus est in Ulceribus Pul-
monum, aliisque eorundem affectibus, Phthisi, ex-
puitione sanguinis, &c. Extrinsecus in vulneribus.
R. H. p. 489.

II. De *Cynoglossa*.

NOta sunt Semina aspera, lappacea, compressa,
extremitatibus acutis, sursum ad sty'um di-
rectis.

A. *Cynoglossa* Offic. *Cynoglossum vulgare* J. B.
Majus vulgare C. B. Ger. Park. *Dounds Tongue*.

Ad vias. Junio floret. *Ufu.* Radix, Folia *Radix.* oblonga est, crassa, extus fusca, intus albicans, saporis fatui mucosi, aliquando subdulcis, saporis graviusculi. *Vires.* Refrigerat, siccatur. *Ufus* in sistendo fluxu alvi, Gonorrhoea, ac Catarrhis exiccandis: Sanguini etiam sistendo: Strumas & Scrophulas sanat, & ad omnis generis ulcera & vulnera conducit. *R. H. p. 490.*

III. De Boragine.

Hujus nota sunt semina rugosa, flores stellati lacinis acutis, apicibus in umbonem acutum caecantibus. *R. H. p. 493.*

A. Borago Offic. Park. Hortensis Ger. Floribus coeruleis & albis *J. B.* Buglossum latifolium, Borago *C. B.* Borrage. In hortis. Junio & Julio floret. *Ufu.* Radix, Herba & flores. *Vires.* Cordialis est à præcipuis, hinc ille versiculus.

Dicio Borrage, gaudia semper ago.

Flores inter quatuor cordiales famulos recensentur. Præparatis tribuunt vim roborandi cor, (& muniendi in febribus pestilentibus, & ictu serpentum aliisque venenis;) lipopsychiam removendi, lætitiā melancholicis excitandi, ac sanguinem depurandi. *R. H.*

IV. De

IV. De Buglosso.

Essus nota sunt semina rugosa, flores in quinque segmenta obtusa seu orbiculata expansi. R. Syn. pag. 75.

1. Buglossum hortense Offic. vulgare *J. B. Park*, Angustifolium majus *C. B.* Buglossa vulgaris *Ger.* Bugloss. In hortis. Junio & Julio floret. *Ufu.* Radix, folia, flores, sunt hi e numero quatuor florum cordialium. *Vires* eadem obtinet quas Borago. Flores scilicet insignem habent usum in Melancholicis & Hypochondriacis affectibus. *R. H.* p. 493.

A. 2. Buglossum sylvestre Offic. sylvestre minus *C. B. Park*, Buglossa sylvestris minor *Ger.* Echi-um Fuchsii seu Borago sylvestris *J. B.* *WIND* Bugloss. Inter legotes. Junio floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Cum præcedente viribus convenit.

V. De Anchusa.

Anchusa ab Echio, Buglossa, aliisque congeneribus radice sanguineo succo differt. *R. H.* pag. 496.

Anchusa Offic. Monspeliaca *J. B.* Puniceis floribus *C. B.* Minor purpurea *Park.* Alcibiadion *Ger.* *Sikanet.* In hortis Botanicorum alitur. Junio floret. *Ufu.* Radix longa, crassa, & lignosa, cortice rubro colore tingente, saporis astringentis. *Vires.* Radix oleo soluta rubro colore tingit.

tingit. Petroleo infusam & illitam ad vulnera recentia & puncturas commendant. R. H.

VI. De Echio.

FLore corniculato seu incurvo & ex angusto principio in latum expanso, superiore parte longius excurrente, inferiore breviori a reliquis *Asterifolius* distinguitur. R. Syn. p. 76.

A. *Echium* Offic. vulgare C. B. J. B. Ger. Park. *Supers Bugiota*. Secus vias & semitas. Junio floret. Ufu. Radix, Herba, Flores. Vires. De hujus viribus nihil certi traditum invenio. R. H. p. 498. Ad Epilepsiam & fervorem radicem commendam præcipit *Wintemb*.

VII. De Lithospermis.

Notæ sunt semen lapideum splendor, flores in quinque segmenta expansi. R. Syn. p. 76.

A. *Lithospermum* sive *Milium Solis* Offic. J. B. *Majus erectum* C. B. *Minus* Ger. Vulgare minus Park. *Gromwell*. In agrorum marginibus & viis publicis. Maio & Junio floret. Ufu. Herba, Semen. Semina sunt rotunda, glabra, splendentia, cinerea, lapidea, lapidis farinacei. Vires. Calculum expellit, Renes abstergit, urinam ciet, partum pellit. *Scbrid*.

De Symphyto.

Floribus cylindraceis pendulis; seminibus ad singulos flores quaternis lucidis ab aliis differt.

R. Syn. p. 77.

A. Symphytum seu Consolida major Offic. C. B. magnum J. B. Majus vulgare Park. Consolida major Ger. Comfrey. In aquis ad rivos & fossas. Maio floret. Ufu. Radix, Herba, Flores. Radix est oblonga, furculosa, crassa, extus nigra, intus alba, laposis subdulcis, mucilaginosi. Fiores. Vulnerarium est celeberrimum: Fluxum alvi vulnerumque sanguinem sistit, & fracturas Ossium consolidat, dolorem Podagræ & Ischiadicum lenit.

L 5

SECTIO

SECTIO DUODECIMA.

De Herbis Verticillatis.

Verticillata dicuntur he plantæ quia
 flosculi eandem articulationem velut verti-
 cilli amplectuntur, foliis interspersis.
 Notæ sunt folia in caule ex aduerso
 bina, flores monopetali, labiati plurimum aut gale-
 ati, semina ad singulos flores quaternæ, quibus flo-
 ris calyx pro vasculo inservit. R. H. p. 508.

Plantæ Verticillatæ sunt vel

Fruticose, hoc est, quarum Superficies perennat,
 flore

Galeato & labiato, seu utrinque labiato,
 Grandi, in spicis laxis & verticillis aliquan-
 tum distantibus compositis, foliis latis
 obtusis; *Salvia*.

Minore, foliis

Oblongis & angustis, florum verticillis

In spicis digestis

Breviores, floribus densius stipatis,
 Habitiores, cum foliis in summa
 Spica; *Stachas*.

Minores & tenuiores seu gracilio-
 res, longis insidentes pediculis
 Spicæ triticeæ æmulas, *Laven-
 dula*.

a b

c d e

Longi-

a b c d e Longiores, è verticillis rarioribus
compositas, foliis virentibus; *Hys-*
sopus.

Ad caulium nodos, foliis intermissis

Major, in magnum fruticem ado-
lescent; *Rosmarinus.*

Minor & humilior; *Satureia.*

Brevibus & latiusculis, florum verticillis
in spicas breves & habitiores digestis,

Villosas, odore suavi sed vehementi;
Marum.

Non villosas, foliis

Latioribus brevibus & viridioribus;

Thymum.

Oblongis incanis & ad margines
crenatis; *Poleium.*

Galea carente, radice reptatrice, humilior,
foliis quernis; *Chamaedry.*

Herbaceæ, hoc est, quarum caules non perennant,
floribus

Quadrupartitis aut quinquupartitis, vix labi-
atis, tubo brevi; foliis

Integris, odore suavi, radice reptatrice, flo-
rum verticillis

In spicas digestis; *Mentha.*

Ad caulium nodos, foliis intermissis;

Palogium.

Lacinjatis, venosis; *Verbena.*

Galeatis & labiatis, seu utrinque labiatis, tubo
a productiore

In capitula squamola congestis in summis
caulibus & ramulis, squamis

Majoribus glabris; *Diellamnus*.

Minoribus,

Elatior, minus odorata, radice perenni; *Origanum*.

Humilior & minor odoratissima, *Majorana*.

In Spicas dispositis

Rariores, è verticillis paulò à se invicem
remotioribus compositas, odore

Suavi, foliis Majoranz; *Ocimum*.

Minus grato, foliis rugosis, floribus
hiantibus; *Horminum*.

Densiores & habiliores, verticillis pro-
xime admotis foliis

Incanis, Urticæ foliorum æmulis, odore
Menthæ; *Nepeta*.

Virentibus.

Elatior, folio crenato; *Betonica*.

Humilior, folio circum oras æquali;
Primella.

Ad caulium nodos è foliorum alis exeun-
tibus

Sessilibus, pediculis brevibus aut nullis,
verticillis

Dense stipatis, multis floribus conge-
stis, foliis incanis, serratis, odore vehe-
mentiore; *Marrubium*.

Minoribus & minus densis,

Foliis Urticæ, odore foetido; *Lamium*.

Flagellis reptatricibus foliis subro-
tundis crenatis, florum galeis re-
flexis; *Chamaecissus*.

Pediculis innitentibus

Oblongis

a } Oblongis, flosculis plures sparsos sustinentibus, foliis & odore Menthræ; *Calamintha.*

} Brevibus, flore multos confertos gestantibus, foliis atroviscentibus & latioribus, odore Citri; *Melissa.*

} Galea carentibus, labiatis, foliis

Integris

} Odoratis, Allium spirantibus

} Elatior, Salvifolia, floribus spicatis, sylvatica; *Scorodonia.*

} Humilior, reptatrix, palustris, foliis Chamædryos; *Scordium.*

} Inodoris, duorum generum caulibus, aliis erectis, qui flores sustinent, aliis supinis & reptantibus, floribus spicatis; *Bayala.*

} Trifidis, facie & odore Pinus; *Chamaepitys.*

De

De Herbis Verticillatis fruticosis.

I. De Salvia.

Notæ sunt flores magni; blanci, in spicis laxi à verticillis aliquantulum distantibus compositis, folia lata, abrupta, rugosa, odor validus & vehementior. R. Hist. pag. 509.

1. Salvia hortensis major Offic. major Ger. C. B. Major vulgaris Park. Latifolia J. B. Common Sage. In hortis. Junio floret. Usus. Folia & Flores. Vires. Diuretica est; Menfes ob crassitatem remoratas ciēt, nimios emendat. Prodest in Paralyfi, Vertigine, Tremore, Catarrhis. Extrinsicus Aphthas oris abstergit. Scbrod.

2. Salvia hortensis minor Offic. minor Ger. Minor aurita & non aurita C. B. Minor auriculata J. B. Minor five pinnata Park. Sage of Germe. In hortis. Junio floret. Usus. Folia & Flores. Vires. Cum priore convenit.

II. De Lavendula.

Notæ sunt flores in Spicas tenuiores, tristicarum æmulas, longis pediculis insidentes congesti. R. H. p. 512.

1. Laven-

seu Materia Medica Pars Secunda. 231

1. *Lavendula* *Offic.* major five vulgaris *Park.* Flore coerulesco & albo *Ger.* *Lavendula latifolia* C. B. *Pseudo-nardus*, quæ vulgò *Spica* *J. B.* *Common Lavender.* In hortis colitur. Julio floret. *Usu.* Herba & flores. *Vires.* Partium est tenuium, cephalica & nervina. *Ulus præcip.* in Catarrhis, Paralyfi, Spasmo, Vertigine, Lethargo, Tremore artuum. In Urina, Mensibus, ac Foetu pessendo, in torminibus ventris flatulentis. Extrinsecus in lixivii capitis ac artuum, in Masticatoriis. *Schrod.*

2. *Spica vulgaris* *Offic.* *Lavendula angustifolia* C. B. *Lavendula minor* five *Spica* *Ger.* *Park.* *Pseudo-nardus* quæ *Lavendula* vulgò *J. B.* *Lavender* *Opth.* In Hispania & Gallia provenit. Junio & Julio floret. *Usu.* Herba. *Vires.* Eadem cum priore. *Præp. Of. Spica.* Uteri motus ac dolores compescit umbilico insertum. *Schrod.*

III. De *Stachade*:

Spica habitioribus pilosis, squamulis imbricatis, ab aliis differt. *R. H.* p. 113.

Stoechas Arabica *Offic.* *Arabica* vulgò dicta *J. B.* *Vulgaris* *Park.* *Purpurea* C. B. Sive *Spica hortulana* *Ger.* *French Lavender.* In Hispania & Gallia provenit. Maio floret. *Usu.* Flores sunt capitula oblonga squamata, ornata flosculis oblongis galactis, & liliatis, saporis subacris, amaricantis, odoris fragrantis & gratiosissimi. Eligenda spica recentes odorata & subumida. *Vires.* Abstergit, attenuat, & aperit. *Ulus præcip.* in assecundis capitis & nervorum, scil. in Vertigine, Apoplexia, Paralyfi, Lethargo: In morbis pecto-

ris idem præstat quod Hyssopus, insuper Urinam & Menstrua ciet, Venenis resistit, affectibus Hypochondriacis succurrit. Extrinsicus in Lotionibus capitis, suffitu, &c. Schrod. Præp. Syr.

IV. De Rosmarino.

Magnitudine sua & statura insigni, floribus ad caulium nodos foliis intermixtis, foliis oblongis, angustis, prona parte candidis, supinâ obscurius virentibus, a congeneribus differt. R. H. p. 515.

Rosmarinus Offic. coronarius Ger. Coronarius fruticosus J. B. Hortensis angustiore folio C. B. Libanotis coronaria sive Rosmarinum vulgare Park. Rosemary. In hortis. Vere floret. Usu. Folia, flores (Anthos dicti) & semen. Vires. Cephalica sunt è præcipuis, Nervina ac etiam Uterina. Ufus præcip. in affectibus Capitis ac Nervorum, Apoplexia, Epilepsia, Paralyti, Vertigine, Caro, &c. Vilum acuant, scetorem anhelitus emendant, Epatis, Lienis, ac Uteri obstructions resolvunt, Ictero ac fluori albo mulierum medentur, Corque confortant. Schrod. Præp.

V. De Hyssopo.

Spicis stirum longis, à verticillis varioribus compositis, floribus versus unam partem spontaneis, segmenta supremæ, quod pro calice est, bifida, & sursum reflexa, foliis virentibus à reliquis distinguitur. R. H. p. 516.

Hyssopus Offic. vulgaris Park. Officinarum cœrulea sive spicata C. B. Vulgaris spicatus angustifolius

seu Materia Medica Pars Secunda. 233

*folius J. B. Arabum Ger. Hyssop. In hortis
seritur. Julio ac Augusto floret. Usu. Herba.
Vires. Attenuat, aperit & abstergit. Usus præcip.
in affectibus Pulmonum tartareis, Tussi, Asthmate,
&c. Sebrod. Præp. Pro Hyssopo V. Epistolas Sal-
masii & Beverovicii.*

VI. De Satureia.

*N*ota ejus sunt Flores galeati & labiati, in spi-
cam digesti, ad caulium nodis foliis intermi-
ssis, Satura minor & humilior. R. M. p. 96.

*Satureia Offe. hortensis Park. Æstiva horten-
sis Ger. Sativa J. B. Hortensis five Cunila fas-
tiva Plinii C. B. Daboyp. In hortis seritur.
Junio floret. Usu. Herba. Vires. Est inter
herbas calidas & acres quæ Urinam & Menses mo-
vent: facultatibus cum Thymo, Serpyllo & Hyf-
sopo convenire aiunt. R. H. p. 518.*

VII. De Maro.

*F*olii Thymi majoribus, capitulis & verticillis
lanuginosis, odoris fragrantia, ab omnibus Ver-
ticillatis distinguuntur. R. H. p. 520.

*Marum Offe. Ger. vulgare Park. Sampsuchus
five Marum mastichen redolens C. B. Clinopodi-
um quibusdam, Mastichina Gallorum J. B. Herb-
Mastich. In hortis colitur. Junio floret. Usu.
Herba. Vires. Mensium probavium sistit, & in
reliquis cum Majorana convenit.*

VIII. De

VIII. De Thymo.

Nota sunt folia brevia & latiuscula, flores in capisula in summis ramulis habitiora & laxa, congesti. R. H. p. 520.

1. Thymus Offic. vulgaris folio tenuiore C. B. Thymum durius Ger. Durius vulgare Park. Vulgare rigidius, folio cinereo J. B. Thyme. In hortis colitur. Junio & Julio floret. Ufu. Herba. Vires. In affectibus Tartareis Pulmonum, ac Artuum, omnia viscera reseat, appetitum excitat. Schrad.

A. 2. Serpyllum Offic. vulgare Ger. J. B. Vulgare minus C. B. Park. Mother of Thyme. In pascuis siccioribus. Junio & Julio floret. Ufu. Herba. Vires. Cum Thymo convenire videtur. Urinam & Menfes movet.

IX. De Polio.

Nota sunt folia oblonga circa margines crenata. R. H. p. 524.

1. Polium montanum Offic. montanum minus Park. Maritimum erectum Monspeliacum C. B. Ger. Monspellianum J. B. Polley Mountain. In Italia & Gallia provenit. Floretestate. Ufu. Herba. Eligenda recentes odoratz. Vires. Urinam & Menfes ciet; Hydropicos & Ictericos juvat; venenatis moribus auxiliatur. R. H. Succedaneum sequentis est.

2. Polium Creticum Offic. angustifolium Creticum C. B. Park. Polley of Candia. In Creta abundat.

ſeu Materia Medica Pars Secunda. 235

abundat. Maio floret. *Uſu.* Herba. *Vires.*
Cum priore viribus convenit. Hæc cum præcedente in Officinis Pharmacopolarum confunditur, & aliud alio venditur, folia enim hujus plantæ ſunt multum minora, ad margines minimè dentata.

X. De Chamædry.

Radice repente, foliis parvis *Quercus* ſimili diſiſura ab aliis diſtinguitur.

Chamædry & Triſſago Offic. Chamædry vulgaris *Park.* Minor *Ger.* Minor repens *C. B.* Vulgò vera exiſtimata *J. B.* *Sermader.* In hortis colitur. Junio floret. *Uſu.* Folia. *Vires.* Tenuium eſt partium: potenter urinam ac ſudores movet. Conſert in Febribus, Scorbuto, Sanguine coagulato, & imprimis in Arthritide, Ictero, & Urina ſuppreſſa. *Schrad.*

De Plantis Verticillatis herbaceis.

XL De Mentha.

Notæ ſunt Flos ſpicatus quadripartitus, calca & labello à ſegmentis lateralibus vix diſcernendis; odor ſuavis; radices reptantes. *R. Synop. p. 72.*

1. *Mentha ſativa* Offic. anguſtiſolia ſpicata *C. B.* *Romana* *Ger.* *Romana anguſtiſolia* five *Cardiaca* *Park.* *Speat. Mnt.* In hortis. Julio floret. *Uſu.*

Ufu. Herba. Vires. Tenuium est partium. *Ufus* præcip. in Ventriculi imbecillitate, cruditate, Singultu, Vomitu, flatibus, ardore, Epatis obstructione, intestinorum dolore, capitis Vertigine, &c. *Schrod. Præp.*

N. B. *Mentha sativa* Ger. Eisdem vires habet, adeoque in defectu substitui poterit.

A. 2. *Mentastrum Offic.* Spicatum folio longiore
candicante 3. B. *Mentha sylvestris* folio longiore
C. B. ~~Wasser-Mint.~~ In pratis humidis sed rarius.
Julio floret. *Usu.* Herba. Easdem vires cum
priori habet.

A. 3. *Mentha aquatica* & *Sisymbrium Offic.*
aquatica rubra Park. *Rotundifolia palustris* sive
aquatica major C. B. *Aquatica* sive *Sisymbrium*
 Ger. 3. B. Water-mint. In humidioribus, Ju-
 lio floret. *Ufu.* Herba.

XII. De Pulegio.

Florum densis verticillis, sapore & odore acris
à Mentha differt. R. Synop. p. 79.

A. 1. *Pulegium regale* Offic. regium Ger. La-
tisclium C. B. Vulgare Park. *Pulegium* J. B.
Penn-Morai. In aquosis. Junio floret. *Ufu*.
Herba. *Vires*. *Ufus* præcip. in Mensibus cien-
dis, fluore albo, Foetu ejiciendo, Nauseam ac tor-
mina Ventris discutit, calculum & Urinam pellit,
Ictero ac Hydropi medetur. *Scrold*.

3. *Pulegium cervinum* *Offic.* angustifolium *Ger.*
C. B. Angustifolium five cervinum *Park.* *Cer-*
vinum angustifolium *J. B.* Hart Penny-Royal.
In hortis sed rarius. Junio floret. *Ufus.* Herba.
Vires. Eisdem vires habet cum priore sed effica-
ciores. A. 3.

A. 3.

sen Materia Medica Pars Secunda. 237

A. 3. Calamintha palustris Offic. aquatica Ger. Arvensis verticillata C. B. Mentha arvensis verticillata hirsuta J. B. Arvensis verticillata sive aquatica Belgarum Lobelio Park. Water Calamint. In locis humidis. Julio floret. Usu. Herba. Vires. Cum prioribus viribus convenit.

XIII. De Verbena.

A Congeneribus differt foliis rugosis, laciniatis & floribus in spicis longissimis angustis, nullis intermissis foliis. R. Synop. p. 79.

A. Verbena Offic. communis Ger. Communis flore coeruleo C. B. Vulgaris J. B. Mas sive recta & vulgaris Park. Herbain. In arvis & campis. Aestate floret. Usu. Radix, Herba. Vires. Cephalica, Alexipharmaca & Vulneraria est.

XIV. De Dictamno.

Foliis valde tomentosis & incanis, atque capitulorum squammis majoribus à reliquis differt. R. H. p. 537.

Dictamnus Creticus Offic. C. B. Park. Cretica sive vera J. B. Dictamnium Creticum Ger. Dittany of Candy. In Creta crescit. Julio floret. Usu. Folia eligenda valde tomentosa, recentia, odorata. Vires. Uterina imprimis est herba ac Alexipharmaca. Usus præcip. in obstructis Menstruis, in partu accelerando, in lictibus venenatis, in spiculis extrahendis. Schrod.

XV. De

XV. De Majorana & Origano.

Nota sunt flores in capitula squamosa congesti in summis caulibus & ramulis, capitulus & squamis minoribus quam in Dihammo, foliaque minus tomentosa & incana. R. H. p. 538.

1. Majorana & Sampsucum Offic. major Ger. Vulgaris C. B. Vulgaris æstiva Park. Majori folio & semine nota F. B. Floret Majoran. In hortis. Julio floret. Usus. Herba, Semen. Vires. Cephalica & Uterina est. Usus præcip. in affectibus capitis ac nervorum, hinc & Uteri & Ventriculi: ciet Menfes (in pessario;) Confortat Cerebrum ejusque status discutit. Schrad. Præp.

A. 2. Origanum Offic. vulgare spontaneum F. B. Anglicum Ger. Sylvestre, Onila bubula Plinii C. B. Majorana sylvestris Park. Idem Majoran. In dumetis. Julio floret. Usus. Herba. Vires. Aperit, abstergit. Usus præcip. in obstructione pulmonum, Hepatis ac Uteri, & in Tussi, Asthmate, & Ictero; auget lac, &c. Schrad.

3. Origanum Creticum Offic. Ger. F. B. Onites C. B. Onites Matthioli Park. Origan. In Creta Insula. Junio floret. Usus. Flores sunt capitula, squamata, oblonga, colore fusca, sapore acerrimo, odore aromatico jucundo. Eligenda spicæ recentes odoratæ. Vires. Usus præcip. in obstructione Pulmonum Epatis, ac Uteri.

N. B. In Officinis nostris opisthata Origani Cretici & vulgaris non distinguuntur, ergo ubi Medici præscribunt Flor. Origani, intellige Origani Cretici, & quando præscribunt Herbam, intellige Vulgaris, nam folia seu herba Origani Cretici nunquam in Officinis reperiuntur.

XVI. De Ocymo.

NOta sunt folia Majorana, odor suavis Citri
vel Caryophylli, flores in spicas laxas & Versi-
cillis varioribus compositas digesti. R. H. p. 540.

1. Ocimum Citratum & Basilicum Offic. medi-
um citratum Ger. Vulgatus C. B. Medium vul-
gatus & nigrum J. B. Vulgare majus Park. Com-
mon Basil. In hortis seritur. Junio floret. Ufu.
Herba, Semen. Vires. Expurgat Pulmones, Men-
ses movet.

2. Ocimum caryophyllatum Offic. minimum.
C. B. J. B. Vulgare minus Park. Minus Garyo-
phyllatum Ger. Bush-Basil. In hortis, Junio
floret. Ufu. Semen.

XVII. De Hormino.

NOta sunt flores in spicis longis & laxis, folia
rugosa, odor satis urbens. R. H. p. 542.

1. Horminum hortense & Sclarza Offic. lativum
vulgare sive Sclarza Park. Sclarza dictum C. B.
Gallitrichum lativum J. B. Sive Horminum Ger.
Garden Clary. In hortis. Junio & Julio floret.
Ufu. Folia. Vires. Calf. & siccatur, abstergit
& attenuat.

2. Horminum sylvestre Offic. Ger. sylvestre La-
vendulæ flore C. B. Park. Gallitrichis affine Maru,
si non genus aliquod, Sclarza Hispanica J. B.
Wild & larp. In glareosis. Junio floret. Ufu.
Folia sed rarius.

XVIII. De

XVIII. De Nepeta.

Foliis Urtice incanis, odore Menthae graviora, floribus in spicas habitiores digestis à congeneribus differt. R. Synop. p. 80.

A. Nepeta Offic. major vulgaris Park. Mentha felina sive Cattaria Ger. Cattaria J. B. Cattaria vulgaris & major C. B. Rep. Ad Sepes non raro. Junio & Julio floret. Usu. Herba. Vires. Partium est tenuium. Usus præcip. in Morbis Uterinis (scil. obstruct.) sterilitate, foetu pellendo, tum quoque in tartaro Pulmonum incidendo, &c. Schrod.

XIX. De Betonica.

Notæ sunt flores in spicas habitiores digesti; caules non ramosi, folia crenata. R. Synop. p. 80.

A. Betonica Offic. Ger. purpurea C. B. Vulgaris purpurea J. B. Vulgarior flore purpureo Park. Wood. Betony. In sylvis & dumetis. Julio floret. Usu. Folia, & Flores. Vires. Cephalica, Epatica, Splenetica, Thoracica, Uterina, necnon Vulneraria, Arthritica, & demum Diuretica est. Schrod. Præp. Aqu. Conf. Syr. V. Plura apud Hamelbergium in Commentar. Anton. Musa de Herba Betonica.

XX. De

XX. De Prunella.

SPICIS brevibus habitioribus cum Betonica convenit, parvitate & humilitate sua, foliisque circumcras aequalibus & non crenatis ab eadem differt. R. Synop. p. 81.

A. Prunella Offic. Ger. vulgaris Park. Flore minore vulgaris J. B. Brunella major folio non dissecto C. B. Self-heal. In pascuis. Junio & Julio floret. Usu. Herba, Flores. Vires. Facultatibus cum Bugula convenit.

XXI. De Marrubio.

NOta sunt flores in verticillis densis & calycibus striatis segmentis acutis seu spinosis circa caulium nodos, totius plantae canities, odor vobemens & gravis; folia obtusa, serrata, rugosa. R. Synop. p. 81.

A. Marrubium album, & Prassium album. Offic. album Ger. J. B. Album vulgare C. B. Park. White Horehound. Ad vias publicas. Junio floret. Usu. Herba. Vires. Calf. & sicc. Usus praecip. in obstructione Pulmonum, Epatis, Lienis, Uteri, adeoque in Phthisi, in expuitione sanguinolenta, in partu difficili, Lochiisque remoratis, in Ictero. Schrod. Praep. Syr.

XXII. De Lamio.

Floribus in verticillis ad caulium nodos, foliis Urtica; Seminibus majusculis, & calycibus brevibus, petalis maturitate illico deciduentibus & odore fetido ab aliis differt. R. Synop. p. 82.

A. 1. Lamium album & Urtica mortua Offic. album Ger. Album, non foetens, folio oblongo C. B. Vulgare album, five Archangelica flore albo Park. Galeopsis five Urtica inera, floribus albis J. B. White Archangel. Ad sepes. Aprili & Maio floret. Usu. Herba, Flores. Vires. Ad fluorem album & ad Scrophulas specificè celebratur.

A. 2. Lamium rubrum Offic. Ger. vulgare folio subrotundo, flore rubro Park. Purpureum foetidum folio subrotundo, five Galeopsis Dioscoridis C. B. Galeopsis five Urtica inera, folio & flore minore J. B. Red Archangel. Ad sepes. Primo vere floret. Usu. Flores. Vires. Ad Dysenteriam commendatur.

XXIII. De Chamæcisso.

Folius subrotundis, pappis repensibus, odore fetido, florum labio superiore bifido & reflexo ab aliis distinguitur. R. Synop. p. 83.

A. Hedera terrestris & Chamæcissus Offic. terrestris Ger. Terrestris vulgaris C. B. Park. Chamæcissus five Hedera terrestris J. B. Ground Ivy. Ad sepes. Aprili floret. Usu. Herba. Vires. Vulneraria est. Usus creberrimi in tarta-

seu Materia Medica Pars Secunda. 243

io, tam pulmonum quàm Renum, aliarumque partium, incidendo, resolvendo, adeoque confert obstructionibus inde natis, & Ictero, &c. *Schrod. Præp. Syr.*

XXIV. De Calamintha.

A. *Calamintha vulgaris seu montana* Offic. vulgaris *Park.* *Vulgaris* Officinarum *Ger.* *Vulgaris* vel *Officinaria* Germaniæ *C. B.* *Flore magno vulgaris* *J. B.* *Calaminth.* In viis publicis sed rarius. Junio floret. *Usu.* *Herba.* *Vires.* Stomachica ac Uterina est imprimis: Menses ciet, Forum efficit, Urinam movet. Tussi medetur, Hepar refert. *Schrod.* *N. B.* Huic succedaneum est, & pro vero Muliereulis Botanopolis Londinensibus venditur *Calamintha flore minori*, odore *Pulegis* *J. B.*

XXV. De Melissa.

F *Oliis atrovirentibus, odore Citri, floribus in uno pedicelo & cujusque folii sinu egresso pluribus confertis, & reliquis distinguuntur.* *R. H. p. 570.*

Melissa Offic. *Ger.* *Vulgaris* *Park.* *Hortensis* *C. B.* *Vulgaris* odore *Citri* *J. B.* *Basilica.* In hortis colitur. Junio floret. *Usu.* *Herba.* *Flores.* *Vires.* *Ullus* magni est in affectibus Cephalicis, Cardiacis, Uterinis, Stomachicis; adeoque in Melancholia, in somnis turbulentis, Paralyfi, Apoplexia, Epilepsia, Vertigine, Lipothymia, cruditate ventriculi, remoratis Mensibus, ac Lochiis puerperarum, suffocationeque Uteri,

M. 2

emendat

emendat insuper foetorem anhelitus, &c. *Schrod. Prap.*

XXVI. De Ballote.

O Dore fetido *Lamium* refert, à quo differt, floribus in singulis pediculis & singulis foliorum aggregis pluribus confectis, calycibus minus parvis & longioribus. *R. Synop. p. 84.*

A. Marrubium nigrum Offic. Ger. Nigrum five *Ballote* *J. B. Nigrum foetidum Ballote dictum Park. Nigrum foetidum, Ballote Dioscoridis C. B. Black Dogehound.* Ad sepes. Junio floret. *Usu.* Herba sed rarius. *Vires.* Remedium est in Hypochondriacis & Hystericis affectibus. *D. Bowle.*

XXVII. De Chamapity.

Foliis *Pineorum* amulis, odore resinoso, floribus galea seu labio superiore carentibus, à reliquis differt. *R. Synop. p. 84.*

A. Chamapitya & Iva arthritica Offic. Mas Ger. Vulgaris Park. Lutea vulgaris seu folio trisido C. B. Vulgaris odorata flore luteo J. B. Sound-Pine. In agris arenosis sed rarius. Junio floret. *Usu.* Herba. *Vires.* Nervosum genus roborat, Diuretica est & emmenagoga, confert in Arthriticis doloribus. *Schrod.*

XXVIII. De Bugula.

NOta ſunt flores galea carentes, caules diuim ge-
nerum, alii teretes & repentes, alii quadrati &
erecti, flores ſuſtinentes in ſpicam laxam diſpoſitos.
R. Synop. p. 84.

A. Bugula & Conſolida media Offic. Bugula
Ger. Vulgaris flore caruleo Park Conſolida
media pratensis carulea C. B. Media, quibuſdam
Bugula J. B. Bugla. In ſylvis & pratis humidis.
Maio floret. Uſu. Herba. Vires. Vulneraria
eſt inſignia.

XXIX. De Scorodonia.

ODore Alſii & Salvia foliis, quodque ſlos galea
careat, ab aliis diſtinguitur. R. Synop. p. 85.

A. Salvia ſylveſtris & Scorodonia Offic. Scoro-
donia five Salvia agreſtis Ger. Scordium alterum
five Salvia agreſtis C. B. Scorodonia five Scordi-
um alterum quibuſdam, & Salvia agreſtis Park
Scordotis five Scordium foliis Salvia J. B. Wood-
Wage. In ſylvis & dumetis. Junio floret. Uſu.
Herba. Vires. Vulneraria eſt & præcipuis, Men-
ſes & Urinam ciet. R. H. p. 376.

XXX. De Scordio.

O Dore Allii, foliis & facie Chamaedryos, loca palustri & reptatu suo, quodque flor galea creat, ab aliis distinguitur. R. Synop. p. 85.

A. Scordium Offic. Ger. C. B. 3. B. legitimum Park. Water Germander. In palustribus sed rarius. Junio floret. Usa. Herba. Viris. Alexipharmacum ac sudorificum est; Usus præcip. in Peste, Pestilentialibusque morbis, Febris malignis (tàm præservando quàm curando) in obstructionibus Epatis ac Lienis, in Pulmonibus putulentis ac mucilagine repletis, Lumbricos necat, extrinsecus mundificat vulnera & ulcera, lenit dolores Podagricos. Sebod. Præp. Ag. Comp. Elect.

SECTION

SECTIO DECIMA TERTIA.

De Herbis semine nudo Polyspermis, hoc est, In quibus singulis floribus plura quatuor succedunt semina, nullo certo aut definito numero.

PRO Seminibus nudis cum Reverendissimo & Doctissimo, D. Raio, habeo quacunque folliculos aut tegmina privata sponte non exiunt.

Herba semine nudo Polyspermæ sunt vel flore

Perianthio tecto,

Triphylo, flore

{ Tripetalo aquaticæ foliis Plantagineis;

Plantago aquatica

{ Polypetalo, calice

Cum flore deciduo, foliis integris subrotundis, radicibus tuberosis, perennis, flore flavo; Cbelidmium minus.

{ A flore superstitie, foliis tripartito divisis, floribus cœruleis; Hepatica nobilis.

{ Pentaphyllo, unâ cum flore deciduo, seminibus in globulum congestis, flore pentapetalo; Ranunculus.

{ Octaphyllo, seminibus in rotulæ aut caseoli formam circumactis, foliis

M 4

Integris

a b

Integris

Subrotundis ; *Malva*.Angulosis & incanis ; *Aster*.Dissectis aut laciniatis ; *Alcea*.

Decaphyllo seu in decem segmenta diviso, seminibus

Caudatis aut plumosis, foliis pennatis, radice aromatica ; *Caryophyllata*.

Nudis, absque ullis appendicibus, foliis venosis,

Digitatis in eodem pediculo

Ternis, seminibus pulpæ molli esculentæ innascentibus ; *Fragaria*.

Quinis aut septenis, flore

Pentapetalo ; *Pentaphyllum*.Tetrapetalo ; *Tormentilla*.Pinnatis incanis aut tomentosis, reptatrix ; *Argentina*.

Absque perianthio aut nudo, polyphylo, caule indeterminato foliato, speciosum florum thyrsum proferente, foliis pinnatis, radicibus

Tuberosis, bulbillis ab extremis fibrarum filamentis dependentibus, seminibus in circulum dispositis ; *Filipendula*.Fibrosis, seminibus incurvis, in globulum congestis ; *Ulmaria*.

L. De Chelidonio.

Calyce triphylo cum flore polypetalo luteo deciduo;
& foliis integris subrotundis à congeneribus
differt. R. Synop. p. 86.

A. Chelidonium minus Offic. Ger. Park. Che-
lidonia rotundifolia minor C. B. Scrophularia mi-
nor, sive Chelidonium minus vulgò dictum J. B.
Pile-wort. In pratis. Martio & Aprili floret.
Ufu. Radix, Herba. Vires. Spleneticum est.
Ufus præcipui in Ictero, Scorbuto, Hemorrhoi-
dum fluore, Scrophulis & Strumis. Extrinsicus spe-
cifice mariscas seu hicos ani curat, dentiumque
putredini maximopere subvenit. Schrod.

II. De Hepatica nobili.

Calyce triphylo non deciduo, foliis trifidis ab aliis
differt.

Trifolium aureum & Hepatica nobilis Offic. He-
paticum flore simplici C. B. Hepaticum, sive
Trinitatis herba flore coeruleo J. B. Hepatica no-
bilis sive trifolia Park. Hepaticum trifolium Ger.
Roble Lthet-wort. In hortis. Vere floret. Ufu.
Folia. Vires. Vulneraria à Recentioribus Med-
cis censetur.

M. s. III. De

III. De Ranunculo.

NOtae sunt flores pentaphylli una cum calyce pentaphyllo deciduo, semina unicuique plurima succedentia in globulum congesta. R. Synop. p. 86.

A. Ranunculus Offic. pratensis repens Park. Pratensis repens hirsutus C. B. Pratensis etiamque hortensis Ger. Repens flore luteo simplici J. B. Crowfoot. In pratis Maio floret. Ufu. Herba. Vires. Hic Ranunculus innocuus est, & cum Oleribus saepe decoquitur mense Aprili.

IV. De Malva.

NOtae sunt Flores monopetali pentapetaloides, calyx geminus, exterior in tres, interior in quinque lacinias divisus, folia integra subrotunda, semina in rotula aut cascoli formam circumacta, R. Synop. p. 88.

A. 1. Malva vulgaris Offic. Park. Sylvestris. Ger. Sylvestris folio sinuato C. B. Vulgaris flore majore, folio sinuato J. B. Common Mallow. Ad sepes. Junio floret. Ufu. Radix, Folia, Flores, Semen. Vires. Humectat, emollit, lenit dolores, laxat alvum, urinae acrimoniam mitigat. Inter quinque herbas emollientes enumeratur.

2. Malva arborea Offic. hortensis Ger. Rosea folio subrotundo C. B. Rosea five hortensis J. B. Molyhocks. In hortis. Junio floret. Ufu. Folia, Flores. Vires. Humectat, minus tamen quam vulgaris Malva, Ufus precip. in tonsillarum morbis, Oris

ſeu Materia Medica Pars Secunda. 251

Oris putredine, in-fluxu Menſtruorum &c. Schrad.
Vide plura apud Joan. Dan. Horſtium de Malvâ
arboſcente cum replicatione adverſus Auguſtini
Thomæ querimoniam.

V. De Althea.

Folio productiore minusque rotundo, molliore &
magis incano, locoque natali à Malva differt.
R. Synop. p. 89.

A. Althæa, Biſmalva, & Ibiſcus Offic. vulgaris
Park. Dioſcoridis & Plinii C.B. Althæa, Ibiſcus
Ger. Siye Biſmalva J.B. ~~Marſh~~ mallow. In
paluſtribus maritimis. Junio floret. Uſu. Radix.
Herba, Semen. Vires. Emollit, laxat, diſcutit,
dolores lenit, tum res maturat, acrimoniam Urinæ
mitigat & corrigit; Uſus præcip. in affectibus
Veficæ, &c. Schrad. Inter quinque herbas emolli-
centes numeratur. Prep.

VI. De Alcea.

Foliorum laciniatis à Malva differt. R. Synop.
pag. 89.

A. Alcea Offic. vulgaris J.B. Vulgaris major
C.B. Vulgaris ſive Malva verbenacea Park.
Malva verbenacea Ger. ~~Herbain~~ Mallow. In
ſepibus. Eſtate floret. Uſu. Herba. Vires.
Cum Malva viribus convenit.

VII. De

VII. De Caryophyllata.

Seminibus caudatis, foliis pinnatis, radice aromatica à congeneribus differt. R. Synop. p. 89.

A. Caryophyllata Offic. Ger. Vulgaris C. B. Park. Vulgaris flore parvo luteo J. B. Ebens. Ad lepes. Maio, & Junio floret. Ufu. Radix, Herba. Vires. Cephalica ac Cardiaca est. Ufus præcipui interne in Catarrhis exsiccandis, sanguine coagulato resolvendo. Schrod.

VIII. De Fragaria.

Nota sunt Folia venosa in singulis pediculis terrena; Fructus molli esculentia pulpâ constans, seminibus exterius adnascantibus, odore fragranti; cauliculi rectarices. R. Synop. pag. 89.

A. Fragaria Offic. Ger. vulgaris C. B. Park. Ferens fraga alba & rubra J. B. Strawberry. In sylvis & dumetis. Maio floret. Ufu. Folia, Fructus. Vires. Herba diuretica est ususque crebri in Ictero, Gargarismis, Balneis & cataplasmaris, &c. Fructus. i. e. Fraga Offic. Refrig. & humect. Splenetica sunt ac Nephritica, Venenis resistunt. Schrod.

IX. De Pentaphyllo.

Foliis venosis, in singulis pediculis quinis, flore pentapetalo à congeneribus differt. R. Synop. p. 90.

A.

Seu Materia Medica Pars Secunda. 253

A. Pentaphyllum, & Quinquefolium Offic. vulgatissimum Park. Sive Quinquefolium vulgare repens J. B. Quinquefolium vulgare Ger. Majus repens C. B. Cinquefoil or Five-fingers. Ad semitas. Estate floret. Ufu. Radix, Herba. Vires. Vulnérarium est & astringens. Sistit fluxus alvi, & hæmorrhoidum, nariumque hæmorrhagiam. Utile est in expuitione sanguinis & tussi. Prodesse dicitur & in Calculo & erosione Renum, in hernia & febribus, &c. Schrod.

X. De Argentina.

Foliis pinnatis à reliquis differt.

A. Argentina & Potentilla Offic. Argentina Ger. Potentilla C. B. Park. Seu Argentina J. B. Wild-Tansie. In locis aquosis Junio floret. Ufu. Herba. Vires. Ut genere sic viribus cum Fragaria, Pentaphyllo & Tormentilla convenit. R. H. p. 617.

XI. De Tormentilla.

Foliis septenis in eodem pediculo, flore tetrapetalo à reliquis differt.

A. Tormentilla Offic. Ger. J. B. vulgaris Park. Sylvestris C. B. Tormentil. In pascuis. Junio floret. Ufu. Radix, Herba. Radix dura, nodosa, crassa, in obliquum acta, fibrosa, colore rubente, sapore astringente. Vires. Siccatur & astringit; hinc in fluxionibus quibuscunque alvi, uteri, &c. exhibetur, præterea diaphoretica est, & alexipharmaca; unde & omnibus medicamentis quæ adversus

adversus venena, pestem, variolas & morbillos aliove morbos malignos componuntur adhibenda, praesertim si cum fluxu alvi conjuncti sint. *R. Hist.* p. 618.

XII. De Plantagine aquatica.

Foliis Plantagineis, flore trigonato. Et loco natali ab aliis differt.

A. *Plantago aquatica* Offic. *3. B. aquatica latifolia* C.B. *Aquatica major* Ger. *Park. Water-Plantain.* In aquosis. Junio floret. *Ufu.* Radix. *Vires.* Refrigerare & ficcare dicitur.

XIII. De Filipendula.

Nota sunt Flores polyptali, radices tuberosae, glandulis oblongis ab extremis fibrarum filamentis pendulis, semina in circulo disposita. *R. Synop.* p. 92.

A. *Filipendula* Offic. *3. B. Ger. Vulgaris* Park. *Vulgaris an Molon* Plin. *C. B. Droywort.* In pratis & pascuis. Junio floret. *Ufu.* Radix, Herba. *Vires.* Diuretica est. *Ufus* percip. est in tartarea mucilagine Pulmonum, Renum ac Articulorum, in Colica flatulenta, in albo mulierum profluvio, &c. *Sebrad.*

XIV. De

XIV. De Ulmaria.

A Filipedula differt radicibus fibrosis, magnitudine qua illam excellit & seminibus intortis in globulum congestis. R. Synop. p. 93.

A. Ulmaria, & Regina prati Offe. Ulmaria
3. B. Vulgaris Park. Regina prati Ger. Barba
capri, floribus compactis C. B. Meadow-sweet.
In pratis humidis. Julio floret. Ufu. Herba Vires.
Sudorifica & alexipharmaca est, convenit in fluxibus
omnis generis, in Diarrhoea, Dysenteria, fluxu
Mensruo, necnon in expuitione Sanguinis, resistit
Pesti. Schrod.

SECTION

SECTIO DECIMA QUARTA.

De Herbis Pomiferis.

Pomiferas voco que fructus plantarum omnium maximos producunt cortice crasso testos, flores nudos, monopetalos, margine quinque-partito, summo fructui insidentes. R. Hist. p. 637.

Herbz Pomiferz sunt vel carne seu pulpâ

Dulci vel insipida, semine

Anguloso, flore specioso, caulibus lignosis;
Contrayerva.

Thyrcoide, duobus in summitate eminentibus angulis velut cornuto, flore albo; *Cucurbita.*

Ad margines aquali absque eminentiis

Magno, lato, rhomboide,

Albo, lineâ circa margines elatâ cincto, fructu maximo; *Pepo.*

Nigro, nulla in margine elatâ lineâ, in medulla fungosa, aut rubente pulpa latitante; *Citrullus.*

Minore, semine per maturitatem

Albo

ſeu Materia Medica Pars Secunda. 257

a { Albo, anguſto, oblongo, fructu majore,
 { Equali, tuberculis non exalperato,
 { Moſchum redolente, carne delicata;
 { *Melo.*
 { Tuberculis ſpinofis bullato, carne ma-
 { gis inſipida & aquea; *Cucumis.*
 { Nigro aut pullo, minore & breviorẽ,
 { fructu itidem minore undique hiſpido;
 { Olive figurã, pulpa purgatrice; *Cucu-*
 { *mis afinum.*
 { Amara pulpã intus fungoſã leviffima, ſemine
 { parvo albo duro; *Colocynthis.*

I. De Granadilla ſeu Contrayerva.

Seminibus parvis, pomorum nucleis minoribus, baſi
 cava in acutum deſinentibus, ſuperficie granulata,
 aut quaſi cavia impreſſis punctis axaſperata, floribus
 vel ex decem vel quinque petalis ad ungues junctis,
 duplici radiata corona, quinque ſtaminibus apicula-
 tis & columella in tria clavata capitulo deſinente
 conſtructis, à reliquis differt. Flo. Ludg. Bat. Ro.
 p. 162.

Drakena & *Contrayerva* Offic. *Drakena* radix
Ger. J. B. Contrayerva radix *ejuſd.* *Contrayerva*
Hiſpanorum ſive *Drakena* radix *Cluſii Park.* Cy-
 perus longus odoratus & inodorus *Peruanus C. B.*
Clematis paſſionalis folio biſido H. Ox. Flori paſ-
 ſionis ſive *Granadillæ* affinis *Coanenepilli* ſive *Con-*
trayerva Hernand. *Ferrum equinum volubile*
Munting. *Counter-Poyſon.* Ex *Perua* ad nos ad-
 fertur. *Uſu.* Radix oblonga, nodola, fibroſa, foris
 ruſſa,

258 PHYTOLOGIA

ruffa, intus pallida, faporis astringentis, odoris aromatici, *Vires.* Calda, aromatica, & Alexipharmaca est, incidit, leviter astringit, unde Cor confortat & corroborat, Venena expellit, noxia repellit, Febres omnes tollit, &c.

II. De Cucurbita.

Nota sunt semen thyreoides, duobus in summis latere emittentibus angulis velut cornutum, flor albus, cortex fructus durus & quasi ligneus. R. H. p. 638.

Cucurbita Offic. lagenaria Ger. Major Park, Major sessilis, flore albo C. B. Latior, folio molli, flore albo J. B. The Gourd. In hortis sed rarius. Junio floret. *Ufu.* Semen recensetur in numero quatuor frigidorum majorum. *Vires.* Sitim sedat, urinam ciet & ventrem movet, semen genitale minuit & Veneris appetentiam extinguit; preterea convenit viribus cum Cucumere. R. H. p. 639.

III. De Pepone.

A Reliquis distinguitur totius planta magnitudine, semine rhomboide, linea circa marginem elata cincta. R. H. p. 639.

Pepo Offic. vulgaris. R. H. Major Ger. Cucurbita foliis asperis, sive Zuccha flore luteo J. B. Major rotunda, flore luteo, folio aspero C. B. Belaschora H. M. Pers. 1. p. 1. T. 1. Common Dymption or Melon. In hortis in sinetis feritur. Junio floret. *Ufu.* In Culinis Fructus, in Officinis Semen, sed raro in usu occurrit. *Vires.* Convenit viribus cum Cucumere.

IV. De

IV. De Colocynthide.

Semina alba parva, dura, in pulpa fungosa amara latitante, à reliquis differt.

Colocynthis Offic. Ger. *J. B. vulgaris* Park. Fructu rotundo minor C. B. Coloquintida. Ex Alepo adfertur. *Uſa.* Fructus. *Vires.* Pevitiam craſſam ac glutinofam ex profundioribus & remotioribus partibus expungat, at ex Cerebro, Nervis, articulis, pulmonibus. Unde commendatur & cum ſuccellu exhibetur in Cephalalgia, Hemicrania inveterata, Apopleſia, Epilepſia, Vertigine, Aſthmate, Tuſſi, Dyſpnoea, Morbis Articularibus frigidis, dolore Colico flatulento, Hydropo, &c. R. H. p. 643.

V. De Citrullo.

Ejus nota ſunt ſemina rhomboida, nulla in margine clara linea, in carne ſeu pulpa rubente latitante, colore nigricante. R. H. p. 643.

Citrullus Offic. Ger. folio Colocynthidis ſectis, ſemine nigro. Quibuſdam Anguria *J. B.* Anguria Citrullus dicta C. B. Sive Citrullus vulgarior Park. Citrulus. In hortis ſed rarius. *Uſu.* Semen, E numero quatuor frigidorum majorum eſt. *Vires.* Cum Cucurbita, Cucumere & Melone temperamento & viribus omnino convenit.

VI. De Melone. VI

Semine albo, angusto, oblongo, cum Cucumere convenit; fructu majore, non spinoso, Moschum redolente, carne delicata ab eodem differt. R. Hist. p. 644.

Melo Offic. Ger. Park. *J. B.* vulgaris C. B. *Apus-Melon.* In hortis. Junio floret. *Usu.* Semen. Est e quatuor seminibus majoribus frigidis. *Viras.* Epaticum est & Nephriticum, capropter confert Tussi, Phthisi & Febris, medetur Stranguriz, Urinæ ardorem, sitimque sedat, &c. Vide & reliqua semina frigida majora, cum quibus in omnibus convenit. *Schrod.*

VII. De Cucumere,

Nota sunt Fructus tuberculis spinosis bullati, semina pulpa humidâ copiosâ, gelatina emullâ, contenta. R. H. p. 645.

Cucumis hortensis Offic. lativus Park. *Vulgaris* Ger. *Sativus vulgaris* C. B. *Vulgaris viridis & albus* J. B. *Cucumber.* In hortis frequens feritur. Junio floret. *Usu.* Fructus. Semen, e numero quatuor frigidorum majorum est. *Viras.* Refrig. abstergit, aperit, Urinam ducit, Ulus creberrimi est in emulsionibus Antipleuriticis, Antinephriticis, &c. *Schrod.*

VIII. De

VIII. De Cucumere sylvestri seu Asinino.

Fructus parvis undique hispido. Olio figur. 2. f. a.
mine nigra quod per maturitatem cum impetu
ejaculatur, pulpa purgatrix ab aliis distinguitur.

Cucumis sylvestris, & asininus Offic. J. B. asini-
nus Ger. Sylvestris asininus dictus C. B. Agrestis
five asininus Park. Guarerva-oba five Cucumer
asininus Pisin. **Ubi** Cucumder. In hortis non
infrequens. Junio floret. **Ufu.** Fructus. **Præp.**
Elaterium Offic. Est Fructuum maturorum succus
inspissatus, lubricus, viscosus, vel sponte, vel levi
compressione emissus, coloris fusci, saporis acris,
amaricantis, nauseosi, odoris virosi. **Viros.** Pur-
gat pituitam serosolque humores vomitu & deje-
ctione, movet menses, fortiusque interimit. **Sylv.**
& Sebred.

SECTIO

SECTIO DECIMA QUINTA

De Herbis Bacciferis.

Bacca voco fructus herbarum quascunque membrana tenuiore cystalis, pericarpio sanguispa intus per maturitatem humida aut molli semina ambiente, cisdemque inermata. R. Synod. p. 94.

Herbz Baccifere simplicibus acinis sunt vel

in racemis dispositis, scandentes

- Capreolis, cauliculis,
- Spinosis
- Foliis Tami levibus; *Salsaparilla.*
- Foliis Plantagineis; *China.*
- Non spinosis, foliis vitigineis; *Bryonia.*
- Cauliculis volubilibus, foliis Convolvuli; *Ta-*

Magis sparsis, foliis

Lterioribus

Laticribus & majoribus,

Nervosis,

Empo

Cum lingula seu folio secundario in medio folio; *Hypoglossum*.

Fructu solo seu bacca, & medio folio enata, foliis

Majoribus & laticribus non spinosis; *Laurus Alexandrina*.

Minoribus, myrti amulis, in mucro nem spinosum & pungentem ex- euntibus; *Rosa*.

In caulibus fructus gerentes, flore

Cylindroide oblongo, elatior, radice nodosa; *Polygonatum*.

Campaniformi, humilior foliis binis ternisve; *Lilium convallium*.

Minus nervosis, seu paucioribus nervis conspicuis, & mollioribus, fructu

Nudo

Acaulis, pomis magno, radice grandi; *Mandragora*.

Cauliferæ

Monococcos & tetraphyllos; *Herba Paris*.

Baccis pluribus, flore bellato in quinque aut sex segmenta acuta partito & expanso, fructu

Magno

Siccis, foliis integris; *Capsicum*.

Succulentis, foliis pinnatis; *Pe-*

Minora

Caulis

a

b

{ Caule perenni, foliis Capfici ;
Dulcamara.

{ Caule annuo, fructu in racemu-
 lis minore ; *Solanum.*

Occultato, calycibus florum in vesicas
 excrescentibus, Solani foliis & flore,
 fructu rubro majore, Cerasi amulo ;
Alkekengi.

Tenuissimis & capillaceis, turionibus esculen-
 tis ; *Asparagus.*

Ad hoc etiam genus retulimus Capficum ob con-
 venientiam cum Solano in partibus precipuis,
 quamvis nonnulli fortasse baccæ descriptionem
 huic plantæ minimè convenire obijciunt. R. H.
 p. 653.

I. De Salsaparilla.

CApræolis cum *Bryonia alba* convenit, foliorum
 forma cum nigra, caulibus spinosis ab utroque
 differt. R. H. p. 655.

Sarsaparilla Offic. *Smilax aspera* Peruviana
Park. *Aspera Peruviana* sive *Salsaparilla* C. B.
Peruviana Salsaparilla Ger. Viticulis asperis Vir-
 giniana, folio hederaceo leni, Zarza nobilissima
P. P. Tab. 3. *Sarsa-parilla* Brasiliensibus Juape-
 canga *Mercy.* Mecapatli seu Zarzaparilla *Hernand.*
 An Cari-villandi *H. M. Para. 7. p. 39. T. 31?*
Smilaci affinis Salsaparilla J. B. *Sarsaparilla.*
 Ex Peruvia ad nos adfertur. *Usu.* Radices te-
 nues,

ſeu Materia Medica Pars Secunda. 265

nues, calami craſſitie, longæ, ſarmentofæ, enodes plures ex uno capite prodeuntes, foris rugoſæ & plicatæ, ex fulco pallidæ, intus candidæ, farinaceæ, ſaporis & odoris nullius evidentis. *Vires.* Partium eſt tenuium & ſudorifera. Specificum eſt ad luem Veneream, Arthritidem, &c. Sudores movet. An Sallaparilla & China inter ſe ſpecificè differunt non auſim determinare. Vide Uſus apud *Autores varios Medicos ſimul impreſſos Venetijs in fol.*

II. De China.

BAccis aureis, foliis Plantagineis, & radice nodosa ab aliis differt.

In Catalogo ſimplicium ad Pharmacopoeiam una duntaxat ſpecies Chinæ ponitur, at in Officinis Pharmacopolarum duas oſtendunt & vendunt.

1. *China Offic. vulgaris* Officinarum *Ger.* Radix *C. B.* Radix Officinarum *Park.* Chinæ radix *J. B.* Chinæ radix *Acoſt.* China orientalis ſeu Smilax aspera Chinenſis *Lampasam* dicta in *MSS. Herman.* China *Boot.* A regione China ad nos adfertur. *Uſu.* Radix craſſa, tuberoſa, nodosa, levis, lignosa, foris fulca, intus ex candido rubescens, ſaporis & odoris nullius evidentis, Dum recens unctuosa & acris. *Vires.* Leniter ſiccæ & ſubſtringit, diaphoretica eſt, diuretica, diſcutiens, aperiens, Epatica. Hinc convenit in Cachexia, Hydropè, Paralyſi, Arthritide, Cephalœa, Ictero, lue Venereâ, tumoribus ſcirrhosis & œdematosis. *Sabrod.* Præfertur Orientalis, quæ eſt recens, ſapore inſipida, internis candicans aut ſub-

2. China occidentalis Pharmacopolarum. Jucapicanga Brasiliensibus Pison. Olcacatzan Pahuathanica Hernand. An Smilax viticulis asperis Virginiana, foliis angustis, laxibus, nullis auriculis praedita P. P. Tab. 110? American China. Ex America ad nos transportatur. *Ufu.* Radix est oblonga, crassa, nodosa, tuberosa & levis, foris rufa, intus subrubens. V. Plura de viribus & usu Rad. Chinæ apud Vesalius in *Epistola de Rad. Chin.* item apud Brasavolum in *Volum. Auctorum de Morbo Gallico.*

III. De Bryonia.

Nota sunt capreoli ad scandendum, caules non spinosi, folia viridinea, vis cathartica vehementior. R. Synop. p. 99.

A. Bryonia alba Offic. Ger. Alba vulgaris Park. Aspera sive alba, baccis rubris C. B. Vitis alba sive Bryonia J. B. *Ulyste Bryony.* Ad sepes. Maio floret. *Ufu.* Radix. *Vires.* Purgat validdè serosos & pituitosos humores. Splenetica, Uterina & Jecoraria est, utpote quorum obstructions aperit. Hydropicorum aquas per vomitum, ac secessum educit, menses ciet, foetum ejicit, suffocationes uteri arect, Asthmata sanat, podagricis convetrit. *Sobrad.*

Impositores, nebulones, Circulatores, & Agmina simiulli ex hujus radice mira quedam monstra effingunt, quæ cum aliquis dies sicca arena mandaverint, pro Mandragoris postea distrabunt.

IV. De *Tamo.*

CAules huius volubiles, folia Corvolvuli majoris, fructus in racemis per maturitatem rubentes, flores hexapetali. R. Synop. p. 95.

A. Bryonia nigra Offic. Ger. sylvestris nigra Park. Leyb live nigra racemosa C. B. Vitis nigra quibuldam, seu Tamus Plinii folio Cyclamini J. B. Black Bryony. Ad sepes. Junio floret. *Ussu.* Radix. *Vires.* Incidit & attenuat lentam pituitam, præsertim in thoracis affectibus. R. H. p. 661.

V. De *Hippoglossa, Lauro Alexandrina, & Rusco.*

PLAnte sunt epiphyllocarpe, foliis Myrti æmulis, nervosis, mucrone acuto.

1. Hippoglossum & Bisslingua Offic. Park. mas & femina Ger. Bonifacia live Bisslingua J. B. Laurus Alexandrina, fructu pediculo insidente C. B. Double-tongue. In hortis botanicis. Vulneraria est.

2. Laurus Alexandrina Offic. J. B. Alexandrina gentiana Park. Alexandrina fructu folio insidente C. B. Laurel of Alexandria. In hortis botanicis. *Ussu.* Herba. *Vires.* Vulneraria ac diuretica est.

A. 3. Ruscus, & Bruscus Offic. Ger. Ruscus C. B. J. B. Park. Dutchers Broom. In sepibus & dumetis. *Ussu.* Radix. Recensetur inter

quinque Radices aperientes. *Vires.* Atten. incid. aperit. Usus præcip. in obstructione Epatis, Uterinæ, Menstrui, &c. Schrad.

VI. De Polygonato.

Foliis nervosis cum Lilio convallium convenit; magnitudine sua, caule multis foliis vestito, floribus cylindraceis & foliorum sinibus exsertibus & deorsum dependentibus ab eadem differt. R. Synop. p. 96.

A. Polygonatum & Sigillum Solomonis Offic. J. B. Polygonatum Ger. Vulgare Park. Latifolium vulgare C. B. Solomon's Seal. In sylvis sed rarius. Maio floret. Usu. Radix. *Vires.* Vulnerarium est & astringens, fluxiones quascunque sistit; Ossia fracta & hernias consolidat. R. H. pag. 667.

VII. De Lilio Convallium.

Nota sunt caulis nudus, flores parvi campanulati, bacca rubra, folia nervosa, hinc ternata. R. Synop. p. 96.

A. Liliū convallium Offic. Ger. convallium album C. B. convallium flore albo Park. Conyallium vulgo J. B. Lily-convally. In sylvis & umbrosis. Maio floret. Usu. Flores. *Vires.* Cephalici sunt, Usus præcipui in morbis capitis frigidis, ut Apoplexia, Paralyfi, Vertigine, Epilepsia & in Lypothymia. Schrad. Vide plura de Lilio Convallium apud Hieronymum Heroldum in Epistolis ad Matthiolum & Camerarium.

VIII. De

VIII. De *Mandragora*.

Notæ sunt quod nullos caules producat præter pediculos flores & fructus sustinentes, radices grandes anthropomorphas quodammodo. R. H. p. 668.

Mandragora Offic. fructu rotundo C. B. *Mandragoras* mas Ger. J. B. Mas vulgatio *Park.* *Mandjake*. In hortis botanicis. Maio floret. *Usu.* Folia, Cortex radicis, & Fructus. Folia acuminata sunt cubitum circiter longa, sesquipal-
mum lata, coloris atro-virentis, odoris foetidi. Mulierculæ botanopolæ Londinenses folia Hyoscy-
ami lutei pro foliis *Mandragoræ* ad Unguenti *Populnei* conficiendum non raro vendunt. Cortex
radicis est colore ex cinereo ferrugineo, intus albi-
dus, foris scaber, sapore amaricante, odore viroso.
Vires. Soporiferus ac Narcoticus est. Extrinsecus
usus est in oculorum rubore ac dolore, in Erysipe-
late, in tumoribus duris, Struma, Schrophula, &c.
Schrod. Vide plura de *Mandragora* apud *Deusingi-*
um in *Fasciculo Dissertat.*

IX. De *Herba Paris*.

Caulibus non ramosis, determinate seu ex una di-
stinctione foliatis, quatuor plerumque foliis;
unico in singulis flore & bacca, ab aliis distinguitur.
R. Synop. p. 96.

A. *Herba Paris* Offic. Ger. *Park.* J. B. *Sola-*
num quadrifolium bacciferum C. B. *Herb Paris*.
In sylvis umbrosis. Maio floret. *Usu.* Baccæ.
Vires. Usus baccarum internus Alexipharmacus,

quinque Radices aperientes. *Vires.* Atten. incid. aperit. *Ufus* præcip. in obstructione Epatis, Urinæ, Menstrui, &c. *Schrad.*

VI. De Polygonato.

Foliis nervosis cum Lilio convallium convenit; magnitudine sua, caule multis foliis vestito, floribus cylindraceis & foliorum sinibus exsertibus & deorsum dependentibus ab eadem differt. *R. Synop.* p. 96.

A. Polygonatum & Sigillum Solomonis *Offic.*
 J. B. Polygonatum *Ger.* Vulgare Park. Lati-
 folium vulgare C. B. Solomon's Seal. In syl-
 vis sed rarius. Maio floret. *Ufu.* Radix. *Vires.*
 Vulnerarium est & astringens, fluxiones quascunque
 sistit; Ossa fracta & hernias consolidat. *R. H.*
pag. 667.

VII. De Lilio Convallium.

Note sunt caulis nudus, flores parvi campanu-
 lati, bacca rubra, folia nervosa, bina ternave.
R. Synop. p. 96.

A. Liliū convallium *Offic.* *Ger.* convallium
 album C. B. convallium flore albo *Park.* Conval-
 lium vulgo J. B. Lilly-convally. In sylvis &
 umbrosis. Maio floret. *Ufu.* Flores. *Vires.* Ce-
 phalici sunt, *Ufus* præcipui in morbis capitis fri-
 gidis, ut Apoplexia, Paralyfi, Vertigine, Epilepsia
 & in Lypothymia. *Schrad.* Vide plura de Lilio
 Convallium apud Hieronymum Heroldum in *Episto-
 lis ad Matthiolum & Camerarium.*

VIII. De

VIII. De Mandragora.

Notæ sunt quoddammodo caryotes prodecat præter pediculus flores & fructus sustinentes, radices grandes anthropomorpha quadammodo. R. H. p. 668.

Mandragora Offic. fructu rotundo C. B. Mandragoras mas Ger. J. B. Mas vulgarior Park. Mandrake. In hortis botanicis. Maio floret. Usus. Folia, Cortex radicum, & Fructus. Folia acuminata sunt cubitum circiter longa, sesquipal- mum lata, coloris atro-virentis, odoris foetidi. Mulierculæ botanopolæ Londinenses folia Hyoscy- ami lutei pro foliis Mandragoræ ad Unguenti Po- pulnei conficiendum non raro vendunt. Cortex radicis est colore ex cinereo ferrugineo, intus albi- dus, foris scaber, sapore amaricante, odore viroso. Vires. Soporiferus ac Narcoticus est. Extrinsecus usus est in oculorum rubore ac dolore, in Erysipe- late, in tumoribus duris, Struma, Schrophula, &c. Scbrod. Vide plura de Mandragora apud Deusingi- um in Fasciculo Dissertat.

IX. De Herba Paris.

Caulibus non ramosis, determinate seu ex una di- stinctione foliatis, quatuor plerumque foliis; unico in singulis flore & bacca, ab aliis distinguitur. R. Synop. p. 96.

A. Herba Paris Offic. Ger. Park J. B. Soli- num quadrifolium bacciferum C. B. Herb Paris. In sylvis umbrosis. Maio floret. Usus. Baccæ. Vires. Usus baccarum internus Alexipharmacus,

in Peste, venenatis morbis, venenisque assumptis.
Schrod.

X. De Solano.

Note sunt, Flores monopetali quinquepartiti am-
bellati, apicibus in umbilico oblongis, erectis,
caulis suis umbonem componentibus, semina parva,
compressa. R. Synop. p. 97.

A. 1. Solanum Offic. C. B. vulgare Park. Hort-
ense Ger. Hortense sive vulgare J. B. Nilen-
thunda H. M. Pers. 10. p. 145. T. 73. An Agua-
raquiya Pison? Right-hede. Ad vias. Augusto
flore. Usus. Herba, Semen. Viras. Refrigerat.
Ulus precip. externa in Erysipelate, in dolore ca-
pitis, in aestu febrili mitigando, in parotidibus.
Schrod.

A. 2. Solanum lignosum & Dulcamara Offic.
Park. Scandens seu Dulcamara C. B. Amara-dul-
cis Ger. Glycyptera sive Amara-dulcis J. B.
Bittersweet. Aquola & rigua amat. Junio flo-
ret. Usus. Radix. Viras. Urinam cieat, & Hy-
dropem sanat.

3. Poma amoris Offic. Ger. Amoris majora fructu
rubro Park. p. Solanum pomiferum fructu rotundo
striato molli C. B. Mala aurea odore foetido,
quibusdam Lycopersicon J. B. Loba-Apples. In
hortis sata, aestate floret. Usus. Fructus. Viras.
Cum Solano & Mandragora viribus convenit.
De Solano plura vide apud Velschiam in Epistol. &
apud Fagum in Strychnemaid.

XI. De Capſico.

Foliis integris, fructu oblongo, per maturitatem ſiccis, ab aliis differt.

Capſicum eſt Piper Indicum Offic. longioribus ſiliquis Ger. Majus vulgatiuſ, oblongis ſiliquis Park. Piper Indicum vulgatiſſimum C. B. Indicam ſive Calicutium ſive Piper ſiliquaſtrum J. B. Capo-Molugo H. M. Quiya Piſon. Lada Chili Bonſ. Chilli ſeu Piper Indico ſiliquoſo Hern. Gutta-pepper. In hortis ſata. Junio floret. Uſu. Fructus. Vires. Inter medicos raro in uſu occurrit; Apud Hiſpanos in cibariis & condimentis. V. plura apud Gregorium de Regio in Libro de Capſicis.

XII. De Halicacabo.

Nota ſunt fructus in calycibus in veſicis immiſcentibus occultari. R. H. p. 681.

Alkekengi & Halicacabum Offic. Solanum veſicarium C. B. Halicacabum Ger. Halicacabum vulgare J. B. Halicacabum ſive Alkekengi vulgare Park. Winter-Cherry. In hortis colitur. Junio floret. Uſu. Fructus. Vires. Nephritica, diuretica, & Lithontriptica eſt. Uſus præcip. in Calculo renum & Veſicæ, in Ictero, in Sanguine coagulato. Schrad.

XIII. De Asparago.

NOte sunt folia tenuissima, capillacea, suriones
crassi, esculenti. R. Synop. p. 97.

A. Asparagus Offic. Park. Sativus Ger. Sa-
tiva C. B. Hortensis & pratensis J. B. Spar-
row-grass. In hortis. Usu. Radix, Semen.
Recensetur radix inter quinque radices aperien-
tes. Vires. Diuretica ac Lithonriptica est.
Epar, Lienem & Renes infarctu liberat, ideoque
in decoctis eò respicientibus frequentissima est.
Externe adhibetur in gargarismis, pro lenienda
Odontalgia & laxitate gingivarum, Schrod.

SECTION

SECTIO DECIMA SEXTA.

De Herbis multifiliquis ſeu
corniculatis.

Plantę multifiliquas voco quę ad ſingulos
flores plures producunt ſiliquas ſeu cor-
nicula diſjuncta. R. Hſt. pag. 686.

Herbę multifiliquę ſunt vel foliis

Crassis, ſucculentis

Majores latifolię, foliis

Ad radicem multis

In globulos ſine pediculis congeſtis, ſori-
bus in ſurculis reflexis in ſummis cauli-
bus; *Sempervivum.*

Pediculis inſidentibus, floribus cylindra-
ceis, non deciduis, in ſpicas digeſtis;
Umbilicus Veneris.

Ad radicem nullis; radice inodora tuberoſa;
Telephium.

Minores; *Illecebra.*

Texturę rarioris & minus ſucculentis, quibus

N. 5.

Folia.

Folia

Digitata, flores non decidui, radices cathartice; *Helleborus Niger*.

Pinnata, Fraxini familia; flores in spicas digesti; semina nigra, majuscula, splendens; *Fraxinella*.

Flores

Cucullati, folia circumscriptione subrotunda, laciniata, semina rugosa; *Aconitum*.

Corniculati,

Unico cornu seu calcari retrorsum extenso, semina triquetra,

Nigra, minora folia in tenues lacinias dissecta; *Delphinium*.

Fusca, majuscula, rugosa, folia virginea, Ricini familia; *Staphis agria*.

Pluribus corniculis recurvis, penduli, semina nigra lucida, folia umbelliferarum modo divisa; *Aquilegia*.

Expansi majores, rosei, semina majuscula, rotunda, per maturitatem nigra, radices ruberolae; *Paeonia*.

I. De Sempervivo.

NOta sunt folia in globulos oculi bovini æmulos congesta, lata & succulenta, flores in surculis reflexis in summis caulibus stellari. R. Synop. p. 98.

A. Sedum, & Sempervivum majus Offic. majus vulgare C. B. J. B. Park. Sempervivum majus Ger. Housleek. In domorum tectis, Junio floret. Ufu. Herba. Vires. Refrigerat validè & astringit. Usus præcip. intrinsecus in febribus biliosis; sedat sitim & compescit ardorem. Schrod.

H. De Telephio.

Folia non conglobantur in capitula, Flores velut in umbella pentapetali.

A. Crassula & Fabria Offic. sive Faba inversa Ger. Telephium vulgare C. B. Sive Crassula major vulgaris Park. Anacampteros, vulgo Faba crassa J. B. Orpine. In agris, Junio floret. Ufu. Herba. Vires. Vulneraria est & astringens: Usus præcip. in consolidanda intestinorum erosione per dysenteriam introducta, in curanda hæmia, in ambustis medendis. Schrod.

III. De Illecebra.

Folia parva teretifolia, sapore acris, flores pro parvitate plantula speciosi, latei.

A. Illecebra Offic. minor seu Sedum tertium Dioscoridis Park. Vermicularis seu Illecebra minor acris

acris Ger. Sempervivum minus vermiculatum, acre C. B. Sedum parvum acie flore luteo J. B. Wall-Pepper. In muris & testis. Julio floret. Ufu. Herba. Vires. Strumas discutit.

IV. De Umbilico Veneris.

Foliis rotundis crenatis, floribus cylindraceis, non deciduis, à reliquis differt.

A. Umbilicus Veneris Offic. Ger. Veneris vulgaris Park. Cotyledon major C. B. Vera, radice tuberosa J. B. Abel-wort. In saxis & muris. Aprilis floret. Ufu. Herba. Vires. Refrig. cum Sempervivo viribus convenit.

V. De Pæonia.

Notæ sunt flores rosei maximi, semina majuscula rotunda, per maturitatem nigra, radices ruberosæ; folia composita. R. H. p. 693.

1. Pæonia mas Offic. Park. Ger. præcocior J. B. Folio nigricante splendido, quæ mas C. B. Opale Betony. In hortis. Majo floret. Ufu. Radix, Semen. Radix crassa, tuberosa, foris fusca, intus pallida est, saporis subdulcis, odoris nullius. Semina sunt grana subrotunda, nigra, lucida, sub cortice crassiusculo membranaceo includentia pulpam albicantem, saporis subdulcis, odoris nullius. Vires. Ufus præcipuus est in affectibus cephalicis, Epilepsia, Incubo, &c. Uterinis, Menstruis obstructis, Lochiis purgandis, doloreque post partum mitigando, Epatis obstructione. Schrod.

seu Materia Medica Pars Secunda. 277

2. *Pzonia foemina* *Offic. Ger.* foemina vulgaris flore simplici *Park.* Communis vel foemina *C. B.* foemina vulgarior *J. B.* *Female Betony.* In hortis. Maio floret. *Usu.* Radix. *Vires.* Cum priore convenit viribus.

3. *Pzonia* *Offic.* foemina multiplex *Ger.* Foemina vulgaris, flore pleno rubro *Park.* Foemina, flore pleno rubro majore *C. B.* Flore pleno rubro *J. B.* *Common Betony.* In hortis frequens. Maio floret. *Usu.* Flores. *Vires.* Cum mare viribus convenit. Vide plura de *Pzonie* *Historia* & qualitatibus apud *Humerwolfium* in *Anatomia Pcon.*

VI. De *Helleboro nigro.*

Nota sunt folia digitata, flores non decidui, radices cathartica. *R. H.* p. 697.

Helleborus niger, & *Veratium nigrum* *Offic.* *Niger verus* *Ger.* *Park.* *Niger* flore roseo *C. B.* *Niger* flore albo *J. B.* *Black Helleboe.* In hortis botanicis. Januario floret. *Usu.* Radices sunt tenues, fibrosae, nigricantes, ex imo capite propendentes, saporis acris, pungitivi, amari, ingrati & nauseosi. *Vires.* Purgat potenter humores melancholicos. Utilis est in *Mania*, *Insania*, *Hypochondriaca* passione, *Elephantiasi*, *Herpete*, *Canero*, *Quartana*, *Vertigine*, *Epilepsia*, *Aplexia*, *Scabie*. *Schrod.*

VII. De

VII. De *Fraxinella*.

Folius *Fraxini*, floribus in *spica* speciosis, semini-
bus magnè nigris splendensibus ab aliis differt.
R. H. p. 698.

Dictamnus albus & *Fraxinella* Offic. albus vul-
go, sive *Fraxinella* C. B. *Fraxinella* Ger. Park.
Officinis *Dictamnus* F. B. *Waltard* Wittany.
In hortis. Julio floret. *Ufus*. Radices sive indi-
cum cortices, crassiusculi, albicantes, Canaliculi in
modum convoluti, saporis amariusculi, odoris nul-
lus. *Vires*. Cordialis est, Alexipharmaca, Ute-
rina, cephalica, Vermes necat: *Ufus* præcipui in
morbis malignis, in Epilepsia, aliisque affectibus ca-
pitis, in obstructione Uteri, &c. *Schrad.*

VIII. De *Staphide agria*.

Folius & siliquis æque etiam viribus cum *Acnitis*
convenit, flore cum *Dolphins*. R. H. p. 709.
Staphis agria Offic. Ger. Park. C. B. F. B.
Staphis agria. In hortis curiosorum. *Ufus*. Semina
sunt rugosa, nigricantia, triquetra, saporis acris &
feridi, exurentis, ingrati & nauseosi odoris. *Vires*.
Extrinsicus ejus usus est apophlegmatismis in masti-
catoriis, gargarismis, odontalgia ac abstergentibus,
in ulceribus ac papulis, &c. *Schrad.*

IX. De Delphinio.

NOte ſunt folia in tenuiſſimas lacinias diſſecta,
flores unico corniculo retroſum extenſo ſeu cal-
cari donati, ſemina nigra triquetra. *R. Hiſt.*

p. 748. Schrad.
Conſolida regalis & **Delphinium Offic.** regalis
ſæpe *Ger.* **Regalis hortensis** flore majore & ſim-
plici *C. B.* **Delphinium majus** ſive vulgare *Park.*
Herba ſpur. In hortiſ. Julio floret. *Uſu.* Ra-
dia. *Vires.* Vulneraria eſt; conſolidat enim &
glutinat. Viſum acuit & roborat.

X. De Aquilegia.

NOte ſunt Folia Umbelliferarum modo diſiſa,
flores penduli cum pluribus corniculis recurvis,
ſemina nigra, lucida. *R. Synop. p. 101.*

A. Aquilegia Offic. coerulea *Ger.* Sylveſtris
C. B. Flore ſimplici *J. B.* Vulgaris flore ſim-
plici *Park.* **Columbines.** In ſylvis ſed rarius.
Junio floret. *Uſu.* Herba, Flores, Semen. *Vires.*
Aperit Epar & Lienem, ac imprimis meatum bilia-
rium, unde Regio medetur morbo; Ciet urinam
& menſes, vulnera conſolidat. Extrinſecus fre-
quens ejus uſus eſt in Gargarismis. *Schrad.*

XI. De

XI. De Aconito.

Nota sunt folia circumscriptione subrotunda,
laciniata, flores cucullati, semina rugosa.
R. Hist. p. 702.

Anthora & Antithora Offic. Anthora Park
five Aconitum salutiferum Ger. C. B. Antithora
flore luteo Aconiti J. B. Wealthful Wolfsbane.
In hortis botanicis. Junio floret. Usa. Radix
parva, crassa, brachiata, foris fusca, intus albida, sa-
poris acris, odoris ingrati. Vires. Cardiacæ est.
Usus præcipui in morbis ac ietibus venenatis, ait
Scbrod. Sed credat qui velit.

SECTION

SECTIO DECIMA SEPTIMA.

*De Herbis flore Monopetalo
vasculiferis.*

Herbz flore monopetalo ſunt vel flore

{ Uniformi, vaſculo diviſo in loculamenta

{ Bina, foliis in caulibus

{ Alternis; vaſculo

{ Operculo teſto, quod per maturitatem ab-
ſcedit, vi narcotica & viroſa; *Hyofcyamus*.

{ Bivalvi, foliis pinguibus, flore è tubo
longo in latitudinem expaſo, margine
intero & anguloſo, colore rubente;
vaſculo oblongo conoide; *Nicotiana*.

{ Ex adverſo binis, nervoſis; ſapore amaro;
Gentiana.

{ Terna, ſeminibus in ſingulis cellulis binis ma-
juſculis, vicinis plantis ſe circumvolvendo
ſcandens, ſucco lacteo turgelſcens; flore cam-
panam referente, margine intero, *Convolvulus*.

{ Quaterna, fructu ſpiñoſo maximo, flore tubo
oblongo, calathoide, facultate viroſa; *Stra-
monium*.

{ Difformi

Calceari

- { Calcari donato, pericarpio subrotundo, bivalvi;
 flore rictum exprimente, caule multis foliis
 cincto; *Linaria*.
 { Corniculato, cum labello in palz formam pro-
 ducto; pericarpio grandi, in sena locula-
 menta diviso; *Aristolochia*.
 { Auriculato parvo; pericarpio bivalvi; foliis
 in caule ex adverso positis; *Scrophularia*.
 { Dactylothecam referente,
 { Pendulo; calyce floris bivalvi; *Digitalis*.
 { Calyculo quinquepartito; radice repente;
 { *Gratiola*.
 { Galeato; seminibus compressis, florum caly-
 cibus tumidioribus, minutioribus; foliis ad
 margines serratis; *Euphrasia*.

I. De Hyoscyamo.

Nota sunt folia in caule alternatim sita, vas-
 cula seminalia operculo tecta, quod per maru-
 ritatem abscedit, calyx oris quadripartiti acuminati
 insigni, cum narcotica & virosa. R. Synop. p. 101.

A. 1. Hyoscyamus Offic. niger Ger. Vulgaris
 J. B. Niger vel vulgaris C. B. Park. *Wendane*.
 In incultis & ruderalis. Junio floret. *Ufu*. Ra-
 dix, Herba. *Vires*. Refrigerat & emollit mirè,
 somnum inducit, dolores sedat, acrimoniam miti-
 gat, at rationem perturbat. *Salvud.*

2. Hyoscyamus albus Offic. J. B. Ger. Park.
 Albus major C. B. *White Wendane*. In Hortis
 Botanicorum sed rarius. *Ufu*. Semina parva, ro-
 tunda, compressa, ex cinereo fusca, saporis pin-
 guis

seu *Materia Medica Pars Secunda.* 283

guis aliquantulum viscosi, odoris narcotici & ingrati. *Vires.* Exhibetur ad Hemoptysin curandam. Ufus mitior & tutior est quam nigri multo.

II. De *Nicotiana.*

NOta sunt Flos, & tuba longo in latitudinem expansus, vasculum seminale bivalve, seminibus minutissimis innumeris refertum, folia in caulibus alternatim posita. R. Hist. p. 713.

Nicotiana, Petum & Tabacum Offic. Hyoscyamus Peruvianus Ger. Tabacco latifolium Park. Nicotiana major latifolia C. B. Major, sive Tabacum majus J. B. Petume Pisan. Pycielt seu Tabaco Hern. Tobacco. In hortis colitur. Julio floret. Ufus. Folia lata & longa, acuminata, mollia & pingua, saporis atris, odoris virosi & narcotici. Hyoscyamus luteus, Mulierculis Botanopolis Londinensibus non sine errore pro foliis hujus plantae ad Unguentum conficiendum non raro venditur. *Vires.* Abstergit, incidit, resolvit, aliquantulum astringit, resistit putredini. Seemutatoria est ac apophlegmatizans, anodyna, vulneraria, Vomitoria, &c. Schrod. Prap. Syr. Ungt. Vide plura apud Everhardum, Magnenium, Neandrum, Simplicem Pauli, Thorsium, Scrieverium, &c.

III. De *Gentiana.*

NOta sunt folia nervosa, in caulibus ex adverso binis, flores calathoides, margine in lacina aliquot totidem folia imitantos plerumque diviso, sapor amarus. R. Synop. p. 302.

Gentiana.

Gentiana Offic. major Ger. Major lutea C. B. Park. Vulgaris major Ellebori albi folio F. B. Gentian. In hortis curiosorum. Junio floret. Usu. Radix oblonga, crassa, foris fusca, intus ex flavo rufescens, saporis intensè amari. Vires. Alexipharmaca est, aperit, attenuat. Usus præcipui in Peste, aliisque venenatis affectibus, in obstructione Epatis, Lienis, &c. Schrod.

IV. De Convolvulo.

NOta sunt cauliculi perticis, aut plantis vicinè se circumvolvendo scandentes, vasculum seminale in terna loculamenta, quorum unumquodque semina bina majuscula angulosa continet, divisum; Flos campanulatus margine integro; succus lacteus. R. Synop. p. 102.

1. Scammonium *Offic. Syriacum Ger. Scammonia Syriaca C. B. Syriaca legitima Park. Syriaca, flore majore Convolvuli F. B. Convolvulus Syriacus & Scammonia Syriaca H. Ox. Scammony. In Asia & Syria. Usu. Succus concretus. Vires. Expurgat validè humores biliosos, acres, serosos è partibus remotis, adeoque creberrimi usus est, non modò per se, sed & cum aliis permistum. Schrod. Probatum quod nitidum, splendidum, citò liquefens, friabile, colore cum frangitur cinericeo, non valde ponderosum, tactu linguz lactescens, nec vehementer calefaciens.*

2. Mechoacana alba *Offic. Mechoacan F. B. Peruviana Ger. Bryonia Mechoacana alba C. B. Alba Peruana sive Mechoacan Park. Convolvulus Americanus Mechoacan dictus R. H. Jeticucu Brasiliensibus seu Radix Mechoacan Margg. Jeticucu*

cu

A. 7. Soldanella, & Brassica marina Offic. marina Ger. Maritima minor C. B. Vulgaris sive Volubilis marina Park. Brassica marina sive Soldanella J. B. Convolvulus maritimus nostras rotundifolius H. Ox. Scottis Sturdy-grass & Soldanella. In maritimis arenosis. Junio floret. Usa. Herba. Vires. Aquam valide educit, adeoque confert in Hydropo, Scorbuto, &c. Schrod.

V. De Stramonio.

Nota sunt flus ex oblongo rubo calathoides; concavum seminis grande, spinosum, in quatuor locamenta divisum, faciem virsa. R. Hist. P. 747.

1. Stramonium Offic. majus album Park. Spinosum Ger. Stramonia altera major sive Tarora quibusdam J. B. Solanum feticidum pomum spinosum oblongo C. B. Thapsus. In hortis. Junio floret. Usa. Fructus, sed rarius. Semen Hypnoticum.

2. Datura Offic. Cochinensis spinosissima Linn. fructu spinosissimo Gær. ab Hær. Stramonium ferox Boer. Stramonia sive Datura ferox, pomum crassioribus & robustioribus aculeis donato Firm. Ger. Solanum feticidum, pomum grandibus aculeis donato Mæ. Psalud. feticidum, pomum grandilote spinosissimo Hær. Reg. Par. An Hummatu H. M. Datura Malabarica Hummatu dicta prima species & H. Dutrop. In India Orientali oritur. Usa. Semina rugosa, renis forma, foris fusca, intus albidula. Vires. Semen in pulverem redactum & in potu exhibitum mentem turbat, & alienat, insaniam quandam viginti quatuor horas durantem inducens.

ducens. Miser qui eum hausit diu velut mente alienatus remanet, aut ridens, aut ejulans, aut dormiens, plerunque etiam alteri colloquens & respondens, ut interdum etiam sana mente esse credat, tametsi mentis non sit compos, neque eum agnoscat cum quo sermones consist, & colloqui habiti planè sit immemor postquam ad se redit. R. H. p. 749.

VI. De Linaria.

Character genericus est Flas rictum exprimens, calcari donatum, cui succedit vasculum brevius. R. Synop. p. 105.

A. 1. *Linaria* Offic. lutea vulgaris Ger. *J. B.* *Vulgaris nostras* Park. *Vulgaris lutea*, flore majore C. B. *Coed-Flax.* Ad agrorum margines. Junio & Julio floret. *Uss.* Herba. *Vires.* Diuretica est. *Ussus* præcip. in Ictero & obstructione Epatis; in Urinæ difficultate, in Hydrope. Extrinsecus imponitur abdomini in Stranguria; ano, in Hemorrhoidum dolore. *Schröd.*

A. 2. *Elatine*, & *Veronica* scemina Offic. folio subrotundo C. B. *Park.* *Mas folio subrotundo* J. B. *Veronica scemina* Fuchsi sive *Elatine* Ger. *Femate* Fluellin. In arvis. Julio floret. *Ussus.* Herba. *Vires.* Vulneraria est.

VII. De *Aristolochia*.

Notæ sunt flos semistylaris seu corniculatus, labello in pala formam producto, pericarpium grande in sena loculamenta dispartitum. R. Hist. p. 761.

1. *Aristolochia longa* Offic. J. B. Ger. Longa vera C. B. Park. Long-rooted Birthwort. Provenit in Gallia Narbonensi. Verè floret. Usus. Radix oblonga, rotunda, crassa, rugosa, foris fusca, intus sublutea, saporis amari & acris, odoris non ingrati. Vires. Cephalica, Epatica, & Pulmonica imprimis est: attenuat, aperit. Hinc prodest ad tartaream mucilaginem resolvendam expectorandamque; ad Menles ciendos, tumores internos rumpendos, venena discutienda. Extrinsicus adhibetur usu creberrimo ad exiccanda & mundificanda vulnera. Schrad.

2. *Aristolochia rotunda* Offic. Ger. J. B. rotunda vulgarior Park. Rotunda flore ex purpura nigro C. B. Round Birthwort. In Italia. Floret vere. Usus. Radix crassa, rotunda, rugosa & tuberosa, foris fusca, intus lutea, saporis amari. Vires. Tenuiorum est partium quam Longa, adeoque efficacior, & imprimis mensibus ac secundinis ciendis celeberrima. Schrad.

3. *Aristolochia clematidis* Offic. Park. Clematidis recta C. B. Clematidis vulgaris J. B. Saracenica Ger. Creeping Birthwort. In hortis. Junio floret. Usus. Radix, sed raro in usu occurrat.

4. Serpen-

seu Materia Medica Pars Secunda. 289

4. *Serpentaria Virginiana*, *Colubrium Virginiana*, & *Pistolochia Virginiana* *Offic.* Tres radices sub hoc nomine in Officinis nostris vaneunt, ut nos monuit eruditissimus ille Botanicus *Leonard. Plukenetius* M. D. in literis ad me datis, viz.

1. *Aristolochia polyrrhizos*, auriculatis foliis *Virginiana* P. P. *Tab.* 78. *Polyrrhizos* *Virginiana* *Park.* *Pistolochia Virginiana* *Ger. emac.*

2. *Aristolochia* *Violæ fruticosæ* foliis *Virginiana*, cujus radix *Serpentaria* dicitur. P. P. *Tab.* 15.

3. *Aristolochia*, *Pistolochia*, seu *Serpentaria Virginiana*, caule nodoso *D. Banister. Cat. MS.* P. P. *Tab.* 148. *Virginian Snakeweed.* In *Virginia.* *Ufu.* Radices fibrosæ, tenues, foris fuscæ, intus flavescentes, saporis & odoris resinosi. *Vires.* *Alekipharmaca* sunt. Morsum caris rabidi sanant & ab *Hydrophobia* defendunt: Certissimo & presentaneo remedio sunt adversus lethiferos morfus serpentis *Boiciningæ.*

VIII. *De Scrophularia.*

Nota sunt flus auriculatus; caeculum bivalve, subrotundum, acuminatum, seminibus parvis fuscis repletum; folia in caule contrariis inter se pediculis vna. R. *Synop.* p. 106.

A. 1. *Scrophularia* *Offic. major* *Ger.* *Major vulgaris* *Park.* J. B. *Nodosa foetida* C. B. *Figo* *mozæ* la sepibus. Julio floret. *Ufu.* Radix, Herba. *Vires.* Digerit, incidit, saporis est amari. *Ufus præcip.* in Strumis seu *Scrophulis*, Ficis & mariscis ani, in canerosis ac similibus serpentibus ulceribus, malignaque scabie. *Schrod.*

A. 1. *Betonica aquatica* Offic. Ger. *aquatica*
major Park. *Scrophularia aquatica major* C. B.
maxima radice fibrosa J. B. *Radice fibrosa* H. Ox.
Water Betony. In aquosis. Junio floret. *Ufu*.
Herba. Vires. Cum priore in viribus convenit.

IX. De Digitali.

Nota sunt Flos concavus, labiatus, pendulus, *clatyl-*
liothecam referens; vasculum breviter imune-
ris seminibus repletum. Flores crebri in spica ver-
sus unam partem spectant. R. Synop. p. 106.

A. *Digitalis* Offic. *purpurea* Ger. J. B. *Purpu-*
rea vulgaris Park. *Purpurea folio aspero* C. B.
Fox-Glove. In sylvis & dumetis. Junio floret.
Ufu. Herba, Flores. *Vires.* Emetica, & vulne-
aria est. Cum *Scrophularia* viribus convenit.

X. De Gratiola.

Parvitate sua, radice repente, foliisque *Hyssopi*
& loco natali à reliquis differt.

Gratiola Offic. Ger. J. B. *vulgaris* Park. *Cen-*
tauriodes C. B. *Wedge-Hyssop*. In hortis. Julio
 floret. *Ufu*. Herba. *Vires.* Effigax remedium
 est in humoribus aquosis, lentis, biliosisque speci-
 ficè evacuandis. Hinc magnus ejus ulus est in
 Hydrope, Ictero, &c. Vermes necat. Sobrod.

XI. De Euphrasia.

Nota sunt folia venosa, serrata, flores galeati,
semina albicantia seu cinerea. R. Synop.
p. 106.

A. Euphrasia Offic. Ger. *J. B.* vulgaris Park,
Officinarum C. B. *Eye-bright*. In pascuis. Ju-
lio floret. *Usu.* Herba. *Vires.* Ophthalmica
& Cephalica est. *Ulus* præcip. in Oculorum
inflammationibus, caligine, memoria debilitata. *Schrad.*

SECTIO DECIMA OCTAVA.**De Herbis floribus tetrapetalis.**

Herbarum nota sunt calyx quadrifolius
 una cum flore deciduus, flores plures
 simul in summis caulibus & ramulis,
 successive se aperientes, nullis ad pe-
 diculorum bases apposis foliis, loculamenta in
 singulis vascu'is seminalibus plerumque singula, ra-
 rius bina. R. H. p. 777.

Herbz floribus tetrapetalis sunt vel

Verz

Siliquosæ, semine
 Compresso lato foliaceo, radice
 Tuberosa, seu dentata, caule non ramofo,
 foliis in uno pediculo ternis, filiquis
 compressis; *Dantheria*.
 Equali, tenui, filiquâ longâ, angustâ,
 flore majore odorato, flavo; *Kyris*.
 Rotundo seu globoso, foliis seminalibus

Bifidis,

a b *Bifida, filiquis*

Tenuioribus non articulis membranif.
intergerina, duplicem seminum senem.
determinante, secundum longitudi-
nem dissectis; *foliis*

Larvibus

Majoribus, glaucis, carnosiss, se-
mine mitiore & minus acri, per
maturitatem nigro; *Brassica.*

Minoribus, laciniatis, semine a-
criore & calidior, filiquis bre-
vibus; *Bruxa.*

Asperisculis, semine

Mitior & minus acri, radice
carnosa esculenta;

Major & rotundior, substap-
tia laxiore; *Rapa.*

Minor, longior, & subacri,
substantia solidior; *Napus.*

Fervido & acerrimo; *Sinapi.*

Cassia, fungosis, articulis, membra-
na non disseptis, radice carnosa, escu-
lenta, acri; *Rhapbanus.*

Integris, filiquis teretibus,

Brevibus & exiguis, floribus albis, fo-
lis amplis, integris, oblongis, radice
repentice & vivari; floribus

Majoribus foliis & radicibus, acris;
Rhapbanus Rastleum.

Minoribus, sapore & odore Piperis;
Lepidium.

a b Productionibus, floribus

a b

Luteis, foliis tenuissimè dissectis;

*Sophia Chirurgarum.*Albis, siliquis per maturitatem dis-
siliantibus & semina cum imperu
ejaculantibus, foliis pinnatis; *Car-*
*damine.*Siliiculosa seu seminibus capsula brevi inclusis,
Monospermæ foliis glaucis, integris, sili-
quis compressis, latis, pendulis, per matu-
ritatem nigris; *Glastrum.*Polypermæ, seminibus tumidioribus & ro-
tundioribus, vasculo seminaliTumidiore & rotundiore, semine rotundo
seu globoso, foliis crassis, succulentis,
sapore salso, caule humili; *Cocblearia.*

Latiori & compressiore, sapore

Acridi, odore acutiore, foliis incis; ;

Nasturtium.

Et odore remissiore, foliis integris;

*Thlaspi.*Fatuo, theculis marsupii amulis; *Bursa**Pastoris.*

Apomale,

Siliquosa, semine parvo

Lanugine obducto, siliquis quadripartitis
flores antevertentibus; Flores in hoc ge-
nere, summis siliquis insident & una cum
calycibus decidunt; *Lysimachia.*Sine lanugine, in siliquis bivalvibus inclusis,
foliis divisis succo luteo impletis; *Cheli-*
donium majus.

Siliiculosa, seminibus in capsula

Monococca,

ſ Monococca, binis pulciformibus Floribus
ſtaminofis, in ſpicas congeſtis, caulibus

Nudis, foliis

{ Latoribus nervofis; *Plantago.*

{ Anguſtis, ad margines laciniatis; *Coro-*
nopus.

{ Folioſis, foliis anguſtis binis oppoſitis,
florum ſpiciſ e foliorum aliſ egreſſis;
Psyllium.

In bina loculamenta diviſa; ſtoſculis par-
vis, petaliſ ad ungues junctiſ,

{ E foliorum aliſ exeuntibuſ ſpicatiſ; *Be-*
cabunga.

{ In ſummiſ caulibuſ, ſpicatiſ; *Veronica.*

Tricocca in ſummo ſtylo, ſucco lacteo, acro,
& fervido, foliſ

{ Magniſ, craſſiſ & ſpinoſiſ; *Euphor-*
bium.

{ Parviſ & glabriſ; *Tithymaluſ.*

In quaterna loculamenta partiſa; foliſ in
plureſ lobos ſeu ſegmenta diviſiſ, glauciſ,
glabriſ, odore vehementi: *Ruta.*

In plurimaſ cellulaſ diviſa, operculo ſtel-
lato glabro. Florum petala tenuia ſunt,
ampla, fugacia; calyce bivalvi; *Papaver.*

*De Plantis flore uniformi tetra-
petalo siliquosis.*

I. De Cheyri.

Foliorum colore viridi & formâ acuminatâ, sed præcipue florum colore luteo, ab aliis differt.
R. Synop. p. 108.

A. Cheyri & Leucoium luteum Offic.
Leucoium luteum vulgare C. B. Luteum, vulgò Cheyri flore simplici J. B. Keiri five Leucoium vulgare luteum Park. Viola lutea Ger. Wall: flower. In muris antiquis & tectis. Junio floret.
Ufu. Flores. Vires. Flores cordiales sunt, dolores mitigant, Menfes elient, Secundinam prori-
tant, Apoplexiam, & Paralyticos juvant.

II. De Dentaria.

Foliis divisis, caule non ramofo, seminibus com-
pressis & radicibus densatis à reliquis differt.

Dentaria & Dentillaria Offic. triphyllus C. B. Park. Enneaphyllos Clusii J. B. Coralloide ra-
dice five Dentaria Enneaphyllos Ger. Toothwort.
In hortis Botanicis non infrequens. Aprili floret.
Ufu. Radix. Vires. Siccat & astringit.

III. De

V. De Napa.

Radice carnosâ, esculentâ, minore, longiore, & subacri, substantiâ solidiore à Rapo differt. R. Meth.

P. 121.

Napus dulcis & Bunias Offic. Napus J. B. *Parad. parad.* Sativa C. B. Bunias Scr. *Radem gentle.* In hortis seritur. *Usu.* Radices in culinis; Semina parva rotunda ex rusto nigricantia, saporis amaricantis acris, in Officinis. *Vires.* Calfacit, siccatur, abstergit, aperit, digerit, Veneri potenter refilit. *Schrad.*

VI. De Sinapi.

Nas sunt sapor foliorum, sed præcipue seminum, fervidus & acerrimus; folia tam que in caulibus quam que ad radicem aspera, flores latei, quorum calices quam primum flores aperiuntur debiscunt, & se aliquantulum expandunt. R. Synop.

P. 111.

A. Sinapi Offic. lativum, & lativum alterum *Ger. emac.* Rapi folio C. B. Sativum Rapi folio *Park.* Siliquâ latiusculâ glabrâ, semine rusto sive vulgare J. B. *Common Mustard.* In hortis & areis, inque aggeribus fossarum. *Usu.* Semina rusta, parva, rotunda, saporis acris, amaricantis, fervidi. *Vires.* Calfacit & siccatur, incidit, attenuat, attrahit. *Usus præcip.* in appetitu excitando, chylosificatione promovenda: caput purgat. *Extrinsicus* in sinapismis, in arcendo caro (naribus inditum,

tum, vel in sinapismo adhibitum) tumores maturos aperit, sternutationem moyet. Schrod.

VII. De Raphano.

NOtae sunt siliqua, crassa, fungosa, membrana non intercepta, at neque manifeste bivalvis.

R. H. p. 804.

Raphanus hortensis & Radicula Offic. Raphanus *J. B.* Sativus *Ger.* Vulgaris *Park.* Minor oblongus *C. B.* Rabbith. In hortis seritur. *Usu.* Radix, Semen. *Vires.* Aperit, abstergit, attenuat, Semen præcip. *Ulus præcip.* in calculo atterendo ac expellendo, Urina ac Mensibus ciendis, in obstructionibus Epatis ac Lienis, &c. *Schrod.* Radix culinaris potissimum est.

VIII. De Eruca.

Hujus nota sunt folia laciniata, glabra, siliquae angulose, odor satidus. R. H. p. 806.

Eruca Offic. latifolia alba sativa Dioscoridis *C. B.* Sativa *Ger.* Sativa alba *Park.* Major sativa, annua, flore albo, striato *J. B.* Garden Rocket. In hortis seritur. *Usu.* Semina parva, rotundiuscula, flavescentia, parum compressa, saporis acris, subamari & servidi. *Vires.* Calfacit & siccit, *Ulus præcipuus* in Venere stimulanda, Apoplexia præservanda, &c. *Schrod.*

IX. De

IX. De Sinapistro.

NOte sunt folia laciniata, flores minores, siliquae breves & strictiores. R. H. p. 308.

A. Erysimum Offic. vulgare C. B. Dioscoridis & Lobeli. Ger. Tragi salsolus luteus, juxta muros proveniens J. B. Irio sive Erysimum vulgare Park. Eruca siliqua cauli appressa, Erysimum dicta R. H. Hirsuta siliqua cauli appressa Erysimum dicta R. Synop. Hedge-Mustard. Ad sepes & muros. Julio floret. Usu. Herba, Semen. Vires. Cassacit & siccac, attenuat, aperit, expectorat. Usus praecip. in muclagine contumaci Pulmonum atque Tussi chronica. Schrod.

X. De Eryfimo.

FLoribus luteis, siliquis longioribus, tenuibus & strictioribus a reliquis differt.

A. Sophia Chirurgorum Offic. Ger. Park. Erysimum Sophia dictum R. H. & Synop. Nasturtium Sylvestre tenuissimè divisum C. B. Sylvestre tenuissimè divisum seu Nasturtium suwedoday, flore luteo minimo H. Ox. Seriphium Germanicum sive Sophia quibusdam J. B. Fitt-weed. In locis ruderalis. Junio floret. Usu. Herba. Vires. Siccac & astringit, Diarrhoeas, Dysenterias & Menses sistit. Extrinsecus ad Vulnera & Ulcera valet.

XI. De Cardamine.

NOta ſunt flores albi, ſiliqua anguſta, valentis per maturitatem reſolutis, diſſiliantibus, & ſemina cum impetu ejaculantibus, folia pinnata.

A. 1. Cardamine Offic. Ger. Naſturtium pratense, magno flore, ſimplici H. Ox. Pratense magno flore C. B. Pratense minus, ſive Cardamine latifolia Park. Iberis Euchiſi, ſive Naſturtium pratense ſylveſtre J. B. Meadow-Creſſes. In pratis. Aprili floret. Uſu. Herba. Vires. Calida & acris eſt & Naſturtii pollet viribus.

A. 2. Naſturtium aquaticum Offic. Aquaticum vulgare Park. Aquaticum ſupinum C. B. Aquaticum ſupinum flore albo H. Ox. Aquaticum, ſive Cratere Sium Ger. Siſymbrium Cardamine ſive Naſturtium aquaticum J. B. Water-Creſſes. In aquoſis. Junio floret. Uſu. Herba. Vires. Calfacit & ſiccac, attenuat, aperit. Uſus præcip. in Calculo & Sabulo, obſtructione Lienis, Epatis ac Menſium. Specificè in Scorbuto commendatur. Schrod.

XII. De Raphanifro.

FLoribus albis, foliis majoribus, integris, oblongis, radice repantibus, vivaci, ſapore acro, ſiliquis parvis curvis, ab alijs plantis diſtinguatur. R. Synop. p. 115.

A. Raphanus ſylveſtris & ruſticanus Offic. ruſticanus Ger. Park. C. B. Sylveſtris, ſeu Armoracia multis J. B. Hoſſe-Radish. In hortis. Junio floret.

floret. *Usu.* Radix. *Vires.* Calfacit & siccat, incidit, attenuat, eisdemque cum Raphano qualitates habet, sed fortiores: tantam mucilaginem incidit, specificè Scorbuticis prodest. Calculum pellit, Menses ciet, &c. *Selrod.*

De Tetrapetalis siliculosis seu capsulatis.

XIII. *De Cochlearia.*

Nota sunt statura humilis, vascula modicè tumida, folia subrotunda, crassa, succulenta, semina globosa; locus maritimus, flores albi. *R. Synop. p. 115.*

A. 1. Cochlearia Batava, rotundifolia, hortensis *Offic.* Cochlearia 3. B. Rotundifolia *Ger.* Folio subrotunda C. B. Major rotundifolia sive Batavorum *Park.* Major Batavica subrotundo folio *H. Ox.* Garden Scurvy-grass. In hortis frequens. Aprili floret. *Usu.* Herba, Semen. *Vires.* Calfacit & siccat, salè Volatili abundat, undè fixos & crudos humores spirituales ac volatiles reddit. Morbis illis medetur qui à salè fixo nimis copioso originem ducunt, imprimis verò Scorbutico. Verùm cum partes illæ in quibus præcipua vis, & utilitas hujus plantæ consistit, admodum volatiles sint & coctione facile evanescant, succus herbæ expressus vel infusum efficaciora esse videntur quàm decoctum. *R. Cat. p. 74.*

seu Materia Medica Pars Secunda. 303

A. 2. Cochlearia Britannica marina *Offic.* Britannica *Ger.* Britannica folio sinuato *H. Ox.* Folio sinuato C. B. *Vulgaria Park.* *Dea Scurvy-grass.* In maritimis. Aprili floret. *Usu.* Herba. *Vires.* Cum priore viribus pollet. Vide plura in *Mollendrochii Hist. Cochlear.*

XIV. De Nasturtio.

NOte sunt *sapor acris, odor acutus & nates ferriens, folia plerumque varie incisa.* R. Hist.

p. 825.

Nasturtium hortense Offic. Ger. Park. Hortense vulgatum C. B. *Vulgare J. B.* *Vulgare, seu hortense tenuiter divisum H. Ox.* *Garden-Cresses.* In hortis seritur. Junio floret. *Usu.* Herba. Semina parva, oblonga, sublutea, aliquantulum compressa, in cacumen desinentia. *Vires.* Semen attenuat, aperit, abstergit. *Ufus præcip.* est in tumido Liene, mensibus obstructis, foetique mortuo expellendo; tartaream mucilaginem Pulmonum incidit, in Scorbuto & Hydrope confert. *Schrad. N. B.* Semen hujus Plantæ Pharmacopoeis nostris pro semine *Thlaspeos* frequenter venditur.

XV. De Iberide.

NOte sunt *folia integra, serrata, odor acutus, sapor acris.*

Iberis Offic. J. B. Latiore folio C. B. *Ger. Park.* Latiore folio serrato *H. Ox.* *Detentia-Cresses.* In hortis Botanicis. *Usu.* Herba. *Vires.* Similis est *Nasturtio* tum odore, tum gustu, tum viribus, sed minus ea desiccatur. *Gal.*

XVI. De

XVI. De Lepido. *Lepidium* *Offic.* *Latifolium* *C. B.* *Latifolium serratum* *H. Ox.* *Pauli* *J. B.* *Piperitis* *sive Lepidium vulgare* *Park.* *Raphanus sylvestris* *Officinarum*, *Lepidium* *Agriocete* *Labello* *Ger.* *Distrander.* *Ad huiusmodi ripas sed natus.* *Ufu.*

Notae sunt *Folia integra magna, flastuli parvi albi, filiquae itidem parvae, radix repantix, odor & sapor Piperis.* *R. Synop. p. 117.*

A. Lepidium & Piperitis *Offic.* *Latifolium* *C. B.* *Latifolium serratum* *H. Ox.* *Pauli* *J. B.* *Piperitis* *sive Lepidium vulgare* *Park.* *Raphanus sylvestris* *Officinarum*, *Lepidium* *Agriocete* *Labello* *Ger.* *Distrander.* *Ad huiusmodi ripas sed natus.* *Ufu.* *Folia.* *Vires.* *Vis foliorum acris & excoalsciens, quapropter tria herba Ischiadicis praesentissimum est auxilium, inquit Dioscorides.*

XVII. De Thlaspi. *Thlaspi* *Offic.* *Dioscoridis* *Ger.* *Arvense* *filiquis latis* *C. B.* *Cam filiquis latis* *J. B.* *Arvense* *filiculis latis* *H. Ox.* *Drabae folio* *Park.* *Cruciale* *Guthard.* *In arvis sed rarius.* *Junio* *floret.* *In usu sunt Semina parva, nigra, oblonga, sapore acri.* *Vires.* *Siccant & abstergit.* *Ulus* *praecip. in internis abscessibus rampentibus, mensuris*

Notae sunt *vascula seminaria compressa, membranacea cellulas disternunt ad laticundinem seu planum filiquae transversa, semen acre.* *R. Synop. p. 117.*

A. Thlaspi *Offic.* *Dioscoridis* *Ger.* *Arvense* *filiquis latis* *C. B.* *Cam filiquis latis* *J. B.* *Arvense* *filiculis latis* *H. Ox.* *Drabae folio* *Park.* *Cruciale* *Guthard.* *In arvis sed rarius.* *Junio* *floret.* *In usu sunt Semina parva, nigra, oblonga, sapore acri.* *Vires.* *Siccant & abstergit.* *Ulus* *praecip. in internis abscessibus rampentibus, mensuris*

A. J. Bursa pastoris *Offic.* *Ger.* *J. B.* *Major* *vulgaris* *Park.* *Folio angusto* *C. B.* *Major* *cap-* *sula cordata, lolla laciniata* *H. Ox.* *Thlaspi* *is-* *trum, Bursa pastoris* *Ger.* *H. Ox.* *Synop.* *Shepherd's*

Shepherdus Purse. Ad vias. Usus. Herba. Vires.
Refrigerat & secat, adstringit & constipat. Hinc
valet in Hemorrhagia narium, expulsiōe Sanguinis,
Diarthoea, Dysenteria, Fluxu nimio mulierum,
&c. Schrod.

XVIII. De Gladio.

NOte sunt folia ad tingendum utilis, filique
compressa, lata, pendula, per maturitatem nigra.
R. Hist. p. 842.

A. Ilatis & Gladium Offic. sativa vel latifolia
C. B. Sive Gladium lativum J. B. Gladium sativum
Gerr. Park. Wood. In arvis feritur. Junio
floret. Usus. Herba. Vires. Siceat & astringit.
Vulneraria est insignis, vulnera conglutinat,
Sanguinis profusiva Menisque sistit.

De Herbis flore tetrapetalo anomalis.

I. De Veronica.

NOte sunt Rosculi parvi tetrapetaloides,
petalis ad ungues junctis, quorum calycēs
non decidunt una cum flore, ut in Tetra-
petalis filiculosis, sed a flore delapso
restant ad seminis usque maturitatem: flores etiam
e sinibus foliorum exeunt. Vascula seminalia in
bina locularum divisa, & compressa. R. Synop.
p. 119.

A. 1. Veronica mas & Betonica Pauli *Offic.* mas supina & vulgarissima C. B. Mas vulgaris supina *Park.* Vulgatiores folio rotundiore *J. B.* Supina vulgaris foliis serratis *H. Ox.* Vera & major *Ger.* *Male Sprengell.* In pascuis siccioribus. Junio floret. *Usu.* Herba. *Vires.* Vulneraria insignis ac sudorifica est. *Ulus* præcip. in erosione ac obstructione Pulmonum ac Lienis; hinc & imprimis in Colica, Phthisi, Scabie, Pruritu, Peste, Vulneribus, &c. *Schrod.*

A. 2. Anagallis aquatica & Becabunga *Offic.* aquatica minor folio subrotundo C. B. Aquatica flore coeruleo, folio rotundiore minor *J. B.* Aquatica vulgaris sive Becabunga *Park.* Aquatica sive Becabunga *Ger.* Veronica aquatica rotundifolia Becabunga dicta minor *R. Synop.* Aquatica major folio subrotundo *H. Ox.* *Boecklins.* In rivulis. Maio floret. *Usu.* Herba. *Vires.* Calfacit, moderatè humectat. *Ulus* præcip. in Scorbuto, Urinam, Calculum renum & vesicæ insigniter expellit; Menfes ciet, Foetum mortuum ejicit, &c. *Schrod.*

II. De Papavere.

NOta sunt florum petala ampla, tenuia, fugacia, succum lacteum aut flavum, acer; Calyx floris bifolius seu bivalvis, caducus; vis narcotica. *R. Synop.* p. 121.

1. Papaver album *Offic.* hortense semine albo, sativum Dioscoridi, album Plinio C. B. Sativum album *Ger.* Simplex album sativum *Park.* Hortense simplex semine albo *H. Ox.* Sativum *J. B.* *White Poppy.* In hortis seritur. Julio floret. *Usu.*

ſeu Materia Medica Pars Secunda. 307

Uſu. Folia, Flores, capita, ſemina, Succus denſatus
Opium Offic. Eſt ſubſtantia ponderoſa, denſa, inflammabilis & ardens, partim reſinoſa, partim gummoſa, nigricans, odore ſoporiferum ac graveolens, ſapore amarum & acre. Inciſione capitum è vulnere factò ſponte exſtillat lac ſeu ſuccus quod calore ſolis concreſcit. A Turcia ad nos adfertur. *Vires.* Herba, capita & Semina, refrigerare & humectare vulgo ſeruntur. Uſus præcip. in ſomno conciliando, in affectibus Pectoris ac Pulmonum, ac imprimis in Tuſſi, Raucedine, Phthiſi; Hinc & in fluxu alvi. Extrinſecus in dolore leniendo, ſomno Introducendo, &c. *Schrod.* Opium anodynum, narcoticum, & ſudorificum eſt; frigidum eſſe non poteſt, cum ſit amarum, & inflammabile, cumque ex deſtillatione Oleum & Salem volatilem præbeat. Conſtat enim (ut alii volunt) ex particulis acerbis, æriis, ſpirituofis, ſalinis, & etiam viſcoſis; anodynum eſt, quod particulis ſuis viſcoſis involvit particulas Sanguinis acres dolores excitantes: narcoticum ſeu hypnoticum, quia particulis ſuis viſcoſis Spiritus animales implicat & ſiſtit: ſudorificum, quia particulis ſpirituofis ſudores excitat. Verum ſecundum aliorum opinionem contra ſudores Phthiſicorum, ac in Sudore Anglico dicto utile eſt, quia in hiſce affectibus ſpiritus ſunt adeo ſubtiles ut ægre poſſint contineri, hos autem opiata fixant. Alii aiunt contineri in eo Sulphur quoddam narcoticum, quod cum ſit Spirituoſum & etiam Sulphureum acidum, inde fixantur Spiritus animales & Sanguis increaſſatur. Vomitus excitat in corporibus ſalinis & bilioſis ex concuſſu Sulphuris cum ſale.

Papaver nigrum Offic. ſativum nigrum *Ger.*
Sativum ſimplex nigrum Park. Hortenſe nigro ſemine, ſylveſtre Dioſcoridi, nigrum Plinio C. B.
Hortenſe

Hortense, simplex semine nigro *H. Ox.* Black-Popp. In hortis seritur. Junio floret. *Ufu.* Folia, Flores, capita, semina. *Vires.* Cum priore viribus convenit.

A. 3. Papaver rubrum, Rhoeas & Erraticum *Offic.* Rhoeas *Ger.* Erraticum Rhoeas, sive sylvestre *Park.* Erraticum majus, *Paul.* Dioscoridi, Theophrasto & Plinio C. B. Erraticum rubrum campstre *J. B.* Red-Popp. or Coz=Rose. Inter segetes, Junio floret. *Ufu.* Flores. *Vires.* Refrigerat validè, somnum conciliat, dolorem sedat. Ullus præcip. in Febribus, Pleurisi cui specificè prodest, Angina, &c. *Schrod.* *Præp.* Aqua, Syrupus.

A. 4. Chelidonium majus *Offic.* *Ger.* Majus vulgate *Park.* C. B. Chelidonia *J. B.* Papaver corniculatum luteum Chelidonia dictum *R. Synop.* Celandine. In locis ruderatis. Aprili floret. *Ufu.* Radix, Herba. *Vires.* Calfacit & flocat, validè abstergit, attenuat, saporis est acris & amari, visum acuit, Bilem per alvum & urinam educit. Hinc conducit in Ictero, obstructione Lienis & Epatis, Ureterum, &c. *Schrod.*

III. De Tithymalo.

Nota sunt vasculum feminale ericocentrum in summo stylo, succus lacteus, acer. *R. Synop.* p. 124.

1. Esula major *Offic.* major Germanica *Ger.* *Park.* Tithymalus palustris fruticosus C. B. Magna multicaulis, sive Esula major *J. B.* German-Poppy. In hortis Botanicis colitur. *Ufu.* Radix oblonga, pollicem crassa, foris fusca, intus pallida,

lida, lacte acerrimo, purgante & nauseoso turgida.
Vires. Pituitam validissime precipue per inferiora
 purgat & non sine cautione usurpatur.

Esula minor. *Offic.* Tithymalus
 foliis Pini forte Dioscoridis Pityula C. B. Pineus
Ger. Pityula, Tithymalus pinca sive Esula minor
Park. Tithymalo Cyparissie similis, Pityula mul-

tis *J. B.* *Idne-Spurge.* In hortis frequens.
Usu. Radix, Cort. Radicis, & Folia. Radix
 est oblonga, Esula majori tenuior, foris fusca, in-

tus ex flavo albescens, saporis paulo acrioris. *Vi-*
res. Gustatu linguam & fauces ignea acrimonia
 adurit, assumpta vero tanta cum vehementia & si-
 mul molestia Hydropicorum aquas per Vomitus ac
 Sedes exterminat, ut non sine cautione usurpanda
 sit. Esulae utraque corriguntur maceratione in
 acidis.

A. 3. Cataputia minor *Offic.* Lathyrus *Offic.* minor
R. H. Lathyrus major C. B. Major hortensis
Park. Sive Cataputia minor *Ger.* Tithymalus

latifolius Cataputia dictus *Herm. Cat.* *Gerard.*
Spurge. In hortis frequens oritur. *Usu.* So-
 mina seu grana oblonga, rotunda, Pilo majora, in-

chudentia, sub pellicula corticosa nucleum album,
 pinguent, saporis subdulcis, acris, nauseosus. *Vi-*
res. Vires habent catharticeam validam; haec grana ut

& aliae Tithymalorum Species in usus raro vo-
 nunt.

A. 4. Tithymalus *Offic.* Helioscopius *Ger. Park.*
 C. B. Helioscopius sive foliis equis *J. B.* *Dum-*
Spurge. *Idne-Spurge.* In hortis frequentissi-

ma est. *Usu.* Herba. *Vi-*
 res. Cum Tithymali
 viribus convenit. Succus ad Verrucas combenda-
 tur *R. C.* *Idne-Spurge.*

5. *Esula Indica Bonii*, ex qua lacryma flava *Gutta Gemy* affinis, vel eadem, emittitur, sed hic notandum cum *D. Syri* duplicem *Gutta Gummi* vel *Gutta Gamba* à Mercatoribus vendi, viz. Vulgarem ab *Esula Indica* affini planta collectam, ab *Indis Lonam Cambodia* vocatam. Alteram vero præstantiorem, quæ ab Arbore Orientali *Codam-pulli*, & *Carcapuli*, seu *Kanna Gboraka* funditur, de qua suo loco.

IV. De Euphorbio.

Foliis longis crassis & Spinosis ab aliis differt.

Euphorbium Offic. verum Antiquorum *R. H.* p. 873. *Indicum Opuntia* facie, caule geniculato, triangulari *Breyn. Prod.* 2. *Tithymalus Mauritanius*, aphyllus, angulosus & spinosus, ex quo *Euphorbium* Officinarum *Herm. Cat.* & *Schadida-Calli H. M.* An *Tithymalus Africanus* spinosus, *Cerei* effigie, ex *Cod. Complut. Plukenetii in Phytograph. Tab. 231. Fig. 1. The Euphorbium Tree.* In India Orientali & Mauritania crescit. *Ufu.* Succus est substantia gummosa & resinosa, concreta in guttas pallide flavescentes, varia forma, saporis acerrimi, exurentis, nauseosi, odoris nullius. *Vires.* Insignem quidem vim obtinet: serum ac aquas ex toto corpore purgandi, non nisi tamen *Hydropicis* robustioribus conceditur: Externe in *Carie* Officium usus ejus egregius est. Naribus admotum *Sternutationem* excitat. Corrigitur acidis. Alteras *Euphorbii* species invenio in *Herbo Malabarico* sub nomine *Ela-Calli.* *Tom. 2. fig. 43. p. 83.* & apud *Clarissimum Plukenetium in Phytograph. Tab. 230. fig. 7. Sarcocollam officinarum* è *Tithymalo*

thymalo Perfico ſpiñoſo provenire affirmant nonnulli.

V. De Ruta.

NOta ſunt, Vasculum ſeminale in quaterna loculamenta partitum, quæ ſuperiore parte aliquo-
uſque diſjuncta ſunt, & in angulos clata; folia in
plures lobos ſeu ſegmenta diviſa, glabra, glauca,
odore vebementi. R. H. p. 874.

1. Ruta hortenſis & vulgaris Offic. Hortenſis
Ger. Hortenſis major Park. Hortenſis latifolia
C. B. Hortenſis major latifolia H. Ox. Sativa
vel hortenſis J. B. Garden Rue. In hortis.
Junio floret. Uſu. Herba; Semina ſunt parva,
recurva, aut ſemilunata, coloris nigricantis, ſapo-
ris amaricantis, aromatici, ingrati, odoris gravis.
Viſes. Alexipharmaca, Cephalica, ac Nervina eſt.
Uſus præcip. in variis morbis, Peſte, aliisque af-
fectibus malignis præſervandis ac curandis, Veneno
arcendo, viſu acuendo, laſcivia reprimenda, pleu-
ritide curanda, imbecillitate ventriculi corrigenda,
Colica diſcutienda, Morſu canis rabidi debellando,
&c. Schrod.

2. Ruta ſylveſtris Harmel Offic. ſylveſtris flore
magno albo C. B. Sylveſtris Syriaca, ſive Har-
mala Park. Quæ dici ſolet Harmala J. B. Har-
mala Ger. Wild Rue. In hortis Botanicorum.
Julio floret. Uſu. Herba. Semina parva, aggu-
loſa, nigricantia. Viſes. Scribunt Arabes hujus
ſemine inebriari homines, adeo ut ſubinde diutius
dormiant: maximeque conſert in Melancholia.

VI. De Plantagine.

NOtae sunt flores stamini, in spicas congesti, flosculorum tubi in vascula seminalia elliptica (qua per maturitatem horizontali sectione in medio diffilunt) incurvatas; semina immixta, puliciformia. R. Synop. p. 125.

A. 2. *Plantago latifolia*, vulgaris, terrestris, & *Septinervia* Offic. *latifolia vulgaris* Park. *Latifolia* Ger. *Latifolia sinuata* C. B. Major folio glabro non laciniato, ut plurimum J. B. *Great Plantain*. Ad viam ubique. Usa. Radix, Folia, Semina. Vires. Refrigerant & sicant, Epatica sunt ac Vulneraria. Ufus princip. in fluxionibus cujusque generis. Schrad.

A. 3. *Plantago angustifolia* *Quinquenervia* Offic. *Quinquenervia* Ger. *Quinquenervia major* Park. *Major angustifolia* C. B. *Lanceolata* J. B. *Reichardt*. In pascuis. Usa. Herba. Vires. Cum priore viribus convenit.

A. 4. *Coronopus* Offic. *hortensis* C. B. *Vulgaris* sive *Cornu Cervinum* Park. Sive *Cornu Cervinum* vulgò *Spica Plantaginea* J. B. *Cornu Cervinum* Ger. *Plantago foliis laciniatis* *Coronopus* dicta. R. Synop. *Wachschan* *Plantain*. In arenosa. Usa. Folia. Vires. Cum *Plantagine* viribus convenit.

VII. De

VII. De Psyllio.

Caulibus foliatis, foliis angustis, binis oppositis, florum spicis à foliorum alia egressis à reliquis differt. R. H. p. 878.

Psyllium Offic. vulgare Park, Majus erectum C. B. J. B. Sive Pulicaris herba Ger. Plantago caulifera Psyllium dicta R. H. Fleawort. In hortis Botanicis. Usu. Semina parva, oblonga, lucida, ex fusco nigricantia, saporis mucilaginosi, simulque acris, & nauseosi. Vires. Evacuat bilem flavam, mucilaginéque sua acrimoniam humorum obtundere aptum est. Hinc convenit maxime in Dysenteria & Corrosione intestinorum. Schrod.

VIII. De Cuscuta.

Longissimis filamentis, aphyllis contiguis plantis sese circumvolvens, floribus monopetalis, tetrapetaloidibus, vasculis feminalibus rotundis à reliquis discriminatur.

A. 1. Cuscuta Offic. Park, Major C. B. Sive Cassutha Ger. J. B. Dodder. In Ericetis. Usu. Herba. Vires. Splenetica imprimis est, hinc Hepatica. Abstergit, subastringit, aperit, Melancholicum humorem corrigit, utilis in Scabie, Ictero nigro, obstructionibus Epatis ac Lienis. Schrod.

314. PHYTOLOGIA

2. Epithymum Offic. five Cuscuta minor C. B.
 Dodder of Thyme. *Usu.* Integræ Plantæ seu
 filamentorum rufforum. *Vires.* Purgat blandè
 Melancholicos & serosos humores. *Usus præcip.*
 in scabie, ulceribus, affectibus Melancholicis in
 Hypochondriorum & Lienis passionibus & obstru-
 ctionibus. *Schrod.*

SECTION

SECTIO DECIMA NONA.

De Herbis flore papilionaceo, ſeu
leguminofis.

Flores hi Papilionacei dicuntur, quia Papi-
lionem alij expansis quadrantis referunt.
Folia ſeu petala his difformia ſunt, nec
figura, nec ſitu inter ſe conveniunt, nu-
mero quatuor, verum ad ungues juncta. R. Synop.

P. 127. *ſcandentes, volubiles, capreolae, glabris, caule aequali, foliis pinna-*

tis, pinnis paucis, in hoc genere maximis,

ſcandentes, trifoliz, ſemine reniformi: Phe-

ſolus.

*Volubiles, quae peticis aut plantis vicinis ſe
circumvolvendo, à dextra finiſtram verſus
ſcandunt, trifoliz, ſemine reniformi: Phe-*

ſolus.

*Capreolae, quae capreolis plantas vicinas ar-
ripiunt foliis*

*glabris, caule aequali, foliis pinna-
tis, pinnis paucis, in hoc genere maximis,*

ſcandentes, trifoliz, ſemine reniformi: Phe-

ſolus.

*Viridioribus & hirsutis, è minoribus &
pluribus pinnis compoſitis, ſemine*

Tumidiore, globoso, filiquis pro plantæ modo longioribus; *Vicia*.

Compresso, & pro plantæ modo grandi, filiquis brevibus; *Lens*.

Non Evidentes, foliis
Digitatis aut pinnatis, filiquis ad singulos flores

Simplicibus, unico alveolo unicam seminum seriem continentibus, filiquis articulis non interceptis, visui expositis

Erectis, foliis

Digitatis, caule tereti, floribus in summis caulibus & ramulis in spicas dispositis, semine amaro; *Lupinus*.

Pinnatis, pinnis

Majoribus, conjugationibus paucioribus, floribus & foliorum Ellis exarantibus, filiquis & seminibus maximis, caule anguloso inani; *Faba*.

Minoribus & pluribus, radice

Dulci repente lutea, caule procerò, filiquis brevibus compressis; *Glycyrriza*.

Inspida, saltem non dulci, floribus spicatis, filiquis tenuioribus; *Galga*.

Propendentibus

Nodosis, torulis seminum præsertantibus velut articulatis; *Oreolus*.

Equalibus seu planis, brevibus, tumidis & vesicularum inflatissimis inflatis; *Cicer*.

Gemminatis

seu Materie Medica Pars Secunda. 317

a b Geminatis, duplicem seminum seriem continentibus, floribus albis, siliquis glabris, curtis, foliis pinnatis, spinosis; *Tragacantha*.

Trifoliatis, quae terna duntaxat folia habent in extremo pediculo, floribus

In spicas congestis, seminibus & siliquis

In calycibus occultatis, spicis

Mollibus & villosis; *Lagopus*.

Lamigine nulla aut rariore obfusa, calycibus strigosioribus & striatis; *Trifolium*.

Exposita, & extra calyces apparentibus, floribus in spicis & foliorum alis egressis, pendulis, odoratis, siliquis seu vasculis seminalibus, scabris, aërugosis; *Medicago*.

Sparsis & raris fisis, siliquis secis aut nonnihil incurvis,

Productionibus, compressis, seminibus lineis ab angulo ad angulum depressis, fulcatis; *Fenniculum Graecum*.

Brevioribus, semine reniformi; *Anonis*.

I. De Phaeolo.

Nota sunt caulibus scandere, trifolios esse, semina habere veniformia, siliquas simplices.

R. Hist. p. 884.

1. Phaeolus Offic. albus Ger. Vulgaris Park. Smilax hortensis hinc Phaeolus major C. B. Hortensis J. B. In Consp. Beaus. In hortis seritur. Julio floret. Usus. Siliqua. Vires. Aperit, digerit, Urinam ciet, mentes movet.

2. Couhage Vulgè. Phaeolus Zurratensis, siliqua hirsuta, Couhage dicta R. H. p. 887. Siliqua hirsuta Park. Pruritus excitans hirsutiae siliquarum Ger. emac. Zurratensis siliqua hirsuta pungente H. Ox. Utriusque Indiz lobis villosis pungentibus minor P. B. P. Nai corana H. M. In India Orientali oritur, unde siliquæ ad nos delatæ.

II, De Pise.

Nota sunt foliis glauca, glabra, pinnis amplissimis, caudem adeo arcte amplectentia, ut ab iis transadigi videatur, et paucioribus et majoribus in hoc genere lobis composita; caulibus quàm congeneribus major et fistulosior. R. Synop. p. 127.

A. Pium Offic. arvense flore candido, fructu rotundo albo C. B. Minus Ger. Vulgare parvum album arvense J. B. Sylvestre primum Park. Common White Pease. In arvis copiose seruntur. Usus. Semina. Vires. In culinis potius quàm Officinis reperiuntur.

III. De

III. De Vicia.

NOta sunt folia non casta seu glauca, ut in Piso, sed viridiora, & minoribus & pluribus pinnis composita. R. Synop. p. 129.

A. Vicia Offic. Ger. Vulgaris sativa Park. J. B. Sativa vulgaris semine nigro C. B. Major vulgaris sativa H. Ox. Common Tare. In arvis seritur. Ufu. Semina.

IV. De Lente.

Semine compressis & pro plantula modo grandis, filiquis laxis, brevibus, cum binis plerumque dissaxat seminibus à reliquis differt. R. Synop. p. 130.

A. Lens Offic. H. Ox. J. B. minor Ger. Park. Vulgaris C. B. Lentils. Seritur in agris. Ufu. Semina.

De Herbis flore papilionaceo
non scandentibus.

V. De Lupino.

Nota sunt folia digitata, caules teretes,
flores in summis caulibus & ramulis in
spicas digesti, silique erecta. R. Hist.
p. 906.

Lupinus Offic. sativus Ger. Sativus albus Park,
sativus flore albo C. B. Vulgaris semine & flore
albo, sativus J. B. Vulgaris sive sativus albus
H. Ox. ~~Lupinus~~. In hortis seritur. Junio floret.
Ufu. Semina alba, plana, compressa, rotunda,
saporis amaricantis. Vires. Menses & foetum
elicit. Lumbricos pellit. Externe Achoras, Pu-
stulas, Ploras, Gangrenas, & Ulcera maligna
juvat.

VI. De Faba.

Nota sunt silique, erecta, crasse; semen maxi-
mum, ad latera compressum, cum hilo magno
in extremo; caules angulosi, firmi, concavi. R. Synop.
p. 130.

A. Faba Offic. C. B. major hortensis Ger. Park,
Faba, Cyamos leguminosa J. B. Garden-Beans.
In hortis in usum culinæ copiosè seritur. Ufu.
Flores,

ſeu Materia Medica Pars Secunda. 321

Flores, Siliquæ, Fabæ. *Vires.* Emplaſtica eſt, refrigerat & ſiccatur, incrāſſat, exterget, utilis intra corpus in Diarrhœa, Lienteria, &c. Extra in maculis à ſole contractis, aliſque cutis ſordibus extergendis, &c. *Schrod.* Aqua ſiliquarum tormina infantum mitigat.

VII. De Glycyrrhiza.

Non ſunt radices dulces, repentes, luteæ; ſiliquæ breves, compreſſæ, cretæ. *R. Synop.* p. 137.

A. Glycyrrhiza & Liquiritia *Offic.* vulgaris *Ger. Park.* Siliquosa vel Germanica *C.B.* Radice repente, vulgaris Germanica *J.B.* *Liquorice.* In hortis. Floret Julio. *Uſu.* Radix, Succus inſpiſſatus. Radix eſt oblonga, ſarmentosa, digitali craſſitie, coloris flavoſcentis, ſaporis ſubdulcis. Duo Species ſucci inſpiſſati in Officinis noſtris reperiuntur; una in Angliâ conſecta ex decocto ſarmentolaſum radicum cum pulpa Prunorum mixta, & in Pilulas formata; altera ex Hiſpaniâ ad nos in lateſcalos aut rotulos adfertur. *Vires.* Pulmonica ac Nephritica eſt, acrimoniâ mitigans, expectorationem promovens, aſperitatem leniens, alvum infantum leniter molliens. *Uſus.* præcipui, in Tuſſi, Raucedine, Veſicae erofione, Urinæ acrimoniâ, *Schrod.*

B. 4. VIII. De

VIII. De Galega.

NOta sunt Flores spicati, penduli, siliqua erecte, teretes, seniles. R. H. p. 911.

Galega & Rues capraria Offic. Galega Ger. 3. B. Vulgaris C. B. Park. Costa. Ruz. In hortis non infrequens scribitur. Junio floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Celeberrimum est Alexipharmacum ac Sudorificum, Venenum imprimis pestilentielle insigniter discutiens. Usus ejus precipuus in Petechiis expellendis, aliisque Morbis pestilentialibus, ipsaque Peste curanda, in Morbillis, in Epilepsia infantum, in ichibus Serpentum, in Lumbicis, quos etiam extunsecis applicata fugat.

IX. De Orobo.

NOta est siliqua nodosa, rotulis seminum protuberantibus, velus articulata. R. H. p. 915.

Orobus & Ervum Offic. siliquis articulatis, semine majore C. B. Receptus Herbariorum Ger. Vulgaris Herbariorum Park. Sativus sive Ervum semine anguloso, siliquis inter grana junctis H. O. Sive, Ervum multis 3. B. Bitter Wetch. In hortis sed rarius. Junio floret. *Ufu.* Semina seu grana angulosa, subrotunda, fusca, spadicea, saporis leguminosi, subamaricantis & ingrati. *Vires.* Ob farinaceam substantiam respondent Foenugræco, continent quoque Sal diureticum, ideo commendantur ad pellendum calculum.

X. De Cicere.

NOtae sunt folia pinnata bifida, dentata, filiquae breves, teretes, virgidae.

1. Cicer album Offic. sativum C. B. Ger. Arietinum J. B. Sativum album Park. White Chickens. In hortis curiosorum. Usu. Semina sed rarius.

2. Cicer rubrum & nigrum Offic. arietinum nigrum vel rubrum Park. Red and Black Chickens. In hortis Junio floret. Usu. Semina. Vires. Jus eorum lictericos juvat: Decoctum Lumbricos ejicit, Menfes & foetus educit, & lac gignit. In Cataplasmatis Pforas, Lichenas, Parotidas sanant, Testes inflammatos discutunt, Ulcera maligna consolidant. R. H. p. 918. Diuretica sunt ac lenientia, proin conducibile est eorum decoctum Nephriticis. Sabrod.

XI. De Indico sive Indigo.

NOtae sunt folia primata, flosculi exiles admodum Meliloti similes; siliquae breves, membranis intergerinis distinctae; semina ex tereti quadrata.

Indicum Offic. Nil sive Anil, Glastum Indicum Park. Sive Anil, sive Indigo Indica H. Ox. Anil sive Nil, Indorum color J. B. Caachira prima Pis. Herva de Anil Lusitanis Marg. Xivhquith pitzahac sive Anil tenuifolia Herm. Colutea Indica herbacea ex qua Indigo Herm. Cat. Selban aniliferum Indicum Coronellae foliis vel Indigo Indica Brey. 2. P. Ameri H. M. Polygala Indica

dica frutescens Hermannii R. H. p. 926. Phascolus Americanus vel Brasilianus Sextus C. B. Ilatis Indica foliis Rorismarini, Glasio affinis ejusdem. **Bleuo Indigo.** In India tam orientali quam occidentali colitur. **Ufu.** Fex seu Pigmentum coeruleum, sed rarius in medicinam venit; præcipuus ejus usus est ad pannos linteos coeruleo colore tingendos. Parandi hujus Pigmenti referente Hernandez hic est modus. Folia incisa in abenum corrimantur ferventis aquæ, sed jam ab igne suspensa, septentifos aut melius (ut rei affirmans perit) frigescentis neque ignem experta emiscuntur, concutunturque vehementer rursus, ac paulatim aqua infecta transfunditur in testam aut dolium, & tandem per foramina paula sublimata effusa bullire, quicquid à foliis discessit permittitur residere. Fex illa Pigmentum est: sicatur id sole, & sacos cannabino periculator, mox efformantur parva roto, quæ catinis superpositis carbonibus solidantur, ut recondi tandem queant in annuos usus. **Vires.** Partium tenuium est & facile penetrat; Hinc in Ictericis affectibus prodesse aiunt. Fluxiones mire sistit; nam valdè astringit; ut Lochiis nimium fluentibus & alvi utroque procidentis decantatum remedium præbeat. **Epörn. Germ. P. xi. Obs. 123.** Pigmentum hoc venenosa qualitatis participans à Medicis antehac haberi solitum. Dicitur alias corrosivum inquit **Paulus Amandus.** Hinc **Bleues Saxonia** expressè prohibuerunt, ne **Mercatores Indicum** in regiones hæc advenirent.

De

De Herbis flore papilionaceo non
scandentibus filiquis geminatis.

XII. De Tragacantha.

Folia habet pinnata, Vicia in modum, costa
media cui pinnulae annexae sunt in longum,
rigidam, acutam spinam procurrente; fili-
quas geminatas, duplici alveolo duplicem se-
minum series continentes. R. H. p. 933.

Tragacantha Offic. C. B. veta Park, Massili-
ensis *γ. B.* Massiliensis foliis incanis, perseveranti-
bus seu non deciduis, flore albo *H. Ox.* Sive Spina
hirci *Ger. Coats Thozn.* In hortis curiosorum
sed rarior. *Usa.* Gummi est substantia gummosa,
pallida, variae formae, saporis mucaginosi. Exudat
ex radice plantae incisa, & ex Turcia ad nos ad-
fertur. *Viros.* Humectat, lenit, cutis spiracula
obstruit, acrimoniam mitigat, incrassat, hinc in
Rauedine & Hemoptysi, Asperitate faucium & in
Strangaria conducit.

Herba

Herba flore papilionaceo non scandentes trifolia.

XIII. De Trifolio.

Floribus summo pediculo in spicas congestis, seminibus in calicibus occultatis, & acris folia in extremo pediculo à reliquis differt.

A. 1. Trifolium vulgare Offic. Pratense Ger. Pratense purpureum C. B. Pratense purpureum vulgare H. Ox. Park. Purpureum vulgare J. B. Common Cress. In pratis. Junio floret. Usus. Herba.

A. 2. Lagopus & Pes Leporinus Offic. vulgaris Park. Trifolius quorundam J. B. Lagopodium sive Pes Leporis Ger. Trifolium arvense, humile, spicatum, sive Lagopus C. B. Lagopoides purpureum arvense, humile, annuum sive Lagopus minimus vulgaris H. Ox. Dares-foot. In arvis. Julio floret. Usus. Herba. Vires. Siccat & adstringit. Ullus præcip. in profluvio Alvi, Uteri, Fluore albo, Dysenteria, Hemoptysi, Stranguria, Ulceratione Vesicæ, &c. Schrad.

XIV. De

XIV. De Meliloto.

Nota sunt Flores penduli in spicis & foliorum alis egressis, siliqua seu folliculi breves, scabri rugosive. R. Synop. p. 135.

A. 1. Melilotus Offic. vulgaris Park. Germanica Ger. Officinatum Germaniz C. B. Trifolium odoratum five Melilotus vulgaris, flore luteo J. B. Odoratum, seu Melilotus fruticosa lutea vulgaris, vel Officinatum H. Ox. Melilot. Ad sepes & inter segetes. Julio floret. Usu. Herba, Flores. Vires. Emollit, discutit, dolores mitigat. Uter creberrimè præcipue extrinsecus, in tumoribus, doloribus, &c. Schrad.

2. Lotus urbana & Trifolium odoratum Offic. Hortensis odora C. B. Sativa odorata annua J. B. Trifolium odoratum Ger. Park. Melilotus major, odorata, violacea H. Ox. Sweet. Cresson. In hortis feritur. Junio floret. Usu. Herba, Semen. Vires. Alexipharmaca, anodyna, diuretica ac Vulneraria est.

XV. De Fæno Græco.

Nota ejus sunt siliqua productiores, incurva, compressæ, seminibus angulosis, lineâ ab angulo ad angulum depressâ sulcatis, repletæ. R. H. p. 954.

Foenugracum Offic. J. B. Fœnumgræcum Ger. Sativum C. B. Park. Fenugreek. In arvis feritur. Julio floret. Usu. Semen. Vires. Emollit, digerit, maturat, discutit, Paregoricum est, Crebrique

Crebrique usus in Clysteribus emollientibus &c.
Schrod. Dolorem Ischiadis mitigat & Tumorem
 mammarum discutit.

XVI. De Anonide.

Signis brevioribus, seminibus deliquium passis &
 reliquis differt. *R. Synop.* p. 136.

A. Ononis & Arestis bovis *Offic.* Anonis sive
 Restis bovis *Ger.* Sive Restis bovis vulgaris,
 purpurea & alba spinosa *g. B.* Spinosa flore
 purpureo *C. B. Park.* Purpurea vulgaris spinosa
 flore purpureo, siliquis erectis lentiformibus
H. Ox. *Restis bovis.* In pascuis steriliori-
 bus. Junio floret. *Usa.* Radix, Herba. *Virg.*
 Abstergit, attenuat, discutit. *Ulus* princip. in
 Diuresi, Lithiasi, Ictero, obstructione Epatis, in
 canoso Ramice absumendo. Hemorrhoidibus
 cecis Mariscisve discutendis. *Extrinsicus* in
 putredine oris ac dolore Dentium. *Schrod.*

SECTION

SECTIO VIGESIMA.

De Herbis Pentapetalis vasculiferis.

Tribus hijs pro Nova characteristica suffi-
cit. R. Meth.

Forum Pentapetalidem dicimus potius
quam pentapetalon, quia folia seu petala
floreem componentia ad ungues juncta sunt, adeo
ut flores integri decidant. R. Method. p. 144.

Herba Pentapetale sunt

Verz, i. e. petalis ad ungues disjunctis, foliis

Integris in caule conjugatim dispositis, flore
pentapetalo, terrestres, calice

Integro, concavo seu fistuloso,

Oblongo & cylindrato; petalis mar-
gine extremo incis; valculo item
terminali cylindrato, angustifolia, folio
glauco, gramineo, semibus compressis,
rugosis, nigris; *Caryophyllis*.

Tumidiore; pericarpio pyriformi; sum-
ma parte per maturitatem se aperiente
in cras dentatas, semibibus turgidiori-
bus, florum petalis bifidis; *Lynhis*.

a b Ad modum floris expanso in plura segmenta

Fruticosa,

a b

Fruticosa, superficiem perenni; flore specioso, caduco, majores & elatiores, capitulis pentagonis; *Cistus Ladum.*

Herbaceae, superficie annua; seminis conceptaculo

E tribus carinis composito; flore flavo; comâ trita velut cruentante; *Hypericum.*

Bivalvi, flore itidem flavo, foliis salicis oblongis, ad genicula interdum ternis aut quaternis; *Lythamchia.*

Simplici, semina in medio sita exterius protegente; florum petalis

Disjunctis, bifidis, colore albis; *Alfina.*

Ad ungues junctis, integris; in singulis foliorum stis singulis; *Anagallis.*

In caulibus nullo aut alterno ordine positis, vasculo seminali,

Simplici, i. e. non diviso in loculamenta, quod per maturitatem horizontaliter rumpitur; flore flavo, calice bivalvi; foliis crassis, levibus, extremis subrotundis;

Portulaca.

Diviso in loculamenta,

Bicorni; foliis

Teretibus, crassis, succulentis; *Sedum.*

Minus succulentis, subrotundis, crenatis; *Coryledon.*

Tricocco, flore pentapetalo,

Uniformi, specioso, seminibus mollissima lanugine candida intermixta; *Xylon.*

Difformi, calcari donato, odorato;

Viola.

Penta-

a

b

seu Materia Medica Pars Secunda. 331

b Pentacocco, loculamento vel
 Rostrato; *Geranium*.
 In quinque cellulas plura semina conti-
 nentes diviso, suntque vel
 Corniculato, i. e. singulis locula-
 mentis summa parte corniculatis;
Nigella.
 Plano, calice tumido & velut in-
 flato vesicae instar, flore specioso;
Alcea Indica.
 Decem, totidem semina continentia dis-
 pertito; flore caduco; seminibus ob-
 longis, compressis, splendentibus, colore
 melino; *Linum*.

A nomalæ, sive petalis ad ungues junctis

Terrestres; foliis

Integris, caulibus

Nudis, flore è tubo oblongo in quinque
 laciniis seu folia bifida expanso; fo-
 liis rugosis, texturæ rarioris; floris ca-
 lice oblongo, concavo, striato; *Pa-
 ralyfis*.

Foliis vestitis

Adversis seu binis in caulibus oppo-
 sitis

Siliquosæ, succo limpido,

Lanigera & elatior, flore parvo,
 siliquis singularibus, Ciconiæ ro-
 strum referentibus; *Asclepias*.

Humilior, provoluta & repens,
 foliis glabris, flore amplo, siliqua
 bicorni; *Clematis Daphnoides*.

a b c d

[Pericapiis

a b

c. d. Pericarpis semine minutissimo re-
fertis, floribus in summis caulibus
& ramulis crebris, sapore amaro
insignis, flore è tubo oblongo in
quinque segmenta acuta expanso;
Centaurium Minus.

Alternis, floribus in thyris oblongis
confertis, pericarpis bivalvi turbina-
to; *Verbascum.*

Ternis in uno pedicello, vasculo pentagono,
sapore acido; *Lajula.*

Aquaticæ, foliis

Ternis, floribus in thyris speciosis; *Trifolium paludosum.*

Integra, subrotundis,
Flagellis reptatricibus, in alia foliorum
florens; *Nummularia.*

Caulibus nudis erectis, floribus albis
unam partem spectantibus, vasculis se-
minibus oblongis, seminibus minu-
tissimis repletis; *Rex Solis.*

Herba

*Herba pentapetale foliis in caule
ex adverſo binis.*

I. De Caryophyllo.

Nota ſunt, calyx floris oblongus, cylindraceus, levis, integer, in margine duntaxat ſummo denticatus, vaſculum itidem continens oblongum, cylindraceum; Petala margine extremo incifa aut laciniata; ſemine compreſſa, ruſoſa, per maturitatem nigra. R. H. p. 986.

Caryophyllus ruber, Veronica, & Pimper Offic. Hortenſis Park. Multiplex Ger. Altilia major C. B. Betonica coronaria ſativa, ſive Caryophylleus Roy. 7. B. Clove-Pulp-flower. In hortis coeſtan. Julio floret. Uſus eſt Floris. Vires. Cephalici flores ſunt ac Cordiales. Uſus præcip. in Vertigine, Apopleſia, Epilepſia, Paralyſi, aliſque capitis & Nervorum affectibus. In Syncope, ac Palpitatione cordis: fugant Lumbricos, allevant partum. In Ventriculi imbecillitate, Cardialgiis, Febribus peſtilentibus, &c. Schrad.

Uſus præcip. in Vertigine, Apopleſia, Epilepſia, Paralyſi, aliſque capitis & Nervorum affectibus. In Syncope, ac Palpitatione cordis: fugant Lumbricos, allevant partum. In Ventriculi imbecillitate, Cardialgiis, Febribus peſtilentibus, &c. Schrad.

II. De Lychnide.

Nota sunt Calyx floris integer, striatus & tumidior; vasculum seminale, pyriforme, summa parte se. apertente in ora dentata, seminibus turgidis repletum. R. Synop. p. 139.

A. 1. Behen album Offic. Ger. Been album Officinarum J. B. Lychnis sylvestris quæ Been album vulgo C. B. Sylvestris perennis quæ Been album vulgo H. Ox. Papaver spumeum vulg. Herm. Cat. Spumeum, five Ben album vulgo Park. Spatling Poppy, or White Ben. Inter legetes. Julio floret. Usus. Radix, quæ Modèrna Behen album nominatur ad differentiam alterius, quod rubrum dicitur, quodque Limonium Herbariis censetur, ut superius ostendimus: neutrum tamen Verum Been Arabum est non Veteribus solum, ut in Capite de Limonio ostendimus, sed, etiam Modèrna quid sint hæc radices inter se minime conveniunt, alii eam Behen album Lychnidis sylvestris quam Led. Papaver spumeum vocat, alii Angelicæ, alii Eryngii, alii Zedoariæ, alii Rastinacæ sylvestris speciem esse autumant. Nos verò cum Neotericis Radicem hujus Lychnidis, vel ipsum Behen album esse, vel pro succedaneo ejus haud temere usurpari posse opinamur.

A. 2. Saponaria Offic. Ger. major Linn. C. B. Vulgaris Park. J. B. Vulgaris simplex H. Ox. Lychnis Saponaria dicta R. Synop. Lychnis Saponaria dicta major vulgaris simplex Herm. Cat. Poppy-wort. Juxta torrentes nascitur, sed rarius. Julio floret. In usu sunt, Radices, Herba. Vires. Strenuè attenuat, aperit, sudorifica est. Usus in Asthmate,

Sen Materia Medica Pars Secunda. 335

Asthmate, Utero & mensibus ciendis, in Lue Venerea. Extrinsicus ptarmica est, tumores ac præcipue panos discutit.

III. De Cisto Ladanifera.

Note sunt, Fruticosum esse & substantiâ lignea, florem habere pentapetalum amplum & quasi roseum, caducum; capitula pentagona. R. H. p. 1006.

Cistus Lodon Cretense C. B. : Latifolium Creticum J. B. Quartum Clusii Ger. Ladanifera Cretica vera Park. The true Ladaniferous shrub. Ex foliis hujus plantæ in Insula Creta exudat Resina illa odorata Ladanum & Labdænum in Officinis nostris dicta, quæ in Catalogo simplicium nescio quo casu omissa est. Laudatur odoratum, odore valido sed suavi, inflammabile, accensumque gratum odorem halans, pingue, facile mollescent, friabile, colore ex purpureo fusco. Vires. Emollit, digerit, maturat, attenuat, orificia venarum reterat, inspissat. Usus præcip. in capite humido ac catarrholo, in Dysenteria, &c. Extrinsicus ejus usus est in Emplastris emollientibus, Anodynis, Tussim sedantibus, in Alopecia, in Odontalgia, in Cardialgia, doloreque ventriculi; in suffocatione Uteri: cicatrices curat. Schrad. Vide plura apud Bellonium in Itinerario; & Joannem Bauhinum in Historia Universalis.

IV. De

IV. De Hyperico.

NOta sunt flores flavi staminibus multis cum stylo tripliter: vasculum feminale tribus partibus compositum; coma attritu sanguineum succum reddens. R. Synop. p. 142.

A. Hypericum Offic. Ger. Vulgare C. B. Park. Vulgare five Perforata caule rotundo, foliis glabris 7. B. Saint John's wort. In dumetis & ad sepes. Julio floret. In usu suad. Herba, Flores, Semen. Kres. Est patrium tensum, Diureticum ac Vulnerarium. Usus: precipui in Vulneribus mandiscandis, consolidandis, in Sanguine coagulato resolvendo, in calculo renum atterendo, in Lumbriciis fugandis. Extrinsecus in contusionibus, (precipue Nervorum) in Tremore, in vulneribus, Tinctura florum in Mania, &c.

V. De Lythymachia.

Hujus nota sunt capsula bivalves, flores lutei, folia Salicis oblonga, ad genicula interdum ternis aut quaternis. R. Synop. p. 144. A. Lythymachia Offic. lutea Ger. 7. B. Lutea major, que Diocoridis C. B. Lutea major vulgaria Park. Pellens & Newbold. Ad ripas Julio floret. Usus est herbe. Parvi. Vulneraria est, sed in usu raro occurrit.

VI. De Anagallide.

Nota sunt folia ex adverso bina, subtus biacu-
losa, Flores in singulis foliorum alii singulis,
pediculis longis, tenuibus, haerentes petalis ad un-
guis junctis, aded ut flores integri decidant: Vascu-
la seminalia per maturitatem transversim seu
horizontaliter diffidentia. R. Synop. p. 145.

A. 1. Anagallis terrestris mas Offic. mas Ger.
Flore phoeniceo C. B. Park. Phoenicea mas J. B.
Male Stimpetnel. In arvis. Junio floret. Usus
est Herbz. Vires. Alexipharmaca ac Pulmoni-
ca est, moderate calida & sicca; unde & pro
Yulneraria habetur.

A. 2. Anagallis terrestris foemina Offic. foemina
Ger. Coerulea flore C. B. Park. Coerulea foe-
mina J. B. Female Stimpetnel. In arvis sed ra-
rius. Usus est Herbz; & Viribus cum priore con-
venit.

VII. De Alfine.

Nota sunt Folia conjugatim in caule sita, ca-
bulis ad modum floris in plura segmenta, seu
folia expansis; vascula seminalia, simplicia, unica
intus cavitate, seminibus modicum occupantibus, ex-
terius protogente vasculo. R. Synop. p. 145.

A. Alfine Offic. minor Park. Media C. B. Mi-
nor five media Ger. Vulgaris five Morsus Gallinae
J. B. Chickweed. In uliginosis ad sepes & vias.
Usus est Herbz. Vires. Refrigerat & humectat,
eandem vires obtinet quas Parietaria, praterquam

quoddam non astringat: insigniter nutrire creditur,
unde Atrophica, Phthisique laborantibus eisa salu-
taris aestimatur. *Schrad.*

*Herba pentapetale foliis in caule
alternis, aut nullo ordine positis.*

VIII. De Portulaca.

Note sunt vasculum simplex, seu non di-
visum in loculamenta, quod per maturi-
tatem horizontaliter rumpitur, flos flavus,
calyce bivalvi inclusus, folia crassa, suc-
culenta, levia, extremis rotunda. *R. H. p. 1038.*

Portulaca Off. domestica Gr. Hortensis Park,
Latifolia five lativa C. B. Hortensis latifolia J. B.
Portulane. In hortis scribitur. Julio floret. In
usu sunt, Herba, & Semina pusilla, pulla. Inter
semina quatuor frigida minora numeratur. *Vires.*
Refrigerat, siccant, adstringit, Lumbricos fugat &
expellit. Usus praecipuus in mitigando fervore bilis,
& hinc in Febribus putridis & malignis, ardore
Utricis & Scorbuto prodest. *Schrad.*

IX. De Sedo.

NOte ſunt Folia anguſta, craſſa & ſucculenta non dentata aut ſerrata, vascula ſeminalia bicornia. R. Synop. p. 150.

A. Sedum minus Offic. minus Officinarum Ger. Minus teretifolium album C.B. Minus folio longi- uſculo tereti, flore albo ꝑ. B. Vermicularis flore albo Park. Small Montetech. In muris & te- ctis. Junio floret. Uſus eſt Herba. Vires. Nul- lum acrimoniam habet, ergo cum Sempervivo ma- jori viribus convenit.

X. De Cotyledone.

Folia lavis ſubrotundis, crenatis, vasculo ſeminali bicorni, radice granulosa à reliquis differt.

A. Saxifraga alba Offic. Ger. Alba vulgaris Park. Rotundifolia alba C. B. Alba radice granulosa ꝑ. B. Sedum foliis ſubrotundis, crenatis, radice granulosa, Saxifraga alba dictum R. Synop. Sanicula radice granulosa, flore albo Herm. Car. ~~W~~hyte Saxifrage. In arenosis pascuis. Aprili floret. In uſu ſunt Herba, Semen. Vires. Calfacit & ſiccit evidentiffimè, diuretica eſt, aperit. Uſus præcip. in Sabulo ac Calculo Renum ac Veficæ expellendo, in Menſibus obſtructis.

XI. De Radice Ninzin dicta.

Foliis longis, angustis, acuminatis, alternatim dispositis, floribus albis pentapetalis, radice Scorzonera simili à reliquis hujus generis differt.

Ninzin & Ginseng Offic. P. P. Tab. 101.
 N° 7. Ginseng & Genseng quibuldam R. H. p. 1338.
 Ginseng Gleyeri. Radix Ninzin Pif. Mans. Arom.
 In regno Japonico crescit. Ufu. Radix oblonga, digiti minimi crassitie, & plurimum ramosa, intus exalbida, foris fusca, saporis subacris & subamaricantis, odoris aromatici: raro in Officinis nostris invenitur. Virtus. Temperatissima est, & propterea cum Sanguine nostro analogiam quandam habere videtur; laudatur ad memoriam confortandam, & in Convulsione, Lipothymia, Vertigine, Colica convulsiya, &c. Venerem quoque excitare dicitur.

XII. De Viola.

Notæ sunt Flores pentapetalos, difformis, calcari donatus; vasculum seminale ternis loculamentis distinctum. R. Synop. p. 152.

A. 1. Viola Martia Offic. Martia purpurea
 J. B. Ger. Martia purpurea, flore simplici odorato C. B. Simplex Martia Park. P. Purple
 Molelets. Ad sepes & in aggeribus fossarum. Martio floret. In usu sunt Folia, Flores & Semen. Vires. Flos recens refrigerat, humectat, emollit, laxat. Usus præcipue in fervore febrium compescendo, doloreque capitis inde nato, in
 Tussi,

seu Materiae Medicæ Pars Secunda. 342

Tussi, asperitate Gutturis & Pleuritide. Semen insignis est Lithontripticon. *R. H. p. 1030.*

A. 1. Viola tricolor *Offic. Ger.* Tricolor major & vulgaris *Park.* Tricolor hortensis repens *C. B.* Jacca tricolor sive Trinitatis flos *J. B.* Hearts-ease. In hortis. Maio floret. Usus est Herbar. *Vires.* Eisdem habet vires cum præcedente.

XIII. De Gossipio.

Vasculo seminali in terna loculamentis diviso, & mollissima lanugine candida seminibus intermixta, aut adherente, repleto ab aliis differt.

Bombax *Offic.* Gossipium sive Xylon *Ger.* Frutescens annuum *Park.* Frutescens semine nigro *C. B.* Xylon sive Gossipium herbaceum *J. B.* Cotton-bush. In Insula Melita & alibi. In Ulsæ sunt. Semina nigra, rotunda. *Vires.* Pulmonarium est, Fuffientibus & Asthmaticis maxime proficuum, augeat Semen. *Schrad.*

XIV. De Geranio.

Vasculo pentacocco, rostrato, ab aliis differt. *R. Synop. p. 134.*

A. 1. Geranium moschatum *Offic. Ger. Park.* Cicuta folio moschatum *C. B.* Moschatum folio ad Myrrhidem accedente majus *J. B.* Musketo Cranes-bill. In arvis rarius, in hortis frequens. Junio floret. Usus est Herbar. *Vires.* Vulneraria est insignis.

A. 2. *Geranium Robertianum* & *Gratia Dei*
Offic. Robertianum Ger. C. B. Robertianum vul-
gare Park. Robertianum murale J. B. Roberti-
anum flore dilute rubello H. Ox. Herb Robert.
Ad sepes ubique. Maio floret. Ullus est Herbz.
Vires. Moderatè siccit, substringit, extergit,
Sanguinem coagulatum resolvit, Vulneribus con-
venit. Schröd.

A. 3. *Geranium Columbinum* & *Pes columbi-*
nus Offic. Columbinum Ger. Columbinum vulgare
Park. Folio Malvæ rotundo C. B. Folio malvæ
rotundo majus H. Ox. Folio rotundo multum ser-
tato, sive Columbinum J. B. Doble-foot. Ad
sepes. Junio floret. Ullus est Herbz. Vires. Vul-
neraria est.

XV. De *Alcea Indica*.

Nota sunt, *Flos amplius pentapetalus; vasculum*
seminale majusculum, in quinque loculamenta
divisum, seminibus intus reniformibus.

1. *Bamia Moschata Offic. Alcea sive Bamia*
Moschata Egyptiaca Brey. P. 1. Egyptia Mos-
chata Park. Egyptiaca villosa C. B. Belmoschus
Egyptia Honorio Bello J. B. Althea Egyptia
villosa H. Ox. Abel Mosch vulgè Herm. Cap.
Mosch-seed. In Egypto crescit. Usus. Semina
insca, reniformia, odoratissima, seu Moschum re-
dolentia. Vires. Leviter exiccatis pulverem Ca-
oræ admiscunt Egyptii, ut roborandi capitis, ven-
triculi, cordisque, majorem acquirerent efficaci-
am. Apud nos in sumentis recipiuntur.

2. *Bangue Offic. Park. Cannabi supilis J. B.*
Cannabi similis exotica C. B. Alcea Indica Can-
nabino

ſeu Materia Medica Pars Secunda. 343

nabino folio, Acetofæ ſapore quibuſdam. Kalengi-
Canjawa H. M. Tam. x. Tlyeru-canjawa quſdi
Bang. In Inſula Zeilania ſuccrevit. Uſu
Fragmenta foliorum cum pediculis ſuis, & Semina
ſplendens cinerei coloris, magnitudine & forma
Cannabis ſeminum. Vires. Infatuat ut Opium,
ſomnum conciliat, multi autem affirmant, ad libi-
dinem ciendam, & Venerem ſtimulandam magnæ
eſſe efficaciz. Verum enimvero noſtra ſententia,
perniciouſa eſt planta, & non ſine periculo ſu-
menda.

Sunt qui Bangæ Cannabis ſpeciem eſſe afir-
mant; eruditiffimus autem D. Paulus Hermannus,
M. D. qui diu vixit apud Indos Orientales Alceæ
Indicæ ſpeciem facit.

Postquam hæc ſcripſeram, (Caput autem de
Cannabe impreſſum erat) à doctiſſimo viro
D. Tamerdo Robinſon, M. D. certior factus ſum
Bangæ heritum Cannabis genuinam ſpeciem eſſe;
unde didici me quod dolet atheno eam in loco po-
ſuiſſe. Qui plura deſiderat de hac Indicâ Can-
nabe, adeat Tomum decimum Hæſt. Malab.

XVI. De Nigella.

Foliis tenuiter diſſectis, flore magno, conceptra-
culo iſdem ſeminis magno, membranaceo, in
quinque loculamenta diuiſo, ſingulis loculamentis
ſumma parte corniculatis, à reliquis diſſert. R. H.
p. 1070.

Nigella & Gith Offic. flore minore ſimplici, can-
dido C. B. Romana ſive Sativa Park. Melan-
thium Ger. Calyce & flore minore, ſemine nigro
G. B. Xanth-flower. In hortis ſeritur. Julio
floreſcit.

344. PHYTOLOGIA

floret. In usu sunt Semina nigra, rugosa, angulosa, saporis lubacris, nonnihil oleosi. *Vires.* Atenuat, aperit. *Ulus* præcip. in mucilagine Pulmonum resolyenda, & expectoranda, lacte augendo, Urina ac Mensibus ciendis, moribus venenatis corrigendis. Specificè in Febris quastanis ac quotidianis, &c.

XVII. De Lino.

Nota sunt Vascula seminalia subrotunda, in decem loculamenta totidem semina continentia, dispersita, semina molina, flores cadui. R. Hist. p. 1072.

A. Linum Offic. J. B. Sativum C. B. Ger. Park. Flax. In arvis seritur. In usu sunt Semina. *Vires.* Digerit, emollit, maturat. *Ulus* præcip. in Tussi, Pleurisi, Phthisi. Extrinsecus maturat tumores, lenit dolores, foetum expellit. *Schrod.*

XVIII. De Rhabarbaro.

Nota sunt Folia longa lanuginosa, flores pentapetali, ampli, radices crassa, vi purgatrice prædita.

Rhabarbarum Offic. J. B. Ger. Officinarum C. B. Genuinum Officinarum Park. Lanuginosum, sive Lapathum Chinesale longifolium *Munting.* Trus Rubarb. Duplex venale prostat: unum Orientale, ex regno Chinesi adfertur, quod ponderosum est, aureis ac rufis venulis præditum, amaricans, & adstringens, odoratum, flavo magis colore, & quod madefactum croceo colore magnum fricantis

seu Materia Medicæ Pars Secunda. 345

fricantis tingat, præstantioribus viribus insignitum: alterum ex Moscovia, quod ponderosus est, ac obscurius flavescit, & vilius censetur. *Vires.* Purgat benigne bilem flavam, pituitamque viscosam, ac tartaream in Ventriculo, primaque regione stabulantem. Epatis specificè confert, curat Ictericum, & quia vim quoque adstrictoriam obtinet, in omnibus morbis dissolutis, Dysenteria, Diarrhoea, &c. per alia commendatur. Vide *Tilingii Rhabarbarologiam*.

Herba Pentapetaloides vasculifera.

XIX. De Primula & Fararysi.

Nota sunt. Caules foliis nudis, flores è tubo longo in folia seta positi lacinas quinque bifidas expansi, eorumque calyces oblongi, concavi, laxi, striati: Folia rugosa, mollia, minus crassa seu spissa. *R. Synops. 138.* *A. 1.* Primula vera *Offic.* veris minor *Ger.* Veris vulgaris *Park.* Veris, floribus ex singularibus pediculis, majoribus, simplicibus *J. B.* Veris, sive Verbasculum sylvaticum majus, singularibus floribus singularibus cauliculis insistentibus *Herm.* *Cat.* Verbasculum sylvaticum majus, singulari flore *C. B.* Sylvestris majus, singularibus floribus singularibus cauliculis insistentibus *H. Ox.* *Matr.* In Sylvis & sepibus, Vere, floret. In usu sunt, Folia, Flores. *Vires.* Calida est, & secca. Usu

efficaci pollet ad medendum Melancholicis & pituitosis affectibus.

A. s. Paralyfis Offic. Vulgaris pratensis flore flavo, simplici odorato Park. P. Primula veris major Ger. Veris odorata flore luteo simplici J.B. Veris five Verbasculum pratense odoratum Herm. Car. Verbasculum pratense odoratum C. B. *Cario-
Stys*, v. *Butyles*. In pascuis. Aprili floret. In
usu sunt, Herba, Flores. *Vires*. Cassacie & sic-
cat, saporis est subacris ac subamari, substringit,
anodyna est. Usus præcip. in affectibus capitis,
Apoplexia, Paralyfi. In articulorum doloribus,
Arthritide, &c.

XX. De Asclepiade.

Succo limpido, filiquis singularibus Cionia rostrum
referentibus ab aliis differt. R. H. p. 1090.

Asclepias, Vincetoxicum, & Hirundinaria Offic.
flore albo Ger. Park. C. B. Sive Vincetoxicum
multis, floribus albicantibus J. B. *Spallatio-
wort*. In hortis. Julio floret. Usus est Radicis.
Vires. Alexipharmaca ac Sudorifica est insignis.
Usus præcipui in Peste, aliisque venenosis affecti-
bus, in obstructionibus Mentium, in Palpitatione
Cordis, ac Lipothymia, in Hydropse, &c. Sebrod.

XXI. De Vinca Pervinca.

Nota sunt sarmenta longa, repensia; folia gla-
bra, colore & consistensia Hederae; Flores
ampli; filiquæ ad singulos flores gemine, non la-
nigera. R. Synop. p. 159.

A. Vinca

seu Materia Medica Pars Secunda. 347

A. Vinca pervinca *Offic. minor Ger. Vulgaris Park. Clematis Daphnoides minor C. B. J. B. Dertsmthle.* Ad sepes. Maio floret. *Ulus* est Herbz. *Vires.* Vulneraria est insignis. *Ulus* precip. in fluxionibus alvi, Dysenteria, Hemorrhoidibus, eruptione Sanguinis, Hemorrhagia narium, profluvio Menstrui, ac vulnibus seroso li-
quore manantibus. *Schrad.*

XXII. De Centauro Minore.

Nota sunt flores splendidi, purpurei, & tubo obli-
quo in quinque segmenta acuta expansi, in-
fimus caulibus crebri, umbellam mentientes, se-
mina minutissima, amara insignis. *R. Synop.*

A. Centaurium minus *Offic. C. B. Parvum Ger. Minus vulgare Park. Minus flore purpureo J. B. Minus rubrum H. Ox. Centoyp.* In pascuis sic-
cioribus. Julio floret. *Ulus* est Herbz cum flori-
bus. *Vires.* Spleneticum & Epaticum est. Cal-
facit & siccatur, amarum est citra mordacitatem,
unde & leniter astringens, extergens, aperiens,
vulnerarium, biliosos & pituitosos humores quam-
tenissime per urinem educit, serum per poros dis-
cutit. Hinc utile in Febribus, Ictero, Menstruis
suppressis, Scorbuto, Arthritide, Lumbricis, &
specifice in morbo canis rabidi.

XXIII. De

XXIII. De *Verbascum*.

Nota sunt folia in caulibus alterno ordine sita; flores in thyrsis oblongis conferti; Capsula bivalves conica aut turbinata. R. Synop. p. 160.

A. *Verbascum* & *Tapsus barbatus* Offic. mas latifolium luteum C. B. Vulgare, flore luteo magno, folio maximo J. B. Foliis incanis mas latifolium, floribus luteis arcte caulibus adherentibus sine foliis angustis inter flores emanantibus H. Ox. Album vulgare, sive *Tapsus barbatus* communis Park. *Tapsus barbatus* Ger. *Spunkeln*. In aggeribus fossarum. Julio floret. In usu sunt, Folia, Flores. *Vires*. Emollic, discutit, dolores lenit. Usus præcip. in morbis Pectoris, Tussis, expuitione sanguinolenta, torminibus Ventris. Schrod.

XXIV. De *Luzula*.

Folia in eodem pedicula æternis, flore pentapetaloidæ, sapore acido, vascula seminali pentagona, quod per maturitatem levi tactu diffiliens, cum impetu semina ejaculatur, ab aliis distinguitur. R. Synop. p. 161.

A. *Acetosella* & *Luzula* Offic. Trifolium acetosum vulgare C. B. Park. *Oxys alba* Ger. Sive Trifolium acidum flore albo & purpurascente J. B. *Acetosella* vulgo *Herm. Cat.* *Wood-foxtel*. In opacis frequens. Aprili floret. Usus est Herbz. *Vires*. Ut sapore ita & viribus cum *Acetosa* convenit, ideoque æstum febrilem mitigat,

seu Materia Medica Pars Secunda. 349

mitigat, fitim fedat, & Ventriculi ardores;
 Jecur refrigerat & Cor roborat. R. Hist. p. 1098.
 anagallis euphratica, ostioides et umbellata

XXV. De Trifolio paludoso.

Folius formâ & magnitudine fabaceorum, tri-
 bus in eodem pediculo, floribus in thyso spe-
 ciebus, interius candidis, filamentis crispis pubescentibus,
 locaque natali ab aliis distinguitur. R. Synop.

P. 168a et 168b supradicti libris collocantur.
A. Trifolium aquaticum Offic. palustre C. B.
G. B. Paludosum Ger. Park. Fibrinum Taber-
 namontanum & Germanicum R. H. p. 1099. Synop.
 Buch-deans de Marsh. Trefoll. In palustribus
 & aquis, Maio floret. Usus. Herba. Vires.
 Nonnulli ad morbum articulare, alii ad Scorbu-
 ticos affectus, ad Febres intermittentes & Catarrhos
 cum commendant, & in Hydropitis affectibus
 valde proficuum fore existimant. R. Synop.
 p. 310.

XXVI. De Nummularia.

A Foliorum figura rotunda, minimè annulata, dista;
 flagellis repandibus, floribus & foliorum alis
 exaristibus, locaque natali in aquis, se manifestat.
 R. Synop. p. 1621.

A. Nummularia Offic. Ger. Vulgaris Park.
 Major lutes C. B. Major flore lacteo H. Ox. Sive
 Centimorbia G. B. Honey-moat. In aquis,
 Maio floret. Usus est Herba. Vires. Refrige-
 rat, siccat, & substringit, vulneraria est. Usus
 precip. in Pulmonum exaceratione, Venis ru-
 ptis,

ptis, Tussi sicca infantum; in fluxu tu jussuque
genua, Diarrhoea, Dysenteria, Hemorrhoides. Com-
mendatur in Scorbuto, Hemisique omnis generis.
Schrod.

XXVII. De Rorella:

Folius satis seu villis rubentibus, circumscriptis
fimbriatis, quibus generale volu roris adhaer-
eunt, cauliculis nudis, locoque natali in agnoscere
aliis determinatur. R. Synop. p. 133.

A. Ros folia Offic. folio rotundo Ger. C. B.
Park. J. B. Rosa folia. In humidis pelustri-
bus. Junio floret. Ullus est Herba. Viris. De
viribus hujus plantae non convenit inter Botani-
cos: Sunt qui ad Pectus & ad Pectus cum
commendant: alii, nec sine ratione, quoniam
crassifica est, usum ejus interducent. R. Hb.
p. 1800.

XXVIII. De Nymphaea.

Note sunt folia subrotunda, in summis aquis
fluviantia. R. Synop. p. 107.

A. 1. Nymphaea alba Offic. Ger. J. B. Alba
major C. B. Alba major vulgaris Park. Agave
Pison. White Water-Lily. In fluvio. Julio
floret. In usu sunt Radix, Folia, Flores. Viris.
Radix refrigerat & siccatur: Folia & Flores refri-
gerant & humectant. Singula sunt usui prae-
cipue ad Phlogiston albi, ad Poliphagum nocturnum, leu-
nis acrimoniam, Sanguinis fluxum & remissionem.
Sec. Schrod.

seu Materia Medica Pars Secunda. 351

A. 2. Nympha lutea Offic. Ger. 3. B. Major
lutea C. B. Park. Yellow Water-Lily. In flu-
viis frequens. Julio floret. In usu sunt, Radix,
Folia, Flores. *Vires.* Cum priore viribus con-
venit.

SECTIO

SECTIO VIGESIMA PRIMA.

De Herbis radicibus bulbosis.

Radicem bulbosam voco quæ unico constat tubere seu capite, fibras plurimas ex ima sede seu basi emittente.
R. Meth. p. 151.

Herbæ radice bulbosa sunt vel radice

(Squamosa, caule multis foliis cincto, florum petalis rectioribus, floribus etiam ipsis erectis;
Lilium Album.

Tunicata, odore -

(Gravi, flosculis multis è summo caulis fastigio enatis, & in Umbella aut Corymbum diffusis, foliis

Fistulosa, capitulis non proliferis, grandibus, esculentis, major & elatior, caule in in ventrem utrinque turbinatum intumescente; *Cepa.*

(Solidis & planis, longis, gramineis, bulbo

a b E multis nucleis seu spicis composito,
odore graviore, caule recto, sativa;
Allium.
Simplici, non composito ex nucleis, flo-
ribus minus speciosis, elatior & ma-
ior, radice angusta, odore mitiore,
bosculis plurimis in sphaeram congloba-
tis; *Perrum.*

Nulla aut minus gravi, floribus hexapetalis,
nudis, fructus seu vasculi seminalis ex basi
coherentibus, caulibus aphyllis; floribus in
singulis caulibus pluribus.

Maritima, bulbo grandi, floribus folia ante-
vertentibus; *Scilla.*

Mediterranea, staminulis florum tenuibus,
florum petalis unicoloribus; *Hyacinthus.*

Solida; floribus in singulis caulibus singulis, so-
lia antevertentibus, ab ipsa radice ortis, ere-
ctis.

Major foliis latis Autumno flores; *Calch-
cum.*

Minor foliis angustis gramineis; *Crocus.*

I. De Lilio.

Floribus cretis & eandem petalis non reflexis
ab aliis hujus generis differt.

Lilium album Offic. Ger. Album vulgare. *L. B.*
Park. Album flore erecto & vulgare *C. B.* Album
vulgare & odoratum flore erecto *H. G.* *White*
Lily. In hortis frequens. Junio florit. In usu
sunt, Radix, flores. *Vires.* Flores moderate
calfaciunt

calfaciunt & humectant, partium sunt diversarum, & anodynæ, digerunt, maturant. Radix emollit, maturat. Usus externus in Tumoribus maturandis & leniendis, in clavis pedum tollendis, in pudendis parturientium emolliendis, in ambustis emendandis. V. plura apud Tilingium in *Histor. Liliæ*.

II. De Ceba.

Note sunt folia fistulosa, radices magnitudinis insignes non prolifera, caulis in ventrem utrinque turbatum intumescens.

Cepa Offic. vulgaris C. B. Alba & rubra Ger. Park. Rubra & alba, rotunda & longa J. B. *Diction.* In hortis seruntur, Julio florent. In usu sunt, Radices, Semina. Vires. Calide sunt, partium crassarum, adeoque flatulentæ. Utiles sunt iis qui frigidis & viscidis abundant humoribus. R. H. p. 1126.

III. De Allio.

Note sunt bulbis à multis nucleis, seu speciebus compositus, odor gravis vehementior, caulis rectus singularis. R. H. p. 1125.

Allium Offic. Ger. Park. Sativum C. B. H. Ox. Vulgare & sativum J. B. *Essent.* In hortis. Junio floret. Usus est Radicis. Vires. Calfacit & siccit, incidit, aperit, discutit, alexipharmacum est. Usus præcipuus Internus & externus in Colicis flatulentis, Leucicis, Peste, Tussi, Calculo, Scabie, Urine obstructione, Hydropi, &c.

IV. De

IV. De Porro.

NOta sunt radix angusta, florum Corymbi magni, seu flosculi plurimi in capitulum sphericum grande conglobati. R. A. p. 1126.

Porrum Offic. Park. J. B. Capitatum Ger. Commune capitatum C. B. *Leeks*. In hortis, Julio floret. In usu sunt, Radices, Folia, Semina. *Vires*. Calfacit insigniter, siccaturque, attenuat, aperit, incidit, resolvit. Usus præcip. in Serpentinum moribus, & unctionibus, mucilagine Pulmonum. Semen urinam ciet. *Sobrid*.

V. De Hyacintho.

SPICAM florum nudam, seu nullo perianthio involutam producit: Florum staminibus tenuibus & angustis, petalis puris seu unicoloribus ab aliis differt. R. Synop. p. 167.

A. Hyacinthus Offic. Anglicus Ger. Park. J. B. Oblongo flore cœruleus major C. B. *Spargellis*. In sylvis & dumetis. Aprili floret. Usus est Radicis. *Vires*. Sistit alvum & Urinam ducit pota. Morbum regium depurgat *Galen*.

VI. De Scylla.

FLORIBUS folia antevertemibus, bulbo grandi, & loco natali ab omnibus hujus generis differt.

Scylla Offic. Scilla vulgaris radice rubra C. B. Rubra magna vulgaris J. B. Rubra, live Pancratium

356 PHYTOLOGIA

tium verum *Park*, *Pancratium Clusii Ger.* *Aquill*
or. Dea-Onton. Floret Septembri. In *Ufu* est
Radix, ex *Hispania* ad nos delata. *Vires.* Sa-
 poris acris & amari est, attenuat, aperit, discus-
 tit, Diuretica est. *Ufus* præcip. in obstructione
Epatis, *Lienis*, *Meatus biliarii*, *Mensium*, *Urinæ* ;
 In mucilagine *Pulmonum*, *Tussi*, &c. *Schrod.*

VII. De Croco.

NOta sunt flores nudi, erecti, ab ipsa statim ra-
 dice orti, absque pediculis herbaceis ; folia an-
 gusta, graminea, linea in medio alba secundum longi-
 tudinem decurrente. *R. Synop.* p. 167.

Crocus Offic. Ger. J. B. lativus C. B. Verus
sativus Autumnalis Park. P. *Autumnalis sativus*
H. Ox. Baffron. In *Anglia* & *Hispania* scri-
 tur. *Septembri* floret. *Ufu.* *Seamiba* florum.
 Eliguntur auri coloris, saporis subacris & subamari
 & pinguis, odoris fragrantissimi. *Vires.* *Cordi-*
alis est ac *Pulmonicus*, *Uterinus*, aperit, digerit,
 emollit, anodynus est, Somnum conciliat, *Menses*
 ac foetum pellit. *Ulus* ejus frequens in *Syncope*,
 in *Apoplexia*, in *Hysterici* affectibus, in *Ictero*,
 in *Peste*, aliisque venenosis morbis. *Schrod. V. plura*
 in *Herodotii Crocoligia.*

VIII. De Hermodactylo.

Hermodactylus *Offic. Park. Officinarum Ger.*
Colchicum radice siccata alba C. B. *Herma-*
dactyla. *Ufu.* *Radix* oblonga, tuberosa, com-
 pressa, alba, saporis subdulcis. Probatum candi-
 dus,

ſeu Materia Medica Pars Secunda. 357

duſ, corpulentuſ, plenuſ, graviſ, compactuſ, qui leni contuſione in pulverem facile redigitur. Ex Syria ad noſ transportatur. *Vires.* Pituitam craſſam, lentam, alioſque humoreſ viſcidoſ, peculiariter à juncturiſ, efficaciter trahit, ob id articuloſum affectuſ, Chiragra, Podagra, &c. conducit. *Schrod.*

An Colchici radix ſit Hermodactyluſ Officina- rum non auſim determinare, inter Authoreſ enim controvertitur, aliſ id affirmantibuſ, aliſ neganti- buſ. Quin & Botanicis qui Colchicum eſſe ne- gant, quid ſit hæc radix inter ſe minime convenit; alii enim Dentis canini, alii Iridiſ tuberoſæ, alii Cyclamini ſpeciem eſſe autumant.

SECTIO

SECTIO VIGESIMA SECUNDA.

De Herbis bulbosis affinis.

Herbas bulbosis affines voco quia eadem bul-
 jarum generis sunt foliis, floribus, peri-
 carpis aut radicibus Bulbosas imitan-
 tur. R. H. p. 1179.

Herbz Bulbosae affines dividi possunt vel à

Numero petalorum in flore, in

Enneapetalas, folio gladii figuram reserente,
 cum acie cauli obverla; *Iris*.

Hexapetalas, radicibus tuberosis aut crassis

Maximas, foliis crassis succulentis, ad mar-
 gines aculeatis, radice succum crassum,
 flavum, insigniter amarum fundente; *Aloe*.

Minores, flore minore stellato, semine tri-
 quetro; *Alphodelus*

Pentapetalas, florum petalis reflexis, ad ungues
 junctis, radice orbiculata; *Cyclamen*.

Tetrapetalas, radice tuberosa; *Curcuma*.

Monopetalas, flore sedis fructis coherente, ra-
 dice tuberosa, pistillo pro stylo in medio
 flore nudo, sapore acri, foliis

Laciniatis, caule pellis serpentini in modum
 maculato; *Dracontium*.

Integris major; *Arium*.

Figurâ floris galeatâ aut labiatâ, quæ vel sunt
 Aphyllæ

Aphylla, nullis neque à radice, neque in cau-
libus foliis virentibus; radicibus squamosis;

Hypocistis.

Foliolis, radicibus

Tuberosis, gemino tubere adherente; Or-
chis.

Fibrosis, foliis planis virentibus, perpetuis;

Pyrola.

I. De Iride.

Nota sunt flores amplexati, folia gladii figu-
ram referentia, acio cordi obversa. R. Synop.
p. 168.

1. Iris nostræ Offic. vulgaris Ger. Purpurea five vul-
garis Park. Vulgaris Germanica five sylvestris C. B.
Vulgaris violacea five purpurea sylvestris J. B. Com-
mon flower-de-luce. In hortis frequens. Maio
floret. *Usu*. Radix recens. *Vires*. Siccatur, valde
hydragoga est, ac emhina. *Ufus præcip.* in Hydro-
picorum aqua cilucenda. *Emrinfecus* in impetigi-
nibus, aliisque corporis maculis detegendis.

2. Iris Florentina, & Iris Illyrica Offic. Floren-
tina Ger. Alba Florentina C. B. Park. Flore
albo J. B. Florentine Oris. In hortis colitur.
Maio floret. *Usu*. Radix oblonga, diginum crassa,
psululam compressa, odoris fragrantia. *Vires*. In-
cidit, attenuat, expectorat, digerit, abstergit,
emollit. *Ufus præcip.* in mucilagine seu tartaro
Palaudum, Tussis, Asthmate, obstructione Men-
strui, torminibus ventris Infantum. *Emrinfecus*
abstergit cutis maculas & lentiginies, Oris fetorem
emendat. Schrod.

A. 3. *Acorus adulterinus*, *Pseudoacorus*, & *Gladiolus luteus* *Offic.* *Adulterinus* C. B. *Palustris*, five *Pseudoiris*, & *Iris lutea palustris* *Park.* *Iris lutea palustris* *Ger.* *Palustris lutea*, five *Acorus adulterinus* J. B. *Bastard Scorus*. In palustribus. Maior floret. *Usu.* *Radix.* *Vires.* Exiccac, parum calefacit, attenuat, astringit, roborat, resolvit, vi peculiari ad nervosi generis & cerebri affectus commendatur, ut & ad Dysenteriam, aliosque fluxus alvi ac uteri sistendos. *Schrad.*

A. 4. *Spatula foetida* *Offic.* foetida, plerisque *Xyris* J. B. *Xyris* *Ger.* Sive *Spatula foetida* *Park.* Vel *Iris agriz foetida* H. Ox. *Gladiolus foetidus* C. B. *Iris sylvestris*, quam *Xyrim* vocant R. Synop. *Stinking Gladdon*. Ad sepes & in dumetis, sed rara. Junio floret. *Usu.* *Radix.* *Vires.* Exiccac. Ullus præcip. in Scrophulis, passione Hysterica, Orthopnoea & Hypochondriacis affectibus.

II. *Asphodelo.*

Nota sunt radices multis tuboribus ex uno capite dependentibus constantes, flores stellati, semina triquetra. R. H. p. 111.

1. *Asphodelus verus albus* *Offic.* *Ramosus* *Ger.* *Albus ramosus* mas C. B. *Major albus ramosus* *Park.* *Major ramosus flore albo* J. B. *Albus ramosus* H. Ox. *White Asphodel*. In hortis Botanicorum colitur. Julio floret. *Usu.* *Radix.* *Vires.* Uterum & Menstruæ ciet. *Dioscorid.*

2. *Asphodelus verus luteus* & *Hastula regia* *Offic.* *luteus* *Ger.* J. B. *Luteus* & flore & radice C. B. *Luteus minor* five *Hastula regia* *Park.* *Folio fistuloso,*

sen Materia Medica Pars Secunda. 361

loso, striato non ramosus, lotens, & flore & radice
H. Ox. *Mingus-spear.* In hortis. Julio floret.
Uss. Radix. *Vires.* Eisdem viribus cum priore
pollet.

III. De Aloe.

Floribus hexapetalis, vasculis seminalibus in ter-
na loculamenta divisis, foliis crassis, succulentis,
ad margines aculeatis, & reliquis differe.

Aloe vulgaris C. B. J. B. Vulgaris sive Semper-
vivum marinum *Ger. Park.* Kadanacu vel Cate-
vala H. M. Common Bloes. In hortis curiosorum.
Uss. Succus inspissatus. Genera ejus mo-
derno tempore Officinis in usu sunt quatuor, quæ
tamen non nisi puritate, impuritate & loco vege-
tandi discrepant. Nam Aloes pars impurior are-
nosa, sordibus conspurcata, & idcirco nigricans,
Aloe Caballina dicitur. Pars paulò purior, colorem
hepatis referens, *Aloe Hepatica*. Purissima *Aloe*,
Succotrina vocatur. Ex Insula Barbados adfertur
quæ *Aloe Barbadiensis* nominatur. Hujus colligen-
dæ modum hodiernum D. *Rais* communicavit
D. *Josua Palmer*, M. D. quæa videsis in *Historia*
Plantarum ejusdem D. *J. Rais*, p. 1196. Ex In-
sulis *Suscotora* in India Orientali & Barbados in
America ad nos adfertur. *Vires.* Vim præter
purgantem obtinet & exiccantem, calefacien-
temque, Obstructiones aperit, Meatus referat,
proritat Hemorrhoides & Menles, roborat Ven-
triculum, enecat & expellit Lumbricos, purgat
autem biliosos & pituitosos humores. Vide plura
in *Alcedarii Mindereri*, & *Munningii*.

IV. De Arthanita.

NOte sunt radix orbiculata, caules præter florū pediculum nulli, flos pentapetalos, petalis reflexis & ad ungues junctis. R. Hist. p. 1305.

Arthanita & Cyclamen Offic. Cyclamen orbiculato folio Ger. Orbiculato folio inferne purpurascente C. B. Autumnale vulgare folio rotundo Park. Cyclaminus folio rotundior vulgatio J. B. Sowbreat. In hortis curiosorum. Septembri floret. Ufu. Radix. Vires. Potenter incidit, aperit, abstergit, Errhinum est. Usus præcip. in obstructis Mensibus, in pellendo fortu mortuo, &c. Schrod. Interne cauto opus habet.

V. De Curcuma, Cardamomo, Costo, Galanga, Zedoaria, & Zinzibere.

NOte sunt, Radix tuberosa, folia lata, oblonga, alternatim posita, flores tetrapetali, difformes, vascula seminalia, tricapsularia.

1. Curcuma Offic. Park. Officinarum Hort. Amst. Foliis longioribus & angustioribus Breyn. 2. Prod. Sive Terra merita Officinarum radice crocea J. B. Radice longa Herm. Cat. Cyperus Indicus sive Curcuma Ger. Cyperi genus ex India & Crocus Indicus C. B. Crocus Indicus, Arabibus Curcum, Officinis nostris radix Curcuma dicta Bent. Manjella-Kua H. M. P. 11. Turmeric. Ex India Orientali ad nos adfertur. Ufu. Radix oblonga, parva, tuberosa, nodosa, intus crocei coloris,

ſeu Materia Medica Pars Secunda. 363

loris, ſaporis ſubacris, ſubamaricantis, odoris non ingrati. Dux ſunt ſpecies, Longa & Rotunda, quarum prior eſt Officinalis. *Vires.* Abſtergit, attenuat, aperit, diſcutit, Menſes movet, difficultatem pariendi auſert, Obſtructiones viſcerum aperit, Urinam ciet, Calculum expellit. In l tero, Hydrope, Cachexia, &c. Specificum eſt.

2. Cardamomum majus *Offic. Bon.* majus vulgare *Ger. Park.* Majus Officinarum C. B. *Fonſ.D.* *Great Cardamum.* Ex Java ad nos deferuntur, ſed rari  in noſtris Officinis inveniuntur, alii enim Grana Paradifi Officinis dicta ſeu Meleguetam non ſine errore, alii Amomum verum *Ger.* horum loco ſubſtituunt. In *Uſu.* Theca ſeu ſiliquæ tricocc , oblongæ, digitali aliquando longitudine, ſemine anguloſo, fulco, aromatico replet . *Vires.* Calfacit & ſicc t, partes principes recreat, attenuat, ſtatus diſcutit, coctionem juvat, Urinas ciet, Menſtra movet, anhelitum commendat, obſtructionibus Hepatis, Lienis & Meſenterii conducit.

3. Cardamomum minus *Offic. Bon.* *Fonſ.D.* Minus vulgare *Ger. Park.* Simpliciter in Officinis dictum C. B. Cum ſiliquis ſeu thecis longis & brevibus *F. B.* *Elettari 1. H. M. Common Cardamum.* Ex Malabar, aliisque locis in India Orientali ad nos adferuntur. In *Uſu.* ſunt, Siliqu  breves, triangul , colore pallid , intus ſemina parva, anguloſa, fulca, aromatic , continentes. *Vires.* Cum majore viribus convenit.

4. Amomum *Offic. verum Ger.* Genuinum *Park.* Racemoſum C. B. *Fonſ.D.* Novum, Cardamomi vulgaris facie, ſive Indicus racemus *F. B.* *Elettari 1. H. M. P. XI. True Amomum.* Ex India Orientali ad nos adfertur. In *Uſu.* ſunt Thecæ ſeu ſiliquæ rotund , tripartit , Semina anguloſa, & rugoſa,

rugosa, nigra, aromatica, claudentes. *Vires.* Ut externa facie ita & viribus cum Cardamomis convenit. Pro Cardamomo majore Pharmacopolis nostris venditur. N. B. Ades breves sunt & imperfectæ apud veteres, præsertim Arabes, simplicium descriptiones, ut ad hodiernum usque diem, in tanta Botanice scientiæ luce, quid Amomum Antiquorum sit, non pateat, Herbariis peritioribus in varias sententias distractis. *Cordus* Rosam Hierichuntinam vulgè dictam C. B. pro Amomo habet. *Quatanius*, teste *Parkinsius*, Rhoem myrtifoliam Belgicam C. B. *Anguarius* Piper racemosum caudatum ex Guinea C. B. *Gesnerus* Solarum fruticulosum bacciferum C. B. *Clusius* Amomum spurium foliosum C. B. Cui similem pro Amomo plantam ab *Ormus* recepit *Valerianus Dorez*; eadem fortasse fuerit quæ è Persia ad *Jacobum Galium* Linguarum Orientalium in Academia *Lugduno-Batava* Professore missa est, & sub titulo Amomi Arabum *Breyne* in *Ephem. German. An. 3. Obs. 291.* descripta. *Garcia* ab *Hern* qui in India Orientali diu vixit, Pedis columbini speciem quandam illud esse supponit. Alii Amomum Botryn Ambrosioden vulgarem C. B. esse volunt; Alii Sison, quod Amomum Officinæ nostræ C. B. Qui error eousque invaluit, ut Semen hujus plantæ à Pharmacopolis etiam *Londonensibus* pro Amomo divendatur, & quod pejus est, à Pharmacopœis pro Amomo vero nobili illi compositioni *Theriaca Andromachi* inferatur. Alii insuper Piper oblongum nigrum C. B. Alii Cubebas vulgares C. B. Alii denique Caryophyllum aromaticum fructu rotundo ejusdem C. B. Amomum verum Antiquorum esse existimant, quorum sententiæ à *Morano* in erudito suo *de Amomo commentario* non immerito refutantur.

seu Materiae Medicae Pars Secunda. 365

tantur; in quo etiam solide demonstrat verum & legitimum Amomum esse à se descriptum, & à nobis hoc in loco propositum; quod nostro etiam iudicio, si ipsissimum veterum Amomum non sit, ad illud tamen proxime accedit, & in omnibus compositionibus, in quibus Amomum praescribitur, potissimum usurpandum est.

5. Grana Paradisi Offic. Paradisi Officinarum C. B. Cardamomum maximum Ger. Melleguetta Jomf. D. Melligette sive Cardamomum maximum & Grana Paradisi Park. Spatans et Paradisi. Ex Guinea ad nos transportantur. In usu sunt Grana angulosa, extus spadicea, intus alba, sapore acri & fervido inter Cardamomum & Piper. Sunt qui pro Cardamomo majore non sine errore substituunt. Vires. Virtutibus cum Pipere coincidunt. Vis specifica est in omnibus affectionibus Paralyticis.

6. Zingiber Offic. Ger. C. B. 3. B. Orientale Park. Iris latifolia, tuberosa, Zingiber dicta flore albo H. Or. Mangaratia Pison. Gingibil Boni. Chilli Indiae Orientalis seu Zingiber foemina Herm. Inschi vel Inschi-kua H. M. P. 11. Ginger. Advehitur copiosum ex Calecut Indiae Emporio. Usa. Radix tuberosa, nodosa, ramosa, paululum compressa, pallida, saporis aeris, aromatici & fervidi, odoris fragrantissimi. Vires. Calfacit potenter, sed non primo statim occurso, adeoque partium est crassiorum, aperit, incidit, attenuat. Confert Ventriculo, Thoraci, aliisque visceribus, appetitum prostratum excitat, putredini ac malignitati humorum resistit. V. Hefmannus in Schroderum, & Hermann. in Carabg. Heri. Lugdun. Batav.

7. Zedoaria longa Offic. C. B. Park. Ceylonica Camphoram redolens Herm. Cat. P. B. P. Officinarum Heri. Angul. Gedwar aut Guidwar Ger.

R 3.

Zedoary.

Zedoary. Ex India Orientali ad nos transfertur. *Usu.* Radix, tuberosa est, nodosa, paululum compressa, foris cinerea, saporis acris, amaricantis, aromatici, odoris fragrantis. *Vires.* Calfacit & siccatur, incidit, flatus discutit, Alexipharmaca est. *Ufus* præcip. in doloribus Colicis atque Ventriculi: animalium venenatorum morsibus opitulatur, Lienteriam sistit, Vomitiones reprimat, Menses ciet, Alvi tinea quascunque enecat. *Sebröd.*

8. **Zedoaria rotunda** *Offic. C. B. Park.* *Malankua H. M. P. 11.* **Round Zedoary.** Cum priore crescit, sed in Officinis nostris raro invenitur. N. B. Zedoaria longa & rotunda non aliter inter se differre nobis videntur, quam quod ejusdem radicis partes sint diversæ.

9. **Zerumbet** *Offic. Garç.* five **Zedoaria rotunda** *Ger.* Zinziber latifolium sylvestre *Herm. Cat. Hort. Amstel. P. B. P. Kua H. M. P. 11.* **Zerumbeth.** In regno Malabar sponte oritur, sed in Officinis nostris non invenitur, præcedens enim cum eo confundunt. *Vires.* Cum Zedoaria longa viribus convenit. An hoc Aroma sit Zerumbeth Arabum, an vero ab illo diversum difficile nobis est determinare. Quippe non tantum in his, sed & innumeris aliis describendis tam breves & incerti reperiuntur Arabes, & quod maximum, inter se adeo dissentientes, ut non sine ratione dubitetur, an Arabibus accurata dictorum simplicium fuerit notitia.

10. **Costus** *Offic.* Tres sunt species Costi in Officinis quibusdam, viz. Arabicus, Amarus, & Dulcis; Hinc *Casparus Baubinus* & alii Botanici in quatuor aut plures species eum dividunt, rectè enim *Bontius* unam eandemque monet esse radicem, solum loco, ætate, aut corruptione differentem; *Garcias ab Hortis* quoque *Aefla* & *Clasium* unum duntaxat

seu Materia Medicæ Pars Secunda. 367

duntaxat Costi genus esse credunt, recentem incorruptumque dulcem esse & candidum, ubi autem corrumpi incipit vetustate amaritudinem contrahere, fierique nigricantem: quibus & nos consentimus, descriptio enim *Tjiana-Kua* in Horti Malabarici Tomo xi. (quæ secundum clarissimi illi viri D. *Joannis Commelini* in comentario suo sententiam, *Costus* verus seu *Arabicus* est) cum *Costo* dulci Officinis nostris dicto per omnia convenit; hæc ergo Synonyma Costi sunt, *Costus Arabicus Dioscoridis* C. B. *Iridem redolens* ejusdem, *amarus Officinarum*, seu *Helenium*, & *Comagenium Dioscoridis* ejusdem, *dulcis Officinarum*, *Centauro magnocognatus* ejusdem, *Helenii facie Officinarum* J. B. *Dulcis Officinarum* ejusdem. *Indicum odoratum* Ger. *Indicum Clusii* Park. *Tjiana-Kua* H. M. Tom xi. *Sweet and Bitter Costus*. Ex India orientali ad nos transportatur. *Usu*. Radix oblonga, crassa, buxidis coloris, cortice crasso, pallido, saporis acris, amaricantis, aromatici odoris fragrantis ad Iridem Florentinam accedentis. Eligatur recens, densus, odoratus, subamarus, non cariosus; illum qui jam in Officinis ex usu est, omnes optimi notas quas Dioscoridis ascribit habentem. *Vires*. Stomachicus, Epaticus, Uterinus, ac Nephriticus est; attenuat, aperit, discutit. Hinc convenit, in Colica, obstructis menibus & Urina, Hydrope, Paralyfi. *Schrod.*

11. *Galanga major Offic.* Ger. C. B. J. B. Park. *Acorus Pharmacopoli.* *Great Galangal*. In Java & Malabar sponte oritur, unde ad nos adfertur. *Usu*. Radix ruberosa est, ad pollicem aut amplius crassa, nodosa, & inæqualis, superficie circulis quasi geniculis notata, fulca, intus pallefcens, saporis acris, amaricantis aromatici, odoris fragrantis. *Vires*. Stomachica est, Cephalica ac Uterina, R 4 incidit,

incidit, aperit. *Ufus* in cruditate ac inflammatione Ventriculi, Vertigine, aliisque totius corporis affectibus à frigiditate ac flatulentia oriundis. *Schrad.*

11. *Galanga minor* *Offic.* *Ger.* C.B. J.B. *Park.* *Common Galangal.* In China sponte oritur. *Ufus.* Radix tuberosa est, nodosa, & inaequalis superficiei, circulis quasi geniculis notata, minimi digiti crassitie, coloris rufescentia, saporis & odoris fragrantis, jucundiorisque quam in precedente. *Vires.* Eisdem viribus pollet, sed hæc priori præfertur. Simili omnino fructificatione gaudent *Bengala Indorum*, *Cardamomum majus & minus*, *Costus Arabicus*, utraque *Galanga*, *Zedoaria*, *Zerumbeth Garziz*, *Zingiber*, & proinde unà sub eodem genere summo merentur reponi; donantur sale oleoso volatili, partibus blandis viscosis immerso. V. pleniorum horum omnium *Historiam* in *Herman. Hort. Lugdun. Batav. & Hort. Malabar. Tom. xi.*

VI. De Ara, & Dracontio.

Nota sunt pistillus in medio flore pro stylo nudus, flus monopetalas sed fructui imo coherens; pro fructu bacca multa pulpa humidà semina ambiente, constantes; radix acerrimo sapore prædita. *R. Synop. p. 169.*

1. *Dracontium* *Offic.* majus *Ger.* *Dracunculus* major vulgaris *J. B. Park.* *Polyphyllus* C. B. *Arum polyphyllum*, *Dracunculus* & *Serpentaria* dictum, caule maculato, majus & elatius *Herm. Car. Dragons.* In hortis nutritur. *Ufus.* Radix, Herba. *Vires.* Alexipharmaca ac Sudorifica est. *Ufus præcip.* in Peste, Febribus malignis, & ictibus *Serpentinis* & aliis venenatis. A. 2.

ſeu Materia Medica Pars Secunda. 369

A. 1. Arum Offic. *J. B.* vulgare *Ger.* Vulgare maculatum, & non maculatum *Park.* Maculatum maculis candidis vel nigris, & non maculatum *C. B.* *Cuckow* pnt. Ad ſepes & in umbroſis. *Uſu.* Radix. *Vires.* Calfacit & ſecat, Tartarum præcipue primæ regionis, tum quoque Pectoris, & Pulmonum peculiariter incidit; reſolvit, diſcutit. Proin uſus eius creber eſt in Cachexia, Aſthmate, &c. Hernias curat, Urinam ciet, obſtructiones viſcerum reſolvit. *Schrad.* Aq. deſtillata ex foliis recens, ſpecificum eſt in Mania & Melancholia.

VII. De Satyris.

Bulbo bino, fibrisque ſupra bulbos exeuntibus, & floribus labiatis à reliquis differt.

A. 1. Satyrium mas Offic. *Cynoforchis morio* mas *Ger.* Orchis morio mas foliis maculatis *C. B.* *Park.* Major, tota purpurea, maculoſo folio *J. B.* *Male Satyrium.* In pratis & dumetis. Maior ſunt. *Uſu.* Radix. *Vires.* Calfacit & humectat, ſaporis dulcis, Uſus præcip. ad virilem ſortitudinem reſtaurandam. Sic & Uterum confortare creditur, & ad conceptionem diſponere. *Schrad.*

A. 2. Satyrium femina Offic. *Cynoforchis morio* femina *Ger.* Orchis morio femina *C. B.* *Park.* Minor purpurea, & aliorum colorum cum alis vi-
rentibus *J. B.* *Female Satyrium.* Cum priore nec minus frequens, ſed tardior floret. *Vires.* Eiſdem viribus poller. *N. B.* Genera Satyriorum ſeu Orchidum paſſim quàm plurima naſcuntur, quæ etſi promiſcue in uſum accerſi queant; attamen eligant Officinæ præ reliquis ſuperiorem.

VIII. De Hypocisto.

Foliorum viridium & herbaceorum carentiâ ab aliis plantis differt. R. Synop. p. 173.

Hypocistis Offic. C. B. J. B. Park. Orobanche quæ Hypocistis dicitur R. H. Bape of Cistus. Usu. Succus inspissatus niger est & nonnihil resinosus, saporis austeri, seu acidi & adstringentis. Vires. Refrigerat, siccatur, potentissime astringit, condensat. Usus præcip. in quibuscunque fluxionibus sistendis, Diarrhoea, Dysenteria, Lienteria, Profluvio Uteri, Vomitu, in excretionem Sanguinis, &c. Schrod.

IX. De Pyrola.

Florum spica & semine pulvisculi instar minutissimo, cum Orchidibus convenit, radicibus fibrosis, foliis semper virantibus, Pyri figurâ ab eisdem differt. R. Synop. p. 176.

A. Pyrola Offic. J. B. Ger. Nostras vulgaris Park. Rotundifolia major C. B. Winter-green. In montosis & sylvestris. Junio floret. Usu. Herba. Vires. Refrigerat & siccatur, astringit, consolidat, Vulneraria est, usu interno & externo celeberrima. Schrod.

SECTIO

SECTIO VIGESIMA TERTIA.

De Herbis Graminifoliis non Culmi- feris, flore ſtamineo.

Notæ ſunt, Folia graminea, flores im-
perfecti ſeu ſtaminei, caules vel farctis
vel enodes. R. Meth.

Herbæ graminifoliz non culmiſeræ, flore ſtamineo
ſunt vel foliis

{ Teretibus, medullâ farctis; *Juncus*.

{ Tenuioribus cum aliqua latitudine, ut ſuperficies
folii interna ab externa differat,

{ Graminis modo ſitis, hoc eſt latitudine ſua
cauli obverſa; caule

{ Triquetro, floribus minus ſpecioſis; *Cy-
perus*.

{ Tereti; floribus & ſeminibus in paniculis
pappoſa lanugine obſitis; caulibus me-
dullâ fungoſâ farctis, tota planta jucundi
odoris; *Schœnandrus*.

{ Iridis modo ſitis, hoc eſt acie folii cauſi ob-
verſâ, odoratis ſiſculis, & ſeminibus in ju-
lum ſeu mucamentum coactis; *Calamus Aro-
maticus*.

L. De

I. De Cypero.

Note sunt Folia graminea & flores flamminei, caules triquetri. R. Synop. p. 194.

A 1. *Cyperus longus* Offic. Ger. Longus odoratus Park. Odoratus radice longa, sive *Cyperus Officinarum* C. B. Panicula sparsa speciosa J. B. Longrooted *Cyperus*. In palustribus sed rarius. *Ufu*. Radix, longa, tenuis, nodosa, & geniculata, contorta, foris subnigra; intus albicans, saporis suavis, subacris & aromatici, odoris fragrantis. *Vires*. Stomachica ac Uterina est, Ufus precipuus in Urina ac Mensibus eiendis, cruditate ventriculi consumenda, Hydropse inchoata praeservanda, Colica ac Vertigine discutienda, Intellectu roborando: Masticata oris foetorem emendat, &c. Schrod.

2. *Cyperus rotundus* Offic. rotundus Orientalis major C. B. Rotundus Syriacus Ger. Rotundus odoratus Syriacus Park. Syriacus & Creticus rotundior J. B. Round-rooted *Cyperus*. Ex Aegypto ad nos transfertur. *Ufu*. Radix, rotunda, Olivae magnitudinis ac figurae, foris rufa, scabra, intus alba, pluribus ex uno capite quasi filis dependentibus, saporis & odoris fragrantia. *Vires*. Eisdem viribus cum Longo convenit.

3. *Nardus Indica* & *Spica Nardi* Offic. Indica Ger. Indica vulgaris J. B. Indica sive Spica Nardi Park. Indica, quae Spica, Spica Nardi, & Spica Indica Officinarum C. B. Gramen cyperoides aromaticum Indicum Broya. 2. Prod. Indian Spikenard. *Ufu*. Radix longa, fungosa, digiti crassitie, & longitudine comosa, ex marcidiorum

ſeu Materia Medica Pars Secunda. 373

marcidorum foliorum nervis, aut nervosis filamentis convoluta & congeſta, colore ex fulco ruſcente, Saporis amari, acris, aromatici, odoris grati. Ex India orientali, Alexandria & aliunde ad nos transportatur. Eligenda recens, levis, longam comam habens, aliquantulum redolens Cyperum, ſapore amaro. *Virat.* Calſcit, ſiccatur, attenuatur, aſtringit, Nephritica & Stomachica eſt. Uſus præcip. in Urina & Menſibus ciendis, in Ventriculi roſione, inſtillatione, in Ictero, &c. *Scroſed.* Vermes necat. Vide plura apud *Fabrum de Nerdo adverſus Jeſephum Scalligerum.*

Papyrus Nilotica apud veteres Egyptica, & Orientales magni & varii uſus, Cyperis adjungi poteſt ob caulem triquetrum ſeu enſiformem; vide ejus Hiſtoriam & uſum apud *Guilandinum, Veſtingium, &c.*

II. De Juncis.

Caulibus teretibus, ſimplicibus, paniculâ ex latere caulis exeunte, & multis ſeminibus majusculis compoſitâ à reliquis diſſere. *R. Hiſt. p. 1302.*

A. Juncus vulgaris *Offic.* acutus *Ger.* Acutus vulgaris *Park.* Acutus paniculâ ſparſâ *C. B.* Common herb *Muth.* In paſcuſ & aquoſis. *Uſu.* Integra planta. De uſu ejus Medico nihil invenio inter Authores.

III. De

III. De Schoenantbo.

Caulis tereti medulla fungosa fardo, seminibus in paniculis papposa lanugine obsitis à reliquis differt.

Schoenanthus & Juncus odoratus Offic. J. B. Schoenanthum Ger. Juncus odoratus aromaticus C. B. Odoratus tenuior Park. Gramen dactylon aromaticum, multiplici panicula, spicis brevibus tomento candicantibus ex eodem pediculo binis Plukenetii Phytogr. Tab. 190. Fig. 1. Camel-hay. Affertur ex Arabia. Usus. Culmus, cum foliis, saporis acris, amaricantis, & suavis, odoris fragrantissimi. Vires. Calfacit, subastringit, tenuium est partium, discutit. Usus præcip. in obstructis mensibus, Epate, Liene, in Ventriculi inflatione, vomitu ac singultu, in Urinæ difficultate, Renum, Vesicæ ac Uteri dolore. Schrod.

IV. De Acoro.

Acorum spica quam profert simplicem elegantem, Julii specis, folia Iridis aromatica, odorata, ab altis discriminant. R. Synop. p. 205.

A. Acorus verus & Calamus aromaticus Offic. Verus five Calamus Officinarum Park. Verus five Calamus aromaticus Officinarum C. B. Verus, Officinis falsò. Calamus Ger. Calamus aromaticus vulgaris, multis Acorum J. B. Sweet flag, & Calamus. In aquis sed rarius. Julio jussam producit. Usus. Radix oblonga, nonnihil compressa, in superficie geniculata, foris ex flavo rubescens,

seu Materia Medica Pars Secunda. 375

rubescens, intus alba atque fungosa, saporis acris
& amaricantis, cum odore aromatico. *Vires.*
Stomachicus est, Calfacit & siccatur, partium te-
nuum est, attenuat, aperit. Usus precipuus in
Obstructionibus Mensium, Lienis ac Epatis, in do-
lore Colico, &c. *Schrod.* N. B. Plantam hanc non
esse verum Calamum odoratum Antiquorum, sed
Acorum verum *Dioscoridis Botanici* eruditiores con-
sentiant. Calamus Aromaticus veterum est Plantæ
Ægyptiacæ (*Alpin. Exot. Cassabel Darrira* dicitur,
quæ tetrapetala est, filiculis oblongis, acuminatis, in
basi caliculatis, seminibus nigris minutissimis re-
sertis) cauliculi tenues, geniculati, foris pallidè fla-
vescentes, intus candidi, includentes medullam fun-
gosam, levem, similem telis aranearum in se col-
lapsis & convolutis, saporis acris, suaviter amari-
cantis, odoris aromatici, & fragrantissimi, *Ex
proloxi. Manuscriptis Hermann.*

SECTION

SECTIO VIGESIMA QUARTA.

De Herbis Culmiferis.

Nota sunt Culmiferæ, totæ geniculatæ, foliis cinctis ad singula genicula singulis, flores flammæ.

Herbæ culmiferæ sunt vel grano

Maiores, frumentaceæ dicuntur, vel grano homini

Esculento, quæ propriè Frumenta, suntque vel

Spicatz, grano itidem vel

Maiores & oblongo

Nudo, glumis vel

Triturando facile abscedentibus, seu quæ grano est

Turgidiore & lucidiore, sulcato, farinâ candidiore & leviori, nutrimenti optimi; *Triticum*.

Strigosiore & sulco, farina crassiore, nigriore & viscidiores; *Secale*.

Arctius adhzrentibus, ut eas triturando non deponat; *Zea*.

Cortice crassiore tecto, Spicâ

Compactâ simplici; *Hordeum*.

Laxâ & ex pluribus compositâ; *Oryza*.

a b/c Minore & rotundiore; *Panicum*.

Paniculatæ,

a b c Paniculatz, grano

{ Oblongo, gluma crassiore testio ; *Avena*.
{ Subrotundo, minore & splendente ; *Milium*.

Paniculatz simul & spicatz, Paniculâ in cacumine crassâ, spicis maximis è geniculis ad culmi latera exeuntibus ; *Fru mentum Indicum*.

Non esculento spicatz, spicâ longâ, compressâ, strigosâ ; *Lolium*.

Minore

{ Major & elatior ; *Arunda*.

{ Minor & humilior ; *Gramen*.

I. De Tritico.

GRatio est majore, oblongo, nudo, turgido, lucido & flavescens, ab uno latere sulcato, farina candidiore & leviore, nutrimenti optimi. R. Synop. p. 177.

A. *Triticum Offic.* spicâ muticâ Ger. *Park.* Hybernium aristis carens C. B. Vulgare, glumas triturando deponens J. B. *Wheat.* In agris scriitur. *Usu.* Seminis Farina volatilis, fuffur. *Vires.* Extrinsecus adhibetur Farina in tumoribus molliendis, leniendis, &c. In oculorum inflammationibus ac fluxionibus (cataplasmatibus forma imposita) in Erysipelate, Podagricisque doloribus leniendis (sicca farina imposita) *Furfures* abstergunt squamulas capitis, leniunt dolores. *Amylum Offic.* *Wheat Starch.* Conficitur ex Farina ; scilicet, Maceratur sæpius quotidie aquâ assusâ & effusâ, donec

donec ita mollescat ut cremor exprimi possit, deinde in Sole siccat. *Vires.* Siccat & astringit.

II. De Secali.

A Tritico differt culmo elatiore, grano strigiosiore, tenuiore & nigriore, glumis non aperto, sed magna ex parte nudo, farina nigriore, humidior, lenta & obstruente. R. Synop. p. 178.

A. Secale Offic. Ger. *J. B.* Vulgatus *Park.* Hybernium vel majus *C. B.* *It.* In agris seritur. *Usu.* Farina. *Vires.* Usus ejus potissimus Culinaris est, adhibetur tamen non raro extrinsecus ad Tumores & dolores discutiendos. *Schrod.*

III. De Zea.

ZEA & Spelta Offic. *J. B.* Ger. Dicoccos five Spelta vulgo *Park.* Dicoccos vel Zea major *C. B.* *Spelt.* In Italia seritur. *Usu.* Semen sed rarius.

IV. De Hordeo.

A Reliquis culmiferis spicatis grano cortice crassiore, undique arte adhaerente toto, differt. R. Synop. p. 178.

A. Hordeum Offic. distichum *C. B.* Ger. *J. B.* *Park.* Barley. Seritur in agris verno tempore. *Usu.* Semen. *Vires.* Refrigerat & siccat, abstergit, aperit, digerit, emollit, est diureticum, nutritivum. *Schrod.* Præp. Hordeum mundatum,

seu Materia Medica Pars Secunda. 379

datum, & perlatum. *Offic.* French and Pearl Warley.

Hordeum Gallicum nostratibus dictum, quod è Gallia in Angliam adferri solet, nihil aliud est quàm Hordeum molâ quadam ad id parata cortice exutum. Vide D. Plu, *Hist. Nat. Oxon.* Optimum habetur rotundum, album, lucidum. Hordeum perlatum dictum, quod perlas seu margaritas Scoticas refert, eodem modo præparatur quo præcedens, verum bis terve molâ subijcitur ut deteratur & minus evadat. Præfertur parvum, album, farinâ undique aspersum, recens & non mucidum. N. B. Nonnulli Hordeum perlatum è milio factum esse volunt, ob parvitatem sc. alii, è Tritico. *Vires.* Utraque cum Hordeo vulgari viribus conveniunt, sed magis nutriunt.

De modis faciendi Psitanam, ejusque usu vide Dodonæum, *Honestum, Passæum in Epistol. Claudinum, &c.*

V. De Oryza.

Gluma seu cortice crassiore arcte adherente granis, spicâ laxâ è pluribus composita à reliquis distinguitur. R. H. p. 1246.

Oryza *Offic.* Ger. C. B. J. B. Park, *Wter.* In India Orientali copiose seritur. *Usu.* Semen decorticatum. *Vires.* Datur utiliter in Cibus, Dysentericis, Coeliacis, & Diarrhoeâ affectis. *Matth.*

VI. De Panico.

Spicâ laxiore, & velut à racemis composita, granis minoribus à reliquis differt. R. H. p. 1247.

Panicum Offic. vulgare Ger. *J. B.* Vulgare album *Park.* Germanicum sive panicula minore *C. B.* *Panick.* In agris Germaniæ lesitur. *Ufu.* Semen, led rarius. *Vires.* Siccatur & refrigeratur, album astringit. *Ufus præcip.* in Hæmoptoicis & Pollutione nocturna.

VII. De Frumento Indico.

Insignibus notis ab aliis omnibus frumentaceis differt: Est enim paniculata simul & spicata. Panicula scilicet crassa, acerosa summo culmo infidet, spica crassa, tres quatuorve è foliorum sinibus exeunt. R. H. p. 1249.

Triticum Indicum Offic. *J. B.* Frumentum Triticum & Indicum Ger. Indicum Mays dictum *C. B.* Milium Indicum maximum Mays dictum, seu Frumentum Indicum *Park.* Tholli seu Mayz *Hern.* Indian Wheat. Indiæ occidentalis indigena est. *Ufu.* Fructus, in compositione Chocolata. *Vires.* Temperatum est, inquit Hernandez, aut ad caliditatem, humiditatemque paulisper declive, substantia mediocri, concoctu facile, &c.

VIII. De

VIII. *De Milio.*

Effusa jubâ, gravis minoribus, subrotundis, lucidis à reliquis distinguitur. R. H. p. 1250.
Miliun Offic. Ger. *Y. B.* Vulgare album Park,
Semine luteo C. B. *Spillet. Usu.* Semen. *Vires.* Refrigerat & siccit, alvum constipat, Sudorem ac Urinam potenter movet. *Schrod.*

IX. *De Avena.*

Paniculâ sparsâ, femine angusto, oblongo, glumâ crassiore tecto, in locustis bifidis à reliquis distinguitur. R. Synop. p. 178.

A. Avena Offic. Vesca Ger. Park. Vulgaris seu alba C. B. alba *Y. B.* *Datis.* In agris scriitur. *Usu.* Semen. *Vires.* Calinare potius est quàm officinale. Crudum sacculo inditur, qui ventri optime calfactus imponitur ad dolores Colicos & Uterinos leniendos.

X. *De Lolio.*

Spica strigosa, compressa, gravis cum glumis utrinque ad scapum in eodem plano sitis à reliquis differt. R. Synop. p. 181.

A. Lolium Offic. Album Ger. Park. Gramineum spicatum, caput tentans *Y. B.* Gramen holiaceum spica longiore C. B. *Darnel.* Inter segetes. *Usu.* Semen. *Vires.* Calfacit & siccit, attenuat, resolvit, abstergit. R. H. p. 1263.

XI. *De*

XI. De Gramine.

Radice repente, geniculata, spicâ triticeâ à reliquis facile distinguitur.

A. Gramen Offic. Caninum Ger. Caninum vulgatus Park. Caninum arvense seu Gramen Dioscoridis C.B. repens Officinarum sortè, spicâ Triticeâ aliquatenus simile J. B. Spicâ triticeâ repens vulgare, caninum dictum R. Synop. Dutch-grass. In agris & hortis. Usu. Radix. Vires. Refrigerat & siccatur, aperit, subastringit, substantiæ est tenuis ac penetrativæ. Schrod.

XII. De Arundine.

Planta est in culmiferis maxima, paniculâ lanuginosâ, aquosis gaudens. R. Synop. p. 185.

A. Arundo Offic. Vallatoria Ger. Vulgaris palustris J. B. Vulgaris five phragmites Dioscoridis, ~~αλαμὸς καλαμὸς~~ Theophrasti C. B. Harundo vulgaris five vallatoria Park. Common Reed. In aquosis. Usu. Radix. Vires. Urinam & Menses ciet. Ischuriæ succurrit. Matth.

XIII. De Calamo Saccharifera.

Medius inter Miliacæas, atque Arundinaceas plantæ videtur Saccharatus calamus. R. H. p. 1278.

Arundo Saccharina J. B. Ger. Saccharifera C. B. Hern. Harundo Saccharifera Park. Tacom aroc

ſeu Materię Medicę Pars Secunda. 383

comaroe Piſ. *The Sugar-Cane.* Sponte oritur in utraque India. E ſucco hujus plantę conficitur *Saccharum album & rubrum* Offic. *White and Brown Sugar.* De modo ejus conficiendi videsis *R. H. Saccharum cantum, candum & cryſtallinum album* Offic. *White Sugar-Candy, & Saccharum cantum & candum rubrum* Offic. *Brown Sugar-Candy;* Eſt ſaccharum depuratum candiſando in cryſtallinum formam ſ. a. redactum, ad modum quo Salia cryſtalliſari ſolent. *Vires.* Sacchari facultates & uſus in cibo & medicina, quin & præparationum modi adeo numeroſi ſunt ut ſingulos recensere & accuratiùs expendere vel juſtum volumen requireret. *C. B. Vide J. Baubini Hiſtor. Plant. Tom. 2. p. 536, 537. Item J. Raii H. Pl. Lib. 22. p. 1278, 1279. Vide etiam Ligonem in Hiſtor. Barbado. & Hugheſum in American. Med.*

SECTIO VIGESIMA QUINTA.

De Herbis anomalis ſeu incertę ſedis.

Hę ſunt vel

Aquaticę, floribus perfectis ſeu bracteatis, foliis anguloſis, fructu magno muricato; *Tribulus aquaticus.*

Terreſtres, folioſę, quibus

Siliquę breves, quadrangulę, erectę; *Sesamum.*

Florum folia riſtum quodammodo exprimentia, thyriſus oblongus; vaſcula ſeminalia oblonga,

Cardui æmula planta, facie externa; *Acanthus.*

I. De

I. De Tribulo aquatico.

Foliis angulosis, fructu magno, muricato, & loco natali à reliquis differt.

Tribulus aquaticus Offic. Ger. C. B. J. B. Aquaticus major Park. Water Caltrops. In aquis. Junio floret. Usus. Nuces.

II. De Acantho.

Florum rictum quodammodo exprimentium, thyrsus oblongus, vascula seminalia oblonga, Cardui emula, planta facie externa, Acanthi nota sunt.

Acanthus & Branca ursinae Offic. sativus Ger. Park. Sativus vel mollis Virgilii C. B. Carduus acanthus, five Branca ursina J. B. Spank-ursine. In hortis botanicis. Julio floret. Usus. Herba seu Folia. Vires. Urinam ducit & alvum fistit.

III. De Sesamo.

Nota sunt siliquae breves, quadrangulae, erectae.

Sesamum Offic. Ger. C. B. J. B. Park. Semine fusco & albo Herm. Cat. Schit-ela. H. M. An Gangila five Sesamum Africanum Pison. Marcy? Oily purging Grain. Usus. Semen. Vires. Calfacit, modicè humestat, emollit, pargoricum, viscosum, pingue, adeoque & Emplasticum est; Nervorum duritiem illitu discutit, Colicis doloribus medetur. Schrod. Vide etiam Hofmannum in Schroder.

CLAS-

CLASSIS TERTIA,

SEU

DENDROLOGIA.

SECTIO PRIMA.

*De Arboribus caudice simplici non
ramoso.*

De Palma.

Nota sunt folia striata & velut Arundinacea, flores tripetali. R. H. p. 1352.
1. Palma Ger. J. B. Vulgaris Park,
Major C. B. Dactylifera Herm. Cat.
Dactylifera major vulgaris Jans. D. The Palm
or Date-tree. In Aegypto & aliis locis servidis
nascitur. *Ufu.* Fructus oblongo-rotunda glandi-
um magnitudine & forma sed majores, includentes
sub pellicula fulva ac tenui pulpam saporis subdul-
cis & viscida, & sub hac nucleum oblongum, durum,
per longitudinem sulco notatum. *Dactylus* Offic.
Dates. Eligendi magni, fulvi, parum rugosi,
molles,

molles, pleni, carnosí, carne subdura ad nucleum candicante, ad corticem rubescente, sapore vinoso. *Vires.* Calfaciunt, subastringunt, asperitatem faucium leniunt, foetum in Utero roborant, fluxus Ventris sistunt, vitiis Renum ac Vesicæ succurrunt. *Schrod.*

2. Palma cujus fructus sessilis Fausel dicitur C.B. Arcifera, nucleo versicolori, Nuci Moschatæ simili P. B. P. Fausel sive Areca, Palmæ foliis J. B. Sive Pynang *Bont.* Areca sive Fausel Ger. Sive Fausel, Avellana Indiana versicolor *Park.* Caunga H. M. The Indian Nut. In Malabar aliisque locis Indiæ Orientalis succrescit. *Usu.* Saccus inspissatus Terra Japonica, & Catechu Officinis dictus. Est substantia gummosa indurata, è ruffo nigricans, saporis adstringentis & austeri, postmodum dulcis & grati, odoris nullius. Duplex est, una purior, degustata leviter in lingua quasi liquefcit; altera verò durior & impurior, adeoque fere nullius usus, quæ fortasse decepit *Schroderum*, ut pro terra habuerit. *Vires.* Adstringit, ventriculum roborat, nauseam arcet, appetitum excitat, vomitum juvat, Fluxum alvi, mensium & sanguinis reprimat. De exotico illo medicamento Terra Japonica Catechu seu Catechu dicto, quid nimirum sit, non convenit inter eruditos: nonnulli qui pro vera seu genuina terræ specie, ut nomen sonat, illud habent, inter mineralia reponunt: Alii compositum quiddam vitriolicæ naturæ particeps esse existimant: Alii denique, & quidem rectè, Vegetabilibus annumerant, pro succo inspissato habentes. Quorum omnium opiniones à *Wedolio Ephem. Germ. An. 2. Obs. 128.* traduntur. Caterum Catechu isthoc in aqua communi facile solvitur, eidemque incorporatur, & tincturam

seu Materia Medica Pars Secunda. 387

ram rubram communicat, ut alii non pauci succi vegetabiles inspissati, & extracta; à qua filtrando non separatur, ut terre solent, sed filtrum una transiit; & calcinatione in cineres abit perfectos, quod Terre non faciunt. Quod autem vitriolicæ naturæ particeps non sit tria sequentia experimenta abunde evincunt. 1. Quod Sal vitriolicus ab eo nequeat separari. 2. Quod Alkali admixtum nè minimam quidem effervescentiam aut præcipitationem excitat aut producit. 3. Eiusdem solutio vitriolicis quibuscunque additis in Atramentum fa-
cessit. *Garcias* & sequaces Lycium Dioscoridis esse volunt, quibus *Clusius* & *Vestlingius* se opponunt, quoniam arbores Lycium fundentes, & *Cassia* plurimum inter se differunt, tum figurâ, tum magnitudine foliorum & fructuum. Alii succum inspissatum seu extractum fructus illius Anacardium occidentalium dicti esse contendunt, ob nomen, ut videtur, affinitatem, siquidem ille *Cajou* & *Catxu* dicitur. Verum *Cleyerus* Extractum fructus Acaciæ Orientalis plantæ *Tamarindo* admodum similis esse affirmat. *Paulus Ammannus* compositum quoddam artificiale esse ait, Ingredientia ejus, inquit, sunt Extractum Glycyrrhizæ Indicæ, & Calami Aromatici Indici, atque Succus Arecæ; qui ipsi colorem purpureum conciliat. Tandem *Joannes Orbo Helbigius* simplicium Indiæ Orientalis peritissimus, eam educi tradit è fructu quodam parvo duro resinoso, astringente, velut in uris dependente, pediculis longis; qui fructus, inquit, una cum foliis *Betle* & calce per totam Indiam masticatur ad os mundandum, estque nihil aliud quam *Fausel* Javanis & Malaiis *Pynang*, dictum, cujus sententiæ & nos subscribimus.

Hinc hi versiculi,

*Quā solū credas commixta calce tenellū,
Cum fructu hoc Indas vesci, unde ore cruento
Purpureum efficiunt succum, tam dentibus arvis
Horrendum arriungunt, & dentibus ore minantur?*

Res istæ, de quibus jam acturi sumus inquit Bontius, adeo familiares sunt apud omnes Indiarum populos, ut videamur operam velle perdere si latius de iis agamus.

N. B. Pharmacopolæ nostrates Londinenses *Terræ Japonicæ* nomine Extractum ipsum prout ad nos adfertur intelligunt: *Catechu* vero appellatione Compositum quiddam ex Extracto, Molcho, Ambra, &c.

SECTIO

SECTIO SECUNDA.

De Arboribus quarum fructus a floribus remoti vel sejuncti sunt.

Nuciferae, hoc est, nuce duro & fragili putamine testata, fructus in tegumento

Crasso & carnoso testam undique obducente, nucleo, in quatuor lobos profunde diviso, folio pinnato; *Juglans*.

Tenui & Membranaceo, summa parte aperto, foliis integris subrotundis; *Corylus*.

Glandiferae, hoc est, nuce coriaceo tegmine obducta

Unica in unoquoque folliculo, seu calyce, qui nucem totam non integit, sed inferiorem ejus partem tantum; foliis

Deciduis, arbore procera; *Quercus*,

Semper virentibus, cortice

Crasso & fungoso; *Suber*.

Tenuiore; *Ilex*.

Pluribus nucibus communi tegumento inclusis, fructu majore echinato, foliis longis serratis; *Castanea*.

Coniferae, hoc est, fructu squamoso, polyspermo, in coni seu metæ formam turbinato, suntque vel

- a Refiniferæ, fructu
 { Squamolo, binis sub singulis squamis, semi-
 nibus, foliis
 { Perpetuis, angustis,
 { Sparfim undique à surculis exeuntibus,
 iisque vel
 { Longioribus & binis ex eadem the-
 ca seu tubulo exeuntibus; *Pinus*.
 { Brevioribus & singulatim enascen-
 tibus; *Abies*.
 { Brevissimis, duris, & pungentibus
 conis minimis; *Sabina*.
 { Agminatim in tuberculis, in penicillos
 velut coaggestis, conis magnis sur-
 sum spectantibus; *Cedrus*.
 { Deciduis, conis parvis; *Larix*.
 E clavatis tuberibus per harmoniam coapta-
 tis, foliis brevibus in squamas degeneran-
 tibus; *Cupressus*.
 { Succo aequo præditæ, foliis subrotundis, mino-
 ribus, conis minimis; *Betula*.
 Bacciferæ, foliis perpetuis, simplicibus, angustis,
 mucronibus acutis & pungentibus, colore folio-
 rum glauco, granis in singulis baccis ternis,
 ligno odorato; *Juniperus*.
 Lanigeræ, seminibus vasculis inclusis, multis si-
 mul confertis in fructum oblongum cylindrace-
 um Julum dictum, è foliorum alis exeuntem,
 foliis
 { Angustioribus & longioribus, viminibus len-
 tis; *Salix*.
 { Latoribus & angulosis subrotundis; *Populus*.

Arbores flore à fructu remoto.
Nuciferae.

Nuces autem voco fructus majores putamine duro & fragili nucleum claudentes.

I. De Juglande.

Nux fragili & durâ, tegumento exteriore clauſo, teſtam undique obducente craſſiore & carnoſo, nucleo in quatuor lobos profunde diſiſo, folio pinnato à reliquis differt. R. Meth. p. 36.

A. Nux Juglans Offic. Ger. J. B. Juglans vulgaris Park. Jof. D. Juglans ſive regia vulgaris C. B. The Walnut-Tree. In arcis & agris ſeritur. Julii erumpunt Martio; Nuces matureſcunt autumno. Uſu. Cortex arboris, Julii, Nuces, Putamina nucum externa eaque viridia. Vires. Nuces recentes caſſac. & ſiccant, in Peſte præſervare dicuntur. Putamina externa, viridia, vi vomitum leniter movendi prædita ſunt, Cortex interior, de arbore decerptus, dum adhuc ſucculentus eſt, ſiccatusque ciet vomitum ſat valide. Julii itidem vomitum excitant, ſed lenius. Uſus præcipuus in Colico Nephriticoque dolore; ſiſtunt & Diarrhoeam, exhibiti. Schrod.

II. De Corylo.

NUce fragili & durâ, tegumento tenui & membranaceo summa parte aperto, & foliis integris subrotundis à reliquis differt.

A. Avellana Offic. *Corylus sylvestris* Ger. C. B. Seu Nux Avellana sylvestris J. B. Park. Nux Avellana sylvestris Jonsf. D. *The Hazel*. In sylvis & sepibus. *Usu*. Lignum, Nuces, & earum Cortices. *Vires*. Lignum per se raro Officinale est. Nucleos Stomacho infestos esse & difficulter concoqui, necnon caput gravare Medicorum communis est Sententia.

*Arbores fructu à flore remoto
Glandiferae.*

GLandes autem voco fructus majores putamine coriaceo nucleum claudentes.

III. De Castanea.

Corticoso & coriaceo putamine cum glande convenit; echinato calyce, totam nucem tegente, ab eadem differt. R. H. p. 1382,

A. Ca-

seu Materia Medicæ Pars Secunda. 393

A. Castanea Offic. Ger. *J. B.* Sativa C. B. *Fons. D.* Vulgaris Park. *The Chestnut-Tree.* In sylvis sed rarius. *Usu.* Nuces, earumque cortices. *Vires.* Membrana sistit valenter immodicos alvi fluores & Sanguinis rejectiones. *Schrod.*

IV. De Quercu.

NUce coriacea in calice, qui nucem totam non integrit sed inferiorem ejus partem tantum; & foliis deciduis à reliquis distinguitur.

A. Quercus Offic. vulgaris Ger. Latifolia Park. Cum longis pediculis C. B. Vulgaris longis pediculis *J. B.* *The Oak.* In sylvis & sepibus. *Usu.* Cortex arboris, Germina, Folia, Glandes, Caliculae, & Gallæ seu tubercula excrementitiæ, rotundæ, in superficie parvis tuberculis exasperatæ, unico foramine, intus fungosæ & carnosæ, saporis austeri, acerbi & adstringentis. *Vires.* Folia, Glandes, Cortex, Calyces & Galla, refrigerant, siccant, astringunt. *Ufus* in fluxu alvi, Uteri, Seminis, &c.

V. De Ilíce.

Folia perpetuis aculeatis à Quercu differt:

Ilex coccigera Ger. *J. B.* Aquifolia sive coccigera Park. Aculeata, cocciglandifera C. B. *Fons. D.* *The Scarlet Oak.* *Usu.* Grana *Chermes* & *Coccus baphica* Offic. *Hermetes Bertrici.* In usu sunt Grana excrementitia, vel potius nidi Insectorum, pisi magnitudine, rubentia, substantia fungosa & rara, saporis subacris & subamaricantis, odoris non ingrati. Eligenda sunt grana.

S 5

rubi-

rubicundo-nigra, integra. *Sacculus Chermesi* Offic. vel *patulus Symplicis*. Juice of Symplic of Itarmer. Ex Mospeliensi agro ad nos adfertur, ubi fit ex Granis hoc modo. In mortario marmoreo tunduntur, & deinde per cribrum trahuntur, ut pulpa, inde separatur aequali Sacchari quantitate permiscenda. *Vires*. Cardiaca sunt, siccant, adstringunt, vapores tetros discutunt, Spiritus vitales resciant, parturientibus subveniunt, vulneratis nervis medentur, Morbillos erumpere faciunt. *Schrod.* De Chermis plura vide apud *Quinquernum de laudibus Gallo-Provincie*, & apud *Bellonum in Itinerario Insulae Creta*.

VI. De Subere.

Folius perpetuis non aculeatis, cortice crasso à reliquis differt.

Suber Offic. *latifolium* Ger. *Park* f. B. *Latifolium* perpetuo virens C. B. *The Cork-Tree*. In Italia & aliis calidis regionibus. *Usu*. Cortex ad usum mechanicum, in medicina raro. *Vires*. Tritus ex aqua calida potus Sanguinem sistit; ejusdem cinis ad idem valere dicitur. R. H. p. 1393.

Arbores

*Arbores fructu à flore remoto
Conifera.*

Conos voco fructus squamosos duros & ſicc-
cos, polyſpermos, in coni ſeu mata formam
plerumque turbinatos. R. H.

VII. De Abiete.

Nota ſunt folia ſingularia ramulos undique cin-
gentia, crebra, anguſta, & in plerisque bre-
via; proceritas eximia, materies levis. R. Synop.
p. 112.

A. 1. *Abies Offic. Park. Ger.* Mſis conis ſur-
ſum ſpectantibus C. B. *ſœmina ſive Βλάτη Ήλεια*
J. B. *Taxi foliis* R. H. p. 1394. R. Synop. *The*
Silber Firr. In arceis. Uſu. Lignum, Summi-
tates, Refina duplex in uſu eſt. 1. *Liquida*, hanc
Officinæ *Terebinthinam Argentoratensem* vocant,
Anglice *Strasburg Turpentine*, Lariceæ conſi-
ſtentia ſimilis, ſed magis transparent, amaricans,
valdè fragrans, & ſapore Citrii mali corticem proxi-
me referens. 2. *Sicca*, quæ uti *Thuſ commune*,
figurâ ementitur, ita uſum ejus æmulatur. *Vires.*
Rafura Ligni & ſummitatibus in *Scorbuto*, bono
cum ſuccellu ſæpenumero uſus ſum. Refina ut
externa facie ita & viſibus cum Laricea convenit.

A. 1. *Picea Offic. Park. Major Ger.* Major prima sive *Abies rubra C. B.* Latinorum sive *Abies mas Theophrasti J. B.* *Abies* conis deorsum spectantibus *R. H. p. 1396.* *The Pitch-Tree of Common Ferr.* In Alpibus Scoticis sed rarius. *Usu.* *Resina.* *Vires.* Cum Abiegna viribus convenit. Ex hujus Resina preparata sunt, 1. *Resina communis Offic.* *White Resin*, coctione in lebetē cum aqua dum ad consistentiam advenit. 2. *Pix liquida Offic.* *Tarr*, ustione in fornace, ut describit *J. C. Conradus Auzius* Tractatu de Arboribus coniferis. 3. *Pix Offic. Common Pitch*, coctione liquidæ in fornace ad consistentiam; Pix illa ubi denuo coctione dephlegmatur crassescit magis ac magis, diciturque *Pix siccæ Offic. Stone-Pitch.* *Vires.* Ut resinam sapit ita & Pix resinarum vires obtinet: idque eo magis, quo liquidior pix fuerit, sicca enim exiccat fortius: facultatis itaque pix liquida est calfacientis, discutientis, mollientis, digerentis, anodynæ, &c. *Schrod. N. B.* Pix non tantum ex Abietis, sed ex Pinis, Cedri & aliarum etiam arborum resiniferarum lignis vi ignis excoquitur. 4. *Pix Burgundica Offic.* *Burgundy or Burgony Pitch*, Substantia est resinosa, solida, mollis, coloris rufescentis, odoris grati. Ex Germania ad nos adfertur. *Piceæ arboris Resinam esse existimat Parkinsonus*, cum primò effluit liquidam, tempore indurescentem, ut tandem friabilis reddatur: quòd an verum sit nescio, nedum enim certi quicquam de ea comperi. *Vires.* Cum Pice & Terebinthina viribus convenit.

VIII. De Pinu.

NOta ſunt folia longiora, bina ex eadem theca ſeu tubulo prodeuntia. R. Synop. p. 213.

1. Pinus Offic. ſativa C. B. *Fonſ. D.* Sativa ſive domeſtica Ger. Urbana ſive domeſtica Park. Officulis duris, foliis longis *J. B.* The Pine-Tree. In Italia. *Uſu.* Coni, Nuclei, earumque cortices, & Refina Strobilina, quæ circa conos ſeu Strobilos concreta reperitur. Nuclei ſunt oblongi, candidi, incluſi (mediante tunica rutila) officulis craſſis & duris, ſquamato cono diſpoſitis, ſaporis ſubdulcis. *Vires.* Nuclei caliditate temperatæ ſunt, & humidæ, maturant, leniunt, agglutinant, reſolvunt, impinguant, adeoque Uſus præcipuus eſt in Phthiſi, Tuſſi, Stranguria, ac acrimonia urinæ mitiganda. *Schrod.*

2. Pinus ſylveſtris Ger. C. B. Sylveſtris, vulgaris Genevenſis & Tæda *J. B.* The Mountain Pine. Habetur in viridariis noſtris frequens. *Uſu.* Refina quæ duplex eſt, vel liquida *Terebinthina communis* ſeu vulgaris Offic. Common Turpentine dicitur; vel ſicca *Thuſ vulgare* Offic. Common Frankincenſe, oz *Parroſin.* 1. *Terebinthina communis* quæ minus liquida & craſſior eſt quàm laricea aut abiegna, nec pellucida, albicans, conſiſtentia ſere Olei frigore nonnihil denſati, ex hac conficitur *Oleum* per deſtillationem cujus reſiduum *Colophonia* Offic. Refina nigra vulgo *Colophony* oz *Black Roſin* dicitur, quæ eſt ſubſtantia reſinoſa, arida, fulca, ſaporis pinguis, oleoſi & reſinoſi. 2. *Thuſ vulgare* Offic. Forminum quibuſdam. Common Frankincenſe. Refina eſt mollis,

398 PHYTOLOGIA

mollis, citò ardens, colore ochroleuco, odore & sapore Terebinthinæ communis. *Vires.* Virtutem habent leniendi, temperandi, urinam movendi, &c.

3. *Balsamum de Tolu* *Offic. Park J. B.* Tolutanum, foliis Ceratiz similibus quod candidum C. B. *Balsamifera* quanta seu *Provincia Tolu Hera.* *The Balsam-Tree of Tolu.* *Ufu.* Resina seu Balsamum coloris ex spadiceo ad aureum tendentis, mediz inter liquidum & densum consistentiz, valdè glutinosæ, saporis dulcis & grati, odoris excellentissimi, Limoniorumque fragrantia. Advehitur in Cucurbitis parvis ex Provincia Tolu in America. *Vires.* Calfacit, siccat, attenuat, resolvit, vulnerarium est, Pectus expurgat, &c. Ullus præcip. in Asthmate, Phthisi, in ventriculi cruditate & dolore. Extrinsecus doloribus à causa frigida quibuscunque subvenit & imprimis Capitis, Arthriticis & Nephriticis: Celebratur in vulneribus articulorum, sectionibus nervorum, puncturis, &c. *Schrod.* N. B. Arborea à quibus colligitur hoc Balsamum pumilis Pinis sunt similes, ergo ad hunc locum referimus, & pro tertia specie Pinis proponimus.

IX. De Cedro conifera.

Foliis perperuis angustis, agminatim in tuberculis, in penicillos velut coaggestis, conis magnis sursum spectantibus à reliquis differt. R. Meth. p. 38.

Cedrus *Offic.* Libani *Ger.* Conifera foliis Laricis C. B. Magna, sive Libani conifera J. B. magna conifera Libani *Park.* Cedar of Libanus.

In

seu Materia Medica Pars Secunda. 399

In hortis curiosorum nonnunquam reperitur. *Ufu:*
Pix, quæ raro aut nunquam in Officinis nostris
reperitur. *Vires.* An à pice vulgari differat viri-
bus nescio.

X. De Larice:

Foliis deciduis, brevibus, cedrinarum in modum
nascentibus; conis parvis à reliquis differt.
R. Meth. p. 38.

Larix Offic. Ger. Park. C. B. Folio deciduo
conifera J. B. *The Larch-Tree.* In Alpibus
abunde provenit. *Ufu.* Resina liquida, Terebin-
thina *Voneta* Offic. *Uenter-Turpentina* dicta.
Substantia est liquida, consistentia Mellis novi, co-
loris flavescentis, saporis acris & amaricantis, odo-
ris grati & fragrantis. Pix quæ raro aut nunquam
invenitur. *Vires.* Terebinthina calfacit, emollit,
abstergit, *Ufus* præcipuus intrinsecus in pulmoni-
bus expurgandis, in Gonorrhoea sistenda, Urinam
ac alvum ciet. Extrinsecus Chirurgis usitatissima
est, fereque in Emplastris omnibus adhibetur, mo-
vet enim pus, maturat, &c. *Schrod.*

XI. De Cupresso.

Nota sunt, præter communes huic generi, fructus
à clavatis lignosis tuberibus, per harmoniam
in formam globosam coaptatis, compositi: foliola
brevia acuta in squammas degenerantia. R. Hist.
p. 1406.

Cupressus Offic. Park. C. B. J. B. Sativa &
sylvestris Ger. *Vulgaris* Jons. D. *The Cypress-
Tree.*

Tree. In hortis & areis colitur. **Usu.** Ligna, summitates, Coni, seu nuces. **Vires.** Lignum refrigerat, siccatur, astringit. Summitates & Fructus calfaciunt parum, exsiccant, astringuntque valide, proin usus sunt præcip. in Hæmoptysi, Diarrhoea, Dysenteria, in mictione involuntaria, & in Herniis curandis intus & extus adhibita. *Schrod.*

XII. De Sabina.

Note sunt folia perpetua, angusta, brevissima & pungentia, coni minimi, odor gravis.

Sabina *Offic. vulgaris* *Park.* Folio Tamarisci Dioscoridis C. B. *Jons. D.* Sterilis *Ger. J. B.* **Sabine.** In hortis colitur. **Usu.** Summitates. **Vires.** Calfacit & siccatur, partium est tenuium, incidit, attenuat, discutit. Usus præcip. in Menstruis fortiter ciendis, Fœtu ejiciendo, Urina pellenda. Extrinsecus in affectibus Uterinis, &c. *Schrod.*

XIII. De Betula.

Fructu squamoso semina continente, folio deciduo ad Populneum accedente, à reliquis distinguitur. *R. H. p. 1410.*

A. Betula *Offic. C. B. Ger. Park. J. B.* **The Birch-Tree.** In Sylvis humidis & ericetis. **Usu.** Cortex Lacrymæ, ex perforato caudice verno tempore prolektus. **Vires.** Cortex calfacit & emollit, Lacrymæ commendantur ad comminuos calculos Renum & Vesicæ, maculasque cutis abstergendas. *Schrod.*

Arbores.

*Arbores flore à fructu remoto
Bacciferae.*

XIV. De Junipero.

Notæ ſunt lignum odoratum, folia perpetua, anguſta, acuta; terna in ſingulis baccis grana. R. Synop. p. 214.

A. Juniperus Offic. Ger. Vulgaris Park.
Fonſ.D. Vulgaris fruticola C.B. Vulgaris baccis parvis purpureis F.B. *The Juniper-Tree* or *Buſh*. In Ericetis. Uſu. Lignum, Baccæ & Gummi. Baccæ ſunt rotundæ, ſubruffæ, per maturitatem nigricantes, ſaporis ſubacris & reſinoſi, odoris grati. Gummi *Sandaracha Arabum*, eſt ſubſtantia reſinoſa, arida, pallide flavescens, in guttas concreta, ſaporis reſinoſi. Vires. Lignum calidum ac ſiccum eſt, ſuave olet, unde & raluſa ejus non ſine cauſa in Cucuphis adhibetur, quippe cephalicum eſt. Baccæ incidunt, diſcutiunt. Uſus præcipui, in cienda Urina, Sudore, obſtructis Menſibus, in affectibus capitis, Lienis, Nervorum, Pectoris, &c. Gummi. Uſus præcipui in nervorum affectibus, reſolutione, frigidityte, &c. Schrod. N. B. Vernix liquidus factitius eſt liquor ex hoc Gummi in Oleo Terebinthinæ ſoluto.

*Arbores flore à fructu remoto
Lanigera.*

XV. De Populo.

S Emine julis lanigeris incluso cum Salice convenit, foliorum formâ latâ, & angulosâ ab ea differt. R. Synop. p. 214.

A. Populus nigra Offic. Ger. C. B. Park. Juss. D. Nigra sive *Arzesse* J. B. The black Poplar. In aquosis, & ad rivulos. Usus. Oculi seu Gemmæ, Aprili Mense collectæ. Vires. An calidæ sint an frigidæ varia est sententia. Verissimior eorum sententia videtur qui moderate calidas faciunt.

XVI. De Salice.

Julis seu nucamentis à multis vasculis seminalibus compositis, quæ semen continent pappo involutum, cum Populo convenit, foliis longis, &c. ab eadem differt. R. Synop. p. 215.

A. Salix Offic. Ger. Vulgaris alba arborescens. C. B. Alba arborescens Juss. D. Arboresca angustifolia, alba, vulgaris Park. Maxima, fragilis, alba, hirsuta J. B. Common Willow. In aquosis & ad rivulos. Usus. Folia. Vires. Refrigerant & siccant, subastringunt. Usus præcip.
in.

in libidine arcenda. Extrinsicus in Hæmorrhagia vulnerum, narium, & ſimil. adſtringenda. Schrod.

SECTIO TERTIA.

De Arboribus flore fructuque aggregato.

Arbores flore fructuque aggregato ſunt vel ſcoſulis

{ Intra fructum occultatis, quæ flore omni carere vulgo creditæ ſunt: *Ficus*.

{ Apertis, fructui inſidentibus

{ Tripetalis, fructu Sphærocephalo, foliis acerbis, quinquepartitis; *Liquid-Ambræ arbor*.

{ Tetrapetalis, per maturitatem eſculentis; *Morus*.

{ Monopetalis; ſcandens, fructu longo, terete, Julorum inſtar; *Piper longum*.

I. De

I. De Ficu.

AB aliis omnibus arboribus distinguitur flore vel nullo, vel intra fructum edulem dulcem secultato. R. H. p. 1431.

Ficus Offic. Ger. J. B. Vulgaris Park. Communis C. B. The Fig-Tree. In hortis & pomariis, in calidis regionibus colitur. **Ufu.** Fructus tam virides, quam sicce, quæ Caricæ & Daffæ dicuntur. **Vires.** Ultræque humectant, Pulmonariæ sunt & bechicæ, arenulis Renum & vesicæ medentur, venenis resistunt: præcipui usus sunt in Variolis & Morbillis ad cutem pellendis: maturant, molliunt, attrahunt; unde & bubonibus Pestilentialibus (innuente Scriptura) conferunt, &c. *Schrod.*

II. De Moro.

Nota sunt, Folia ex rotunditate in acumen desinentia, serrata, birsuta, flores seu juli ex plurimis flosculis tetrapetalis compositi, & in fructu ipso superstites.

1. **Morus Offic. Ger. fructu nigro C. B. Nigra J. B. Nigra Vulgaris Park. The Mulberry-Tree.** In hortis colitur, Serotino germinatu floret, fructum maturat Augusto. **Ufu.** Cortex radices, & Fructus. **Vires.** Cortex radices calfacit & siccatur, abstergit, adstringit. Epar ac Lienem aperit, alvum laxat, tineas latas enecat. Fructus immaturus refrigerat & siccatur, valide astringit. Usus præcip. in omnibus fluxibus. e. g. Diarrhoea, Dysenteria, Fluxu menstruo, & exputatione sanguinis.

nia. Extrinsicus in faucium inflammationibus, ulceribusque. Matura refrigerant & ſiccant, parum ſolvunt alvum, ſtim ſedant, appetitum excitant. *Schrad.*

2. Lignum noſtratibus *Fuſtick-Wood* dictum *R.H. p. 1810.* Arbor Baccifera Braſilienſis, fructu tuberculis inæquali, Mori æmulo *Ejuſdem. p. 1639.* Tatai-iba *Piſ. Braſilienſibus Margg. Zanthoxylum aculeatum Carpini ſoliis Americanum, cortice cinereo Plukenetii in Phytograph. T. 239. F. 3. Fuſtick-Wood.* Nascitur in ſylvis Braſilienſibus. *Uſu.* Lignum durum crocei coloris, in uſum medicum nunquam recipitur, ſed Tinctoribus expetitur eſt ad colorandas lanas ſavo colore.

III. De *Pipere longo.*

NOta: Planta eſt ſarmentosa, foliis latis ſubrotundis, acuminatis, ad ſingulos nodos ſingulis alternatim poſitis, ſtoſculis monopetalis, quinque-partitis, fructu longo aggregato.

1. *Piper longum* *Offic. Ger. Park, J.B.* Longum orientale *C.B.* *Piperi longo ſimilis, Piſtolochei foliis, abſque pediculis, Maderaspatana P.P.Tab. 104. Pimpiliſim Piſ. Mart. A. Tlatlancuaye ſive Piperis longi ſpecies 11. Hern. Catta-Tripali H.M. Tom. 7. Long Pepper.* In Java, Malabar, &c. oritur. *Uſu.* Fructus immaturi, oblongi, teretes, Julorum inſtar, cinerei, ex numeroſis minutis granis vermiculato plexu diſpoſitis compacti, ſaporis ſerviſidi & amaricantis. *Vires.* *Piper longum* intenſa mordacitate præditum eſt, & ſubamarum quoniam immaturum, antidotiſ item & Theriacis medicaminibus

minibus opportunum *Dioscorid.* Cum Piperi rotundo viribus convenit.

2. *Betele Offic.* five *Betre Ger.* *Betre, Betele, Betele* five *Bethle Park.* *Betre* five *Tembul C. B.* five *Betelle F. B.* *Betele Bous.* *Bettlu-Codi H. M.* *Tom. 7.* *Betle.* In Malabar & alibi India Orientalis crescit. *Usu.* Folia, sed raro aut nunquam in Officinis nostris reperitur. *Vires.* Calida est & sicca, Cor corroborat, oris halitum emendat.

3. *Mecaxochitl Offic. Hern.* *Small Antre-can* long *Pepper.* In Nova Hispania succrescit. *Usu.* Folia : ingreditur potum Chocolatam, sed in Officinis nostris raro invenitur. *Vires.* Calida est & sicca, ad Piperis longi species attinet; Bibitur cum Chocolata cui gratum saporem conciliat, corroborat, ventriculum calfacit, oris halitum emendat; crassos lentosque humores attenuat, adversatur venenis; Iliacis & Colicis confert, &c. *Hernand.*

IV. De Liquid-Ambari arbore.

NOta sunt folia quinquepartita, divisura ad *Accris* *accedensia*, fructus *Spherocephalus*, floribus *crispatis*, seminibus *oblongis*.

Liquidambar Offic. C. B. Park. Resina arboris *Ocotele* dictæ foliis *Hederae*, odore *Styracis* liquida *F. B.* *Liquidambari arbor* five *Styracifera* *Aceris* folio, fructu *tribuloide* i. e. *pericarpio* orbiculari ex quamplurimis apicibus coagmentato semine tecondens *P. P. Tab. 42.* *Xochiococtzo Quahuil;* seu *Arbor Liquidambarum* *Indicum Hern.* *Seyrax* *Aceris* folio *R. H. p. 1684.* *Arbor Virginiana*

ana Aceris folio, potius Platanus Virginiana Styra-
cem fundens *ejusd. p.* 1799. Platanus Virginiana
Styracem fundens seu Styrax Arbor Virginiana
Aceris folio *Breyn. 2. P.* Virginiana Styracem fun-
dens *Raii P. B. P.* Acer Virginianum odoratum
Herm. Cat. *Aliquid Amber.* In Virginia, Nova
Hispania & alibi Indiz Occidentalis succrevit:
Ufu. Refina est substantia liquida, pinguis, consi-
stentia Terebinthinæ Venetæ, ex flavo rubescens, sa-
poris acris, aromatici, odoris fragrantis. *Vires.*
Calfacit, humectat, resolvit, obstructions expellit,
emollit, maturat. *Ufus præcip.* in Utero ob-
structo ac indurato, tumoribus duris, &c. in suffi-
tibus & simil. *Schrod.*

Balsamum hoc, arbore ipsa vel sponte, vel in-
cisa extillare ait *Hernandez.* Sunt autem qui ex
arboris ramis comminutis & coctis pinguedinem
innatantem, colligunt & vendunt pro legitimo Bal-
samo: Atque hic liquor à nonnullis Storax liquida
putatur, in Pharmacopolarum & Pharmacopœorum
officinis vulgo venalis.

SECTIO QUARTA.

De Arboribus fructu Umbilicato.

Arborea & Frutices fructu umbilicato vocantur in quibus Flos summo fructui insidet, unde fructus à calyce floris plerumque residuo velut umbilicatus est.

Arbores & Frutices fructu umbilicato sunt vel Pomiferae foliis, deciduis, fructuque tecto

Membranâ tenuiore,

Acerbo; umbilico

Latissimo, pediculo brevi; intus officulis duris, foliis vel integris vel laciniatis; *Mespilus.*

Contractiore, pediculis fructuum longis, foliis pinnatis, seminibus folliculis membranaceis inclusis; *Sorbus.*

Mitior & per maturitatem esculento, foliis integris, loculamentorum seminalium parietibus

a b

Duris,

a b { Duris, & cartilagineis, arbore magis patula, fructu ad imum seu basin latiore ferè, succo acidiorè ; *Malus.*

{ Mollibus & membranosis ; fructu ad imum seu pediculum productiore ferè & turbinato, succo dulciore, arbore

{ Proceriore & rectiore, fructu laxi, sapore mitiore ; *Pyrus.*

{ Humiliore ramis contortis, fructu lanugine rasili obfuso ; *Cydonia.*

{ Cortice crassiore, numerosis intus acinis

{ Angulosis in succo acido & grato contentis ; *Granata.*

{ Planis Cucurbitæ formis ; *Gammariperide.*

{ Bacciferæ, quæ sunt vel foliis

Deciduis,

{ Spinosæ, fructu simplici, foliis

{ Pinnatis, fructu majore, flore specioso, odorato, cum plurimis intus apicibus ; *Rosa.*

{ Laciniatis, humilior & fruticosior, fructu grandiore esculento, flore herbaceo ; *Grossularia.*

{ Non spinosæ,

{ Scandentes, circumvolvendo sese plantis vicinis, floribus tubulosis oblongis cornu venatorii quodammodo figurâ, odoratis ; *Caprifolium.*

{ Erectæ, humiliores & fruticosæ, floribus & baccis in racemulis, foliis angulosis laciniatis ; *Ribes.*

{ Semper virentibus, simplicibus latis, suntque vel

Scandentes, quæ præter cirros quibus aliis plantis adhærescit, radices etiam in terram agit, baccis in corymbos coactis; *Hedera*.

Erectæ, foliis suaveolentibus

Majoribus & latioribus, floribus

Tetrapetalis, fructu dipyreno odorato, seminibus compressis; *Caryophyllus Aromaticus*.

Pentapetalis, fructu polyspermo, seminibus angulosis uvarum vinaceis similibus; *Periclymenum odoratum*.

Minoribus & angustioribus, seminibus albis incurvis; *Myrtus*.

De Arboribus fructu umbilicato majore seu de Pomiferis umbilicatis.

I. De Malo.

A Rbor est notissima, nec ulla indiget, vel descriptione vel characteristica. R. Synop. p. 218.

A. 1. *Malus sativa* Offic. R. H. R. Synop. *Malus* J. B. *Vulgaris Park.* Domestica vulgaris Jons. D. *The Apple-Tree*. In hortis & pomariis colitur. Aprilis floret. Usu. Fructus Pomum aqueum *Domewater* dictus, è majoribus est, exterius albicans, succo prægnans, acido,

seu Materia Medica Pars Secunda. 411

do, grato, & nonnihil una amariante, & succus Pomorum fragrantium, ut Pipini & Pyri magni dicti. *Pipinus* and *Pearmainus*. *Vires*. *Subacida* seu vinosa, naturæ sunt mixtæ, conveniuntque Ventriculo & Cordi. *Acida* sunt naturæ frigidioris ac astringentis. *Schrod.*

A. 2. *Malus sylvestris* *Offic.* *Ger.* *Park.* *Sylvestris* sive *agrestis* *J. B.* *R. H.* *Mala sylvestria* quæ & *alba*, & *rubra*, & *majora*, & *minora* *C. B.* *Jons.* *D.* *The Crab-Tree*, or *Wadding*. In sylvis & sepibus, Aprili florem. *Usu.* Fructus & succus ejus *Agræsta* *Offic.* *Uersutus* dictus. *Vires*. Vehementer austerus est, acidus & astringens.

II. De *Pyro.*

NON minus nota est quàm *Malus*, ergo neque indiget characteristica.

A. *Pyrus* *Offic.* *R. H.* *J. B.* *Ger.* *Sativa* *C. B.* *Park.* *R. Synop.* *The Pear-Tree*. In hortis & pomariis frequens. Aprili floret. *Usu.* Fructus. *Vires*. Refrigerat, astringit, &c. *Schrod.*

III. De *Cydonia.*

A Rbor est humilis ramis contortis, fructu majore turbinato, laminae rasis obfuso.

Mala Cydonia & *Cotonæa* *Offic.* *Cotonæa* *Ger.* *J. B.* *Cotonæa vulgaris* *Park.* *Mala Cotonæa* *majora* *C. B.* *The Quince-Tree*. In hortis & viridariis colitur. Aprili floret. *Usu.* Fructus seu *Mala*, & *Semen*. *Vires*. *Mala* stomachica sunt, T 2 refrige-

refrigerant, siccant, astringunt. *Ulus* præcip. in Vomitu, alvi fluxu, Singultu, laxitate Stomachi. *Semen* refrigerat, & humectat, mycilagine sua lenit, acrimoniam obundit, &c. *Schrod.*

IV. De Sorbo.

F *Ructu acerbo, cum Maspilo convenit; foliis pinnatis ab eadem differt.*

A. *Sorbus* *Offic.* Ger. *J. B.* *Sativa* C. B. *Legitima* *Park.* *Pyriformis* D. *Plot.* *The Dervice-Tree.* In hortis colitur. Aprili floret. *Ufu.* *Fructus.* *Vires.* Refrigerat, siccant, astringit. *Ulus* præcip. in fluxionibus alvi, uteri, &c. *Extrinsecus* adstringit vulnera. N. B. *Sorba* colliguntur porriusimum immatura, exsiccanturque in *Clibano.* *Schrod.*

V. De Mespilo.

A *Sorbo differt foliis simplicibus non pinnatis, fructu magis sparsa, non umbellatim nascente.*
R. *Synop.* p. 219.

1. *Mespilus* *Offic.* *Sativa* Ger. *Vulgaris* J. B. *Vulgaris* five minor *Park.* *Germanica* folio *Laurino* non serrato, five *Mespilus sylvestris* C. B. *Laurifolia* *Germanica* folio non serrato *Jons.* D. *The Medlar-Tree.* In hortis colitur. Floret *Mai.* *Ufu.* *Fructus.* *Semen.* *Vires.* *Fructus* refrigerant, siccant, saporis sunt austeri, astringunt, consupant valide, ventriculo noxii sunt, præcipue dum duriusculi adhuc extiterint, emoliti enim astringunt levius, nocentque minus, ac facile putrescunt.

seu Materia Medica Pars Secunda. 413

trescunt. Usus esse possunt in Diarrhoea, Dysenteria, extrinsecus in Vomitu, fluxuque alvi sistendo. Semina commendantur summopere ad calculum atterendum & expellendum. *Schrod.*

A. 2. Spina alba *Offic.* appendix vulgaris *Park.* Oxyacanthus *Ger.* Mespilus Apii foliis sylvestris spinosa, sive Oxyacantha C. B. Apii foliis sylvestris spinosa *Jonsf. D.* Oxyacantha vulgaris sive spinus albus *J. B.* The White-Thorn or Hawthorn. In sepibus passim provenit. Maio floret. *Usu.* Folia & fructus. *Vires.* Similem vim cum fructibus Mespili obtinent.

VI. De Granata.

Nota sunt foliis esse decidua, fructu cortice crassiore, numerosis intus acinis, savorum modo dispositis referto. *R. Meth. p. 31.*

1. Granata & Punica *Offic. Ger.* Malus Punica lativa C. B. *Park.* Punica *J. B.* The Pomegranate-Tree. In calidis regionibus sponte exit. Maio floret. *Usu.* Cytini seu Flores, Poma seu Fructus, Malicorium seu Cortex Fructus, & Semen. Cortex coriaceus est, duriusculus, rugosus, foris ex spadiceo-luteo puniceus, intus pallide flavescens, saporis astringentis austeri. *Vires.* Poma in genere censentur boni succi, ventriculo convenientia, sed pauci nutrimenti. *Acida* frigida sunt, ac astringentia, stomachica. *Uusus* præcipui in Febribus biliosis, in Gonorrhoea, in Pica gravidarum compescenda, Orisque putredine corrigenda, & sim. *Flores,* ejusdem sunt naturæ cum Balauistiis. Cortex ejusdem cum floribus censetur naturæ, præcipuique usus est in sedando fluxu Hemorrhoidum,

morrhoidum, narium, Uteri, &c. Semina refrigerant itidem, astringuntque imprimis qui ex pomis acidis collecti. *Schrod.*

2. *Balaustia* *Offic. Ger.* *Hispanica* *J. B.* *Balaustium* flore pleno major *C. B.* *Malus punica sylvestris* major, sive *Balaustium majus* *Park.* *The Balaustine Tree.* Cum priore crescit. *Usu.* Flores. *Vires.* Tam *Balaustia* quam *Cytini* sunt naturæ terrestres, valde astringentis, inspissantis, refrigerantis, siccantis, unde creberrimus eorum usus esse solet in omnis generis fluxionibus, v. g. *Diarthoea*, *Dysenteria*, *Fluxu Uterino*, & sim. in *Sanguine vulnere* cohibendo, &c. *Schrod.*

VII. De Arbore Febrifuga Peruviana.

Nota sunt *Folia Prunorum rubrorum* non dissimilia, *flores Malorum Panicorum*, *semina Cucurbitæ.*

Arbor febrifuga Peruviana, *China Chinz*, & *Quinquina*, & *Gannanaperide* dicta *R. H.* p. 1796. *Febrifuga Peruviana* *Juss. D.* *An Holquahvit*, seu *Arbor Chilli Hern?* *The Jesuits Tree.* In Regno *Quitensi* in *Peruvia* crescit. *Usu.* Cortex crassitie mediocri, foras scaber, paululum canescens, aliquando musco obductus, intus levis, coloris ferruginei, saporis acris & intense amari. *Vires.* Pulvis debita dosi exhibitus adversus *Febres omnes intermittentes* (præcipue *Quartanas*) tutum, certum, & minime fallax est remedium. *N. B.* Sunt qui tincturam seu infusum æque efficacem esse ac corticem volunt: *Experientia* autem docet infusum nihil valere, nisi subtiliores pulveris partes adhuc in liquore maneant, corticis ergo pulverem

in

seu Materia Medica Pars Secunda. 415

in substantia exhibitum efficacissimum esse cum pluribus Medicis semper comperimus.

Cortex isthic Peruvianus Officinis dictus cujusnam arboris spodium sint, non convenit inter medicos, aliis hoc, aliis aliud affirmantibus: D. Spon non trunci aut ramos arboris corticem esse, sed radicem perperam affirmat, cui à Bollo contradicitur, qui observavit arbores febrifugas Peruvianas plerumque omni cortice sine noxa spoliatas cerni. Observavit autem eruditissimus ille vir D. Tancredus Robinson M. D. *Pomna & Tsiro-pomna H. M.* in India *Kina* ab Indigenis appellatas & febrifugas esse. Sunt qui dicunt (inquit Doctissimus *Raius*) eandem semini arboris (quod Hispani Patrio sermone *Pipitas de Quina* vocant) fugandarum febrium vim inesse; est autem semen illud semini Cucurbitæ simile. D. *Jacobus Newton* Botanicæ apprime gnarus *Pipitas Peruvianas* J. B. Fructum esse illius arboris affirmat. Sunt autem qui duas corticis Species esse, affirmant (*viz.*) veram, & spuriam seu falsam, utramque autem ex India Occidentali adferri, prima seu vera superius est descripta; altera seu falsa tenera esse dicitur, foras coloris cinerei & canescentis, intus ex fusco aut obscuro ferruginei, saporis acris, amaricantis, subpinguis, odoris fragrantis. N. B. Cortex Eleteri esse videtur, de qua suo in loco.

*De Arboribus & Fruticibus fructu
umbilicato minore, seu de Bacci-
feris umbilicatis.*

VIII. De Rosa.

Folio pinnato, flore specioso, frutice infirmo,
& plerumque spinis corticalibus obsito, a
reliquis hujus generis differt. R. Synop.
P. 220.

A. 1. Rosa canina, Cynosbatus & Cynorhodon Offic. sylvestris, inodora, seu canina Park, Canina inodora Ger. Sylvestris vulgaris, flore odorato incarnato C. B. *Jonsf. D.* Sylvestris alba cum rubore, folio glabro *J. B.* The common Bistar, or Dogs-Rose. In sepibus passim. Junio floret. *Usu.* Flores, Fructus & Spongiole, seu potius Nidi cujusdam Insecti. *Vires.* Flores conveniunt in qualitatibus cum Rosis sativis, sed majorem vim astringendi habent, proinde in profluvio Uteri rubro & albo summe sunt estimationis. Fructus vi Lithontriptica maximopere commendantur, in qua tamen excellunt exempti arilli. *Spongiole* Bedeguar Offic. Calculolos efficacissime, juvare dicuntur, &c. *Schrod.*

2. Rosa Damascena & pallida Offic. Damascena Ger. Park. Purpurea C. B. Sativa purpurea *Jonsf. D.* Rubello flore majore multiplicato sive pleno, incarnata vulgo *J. B.* The Damask-Rose.

ſeu Materia Medicæ Pars Secunda. 417

Rofe. In hortis colitur. Julio floret. *Uſu.* Flores. *Vires.* Viſ temperata, alvum laxans, Bilem temperans, aquas evacuans.

3. **Rofa alba** *Offic. Ger.* Anglica alba *Park.* Alba vulgaris major C. B. Sativa alba *Jonſ. D.* Candida plena & ſemiplena *J. B.* ~~The White-Roſe.~~ In hortis quoque colitur & Junio floret. *Uſu.* Flores. *Vires.* Aſtringunt ſed levius.

4. **Rofa rubra** *Offic. Ger.* C. B. Rubra Anglica *Park.* Rubra lativa *Jonſ. D.* Rubra flore valde pleno, & ſemipieno, & ſimplici ſere *J. B.* ~~The Red-Roſe.~~ In hortis. Junio quoque floret. *Uſu.* Flores & Anthera *Offic.* i. e. ſtoſculi lutei capillamentis in medio ſorum adhæreſcentes. *Vires.* Flores aſtringunt fortius. *Uſus præcip.* in fluxionibus, febribus, ſiti, appetitu proſtrato, &c. Extrinſecus in Vomitu, Cephalalgia, Vigiliis, dolore aurium & gingivarum, ſedis, in Ulceribus & inflammationibus oris, faucium & oculorum. Anthera exiccata immiſcentur dentiſficiis ad Gingivarum aſtrictionem, &c. *Schrad.*

IX. De Groſſularia.

Notæ ſunt, Frutex ſpinofus, foliis laciniatis, fructu eſculento, polypyreno, flore herbaceo.

Groſſularia & Uva criſpa *Offic. R. H.* p. 1484. Spinola lativa C. B. Vulgaris *Park.* Uva criſpa *Ger.* ~~The Goosberry-Buſh.~~ In hortis colitur. Floret Aprili. *Uſu.* Fructus. *Vires.* Baccæ frigida & adſtringentes ſunt. Valent contra gravidarum picam: appetentiam cibi excitant: omne ventris profluvium compoſcunt, &c.

X. De Ribesia.

Nota sunt folia angulosa, laciniata, fructus in racemulis; virga & surculi non spinosi. R. Synop. p. 221.

A. Ribes Offic. vulgaris fructu rubro Ger. Fgu-
etu rubro Park. Vulgaris acidus ruber J. B. Gros-
sularia multiplici acino, sive non spinosa hortensis
rubra, sive Ribes Officinarum C. B. Red-Cur-
rants. In hortis colitur. Aprili floret. Ufu.
Baccæ. Vires. Refrigerant, siccant, subastrin-
gunt, ventriculo conveniunt. Ufus præcip. in
profluviis alvi, Dysenteria; Cholera sedant, in
Febribus biliosis prosunt, putredini resistunt, si-
xim restringunt. Schrod.

XI. De Periclymeno.

Caulis volubili scandente, floribus tubulosis, oblon-
gis, cornu Venatorii quodammodo figurâ, odo-
ratis, aggregatis, à reliquis distinguitur. R. Synop.
p. 222.

A. Caprifolium, Periclymenum & Matrisylva
Offic. Periclymenum Ger. Non perfoliatum Ger-
manicum C. B. Non perfoliatum J. B. Sive
Caprifolium vulgare Park. Honey-Suckle or
Wood-bind. In sepibus frequens. Junio floret.
Ufu. Folia, Flores. Vires. Calfacit & siccant,
diureticum validum ac spleneticum est. Ufus
præcip. in Asthmate & Tussi. Externè extergit Ul-
cera sordida, sanat Impetigines, aliasque cutis ma-
culas abstergit. Schrod.

XII. De

XII. De Myrto.

Foliis perpetuis, suaveolentibus; baccis umbilicatis, cum pluribus intus seminibus albis incurvis, ab aliis distinguitur. R. H. p. 1502.

Myrtus Offic. Batica sylvestris Ger. Park. Communis Italica C. B. Vulgaris nigra & alba, sativa, & sylvestris J. B. Common-Myrtle. In hortis nonnullis colitur. Junio floret. Usu. Folia & Baccæ (Myrtilli Offic.) nigricantes, oblongo-rotundi, saporis astringentis, odoris debilis. Vires. Utraque refrigerant & siccant, valide astringunt. Folia emendant foetorem sub axillis ac inguinibus (pulvis aspersus :) sudorem corporis immodicum sistunt (frictione :) membris catarrhosis opitulatur, alvi fluxui succurrunt, defensivum exhibent in Herpetibus, putredinem oris sanant, Hæmorrhagiam narium sistunt, Polypo medentur. Baccæ mitigant Oculorum inflammationes, juvant luxatos articulos ac ossa fracta, subveniunt procidentie Uteri ac Ani, &c. Schrod.

XIII. De Hedera.

Frutex est parasiticus, cirris suis arboribus aut parietibus adhaerens & scandens, fructu in corymbis coacto. R. Synop. p. 222.

A. Hedera arborea Offic. C. B. Corymbosa Ger. Arborea five scandens & corymbosa nigra Park. Communis major J. B. Idp. Passim nascitur ad arbores, &c. Usu. Folia, Baccæ, & Gummi seu Lachryma, substantia resinosa, arida, dura

dura, & compacta, ex saturo virore fere nigricans, vitreo nitore, sed non pellucido, saporis subactis & subastringentis, odoris nullius. *Vires.* Herba calfacit, & siccatur, subastringit. Internus ejus usus, quia Capiti nervosoque generi adversatur, rarus est. Externus crebrior in achoribus exiccandis & sanandis, in Ozanis curandis. *Bacae:* Purgant per superiora & inferiora, unde & contra Febres à vulgo exhiberi solent. *Gummi* seu Lachryma ex trunco vulnerato stillans, Causticum est insigne, Lentescque interimere dicitur. *Schrod.*

XIV. De Caryophyllo aromatico.

NOta sunt, Folia oblonga, lata, glabra & splendentia, odore aromatico; Fructus dipyrenos in summis ramulis in corymbos coactis, odore & sapore aromatico.

1. Caryophyllus *Offic.* aromaticus fructu oblongo C. B. Aromaticus vulgaris *Jens. D.* Aromaticus *Indiæ Orientalis*, fructu clavato, monopireno P. P. *Tab. 155.* Indicus *J. B.* Caryophylli *Park.* Veri *Clusii Ger.* Ts-hinka *Pisf. Mant. A. Cloves.* In Moluccis insulis sponte provenit. *Usu.* Fructus, Duplicis sortis prostant in Officinis: Nimirum 1. Caryophylli dicti, fructus sunt immaturi, oblongi, instar clavi, angulosi, depressi, rugosi, ex rubigine nigricantes, quatuor in summo stellatim decussatis apiculis notati, cum medio capitello convexo & concavo futuri floris rudimento, saporis acris amaricantis & grati, odoris fragrantissimi. 2. *Anthophylli*, iidem fructus sunt, jam maturi, oblongi clavi instar nigricantes, prioribus similes sed crassiores & tumidiores, sub cortice duriusculo

seu Materia Medica Pars Secunda. 421

riusculo granum oblongum fuscum includentes. Eligendi sunt Caryophylli suave-fragrantes, oleosam quandam humiditatem premendo exhibentes. Anthophylli rari in Officinis nostris inveniuntur. *Vires.* Cardiacum; Cephalicum ac Stomachicum insigne exhibent, calfaciunt, siccant, & discutunt. Hinc prosunt in Lipothymia, Odontalgia, cruditate Ventriculi, Vertigine; arcant quoque Morbos malignos, uterinos, &c. *Schrod.*

2. *Castia Caryophyllata Offic.* Amomum quorundam, fortè Caryophyllon Plinii *Ger. emac.* Aliud quorundam & Caryophyllon Plinii Clusio suspicatum *Park.* Quorundam odore Caryophylli *J. B.* Caryophyllus aromaticus fructu rotundo, Caryophyllon Plinii *C.B.* Folio & fructu rotundo *Breyn. 2. P.* Aromaticus Indiarum Occidentalis foliis, & fructu rotundis dipyrenis seminibus fere orbiculatis, planis *P. P. Tab. 155.* Xocoxochitl seu Piper Tavaſci *Hern.* Caninga *ejusdem.* Piper Chiapæ *Redi.* *The Globe-Berry-Tree.* In Insula Cuba & alibi Indiarum Occidentalis copiosa nascitur. *Uſu.* Cortex tenuis, ex ruſſo ferrugineus, pelliculis ſuis exterioribus deſaſis, & in modum tubuli convolutus, ſaporis eſt acris, pungentis, aromatici, odoris fragrantis ad Caryophyllos accedentis. Fructus hujus arboris proſtant in Officinis pro Carpoballamo, aliis Amomo, non ſine errore, ſunt autem baccæ rotundæ nigreſcentes, Pipere paulo majores, in ſummo umbilicatæ, includentes ſub tenui pellicula & ſubſtantia fungoſa duo ſemina nigra, ſaporis & odoris ad Caryophyllos accedentis. *Vires.* Cephalica, & Cardiacæ eſt & cum Caryophyllis viribus convenit.

3. *Pimenta Offic.* Piper Jamaicenſe quibuſdam, odoratum Jamaicenſe noſtratibus *R. H. p. 1507.*
Myrtus

Myrtus arborea foliis Laurinis aromatica *Trans. Philosoph. N. 192.* Caryophyllus aromaticus Americanus, Lauri acuminatis foliis, fructu orbiculari *P. P. T. 155.* Cocculi Indi aromatici *Mus. Regia Societ. Jamaica-Pepper* *or Ill-Spice.* In Insula Jamaicensi copiose provenit. *Usu.* Fructus immaturus, orbicularis, cortice fusco, rugoso, umbilicato, duos continens nucleos nigros, odore & sapore aromatico ad Caryophyllos accedente. *Vires.* Roborat cor, ventriculumque, utero confert, flatum dissipat, obstructions aperit, Urinam & Menses evocat, frigus pellit, Colicis & Iliacis opitulatur.

XV. De Periclymeno odorato.

NOtae sunt Folia laurina, flos pentapetalos albus odoratus, in singulis pediculis bini, terni, quaterni vel plures; bacca subvirides, multis seminibus angulosis Uvarum pinaceis similibus repletae.

Cortex Winteranus *Offic. Park.* Winteranus acris five Canella alba *J. B.* Laurifolia Magellanica cortice acris *C. B.* *Winters Cinnamon.* In Magellanica abunde oritur. *Usu.* Cortex crassus, cannulatus, foris integumento cinereo, fungoso, inaequali, fissis & multis rimis hiantibus, obductus, intus solidus, densus, pallidus, saporis acris, aromatici, odoris fragrantissimi. *Vires.* Calfacit, siccat, Specificum est in Scorbuto, vomitiones reprimat, Paralyfi quoque medetur. *N. B.* In Officinis nostris raro hic Cortex invenitur, in cujus loco *Pharmacopola nostri Canella alba corticem substituunt.*

SECTIO

SECTIO QUINTA.

De Arboribus fructu calyculato.

Arborea & Frutices fructu calyculato voco
quorum fructus calyci insidet, acetabuli
instar concavo.

Arbores & Frutices fructu calyculato, sunt vel eodem

Monopyreno ; nucleo

Integro, fructu per maturitatem

Humido, majore, foliis deciduis ; *Sebestena.*

Siccio, folio

Integro, nuce fragili, tegumento exteriori
lanuginoso, testam undique obducente ;
Seyrax.

Laciniato, seu anguloso, flosculis parvis
luteis, baccis parvis, nigricantibus, racematim congestis ; *Sassafras.*

Digitato, Cannabis æmulo, flosculis in
spicas congestis, viminibus lentis ;
Agnus castus.

Bifido, tegumento exteriori tenuiore, foliis

Ex

a { Ex adverso binis, flosculis monopetalis in
sex laciniis divisis, summos caules occu-
pantibus; *Cindamomum*.
Alternatim positis, floribus è foliorum
sede provenientibus; *Camphorifera ar-
bor*.
Tetrapyreno, floribus pentapetalis, foliis lauri-
nis; *Canella alba*.

I. De Sebestena.

NOte sicut fructus carnosus per maturitatem
niger, Pruno domestico similis, calyci ace-
rabuli instar concavo insidens, unum nucleum in
uno officulo compresso & aliquantulum rugoso conti-
nens.

Sebesten Offic. Sebestena, Myxa, sive Myxara
Ger. Domestica C. B. Myxos sive Sebesten Park.
Myxa, sive Sebesten J. B. Vidimarum H. M. Tom. 4.
Prunus Sebestena domestica Joss. D. Malabarica
fructu racemoso, calyce excepto R. H. p. 1563.
The Sebesten. In Aegypto & Asia crescit. Vere
floret. Autumno Fructus maturat. Usu. Fructus,
domesticis Prunis similes, nigricantes, includentes,
sub pulpa carnosae melleae dulci, officulum. Vires.
Sebesten inter caliditatem ac frigiditatem tempe-
rata sunt, humectant, emolliunt, acrimoniam hu-
morum obtundunt. Usus præcip. in Catarrhis
acribus, Urina acri, Febribus biliosis, alvi obstru-
ctione: Summatim ut figura ita & viribus Pruna
Damascena æmulantur. Schrod.

II. De

II. De Agno Casto.

Folio digitato, Cannabis æmulo, seminibus rotundis, nudis, monococcis, viminibus lentis ab aliis distinguitur.

Agnus castus & Vitex Offic. Vitex five Agnus castus Ger. Sive Agnus castus folio angusto Park. foliis angustioribus, Cannabis modo dispositis C. B. Agnus folio non serrato J. B. *The Chast-Tree*. In Italia, Sicilia, &c. oritur. Augusto flôret. *Ufu*. Flores, sed raro inveniuntur, & Semen seu Grana rotunda Pipere minora, colore cinericeo nigricante, saporis acris subastringentis exsiccantis. *Vires*. Calfacit & siccât insigniter, discutit, Menses ciet, appetitus venereos cohibet, semen imminuit. *Schrod.*

III. De Styrace.

Nota sunt nux minor, subrotunda, tegumento exteriori nuci arcte adhaerente, lanuginoso, folio arboris simplicis Cydonia. R. Meth. p. 36.

Styrax Offic. arbor Ger. J. B. Arbor vulgaris Park. folio Mali cotonei C. B. *The Storax-Tree*. In Italia & alibi. *Ufu*. Resina duplicis generis in Officinis prostat, sicca & liquidus. Sicca Officinis *Storax Calamita*, est substantia resinosa, pinguis ex flavo rubescens, in micæ variae magnitudinis concreta, saporis subacris, resinosi, odoris fragrantissimi, ex trunco arboris sponte effluens. N.B. 1. Pharmacopolæ nostrates magna impurissimum, variisque heterogeneis, ut paleis, pilis, fursuribus, scobe, &c. mixtum (hinc fortè
Styrax

Styrax rubra nonnullis) pro Styrace calamita in Officinis vendunt. 2. Occurrunt descriptiones medicamentorum in quibus & Storax calamita & rubra distinctim præscribuntur. In his igitur quid per Styracem calamitam à rubea distinctam intellectam velit *Nicolaus* diversæ sunt opiniones: Sunt qui Thymiana per Styracem rubeam innui volunt; Alii Styracem optimam, quæ in grana confluit; Alii Styracem vetustate rubefactam esse contendunt. Hoffmanno autem (cui & nos consentimus) idem sunt gummi sed puritate differens, calamita enim de aliquali rubedine etiam participat: Verum enimvero cum in præscriptionibus Medicis Styrax calamita occurrit, Styrax vel in granis, vel ex impuritatibus colata intelligenda est; cum autem Styrax rubra, magma illa Styracis impurissimum, quod in Officinis nostris vulgò venditur. Præfertur pinguis, lentus, fragmentis albicantibus rufescens, odore perseveranti, qui dum molitur melleum liquorem reddit. 3. *Storax liquida* Offic. *Liquid Storax*. Est liquor pinguis, melleæ & tenacis substantiæ, coloris fusci, aut ex fusco rubentis, odoris gravis, ex cortice arboris effluens. *Vires*. Calfacit, exiccat, emollit, concoquit, Cephalicus imprimis est, & nervinus: medetur Tussi, Catarrhis, Raucedini, &c. *Schrad.*

De Styrace liquido, magna inter Authores dissensio est. Aliis videlicet nihil aliud est quam Staete, i.e. Myrrhæ colamen: Quod falsum esse indè constat, quòd Myrrhæ lachrymæ ob substantiæ similitudinem in quovis aquoso liquore dissolvantur. Styrax autem liquidus minimè, sed in oleoso & pingui, ut aliæ resinz. Aliis factitium quid ex Styrace calamita in oleo ac vino soluta, admistaque Terebinthina Veneta excocta, quæ decoctio ubi

refrigitur.

refriferit, Styraꝝ liquidus ad fundum ſecedere dicitur, ad ſuperficiem mittens oleoſam ſubſtantiam liquidioꝛem: Alii expreſſu idem moliuntur: Aliis eſt Oleum ex nucleis arboris Storaꝝciſſuz expreſſum: Aliis fit per decoctionem corticis vel Arboribus Styraꝝcis, vel ut alii, Liquidambris. Hoffmannus Styraꝝcem calamitam & Liquidam idem eſſe gummi affirmat, ſed puritate tantum diſferre, Hinc Liquidã eſt optima. Verum quod in Officinis noſtris pro Styraꝝce liquido venditur omnino factitia res eſt, ut certior factus ſum à Pharmacopolis variis Londinenſibus.

IV. De Saffaſras arbore.

NOſa ſunt folia laciniata, ſtoſculi lutei racematiſſim congeſti, fructus monopyrenos per maturitatem niger.

Saffaſras Offic. Ger. Park. Hern. Sive lignum Pavanum J.B. Arbor Saffaſras Monardi Breyu. i. P. ex Florida Ficulneo folio C. B. Anhuiba ſive Saffaſras Piſ. The Saffaſras Tree. In diverſis regionibus Americæ naſcitur. Uſu. Radix, ejuſque Cortex, & ſic deſcribitur ſub cortice tenui, ſoras cinereo, intus ferrugineo, includens materiam ex ruſſo albicantem, lignoſam, levem, & raram, ſaporis acris ſubdulcis & aromatici, odoris fragrantis. Vires. Calfacit, ſiccatur, attenuatur, aperit, diſcutit, ſudores movet. Uſus præcip. in omni morborum genere, præſertim obſtructionibus tollendis, partibus internis roborandis, in ſterilitate emendanda & Venerea lue curanda. Inſtar Panceæ in Catarrhis habetur. Schrod.

V. De

V. De Cinamomo.

DE Cassia, Cinamomo, quod & Canella dicitur, & Folio Malabathro, controversæ occurrunt opiniones. Sunt enim qui inter se Cassiam ligneam & Cinamomum confundunt, & pro uno & eodem utrumque habent cortice, folisque nominibus differre, non re ipsa statuunt: alii ex sola loci varietate ea distinguunt, non ex diversa specie arboris: alii ex una eademque arbore utrumque desumi volunt: Alii diversæ speciei arborum, quibus & nos consentimus, cortices faciunt, inter quos tamen maxima similitudo intercedat, atque idcirco primo in loco veram & genuinam arborem Canelliferam Zeilanicam vobis exhibuimus, cujus cortex Officinarum Cinamomum est: secundo in loco Malabaricam & Javanicam, cujus cortex est illa Cassiæ lignæ species fistulosa, seu in fistulas convoluta, in Officiis frequentissima; cujus folia, ut & Cinamomeæ arboris veræ pro Malabathro seu folio Indo vulgo venduntur. Tertia nostra Cassiæ lignæ etiam species est, in Officinis non raro venalis. Quarta, quam pro Folii Indi legitimi planta habemus, Potamogetonis seu Lentis palustris species non est, ut *Dioscorides* tradit, sed hæc ipsa arbor: cujus folia, cum in Officinis nostris raro inveniantur, Cinamomi & Cassiæ lignæ folia pro iis (ut diximus) plerunque venduntur, idque fortasse absque ullo saltem insigni errore, cum omnes ut diximus Canelliferarum arborum species sint.

Nota sunt, Glans nuciformis calyculata, nucleo bifido, calloso, duro ac pingui, cortice integro admodum fragili, calyce concavo.

1. Cina-

seu Materiae Medicae Pars Secunda. 429

1. Cinamomum *Offic. Park*, five Canella Zeilanica C. B. Laurus Zeilanicus baccis calyculatis Hermannii R. H. p. 1561. Cassia Cinamomea Herm. Cat. Canella Ger. Sive Cinamomum vulgare J. B. quæ Cuurdo *Pisf. Mant. A.* Arbor canellifera Zeylanica, cortice acerrimo seu præstantissimo, qui Cinamomum Officinarum *Breyn. 2. P.* The true Cinamon-Tree. *Usu.* Cortex tenuis, cannulatus, ab exteriori pellicula purgatus, ex flavo rubescens, seu ferrugineus, saporis acris, pungentis, subdulcis & aromatici, odoris fragrantissimi. Probatum subrubrum odoris fragrantissimi, saporis subastringentis & acris. Ex Insula Zeilanica Indiarum orientalis ad nos transportatur. *Vires.* Calfacit, siccat, aperit, discutit, Menses & partum accelerat, omnia viscera spiritusque singulos recreat, concoctiones javat. Hinc usus ejus frequentissimus est in virium imbecillitate, Lipothymia, capitis, ventriculi & uteri affectibus frigidioribus. *Schrod.*

2. Cassia lignea *Offic. Herm.* lignea Officinarum *Park* Vulgaris Calihacha dicta *Pisf. Mant. A.* Cinamomum five Canella Malavarica & Javanensis C. B. Arbor canellifera Malabarica, cortice ignobiliore, cujus folium Malabathrum Officinarum *Breyn. 2. P.* Carva H. M. T. 1. The Cassia Lignea-Tree. *Usu.* Cortex Cinamomi in modum cannulatus & contortus ab exteriori pellicula etiam purgatus, odore & sapore debiliore magisque glutinoso. Ex Insula Malabar, Java, &c. adfertur. *Vires.* Quales Cinamomi sed longè debiliores, nec adeo diu durantes.

3. Cassia lignea communis *Pharmacopolis.* Lignea fusca aromatica C. B. Lignea fusca aromati & glutinosi saporis J. B. Arbor canellifera

fera Indica, cortice acerrimo viscido seu mucilaginoso, qui Cassia lignea Officinarum Breyn. 2. P. The common Cassia Lignea-Tree. Usu. Cortex est Cinamomo crassior, odore & sapore debiliior, colore rubicundior, substantiâ durior, & ex pelli-
cula sua exteriori etiam densus. Hic cortex ex India Orientali transportatur & in Officinis nostris frequens reperitur.

4. Folium Indum seu Malabathrum Park. Malabathrum & Folium Indum Officinarum J. B. Tamalapatra Ger. Tamalapatrum sive Folium C. B. Canella sylvestris Malabarica R. H. p. 1562. Katou-Karva H. M. Tom. 5. Indian Leaves. Usu. Folia oblonga, acuminata, densa & glabra, à pediculo ad apicem tres nervi discurrentes, odore grato. Eligenda sunt recentia, viridiuscula. Vires. Iisdem facultatibus pollent, quibus Spicanardi, sed fortioribus, urinam potenter movent. Schrod.

VI. De Camphora.

Camphorifera arboris. Nota sunt, Glans nuciformis calyculata, nucleo, bifido, calloso duro ac pingui, cortice & putamine integro, fragili, calyce concavo, Flores ex foliarum sede provenientes: Folia alterna sempervirentia. Breyn. 2. P.

1. Arbor camphorifera Japonica Breyn. Cens. & Prod. 1. Camphorifera Japonica, foliis laurinis, fructu parvo globoso, calyce brevissimo Breyn. 2. P. Camphorifera arbor, ex qua Camphora Officinarum Herm. Cat. Camphora Officinarum C. B. Camphora Park. Camphura, quæ Salicis folio dicitur J. B. The Camphire-Trees of Japan. 2. Arbor

seu Materiae Medicae Pars Secunda. 431

2. Arbor camphorifera Sumatrana Grimmii R. H. p. 1679. Camphora Grimmii Ephem. Germ. An. xi. Obs. 153. Camphorifera Sumatrana, foliis Caryophylli aromatici longius mucronatis, fructu majore oblongo, calyce amplissimo Tulipae figuram quodammodo representante Breyn. 2. P. Camphora arbor Sumatrana, seu Rhyne ejusd. P. 1. The Camphire Tree of Sumatra. Camphora Offic. Camphire. Est substantia candidissima, Salis vel nitri instar, Pinguis & oleosa, in panes fusiles ingentes coacta importatur, saporis acris, amaricantis, aromatici, odoris fragrantis & gravis; non tantum ex arboribus supradictis colligitur, nam ex cortice radice Cinamomi destillando elicitur. Vires. Resistit putredini ac venenis, unde frequens ejus usus est in Peste, malignisque morbis & Febris putridis: inter fortissima enim Alexiteria non immerito numeratur. Suffocationi uterinæ subvenit. Usus externus crebrior est in Epithematis. Calidam sit an frigida non convenit inter medicos. Vetustiores frigidam esse statuunt, eo argumento quod Venerem extinguat, & libidinem compestat: hinc versiculus

Camphora per nares castrat odore mares:

quodque Ophthalmiis & Oculorum inflammationibus, tum etiam ambustis imposita, nivis frigiditatem referat, & tandem quod somnum inducat. Sed haec observationes omnes ex falsâ Hypothesi oriunde videntur; nam Ruta & Vitex (idoneis autoribus attestantibus) Venerem etiam extinguunt, & tamen non sunt frigidae complexionis: At nec Venerem arceri concesserit Jac. Breynius in Cent. p. 14. Si quidem observatum plurimos Camphoram quotidie purificantes, tamen fecundos & multâ atque copiosâ sobole

sobole felices existere. Recentiores, quibus, & nos consentimus, e contra calidam affirmant, quorum argumenta, Inflammabilitas eximia; odor aromaticus penetrantissimus, ac sapor acris & pungens, facilis evanescentia ob partium tenuitatem.

VII. De Canella alba.

Foliis laurinis, floribus pentapetalis coccineis vel purpureis, baccis calyculatis tetrappyrentis à reliquis differt.

Canella alba *Park.* Alba quorundam *J. B.* Cinnamomum sive Canella tubis minoribus alba *C. B.* Cassia lignea Jamaicensis, cortice acri candicante *P. P. Tab. 81.* Arbor baccifera, laurifolia, aromatica, fructu viridi calyculato ramoso *Philosoph. Trans. N. 192.* *The Wild Cinamon Tree.* In Insula Jamaicensi & alibi. *Usu.* Cortex in oblongos tubulos convolvitur, ab exteriori cortice purgatos tam extus quam intus exalbidus, Cinamomo crassior & lentior, sapore acri, aromatico, odore fragranti. In Officinis nostris pro Cortice Winterano non infrequens venditur, cui viribus respondet, & pro succedaneo ejus non immerito usurpari potest.

SECTIO

SECTIO SEXTA.

De Arboribus Pruniferis.

Arbores Pruniferas voco quæ fructus majores proferunt officulum intus unicum, pericarpio seu pulpâ etiam per maturitatem humidâ undique cinctum continentes. R. H. p. 1511.

Arbores Pruniferae sunt vel fructibus

Solitariis, seu in singulis pediculis singulis, quæ vel sunt pediculis

Brevissimis, fructu vel

Compresso seu pulvinato, officulo

Lævi aut æquali, folio rotundiore; *Malus Armeniaca.*

Inæquali, sulcis aut scrobiculis exarato, folio

Simplici,

Longo, serrato, officulo

Rotundiore, rugis scabro, fructus pulpa copiosiore, molliore & esculento; *Malus Persica.*

Productiore, & scrobiculis exarato, pulpa per maturitatem sicciore; *Amygdalus.*

Subrotundo, serrato; *Tacamahaca.*

Pinnato, fructuque oblongo, viridi; *Ebenus.*

a b Rotundiore & minus compresso,

U

Glabro

a b

Glabro, nucleo aromatico, venis flavis, rubentibus vario, triplici putamine tecto; *Nux Moschata*.

Piloso, foliis citrinis; *Arbor Benzoinifera*.

Paulo productioribus, flore

Albo speciosiore, officulo fructus compresso, crasso ac duro

Minus, pulpa molli; *Prunus*.

Magis, fructu etiam costis aliquot elatis anguloso; *Myrobalanis*.

Luteo aut herbido minus pulchro, officulo duriore, arbore ipsa

Non Spinosa, fructu tereti, oblongo, valde acido, officulo etiam tereti, durissimo; *Cornus*.

Spinosa, foliis trinerviis, per ambitum serratis, officulo scabro; *Jujuba*.

Longissimis in hoc genere, fructu brevioribus & ad basin latioribus, rotundioribusque quam sint Pruna, & officulo pariter brevioribus ac tumidiore; *Cerasus*.

Racemosis aut confertim nascentibus, officulis Monospermis, fructu nudo, officulo

Fragili; fructu ipso pruniformi, liquore pingui, Oleo dicto, scatente, foliis salignis subtus incanis, perpetuis, officulo fructus durissimo, scabro; *Olea*.

Lento & ligneo, fructu ipso seu

Cordiformi, foliis etiam geminatis, glabris, flosculis tetrapetalis; *Anacardium*.

Pyriformi, officulo etiam reniformi summo fructui innascente, foliis singularibus, flosculis pentapetalis; *Acajou*.

I. De Malo Armeniaca.

NOta sicut Folia lata, glabra, Populum nigram
referentia: ossa plana & levia.

Armeniaca malus Offic. malus major Ger. Mala
majora C. B. J. B. The Apricot-Tree. In
hortis & viridariis colitur. Usu. Fructus in cu-
linis, in medicina enim raro occurrit.

II. De Malo Persica.

Foliis longis angustis; fructus ossiculo rugis & sul-
cis profundioribus exarato a reliquis differt.
R. H. p. 1514.

Persica malus Offic. Ger. Park. C. B. J. B. The
Peach-Tree. In hortis colitur. Martio floret.
Septembri Fructus perficitur. Usu. Folia, Flores,
& Fructus. Vires. Folia & Flores, calfaciunt,
siccant, absterunt. Ullus præcip. (florum) in
Lumbricis Infantum, in alvi laxatione, Melen-
terii obstructione, seri purgatione, & sim. Fructus
refrigerat, & humectat, nutrimenti sunt pauci,
facileque putrescunt. Sebrod.

III. De Ebena.

Foliis Juglandinis sed paulo minoribus, prasinum
colorem referentibus, fructu oblongo, viridi,
Persica fructus annulo, ab aliis differt.

Ebenus Offic. C. B. J. B. Ebony. Usu. Me-
dulla ligni durissima nigra. Vires. Ebenus, con-

sentiente Veterum testimonio, oculis utilis est. Scobem ejus oculis unice mederi dicunt, lignoque ad cotem trito cum passo caliginem discuti. *Plin.* In convulsione flatulenta valet, inquit *Zac.*

Quid sit Ebenus antiquorum hodie controvertitur, alii enim Palmæ, alii Guajaci, alii Cytisi speciem esse autumant; dux autem ligni species in Fabrorum lignariorum aliorumque Mechanicorum Officiis inveniuntur, viz. una ex India Orientali observante *Helbigio* allata & hoc in loco à nobis exhibita; altera Americana Arbor, filiquosa, ut nos monuit eruditissimus ille Botanicus *D. Hans Sloan, M. D.* quæ cum nullius in medicina usus sit, de ea plura dicere supersedeo.

IV. De Tacamahaca.

Foliis crenatis Populo non dissimilibus, Fructu nucleo Persico simili, ab aliis differt.

Tacamahaca *Offic. C. B. Park.* Populo similia, fructu colore Pæoniæ simili *J. B.* Foliis crenatis, Sadelhouts Lignum ad ephippia conficiendum aptum *P. B. P.* Tecamahaca *Hern.* Tacamahacæ *Tree.* *Usu.* Gummi seu Refina, substantia est resinosa, arida, nunc ruffo, nunc flavo nigricans, in glebas compacta, saporis aromatici resinosi, odoris fragrantis. *Vires.* Calfacit, siccatur, validæ astrictionis particeps, digerit, resolvit, maturat, tumores emollit, dolores ac flatu discutiit: Uterina imprimis est, nervina ac cephalica. *Uusus præcipue* externus est, &c. *Schrod.* Adeo celebris est apud Indos, ut ad qualemcunque dolorem adhibeatur; *Monardes.*

V. De Amygdalo.

A *Persica* cui alia perſimilis eſt, differt pulvinato, fructus callo minus ſpiſſo, & per maturitatem ficciore, officulo longiore, levi, & ſcrobiculis inſculpta. R. H. p. 1519.

Amygdalus Amara & Dulcis Offic. ꝯ. B. Sativa C.B. Amygdalus Ger. Park. The Almond Tree. Regionibus calidis delectatur. *Uſu.* Nuclei, qui multum inter ſe differunt; alii enim ſunt amari, alii dulces, apud nos maxime æſtimantur *Amygdala Jordanica*, quæ majora ſunt, & longiora, & anguſtiora. *Vires.* Dulces nutritivæ ſunt, temperatè calidæ & humidæ, humorum acrimoniam lenientes, & hinc dolorem & Vigiliæ ab acrimonia oriundas, demulcentes. *Amara* ſunt calidæ & ſiccæ, attenuant, aperiunt, extergunt, diureticæ ſunt, obſtructioni Jecoris, Lienis, Meſenterii, Uteri que conferunt. Extrinſecus Lentigines tollunt. *Schrod.*

VI. De Nuce Moſchata.

A *Reliquis* bujus generis diſtinguitur, triplici fructus integumento, nucleo ovato, exterius ruſoſo, pulpa interiore venis flavo-rubentibus variâ, aromaticâ. R. A. p. 1522.

Nuxmoſchata Offic. Ger. Park. C. B. Aromatica vulgò muſchata ꝯ. B. Pala Piſ. Mant. A. The Nutmeg-Tree. In Inſula Bandâ creſcit. *Uſu.* Nucleus Macis, ſeu involucrum ſecundum, putamen durum quaſi reticulo includens, & fructus

U 3

integri

integri, conditi. Eligendus Nucleus recens, gravis, pinguis, & qui acu punctus, succum oleosum emit. Macis probatur odore suavi, saporis subacri, colore rubescente. *Vires.* Nucleus calfacit & ficit, substringit, Stomachicus est, Cephalicus, Uterinus, discutit flatum, coctionem juvat, halitum foetidum oris emendat, foetum recreat, Lipothymiae ac Palpitationi Cordis succurrit, Lienem minuit, alvi fluores compescit, vomitum sistit. *Macis* eadem vires adscribuntur, quia tamen partium tenuiorum existit, ideo & operando efficacior & magis penetrans habetur. *Schrod.* Præp. in Officinis Pharmacopolarum frequentes venduntur. 1. Condit. Nuclei Moschatæ, *Wieserbed Antzmeß.* Condiuntur virides, integre ut Juglandes, conditæque, ad nos transportantur. 2. Ol. Nuclei Moschatæ per expressionem. Macis vulgo, *Oil of Mace by expression*, in Anglia dictum, nihil aliud est quam Oleum Nuclei Myristicæ per expressionem elicited. Optimum ex India Orientali mittitur in ollis [Jars] Porcellenibus, consistentiæ crassæ, pinguis; coloris Macis, & odoris fragrantis. Hoc in Officinis Pharmacopolarum minus frequens est quam species quædam ex Hollandia advecta in massis seu laterculis quadratis, consistentia duriore, colore pallidiore & odore remissiore, priori bonitate multum cedens.

Verum seu genuinum Macis oleum per expressionem in Indiis Orientalibus è Maci recenti fit; unde ad nos in vasis & ampullis vitreis adfertur, sed in Officinis nostris raro invenitur. Est autem liquidum, colore rubente, odore Macis valido, sapore subacido, ima parte ad fundum tantillo crassiore quam suprema.

Inveni-

seu Materia Medica Pars Secunda. 439

Invenitur etiam apud Pharmacopolas nostras Olei Macis communis titulo (Unguenti Macis nonnullis dicti) *Common Oil of Mace*, Oleum vel potius Unguentum quoddam factitium, ex Sebo ovino, Palmæ oleo, aliisque ejusdem farinae simplicibus, Nucis Myristicæ oleo delibutum & coloratum, vilis pretii, & viribus precedenti multò inferius.

VII. De Arbore Benzoinifera.

Folius Citrinis, fructuque compresso piloso à reliquis differt.

Benzoin *Offic. Park.* Belzoinum C. B. Benzoinum cujus arbor folio Citri *J. B.* Arbor Benzoini *Grimmi Ephem. Germ. A. XI.* Benzoinifera *Breyn. 2. P. The Benjamin Tree.* In India Orientali oritur. *Usu.* Resina arida & indurata ex variis splendentibus micis, modo flavescentibus, modo albescentibus, seu ex variis frustulis diversorum colorum in massam coacta, saporis resinosi ac pinguis, odoris fragrantis & suavis. Triplex in Officinis reperitur, 1. *Amygdaloides*, in Siam & ejus contermina *Mistaban* proveniens. 2. *Nigrus* in Java & Sumatra inventum. 3. *Nigrum* in Sumatrae provincia profluens. *Grimmii* autem duplex semper gummi ex iisdem arboribus haberi asserit; Primum quod eleganter album & flavum est, secundum crassius, subfuscum, durum, quod crementa habet admixta. Praefertur Amygdaloides quod maculas candidas Amygdalarum instar refert. Optimum censetur pellucidum, suavissimè spirans, nec heterogeneis inquinatum. *Vires.* Calfacit & siccatur, incidit, attenuat, Pulmonicum est. *Ulus* præcip. intrinsecus in affectibus Pulmonum, Catarrhosis,

tarrhosis, Tussi, Asthmate. Extrinsecus in cerebro, per sternutationem expurgando, in Odontalgia masticando, in tuberculis ac rubore faciei extergendo, &c. Schrod.

Veteribus Græcis & Arabibus ignotum fuisse ostendit *Garzias ab Horte*, & quod Imperatoris vel Angelicæ gummi non sit contra *Ruellium* disputat: At neque *Asam* dulcem (sub quo nomine in Officinis nonnullis recipitur) seu *Laser* esse, hoc est, *Laserpitij* succus, ut multi opinati sunt, probat *Hoffmannus*, sed ex arboribus quibusdam coalita, ut testantur fragmenta ramulorum ligneorum, & corticum admista.

E quam arboris aut plantæ specie *Benzoinum* colligitur, non levis est controversia inter Botanicos. *Bontius* stirpem *Benzoinum* fundentem sarmentosam esse scriptum reliquit, *Smilaci* asperæ aut *Sarzeparillæ* similem, brachii crassitudine; quo *Garzie ab Horte*, & *N. Grimmio* qui in India Orientali diu vixit, contrariatur. Hi enim Arborem *Benzoiniferam* proceram, grandem, speciosam esse affirmant. Verum *Grimmius* Indiarum incolæ non permittere ait ut hæc arbores adolescant aut omnino crescant ultra sexennium, verum tunc temporis eas ut inutiles excindere; additque fructum pilosum esse, magnitudine *Nucis Avellanæ*, *Moschatæ* tamen similem; qua de causa eam hoc in loco disposui. Vide Arborem *Benzoiniferam* Virginianam in *Plukenet, Phytograph. T. 139. Fig. 3, 4.*

VIII. De Pruno.

Foliis deciduis, floribus albis speciosis, officulo fructus compresso, & minus crasso ac duro, pulpa molli à reliquis differt.

1. *Prunus Damascena* Offic. Pruna magna, dulcia, atrocoerulea C. B. Atrocoerulea, Theocrito Barbyla, aliis Damascena dicuntur *Jons. D. The Damask Pjune.* In Syria crescit. *Usu.* Fructus seu Pruna magna, dulcia, atrocoerulea, nucleo longo & plano, quæ ex Syria ad Venetias sicca adferuntur. Palma datur Damascenis, sed in Officinis nostris raro inveniuntur, earum autem loco Gallica usurpantur. *Vires.* Pruna natura refrigerant, & humectant, laxant, acrimoniam humorum obtundunt, linguam humectant, sitim mitigant. *Schrod.*

2. *Prunus Gallica* Offic. *Prunus C. B. Sativa 3. B. Domestica Ger. Vulgaris Park. The Common Pjune.* In hortis non infrequens colitur. Aprili floret. *Usu.* Fructus seu Pruna, ex Gallia Narbonensi ad nos transportantur sicca, & Gummi pellucidum durum. *Vires.* Cum priore Viribus convenire creduntur.

3. *Prunus Brignolensis* Offic. Pruna Briolensia aut Brignolensia *R. H. p. 1526.* ex flavo rufescentia, mixti saporis, gratissima C. B. Ex flavo rufescentia, seu Pruna de Brignoles *Jons. D. The Pjunello.* In Provincia succrescit, unde ad nos transportatur. Fructus seu Pruna colore ex flavo rufescentia enucleata & exsiccata, sapore gratissima. *Vires.* Refrigerant, humectant, sed citra alvi commotionem, adeoque esui aptiora censentur, gratumque.

gratumque refrigerium in Febribus exhibent.
Schrod.

A. 4. *Prunellus Sylvestris* Offic. *Prunus sylvestris* Gen. Park. C. B. J. B. *Acacia Germanica* Schrod. ~~The Black Tree or Black Thorn.~~ In sepibus passim. Aprili floret. Ufu. Cortex, Flores, Fructus, & Succus inspissatus, *Acacia Germanica* vulgo dictus; *Vires.* Cortex, Fructus, & ejus Succus inspissatus exsiccant, astringunt, incrassant. Usus præcipuus est in profluviis alvi, Uteri, &c. Extrinsecus in Gargarismis & Balneis uterinis. Flores, Resolvunt, Renum sabulum educunt, &c. Schrod. N. B. *Acacia Germanica* non infrequens in Officinis Pharmacopolarum pro *Acacia vera* venditur.

IX. De Myrobalanis.

A Reliquis *Prunis* differunt costis aliquot elatæ secundum longitudinem ductæ, & officulis majoribus crassioribusque nucleis minoribus. R. Hist. P. 1531.

In Officinis quinque habentur Myrobalanorum species, quæ hoc diticho comprehenduntur.

Myrobalanorum species sunt quinque bonorum, Citrinus, Chebulus, Bellericus, Emblicus, Indus.

Ex sententia autem Arabum, quatuor duntaxat earundem genera sunt. Hujus sententiæ sunt qui Chebulas & Citrinas verissime ex una & eadem arbore esse affirmant, Citrinas immaturas, Chebulas vero maturas. Cordus autem scribit, Arabibus recentioribus tres tantum species Myrobalanorum cognitas

seu Materiae Medicae Pars Secunda. 443

cognitas fuisse, (viz.) 1. Indas, Chebulas & Citrinas, quæ ab una eademque arbore desumantur. 2. Bellericas ex peculiari arbore esse: & 3. Emblicas peculiare genus dicit. Quibus se opponit *Garcias ab Horto* inquiens, Falluntur tam in qui omnia Myrobalanorum genera in eadem arbore nasci putant, quam qui Citrina & Chebula tantum. Nam quinque sunt (quibus & nos consentimus) diversa arborum genera, in regionibus 60 aut 100 leucis inter se distantibus nascentia.

1. Myrobalanus Inda & nigra *Offic.* Indica *Ger. Park.* Myrobalani nigri octangulares C. B. Indæ, nigri, sine nucleis *J. B.* Myrobalanifera salicis folio *Jonsf. D.* Indian op. Black Myrobalanus. *Usu.* Fructus oblongi reliquis Myrobalanis tenuiores superficie octangulati, rugosi, solidi & duri, intus & extus coloris nigri, Bituminis instar Judaici, saporis subacidi, acerbi & adstringentis.

2. Myrobalanus Citrina & flava *Offic.* Citrina *Ger. Park.* Myrobalani teretes, citrini, bilem purgantes C. B. Citrinæ *J. B.* Myrobalanifera Sorbi foliis *Jonsf. D.* Citron or Yellow Myrobalanus. *Usu.* Fructus oblongi, rotundi, pentagoni, rugosi, Chebulis minores, coloris citrini, includentes sub putamine carnoso ossiculum angulosum.

3. Myrobalanus Chebula *Offic.* *Ger. Park.* Myrobalani maximi, oblongi, angulosi, pituitam purgantes C. B. Chebulæ, citrinis similes, nigricantes *J. B.* Myrobalanifera Persicæ folio *Jonsf. D.* Chebule Myrobalanus. *Usu.* Fructus oblongi, in quinque costas elevati, rugosi, cæterarumque specierum omnium maximi, includentes sub putamine carnoso, extus colore ad fuscum inclinante, ossicu-

lum

lum oblongum crassum, & cavernolum, saporis
subacris.

4. Myrobalanus Bellerica *Offic. Ger. Park.* Lau-
ri folio subcinericeo *Jens. D.* Myrobalani rotun-
dæ Bellericæ C. B. Bellericæ rotundiores J. B.
Bellerick Myrobalanus. *Usu.* Fructus rotun-
di, nonnunquam angulosi, Gallæ majoris magni-
tudinis, includentes ossiculum durum sub pu-
tamine carnosio, saporis subacris & adstring-
gentis.

5. Myrobalanus Emblica *Offic. Ger. Park.* My-
robalanus *Bont.* Emblica, foliis Securidacæ
Breyn. 2. P. Nilicamarâm *H. M.* Canna Indica
arborea *Zanon.* Myrobalanifera foliis minutim in-
cisis *Jens. D.* Myrobalani Emblicæ C. B. Embli-
cæ in segmentis nucleum habentes angulosæ J. B.
Emblitch Myrobalanus. *Usu.* Fructus rotundi,
nigri, sessiles, sexangulares, includentes sub peri-
carpio carnosio, in sex partes per maturitatem de-
hilcente, ossiculum turgidum hexagonum senis cel-
lulis insignitum, saporis acerrimi. Eligendi sunt
carnosiores, crassiores, ponderosiores. *Vires.* My-
robalani *Cistini* Bili flavæ educendæ apti nati sunt,
Indi Bili atræ, *Chebuli*, *Bellerici* & *Emblici*, pituitæ
ac postea Bili *Schrod.*

X. De Jujuba.

NOte sunt folia trinervia, flores herbacei vel lu-
teoli, Fructus Olivares, seu nonnihil turbinati.
R. H. p. 1533.

1. Jujuba *Offic.* Jujube Arabum sive Zizyphus
Dodonæi *Ger.* Jujubæ majores oblongæ C. B. Zi-
zyphus sive Jujuba major *Park.* Rutila *Jens. D.*
Zizyph

Zizypha ſativa J. B. *The Jujube-Tree.* In Hiſpaniæ, Italiæ, &c. hortis colitur. *Uſu.* Fructus magnitudine Olivari, rutili colore, ſapore paſſulas majores æmulantes, unicum officulum oblongum, utrinque acuminatum, continentes. *Vires.* Moderatè calf. & humectant. *Uſus præcip.* in Pulmonum aſperitate, Tuſſi, Pleuritidi, Urina acri, ſerveſcentia ſanguinis, eroſione Renum ac Veſicæ. *Schrod.*

2. *Jujuba Indica* C. B. *Malus Maluccenſis* nonnihil ſpinofa *ejuſd.* *Jujuba Indica*, rotundifolia ſpinofa, foliis majoribus, ſubtus lanuginofis & incanis *Brœyn.* 2. P. Ber Indica fructu Jujubino J. B. *Malus Indica* Luſitanis, Ber & Bor Acoſtæ *Park.* Periu-Toddali H. M. *The Lacca-Tree.* Repertur in Malabar, &c. *Uſu.* Gummi Lacca in Officinis noſtris dicta triplex eſt, vel in ramulis, vel in granis vel in maſſis. 1. *Lacca in ramulis*, *Stick-Lac.* eſt ſubſtantia refinofa, dura, & friabilis, ſuperficie inæquali, quaſi granulata, colore ruſſo, ſapore refinolo, odore dum æcenditur grato. 2. *Lacca in granis*, *Seed-Lac.* Sunt grana refinofa, dura, & friabilia, rubicunda, pellucida, odoris & ſaporis præcedentis. 3. *Lacca in maſſis*, *Shell-Lac.* E Lacca in granulis puriſſima, liquata, & maſſas fuſa conficitur, colore eſt rubente & propemodum transparens. *Vires.* Calfacit, attenuat, aperit, ſanguinem purificat, ſudorem ciet, diuretica eſt. *Uſus præcip.* in obſtructionibus Lienis, Veſicæ, Fellis, Epatis & Pulmonum, & hinc in Hydrope, Ictero, &c. *Schrod.*

De generatione hujus Gummi diverſæ ſunt opinionones; Nam *Garxias ab Horta* à magnis Formicis alatis eam elaborari eſſe tradit, ut Apes mel conficiunt, materiam ex ipſa arbore exſugentibus, quod
etiam

etiam confirmat *Bontius*. Alii sponte ex arbore vel ejus ramulis & surculis exudare volunt, & demum solis vi in eam quam vidimus formam condescere, cujus sententiae sunt *J. Baubinus* & eruditissimus ille Botanicus *D. J. Ratus* vicinus & amicus noster, cui & nos consentimus. Fiunt ex eadem Bacilli, quibus utimur in obsignandis literis.

XL De Corno.

NOta ejus sunt flores luteoli; Fructus oblongus, teres, seu cylindricus, officulo intus tereti, durissimo, angusta cavitate, spinis carens. *R. Hist. p. 1536.*

Cornus *Offic. mas Ger. Park. Hortensis mas C. B. Jons. D.* Sativa sive domestica *J. B. The Copwellian Cherry*. In hortis curiosorum non infrequens colitur. Martio floret. *Usu.* Fructus. *Vires.* Refrigerat, exiecat, astringit, constipat. Hinc convenit praecipue in Diarrhoea & Dysenteria. *Schrod.* Ardorem Febrilem & Sitim grata sua aciditate lenit ac restringit. *R. H.*

XII. De Cerofo.

Pediculis fructus longis, fructu ipso brevior, & ad basin latiore, rotundioraque, officulo pariter brevior ac tumidiore a *Pruno* differt. *R. Synop. p. 223.*

Cerasus rubra *Offic. vulgaris Ger. Anglica Park. Sativa Jons. D.* *Cerasa* sativa rotunda, rubra & acida, quae nostris *Cerisa* sativa *C. B. Acida rubella J. B. The Red Cherry Tree.* In hortis

seu Materia Medica Pars Secunda. 447

hortis colitur. Aprili floret. *Ufu.* Fructus, Nucleis, & Gummi. *Vires.* Refrigerant, siccant, astringunt, Cor & Stomachum roborant. Hinc utilia in febrili siti ac aestu mitigando, &c. Nuclei calculum comminuant, &c. Gummi celebratur vi lithonriptica, Schrod.

A. 2. *Cerasus nigra* *Offic.* major ac sylvestris, fructu subdulci, nigro colore inficiente C. B. Sylvestris fructu nigro J. B. *The Black Cherry-Tree.* In sepibus. Aprili floret. *Ufu.* Fructus. *Vires.* Temperata sunt, Cephalica, unde & in morbis capitis, Apoplexia, Epilepsia, Paralyti, &c. peculiariter proficua censentur.

XIII. De Olea.

Folius perpetuis, fructu racemoso, pulpa liquore pingui scatente, officulo duro scabro, à reliquis differt. R. H. p. 1540.

1. *Olea* *Offic.* sativa Ger. Park. C. B. J. B. *Jonsf. D. The Olive-Tree.* In calidis regionibus succrescit. Junio floret. *Ufu.* Folia, Fructus immaturi, muria conditi. Olivæ autem conditæ sunt vel maximè Hispanicæ prunis mediocribus æquales, & figura similes, quæ etsi succulentæ sunt & carne multa, amaritudinem tamen insignem habent; vel minores, Lucenses; hæ dulciores sunt. Et Oleum vel ex fructu immaturo expressum, & Omphacinum *Officinis* dictum, vel ex fructu maturo & Completum dictum. N. B. Oleum simpliciter ita dictum exprimitur ex olivæ matris, diciturque Oleum commune & Oleum Olivarum. De modo exprimendi Olei, vide R. H. *Vires.* Folia refrigerant, & exiccant, astringunt. *Ufus præcip.*

in fluxu Alvi, Mensum, in Herpetibus, & sim. *Fructus conditi*, comesti initio passus excitant appetitum, movent alvum, humentem ventriculum exiccant ac confortant. *Oleum completum* calfacit & humectat, emollit, digerit, vulnerarium est, alvum laxat, ariditatem Pectoris corrigit, tormina Ventrís mitigat, Urinarios meatus laxat, erosos abstergit & consolidat. *Oleum omphacinum*, refrigerat, siccant, astringit. *Schrod.*

2. Arbor Brasiliensis gummi Elemi simile fundens, foliis pinnatis, foliulis verticillatis, fructu Olivæ figurâ & magnitudine *R. H. p. 1546.* Icariba Brasiliensibus *Margg.* & illius Gummi Icaica sive Elemi *Pis.* An Prunifera Fago similis arbor Gummi Elemi fundens, figurâ & magnitudine Olivæ ex Insula Barbadosi *P. P. Tab. 217* ? Arbor ex Surinama, sive Americana, Myrti Laureæ folijs, Elemi resinam fundens *Breyn. 2. P. 2* Gummi Elemi Officinarum *C. B.* Elemi *Park.* Elemi resina *J. B.* *The Gum Elemi Tree.* In Nova Hispania & alibi in India Occidentali crescit. *Usu.* Gummi seu potius Resina pellucida, pinguis, ex flavo albicans, cui inest aliquid viridiusculi, in massam redacta, suavem accensa halans suffitum. *Vi-res.* Calfacit, emollit, digerit, resolvit, maturat, dolorem sedat, capitis ac nervorum affectibus, eorundemque vulneribus, ac imprimis calvariae vulneratæ specificè confert; contusionibus articulo-rum prodest, Menfes ac Urinam ciet. *Schrod.*

Arborem Elemniferam alteram vide apud sagacissimum Botanicum Leonardum Plukenetium in *Phytoph. T. 173. F. 5.*

XIV. De Anacardio.

NOtae sunt, Folia geminata, glabra, Flosculi exigui, tetrapetali, lutei, racematim dispositi, Fructus conoides.

Anacardium Offic. Ger. Park. C. B. 3. B. Orientale Jonsf. D. Oepata H. M. Tom. 4. Arbor Indica fructu conoide, cortice pulvinato nucleum unicum, nullo officulo tectum, claudente R. H. p. 1566. The Anacardium or Malacca-bean Tree. In India Orientali crescit. Usu. Fructus compressus aviculæ cordis figura, nigricans ac splendens, includens sub duplici involucri corticoso & duro nucleum albicantem saporis subdulcis: & inter involucri duplicaturam mucaginem oleosam, nigram, saporis acris ac exurentis. Vires. Calfacit & siccatur, Cephalicus est, memoriam ac sensus acuens ac confortans. Schrad. De facultatibus Anacardii multum inter Authores controvertitur, de quibus consule R. H. p. 1813. N. B. Rarò in Officinis nostris invenitur hic Fructus, cujus in loco Anacardium Occidentale Jonsfoni substituunt, ut loco sequente ostendimus.

XV. De Anacardio Occidentali.

NOtae sunt Folia oblonga, glabra, sine ordine ramis adherentia, flosculi pentapetali, racematim dispositi, fructus pyriformis, nuce reniformi summo immascente.

Anacardium Occidentale Jonsf. D. Occidentale Cajou dictum officulo reni leporis figura Herm. Car.

Cat. Anacardii alii species C. B. Cajous *Ger. Park.* 3. B. Arbor Acajou, vulgò Cajou *Pis. Mant. A.* Acaiaiba *Marcg. Pis. H.* Kapamara *H. M. Tom.* 3. Pomifera seu potius Prunifera Indica nuce reniformi summo pomo innascente, Cajous dicta *R. H. p.* 1694. *The Cajou or Castu-Tree.* In Malabar & Brasilia provenit. *Usu.* Nuces reniformes, foris fusci & duri, nucleum album, Amygdalæ dulcis sapore, substantia molliore includentes. *Vires.* Ventriculum roborant, fermentationem juvant, necnon vomitum & nauseam tollunt, Venerem stimulant, &c. *R. H. p.* 1649. *N. B.* 1. In Officinis nostris pro Anacardio vero venduntur. 3. Sunt qui Terram Japonicam succum condensatum hujus plantæ esse affirmant, quorum errorem in capite de Palma refutavimus.

SECTION

SECTIO SEPTIMA!

De Arboribus Bacciferis.

B Accam voco fructum minorem pericarpio
seu pulpa humida donatum, cui semina
seu nuclei includuntur vel solitaria,
vel bina, terna, quaterna, aut plura.
R. H. p. 1568.

Arbores & Frutices bacciferæ sunt vel

{ Singulis acinis singulis floribus succedentibus,
suntque vel fructu

{ Monopyreno, seu unicum intus nucleum clau-
dente, eæque vel

{ Erectæ, foliis

{ Perpetuis seu semper virentibus,

{ Compositis ex pluribus pinnarum con-
jugationibus ;

{ Impari folio alam claudente, foliis
majoribus, arboreque resinifera,
flosculis stamineis

{ Summis ramulis insidentibus ; Bal-
samum.

{ E tuberculis, è ramulorum lateri-
bus exeuntibus ; *Terebinthus.*

{ Nullo in extrema costa impari folio ;
Lentiscus.

a b c d Simplicibus

Para-

a b c d

{ Parasitici nonnullis dicti, qui alienâ
scilicet quadrâ vivunt, baccis ma-
gis sparsis, aliisque plantis in-
nascuntur; *Viscus*.

{ Telluris solius æstivni, foliis. mayo-
ribus

{ Oblongis, flore & fructu ad folio-
rum alas, baccis

{ Oblongis, foliis latis, glabris,
facultate Cathartica, violen-
ta, & maligna; *Laureola*.

{ Rotundis parvis; majores &
elatiores; *Asa-fetida*.

{ Cordiformibus, floribus monope-
talis, quinquepartitis, racema-
tim confertis; *Coculus Indus*.

{ Erectis, ensiformibus, Iridis in mo-
dum; *Draco Arbor*.

Deciduis

{ Simplicibus, longis, vi purgatrice vio-
lenta & maligna; floribus & baccis
in singulis pediculis singulis; *Mex-
reom*.

{ Compositis seu pinnatis, floribus race-
matim congestis, granis orbiculatis,
Lenticule modo compressis; *Rhus*.

{ Scandentes, baccis rotundis sapore aroma-
tico; *Cubeba*.

a Polypyreno suntque vel

Dipy-

- a { Dipyrreno, i.e. duos nucleos ſeminave continente, vel
 Non ſpinofæ, foliis
 { Pinnatis, impari numero, flore ex ob-
 longo tubo in quinque lacinias ex-
 panſo, odorato; *Jaſminum*.
 { Simplicibus, floribus & fructibus in
 Racemos congeſtis, viminibus lentis,
 tenuibus; foliis anguſtis, longis,
 glabris, obſcurè virentibus; flori-
 bus albis; baccis nigris; *Ligu-
 ſtrum*.
 { Singulis pediculis ſingulis, rarius
 diſpoſitis, foliis latis, ſubrotundis
 Alni, baccis nigris vi cathartica;
Frangula.
 Spinofæ, foliis ſimplicibus integris, fructu
 oblongo, parvo, per maturitatem rubro,
 ſapore acido, racematim naſcente;
Berberis.
 Tripyreno, foliis pinnatis deciduis, floribus
 albis, quinqueſoliis, umbellatim ſerè diſpo-
 ſitis, odore gravi; *Sambucus*.
 Tetrapyrreno, i. e. ſingulis acinis quatuor
 ſemina ſeu nucleos continentes, ſuntque vel
 { Scandentes, capreolis vel claviculis;
 fructu in racemis dulci, & ſucculento;
Vitis.
 { Erectæ, foliis ſimplicibus
 { Perpetuis, ſeu ſemper virentibus, latis,
 aculeatis ad margines, baccis ru-
 bentibus, quatuor in ſingulis granis,
 duris, triangulis, ſtriatis; *Agrifoli-
 um*.
 a b { Deciduis

Spinofæ,

a b

{ Spinosa, fructu rotundo, foliis brevioribus & latioribus Pruni; baccis per maturitatem nigris; *Spina Cervina*.

{ Non, Spinosa ramulis

{ Rotundis, foliis angustis serratis, fructu tetracocco spadiceo; *Thea*.

{ Tetragonis, baccis per maturitatem rubris tetracoccis; *Eunymus*.

{ Nucleos incerto numero aut nobis saltem incognito continentes, sunt vel foliis

{ Alternatim positis, floribus tetrapetalis; *Capparis*.

{ Quaternis, baccis oblongis, arboreque resinifera; *Caranina*.

{ Pluribus acinis confertis ad singulos flores, foliis deciduis, floribus etiam pentapetalis, speciosis, spinosa; *Rubus*.

His addi possunt *Santalum album* & *citrinum*, atque etiam *Myrrba*; quæ à multis in plantarum cognitione peritissimis, *Baccifera* esse affirmantur, quamvis nobis hæcenus incognitæ sint.

Arbores

*Arbores & Frutices Baccifera, fru-
ctu monopolyreno.*

I. De Balsamo.

Nota sunt Folia alata impari numero, sem-
per virentia, flosculis stamineis, summis
ramulis insidentes.

Balsamum Judaicum, Gileadense, è
Mecha verum & Opobalsamum seu Oleum Balla-
mi sive Balsamelxon Offic. Balsamum Alpini Ger.
Genuinum Antiquorum Pers. Syriacum Rutz
folio C. B. Verum J. B. The true Balsam-
Tree. In Syria & Arabia Foelice succrescit. Usu.
Lignum, seu ramusculi Xylbalsamum Offic. Wood
of the Balsam-Tree. Sunt autem ramuli exole-
ti, contorti, nodosi, & brachiati, digitali crassi-
tie, duplici cortice intecti, exteriori tenuiore, ru-
goso, cinereo, interiore crassiore, fusco, saporis &
odoris nullius. Raro in Officinis invenitur, cujus
in loco Pharmacopolis Londinensibus Lignum Len-
tiscinum venditur. Fructus seu Carpobalsamum
Offic. Fruit of the Balsam-Tree. Sunt baccæ
oblongæ, pediculo brevi donatæ, cortice rugoso,
fusco, quatuor costis distincto, odore & sapore
grato. Raro in Officinis nostris invenitur, cujus
in loco Pharmacopolis Londinensibus Fructus Cassiæ
Caryophyllatæ vel Pimentæ venditur. Resina seu
Opobalsamum Offic. The true Balsam. Sub-
stantia

356 PHYTOLOGIA

stantia est. liquida, oleosa, densa, albicans, saporis acris & aromatici, odoris fragrantis. *Vires.* Lignum & Fructus comestibilis. Ventrisculum. Balsamum inter olea quævis & balsama omnium est laudatissimum, præstantissimum, et tempore maxime celebratum, utpote quod vires habeat abigendis morbis tam insanis quam externis, nulli medicamento secundas. Confort febricitantibus asthma-ticis, Jecoris obstructions solvit, Menstrua movet, Stomachi dolores sedat, Pustulis cojuvat, appetitum excitat. *Schrad. N. 1.* Carobalsamum atque Xyl-obalsamum, quæ non nisi in temporibus quibusdam veterant adhibentur, prostant tam, atque non nisi utilitate oblecta, non loco Carobalsami Cithæus vel Pimenta adhiberi rationem est, loco Xyl-obalsami Lantiscus restituitur. Si guttula Opobalsami aqua rapida permittatur, ipse eorum superficies se se extendit, ac nullum aqua refrigera se se recarabit, inquit *Schrad. N. 1.* Quæ plura de Balsamo vult, *Lebium* consilium, qui integrum de eo libellum conscripsit, & *Alpinus*, qui Dialogum de Balsamo reliquit, Et *Veslingius* Opobalsami Vindicias.

II. De Terebintho.

Nota sunt, Folia pinnata, infans numero, decedua, Roseuli pinnæ subterculis ramulorum in longis ramis.

Terebinthum *Offic. Car. 3. B. Vulgaris C. B.* Angustiore folio vulgarior *P. 1.* *De Turpenti-um.* In Insula Chio, Cypro, & alibi oritur. Aprilis floret. *Usa.* Resina substantia est resinosa, fluida, Larica autem crassior, pellucida, colore

ſeu Materia Medica Pars Secunda. 457

colore candido ſubflavo, vitreo, odore grato & ſuavi, ſapore acri amaricante. Ex Chio quæ præfertur & Cyprio ad nos transportatur. *Vires.* Conſert intrinſecus præcipuè in Tuſſi aliſque Pulmonum affectibus, in Urina ac alvo cienda, convenit Epati, Lieni, Renibus, Veſicæ, expectorationi purulentæ, ac Phthiſi incipienti ſuccurrit, calculum pellit, Arthriticos affectus juvat. Uterum à ſaburra liberat. *Schrod.*

III. De Lentisco.

Foliis pinnatis, ſempervirentibus, ſtoſculis ſtamineis ex foliorum aliis egredientibus à reliquis differt.

Lentiscus Offic. Ger. Park, J. B. Vulgaris C. B. The Maſtick-Tree. In Inſula Chio copioſè provenit. Martio vel Aprili floret. *Uſu.* Lignum ſeu ramuli nodofi & brachiati, digitali craſſitie, interne albi, cortice cinereo tecti, ſaporis & odoris reſinoſi. *Reſina Maſtiche Offic. Maſtick.* Arida eſt, pellucida, ex flavo pallescens, in guttas concreta, ſaporis reſinoſi & adſtringentis, odoris fragrantis. Optima cenſetur odorata, candida, ſplendens, adulta, retorrida, friabilis, ſyncera, ſtridens. *Vires.* Lignum ſiccatur & adſtringit, valet ad ſanguinis rejectiones, Uteri ac alvi profluvia & Dyſenteriam, in Uteri ac Ani. procidentia: nomas arcet, urinas ciet, dentes mobiles firmat. *Dioſcorid.* Gummi calfacit, ſiccatur, ſubaſtringit, emollit, ventriculum roborat; *Uſus præcip.* in Vomitu, naſea ac fluxu alvi compeſcendo. Obtundit ac corrigit purgantium acrimoniam, roborat caput, nervoſumque genus, expulſioni ſanguinis ac Tuſſi medetur, &c. *Schrod.*

IV. De Viscō.

PLanta est parasitica, seu Frutex arboribus aut fruticibus aliis innascens, baccifera, monophyrenis, semper virens. R. Synop. p. 224.

A. Viscum Offic. Ger. Vulgare Park. Baccis albis C. B. Viscus Quercus & aliarum arborum J. B. *Wissel* and *Wisseltoe*. Multis arboribus adnascitur. Praefertur Quernus. Veris initio floret. Ufu. Lignum. Vires. Ligni usus praecip. ac specificè in Epilepsia, Apoplexia & Vertigine. Arcanum etiam est contra Pleuritidem. R. Hist. p. 1584. Viscum ad aucupia ex hujus fruticis baccis aliquibus in locis parabatur, hoc modo. Baccas in aqua decoquant donec disrumpantur, postea contundunt in mortario, & tandiu in aqua fontana lavant quousque furfuracea excrementa eximant. Quod apud nos in usu est Viscum aucuparium è cortice Agrifolii fit, ut suo in loco ostendimus.

V. De Asa Fetida.

PLanta est sarmentosa, ferè ut Salix aquatica, Bontio. Foliis parvis Oryzae similibus Mandel-
lo. *Philyrrea* Species est nonnullis.

Asa Fetida Offic. C. B. Park. Nostras Officinarum J. B. *Altith Bone*. *Devils-dung*. Ufu. Gummi est substantiae resinosa, aridioris, ceræ instar, lentum ac lequax, ex variis splendentibus granis, externe incarnati coloris, interne albicans,

seu Materia Medica Pars Secunda. 459

albicans, in massam coactum, saporis acris & nauseosi, odoris gravis, Allium redolentis. Dux hujus prostant species, una impura & turbida, altera pura & translucens, hæc à lacte sponte effluente, illa torculari expressa. Ex India Orientali & aliunde ad nos transportatur. *Vires.* Calfacit, incidit, &c. Usus internus præcipuus, in suffocatione Uteri, Peripneumonia, ac Vulneribus, alias raro adhibetur. Extrinsecus in tumido Liene, Uteri suffocatione, &c. *Scbrod.* Cujusnam plantæ succus sit Asa Foetida, inter eruditos & rei Botanice peritissimos diu multumque disceptatum est. Nonnulli Bezoinum & Asam unum idemque gummi genus esse volunt, quod è caulibus aut radicibus Laseris vulneratis effluit, differentiam omnem loco natali deberi. Alii Asam Foetidam à quadam Ferulæ specie produci contendunt. *Bontius* notis in *Garciam ab Horto* p. 41. Duas dari plantarum species Asam Foetidam suppeditantes affirmat. Prima (inquit) sarmentosa est, ferè, ut *Salix aquatica*, ex cujus stolonibus incisus Asa Foetida per torcular exprimitur, quæ ut reliqui succi, sole indurata, in consistentiam evadit. Secunda species longè fecundior existit, estque succus expressus ex plantæ cujusdam radicibus crassissimos Raphanos referentibus, quæ folia Tithymali habet. *D. Mandelslo* qui in Persia peregrinatus est, duo etiam Asæ Foetidæ succo prægnantium plantarum genera agnoscit, verum ea paulò aliter describit. Alterum fruticosum seu sarmentosum foliis parvis Oryzæ similibus. Alterum Rapi folio, colore viridi, folio Ficum referente. Hinc nonnulli, posteriorem Bontii descriptionem sequuti, Plantam Asæ Foetidæ productricem, Tithymali quandam speciem esse statuant. Alii, iique, totius

X 2

materię

materiæ medicæ apprimè gnari, quique in Orientalibus regionibus diu commorati sunt, Phillyreæ speciem esse volunt; in quorum sententiam nos quoque propendimus, atque idcirco hunc ei locum assignavimus.

VI. De Laureola.

NOtæ sunt, Flores monopetali in quatuor laciniâs acuminatas expansi, bacca monoppyrene, vis acris & cathartica. R. H. p. 1587.

* A. 1. Laureola Offic. Ger. Park. Semper virens, flore viridi, quibusdam Laureola mas C. B. Semper virens, flore luteolo J. B. ~~Spurge~~-Laurel. In sylvis & sepibus. Februario floret. *Usu.* Cortex, Folia, Bacca oblonga, nigra. *Vires.* Laureolæ vis est ignea, acerrima, exulcerans, mordens, febres accendens, cordis principumque partium vires exolvens, validissime bilem, biliosasque ferositates purgans. *Constitur* macerando in acidiis, *Schrod.*

2. Mezereon & Chamæla Offic. Chamæla Germanica sive Mezereon Ger. Germanica, sive Mezereon vulgò Park. Laureola folio deciduo, flore purpureo, Officinis Laureola foemina C. B. Folio deciduo, sive Mezereon Germanicum J. B. ~~Mezereon~~ or ~~Spurge~~-~~Willb.~~ In hortis colitur. Vere floret. *Usu.* Cortex, Folia, & Baccæ rabentes. *Vires.* Cum Laureola viribus convenit.

3. Thymelæa Offic. Ger. Park. Foliis Lini C. B. Mospeliaca J. B. ~~Spurge~~-Flax. In hortis Botanicorum colitur. *Usu.* Baccæ, Grana Gnidia dictæ. *Vires.* Ardens & fauces adurens vis ineft. N. B. Hujus fructum Coccum seu Granum Gnidium

seu. Materia Medica Pars Secunda. 464

Gnidium Antiquorum Botanici peritiores & etiam Officinæ nostræ Anglicanæ existimant; quamvis Cordo & Schrodero baccæ Mezerei Grana Gnidia Officinarum esse affirmantur.

VII. De Rhoë.

Foliis pinnatis, floribus racematim congestis, granis orbiculatis, Lenticulæ modo compressis, & reliquis differt. R. Meth. p. 50.

1. Rhus obsoniorum & Sumach Offic. coriaria Ger. Folio Ulmi C. B. Sive Sumach J. B. Sumach sive Rhus obsoniorum & coriariorum Park. Common Sumach. In hortis curiosorum colitur. Usu. Baccæ seu Grana orbiculata, villosa, parva, rubentia, seu coccinea, includentia nucleum seu semen orbiculatum spadiceum, saporis astringentis & terrestris. Vires. Refrigerat, siccatur, astringit. Ullus præcip. in fluxu alvi, Uteri seu mensium, Hæmorrhoides compescit, bilem obtundit. Extrinsecus resistit putrefactioni ac Gangrænæ. Schrod. N. B. Rhus Obsoniorum, Coriariorum, & Rubeum apud Galenum non sunt arbores specie diversæ; sed Rhus Obsoniorum nihil aliud est quam fructus; Coriariorum quam folia & fruticis ramusculi; Rubeum quam ejus semen immaturum, ut nos monuit eruditissimus ille Botanicus D. J. Rainus, quibus & nos consentimus.

2. Resina Copal Offic. Schrod. Copal C. B. J. B. Gummi Copal Park. Copalli quahvith patlahoca sive Arbor Copallifera latifolia sive Il. Hern. An Rhus Virginianum Lentisci foliis R. H. p. 1799? Rhoi Obsoniorum similis Americana, Gummi candidum fundens, non serrata, foliorum rachi medio alata P. P. Tab. 56? Resina

est duriuscula, admodum candida, vel ex albo flavescens, pellucida, bene odorata, in massam redacta. Ex vulnerata arbore guttatim stillat. Asportatur ex Nova Hispania & alibi Indix Occidentalis. *Vires.* Calfacit, humectat, emollit, resolvit. Usus præcipue in affectibus cephalicis. *Schrod.*

Quamvis, referente *Pisone*, resinæ omnes odoratz & gummi Indis *Copal* nomine denotentur; *Hernandez* etiam octo Copalliferarum arborum species describat; proculdubio tamen Gummi illud quod in Officinis nostris *Copal* nomine venit, Copalliferæ secundæ sive Copalli quahvitl patlahoca *Hern.* emanatio est; quæ fortè eadem est arbor cum Rhoe Virginiana Lentisci foliis *R.H. p. 1799.* Nec specie sed accidentaliter tantum ab ea differt, ut in aliis plantarum speciebus, loci respectu, insignis varietas persæpe occurrit; siquidem eruditissimus, idemque ingeniosissimus vir *D. Leonardus Plukenetius*, M.D. affirmat se ex hoc frutice gummi album *Copal* nostro non abfimile collegisse.

Monardes sub titulo *Copal* opinione nostra, Gummi Anime describit; Anime autem Occidentalis appellatione *Copal*.

At neque *Copaiba Pisonis* arbor illa est quæ Gummi *Copal* producit, ut *Paulus Ammannus* in Manuductione sua ad Materiam Medicam p. 138. affirmat. Resina enim quam arbor illa suppeditat, *Balsamum Capivi* Officinarum nostrarum est, ut suo in loco ostendam: Forte Resina *Carthaginensis* *Monardi* p. 330. fuerit: de quo tamen *Paulus Ammannus* prædictus dubitat.

VIII. Draco Arbor.

Foliis Iridis ſemper virentibus, fructu flaveſcente,
à reliquis differt.

Draco arbor *Ger. Park. C. B. 3. B. Ezquah-*
nith Hern. Palma pruniſera foliis yuccæ, è quâ
sanguis Draconis officinar. Commelin. Hort. Am-
ſtelodam. The Dragon-Tree. In Infula Portus
Sancti quæ è Canariis una eſt & Madera oritur.
Uſu. Gummi Sanguis Draconis Offic. Dragons-
Blood. Refina eſt obſcura, rubra, igni admota
facilè liqueſcens, inque eum conjeſta flammam
concipiens, attritu colorem rubrum ſanguineum
reddens, ſaporis reſinoſi & adſtringentis. Du-
plex in Officinis invenitur quæ puritate & impuri-
tate tantùm differunt; Optimum cenſetur quod in
guttulis foliis involutis adfertur. Vires. Exic-
cat ſtrenue, aſtringit, repellit. Uſus ejus eſt præ-
cipue extrinſecus in exiccandis Catarrhis, in Hæ-
morrhagia ſiſtenda, vulneribus glutinandis, denti-
bus laxis ſtabiliendis. Schrod. N. B. Sanguinem
Draconis Recentiorum Cinnabarin Dioſcoridis eſſe
docti plerique exiſtimant. Cinnabaris recentio-
rum Antiquorum eſt Minium R. H. p. 1398.

IX. De Cocculo Indo.

Note ſunt folia cordiformia; Flores monopetali
quinquepartiti, candidi, fructus racematim
conſertus.

Cocculus Indus *Offic. Park. Cocculæ Officina-*
rum C. B. Cocci Orientales Ger. 3. B. Natſia-

tam *H. M. Tom. 7.* Arbor Indica Cocculos Officinarum ferens *Breyn. 2 P.* Indian Berry. In Malabar crescit. *Ufu.* Fructus renis fere figura, baccarum Lauri magnitudine sed rotundiore, fusco & rugoso cortice exteriore tectus, saporis amaricantis. *Vires.* Perniciosa & deleteria qualitate prædita sunt. His utuntur Piscatores, ad capiendos pisces, de quibus *Codronchius* peculiarem scripsit Libellum. Contra pediculos etiam commendantur.

X. De Cubebis.

Cubebæ *Offic. Ger. Park. 3. B.* Vulgaris, nec Arabum Cubebæ, nec Galeni Carpesium C. B. An Pindaiba, nonnullis Ibira Pis. ? Arbor baccifera Brasiliensis fructu Piper resipiente *R. H. p. 1593* ? Arbor Bismagarica Myrti amplioribus foliis, per siccitatem nigris, Cubebæ sapore *P. P. Tab. 140* ? Cubebis. *Ufu.* Baccæ quæ Piperi similes, interdum paulo majores, sunt pediculo longo donatæ, cortice fusco, rugoso, nucleo subjecto exiguo, rotundo, foris nigricante, intus albo, sapore & odore suavi, aromatico, acti. Advehuntur ex Java Indiæ Orientalis Insula, ubi decoquuntur, inquit *Schroderus*, antequam vendantur ne apud exteros plantentur. Præstant majores, recentes, ponderosæ. *Vires.* Calfaciunt & exiccant, attenuant, discutunt, viscera omnia roborant, Lienem juvant, flatu discutunt, cerebrum roborant, & frigidis Uteri affectibus auxiliantur.

Quid sint Cubebæ, adhuc ambigitur: alii ex genere Piperis, & nigro Piperi congeneres esse, *Theophrastus* Piper rotundum dici volunt: alii Viticis Fructum existimant: *Sylvaticus*, Rusci seu Oxymyris

Oxymyrſi fructum facit: alii Carpeſium *Galenus* ſtatuit: *Casalpinus* Amomi legitimi fructum pronunciat: Cubebæ autem neque Piperis genus ſunt, neque Viticis, neque Oxymyrſines, neque Carpeſii, neque Amomi legitimi ſemen, aut fructus, ut facile eſſet oſtendere. Eſt autem inquit *Schroderus* (quibus & nos conſentimus donec certiores facti fuerimus) fructus racemoſus, arboris cujuſdam Malo vulgari ſimilis, foliis vero Piperis, ſed anguſtioribus.

---

*Arbores & Frutices fructu
dipyreno.*

XI. De Jafmino.

Flore ex oblongo tubo in quinque lacinias expanſo totidem folia amulantes, perquam odorato, foliis pinnatis, bacca dicocca ab aliis differt. R. H. p. 1599.

Jafminum Offic. *Ger. Park. P.* Vulgatiuſ flore albo C. B. Sive Geſſeminum, flore albo J. B. *White Jafmine* oz *Jefſamy*. In hortis colitur, æſtate floret. *Uſu.* Flores, *Vires.* Digerit, calcacit, emollit, aperit. *Uſus præcipuus internus* ad Uterum calcaciendum & laxandum, ejus Scirrhum ſanandum, ad partum facilitandum, ad tuſſim anhelituſque difficultatem, ad Pleuritim, dolores Stomachi, inteſtinatorum, Uteri, &c. *Schred.*

XII. De Ligustro.

Floribus racemosis albis, baccis nigris dipyrenis, viminibus lentis ab aliis fruticibus distinguitur.

R. Synop. p. 226.

A. 1. Ligustrum Offic. Ger. 3. B. Vulgare Park, Germanicum C. B. *Distet*. In sylvis & sepibus. Floret tota ferè ætate. *Usu*. Folia, Flores. *Vires*. Refrigerant & siccant, astringunt, incidunt, proin conducunt ad inflammationes, putredines, exulcerationes oris, & faucium, ad proidentiam & tumorem uvæ, laxitatem gingivarum, &c. *Sebrod*.

2. Alcanna Offic. Ligustrum Orientale, five Cyprus Dioscoridis & Plinii Park, *Egyptiacum* latifolium & angustifolium C. B. *Egyptium*, Cyprus Græcorum, Elhanne Arabum 3. B. Ligustri species I. & II. Alcanna dicta *Bont*. *Eastern-Distet*. In India Orientali, *Egyptia* & *Syria* crescit. *Usu*. Folia & Flores; sed in Officinis nostris nunquam inveniuntur, quia diu non durant, ergo eorum loco radicem *Anchusæ* sumunt. *Vires* multæ attribuuntur à Dioscoride & aliis huic plantæ, sed cum nullius in Officinis nostris usus sit, de ea plura dicere supersedeo.

XIII. De Frangula.

Foliis latis subrotundis, baccis nigris, vi cathartica, ab aliis fruticibus discretu facilis est.

R. H. p. 1604.

A. Frangula

ſeu Materia Medica Pars Secunda. 467

A. Frangula & Alnus nigra *Offic.* ſive Alnus nigra baccifera *Park.* Alnus nigra ſive Frangula *Ger.* Nigra baccifera C. B. *J. B.* The Black Alder-Tree. In ſylvofis udis. Maio floret. *Uſu.* Cortex. *Vires.* Purgat humores noxios omnes, maximè ſerum, tam per vomitum quàm per ſecreſum, idque ſat violenter. *Schrod.* Tritus cum aceto, & ſcabiei illitus, intra paucos dies illam ſanat & exſiccatur. *R. H.*

XIV. De Berberi.

Spinis acutis, fructu parvo, oblongo, rubro, ſapore acido racematim naſcente, cortice candicante, à reliquis facile diſtinguitur. *R. Synop. p. 226.*

A. Berberis & Oxyacantha *Galenii Offic.* Berbaris *Park.* Dumetorum C. B. Vulgò, quæ & Oxyacantha putata *J. B.* Spina acida ſive Oxyacantha *Ger.* The Barberry or Dipperridge-Bush. In collibus cretaceis, & in ſepibus. Maio floret. *Uſu.* Cortex, Fructus, & Semina. *Vires.* Cortex aperit, incidit, hinc in Ictero convenit. *Fructus,* Refrigerant & humectant, partium ſunt tenuium, astringunt, appetitum excitant, roborant ventriculum ac Epar. Proin uſus ſunt frequentiffimi in morbis, ubi refrigeratione & aſtrictione opus. *Schrod.* In febribus ſitim extinguunt.

Arbores

Arbores & Frutices bacciferae fructu tripyreno.

XV. De Sambuco.

FLore & fructu in umbellas aut racemos composito, foliis alatis, ramis medulla plurima farctis, paucò ligno, ab aliis facile distinguitur. R. H. p. 1609.

1. Sambucus Offic. Ger. vulgaris Park. J. B. Fructu in umbella nigro C. B. Common-Elder. In sepibus. Maio floret. Usu. Cortex, Folia, Gemmæ, Flores, & Baccæ. Vires. Sambucus integra calfacit & siccant, resolvit, Hydropicos juvat. Cortex educit serosos humores. Folia & gemmæ alvum movent. Flores discutunt, emolliunt, resolvunt, sudoriferi ac anodynii sunt. Baccæ sudoriferæ itidem sunt ac alexipharmacæ. Schrod. De viribus & usu Sambuci integrum librum conscripsit Martinus Blockwitzius cui titulus *Anatomia Sambuci*.

2. Ebulus & Chamæactæ Offic. sive Sambucus humilis Ger. Park. Sive Sambucus herbacea J. B. Sambucus humilis sive Ebulus C. B. Dwarf-Elder, or Danewort. Ad vias publicas. Junio floret. Usu. Cortex, Folia, Baccæ. Vires. Cortex aquosos & serosos humores totius corporis per alvum educit. Folia & Baccæ vi pollent ad Podagricos dolores sopiendos, tumoresque aquosos discu-

discutiendos : Easdemque vires obtinent quas Sambucus. Vim habent educendi aquam, conferunt igitur in Hydrope, Arthritide, cæterisque morbis à sero natis. *Schrod.*

*Arbores & Frutices Bacciferae
fructu tetrapyreno.*

XVI. De Vite vinifera.

F*Rutex* est sarmentosus, scandens, & capreolata, foliis angulosis, incisis, fructu racemoso tetrapyreno.

1. *Vitis & Pampinum Offic.* *The Wine.*
In hortis colitur. *Usu.* Folia, cum capreolis, Saccus seu Lacryma, Vinum *Wine*, h. e. succus uvarum maturarum fermentatus, cujus varietate in Officinis habentur species, quæ quamvis sententiâ nostrâ ex uno & eadem uvæ specie fiunt, respectum tamen tum loci natalis, tum parandi modorum plurimum differunt. Sunt autem vel Hispanica multorum generum, v. g. 1. *Canariense*, *Canary-Sack*. 2. *Malaconse*, *Malaga-Sack*. 3. *Xerænum*, *Cherry-Sack*. 4. *Alonense* *Blanc*, vulgo *Tent-wine* dictum. 5. *Portuense* *Porto Port-wine*, idque vel album vel rubrum. Vel secundò, *Gallica* *French-wines*, album *White-wine*, rubrum *Claretum* dictum *Claret*. Tertio, *Germanica* seu *Rhenana*, *Rhenish-wine*. Quarto, denique *Cratica* seu *Moschatellina* rubra. *Red:*

Red-Muscadine, quæ pro Alonensi vulgò vñeunt. N. B. Quod ad Vinum album efficiendum mustum è fœcibus, hoc est, caulibus & filiquis seu vinaceis cum gigarti, exprimitur illico: ad rubrum verò, succum unâ cum fœcibus in dolio aliquandiu restare sinunt, donec colorem & saporem acquisiverit. Acetum **Uinegar**, fit ex vino vel in loco minus calido detento, vel diutius reservato, vel Soli exposito. N. B. Acetum non tantum è vino sed etiam è Cerevisia insolatione, &c. fit. **Tartarus**, **Tartar oz Argal**, Salis species est, substantia sabulosa, indurata, quæ fundo & lateribus vasorum vinariorum accrescit, multis intermixtis rubicundis micis, saporis subacris acidis: estque vel albus qui magis æstimatur, ut purior & minus terrestris, vel ruber; optimus è Germania adfertur. **Uvæ** immaturæ seu **Agrestæ**, & **Acini** uvarum. **Vires**. Folia capreolique refrigerant, astringunt valide. **Ulus** præcip. in Dysenteria, Vomitu, Pica, expuitione Sanguinis, aliisque Hæmorrhagiis sistendis. **Succus** ex amputatis palmitibus extillans intrinsecus vim habere creditur atterendi & expellendi calculum: Extrinsecus Oculorum caligini medetur ac rubedini, Impetigines sanat. **Uvæ immaturæ** refrigerant & siccant, astringunt. Proin poterit esse usus earum in Febribus ardentibus, excitant scil. appetitum, fluxum ventris sedant. **Acini** vim habent astrictoriam, conveniuntque in Vomitu, Alvique fluxu. **Schrod. Vinum**, nunc dierum vina austeriora quamvis palatò minis arrideant, ventriculo tamen commodiora & cibo concoquendo magis idonea censentur, quàm alba, quæ lenia & dulcia; Canarinum autem omnium laudatissimum, generosum, & lene, naturæ amicum R. H. p. 1617. Qui plura de Vino velit, legat *Andreae Baccii*

ſeu Materia Medica Pars Secunda. 471

Baccii eruditiffimum opus de Vini generibus Anno 1596. *Romæ* impreſſum. *Acetum* partium tenuium eſt, attenuat, penetrat, astringit, putredini reſiſtit, ſudorem ciet, appetentiam cibi excitat, & concoctionem promovet, æſtum febrilem compeſcit, putredinem arcet, &c. *Extrinfecus* Scabiem, Pruritum, Herpetem, &c. ſanat. *Tartarus* Vini attenuat, incidit, aperit. Qui plura de Tartaro velit Chymicos ſcriptores conſulat; plenam enim ejus hiftoriam ſcribere mihi nec animus nec opportunitas eſt.

2. Uva paſſa major *Offic.* paſſa major, *βύνας* Græcis forte C. B. *Batſins of the Dun.* Ex Hiſpania ad nos transportantur, eas autem hoc modo exſiccant, Botrorum ſeu racemorum quos ad hunc uſum deſtinant, pediculos ad mediam partem tranſverſim incidunt, adeoque ſucci nutritii magnam partem intercipientes impediunt, nè ad uvas copioſe affluat, ſed parcè admodum derivetur. Racemos ſemiſectos in vite pendentes relinquunt, donec paulatim calore ſolis & alimenti inopiâ exſiccentur: cum ſufficienter exſiccatos ſenſerint demetunt & in vaſe recondunt. *Vires.* Calidæ ſunt ſeu temperatæ, leniunt, alvum laxant, acrimoniam hebetant, ventriculo, Pulmonibus ac Epati gratæ ſunt. Tuffim mitigant. *Sebrod.* Pro modo præparandi Uvas paſſas *V. Raii Itinerarium.*

3. Uvæ paſſæ minores & Paſſulæ *Offic.* paſſæ minores, vel Paſſulæ Corinthiacæ C. B. Corinthiacæ *Park.* Vitis Corinthiaca ſive apyrina *J. B.* *The Currant Wine.* In Zacyntho, &c. colitur. *Uſu.* Fructus maturus exſiccatus. *Vires.* Temperatæ ſunt, æſtum febrilem mitigant, ſitim ſedant, alvum laxant,

XVII. De Thea.

Foliiis angustis, serratis, floribus pentapetalis, majoribus, rotundis, fructu tetracocco, rugoso, ex spadiceo fusco à reliquis differt.

Thea Offic. The Sinensium sive Tisia Japonensibus Breyn. Cent. 1. cap. 52. Sinensium sive Tisia Japonensibus Breynii R. H. p. 1619. Thee Frutex Bont. Euonymo adfinis Arbor Orientalis nucifera flore roseo Plukenet. Phytogr. Tab. 88. Chinenfium, sive Tisia Japonensium Hort. Amst. Chaa C. B. Herba Japonia J. B. Styraci & Euonymo medice affinis. The Sinensium, sive Tisia Japonensibus flore simplici & niveo pleno Breyn. 2. P. The Thee or Tea Plant. In regno Japonico, & Chinesi colitur. *Ufu.* Folia convoluta, saporis subamaricantis, aromatici, leviter adstringentis, odoris grati, foenum recens æmulantis. *Vires.* Siccat & leviter astringit, acida dissolvit, & per Urinam educit, hinc prodest, in Hypochondriaco affectu, Podagra, Arthritide, & Nephritico, Cephalalgiam arcet, Memoriam confortat, Sanguinem purificat, &c.

Catalogus Authorum qui de hoc frutice scripserunt, vide apud Jacobum Breynium Exot. Cent. 1. cap. 52. p. 114. quibus adde D. Pecklin Belgæ Tractatum de Thea anno 1684. editum. M. Du Four Historiam Theæ Lugduni impressam anno 1685. & Tractatum quendam Anglice conscriptum Londini 1682.

XVIII. De Euonymo.

NOta sunt Folia oblonga, crenata, flores tetrag-
petali, fructus tetracoccos quadrangulus rubens.

A. Euonymus Offic. Theophrasti Ger. Vulgaris Park. Vulgaris, granis rubentibus C.B. Multis, aliis Tetragonia F. B. The Spindle-Tree. In sepibus frequens. Maio floret. Ufu. Fructus. Vires. Vomitus cient, ventriculum obtundunt, & per secessum purgant. Noxia est planta, & non sine periculo sumenda. Extrinsicus emolliunt & resolvunt, pediculos interimunt, & Furfures capitis detergent.

XIX. De Agrifolio.

NOta sunt Folia in ambitu longia, acutis, rigidis spinis armata, semper-virentia; bacca parva, rotunda, rubra, quaterna semina triquetra striata continentes. R. Syoop. p. 227.

A. Agrifolium Offic. Ger. sive Aquifolium Park. Aquifolium sive Agrifolium vulgo F. B. Ilex aculeata baccifera folio sinuato C. B. The Holly-Tree. In sepibus frequens. Ufu. Viscum aucuparium Bird-Lime, hoc modo preparatur. Delibratis Junio aut Julio mensibus, quotquot videtur aut opus fuerit hoc genus arboribus, cortices detracti in aqua fontana per septem aut octo horas continuas decoquantur donec tenerissimi evadant. Costos in aceryum humi cum Filice S. S. S. compones aqua prius curiosè separata, & per duas trive septimanas fermentari & computrescere sinas, donec

donec in mucilaginem abeant: Exemptos deinde in mortario tandiu tundas donec fingi formarique possunt instar Massæ farinacæ. Massam in aquam profluentem submersam manibus verses, & diligenter subigas. Aqua brevi sordes omnes eluet, visco residuo puro & defæcato; in fictili aliquo vase per quatuor adhuc aut quinque dies despumando, donec se purgaverit & perfecerit: deinde in novum vas translatum reservetur ad usum. N. B. Non ex corticibus hujus arboris tantum Viscum aucupiarium paratur, sed etiam è fructu Visci, Castanæ, & Sebesten. *Vires.* Vim habet emolliendi & discutiendi tumores, Parotides, &c. *Dioscorid.*

XX. De Rhamno.

Folia hujus fruticis ad Pruni accedunt; bacca per maturitatem nigra, succo virente infectorio plena. R. Synop. p. 227.

A. Rhamnus & Spina cervina *Offic.* Catharticus C. B. J. B. Solutivus *Ger.* Solutivus, sive Spina infectoria vulgaris *Park. Buck-Thorn.* In sepibus & sylvis. Floret Maio, fructum fert Septembri. Purgat bilem, pituitam ac maxime serosos humores, unde usus præcip. in Cachexia, Hydrope, Arthritide. *Schrod.* Baccæ hujus fruticis tria colorum genera præbent. 1. Messis tempore lectæ, arefactæ & tulsæ, inque aqua & Alumine maceratæ luteum seu croceum potius reddunt colorem. 2. Autumno cum maturitatem affecutæ nigrae evaserint collectæ, tulsæ, & in vasæ vitreo asservatæ pulchrè viridem exhibent colorem, quem *Dap-green* vocant. 3. Circa festum Sancti Martini in

ſeu Materia Medica Pars Secunda. 475

in arboribus adhuc hærentes ſi legantur, teſte
Trago, puniceum colorem reddunt. *R. H. p. 1625.*

Arbores & Frutices bacciferae granorum in acinis numero nobis incognito.

XXI. De Cappare:

Nota ſunt folia ſubrotunda, alternatim poſita, flores tetrapetali, pediculis longis & ſinu foliorum exeuntibus inſidentes; fructu oblongo.

Capparis Offic. rotundiore folio *Ger.* Spinola folio rotundo *Park.* Spinola, fructu minore, folio rotundo *C. B.* Spinola *J. B.* Capers. Locis arenosis & ruderatis gaudet. *Uſu.* Cortex radicis, tubuloſus & rugoſus, craſſus, cinereus, ſaporis acris & amaricantis, & Gemmæ florum muria conditæ, hoc modo. Gemmas florum adultas, antequam tamen explicentur, colligunt, & per trium quatuorve horarum ſpatium in umbra ſparſas relinquunt, donec flacceſcere incipiant, ad impediendum nè ſe aperiant. Tum vaſi immittunt, & acetum ſuper affundunt aſſerculo impoſito vas contingentes, adeoque contextas octiduum reſtare ſiunt. Deinde exemptas leniter premunt, & recenti aceto infundunt per alterum octiduum. Tandem operationem iterum repetunt, expreſſis gemmis

mis & novo aceto tertium affuso. Quo peractio eas in dolia cum aceto recondunt. *Vires.* Cortex calfacit & siccatur, Splenicus est, acris, amarus, austeriusculus, ideoque incidens, aperiens, extergens, subastringens. Prodest in affectibus Arthriticis, Hypochondriacis, & similibus. *Schrod.* Gemmarum conditæ, appetitum augent, & concoctionem promouent. Hepati & Lieni conferunt, obstructions eorum reserando. *R. H. p. 1619.*

XXII. De Caranna.

Folius oleagineus, in crucis formam compositis, baccis oblongis, ab aliis distinguitur.

Caranna *Offic.* C. B. *J. B. Park.* Tlahueliloca Quahuatl i. e. Arbor infantis, Caranna nuncupa *Hern.* The Caranna-Tree. In Nova Hispania crescit. *Usu.* Resina substantia concreta, laxa, dum recens tenax, picis instar ductilis, inveterata, dura, friabilis, foris ex cinereo nigricans, intus piceæ coloris, saporis resinosi, viscosi, amaricantis, odoris dum accenditur fragrantis. *Vires.* Calfacit & siccatur, viribusque pollet iisdem, quibus Tacamahaca, quæ tamen operando citior & efficacior est, præcipuè in tumoribus, omnisque generis doloribus; maximè juncturarum tumores inveteratos dissolvit, defluxiones frigidas aut mixtas in oculos & alias partes sistit & reprimat, nervorum ac cerebri dolores sedat, vulnera recentia præsertim nervorum & juncturarum sola sanat. *Schrod.*

XXIII. De

XXIII. De Rubo.

Fructu e pluribus acinis arcte stipatis composito,
uni & simplici flore succedente, foliis in plura
segmenta partitiis, nec non parvitate & imbe-
cillitate sua, insignibus notis à reliquis bacciferis
fructicibus differt. R. Synop. p. 228.

A. 1. Rubus vulgaris Offic. Rubus Ger. Vul-
garis major Park. Vulgaris, five Rubus fructu
nigro C. B. Major fructu nigro J. B. The Bramble
or Black-Berry-Bush. In sepibus & dumetis.
Maio floret, fructum Augusto maturat. Ufu. Fo-
lia, Cymæ & Fructus. Vires. Folia & Cymæ re-
frigerant, siccant, astringunt potenter. Fructus
maturus caliditate est temperatus ac subastringens.
Ulus præcip. in quibuscunque profluviis, Vomitu,
fluxu alvi, Uteri, & narium. Extrinsecus in
Aphthis, aliisque oris affectibus abstergendis, in
vulneribus astringendis, capillos nigrat, scabiem
curat. Schrod.

A. 2. Rubus Idæus Offic. Ger. Park. Idæus
spinofus C. B. Idæus spinofus fructu rubro J. B.
The Rasp-Berry-Bush. In uliginofis locis &
lylvis. Maio floret, Julio fructum maturat. Ufu.
Folia, Fructus. Vires. Eisdem vires obtinent,
quas præcedentia, cordialia tamen præ iis peculia-
riter censentur. Schrod.

Arbores

*Arbores quaedam bacciferae, nobis
autem incognitae.*

XXIV. De Santalo albo & citrino.

Frutices bacciferae fructu polypyreno.

Nota sunt Folia pinnata, flores ex caruleo nigricantes, fructus cerasi magnitudine, per maturitatem niger.

Santalum album & citrinum Offic. ex una & eadem arbore producitur, cujus pars corticalis Santalum album dicitur, medullaris, Citrinum ut à multis affirmatur. Scribit verò *Garcias*, inter utriusque Santali arbores tantam esse affinitatem, ut album à citrino discerni non possit, ni fortè ab ipsis incolis qui eas mercatoribus vendunt.

1. Santalum citrinum Offic. *Park.* J. B. pallidum C. B. *Ger.* Yellow Sanders. *Usu.* Cor seu medulla solida, colore citrina, saporis subamari, aromatici, odoris fragrantis & grati.

2. Santalum album Offic. *Ger.* *Park.* C. B. J. B. White Sanders. *Usu.* Lignum, quod durum, solidum, ponderosum, pallidum, odoris & saporis præcedentis.

Utraque ex India Orientali ad nos transportantur. *Vires.* Refrigerant, siccant, aperiunt, Epatica sunt ac cardiaca. *Usus præcip.* in Lipothymia, Palpi-

Palpitatione cordis, obstructione Epatis, &c. Extrinsecus in Catarrhis, Cephalalgia, Vomitu, &c. *Schrod.*

XXV. De Myrrha.

A Rbor ex qua Myrrha elicetur baccifera est, ex quorundam sententia, ergo hoc in loco eam disposuimus.

1. Myrrha Offic. C. B. *J. B. Park.* Myrrh. Substantia est resinosa, arida, dura, ex flavo ferruginea nitens, & in glebas compacta, unguibus subinde pallidis permixta, saporis subacris, amari, & aromatici, odoris fragrantis. Laudatur friabilis, levis, undiquaque concolor, amara, acris & odorata. *Vires.* Calfacit & ficit, aperit, subastringit, attenuat, maturat, discutit, putredini resistit. *Ulus præcip.* in Uteri obstructione, foetu expellendo, in pulmonum & intestinorum mucilagine, ac inde nata Raucedine, Tussi, & Angina, Pleuritide, Colica, Lumbricis, &c. Extrinsecus prodest in Gangræna, tumoribus, vulneribus, &c. *Schrod.*

2. Staete Offic. nihil aliud esse quam Myrrham liquidam testatur *Dioscorides*. Duplex autem ejus colligendi modus apud veteres occurrit. 1. Sponte ex arbore non vulnerata exsudet, ut vult *Plinius*. 2. Exprimitur ex Myrrha cum modica aqua contusa, ut docet *Dioscorides*, quod confirmat *Cordus*. In Officinis nostris nunquam reperitur, quocirca de ea plura dicere supersedeo.

Myrrham Officinarum legitimam non esse suspicatur *Fuchsius*, quod notæ Myrrhæ apud *Dioscoridem* illi non conveniant, *Brassavolus* alique Myrrham

Myrrham Officinarum pro Bdellio habuerunt, & revera tanta intercedit inter Bdellium & Myrrham similitudo, ut facile ab incautis, & minus expertis unum pro altero accipi possit. *Langius* & alii Benzoinum dictum omnes Myrrhæ electæ proprietates habere scribit. Plerique Myrrham Officinarum improbant & pro genuina & optimæ notæ Myrrha non habendam statuunt. Verum *J. Bauhinus*, *Parkinsonus* alique in simplicibus medicamentis examinandis versati veram Myrrham ad nos adferri statuunt, quamvis sæpius adulteratam cum Gummi, & argumentis in contrarium allatis respondent, quos consule.

Duas arbores lachrymiferas aculeatas depingit & describit eximius ille Botanicus *D. Leonardus Plukenetius in Phytograph.* Tab. 143. Fig. 1 & 3. quas consulat lector.

SECTIO

SECTIO OCTAVA.

De Arboribus Pomiferis.

Pomiferas Arbores voco quæ fructum profert
maorem, pericarpio donatum, poly-
pyrenum. R. H. p. 1643.

Arbores Pomiferæ sunt fructu cortice crassiore tecto,
eoque vel

Molliore, fructu

Rotundiore per maturitatem aureo, foliis

Simplicibus, floribus pentapetalis, albis, o-
doratis; *Aurantia*.

Binis conjugatim, floribus tetrapetalis, in-
carnatis; *Cambogium*.

Ovali & oblongo, per maturitatem pallidiore,
succo acidior,

Major, cortice crassiore; *Citrus*.

Minor, cortice tenuiore seu minus spisso,
pulpâ copiosiore; *Limonium*.

Duriore, foliis singulis pediculis insidentibus

Binis, flosculis in umbellas dispositis, semine
orbiculari compresso; *Lignum Colubrinum*.

Singulis, floribus speciosis, pentapetalis, flavis,
nucleis oblongis; *Cacao*.

Y

Arbores

*Arbores Pomiferae fructu corticoso
molliore.*

Fructum corticosum vocamus qui non membrana tantum tenui pulpam ambiente, sed cortice crassiore, eo tamen molliore cingitur.
R.H. p. 1654.

*I. De Malo Citria, five Medica,
Limonia, & Aurantia.*

Nota sunt, Arbor fruticosa, foliis glabris, acuminatis, odoratis, semper virentibus; floribus calathoidibus, fructu corticoso, semina utrinque acuminata, in carne humido continente.

1. *Malus Citria* Offic. Citria fructu mediocri
3. B. *Medica* Ger. C. B. *Medica* five Citria
Park. Malum citreum vulgare *Fer. H.* Citrus
vulgo *Herm. Cat.* Citrus *Schrod.* The Citron-
Tree. In Italia & Hispania colitur. *Usu.* Fructus,
Cortex & Semen. *Vires.* Citrium malum (cum
cortice ac carne) alexipharmacum putatur cujussibet
veneni, resistit putredini, morbisque malignis,
Lumbricos fugat, diaphoreticum est. Cortex
calfacit & ficeat. Caro seu pulpa refrigerat & hu-
meetat, & hinc Succus expressus. Semen calfacit
& ficeat, attenuat, digerit, abstergit, Lumbricos
fugat. *Schrod.*

2. *Malus*

ſeu Materia Medica Pars Secunda. 483

2. Malus Limonia Offic. Ger. Park. R. H. p. 1656. *ſ. B.* Limonia acida C. B. Limon vulgaris Fer. H. *The Lemmon-Tree.* In Italia & Hispania creſcit. *Uſu.* Fructus ſeu Mala, Cortices malorum, Semen. *Vires.* Citrii mali virtutes æmulantur, niſi quod magis aciduſcula ſunt, ita & magis refrigerantia ac ſiccantia. Uſus præcip. in febris aliisque morbis calidis, in calculo & ſimil. Schrod.

3. Malus Aurantia Offic. Ger. R. H. p. 1658. Arantia vulgaris Park. Arantia major C. B. Arantia malus *ſ. B.* Aurantium vulgare Fer. H. *The Orange-Tree.* In Hispania, Luſitania, &c. ſuccreſcit. *Uſu.* Folia, Flores, Fructus ſeu Mala, Cortices malorum, & Semen. *Vires.* Aq. deſtillata ex floribus quam *Napham* vocant, non tantum ad delicias, ſed contra Peſtem, & morbos contagioſos utilem, & Cordi amicam, quæ & ſudores movet. R. H. p. 1659. Folia cum Floribus viribus conveniunt. Fructus eaſdem virtutes habere putantur, quas Citria mala, imbecilliores tamen; Cortices calidiores ſunt, uſuſque vulgaris in torminibus ventris, Colicisque à flatu ſubortis, inque dyſuria corrigenda. Schrod. Scorbuto ſanando, efficaciffima eſſe perhibentur. R. H.

II. De Cambogio.

NOta ſunt, Folia conjugatim bina, flores tetrapetali in ſummis ſurculis, fructus malo aureo æmulus.

Cambogium Offic. Carcapuli Park. C. B. *ſ. B.* Fructu malo aureo æmulo R. H. p. 1661. Codam-pulli H. M. Tom. I. In Malabar creſcit. *Uſu.*

Y 2

Gummi

Gummi Gutta Gamba, Gutta Germandra & Gutta Gemou dicta. Substantia est gummola & resinosa, indurata, flava, aut aurei coloris, saporis acris, nauseosi. *Vires.* Expurgat per superiora & inferiora, præcipue humores serosos & aquosos, tum quoque omnem saburram vitiosorum humorum ex toto corpore educit. Hinc usus ejus creber est in Hydrope, Scabie, Pruritu & siml. *Schrod.*

De generatione hujus gummi multæ sunt opiniones. Alii enim naturalem esse aiunt; alii vero factitium; quidam ad *Esulam* referunt; *Bontius* ad *Esulæ* affinem plantam *Indicam*, alii ad *Flores Ricini Indici*; colorem vero ex *Curcuma* advenire; alii autem à *Tithymalo* & *Scammonio* derivare conantur; nobis verò *Succus* est concretus ex hac arbore sponte effluens. Confundi autem non debet (inquit *De Syen* in Annotationibus suis ad *Hortum Malabaricum* Tom. 1.) gummi *Gotta* hic descriptum cum vulgari, quod ab *Esulæ Indicæ* affini planta colligi testatur *Jacobus Bontius* in *Historia sua Naturali & Medica Indiarum Orientalis lib. 6. cap. 57.* & ab *Indis* vocari *Lonam Cambodia*, quod in *Cambodia*, vicina regno *Indiarum* provincia frequenter proveniat.

III. De Ligno Colubrino & Nux Vomica.

Foliis binis ex nodis oriundis, floribus parvis in umbellam dispositis, fructu corticoso, semine plano compresso à reliquis differt.

1. *Nux Vomica* Offic. Ger. *Park.* *Vomica* in Officinis C. B. *Vomica* vulgò *Officinarum*, compressa, hirsuta J. B. *Vomica* major & *Officinarum* P. B. P. *Caniram* H. M. *Malus Malabarica* fructu

seu Materiae Medicæ Pars Secunda. 485

fructu corticoso, amaricante, semine plano compresso D. Syen. R. H. p. 1661. Solanum arboreum Indicum maximum, foliis Oenopliæ, sive Napææ majoribus, fructu rotundo, duro, rubro, semine orbiculari compresso maximis; Nuces vomicas & Lignum colubrinum Officinarum ferens *Breyn.* 2. P. Colubrini ligni tertium genus in Malabar vastæ arboris magnitudine Acoltæ C. B. Colubrinum lignum Clusii Pao de Cobra dictum, forte tres Acoltæ J. B. Lignum Colubrinum tertium Acoltæ *Park.* *Homick Ants.* In Malabar oritur. *Usu.* Semina orbiculata, compressa, cornea durtia, colore cinereo, foris parum lanuginoso, saporis amari. *Vires.* Narcotica est, virulenta, & Opio deterior, Canes, Feles, Corvos, &c. cum cibo exhibita interimit, Vomitusque cieit.

Ex observatis (inquit *De Heide* in *Centuria Observationum Medicarum Obs.* 50. p. 116.) patere putem hanc nucem virulentam potissimum inficere fluidum Cerebrum nervosque irrigans: hinc enim inquietudo, rigor, convulsiones, horror, tremor, & respiratio inordinata facile derivantur.

2. Lignum Colubrinum *Offic.* Nux Vomica minor Moluccana, Lignum Colubrinum Officinarum P. B. P. Solanum arboreescens Indicum, foliis Napææ minoribus, fructu rotundo, duro, & semine orbiculari compresso, minoribus *Breyn.* 2. P. Scheru-Katu-Valli-Caniram H. M. *Tom.* 7. An Clematidis Indica foliis Persicæ, fructu Periclymeni C. B? Lignum Colubrinum primum Garciz *Park.* J. B? *Snake-wood.* In Insula Zeilanica & Timorensi succrescit. *Usu.* Radix lignosa, brachii crassitie, sub cortice ferrugineo, maculis cinereis notato, includens materiam solidam,

ponderosam, saporis acris & amarissimi, odoris nullius. Eligendum amarum, non curiosum, grave. *Vires.* Calidum est & ficcum, abstergit, morsibus serpentum aliisque venenis medetur. Bilem ac mucilaginem per alvum, nonnunquam etiam per vomitum educit, unde usus præcip. est in Febribus intermittentibus tertiana ac quartana: Lumbricos necat ac fugat. Extrinsecus maculas cutis abstergit. *Schrod.*

Ex Observationibus autem *Antonii De Heide*, Obs. 53. p. 121. Vi virulenta, soporosa ac maligna hoc Lignum præditum est, hinc non tutum esse affirmo interne exhiberi. Ad Febrem quotidianam sedandam (inquit) ligni Colubrini pulverem assumit Tornator quidam circa vespere, subsequente nocte satis bene habuit, sed mane surgere vel corpus movere satagens, sentiebat tremorem in membris. Ejusdem ligni semi-drachma assumpta à muliere cachectica præter tremorem excitavit & stuporem, ita ut ægra nullius rei curam haberet, nesciens, ut mihi retulit, se esse in mundo vel vivere. Retulit mihi illustris domina famulum suum ab assumpto hoc ligno per aliquot dies instar fatui extitisse.

IV. De Cacao.

Arbor est procera, cortice glabro, foliis longis, glabris, & acuminatis, floribus magnis, pentapetalis, flavis, fructu magno.

Cacao Offic. Ger. five Cacavate Park. Americæ five Avellana Mexicana *J. B.* Amygdalis similis Guatimalensis *C. B.* Chocolatea *Pisf. Mant. A.* Cacava Quahvitl five Arbor Cacari Cacavifera *Hern.*

seu Materia Medica Pars Secunda. 487

Hern. *The Cacao-Tree.* In Insula Cuba, Jamaica, &c. colitur. *Usu.* Nuclei Amygdalis similes & magnitudine & forma, & consistentia, sed paulo tumidiores, saporis subpinguis, oleosi & subamari, colore obscurius rubente, odoris nullius. Electione tamen utendum, nec esitandas mucidas, cariosas, aut ullo modo corruptas seu vitiosas: verum integras, pingues, bene asservatas & sapidas. *Vires.* Amygdalarum & Pistaceorum virtutes æmulantur: vim autem habent nutriendi adeo potentem, ut multis carnibus aliisque alimentis anteferantur. Ex Nucleis vel per se, vel cum Saccharo solo, vel cum aliis fructibus aut aromatis mixtis, conficitur illa Massa seu Confecta *Chocolata* dicta. Simplicia alimentaria & aromatica quæ Chocolate compositionem ingrediuntur hæc recensent *Hernandez, Piso & Hughesius*, à nobis in hoc opere descripta. 1. *Atollis*, i. e. Mayzii seu Frumenti Indici farina. 2. *Achiote* Hern. *Urucu* Pil. 3. *Cbills* i. e. Capsicum. 4. *Macaxochisl* Hern. 5. *Tilxochisl* Hern. i. e. *Vaymillus*. 6. *Xochinacalis* seu *Flos auriculæ* Hern. *Oregivella* Clus. *Orejuelas* Hughes. 7. *Xocomochisl* seu *Piper Tavasci* Hern. Vid. *D. Stubbes Tractatum Anglicum de potu Chocolate dicto.* Item *D. du Tours Librum Gallicum de Chocolate;* & *Tractatum Anglicum conscriptum.*

SECTIO NONA.

De Arboribus fructu per maturitatem sicco.

Arbores & Frutices fructu per maturitatem sicco sunt vel

[Nuciferæ, foliis pinnatis, nuce majore, oblonga, dura, tegumento exteriori scabro, testam undique obducente ; *Pistacia*.

Bacciferæ,

[Erectæ, foliis

[Perpetuis seu sempervirentibus,

Majoribus & latioribus suaveolentibus, in igne crepitantibus, baccis nigris nucleum intus geminum planum claudentibus ; *Laurus*.

Minoribus, baccis etiam nigris ; nucleum intus geminum sulcatum, saporis amaricantis, claudentibus ; *Coffea*, *Frutex*.

< [Deciduis, latis, mucronibus acutis, floribus pentapetalis, suaveolentibus, ligulis foliaceis, oblongis, communi pediculo adnascens ; fructu rotundo, parvo, monococco ;

[*Tilia*.

Scandentes, foliis nervosis, subrotundis, acuminatis, flosculis monopetalis, tripartitis, racematim digestis, fructu rotundo, monopyreno, aromatico ; *Piper rotundum*.

Poly-

seu Materia Medicæ Pars Secunda. 489

a Polycoccz; hæ sunt vel foliis

{ Simplicibus, graveolentibus, sempervirentibus, fructu tricuspide & tricapsulari, singulis cellulis binis seminibus nigris, splendentibus, repletis; *Buxus*.

{ Pinnatis pari numero, ligno solido & denso, resinoso, fructu etiam

{ Dicocco, flore tetrapetalo; *Guajacum*.

{ Tetracocco, flore pentapetalo, cæruleo;

{ *Lignum Sanctum*.

Vasculis membranulis alatis; seu folliculis singulis singula semina cludentibus,

{ Subrotundis, primo vere ante folia erumpentibus, & semine perfecto brevi decidentibus, arbore grandi & procera, folio simplici, lato, non laciniato; *Ulmus*.

{ Oblongis, semine extremum inferius seu quod ad pediculum est occupante, non ante autumnum maturo, foliis arboris pinnatis;

{ *Fraxinus*.

Lanigerz, seminibus, vasculis inclusis, multis simul confertis racematim in summis ramis, foliis Cupressi; *Tamarix*.

Polyspermæ, seu vasculo subrotundo, semina multa parva continente, in imo flore occultato, foliis parvis & angustis semper virentibus;

{ *Erica*.

I. De Pistacia.

Nota sunt, Nux major oblonga, tegumento exteriori, saltem cum exaruerit, scabro, foliis pinnatis. R. Meth. p. 36.

Nux Pistacia Offic. Park. Pistacia Ger. 3. B. Pistacia peregrina fructu racemoso, sive Terebinthus Indica Theophrasti C. B. ~~The Pistachio or Pistich Nut Tree.~~ In regionibus calidis provenit. *Usu.* Fructus seu Nuces oblongæ, angulosæ, Avellanæ magnitudinis, altera parte elatiores, altera depressiores, & costæ notati, includentes sub putamine tenui, corticoso, rugoso, ex viridi ferrugineo, sub membranula tenui, ruffa, nucleum in albo virescentem, saporis oleosi, subdulcis. Eligendi nuclei recentes, ponderosi, non rancidi. *Vires.* Calfaciunt, humectant, attenuant, aperiant. *Ulus præcip.* in mucilagine Pulmonum, obstructione Epatis, roborant Stomachum, coercent nauseam ac vomitum, excitant appetitum, bonum suppeditant nutrimentum. Schrod.

II. De Lauro.

Nota, Arbor est baccifera, foliis sempervirentibus, majoribus & latioribus, in igne crepitantibus, baccis nigris, nucleum intus geminum claudentibus. R. Meth. p. 34.

Laurus Offic. Ger. 3. B. Vulgaris C. B. Major sive latifolia Park. ~~The Common Bay Tree.~~ In hortis colitur. Martio & Aprili floret. *Usu.* Folia, & Baccæ oblongæ, rotundæ, nigricantes, sub

sub pellicula tenui includentes nucleum geminum nigricantem, saporis acris, amari, aromatici, oleosi, odoris non ingrati. *Vires.* Calfaciunt & siccant, emolliunt, resolvunt. *Usus* præcip. baccarum in Mensibus & Urinis ciendis, in affectibus Nervorum, Paralyfi, in Colica, in dolore post partum, in cruditatibus ventriculi. Extrinsicus conferunt folia ad ictus vesparum, molliunt tumores, promovent menses, leniunt dolores, odontalgiamque mitigant. *Schrod.*

III. De Coffee Arbore.

Arbores sunt prægrandes instar Tiliæ, flosculos habens pentapetalos, fructus baccis Lauri similes.

Coffee Offic. Euonymo similis Ægyptiaca fructu baccis Lauri simili C. B. Bon arbor cum fructu suo Buna Park. Bon vel Ban arbor, Buna Bunnu & Bunchos Arabum J. B. Buna Ger. *The Coffee Tree.* In Persia & Arabia Foelice succrescit. *Ussu.* Baccæ in binos lobos distinctæ, faba paulo minores, altera parte convexa, altera plana insigni sulco notata, colore ex fusco nigricantes, saporis farinacei, odoris fabarum tostatarum instar. *Vires.* Potu Coffee utuntur ad roborandum ventriculum frigidiorum, adjuvandamque concoctionem, celebraturque maxime vi antihypnotica, &c. *Vide* *Alpinum, Willisium, Du Fours, & Tractatum Anglicum de Coffee, Ted, &c.*

IV. De

IV. De Tilia.

Ligulis foliaceis oblongis communi flosculorum pediculo adnascens; floribus pentapetalis, fructu rotundo, parvo, monococco; cortice lento & ad funes texendos habili, ab aliis arboribus haud diffculter distinguitur. R. Synop. p. 233.

A. Tilia Offic. foemina Ger. Foemina major Park. Foemina folio majore C. B. Vulgaris platyphyllos J. B. The Lime-Tree. In arcis & compitis. Junio floret. Usu. Folia & Flores. Vires. Folia siccant & repellunt, Urinam ac Menses cient. Flores calfaciunt & siccant, partium sunt tenuium, discutiunt, cephalici sunt. Usus præcip. in Epilepsia, Apoplexia, Vertigine. Schrod.

V. De Pipere rotundo.

Nota, Planta est sarmentosa, volubilis, foliis subrotundis, acuminatis, nervosis, flosculis monopetalis tripartitis, fructu rotundo, racemoso.

1. Piper nigrum Offic. Ger. Park. J. B. rotundum nigrum C. B. Rotundum Hern. Lada, aliis Molanga sive Piper aromaticum Pis. Mant. A. Molago-Coddi H. M. Tom. 7. Black-Pepper. In Java, Malabar, &c. colitur. Usu. Fructus seu grana rotunda Vicæ magnitudine, globosa, nigricantia, & rugosa, saporis acris & fervidi, aromatici, odoris fragrantis. Vires. Cum Pipere albo viribus convenit. N. B. Javeses & Amstelodamenses immittunt Piper nigrum in Aquam, ut decorticetur, & tum involvunt in Creta, ut fiat Piper album facitium, 2. Piper

seu Materiae Medicæ Pars Secunda. 493

2. Piper album *Offic. Ger. Park. J. B.* Rotundum album *C. B.* ~~White-Pepper~~. Cum priore convenit. *Usu.* Fructus seu grana, albida, Piperi nigro similia, minusque rugosa. *Vires.* Calfacit & siccatur, incidit, attenuat, aperit, resolvit. *Ulus præcip.* in frigiditate ac cruditate ventriculi, Colicis doloribus, in visus imbecillitate. *Extrinsicus* in apoplegmatismis, gargarismis sternutatorii usurpatur; sedat odontalgiam, nervorum affectus frigidos juvat. *Schrod.*

VI. De Buxo.

Nota sunt, Folia parva, perpetua; materies solidi, ponderosa, flavicans; odor gravis, fructus tricuspis & ericapsularis, cum sex inus seminibus lucidis spadiceis. *R. Synop. p. 229.*

A. Buxus Offic. Ger. J. B. arborescens *C. B.* Arbor vulgaris *Park. The Box-Tree.* Amat frigida, aprica, montes. Martio floret. *Usu.* Lignum, Folia sed raro. *Vires.* Decocto ligni lues Gallica æque curatur ac Guaiaco *Cat. Angl. p. 48.* Rari usus est in Medicina: sunt tamen qui oleum ex ligno destillant, summè narcoticum: idque non solum summopere commendant in Epilepsia, Odontalgia, dentibusque corrosis, sed & verminatione, &c. *Schrod.*

VII. De Guajaco.

Nota sunt Lignum solidum, densum, ponderosum, & resinosum, folia pinnata, pari numero.

1. Guaja-

1. *Guajacum Offic. Ger. sive Lignum sanctum Park. Officinarum P. B. P. Americanum primum, fructu Aceris, sive legitimum Breyn. 1. P. Jamaicense Lentisci subrotundis foliis lætè virentibus, flore albo P. P. Tab. 35. Magna matrice C. B. Guayacan Hern. Fructus Guajaci putatus & folia J. B. Lignum Vitæ vulgò. Guajacum or Dock-wood. In Hispaniola, Jamaica & alibi crescit. Usus. Cortex lignosus, tenuis, nonnihil resinosus, & quasi ex plurimis lamellis tenuissimis conflatus; extus ex cinereo nigricans, intus pallidus, saporis acris, amaricantis, odoris aromatici. Lignum solidum, densum, resinolum, nigricans, saporis acuti, amaricantis & aromatici, odoris fragrantis. Gummi seu Refina arida, friabilis, pellicula, ex nigricante, sapore acri, odore grato. Vires. Lignum calfacit & siccatur, sudorem, ac urinam largiter promovet, adeoque sanguinem mundificat, putredini resistit. Ullus præcipui in Arthritide, Hydrope, Catarrhis, aliisque morbis à Phlegmate, tartareave mucilagine, aut flatibus oriundis: peculiariter ac specificè curat Luem Venerem. Sebrod. Gummi calidius est quam Lignum, & in omnibus ejus vires obtinet, Luem veneream curat. Cortex minus calidus est quam lignum, ejusque viribus pollet.*

2. *Lignum Sanctum Offic. Terrent. Guajacum propemodum sine matrice C. B. Americanum alterum, fructu Euonymi Breyn. 1. P. foliis Lentisci Breyn. 2. P. C. B. Guajaci altera species Monardi Ger. Emac. Palum Sanctum Indiæ Occiduz Park. Hoaxacan sive Lignum Sanctum Hern. Jasminum vulgò Americanum, at rectius Euonymo affinis Occidentalis alatis Rusci foliis nucifera, cortice ad genicula fungoso P. P. Tab. 94. Holpe wood.*

wood. In America etiam oritur. *Ufu.* Lignum solidum, densum, odoratum, Guajaci ligno albidius, saporis & odoris ejusdem. *Vires.* Ut in externa facie ita & viribus cum præcedente convenit.

VIII. De *Fraxino.*

NOta sunt cortex cinereus; folia pinnata bina adversa; folliculi membranacei oblongi, semine extremum inferius seu quod ad pediculum est occupante, non ante Autumnum maturo; flores staminei congesti, ante folia erumpentes & brevi evanescentes. R. Synop. p. 229.

A. *Fraxinus* Offic. Ger. vulgaris Park. Excel-
sior C. B. Vulgarior J. B. Common Ash-Tree.
In sylvis & sepibus. *Ufu.* Cortex, Folia, Semen
Lingua avis dicta, & Succus sole condensatus,
Manna Calabrina dictus, est substantia gummosa,
albicans, sacchari instar, saporis subdulcis, pinguis.
Eligenda est Manna candida, recens, anno non
vetustior: ruffa enim & fusca inveterata est. A-
dulteratur cum Saccharo herbarum foliis circum-
voluto. *Vires.* Cortex siccatur, attenuatur, Splenis
duritiem specificè emollit, diuretica est ac lithon-
triptica, eaque non è postremis. Folia siccant validè,
curantque ictus Serpentum. Semen calfacit, siccatur
validè, conducit Epaticis, Pleuriticis, Calculosis.
Manna temperata est ad caliditatem reclinans,
Guttur asperum, Arteriam, Thoracemque leniens,
alvum blande movens, bilem, serososque humores
educens. *Schrod.* Tuto exhibetur senibus, pueris,
foeminis etiam prægnantibus & delicatis.

Manna multis Rei naturalis & medicæ Autori-
bus pro Rore melleo habetur, qui noctu in arbo-
rum folia decidens, idem calore solis induratur:
quibus-

quibuscum consentire nequeo ob varias rationes. 1. Quia Rores mellei calore solis liquantur & evaporant, cum Manna eodem concrefcit potius, ac durior & candidior redditur. 2. Rores mellei in supina duntaxat foliorum parte concreti inveniuntur, cum Manna parte etiam prona trunci præcipue & ramorum observatur. 3. Rores mellei denique in arbores duntaxat nudas in aprico fitas & aeri expositas defluunt, cum Manna, ut Calabri nonnulli eruditissimo illo viro D. *Joanni Rasio* cum in Italia peregrinaretur affirmarunt, in arboribus de industria tectis, ut rori aditus non daretur, inventum fuerit; quod experimento proprio eidem confirmavit eruditissimus vir D. *Thomas Cornelius*, M.D. Neapolitanus Consentinus, Manna in ramis linteo circumvolutis à seipso sæpius collecta. Idem jamdudum ab *Altomaro* demonstratum est; efficacissimè autem à *Pena* & *Labelio*, qui ramos magnos Fraxini præcisos cum in cellam vinariam recondi curassent, Mannam postero die in ipsis concretum invenerunt.

Mannam autem in Calabria singulis annis circa vel paulo ante caniculares dies & Sextiles pluvias colligunt; cum autem pluit, cessat fluere. Jam si quærat, inquit doctissimus *Raius*, cur Fraxinus in Calabria Mannam fundat, in aliis regionibus non item. Respondeo id evenire vel ratione temperiei cœli, vel conditionis soli, vel utriusque, vel fortè etiam peculiaris naturæ & constitutionis ipsarum arborum.

Observavit eruditissimus D. *Tancredus Robinsen*, M.D. in Regno Neapolitano itinerans multas cicadas lugere & depascere Fraxinum humiliorem, unde suspicatur Mannam facilius exstillare per aperta vulnera seu foramina ab hisce animalibus facta,

facta, sicut in India Orientali Lacca ex arboribus à formicis perforatis.

IX. De Ulmo.

Ulmo arbori procera folliculi seminales compressi, Atriplicem bortenſis folliculorum æmuli, antequam folia erumpunt præcoci maturitate decidentēs, & singula singuli semina continentes, pro characteristica sufficiunt. R. Synop. p. 129.

A. Ulmus Offic. 3. B. Vulgaris Park. Campestriſ C. B. Vulgatissimus folio lato, scabro Ger. emac. Common Elm. In sepibus. Uſu. Cortex, Folia sed raro. Vires. Cortex glutinandi vim habet, dolores Podagricos mulcet, Ischiadem mitigat, alvum purgat, pituitasque & aquas privatim trahit. Folia astringendi vim habent. Dioscorid.

X. De Tamarice.

Notæ ejus sunt folia Cupressi seu Ericæ vulgaris, flores spicati, multa semina lanugine involuta, simul conferta racematim in summis ramis. R. H. p. 1704.

Tamariscus Offic. Narbonensis Ger. Folio tenuiore Park. Tamarix altera folio tenuiore, five Gallica C. B. Major five arborea Narbonensis 3. B. Tamarisk. In hortis colitur. Maio & Junio floret. Uſu. Cortex, Lignum, Summitates, Flores. Vires. Calfacit, & ficcit, attenuat, aperit, abstergit, subastringit, diureticus est ac splenicus. Uſus præcip. in obstructione ac tumore Lienis, in morbis ab atra bile ac sero oriundis, ut
Scabie,

Scabie, Pruritu, in Ictero nigro, Profluvio albo mulierum, &c. Extrinsecus inprimis in Tinea capitis, &c. Schrod.

XI. De Erica.

NOta sint statura humilis, folium perpetuum, flos nudus; vasculum seminale in imo flore seu calyce clausum; in frigido, sterili, squalido, palustri & spongioso solo vigere, quod paucissimis plantis conceditur. R. Synop. p. 230.

A. Erica Offic. vulgaris Park. Vulgaris sive pumila Ger. Vulgaris glabra C. B. Vulgaris humilis, semper virens, flore purpureo & albo J. B. Common-Heath. In Ericetis frequens, Junio floret. Usu. Flores. Vires. Aqua florum destillata ruborem oculorum tollit, & dolorem mitigat: quin & colicis laborantibus utiliter exhibetur. Trag. Fomenta & balnea sudatoria è floribus confecta podagricis & paralyticis membris conducere creduntur. Mattb.

SECTIO DECIMA.

De Arboribus & Fruticibus Siliquosis.

Siliquas appellamus Folliculos seu seminum conceptacula in longitudinem producta, sive ea membranacea sunt aut coriacea, sive crustacea aut lignea.

Notandum autem non omnes in universum fructus quos siliquosis accensemus in longitudinem productos esse, sed nonnullos breviores & tumidiores, quos tamen quia reliquis notis cum siliquosis conveniunt ab iis nullo modo separandos duximus. Sic quaecunque planta folliculos habent bivalves cum seminibus ad rachin annexis uno ordine sunt, cujuscunque tandem figura, sive longa sive brevioris & subrotunda folliculi sunt, siliquosae nobis censentur. R.H. p. 1717.

Arbores

Arbores & Frutices filiquosæ sunt vel flore

Uniformi

Pentapetalo, foliis

Compositis ex pluribus pinnarum conjugationibus

Impari folio alam claudente, filiquis teretibus longis, per maturitatem nigris, multis membranis aut diaphragmatis interceptis, quibus pulpa mellea adhæret; *Cassia fistularis*.

Nulla in extrema costa impari folio, filiquis

Bivalvibus, compressis, latissimis, semina etiam compressa gigantis similia cludentibus, flore luteo, staminibus falcatis è flore exsertis; *Senna*.

Trivalvibus, quibus semina triangularia; *Balanus Myrepsica*.

Binis in eodem pediculo, lobo magno crassissimo eduli, semine osseo magno; *Animisera arbor*.

Simplicibus, filiquis brevibus; in singulis semine contento

Monopyreno; *Copaiba*.

Polypyreno, filiquis etiam hispida; *Achiotl*.

Hexapetalo, odorato, auricularum penè forma; folia ei longa & angusta, filiquæ etiam longæ seminibus angulosis repletæ; *Xochinacaxtli*.

Octopetalo, foliis perpetuis compositis, nullo in extremo nervo impari folio, filiquis crassis incurvis unâ cum seminibus pulpam nigram acidam continentibus; *Tamarindus*.

Difformi

Scandentes,

seu Materia Medica Pars Secunda. 501

{ Scandentes, foliis plantaginis, singulis alternatim positis, filiquis longis, angustis, odoratis ; *Vaynullus*.

Erectæ

{ Trifoliæ, viminibus seu ramulis angulosis, tenuibus, densis, virentibus ; *Genista*.

{ Polyphyllæ, seu foliis pinnatis

{ Spinosæ, nullo in extrema costa impari folio, filiqua

{ Sinuosa, compressa, isthmo intercepta ;
Acacia.

{ Plana, compressa, aculeata ; *Brasilia arbor*.

{ Non spinosæ, foliis deciduis, filiquis compressis, dulcibus, carnosis, esculentis ;
Caroba.

His addi possunt *Sarcocollifera arbor* quæ à nonnullis filiquosa flore papilionaceo esse affirmatur, quamvis nobis hætenus incognita est.

Arbores

*Arbores & Frutices siliquosæ flore
uniformi.*

I. De Senna.

Notæ sunt Siliqua bivalvis, membrana-
cea, latissima, compressa, Semina eti-
am compressa gigantis similia, flores
pentapetali lutei, stamina falcata &
flore exserta.

Senna Alexandrina Offic. Alexandrina sive fo-
lis acutis C. B. Sena Ger. *ῥ. B.* Alexandrina
Park. Alexandrian Senna. In Syria, Persia,
Arabia & in Ægypto colitur. *Usu.* Folia sunt
acuta, saporis subacris, amaricantis, nauseosi; opti-
ma censetur quæ ex Alexandria transportatur,
recens, & à stipitibus liberata. *Vires.* Senna in-
ter purgantia usitatissima est, adustos ac serosos
humores & hinc flavam bilem, pituitamque ex Ca-
pite, Epate, Liene sat benigne educens. Quia
calida & sicca est, corrigitur floribus Violarum,
Boraginis & fructu Prunorum; & quia flatulenta,
quo minus Ventriculo obesse possit, Cinnamomio,
Galanga, Zinzibere, &c. *Schrod.*

II. De

II. De Glande Unguentaria.

NOtae sunt Siliqua trivalvis, carne albâ, semina secundum longitudinem filiquae occultantæ, plena: Semina triangularia putamine integro, nucæ de more tecta, fragili, nucleum pinguem crassiusculâ fungosâ pelliculâ obductum continens: Flos pentapetalus, &c. Breyni. 2. P.

Balanus myrsefica & Glans unguentaria Offic. myrsefica Ger. Glans unguentaria C. B. Nux unguentaria J. B. Nux Ben five Glans unguentaria Park. The Ben Nut. Crescit in Arabia. Ufu. Fructus Avellanæ minoris magnitudine, triquetri, includentes sub putamine corticoso, & pelliculâ candida fungosa, nucleum triquetrum, pinguem, albidum, saporis subacris, amari, nucleosi & oleosi. Virres. Nucleus calcificat & siccatur, terget, purgat supra ac infra, educitque bilem ac pituitam. Curat scabiem, Impetiginisque sanat. Schrod. N. B. Oleum ex nucleis exprimitur, & sub titulo Olei de Ben ex Italia ad nos transferitur.

III. De Copaiba.

NOtae sunt Folia obrotunda seu ovalia, flos pentapetalus, siliqua monosperma.

1. Capivus Offic. Copaiba Pis. Marg. Arbor Balsamifera Brasiliensis fructu Monospermo R.H. p. 1759. Balsamum Americanum C. B. Album Park. certarum quarundam plantarum quas Copibas vocant J. B. The White American Balsam

fam-Trec. In Brasilia succrescit. *Usu.* Balsamum est substantia resinosa, liquida, ex albo flavescens, saporis acris, amari, aromatici, odoris fragrantis, ex arbore vulnerata sponte effluens. *Vires.* Consolidat, & mundificat, vulnera imprimis nervorum sanat, morsusque serpentum curat. Intrinsecus commendatur in Dysenteria, Diarrhoea, aliisque fluxibus alvi, in fluore albo & in Gonorrhoea.

2. Balsamum Peruvianum *Offic.* Peruvianum nigrum *Park.* ex Peru *J. B.* Hoitziloxitl seu Arbor Ballami Indici, sive Balsamifera 1. *Hern.* Cabureiba sive Balsamum Peruvianum *Pisf.* Cabuiba *Marg.* **The Natural Balsam-Tree.** In Nova Hispania, & alibi Americane provincie crescit. *Usu.* Balsamum substantia est resinosa, densa, ponderosa, melleæ consistentiæ: color ex ruffo ad nigrum vergens: sapor subacris & mordicans: odor fragrantissimus. *Vires.* Calidum est & ficcum, dissolvit, digerit, confortat; interius exhibitum Asthmati prodest, intemperiem quoque ventriculi, viscerum languores inveteratos corrigit, obstructions tollit, cerebrum ac nervosum genus corroborat. Ad internos & externos affectus non inferiori gaudet qualitate quàm præcedens, inquit *Pisf.*

IV. De Achiotl.

NOta sunt folia lata, subrotunda, flores pentapetali, grandes, incarnati coloris, filiquæ breves, pyramidales, hispide, polypyrenæ.

Achiotl *Offic.* seu Medicina tingendo apta *Hern.* Daburi *Ger.* Urucil *Pisf.* *Marg.* e qua fit tinctura Orellana

seu Materia Medica Pars Secunda. 505

Orellana dicta R. H. p. 1771. Arbor Mexiocana fructu Castaneæ, coccifera C. B. Orleansa seu Orellana folliculis lappaceis Herm. Cat. Seu Orellana five Urucu. P. B. P. Bixa Oviedi J. B. Arbor finium regundorum Scalig. The Roncou Tree. In Nova Hispania & Brasilia colitur. *Ufu.* Tinctura à fructu facta in compositione illa famosa Chocolata dicta, hoc modo præparata. Sumunt grana benè matura, eaque infundunt aquæ calidæ, & ex subsidentia vel tabellas conficiunt vel lanas tingant. *Vires.* Tinctura cum aliqua aqua ejusdem temperaturæ hausta, aut foris adhibita, mitigat æstus febriles, sistit sanguinolentas dejectiones, discutit tumores, &c. *Pis.* Extrinsecus Tincturæ ad lanas colorandas ulus est, & ad fucum foeminarum: à nostratibus autem Spanisch-woll dicta.

V. De Cassia Fistula.

Notæ sunt, Siliqua integra, dura, lignosa, præpendens; cum orbiculis intergerinis duris lignosis; in cellulis, pulpâ glutinosâ, vel carnosâ quadam substantiâ, semen occultante. Breyn. 2. P.

Cassia fistula Offic. Ger. Fistula Alexandrina C. B. Fistula vulgaris flore luteo Breyn. 2. P. Solutiva vulgaris Park. Purgatrix J. B. Arbor Cassiam solutivam ferens Bont. Corina H. M. Tom. 1. Quauhayohuatli II. five Cassia fistula Herm. The Pudding-Pipe-Tree. In Egypto, Nova Hispania, & in India Orientali oritur. *Ufu.* Fructus seu siliqua oblonga, rotunda, cylindracea, nigricans, includens sub putamine corticoso, duriusculo, in ordine dispositis loculamentis, semina depressa, nitida, fulva, pulpa nigra, mellea, occultata, Z
saporis

Saporis subacris & subdulcis. Eligendæ sunt ponderosæ, recentes, plenæ, in pulpa, pingues. *Vires.* Medulla seu Pulpa; alvum lenit, clementerque sine torminibus feces educit. *Schrod.* Bilem serosolque humores purgat, & convenit in ardoribus tum externis, tum internis, sanguinem con-temperans & puriorem reddens *R. H. p. 1747.* de quo plura videas.

VI. De Animifera Arbore.

Folius magnis acuminatis, in pediculo binis, Lobo magna, crassissimo, eduli, semine offeo à reliquis differt.

Gummi Animi Offic. seu Refina Animæ *Schrod.* Anime *R. H. p. 1846.* Arbor Brasiliensis filiquosa & gummifera, Gummi Anime simili *ejusd. p. 1760.* filiquosa ex Virginia lobo fusco, scabro *C.B.* Siliquosa ex qua gummi Anime elicitur *ejusd.* Animifera arbor Brasiliæ *P. B. P.* Acaciæ quodammodo accedens, Arbor Anime gummi fundens, Americana, foliis magnis acuminatis in pediculo binis, Lobo magno crassissimo eduli *Breyer. 2. P.* Ceratia diphyllas Antegoana, Ricini majoris fructu offea filiqua grandi incluso *P. P. Tab. 82.* Jetoûba *Pif. Marg.* Lobus ex Wingandecaouw *J. B.* Mizquixochicopalli sive Copalifera *IX. Hern.* Locus vulgò. *The Locust Tree.* In Nova Hispania & Brasilia oritur. *Ufu.* Gummi seu Refina arida, magnitudinis variæ, foris albida, intus ex candido flavescens, aliquatenus transparens, friabilis, saporis resinosi, odoris dum accenditur fragrantis. *Vires.* Calfacit, humectat, attenuat, resolvit, &c. cephalica est. *Ufus præcipuus* est externus in capitis

seu Materia Medica Pars Secunda. 507

pitis ac nervorum affectibus frigidis, dolorificis, catarrhosis, flatulentis, in affectibus articularum, Paralyfi, &c. Schrod.

VII. De Flore Auriculæ.

NOte sunt folia longa & angusta, flores hexapetali, auricularum pene forma, odorati, filiqua longa, seminibus angulosis sanguinei coloris repleta.

Xochinacatzlis seu Flos Auriculæ Hern. Fructus oblongus, cineraceus, acidulus C. B. Orejuelas seu Orichelas Hughes. In Nova Hispania crescit. *Usu.* Flos in compositionem Chocolatæ admittitur ad odorem & saporem suavem ei addendum. *Vires.* Calida & sicca est, flatu dissipat, pituitam extenuat, ventriculum debilem, & frigidum, corroborat, & calfacit.

VIII. De Tamarindo.

Siliquis crassis, incurvis, una cum seminibus palmam acidam continentibus, nullo in extremo nervo impari folio. R. Meth. p. 41.

Tamarindus Offic. Ger. Park. J. B. Bont. Hern. Siliqua Arabica quæ Tamarindus C. B. Jutay sive Tamarindus Pers. Balam-pulli sive Maderam-pulli H. M. Tom. 1. The Tamarind-Tree. Non solum hæc arbor in Arabia crescit, sed etiam in utraque India. *Usu.* Fructus seu pulpa membranacea ex siliquis exempta, colore ex fusco nigricante, saporis subacris & acidis. Eligendi recentes, nigro-fuscescentes, teneri, multis villis inter-

terti, pingues, acidi. *Vires.* Refrigerat, & siccat, humorum acrimoniam & fervorem reprimat, bilem ac adustos humores blandè ducit, siti succurrit. *Scrobd.*

Arbores & Frutices filiquosæ floribus difformibus seu Papilionaceis.

IX. De Araco Aromatico.

Noxa, Volubilis est planta, foliis Plantagineis, singulis ex utraque parte caulis alternatim positis, floribus nigricantibus, filiquis longis, angustis, odoratis.

Vaynillus Offic. seu Banillus R. H. p. 1672. Volubilis filiquosa Mexicana, foliis Plantaginis ejusd. p. 1330. Tlilxochitl Mexicanis Pis. Mant. A. Aracus Aromaticus, Tlilxochitl, seu Flos niger H. H. Tlilxochitl Convolvuli Indici species Amman. Vainiglia quibusdam. The Banilles or Banilla's. In Nova Hispania & aliis calidis regionibus provenit. *Usu.* Fructus compressus, formâ Vaginam referens, exterius nigricans, quasi coriaceus, interius pulpa concolori cum minutissimis acinis, instar fidei refertus, saporis subacris, pinguis & aromatici, odoris fragrantis, Moschum redolentis. Ingreditur Chocolatam. *Vires.* Urinam eicit, menstrua evocat, partum accelerat, ac secundas mortuâque foetum expellit; ventriculum calfacit & roborat, flatu discutit; humores

mores crudos concoquit, cerebrum confortat.
Hern.

X. De Genista.

Foliis in eodem pediculo ternis; viminibus ternibus, angulosis, confertis, ab aliis siliquosis flore papilionaceo donatis fruticibus distinguitur. R. Synop. p. 232.

A. Genista Offic. Ger. Vulgaris & Scoparia Park. Angulosa & Scoparia C. B. Angulosa trifolia J. B. Common Broom. In paucis arenosis & glareosis abunde oritur. Maio floret. *Usu.* Tota planta, Flores, Semen. *Vires.* Splenetica & nephritica censetur, hinc & epatica, calfacit, & siccant, aperit, attenuat, abstergit, calculum pellit, aquosos humores educit, tam per vomitum quam per alvum & urinas. Hinc usus ejus insignis in obstructione Epatis & Lienis, Mesenterii, adeoque in Hydrope, catarrhis, arthriticis affectibus. *Schrod.*

XI. De Acacia.

Nota quibus à Mimosa discernitur: sunt Siliqua bivalvis, crassa, dura, & valida; Semina substantiâ quadam carnosâ vestita, vel ei interposita. Breyn. 2. P.

Acacia Offic. *Vesling.* Vera *Schrod.* J. B. Vera sive Spina Egyptiaca Park. Vera Egyptiaca, siliquis sinuosis, sive Lupini Breyn. 2. P. Egyptiaca Col. in Reeb. Egyptiaca foliis Scorpioidis leguminosa, siliquis albis compressis, isthmo interceptis, floribus
Z 3 luteis

luteis Herm. Cat. Dioscoridis Ger. Folii Scorpioides leguminosæ C. B. Egyptia, siliquis Lupini, floribus luteis P. B. P. Mizquitl seu Acacia Herm. The Egyptian Thorn. In Egypto, Arabia, &c. succrescit. Usu. Succus inspissatus è fructu immaturo expressus, colore intus rufescens seu subfulvus, extus vero nigricans, saporis acerbi, & austeri, cum adstringentia. Et hic est vera veterum Acacia, inquit Schroderus, quæ Theriacam ingreditur, recipiendaque est, ubi Acaciæ simpliciter mentio sit. Et Gummi Arabicum dictum, substantia est gummosa ex albo flavescens, pallida & pellucida, saporis aquei viscosi, incisione sponte exsudans. Eligendum vitri modo pellucidum, syncerum, in vermiculorum speciem contractum, candidum vel ad flavedinem inclinans. Vires. Succus refrigerat, siccatur, crassarum partium est, incrassat, astringit. Gummi calfacit & humectat, inspissat, poros cutis obstruit, ærlimoniam medicamentorum obtundit, asperitati asperæ arteriæ ac tussi confert, ocularibus medicamentis & arteriacis commodissimè adhibetur. Schrod.

2. Gummi Senica *Offic.* Gummi Arabico simile est, sed glebis majoribus, exterius scabrum, intus clarum & transparens, colore alias albicante, alias rubente, sapore aqueo seu fatuo, & glutinoso, odoris nullius. Ex Guinea Africana ad nos adfertur, nomenque (ut nonnulli affirmant) à Senega fluvio mutuatur. Verum enimverò è quanam Arbore seu emanet seu eliciatur, me latet, ni fortè Acaciæ quædam species sit: ut ob similitudinem suam cum Gummi Arabico cui respondet coniecere licet. Vires. Ut figura & specie externa sit etiam viribus cum gummi Arabico convenit.

seu Materia Medica Pars Secunda. 511

Pharmacopolæ nostrates Londinenses candidissimas & maxime pellucidas hujus partes diffractas pro gummi Arabico divendunt.

XII. De Caroba.

Foliis pinnatis, latis, deciduis, Spinis carentibus, siliquis compressis, carnosiss, dulcibus, esculentis, à reliquis differt. R. Meth. p. 40.

Caroba Offic. Ceratia siliqua sive Ceratonia Ger. Ceratonia Herm. Cas. Siliqua Schrod. Dulcis C.B. Dulcis sive vulgatiór Park Arbor sive Ceratia. J. B. The Carob-Tree. In Sicilia, Apulia & regno Neapolitano oritur. Usu. Fructus sed raro. Vires. Siccatur & astringit. Usus præcip. in ardore Stomachi, tussi, &c. Alias concoctu est. difficilis. Schrod.

XIII. De Brasilio.

Notæ sunt siliqua bivalvis, crassa, in extrema lata, semina longiora quàm lata, folia pinnata.

1. Brasilia Offic. arbor Park. Brasiliun lignum. J. B. Pseudosantalum rubrum sive Arbor Brasilia C. B. Ibirapitanga sive lignum rubrum Pis. Brasiliensibus Margg. Crista pavonis Coronillæ folio tertia, sive tinctoria maxima Brasiliiana, flore variegato parvo odoratissimo, siliquâ aculeatâ, lignum Brasiliun dictum ferens Brey. 2. P. Erythroxylum Brasiliianum spinosum foliis Acaciæ P. B. P. Brasil-wood. In Brasilia crescit. Decembri florêt. Usa. Lignum seu potius matrix ad tingendum.

gendum utilis. *Vires.* Frigidum est & siccum; mitigat febres, restringit ac corroborat instar Santali, &c. R. H. p. 1737.

2. Lignum Sapan *Offic.* Ligno Brasiliiano simile C. B. Lignum Brasilio simile coeruleo tingens J. B. Crista pavonis *Cotonilla* folio secunda, sive tinctoria Indica flore luteo racemoso minore, filiqua latissima glabra, lignum rubrum Sappan dictum ferens *Breyn.* 2. P. *Erythroxylum* sive lignum rubrum Indicum spinosissimum *Colutea* foliis, floribus luteis, filiquis maximis P. B. P. Tiam pangam *H. M. Tom.* 6. Lignum Sapan vulgo. An Jacaranda 11. *Pis?* *Log-wood.* In India Orientali atque etiam Occidentali oritur. *Usu.* Lignum ad tingendas utilem, in medicina raro.

3. Lignum rubrum *Offic.* Santalum octavum sive Ligno Brasiliiano simile C. B. Brasilio simile Lignum Vernimbock Germanis dictum J. B. *Bed-wood.* In Brasilia succrescit. *Usu.* Lignum ad tingendum utile.

4. Santalum rubrum *Offic. Ger. Park. C. B. J. B. Bed-Wanders.* In India Orientali intra Gangem fluvium crescit. *Usu.* Lignum seu potius cor vel Matrix ab integumentis exterioribus, cortice & ligno separata, solida, densa, ponderosa, coloris rubicundi. *Vires.* Hoc genus Santali refrigerat & astringit: unde quicquid virium Arabes alique adversus ardores aliosque morbos calidos Santalis attribuunt, huic potissimum conveniunt. R. Hist.

5. Lignum Nephriticum *Offic. Park.* Nephriticum coeruleo & flavo tingens J. B. Peregrinum aquam coeruleam reddens C. B. Coalti sive Aqueus serpens *Hern.* *Nephritic-wood.* In Mexicana oritur. *Usu.* Lignum fuscum, solidum, durum, grave, saporis subacris amaricantis. *Vires.* Cal-

facit

seu Materiae Medicæ Pars Secunda. 543

facit & siccatur. Usus ejus receptus est ad Renum vitia, Urinæque difficultates & incommoda. Hinc in Epate & Lienis obstructionibus. *Schrod.*

XIV. De Sarcocollifera.

Sunt qui arborem filiquosam, flore papilionaceo faciunt, qua de causa eam hoc in loco disposui. Aliqui Tithymalum Persicum spinosum esse affirmant.

Sarcocolla *Offic. C. B. Park. Officinarum J. B.* **Sarcocol.** Lachryma gummea est in granulis, Mannæ seu pollini Thuris similis, spongiola, colore subrufa, saporis amaricantis & lenti, obscura quadam dulcedine. Ex Persia ad nos transfertur. Eligenda recens, coloris ad pallorem vergentis (vetusta enim rubescit) saporis amari, substantiæ porosæ, glutinosæ, &c. *Vires.* Calfacit & siccatur, astringit, consolidat, glutinat, coquit, maturat. Usus præcipui in vulneribus extergendis, consolidandis, cicatrice obducendis, unde & nomen adepta est, &c. Mirificè prædest in Oculorum fluxionibus, albugine, nubeculis, (maceratur in lacte Asinino vel humano dies quinque, postea cum aqua Rosarum mixta, ciliis imponitur, addito si libet tantillo Sacchari) In hæmorrhagiis narium anacollematis admiscetur. *Schrod.*

SECTIO UNDECIMA.

De Partibus Stirpium minus
cognitarum.

ATque hic Phytologia meæ colophonem addidissē, ni superfuissent adhuc paucula quadam simplicia Officinalia quæ Plantarum partes sunt, quorum tamen originis, aut plantarum productricium, nulla neque apud Veteros neque apud Recentiores certa extant vestigia; quocirca, quò ea referrem incertus, locis suis in præcedenti opere disponere non potui, verùm satius duxi seorsim exhibere, & sectionem propriam iis assignare; & licet non adeò numerosæ sint, secundum methodum tamen in Catalogis simplicium Pharmacopœis omnibus præfixis observatum, in quatuor partes seu genera, viz. Radices, Cortices, Ligna, & Gummi, distribuere.

I. De Radicibus minus cognitis.

De Rhodio.

Lignum Aspalathi, & Rhodium Offic. Rhodium lignum Schrod. Rose-wood oz. Rhodium. Vires. Dioscoridi & Galeno calfacit, siccatur & astringit, unde commendatum ad ulcera oris, ad nomas genitalium & sordida ulcera, ad alvi fluxus. Verum enimvero an hæc nostri conveniant cuius licet experiri. Vix enim modernis practiciis in usu est, nisi quod interdum ad Renum Calculos decoctis incoquitur. Schrod. Officinis nostris cephalica esse existimatur, & inter odoramenta enumeratur. Duplex in Officinis nostris invenitur ex insulis Canariensibus & aliunde ad nos allata.

1. Aspalathus colore Buxi C. B. Radix est lignosa, dura & contorta, torulis pinguibus & resinosis subinde interstincta, à cortice deraso, colore Buxi, odoris rosei fragrantis, ac resinosis, saporis subamari & pinguis.

2. Aspalathus albicans torulo citrio C. B. Ger. emac. Lignum Rosæ odore, aliis Aspalathus J. B. Radix est lignosa, dura, ac solida, bicolor, in medio fulva, in ambitu alba, cortice satis crasso, sebro, coloris ex fulco cinerei tecta, odore & sapore præcedentis. De ligno Rhodio quid sit magna inter Autores dissensio & lis est. Ruellius, Casparus Baubinus,

Baubin, atque etiam Officinæ nostræ *Rhodium* & *Aspalathum* idem esse statuunt; quæ sententia à *Cordo* oppugnatur affirmante *Aspalathum* *Agallochi* speciem esse, & pro *Agallocho* in Officinis venire. Verùm *Aspalathus* Veterum quid sit in Officinis nostris hodie ignorari à *Matthiolo* aliisque affirmatur. [Quid sit *Aspalathum* *Pharmacopolis* dictum in capite de *Agallocho* ostendimus.] *Anguillara* & *Matthiolus* *Rhodium* *Oleastrum* speciem esse volunt in insula *Rhodo* nascentis, (unde & nomen hausisse sunt qui imaginantur) quibus ab *Honorio Belli* contradicitur, qui *Rhodium* *Cytisi* veri *Maranthæ* i. e. *Cytisi* incani filiquâ falcata C. B. lignum esse affirmat, cui etiam *Parkinsonus* suffragatur. Quod tamen vero vix simile videtur, (inquit doctissimus *Paulus Ammannus*) quoniam *Cytisus* non fundit Resinam ut *Rhodium*, nec alium præterea herbaceum obtinet odorem.

In Catalogis simplicium *Pharmacopœiæ* *Londinensis*, aliisque præfixis, lignis perperam intermiscetur, cum quotquot ego unquam viderim hujus nominis frustra seu bacilli stirpium quarundam radices, earumque partes lignosæ fuerint, vel fortè Sarmenta vitiginea *Viornæ* cujusdam, vel *Clematidis* *Canariensis*. Vide *Ligni Rhodii* speciem apud *Cl. Plukenet.* in P. T. 201. F. 3.

II. De

II. De Corticibus, minus cognitis.

De Cortice Thuris.

Cortex Thuris Offic. R. H. p. 1841. Elaterii Pharmacopol. Thymiana Scbrod. Storax rubra Officinarum C. B. Thus Judzorum Park. Indian Bark. Ex India Orientali ad nos transportatur. Cortex est cannulatus, in tubulos seu calamos convolutus, fragmentis parvis, Cinnamomi crassitie, colore ferrugineo, sapore acri aromatico & amaro, odore, præsertim cum adoletur, suavi & jucundo, exteriore cuticula quæ aspera est & cinerea, plerunque exutus. Præfertur crassus, pinguis, odoratus, recens, lævis, minime scaber. Vires. Contractionibus vulvæ ex suffitu prodest, odoris jucundi gratia & suffimentis immiscetur. Scbrod.

Cortex isthuc Thuris Officinis dictus, cujusnam arboris spoliū sit, non convenit inter Rei naturalis authores, aliis hoc, aliis aliud affirmantibus. Nonnulli Νάργαδον sive Νάργαδον, Dioscoridū, lib. 1. cap. 22. quod ex India desertur corticolum Mori libro simile, quod jucundi odoris gratia suffitur, eum esse volunt. Casalpini pro extrema cortice Nucis Myristicæ arboris habet; Amatus pro specie illa Calambac, à Lusitanis Lignum Aquilæ dicta: Parkinsonus ipsius Thuriferæ arboris corticem esse existimat; verum cujusnam an nullius harum sit non ausim determinare. At neque

Casparo

Casparo Baubino aut Bellonio assentire possum, Corticem hunc Styracem rubram Officinarum esse, de qua in capite de Styrace egi, quod Lectorem remitto, ne eadem repetere cogar.

III. De Lignis minus cognitis.

De Agallocho seu Ligno Aloes.

1. **A** Gallochum, Xyloaloes, & Lignum Aloes Offic. Lignum Aloes Park. L. Aloes vulgare Ger. *emac.* Agallochum Officinarum C. B. Lignum Aloes Officinarum & Agallochum plerisque putatum F. B. *Wood of Aloes.* Fragmenta lignola sunt interioris medullæ arboris Chinenfis Calambac dictæ, magnitudine varia, solida, densa, resinosa, & ponderosa, colore spadicea, striis nigricantibus & resinosis conspicua, saporis subacris, amari, aromatici & pinguis, odoris dum accenditur fragrantis. Ex China ad nos in frusta parva aut fragmenta divisum transmittitur, quæ optima censentur nigro-purpurea, amara, ponderosa, &c. *Vires.* Calfacit, siccatur, confortativum est omnium viscerum ac præcipue Cerebri, Cordis, ac Uteri; Spiritus vitales ac animales recreat: hinc medetur Lipothymiz, amaritudine sua Lumbricos necat. Externè creber usus est in cucuphis & Epithematibus cordialibus. *Schrod.*

2. Lignum Aspalathum *Pharmacopolis.* Frusta sunt lignosa & bituminosa, Ligno Aloes laxiora & crassiora,

ſeu Materia Medica Pars Secunda. 519

craffiora, colore pallidiora, ſaporis amaricantis, pinguis & reſinoſi, odoris debiliſſimis; ex India Orientali ad nos transportatur. *Vires.* Similes habet virtutes cum præcedente (pro quo frequens venditur) ſed debiliores.

Agallochum Antiquorum plerique Botanici idem eſſe putant cum Ligno Aloes Officinarum: alique Aſpalathum veterum idem eſſe affirmant. Alii, præſertim Arabes, in multa diſtinguunt; *Garcias* autem unicum genus Indicum novit: Officinæ, ex obſervatione *Cluſii*, duo genera Ligni Aloes demonſtrant. *Cæſparus Baubinus* triplex genus diſtinguit. Primum vocat Agallochum præſantiſſimum, quod ſolum inter Reges Indiæ diſtribuitur. Secundum Agallochum Officinarum eſt, de quo agimus. Tertium eſt Agallochum ſylveſtre. In Officinis autem noſtris duo tantum venduntur, ut ſuperius oſtendimus; & certum eſt nos habere verum Agallochum ſeu Lignum Aloes à China allatum nomine *Calambac*, eſt autem arbor procera, à nullo authore, quod ſciam deſcripta, nam de qua *Garcias ab Horto* ſcribit, non eadem eſt, ut Botanici periti qui in India Orientali peregrinati affirmant, ſed Aſpalathi nobis ſecundo in loco deſcripta.

Cur Agallochum Lignum Aloes vocatur inquit *Paulus Ammannius*, multi ſunt adhuc incerti. *Hofmannus*, lib. 2. cap. 29. addit: Forſan 'Αλοῦ Indico Idiomate denotat odoramentum. *Bourſius* ad cap. 16. *Garc. ab Horto*. p. 43. Derivat denominationem à ſapore, his verbis: Lignum hoc Aloes guſtu planè aromaticum & ſubamarum eſt, unde forſan Aloes nomen mutuatum fuit. Nemo enim velim credat, Aloem, ſuccum Officinarum concretum eſſe huius arboris, ut eum facit *Warmius*,

p. 272. Est enim arbor hæc peculiaris, & pro-
cæra, ut superius diximus; Aloe autem succus est
plantæ ejusdem nominis, ut in capite suo ostendi-
mus. Qui plura de Ligno Aloes velit, consulat
Historiam Plantarum excellentissimi illius viri
D. Joannis Raii vicini & amici nostri.

IV. De Plantarum quarundam suc- cis in Medicina usutatis minus cognitis.

I. De Olibano seu Thure masculino.

O Libanum & Thus maris Offic. five Thus
Park. Thus J. B. Schrod. Arbor thu-
rifera Ger. C.B. Thus masculinum qui-
busdam. Frankincense oz. Ditbanum.
Substantia est resinosa, ex flavo pallescens, duri-
uscula & pellucida, in guttas parvas Mastichi si-
miles concreta & indurata, saporis amaricantis, &
resinosi, odoris fragrantia. Stillat sponte sua ex ar-
bore. Ex Turcia & India Orientali ad nos
transportatur. Præfertur quod in guttulis est.
Vires. Calfacit & siccatur, substringit. Usus præ-
cipui intrinsecus ad varios capitis & pectoris affe-
ctus, ut & ad alvi uterique profluvia, ad tussim,
vomitum, sanguinis excreationem, diarrhoeam, dy-
senteriam mitigandam. Extrinsecus inservit sus-
sitibus pro capite roborando, catarrhos discutit,
cava

ſeu Materia Medica Pars Secunda. 521

cava ulcera carne replet, & ad cicatricem perducit, cruenta vulnera cephalica imprimis glutinat, perniones sanat, ulcera cacoëthea, tum ſedis, tum reliquarum partium demulcet, oculorum rubedini ac lippitudini medetur, verrucas incipientes, & impetigines abigit. *Schrod.*

Manna Thuris *Offic.* ſunt micæ, fragmenta, (pollen ac farina) Thuris, quæ ex collisione, dum in ſaccis vehitur, colliguntur. Alii autem per Mannam Thuris grana ejusdem intelligunt.

De Arbore Thurifera nihil certi traditur. *Theophrastus* Arborem non magnum eſſe tradit, quinque ſere cubitis attolli, ramoſam eſſe, folia habere Pyro ſimilia, corticem lævem ut Laurus: alii tamen (inquit) ſimilem Lentisco eſſe aiunt, & ejusdem fructus ſubrutilo folio: alii & cortice & folio etiam Lauri. *Diodorus Siculus* Acaciæ Egyptiacæ formam Arborei thuriferæ attribuit, Salicis folia, *Garcia* quoque Thuris arborem humilem eſſe, & folia habere Lentisco ſimilia ſcribit. At *Thevetus* Arborem thuriferam Pinus refiniferas referri tradit. De vera ergo forma hujus arboris (inquit doctiſſimus *D. Joannes Raius*) etiamnum incerti manemus. Pro Thure Vulgari *Officinarum* V. Cap. de Pinu ſylv.

II. De Bdellio.

Bdellium *Offic. Park. C. B. J. B.* omnium Auctorum *R. H. p. 1844.* Gummi Bdellium. Duplex in *Officinis* noſtris reperitur. 1. Eſt ſubſtantia gummoſa & refinosa, pinguis, cereæ inſtar, tenax, glutinoſa, coloris ex ferrugineo nigricantis ad myrrham accedentis, cujus ſaporem & odorem æmulatur.

emulatur. Ex Arabia, Media, & India, ad nos transportatur. 3. Est substantia resinosa, duriuscula, nigricans, friabilis, in guttas concreta & indurata, sapore & odore precedentis. Ex Guinea ad nos adfertur. Probatur gustu amarum, transsudum cum frangitur, pingue cum fricatur, odoratum, syncerum. Prius præsertur: *Vires.* Calfacit & siccat, digerit, discutit, sudorem movet. Usus præcip. internus in Tussi, ac Pulmonum apostematibus, calculo atterendo, Urina cienda, mensibus immodice fluentibus, ut & in fluore uterino sistendo, foetu expellendo. Extrinsecus discutit Hernias, molle durities ac nervorum nodos, adeoque creberrimi usus est in Emplastris stipticis. *Sebrod.*

De Bdellio tamen, inquit doctissimus *Paulus Aeginetus*, hæc controversia decidenda venit, quid sibi voluerit *Dioscorides* his verbis. Βάλλιον ὁ ἀνδρῶν ἐκ τῆς θύρας, καὶ ἰσχυρὸς ὄνυχος, hoc est, *Bdellium* est odoratum in suffitu, & simile ungui. Ratione prioris nimirum fragrantie, res facilis est: at quâ ratione ungui sit simile, altercantur Auctores adeo, ut quidam ex illis intelligant ungues humanos, quos ratione macularum, quæ interdum unguibus humanis insunt, repræsentare credunt. Verum enimverò qui norunt *Blattam Byzantinam* unguem vocatam fuisse, facile has lites componere possunt, dicendo, Bdellium in suffitu ungui simile esse, sc. *Ungui odorato*, id est, *Blatta Byzantine*. Plura vide apud *Matthiolum* in l. 1. *Dioscorid. cap. 70. p. 63. 70.*

De Bdellifera etiam arbore nihil certi traditur. Describente *Plinio* nigra est, magnitudine Oleæ, folio Roboris, fructu Caprifici naturaque. Alii Arbori *Myrrhiferæ* eam validè similem faciunt. Et *Theophrastus* affirmat se bis mille *Myrrhæ* & *Bdel-*

lii feraces arbores in eadem sylva simul crescentes vidisse. *Lobelius* & *Pena* inter alias merces se multos hujus ligni surculos expiscatos tradunt solida substantia; cortice duro nigricante, spinis multis rigidis & crassiusculis horrentes. An Arbor lactescens, aculeata, foliis Quernis Americana, Bdellifera fortè, five Arbor Bdellium ferens in America P. P. Tab. 145? Arbuscula Portoricensis lactescens foliis Quercinis spinis geminis ad singulorum foliorum ortum exasperata *Hort. Beamont?* Quercinis foliis Arbuscula spinosa lactescens Portoricensis P. B. P?

M A D III. De Cancamo.

Cancamum Offic. C. B. 3. B. A *Dioscoride*, lib. 1. cap. 23. Est lacryma Arabicæ arboris, Myriam quadantenus referens, virosi gustus, quâ tanquam suffimento utuntur. Sed quid sit hodie ignoratur. Alii enim Laccam esse contendunt. *Martiolus*, Cancamum Græcorum & Laccam Arabum unum & idem esse demonstrat, sed perperam inquit eruditissimus *Raius*, cum vires non conveniant: Alii Benjoinum esse volunt; *Garcias* autem & *Amatus* Gummi Anime esse affirmant, ergo, ut videtur, nondum constat quid propriè sit.

PHAR.

PHARMACOLOGIÆ

SEU

MANUDUCTIONIS

AD

Materiam MEDICAM

LIBER TERTIUS.

De Zoologia.

Zoologia est pars Pharmacopœiæ, quæ Medicamenta ex Animalibus desumpta recenset.

Animal est corpus animatum sensu & motu spontaneo præditum, vel potius sentiendi & se movendi facultate, licet non mutet locum. R. Synop. Animal. p. 1. Ità disertè Aristoteles, lib. 2. de Anima. cap. 2. tex. 16. Animal per sensum & propter sensum primario est Animal. Etenim quæ non moventur neque mutant locum, habent autem

sen-

sensum, Animalia ea dicimus. Omnibus ergo Animalibus (inquit doctissimus *Raius* loco citato) unus saltem inest sensus, v.g. Tactus, quod *Aristoteles* saepius inculcat. Inter sensus autem primò inest Animalibus omnibus Tactus : & sicut facultas vegetativa seu nutritiva separari potest à tactu & ab omni alio sensu, ut in plantis videmus ; ità tactus separari potest & seorsim existere ab omni alio sensu. Animalia autem omnia videntur tangendi sensum habere.

De Animalibus autem tam vivis, quàm morte interemptis, commonere hic expedit, eligenda esse, quæ extra dispositionem morbosam, & hinc detrimentosam, constituta sunt. Itaque si ex vivis expetis, provideas sana ea sint : sin ex interemptis, interempta illa adhibeas morte violenta extrinsecus accedente. Etenim expetitur medicamentalis cujusque rei substantia, eaque ad medicationem apta, adeoque facultatibus morborum destituta, salubribus è contra delibuta. Hæc imprimis pars rei spirituosæ est, in naturali scilicet dispositione constituta, facultatibusque peregrinis orba : Nimirum hæc, ut morte naturali paulatim senescens consumitur, curriculoque suo destinato perfuncta, in principia sua resolvitur : ita eadem ipsa, si flamma vitalis violenter extinguitur, superstes aliquandiu manet, nec à corpore separatur, donec hujus dissolutione & ipsa dissolvatur ; & quidem talis serè illa superstes suppetit, qualis erat, dum flamma illa exstinguebatur. Et quæso quid causæ subesset, quod solum animalia mactata culinis expetantur, posthabitis quæ secus obierunt, nisi sit, quod illa balsamica seu spiritali prædita sunt substantia, ad nutritionem requisita, hæc vel eadem destituta sint, vel inquinatam & insalubrem possideant. *Schrad.*

Animalia-

Animalium Tabula generalis.

Animalia sunt vel

Sanguinea, eaque vel

Pulmone respirantia, corde ventriculis praedito,

Duobus

Vivipara,

Aquatica; *Cetaceum* genus.Terrestria, pilosa; *Quadrupedia*.Ovipara; *Aves*.Unico, *Quadrupedia* ovipara non pilosa.Branchiis respirantia; *Pisces*.

Exanguia

Majora, quae vel

Mollia.*Crustacea*.*Tostacea*.Minora; *Insecta*.

CLAS.

CLASSIS PRIMA,

DE

Animalibus Exanguibus.

SECTIO PRIMA.

*De Animalibus exanguibus minoribus
seu de Insectis.*

E *Xanguia minora, Insecta appellantur, quod
ut nomen indicat, incisuras habent, aut
in parvis supinis, aut pronis, aut in
visisque. Synop. Animal. p. 54.*

Insecta sunt vel

{ Apoda,
{ Aquatica; *Hirudo.*
{ Terrestria; *Lumbricus.*
{ Pedata,

Alia

- Alis destituta,
  - Hexapoda, caudâ
    - Oblonga & acutiore, minor; *Pediculus*.
    - Obtusa
      - Subrotunda, major; *Ricinus*.
      - Rhomboide, minor; *Cimex*.
  - Octapoda,
    - Caudata; *Scorpio*.
    - Non caudata; *Araneus*.
  - Polypoda; *Millepedes*.
- Alata,
  - Anelytra, seu pennis nudis & detectis,
    - Glabris,
      - Quadripennia, aculeis
        - Armata, corpore
          - Gracili; *Formica*.
          - Habitiori; *Apis*.
        - Carentia, pedibus posterioribus
          - Pælongis & ad saltem compo-
sitis
            - Domestica, troglodytæ; *Gryllus*.
            - Campestris; *Locusta*.
            - Brevioribus nec saltui idoneis; *Cicada*.
        - Bipennia; *Musca*.
      - Farinaceis, antennis
        - Clavatis, diurna; *Papilio*.
        - Tenuibus, nocturna; *Bombyx*.
    - Coleoptera seu Vagini-pennia, humore præ-
dita

Non oleoso ; *Scarabeus*, corporeque vel
Produciore & majore
    { Cornuta ; *Cervus Volans*.
    { Cornibus destituta, colore
    { Ferrugineo ; *Teredo*.
    { Viridi ; *Cantharides*.
Breviore & minore
    { Ad pannos coccineo colore tingen-
    { dos utili ; *Cochinella*.
    { Humore in cauda noctu lucente do-
    { nata ; *Cicindela*.
Oleoso ; *Proscarabeus*.

N. B. In genere *Formica* & *Cicindela* mares
sunt alati, foeminae autem alis carent.

Insecta Apoda.

I. De Hirudine.

A. **H**irudo & Sanguisuga Offic. *The*
Leech. Animalcula sunt apoda,
nigra, lineis & punctis varia, in
aquosis degentia, ore trifurco. Ma-
joribus praeferuntur minores, utpote quae minus no-
civz, & ex his quae lineis in dorso distinctae. *Usus*.
Sanguinis exuctioni inserviunt, applicanturque vel
Ano, vel Pedibus, Brachiis, Temporibus, aliisque
partibus.

II. De Lumbrico,

A. **L**umbricus terrestris & Vermis terrestris
Offic. Lumbricus terrestris *Fons.* Terrenus *Schrod.* The Earth-Worm. Animalcula sunt hermaphroditica, apoda, longa, crassitie pennae anserinae, mollia, carnosae & annulata, dilute sanguinei coloris, rubicundo collo, in terra dependentia, saporis terrei, odoris nullius. *Vires.* Insigniter diuretici sunt, diaphoretici, anodynii; discutunt, emolliunt, obstructions referant, lac augment, vulnera nervosque praecisos glutinant. *Ulus* praecipui sunt in Apoplexia, Spasmo, aliis affectibus nervorum, ac musculorum. In Ictero, Hydrope, dolore Colico. Imprimis autem specificae profunt in Arthritide Scorbutica. Podagricos dolores leniunt; Odontalgiae convenire dicitur Cinnam. *Schrod.*

Insecta pedata non Alata.

III. De Pediculo.

A. **P**ediculus *Offic.* *Schrod.* *Aldro.* *Fons.* The Louse. Varii sunt, e quibus hujus loci humanus ille vulgaris Pediculus est. *Vires.* Devorantur à rusticis contra Ictericum, simili modo adhibiti ad Atrophiam nonnullis

seu Materia Medica Pars Tertia. 531

nullis probantur. Urinam cient foramini penis
impositi, quippe proritant expultricem ad mingen-
dum. *Schrod.*

IV. De Ricino.

A. Ricinus *Offic. Schrod. Aldro. Fons. The*
Tick. Animalculum est lividum, hexa-
pus, & foedum, cauda obtusa & subrotunda, san-
guine repleta, Bobus, Suibus, Capris, Ovibus,
atque Canibus infestissimum. *Vires.* Ricini ca-
mini sanguis, Plinio teste, Philothrum est, & ignes
lucros restinguit: admirandus quoque est, inquit
Amatus, ad Impetigines contumaces & feras, accu-
ratu difficiles, illitus.

V. De Cimice.

A. Cimex *Offic. Schrod. lectularius quibusdam.*
The Wall-Louse, or Bugg. Reperi-
tur in lectis. Animalculum est corpore rhomboide,
colore nigro, parum rubente, hexapus, cute appri-
mè tenera, ut vel levissimo contactu media cre-
pet foetoremque abominandum expiret. *Vires.*
Utuntur Recentiores quidam ad ciendam urinam
vivis in Penis Organum immisiss; ad foetum &
secundinam expellendam tritos cum successu exhi-
bent, *Dioscord.*

VI. De Araneo.

Aranæus Offic. Schrod. subflavus, hirsutus, prælongis pedibus, domesticus Liff. Tetrarius quibusdam. The Spider. In ædificiis nimium frequens est. Usq. Aranei & Tela. Vires. Araneus febiles paroxysmos arcere dicitur, pulsibus metacarpi, temporibusve impositus, peculiariter tamen ad quartanam commendatur, putamine avellanæ inclusus, colloque suspensus vel lacerto appensus. Tela constringit, conglutinat, ideoque vulneraria est, sanguinem cohibens, inflammationem præcavens. Schrod.

VII. De Scorpione.

Scorpio Offic. Schrod. Fons. The Scorpion. Animalculum est octapes, forma caneros æmulans, iis tamen minus, colore subatro & veluti fuligineo. Vires. Urinam cient calculo renum aut vesicæ impeditam, vivi incinerati & exhibiti. Ictibus propriis subveniunt, triti & impositi. Schrod.

VIII. De Asello.

Asellus, Millepedes, & Onisci Offic. Aselli Schrod. Fons. Wood=lice, Dows, or Church=BUGGS. Insecta sunt parva polypoda, digitum transversum vix longa, semidigitum fere lata, colore livido nigricante. Inveniuntur in locis humidis sub tegulis, lapidibus, &c. ad tactum se contra-

contrahunt ac rotundant. *Vires.* Tenuium partium sunt, digerunt, extenuant, abstergunt, aperiant. Hinc utilitatis peculiaris sunt in mucilagine tartarea resolvenda, calculoque ad mucilaginem reducendo, in obstructionibus viscerum aperiendis, adeoque in morbo regio, in dolore nephritico, difficultate urinæ, in Colica, in Asthmate, &c. Extrinsecus commendatur pulvis ad affectus oculorum, ad aurium dolores & anginam cum melle illitus. Vivus impositus Phagedænam perimit. *Schrod.*

*Insecta Anelytra seu pennis nudis
& detectis.*

IX De Muscis.

- A. **M**usca *Offic. Schrod.* The Fly. Muscarum genera varia quidem sunt, usuale tamen solum vulgare est. *Vires.* Alopeciis subveniunt. *Schrod.*

X. De Apibus.

- A. **A**pes *Offic. Schrod. Betw.* Insecta sunt quadripennia, aculeis armata, mellificantia. *Usu.* Apes, Mel, Cera, & Propolis. Mel est substantia liquida, crassiuscula, ex albo flavescens, sapore dulcis, estque vel commune, vel

Virgineum, i. e. quod novellæ apes conficiunt, colore ex flavo albicans. Eligendum est flavum, pellucidum, odore & sapore jucundum, consistentiâ neque crassum, ac concretum, neque dilutum nimis: omnibus præfertur Virgineum. *Cera Wax.* Eaque vel Flava seu citrina *Offic.* *Yellow-Wax.* Vel alba *Offic.* *White-Wax.* Flava est substantia pinguis, oleosa, condensata, flavescens, ex favis apium ignis calore extracta, saporis lenti & oleosi, odoris debilis ad Mel accedentis. Alba nihil aliud est quam flava multiplici insolatione albescent. *Propolis Offic.* *Bee-Bread.* Rudis est, & cerosa, crassaque materia seu gluten in alveorum foribus repertum. *Vires.* Apes siccæ & contritæ inunctis Alopeciis capillum restituunt. [Intrinsècus urinam ciet.] Mel calidum ac siccum statuitur, nutrit, abstergit, aperit, pulmonibus convenit, urinam ciet, tussi medetur, putredini resistit. Extrinsècus oculorum caliginem discutit, aliisque eorum affectibus succurrit. *Cera flava & alba,* digerit, maturat, &c. *Propolis* calfacit leviter, abstergit, attrahit, dura concoquit, dolores demulcet, ulcera desperata cicatrice obducit, &c. *Schrod.*

Quid Mel sit inter eruditos non convenit, alii dulcem tantum seu nectareum humorem è floribus exsudantem esse affirmant; quam opinionem tuetur *Cordus.* Consistere omnibus, inquit, qui usque ad extremam senectutem apum naturam scrutati sunt rusticis, apes ipsas mellificaturas tantum è floribus collectum liquorem in favis reponere, rorem vero melleum cum decidit haudquaquam ad favos conveyere, quod ipsi quoque verum esse deprehendimus. Hinc quamvis mellito rore delapso ad eam frequentes convolant apes, minimè tamen ut eum

seu Materia Medica Pars Tertia. 535

in alvearia convehant, sed tanquam ad cibum & pastum, quo adeo se replent, ut prorsus inertes & ignavæ reddantur, multæque moriantur. Itaque rustici dicere solent, mellitos rores bonum quidem pastum apibus præbere, sed ad mellificandum minime conducere. Nobis tamen (inquit doctissimus & clarissimus *Raius*) planè contrarium videtur, iisque qui apum naturam, actiones, totamque œconomiam diligenter & curiose observârunt ingeniosis & eruditis, quibus plus fidentum quàm rusticorum vulgo, qui receptas opiniones & majorum traditiones sine examine sequi & amplecti, iisque mordicus adhærescere solent. Observavimus enim (inquit ille doctissimus vir, cui & nos consentimus) rore melleo delapso integra fere apum examina, paucissimis domi relictis, evolare, miraque industria & maximâ festinatione sese melle onerare, & ad alvearia convehere, multoties eundo redeundoque donec calor solaris, rorem dissipaverat. *Plinius* etiam, lib. 16. cap. 8. Constat, inquit, rores melleos à cœlo cadentes non aliis magis insidere frondibus quàm *Quercus*. *D. Butler, M. D. Tract. de Apibus, Cap. 6 N. 20.* Foliis *Roboris*, inquit, præ reliquis omnibus conservatum debemus *Melleum* liquorem roremve ex aere descendentem, ex quo apes mella conficiunt. Et *Theophrast. lib. de Melle* ex rore melleo, apes mella conficere, affirmat.

XI. De Formica.

A. *Formica* *Offic. Schrod. Fons. The Int.*
Insectum est parvum, oblongum, vel rubens vel nigricans, aculeo armatum, in acervis degens; mas est alata, foemina alis destituta.

A a 4

Usu.

Ufu. Animal, & Ova. *Vires.* Formicæ calfaciunt & siccant, Venerem proritant. Odor acidus mirè spiritus vitales reficit; pforam, lepram & lentiginem sanare dicuntur. Ova ad aurium gravitatem faciunt, malas hirsutas pueris infricata corrigunt. *Schrod.*

XII. De Cicada.

Cicada *Offic. Schrod. Jonsf. Baulm Cricket.*
In Italia vulgaris notitiæ est, in Anglia autem incognita. Insectum est alatum, Gryllis aliquantulum simile, valde stridulum, rore vivens. In Regno Neapolitano Cicada innumera quotidie exugunt & depascunt Ornum seu Fraxinum humiliorem rotundiore folio, ex quorum Vulneribus exudat Manna; Sicut in India Orientali Lacca emanat ex *Zizyphi* specie, formicæ arborem terebrantibus. Ex observatione, D. Tancredi Robinson, M. D. *Vires.* Utimur inquit *Schroderus* cicadis siccis ad colicos affectus cum paribus numero Piperis granis. Alii assas edendas iis offerunt quibus affecta vesica est. Cinis insigniter calculum conterit.

XIII. De Gryllo.

A. Gryllus *Offic. Jonsf. domesticus Schrod. The Cricket.* Insectum est alatum, colore ferrugineo, focorum incola, stridulo suo cantu sedulum. *Vires.* Commendatur ad Diuresin (cinis exhibitus) ad visus imbecillitatem (succus expressus instillatus) tonsillas lenit affricatus. *Schrod.*

XIV. De

XIV. De Locusta.

A. **L**ocusta Offic. Jonsf. Schrod. The Grass
hopper. Insectum alatum, colore viride,
in campestribus degens. Vires. Odoris suffusus
urinz difficultates juvat, præsertim quæ foeminas
malè habent. Dioscorid. Sunt qui appensas collo
quartanam sanare aiunt. Schrod.

XV. De Bombyce.

Bombyx Offic. Schrod. Jonsf. Aldrov. Vermis la-
nificus Albert. M. The Silk-worm. Mi-
ram subit Metamorphosin. Ex ovis pusillis calore
solis verno tempore producit Animalculum seu
Eruca, Bombyx in Officinis dicta; Eruca hæc Mo-
rorum foliis vascitur, donec ad maturitatem per-
venit: hinc indita Thecæ chartaceæ, textura se
cingit folliculo sericeo, ex filo sericeo continuato
sepe replicato, ex ore emisso, colore nunc pal-
lescente, nunc flavescente, magnitudine & figura ovi
Columbini, eaque seipsum recondit, usque dum in
Chrysalide seu Aurelia transmutatur, & mortua
esse videtur. Ex qua erumpens, Papilionis forma
quadripennis prodit, coituque interveniente tri-
duano, à quo masculus statim moritur, ova parit
foemina, quamplurima, ac deficit. Usu. Eruca
integra, Sericum, i. e. textura bombycina, & Fol-
liculi sericei. Vires. Bombyces exiccati & pul-
verisati insperguntur vertici capitis, ad ascen-
dam vertiginem & convulsionem. Sericum &
Folliculi sunt caliditate & frigiditate temperatæ,

corroborant, Spiritus vitales, naturales & animales reficiunt. *Schrod.* N. B. Caveatur à folliculis alvi spurcitie foedatis, vel in quibus adhuc Aurelia aut vermis latitat mortuus.

XVI. De Eruca.

A. **ERUCA** *Offic. Schrod. The Caterpillar.*
Foetus est cujusdam Papilionis, similemque Metamorphosin subit quam Bombyx, tandemque in Papilionem abit. Multae sunt species, quod autem in Officinis nostris usurpari debet insectum est vulgaris notitiae, Brassicae folia depalcens. *Vires.* Erucæ tussæ, earumve pulvis adhibitus vesicas excitat, ut Cantharides & cutem denudat. *Mouffetus* ait eas facere ut dentes ex alveolis excidant. *Hippocrates* Anginæ conducere tradit.

Insecta Coleoptera seu Vagini-pennia.

XVII. De Scarabæo.

A. i. **SCARABÆUS** cornutus *Schrod. Cervus volans Nounulli. The Stag-fly.* Reperitur Maio & æstate in sylvis. *Usu.* Ipsi Scarabæi, & cornua. *Vires.* Scarabæi commendantur ad dolores & contracturas nervorum, ad febrem quartanam amuleti loco impositi.

ſeu Materię Medicę Pars Tertiã. 539

poſiti. *Cornua ſuſpenſa de collo inſaſtum urinam cohibere dicuntur. Schrod.*

2. *Scarabæus pilularis Schrod. Joſſ. Vires.* Comendatur magnoperè in procidentia ani, in hæmorrhoidibus coecis dolorificis leniendis. *Schrod.*

3. *Cantharides Offic. Schrod. Aldro. Joſſ. Muſca Hiſpanica quibuſdam. Spaniſh-Flies.* *Scarabæus* eſt oblongus, parvus, aureo fulgore viridans, ſaporis acris & erodentis. *Vires.* Calidæ ſunt & ficcæ ſat valide, adeoque corroſivæ ſeu veſicatoriæ, diureticæ, emmenagogæ. Hinc uſus creberrimi in veſicatoriâ. Internus earum uſus rariffimus eſt, quippe inter venena vulgo recensentur: Veſicæ nimirum Urinariæ adeo inſenſæ ſunt, ut vel extrinſecus cuti alligatæ eam exulcerent. Sunt nihilominus audaculi qui diureticis eas admilcent. *Schrod.*

A. 4. *Teredo Offic. Schrod. The Wood-Eater.* De Terepine multa inter rei naturalis Authores eſt diſſenſio, alius hoc, alius aliud eſſe vult. *Aldrovandus* quatuor teredinum genera conſtituit. Unum in lignis reperitur. Alterum *Vermiculus* dictum. Tertiũ *Thrix*. Quartum *Coſſus*. His addit *Joſſonus* quintum ab *Agriola*, quem ab æneo colore *Ænupherwurm* vocat. Nos autem hexapoda illum *Scarabæi* minoris arborei productricem qui in arboribus frequens invenitur Terepinem Officinis eſſe arbitramur. *Uſu.* Excrementa farinacea *Powder of Poſt dicta.* *Vires.* Exiccat pulvis iſte, unde ulceribus humidis & fluidis ſœliciter inſpergitur, & hoc eodem titulo mulierculis noſtratis admodum familiaris eſt in excoriationibus Infantum exiccandis. *Schrod.*

5. *Cochinilla & Coccinilla Offic. Cochtmeah.* *Uſu.* Inſectum ipſum, ex Nova Hiſpania & Mexicana allatum, *Vires.* Cardiacum inſigne habe-

habetur, sudorificum, alexipharmacum, & anti-febrile medicamentum, febres omnes quantumvis malignas sanans, ideoque in peste & febris petechialibus sæpius exhibetur.

De Cochinilla quid sit non levis est controversia inter rei Physicæ & Medicæ authores, aliis hoc, aliis aliud affirmantibus. Nonnulli originis vegetabilis eam esse volunt; è quibus aliqui *Tine* seu *Ficus Indica* baccam fructumve, alii ejusdem gemmam seu florem nondum explicatum faciunt: Alii, & quidem rectius, productum quoddam animale esse statuunt; qui quamvis in eo omnes consentiant, quod ad regnum (ut vocant) Animale pertineat, quid tamen in specie sit, opinionibus inter se dissident, nam alii Insecti cujusdam nidum esse aiunt, alii animalculum hexapos Cimici simile, alii Scarabæum parvum *Ladp-Cow* nostratibus dictum; Alii denique, & hi quidem nostra sententia rectissime, Scarabæum esse affirmant parvum Scarabæo parvo prædicto similem, duobus tantum maculis in vaginis pennarum insignito, cujus præstantissimam iconem nobis exhibuit accuratissimus ille Anatomicus, D. *Edwardus Tyson*, M. D. in *Actis Philosoph. Londinensibus*, N°. 176. Cochinilla in Officinis nostris vulgò venalis Insecti corpus duntaxat est; cujus propagandi, & ad usum parandi modus, in eisdem *Actis Philosophicis* N. 193. describitur, ex observatione Hispani cujusdam senioris, *Famayca* insulæ incolæ, qui in ea parte Indiæ Occidentalis in qua pretiosæ istius mercis magna quotannis copia colligitur, diu *vixerat*, quam descriptionem in epitomen contractam hic subjiciemus.

Insectum hoc initio velut vesica quædam exigua

seu Materia Medica Pars Tertia. 541

gna, seu tuberculum parvum in Ficulis Indicæ *Tine* dictæ surculis in quibus oritur, apparet, quæ postmodum calore solis in vermiculum aut termitem evadit, qui processu temporis in Scarabæum parvum mutatur. Scarabæos hosce cum jam plenam maturitatem adepti sunt occidunt, fumo crasso, è materia quadam combustibili ex ea parte, unde ventus in frutices quos Insecta depascuntur spirat, sita, excitato, substratis prius sub fruticibus linteis. Insecta fumo suffocata, & exanimata, levi fruticum concussione in lintea faciliè decidunt; adeoque magnâ copiâ, nullo fere negotio colliguntur. Deinde super lintea expansa in arenoso quodam apri- colo loco, aut pavimento saxeo, solis colori tandiu exponunt, donec exsiccantur corpusculis contractis, quæ manibus leniter confricatæ in grana abeunt, alis pedibusque, &c. decedentibus, quæ postea ventilatione aliove artificio separanda sunt. Imò qui dubitat (inquit doctissimus *Paulus Ammannus*) *Cochinellam* Insectum esse, hæc grana putatitia indat aquæ calidæ, & statim videbit crura post aliqualem emollitionem: Interdum etiam apud Mercatores integrum Insectum, interdum alæ instar Muscarum reperiuntur.

XVIII. De Cicindela.

A. *Cicindela* *Offic. Schrod. Monf. Lampitis alata, Aldro. The Glow-worm. Usu.* Insectum ipsum. *Vires.* Sunt qui in calculo commendant. *Schrod.* Vim anodynam ei attribuit *Cardan.*

De *Cicindela* magna inter autores dissensio & lis est, aliis volentem à reptili sexu tantum, aliis specie differre affirmantibus, in quibus *Julius Scaliger, Exercit.*

ercis. 191. & ingeniosissimus vir D. *Richardus Waller*, *Philosoph. Transact.* N. 167. qui propriâ experientiâ Cicindelas volantes utriusque sexûs esse se didicisse aiunt, siquidem coeuntes viderint. De quorum fide quamvis minimè dubitem, Vintimigliæ tamen apud *Fab. Columnam* sententiam, etiamque *Mouffeti*, pag. 109. Cicindelas volatiles mares esse, reptiles foeminas, confirmant experimenta nuper facta à vicino nostro D. *Benjamin. Allen*, M. B. hic *Braintria* degenti, qui Cicindelas volantes cum reptilibus coivisse sæpius observavit, volantes inter se numquam, ut neque reptiles; unde non immerito colligit & concludit, (cujus etiam experientiz nos acquiescimus) volatiles mares esse, reptiles foeminas.

XIX. De Proscarabæo.

A. PROscarabæus *Offic. Monf. Aldro.* Scarabæus unctuosus *Schrod.* Pinguiculum *Agricol.* Meloen *Paracels.* The Oil-Bettle. Maio & Junio juxta vias & passim in sylvis obrepit, *Usu.* Ipsum insectum, & ejus liquor oleosus colore subflavo. *Vires.* Cantharidum naturam imitatur, urinam pellit & sanguinem, canis rabidi morsum egregiè expugnat, varos dictos, i. e. Arthritidem vagam, Authore *Wiera*, curat pulvis vel conditura exhibita. Extrinsecus expetitur à quibusdam ejus liquor ad vulnera. Additur & Emplastris in bubone & carbunculo pestilentiali; perniscetur & antidotis, sitque inde Oleum ex infuso animalium vivorum in oleo communi, quod loco olei Scorpionum nonnulli adhibent. *Schrod.*

SECTIO SECUNDA.

De Exanguibus majoribus.

A Nimalia Exanguia majora pleraque Aquatica ſunt ; & ab *Aristotele Hiſt. Animal. lib. 4. cap. 1.* Commode dividuntur in tria genera, nimirum *Mollia* ſive *Molluſca*, *Cruſtacea*, & *Teſtacea*,

Animalia Exanguia majora ſunt vel

† *Mollia* ſive *Molluſca* ; *Sepia*.

Teſtacea, hæc autem vel ſunt

{ *Univalvia*, minime tortilia, paululum curva, tenuia, ex utraque parte hiantia, externe

{ *Glabra*, colore albo ; *Dentalia*.

{ *Striata*, colore ex viridi albicante ; *Entalia*.

Turbinata, figura

{ *Breviore*, teſtæ apertura clauſa operculo

{ E ſaliva conſecto tantum ad hyemem ;

{ *Cocblea terreſtris*.

a b c { *Teſtaceo* :

Oblongo

a b c

{ Oblongo & majore, colore spadiceo
odore gravi ; *Blatta Byzantina.*
Rotundiore & minore, colore vario
ex rubente & albo ; *Umbilicus Ma-*
rini.

{ Productiore, rostro sinuato, five canalicu-
lato, ventricoso, & basi & capite five ro-
stro productiore, succo.

{ Purpureo prazynam ; *Purpura.*

{ Aqueo, seu decolore ; *Buccinum.*

Bivalvia valvis

{ Similibus non striatis

{ Asperis, Unionifera ; *Mater Perlarum.*

{ Planis ; *Mytilus.*

{ Dissimilibus alperis ; *Ostrea.*

Crustacea, corpore

{ Productiore, media inter *Astacum* marinum
& *Squillam* magnitudine ; *Astacus Fluvia-*
tilis.

{ Breviore & rotundiore, depresso, colore

{ Livido, tibijs & brachijs levioribus ; *Can-*
cer Marinus.

{ Ex ruffo nigricante, tibijs & brachijs aspe-
rioribus & rugosioribus ; *Cancer Fluvia-*
tilis.

Exanguia

Exanguia Mollia sive Mollusca.

Mollia sive Mollusca sunt, quæ cum sanguine careant, extrinsecus habent carnosum seu carniforme corpus, inus autem solidum & firmum ossi respondens. R. Hist. Animal. p. 52.

I. De Sepia.

A. Sepia Offic. Schrod. *The Cuttle-Fish. Usus.*
Os, seu Testa, substantia est testacea, candida & levis utrinque tumida, parte supina duriuscula, lævi & glabra, inferna fungosa mollicula, leviter aspera & friabili, in dorso piscis nata, saporis aliquantulum subacris. *Vires.* Exiccat, abstergit, maculis, nævis, scabiei humidæ medetur, oculis convenit, gingivis tumidis subvenit, asthmaticis auxilio est, Gonorrhœam sistit, calculos pellit, urinas movet, Schrod.

Exanguia

Exanguia Testacea.

EXanguia testacea sunt quorum intus est car-
nosa pars, foris firma, quæ & flexu fran-
gi, & ictu rumpi, compressione disjici non
possunt. R. Hist. Animal. p. 52.

Hæc autem vel sunt Univalvia, vel Bivalvia,
vel Turbinata.

Univalvia.

II. De Dentalio & Entalio.

A. 1. **D**entalium Offic. Scbrod. Autales di-
cuntur, alii ejusdem formæ, sed
minores Bonann. The Dogfish-
tooth-shell. In mari Britannico
capiuntur. Tubulus est oblongus, gracilis, teres,
nonnihil inflexus sive arcuatus, paulatim angustior;
ab imo ad summum, concavus, utraque extre-
mitate apertus, absque ulla naturali rima aut fil-
sura, albus, altero tamen extremo parum rubes-
cens, exterius lævis admodum & velut politus.

2. Entalium Offic. Scbrod. Tubulus aut Si-
phunculus maris Bonann. The Entaglia. Pre-
cedente

cedente longior est & crassior multò, aliàs perfimilis, nisi quòd hic striatus sit, striis profundis, seu mavis porcis elatis, & coloris plerumque viridantis. Ex India Orientali transfertur. *Vires.* Utrumque etsi in Medicina hæcenus parum usitatum sit, atamen cum aliis testarum generibus ad similes affectus adhiberi posse verisimile est.

Itali moderni lapides, metalla, ligna quæcunque lineis aut figuris insculpta, aut etiam cannulata *Entalgie* vocant, unde & à vocis Dentalii proximitate, Entalii nomen ortum habuisse conjectatur eruditissimus simul & ingeniosissimus vir, D. *Martinius Listerus*, M. D. Qui plura de Dentalio & Entalio desideret, consulat *Acta Philosoph.* N. 197.

Turbinata.

III. De Cochleis.

A. 1. **C**ochlea terrestris, & Limax terrestris
Offic. Cochlea testacea *Scbrod.* Cinnerea, maxima, edulis, cujus os operculo crasso velut gypseo per hyemem clauditur *Liss.* Pomatia *Gesn.* The Snail. In meridionali Angliæ parte frequens. *Usu.* Cochleæ integræ. *Vires.* Cochleæ refrigerant, in-erassant, consolidant, leniunt, nervis conveniunt ac pulmonibus. Hinc usus præcipui internè ad tussim, phthisin, excretionem sanguinolentam, aliosque pulmonum affectus; hinc ad Epatis calorem,

rem, & colicum dolorem. Extrinsecus maturant ac rumpunt anthraces, consolidant vulnera præcipuè nervorum, ulcera sanant, inflammationes mitigant, ventrem hydropicorum, hydrocelemque herniosorum detumescere faciunt, hæmorrhagiam cohibent. *Schrod.* Verùm quoniam hoc genus Cochleæ minus frequens, nec ubique obvium est, Officinæ nostræ ejus loco *Cochlea vulgaris majori pulla, maculata, & fasciata bortenji* utuntur, absque ullo, sententiâ nostrâ, gravi aut periculoso errore.

2. Cochlea aquatica *Offic.* fusca, fasciis crebris angustisque prædita *List.* *The Water-Snail* or *Pertwinke.* In Catalogo simplicium Pharmacopœæ Londinensi præfixos inter aquatiliū testas invenio *Cochlea* & *Buccini* titulos, quæ cū nomina generica sunt, species sub se plurimas complectentia, ut *Aldrovandum, Gesnerium, Johnstonum, Bonanum*, sed præcipuè celeberrimum nostrum, *D. Martinum Lister, M.D.* consulentibus patebit; quænam ex omnibus deligenda sit non ausim determinare, huic tamen pisci id nominis attribui, quoniam in mari nostro aut ore maritima frequens invenitur; ejusque caro easdem vires habere dicitur, quas Cochlea terrestris. Quod ad testas Cochleæ, Conchæ, Buccini attinet, quamcunque assumas & utaris modò marina sit, perinde est: Sunt enim omnes Alkali & earundem virium participes. At neque *Dioscoridem* aut *Actium* inter Ostreum, Purpuram, aut Buccinum in calcem aut cinerem redacta ullam distinctionem facere observavit eruditissimus *Listerus*, verùm omnibus eandem vim causticam tribuisse.

3. Cochlea calata *Aldro. Fons.* Calata antomasticè dicta, eò quòd operculum habeat inter cætera

seu Materia Medica Pars Tertia. 549

tera singulare. *Bonann.* In mari mediterraneo inveniuntur. *Ufu.* Operculum *Umbilicus marinus* Officinis dictum, substantia lapidea, superficie plana, sphærali linea insigni, colore fulvo; altera parte concava umbilici in modum, colore carneo aut igneo, sapore terreo. *Vires.* Venerem stimulat, inquit *Jonsonus.*

Augustinus Scilla, aut ova *Cochlearum,* aut abbreviata, nondum perfecta & ab iisdem cochleis generata hoc operculum esse sibi persuadet; at ingeniosissimus ille vir *D. Joannes Raius* cum in Italia peregrinatus est, ipsum piscem vivum in testa sua hujusmodi operculo tectum, recens è mari extractum Romæ nactus est.

IV. De Blatta Byzantia.

Blatta Byzantina *Offic.* Byzantia *Schrod.* Byzantia five Unguis odoratus *Park.* Conchylium *Aldro. Jonsf.* The Constantinople Sweet-Woof. Tegumentum est oblongum, quibusdam Testæ Turbinatæ, substantia cornea, colore spadiceo, odore gravi, *Aloen Barbad.* æmulans. *Vires.* Interne laxat alvum, splenem emollit, vitiososque humores discutit. Externè excitat suffitu foeminas strangulatu uteri oppressas, comitialesque. In reliquis idem præstare poterit, quòd aliæ concharum testæ. *Schrod.*

Testa hæc multæ inter eruditos contentionis materia fuit, *Matthiolus Unguam Odoratum* & *Blattam Byzantinam* pro eadem re à *Serapione* & *Avicenna* aliisque è Græcis recentioribus habita fuisse affirmat. Cui opinioni Officinæ etiam nostræ & *Schroderus* & *Parkinsonus* atque etiam *Paulus Am-*

MANIUS

maximus favent ; ut & *Rumphius*, qui Blattam Byzantinam operculum Muricis seu Pseudopurpuræ in mari Ambonico inventæ esse tradit. His contradicit *Fuchsius*, qui Blattam Byzantinam Purpuræ operculum esse ait, & ab Onyche *Dioscoridis*, i. e. ungue odorato diversum : quod ab ingeniosissimo, D. Martino Listero, M. D. literis ad me datis clarius demonstratur, cujus observationes ipsius verbis in Latinum versis accipe.

Blattam Byzantinam Ungui odorato successisse, ejusque loco in Officinas illatam fuisse autumo, *Diosc.* temporibus optimus, viz. pallidissimus & pinguis-
simus à mari Rubro advectus est ; nigrior minorq; à Babylone aut sinu Persico. Verum ut videtur recentior ætas circa Byzantium inventis contenta est, unde Blatta Officinalis hodierna cognomen obtinuit. Blattæ nomen huic operculo (ut conjicio) inditum est à colore, ut quæ Blattæ *pistrinæ* Londini frequentissimæ colorem obscure capillaceum referat, partim etiam quod Blatta hæc Scarabæi genus sit latum & tenue operculi istius instar.

Fatendum equidem est, eundem *Dioscoridem* Unguem dictum operculum fuisse (*πῖμα χερυδαί*) affirmare Purpuræ piscis operculo simile ; suo tempore usitatum intelligit, quando (ut videtur) Unguis Odoratus deperditus fuit, saltem in Europam non illatus. Verum ex eodem *Dioscoride* apparebit Unguem verum operculum minimè fuisse, unde & operæ pretium erit errorem hunc detegere, & consequenter ostendere quantum delirant moderni, Turbinis marini operculum pro vero Ungue odorato substituendo.

Unguis

seu Materia Medica Pars Tertia. 551

Unguis historiam, prout eam tradit *Dioscorides*, accipe. In lacubus, inquit, *nardiferis India* reperitur, quapropter, & *Conchylis Nardum* depascentibus, aromaticus evadit [seu odoramenta redolet] colligitur verò postquam aestivis caloribus lacus inaruerint. Concludit *Conchylum* ipsum ustum seu calcinatum eadem quæ *Purpuram* & *Buccinum* efficere. Et in capite de *Nardo*, *Indicam Nardum prope fluvium Gangem nasci* scribit, hoc est, in lacubus quibusdam quos fluminis istius inundatio efficit. Hinc apparet (1.) Unguem odoratum aquarum dulcium *Conchylis* partem fuisse. (2.) Si in lacubus *Nardiferis* ad fluvium *Gangem* colligeretur, quid sit, ut idem à mari *Rubro* aut *Babylone* adferretur? Deinde, cur testa ipsa, inutilis sarcina, tam longo itinere à *Gange* fluvio ad *Graciam* usque deportaretur, si solius operculi (quod decimam partem ipsius testæ pondere raro excedit) usus esset. Quod si adferri & venundari non soleret, quorsum vires ejus adjicerentur, aut quomodo earum experimentum fieri posset? Hinc conjicio Unguem odoratum verum nonnihil similem fuisse dimidiæ testæ *Pectunculi* istius fluviatilis in fluvio *Tamesi* frequentissimi, pollicaris unguis magnitudine & crassitie, idque ob sequentes rationes.

1. Quod Unguis odoratus pisciculus *Bivalvis*, seu *Mytulus*, aquarum dulcium alumnus esse videtur, cum lacuum ad fluvium *Gangem* exsiccationem expectarent antequam eos colligerent. Jam vero *Bivalvia* arena & limo reconduntur, nec unquam in summas aquas emergunt, iisque innatant & fluitant, ut *Turbinata* solent (quibus solis operculum proprium est) ideoque quovis tempore facile capiuntur. 2. Animalculum hoc *Conchylum* vocat,

&c

& generali illo nomine ab aliis omnibus Speciebus, de quibus variis capitibus agit, distinguit; quod quamvis utrique Generi tam turbinato quam bivalvi commune sit, peculiariter tamen & maxime proprie Concham seu Bivalve denotat. 3. Onyx disertis verbis à *Plinio* inter Bivalvia recensetur. Siquidem (*l. 32. c. 11.*) synonyma illi sunt *Solen*, *Aulos*, *Donax*, *Onyx*, *Dactylus*. Et expressius adhuc (*lib. 9. cap. 61.*) Concharum genera sunt Dactyli ab humanorum unguum similitudine appellati. Unde verisimillimum est Onychem odoratum à lacubus aquæ dulcis, qui ad Gangem Indię flumen sunt, olim advectum non absimilem fuisse vulgari Onychi maris Mediterranei, qui è Solenum genere fuit. Hæc omnia *Listerus*. Ex quibus Vir ille doctissimus rectè infert & concludit Blattam Byzantinam Officinarum Unguem Odoratum Veterum (quocum confunditur) non fuisse; quem ob difficilem ex India in Europam transitum olim perditum & oblivioni traditum esse magna probabilitatis specie conjectatur. Illud certè nobis constat, operculo illi quod in Officinis nostris Blattæ Byzantinæ nomine venditur è notis characteristicis Unguis odorati Veterum nullam convenire, quem medicamentum probum & efficax fuisse credibile est ab odore quam obtinuit aromatico, qui in pulveribus nostris testaceis desideratur.

V. De Buccino.

A. **B**uccinum Offic. album, læve, maximum, septem minimum spirarum *List. The Whelli.* In alto mari ea piscantur. Nomen est genericum sub se plurimas species complectens, ut in Cochlea aquatica ostendimus. *Vires.* Cum Ostrea, & reliquis testis viribus convenit.

VI. De Purpura.

Purpura Offic. violacea *Col. Violacea Fab. Colum-
nae List. H. Conch. lib. 4. Sect. 15. c. 1.* Ex Ta-
rentino sinu allata, *Bonann. The Purple Fish.* In mari Mediterraneo frequens. *Ufu.* In Offici-
nis testa valida, rugosa, striata, tuberculis brevibus
inæqualis, inter Mechanicos Sanies purpurea ad-
tingendum olim in usu fuit. *Vires.* Alkali est, &
cum reliquis testis viribus convenit.

In Purpura describenda adeo breves & obscuri
fuere Veteres, ut quodnam Conchylium sit Recen-
tioribus litigandi occasionem dederint, à quibus
varie producuntur species, purpuream saniem gi-
gnentes. Verùm *Fab. Columna* litem determina-
vit, veram Purpuram demonstrando. Quamvis
autem hodie purpura genuina Officinis nostris vix
cognita sit, purpurei tamen succi cognitio adno-
tante ingeniosissimo illo & eruditissimo viro jam
antea laudato, *D. Martino Lister*, ab antiquis
usque temporibus ad sæculum nostrum traditione
saltem transmissa & derivata est; in hisce etiam
insulis; inter Arcana tamen habita & studiose

velata ; donec D. Guil. Cole eam arripuit, & publico exhibuit, *Actis Philosoph.* N. 178. p. 1278. quo Lectorem refero. Quinetiam D. Robertus Southwell, E. A. Regiz Societatis nunc Præses dignissimus, multos ante annos D. Listero retulit, Matrem suam in *Hibernia* vivens celebrem esse sudariis piscis cujusdam succo indelebilibus notis, quæque elui nequirent signandis. Quin & Bedæ temporibus Ars purpuram tingendi in *Anglia* usitata summoque in pretio habita erat. Variis *Conchyliorum* generibus (inquit *Histor. Ecclesiast. Gentis Angliz*, lib. 1. cap. 1.) exceptis : in quibus sunt & Musculæ, quibus inclusam sæpe Margaritam omnis quidem colorum optimam inveniant, id est, & rubicundi, & purpurei, & hyacinthini, & prasini, sed maxime candidi. Sunt & Cochleæ satis superque abundantes, quibus Tinctura coccinei coloris conficitur. Cujus rubor pulcherrimus nullo unquam solis ardore, nulla valet pluviarum injuria pallescere ; sed quo vetustior, eo solet esse venustior.

Bivalvia.

Bivalvia.

VII. De Ostrea.

A. **O**streum *Offic. Jans.* vulgare maximum, intus argenteo quodam splendore albescens *List.* Ostrea *Schrod.* Concha satis nota in coenis Ostrea Latine dicta, non Ostreum *Bacon.* *The Oyster.* Plurimis in locis in nostro mari capiuntur. *Usu.* Testa & *Margarita Scotia* Officinis dictæ, sunt substantiæ lapideæ, rotundæ, albæ, Viciæ vel Pisi ferè magnitudine, saporis terrei; Caro in culinis frequentissima est. *Vires.* Testæ vim habent exiccandi, sudorem movendi, abstergendi, &c. Hinc usus earum internus præcipuè est in febribus quibus interveniente sudore medentur. Externè conveniunt in dentifriciis absterforiis, in mariscis & Condylomatis ani reprimendis. Ostrea pestiferos bubones loco transferunt, & virus omne ad se trahunt. *Schrod.* Margaritæ cum orientalibus viribus conveniunt.

VIII. De Matre Perlarum.

Mater Perlarum *Offic. Schrod.* Concha Margaritifera plerisque, Berberis Antiquis Indis dicta *List. Icon, lib. 3.* Concha mater Unionum
B b 2 dicta

dicta aut Margaritifera, à Margaritis quas gignit *Buam.* Margaritifera *Fons.* Mother of Pearl. In mari Mediterraneo & alibi inveniuntur. *Usu.* Testa est, valida & ponderosa, extus rugosa, & aspera, non striata, intus laevis, argenteo colore, saporis terrei. *Margarita* *Offic.* Pearl. Sunt substantiae lapideae, rotundae, aut angulosae, granulatae, albæ, pellucidæ, saporis terrei, ex perittomate eodem quo testæ generantur productæ. Duplices censentur, Orientales & Occidentales: Illæ splendidiore sunt, adeoque cæteris præferuntur, & præsertim Persicæ. *Vires.* Testæ præter vires concharum communes (quas videmus in Ostreo) sunt qui vim cordialem huic attribuant, verum quo successu, videant ipsimet. Margaritæ Cordiale præbent nobilissimum, quo balsamum vitæ oppressum, viresque exolutæ insigniter recreantur ac confortantur, proinde venenis, pesti, & putredini resistunt, animum exhilarant, &c. *Schrod.* N. B. Margaritæ non tantum in hoc genus conchis reperiri, sed etiam in aliis multis, ut Ostreis, Mytilis, &c.

Plinius Hist. Nat. lib. 9. cap. 35. Margaritæ e rore genitas esse tradit: cui à Petro Joann. Fabro contradicatur qui, Quod ipsa Margarita sint nihil aliud, quàm lepra concharum affirmat, Dicit enim: Conchæ omnes sunt leprose. Nobis autem ejusdem staturæ & qualitatis esse videntur cum concharum in quibus inveniuntur testis quarum morbosæ quædam excrescentiæ sunt, non roscidi conceptus; earum vires tantopere celebratæ, non aliæ sunt quam quæ conchis omnibus communes.

IX. De Mytulo.

A. MYtulus Offic. Rondeletii *List. Icon. lib. 3.*
ex caeruleo niger ejusd. *Hist. Animal. Angl.*
Musculus Bonann. *The Muscle.* In mari nostro
capiuntur. *Usu.* Testa. *Vires.* Alkali sunt, &
cum reliquis testis viribus conveniunt.

X. De Ungue Odorato.

UNguis Odoratus Offic. Onyx *Dioscorid.* *The*
Sweet-Whoor. Quid sit Officinis nostris
ignoratur, cujus in loco Blattam Byzantinam
substituunt, ut in capite de Blatta Byzantina ex
observationibus eruditissimi D. Martini Lister
demonstravimus, quo Lectorem refero. Qui plura
de ea velit consulat, *Aët. Philosoph. N. 192. p. 642.*

XI. De Concha.

A. CONcha Offic. Schrod. longa lataque, in
mediis cardinibus, cavitate quadam pyri-
formi insignita *List. Shell-fish.* *Usu.* Testa.
Vires. Ostreis & reliquis testaceis convenit. Ut
Cochleæ & Buccini, ita & Conchæ nomen generi-
cum esse sub se plurimas species complectens in
capite de Cochleis ostendimus, quod lectorem re-
fero.

Exanguia Crustacea.

Exanguia crustacea sunt quæ firmas suas partes extus habens, intus autem carneam mollitiem. Partes quoque illæ firmæ non potius frangi, quàm disjici compressæ dici debent. R. Synop. Animal. p. 52.

XII. De Astaco Fluviatili.

A. **A**stacus fluviatilis Aldro. Fons. *The Crayfish or Crevice.* In fluviis invenitur. *Ufu.* Lapilli (Oculi Cancris Offic. *Crab-Eyes* dicti) crustacei, duri, albicantes, orbiculati, pisi magnitudine, una parte compressi, & sinuati acetabuli in modum, alterâ convexi, saporis terrei, nati in ventriculis cerebri, utrinque unus. *Vires.* Refrigerant, siccant, abstergunt, discutunt, tartarum & sanguinem coagulatum resolvunt, calculum atterunt. Hinc usus magni in Nephritide, Pleuritide, Asthmate, dolore Colico, &c. inserviunt dentibus abstergendis. Schrod.

XIII. De Cancro Marino.

A. **C**ancer Offic. Schrod. marinus Aldro. Fons. *The Sea-Crab.* In mari capiuntur. *Ufu.* Ungulæ seu Chelæ Officinis dictæ, & Testa. *Vires.*

seu Materia Medica Pars Tertia. 559

Vires. Eisdem cum Conchis vires obtinent. Insuper Scabiem puerorum ex salis humoribus sanant, febrium intermittentium paroxysmos arcent. *Schrod.* Præferuntur apices nigri Ungularum. Cancer integer i.e. substantia edulis in cibis laudatur. In Medicina, Plethoricis prædesse Rondeletium experientia docuit. Stranguriam sanant. *Jons.*

XIV. De Cancro Fluviatili.

Cancer fluviatilis *Offic. Jons.* The libber Crab. In Græcia, Creta, Sicilia, &c. inveniuntur. *Vires.* Refrigerant, humectant, dolorem sedant, ferocientes Spiritus figunt. Hinc usus præcipui in æstu, ac dolore capitis & renum, in Angina, Atrophia; extrinsecus valent in igne Persico ac ambustis.

CLASSIS SECUNDA, DE

Animalibus Sanguineis.

SECTIO PRIMA.

De Piscibus.

Sanguinem voco liquorem illum rubicundum
vitæ sedem fontemque, caloris nativi pa-
bulum & vehiculum, qui circulari motu
juzi & indefinente per arterias & venas
fluit. R. Synop. Animal. p. 50.

Non sum nescius (inquit doctissimus *Raius*)
Piscis nomen à nonnullis quàm latissimè extendi ad
Aquatilia omnia significanda tam sanguinea quam
exanguia majora. Quin & vulgus nostrum hæc
omnia pro piscibus habet: verùm nobis definienti-
bus Piscis Animal est aquatile, sanguineum, pedi-
bus carens, vel squammis vel cute nuda contactum,
pinnis natans, in aquis perpetuo degens, nec
sponte unquam in ficcum exiens. *Willoughb.*
Ithyograph. p. 1.

Pisces

Piſces ſunt vel

Branchiis respirantes corde unico ventriculo præditi, iique vel

Ovipari (i. e. ova, non intus foventes ſed in aquas ejicientes, ubi calore ſolis ſoventur & excluduntur,) dorſo erecto natantes, vel corpore

Longo & lubrico, ſquamis quoque carente, pinnis

Ad branchias obtinentes, ventralibus deſtituti; *Anguilla.*

Utroque pari donati, i. e. branchiali & ventrali

{ Duabus in dorſo pinnis; *Mustela fluviatilis.*

{ Unica in dorſo pinna; *Lupus Marinus.*

Contractiore, vel ſaltem non admodum lubrico pinnis

{ Non aculeatis, quibus

{ Unica in dorſo pinna,

{ Marini, quorum pinna dorſalis aut

{ Gravitatis centro apponitur; linea in imã ventris catina è ſquamis compoſita

{ Serrata; *Halec.*

{ Non ſerrata; *Eneraſiebolus.*

{ Non longe è canda ſita

{ Squamoſus, corpore pentagono; *Sturio.*

{ Non ſquamoſus; *Itiabyocella.*

{ Fluviatiles & lacuſtres

{ Dentati; *Lucius.*

{ Edentuli, Squamis

a b c d

Maximis; *Carpis* sive *Cyprinus*.
 Medix magnitudinis; *Barbus*.
 Minimis, tenuibus, musco vis-
 cido connexis; *Tinea*.

Dux in dorso pinne eriguntur
 } Edentuli; *Aschia* sive *Thymalus*.
 } Dentati; *Trutta*.

Aculeatis, duabus in dorso pinnis, ante-
 riore autem spinis radiata

} Marini; *Mugil*.
 } Fluvialilis; *Perca*.

Vivipari i. e. qui ova intus concipiunt majus-
 cula, avium modo, eaque in utero fovent,
 Castilaginei longi; *Galeus*.

Pulmone respirantes, corde duobus ventriculis
 præditi, iique vel

} Cornuti; *Monoceros*.
 } Non cornuti.

} Dentati & fistulosi; *Orea*.

} Edentuli & non fistulosi; *Balena* vul-
 garis.

Nos ne à communi hominum opinione (inquit do-
 ctissimus Raius) nimis recedamus; & ut affectata
 novitatem notam evitemus, Cetaceum Aquatilium
 genus, quamvis cum Quadrupedibus viviparis in
 omnibus fere præterquam in pilis & pedibus & ele-
 m. ut in quo degunt, convenire videantur, Piscibus
 annumerabimus. Synops. Animal. p. 55.

De

De Piscibus anguilliformibus, seu
levibus, lubricis.

Pisces anguilliformes vocamus qui corpora
sunt lubrica & squamis carente. R. Ichthy.
pag. 103.

I. De Anguilla.

A. **A**nguilla Offic. Schrod. Aldro. Gess. The Cel.
In lacubus, fluviis, stagnis, &c. vivit.
Usu. Pinguedo. Vires. Vulneraria est, capil-
los generat, in alopecia illita; auditum restituit.
auri instillata; hemorrhoides mitigat. Schrod.

II. De Mustela.

A. **M**ustela Offic. Schrod. fluviatilis Gess. Aldrov.
Fluviatilis, nostratibus Celpont nomine à
Belgis mutuato, & Barbot Gallico vocabulo dicta.
R. Ichthy. p. 125. Barbot Bellon. The Celpont
or Barbot In fluviis. Usu. Hepar, ventricu-
lus, & Spina. Vires. Hepar in vitro suspen-
sum calorque expositum, in liquorem liquefcit
flavum, admodum utilem oculorum hebetudini ac
nubeculis. Ventriculus commendatur summè ad
affectus uterinos, præcipuè autem fertur. secundi-
nas

nas pellere, colicosque dolores abigere, potus.
Spina pulverisata caducum expugnare fertur.
Schrod.

III. De Lupo Marino.

A. **L**upus marinus Schönf. marinus Schonfeldii
Fons. Marinus nostras & Schonfeldii. R.
Itab. pag. 130. Anarrhichas Gesh. The Sea
Wolf, or Woodf. In mari capiuntur. Ufu. Den-
tes molares Lapis Bufonites Officinis dicta, The
Toad-Stone. Sunt bullæ instar, altera parte cā-
va, altera convexa, coloris ex fusco pallentis, ali-
quando fusci, interdum nigri, albi, viridis, versico-
loris. Vires. Commendatur ad pestem & vene-
na, ceu remedium præstantissimum, &c. Schrod.

D. Merret in Pinace rerum naturalium Britan-
niæ lapides Bufonios dictos, & pro Gemmis habitos
nihil aliud esse quam dentes molares hujus piscis
his verbis ostendit. Bufonius falso sic dictus, de-
monstravi enim coram serenissima Majestate regia
(in Collegio nostro qui interesse dignatus est exquisi-
tissimis prælectionibus ornatissimi Collegæ Doctoris
Georgii Ent, quem titulo Equitis aurati merito hono-
ravit) hunc esse dentes molares Piscis Lupi, quem
vide apud Schwenckfelt & Jonst. de Piscibus,
Tab. 47. Et Aurifices summa cum admiratione
confessi sunt hosce molares esse veros lapides Bufo-
nios ab iis divenditos. Mer. Pin. p. 110.

Pisces

Pisces non aculeati.

IV. De Harengiformibus.

Horum nota characteristica est linea serrata à squamis composita in ima ventris carina, color in lateribus & ventre argenteus, splendens, squamæ grandes & facili decidue. R. Ichthy. p. 218.

A. 1. Halec Offic. Schrod. Harengus Rondel. Gesn. Aldrov. Jons. Chalcidis species Bellon. The Herring. Piscis est marinus Germaniæ Oceano & alibi familiaris. Usus. Halec ipsum, & muria quod brodium est quo Halec vel alius piscis fuerit conditum. Vires. Integrum Halec salitum imponitur plantis pedum, ad humores à capite derivandos, æstumque febrilem domandum. Cinis exhibetur ad calculum atterendum. Muria inservit clysteribus, in Coxendicum dolore & Hydrope, mundificat ulcera foetida, Gangrenam cohibet, strumas dissipat, ad Anginas valet cum Melle illitus. Schrod.

A. 2. Encrasicholus Offic. Aldrov. Jons. Aphyæ Encrasicholus, quos alii Engraules, alii Lycostomos appellant Rondel. Gesn. Haleculæ Bellon. The Anchovy. Sale conditæ in doliolis asservantur, & ad nos adferuntur. Usus. Garum quod ex his optimum conficitur. Vires. Iisdem usibus inservit quibus Muria Halecis.

V. De

V. De Sturione.

STurio Offic. Schrod. Aldrov. Gessn. R. Itaby.
 p. 239. Acipenser Rondelet. Silurus Salv. The
 Sturgeton. Maria cum gignunt, sed flumina
 maxime nobilitant. Usu. Ossa, & Caviarium,
 quod est massa, saponem Hamburgensem viri-
 dem colore & substantiâ referens, advehiturque
 magna copia ex Muscovia in Italiam & alibi,
 cujus condiendi modum Gesnerus refert. Ova
 exemptis quibusdam nervis, qui intererant, lo-
 ta ex aceto aut vino albo, in tabulam extendi ut
 exsiccentur. Salita deinde in vase aliquo, aut in-
 voluta Sale, manu, non rudicula, refringantur: in
 succum rare texturæ, ut inde humor exeat, con-
 jicias. Postremo vero in seriam in fundo perfora-
 tam, ut siquid humoris inest, inde exeat, in usum
 repones, bene premendo & operculando. Vires.
 Ossa commendantur in Arthritide vaga, ut & in
 Colicis doloribus discutendis exhibita. Schrod.
 Caviarium nutrit, Semen auget, libidinem ex-
 citat.

VI. De Ichthyocolla.

IChthyocolla Offic. Rondelet. Bellon. Ichthyocolla
 Foss. Hulo Ichthyocolla Schrod. The
 Stinglase = Fish. In fluviiis magnis. Usu. Glu-
 ten Ichthyocolla dictum, substantia est ex albo fla-
 vescens, in spiras coacta, saporis glutinosi, odoris
 nullius, ex corio, intestinis, ventriculo, pinnis &
 cauda hujus piscis confecta, hoc modo. Partes
 dictæ

ſeu Materię Medicę Pars Tertiã. 567

dictę in fruſtula tenuiſſima ſectę macerantur in Aqua calida quanta ſufficit ; hinc coquantur lento igne ad conſiſtentiam pultis , malaxanturque antequam refrigerint in maſſam & in pelliculas deducta. *Vires.* Siccant, explet, quadantenus molliſcit. *Schrod.* Increaſſat Sanguinem & anodynum eſt, uſurpatur etiam in exulceratione pulmonum & faucium, in ſuore albo exhibetur cum ſucceſſu : ſunt qui exhibent in Dyſenteriam. Externe conglutinat.

Ichthyocolla, ex veſica Huſonis fit, ut D. *Willughby* affirmat, at *Schroderus* ex corio ejus, &c. præparatum eſſe vult, *Scottus* ex piſce Ichthyocolla fieri ſtatuit ; hinc patet ex diverſis piſcibus fieri, nimirum ex Huſone, & piſce hic deſcripto ſub Ichthyocollę titulo, & fortasſe etiam (inquit clariffimus & doctiſſimus vir D. *Joannes Raius*) aliis nonnullis.

Piſces non aculeati, quibus unica in dorſo pinna, fluviatiles, dentati.

Fluviatilium nomine aquarum dulcium incolę intelligimus, tam lacuſtres, quàm fluviatiles. R. Ichthy. p. 245.

VII. De Lucio.

A. Lucius Offic. Sebrod. Aldrov. Gesn. Rondel. Bellon. The Pike or Pickerel. In fluviis familiaris est. Usu. Mandibula seu inferior maxilla, & Axungia. Vires. Axungia vulgare medicamentum est, illiniturque plantis pedum & pectusculis Infantulorum, ad revellendos catarrhos, & demulcendam tussim. Mandibula exiccat, abstergit. Hinc datur in Pleuritide ceu specificum; confert itidem ut & reliqua capitis officula in calculo, fluore albo mulierum, partuque difficili. Extrinsecus (cinis) sistit synoviam, vulnera inveterata mundificat, hæmorrhoides exiccat. Sebrod.

Pisces non aculeati, quibus unica in dorso pinna, fluviatiles, & edentuli.

HIS maxilla edentula sunt, dentes autem in gutture seu imo ore prope ventriculi orificium. Hinc malacostomi pisces dicti sunt. Vesica natatoria his omnibus bipartita. R. lathy. p. 245.

VIII. De Carpione.

A. **C**Arpio Offic. vel Carpo Schrod. Cyprinus Aldrov. Rondel. Gesn. Jonsf. Bellon. Carpa Cassiod. The Carp. In lacubus & fluviis. Usu. Fel, Axungia, Ossa in faucibus Lapidés carptionum in Officinis dicta. Vires. Fel oculorum hebetudini & nubeculæ subvenit, Axungia nervorum affectibus calidis auxilio est. Os triangulari colicis doloribus calculosis, comitialibusque conferre statuitur, & ad Epilepsiam commendatur. Schrod.

Lapis palati ægris in gravi febris æstu allevamentum aliquod afferre traditur, quòd sitim sedet & refrigeret; sanguinisque è naribus fluxiones cohibere si ore contineatur, sunt qui affirmant. R. Itby. p. 246. Ex Cyprinorum ovis Caviarium rubrum fieri solere Judæis dicatum scribit Bellonius.

IX. De Tinca.

A. **T**Inca Offic. Schrod. Jonsf. Aldrov. Omnium serè Autorum R. Itby. p. 251. The Tench. Piscis est mucosus excrementitius amans aquas palustres, coenosas, lutolasve. Vires. Dissectus imponitur pulsibus manuum pedumque plantis, ad mitigandum æstum febrilem, vel ad divertendum venenum pestilentielle. Simili etiam modo adhiberi solet in dolore capitis ac articulorum. Vivæ Tinæ una post alterum umbilico ac epati impositæ, donec moriantur, Icterus curare dicuntur, luteum

luteum nimirum contrahunt colorem. Incineratam tincam, præcipuè tegumentum, in fluore albo mulierum exhiberi cum successu vidi. *Schrod.*

X. De Barbo.

A. Barbus *Offic. Rondel. Aldrov. Gesn. Fens.*
Barbo *Schrod.* *Mytus Buvialis Bellon.*
The Barbel. In fluviis. Piscis est in culinis
satis laudabilis, officinis autem raro in usu est.
Vires. Ova nonnullis assumuntur ad ciendum vomitum & alvum, quod sat violenter perficiunt.
Ova venenata esse vulgo creduntur, inquit *Rondeletius*, quod vim turbandæ alvi & ventriculi subvertendi habeant. Vide hac de re duas historias apud *Gesnerum*, p. 143.

Pisces non aculeati quibus duæ in dorso pinnae eriguntur.

XI. De Genere Truttaceo.

Truttae generis nota characteristica, quibus ab omnibus aliis piscibus queant distingui, est pinnula parva, adiposa, in extremo fere dorso, nullis radiis instructa. Ceterum truttaceum genus commodissime dividitur in edentulos, ut *Afcia*, & dentatos, ut *Trutta*, *Rhathy*.
p. 182.

ſeu Materia Medicæ Pars Tertia. 571

A. 1. *Alchia & Thymallus Offic.* Thymallus Schrod. *Gefn. Aldrov. Rondel. Jons.* Thymum Bellon. *The Grayling or Amber.* In fluminibus montosis. *Uſu.* Axungia. *Vires.* Oculorum maculas, unguetque abſtergit, ſole liquata & melle permixta maculas cutis tollit, foveas poſt variolas relictas explet, illita. Schrod.

A. 2. *Trutta Offic.* Schrod. fluviatilis Aldrov. *Gefn. Bellon. Rondel. Jons.* The Trout. In fluviis ſaxoſis & rapidis. Piſcis eſt culinis creberrimus & laudabilis. *Uſu.* Pinguedo. *Vires.* Hæc illinitur utiliter maricis & ani ſiſſuris, Schrod.

Piſces Spinofî quibus Pinnarum dorſalium radii aliqui aculeati ſunt.

XII. De Perca.

A. **P**erca Offic. Schrod. fluviatilis Aldrov. *Gefn. Rondel. Bellon.* Fluviatilis minor Jons. Porcus Niloticus Strab. Aurata fluviatilis Trag. *The Perch.* In fluviis frequens. *Uſu.* Oſſa in capite reperta, juxta ſpinæ dorſi initium, Lapides Percarum Officinis dicti. *Vires.* Hi viribus conveniunt cum reliquis lapidibus teſtaceis, adhibenturque in calculo atterendo, renibus abſtergendis. Extrinſecus in dentiſiciis, vulneribus exiccandis. Schrod.

XIII. De

XIII. De Mugile.

A. **M**ugil Offic. R. Ichthy. p. 274. Aldrov. Cephalus Rondel. Cephalus seu Mugil Bellon. Gesn. The Pullet. In mari. Usu. Botargum i. e. Ovæ salitæ quæ hoc modo parant. Folliculos ovorum integros exemptos sale trito aspero operiunt per quatuor aut quinque horarum spatium, deinde inter duos asseres seu tabulas ligneas opprimunt per diem & noctem, postea lavant, tandem tredecim aut quatuordecim diebus continuis in sole exiccant, noctu sub tectum recipientes. N.B. Alii ad fumum suspendere aiunt, procul tamen flamma, ne vehementem calorem sentiant. Vires. Dejectam appetentiam excitant, sitim proritant, vinique gustum jucundiorē reddunt. R. Ichthy. p. 275.

Pisces Cartilaginei.

Pisces Cartilaginei Plinio dicuntur, qui pro spinis cartilaginem habent: qui intra se ovum grande concipiunt, quod in utero fovunt & excludunt, adeoque vivum animal pariunt. Hi omnes squamis carent, pro branchiis autem seu potius branchiarum aperturis quinque habent utrinque foramina oblonga, eorumque mares duas appendices pinnis quæ podicem amplectuntur adnexas, quas mentulas esse putamus. R. Ichthy. p. 45. XIV. De

XIV. De Galeo.

A. **M**ustelus Spinax Offic. Bellon. Salvian.
Gaze Spinus Scalig. Galeus acanthias
Jons. Acanthias five Spinax Aldrov. Gesn. Rendel.
The Hound-fish, falsely called Deal. Coenosa
maris receptacula incolit. Usu. Cutis aspera, cu-
jus usus est apud mechanicos ad Alabastritem, Sa-
gittas, &c. poliendum, in medicina nunquam oc-
currit.

De Piscibus Cetaceis.

Cetacei Pisces, autore Aristotele, ii proprie
dicuntur, qui magni sunt, & perfectum
animal ex semine, non ex ovo gignunt,
vel sunt qui Quadrupedum viviparorum
more pulmone respirant, coeunt, concipiunt, vivos
satus pariunt, & lacte alunt. R. Ichthy. pag. 21.
& 22.

XV. De Monocerote.

Quatuor Animalium terrestrium monocerotan
species ab autoribus describuntur. 1. Oryx
bilulca seu Strepsiceros i. e. Lupus marinus Gesn.
& Bellon. 2. Asinus Indicus monoceros. 3. Mo-
noceros Equi figurâ vulgo pictus. 4. Rhinoceros.
Quarum

Quarum priores tres, quicquid de iis garriant aut litigent Authores, pro fictitiis & fabulosis habemus, nec ullum Animal terrestre Unicornem præter Rhinocerotem agnoscimus: quem *Andreas Baccius* verum Monocerotem esse affirmat.

Piscium quoque species aliquot Monocerotes esse dicuntur; & Cetaceo genere duas, quarum altera piscis ille est cujus cornu aut potius dens, intortus & intus concavus, in musæis curiosorum sæpius occurrit, estque Cornu monocerotis Officinarum, quem hic exhibeo.

Monoceros & Unicornu *Offic. Park, The Unicorn.* In freto Davis. invenitur. *Usu.* Dens prægrandis, candidus, teres, striatus, tornabilis, ex mandibula superiori sinistra, eodem fere modo ac Elephantis prodiens, dextra autem cito decidit. Ab Ebore distingui potest, fibris quas subtiliores exhibet, simul & solidius ac gravius ferè est; in cæteris ebur æmulatur. *Vires.* Sudoriferum est, Alexipharmacum, ac Cordiale. Hinc laudatur adversus venena, morbos contagiosos, &c. Proficuum quoque censetur in Epilepsia infantum. *Sebrad.* *Andreas Baccius* qui integrum de Unicornu Tractatum conscripsit, ejus fragmenta annulis includere jubet, digitisque circumferre, vel de collo, loco amuleti, suspendere ut cutim tangat. Eandem vim habet cum Cornu Cervi, Ebore, &c.

Frustula cornuum quæ nomine monocerotis venduntur nihil sunt aliud, ut affirmat *Paulus Amanus*, quam Ossa Balæne, Equi Marini, aut Elephantis dentes, qui juxta *Cardanum* artificio ita sequacia reddi possunt ut Monocerotis mentiantur.

XVI. De Cete.

1. **O**Rca Offic. *Alatro. Gefu. Rondel. Ballem.*
Jouf. Trompa Park. An Cetacei generis
pisces quem noſtrates Grampus vocant *Mer.*
Pis. ? The Darnastep. Whale. In Mare Groen-
landico & Islandico capiuntur. *Uſu.* Pinguedo
quidam naturalis, ſubſtantie ſquamofa, alba, te-
nera, mollis, quaſi ex parvis raris furfuraceis ſqua-
mis conſtata, nata in ventriculis cerebri, aliquan-
do etiam ex maris ſuperficie collecta, lixivio bene-
ficio purificata, ſaporis pinguis & piſcoſi. N. B.
1. Quod ad nos transfertur raro colligitur è
ſummo mari, potius qui Groenlandicum navigant,
colligunt ex ipſa ſuperficie cerebelli Balenarum in-
terſectarum & per pannum exprimunt & cum do-
mum veniunt lixivio forti extrahunt pinguedinem
omnem ſuperſuam, ut album reddatur. 2. In
aliis piſcibus præter Orcam non reperitur, inquit
Warmius. Alii autem inter lobos Tuberonis ce-
rebelli propriis manibus ſe colligiſſe affirmant, alii
ſedem collocant in cavitate glanduloſa Maxillæ
inferioris. *Vid. D. Tyſon de Anatom. Phocæne.*
Eligatur candidum, pingue, recens, non rancidum,
neque flavum. *Vires.* Humectat, reſolvit, ano-
dynum eſt, proin vulgaris uſus in coagulati ſangu-
inis reſolutione à caſu vel ſimiliter contracti. In
torminibus colicis ſedandis, ut & in torminibus
ventris Infantum mitigandis. In Tuſſi tartaroque
pulmonum demulcendo. Extrinſecus ſunt qui ci-
catricibus exanthematum illinunt, ut carne eas
repleant. *Schrod.*

De Spermate Ceti Authores in varias opiniones distracti sunt. *Schroderus* Mineralibus illud accenset, & bituminis genus in Mari collectum esse vult. Sunt autem alii qui florem salis à Veteribus descriptum nominant, adeoque spumofum quid salis marini esse perhibent. Verum & hi hallucinantur, inquit *Schroderus*. 1. Quod cum veterum flore salis, qui ruber & liquidus describitur, minime conveniat. 2. Quod sit citra vim absterforiam & fassam, quam spuma salis utique referat. Verum plerique Philosophi Animali cuidam originem suam debere contendunt. Hi tamen etiam sententiis suis divisi sunt. Nonnulli Ceti cujusdam Sperma revera esse statuunt, ut nomen ipsum arguit. *Gesnerus* Lac Balnearum in mare effusum & ibi concretum esse vult. *Borrichius* quod sit spinalis Medulla contendit. Alii denique Cerebrum ipsum esse existimant. Quod Sperma non sit ostendit *Wormius*, Corpus illud inquires, quod à nobis Sperma Ceti vocatur, non est ipsum semen sed liquor Cerebri non cujusvis Ceti, sed hujus generis qui *Oves* vocatur. Ejusdem opinionis est *Clusius*. Quodque nec lac sit, neque spinalis Medulla, neque Cerebrum ipsum ab ipsius pinguedine demonstrari potest. Quid sit, quibusque in Animalibus inveniatur jam antea ostendi. Fieri itaque potest, ut tam in mari, quam in tali Ceto reperiatur hæc materia, inquit *Ammanus*. In Ceto, quando capitur quia generatur in ejus cerebro: In mari autem quando hic cetus pugnando cum aliis occubuit, fracto cranio, vel etiam certo tempore, instinctu naturæ per proprios meatus sponte evacuaverit.

seu Materia Medice Pars Tertia. 8577

A. 2. Cetus Offic. Schrod. Balæna Aldrov. Rondel.
 Gesn. Bellon. Vulgo Jans. An Cetus Britannicus
 Mer. Pin? Balæna Britannica antiquorum?
 The Whale. In mare. In Usu est Axungia,
 sed in Officinis raro, inter Mechanicos frequenter,
 & Whale-Oil dicitur, etiam laminæ cornæ in
 ore positæ Whale-Bone dictæ. Vires. Axungia
 medetur scabiei illita. Schrod.

Avæ sunt vel

Tenellæ

Rostro & unguitibus adunatis, capivores & in-

pauci

Danturque inter alia præstantur

Generosiores; &

Quædam vel

Generosiores; &

SECTIO

Minoræ ad præparandum inserviant

Macropodæ, i. e. alia longiora & crassa

teris in aquatilibus inserviant; Minoræ

Brachypodæ, i. e. alia breviora & ab-

extrema cuncta multum deficiunt

quædam possunt

Stingulis, unguitibus nigris; Acquisitis

Binis, unguitibus etiam latis; Cunctis

Notandum, quæ interfecta volat & præ-

dantur; Notandum

Rostro & unguitibus rectioribus minime ha-

manis, inserviant vel

SECTIO SECUNDA.

De Avibus.

Aves sunt animalia Sanguinea, ovipara, plumosa, alata, bipeda, pulmone respirantia, corde duobus ventriculis praedito, capite rostrato, rostro substantia cornea, dentibus carentia.

Aves sunt vel

{ Terrestres

{ Rostro & unguibus aduncis, carnivorae & rapaces,

{ Diurnae quae interdiu praedantur

{ Majores; atque vel { Generosiores; *Aquila*.
{ Ignaviores; *Vultur*.

{ Minores, ad aucupium institui solitae

{ Macropterae, i. e. alis longis & caudae ferè in aequalibus instructae; *Milvus*.

{ Brachypterae, i. e. alis brevibus & ab extrema cauda multum deficientibus, digitis posticis

{ Singulis, unguibus nigris; *Accipiter*.

{ Binis, unguibus etiam lateis; *Cuculus*.

Nocturnae, quae inter noctem volant & praedantur; *Noctua*.

Rostro & unguibus rectioribus minusque hamatis, suntque vel

- a { Maximæ, singulares & sui generis, ob corporum molem & alarum parvitatem volandi impotentes: *Syrastia*.
- Mediæ magnitudinis, rostris instructæ
- { Magnis, crassis, validis & oblongis, quæ vel sunt
- { Viciu proſifcoo, ex carnibus & insectis, colore
- { Nigricante, corpore
- { Major: *Corvus*.
- { Minor: *Corvus*.
- { Vario ex nigro & albo: *Pica*.
- { Inſectivoræ; *Upupa*.
- { Minoribus & brevioribus, quæ vel carne
- { Alba, æque vel
- { Cicures seu domesticæ, canda
- { Longiſſima, corpore major: *Pavo*,
- { Breuiore, corporeque etiam minore: *Gallus*.
- { Feræ seu ſylveſtres;
- { Major: *Ferdia*,
- { Minor: *Canaria*.
- { Nigra
- { Torque carentes; *Columba*.
- { Torquati
- { Major: *Palumbus*,
- { Minor: *Turtur*.
- { Minimæ, Aviculæ dictæ, quæ vel ſunt roſtris
- { Longiſſimis, piſcivoræ; *Alcedo*.
- a { Brevioribus

280 **ZOOLOGIA**

Tenuibus, inleclivorez, cauda
 Unicolore, digito postico
 Longiffimo; *Galeria*.
 Breviore & majore; *Passer tro-*
glodytes.
 Bicolore longiffima;
 Forcipata, alis longiffimis; *Hi-*
rundo.
 Non forcipata, pennis
 Omnibus albis; *Motacilla*.
 Extremis tantum; *Parus*.

Crassus; *Passer*.
 Aquaticz sunt vel
 Filipedes, qui cives aquas versantur, & in
 aquosis plerunque victum quant, aquis ta-
 men non innant,

Maximz; *Grus*.
 Minores piscivorz, collo
 Longiore; *Ardea*.
 Breviore; *Ciconia*.

Palmipedes qui aquis innant, cruribus bre-
 vioribus donataz, tetradactyle, digito po-
 stico soluto, latirostre, corpore

Majore, collo
 Longiore, rostro & pedibus nigris; *G-*
rus.
 Breviore, rostro & pedibus rubris; *Anser*.
 Minore; *Anas*.

Aves

Aves aquaticę fiſſipedes.

Hæ omnes longicrura ſunt, curibus quoque ſupra genua aliquouſque nudis, ut aquas vadofas commodius ingrediantur, circa aquas verſantur, & in aquoſis viſum quaerunt: aquis tamen non innatant. R. Ornith. p. 199.

I. De Grue.

Gruæ ab Ardeis differunt, 1. Ungue mediis digiti minimè ferrato. 2. Magnitudine qua illas ſuperant. 3. Roſtro breviorè. 4. Ventriculo Muſculoſo. 5. Appendicibus binis, cum Ardeæ ſingulas habeant. 6. Mira aſpera arteria revolutionis. R. Ornith. p. 200.

A. Grus Offic. Sebred. R. Ornith. The Crane: ſæpiſſime ad nos commeant. Uſu. Avis intèger Pinguedo, Fel, Caput, Oculi, Ventriculus, Medulla tibiæ. Viræ. Avis hæc quia nervoſa eſt, nervoſis ac membranofis partibus peculiariter conſiſtere ſtatuitur. Hinc uſus ejus commendatur in doloribus colicis. Pinguedo ſurditati auxilio eſt, auribus inſtillata. Lienis duritiem, alioſque tumores renitentes emollit, rigori cervicis velociffimè ſuccurrit, ejusdemque naturæ eſſe dicitur: cujus Anſerina pinguedo. Fel oculis prodeſt. Caput, Oculi & Ventriculus pulverizata fiſtulis, canceris, & varia

cofis ulceribus insperguntur. *Medulla tibia* inser-
vit unguento *Ophthalmico* inde parando. *Sebrod.*

II. De *Ardea*.

A*rdearum* autem familia hac certissima nota ab
aliis omnibus avium generibus distinguitur,
quod nimirum intestinum cecum unicum & simplex
singula obtineant, cum aliae aves geminas nacte
sint. *R. Ornith. p. 203.*

A. Ardea *Offic. Sebrod. Cinerea* major *Gesf.*
R. Ornith. Aldrov. Pulla five cinerea *Gesf. The*
Heron. Usu. Pinguedo five *Axungia. Vires.*
Rarus usus est in Medicina, lenire tamen dicitur
Podagricos dolores, oculorumque nebulas discutere,
& visum clarificare illita; hinc & surdastri con-
ferre indita auribus. *Sebrod.*

III. De *Ciconia*.

Note sunt Collum brevius & crassius quam in
Ardeis, rostru crepitat crebro mandibularum
ad se mutuo appulsu, ungues sunt lati humanis
similes.

Ciconia *Offic. Sebrod. Aldrov. Gesf. Jons. Alba*
R. Ornith. p. 204. The Stork. Rare huc ad-
volat. *Usu. Avis* ipsa, *Fel. Axungia. Scereus,*
Ventriculus. Vires. *Ciconia* vim habet alexi-
pharmacam insignem, adeo ut contra omnis gene-
ris venena & imprimis contra pestem præstantissima
censeatur; insuper nervosis & articularibus affecti-
bus succurrit. Fit ad oculorum vitia commenda-
tur. *Axungia* podagricis & remissis articulis uti-

liter

seu Materia Medica Pars Tertia. 483

neer illinitur. Stercus, si ex aqua hauiatur, comitialibus aliisque morbis capitis prodesse credunt. Ventriculus exiccatus ac pulverisatus pro maximo secreto habetur in venenis. Schrod.

Aves palmipedibus cruribus brevioribus latirostre.

Palmipedibus autem in genere hæc notæ conveniunt. 1. Tibiæ breves. 2. Crura ad articulos genarum plumis vestita. 3. Digi postici breves. 4. Digitus anticus extremus infimus brevior. 5. Proppia minus brevis, quam aliarum avium. 6. Unguem seu appendicem habent in extremitate laminae rostri superioris. 7. Capita ad latera compressa obtinens. R. Ornith.
p. 242

Anserinum genus.

Notæ sunt, Moles corporis major; collum oblongum, ala ampla, cauda quoque ampla & in circularem fere circumferentiam terminata, annulus circa proppium albus, dorsum rotundius & elatius, nec adeo planum & depressum ac in Anatino genere, rostrum

ad basin crassius; versus apicem tenuius, minusque planum ac refimum quam Anatibus. R. Ornith. P. 271.

IV. De Cygno.

A. **C**Ygnus Offic. Aldrov. Gesn. Fens. mansuetus R. Ornith. Olor Schrod. The Swan. Usu. Adeps. Vires. Emollit, lenit, attenuat, adeoque utilis est hemorrhoidibus, vulvari durtiei; oculos purgat, cum vino lentigines cutis tollit. Schrod.

V. De Anser.

A. **A**nser Offic. Schrod. domesticus R. Ornith. P. 273. Aldrov. Gesn. Fens. The Goose. Usu. Pinguedo, Sanguis, Stercus, Cuticula pedum. Vires. Pinguedo calore suillam superat, surque subtilitatis ratione promptius penetrat ac resolvit, adeoque rectè per anum injicitur, ad obtundendam erosionem in alto corporis sitam; alopecias capillis explet, rimis labiorum medetur, tinnitui aurium succurrit, spasmus nervosque rigidos sanat, alvum laxat, præcipuè infantum. Sanguis alexipharicus habetur. Stercus calfacit & siccatur vehementer, incidit, aperit; Menfes, secundinam & urinas potenter movet. Hinc maximi usus in morbo regio, Ictero, Hydrope, Scorbuto. Cuticula pedum exiccata & pulverisata ob astripgendi vim commendatur in profluvio mensium sistendo. Extrinsecus cum successu pernioni imponitur. Schrod.

VI. De

VI. De Anate.

A Nas Offe. Scrod. domestica Aldrov. Jons.
Domestica vulgaris R Ornith. pag. 293.
Circur Gesu. The Duck or Drake. Ufu. Anas
viva, Adeps, Sanguis, Fimus. Vires. Viva le-
dat dolores colicos, si ventri imponatur, parte de-
plumata. Eapropter eo utimur in dolore interno
& externo, scil. laterum, artuum, in nervorum fri-
gida intemperie, &c. Sanguis alexipharmaeus est,
& hinc in antidota nonnunquam elicitur. Fimus
morsui venenatorum animalium imponitur. Scrod.

Aves terrestres minores seu Aviculae.

A Vicula in genere dividi possunt in
1. Longirostras seu piscivoras. 2. Te-
nuirostras seu insectivoras. 3. Rostris
brevibus ac crassis seu phytivoras.

C c 3

Avicula

N

*Avicula rostris longissimis seu
Piscivora.*

VII. De Ispida.

Avis est speciosa, passere paulo amplior, ro-
stro longo, colore, tum caeruleo, tum vi-
ridi, tum purpureo, juxta glaciem rivu-
lorum degens.

A. Ispida Offic. Aldrov. Gesn. Zonf. an Ve-
terum Alcyon R. Ornith. p. 101. Alcedo Schrod.
The King-Fisher. Usu. Cor. Vires. Sicca-
tum & collo infantum appetitum comitiali arceret
volunt. Schrod.

*Avicula rostris tenuibus seu
Insectivora.*

VIII. De Alauda.

Note sunt, Calcaneum seu digiti postici
unguis praelongus, color plumarum testa-
ceus terreusve; in sublime evolantes
cantillare. R. Ornith. p. 148.

A. Ga-

ſeu Materie Medice Pars Tertia. 587

A. Galerita Offic. Alauda Schrod. Aldrov. Gefn. major Jof. Vulgaris R. Ornith. pag. 149. The Lark. Uſu. Avis ipla, cor, languis. Vires. Avis ipſius cor femori alligatum arcere colicum dolorem aiunt, idem quoque de corde recenti devorati perhibent. Sanguis recens ex aceto acri aut vino calido hauſtus, calculoſis efficaciffime ſubvenit. Schrod.

IX. De Hirundine.

NOte ſunt Caput grande, roſtrum breve; Oris biatus amplus: Pedes breves & exigui: Ala longiſſime: Volatus pernix & ſerò continuus: cauda longa & forcipata, ad corpus expulſiſſis ſtendiſſum & circumagendum. R. Ornith. p. 154.

Hirundo Offic. Schrod. domeſtica Aldrov. Gefn. Jof. R. Ornith. pag. 151. Vulgaris Scalig. The Swallow. Uſu. Avis integra, Cor, Sanguis, Lapilli, Nidus, Stercus. Vires. Integre & earum pulli Epilepſie ſpecificè ſubveniunt, oculorum hebetudini, lippitudini, cinis cum melle illitus. Anginx ac Uvule inflammate medetur. Cor Epilepſie itidem conferre, memoriamque roborare aiunt, alii contra quartanam devorant. Sanguinem peculiariter oculis conferre volunt. Lapillus in pullorum nonnullorum ventriculo, (rarò licet) invenitur, Chelidonium dictus, grani lentis vel piſi magnitudine. Hunc Epilepſie puerorum convenire volunt, brachio alligatum vel collo ſuſpenſum. Nidus auxilio anginx eſt, oculorum rubedini medetur: Ictui viperino convenit impoſitus. Stercus, caſſatè impenſe, diſcurit, acre eſt. Uſus præcipui in morſibus canis rabidi, in doloribus colicis & nephriticis, alvum irritat. Schrod.

X. De

X. De Passere troglodytide.

A. Passer troglodytes Offic. Schrod. Aldrov. Gnes. Jons. R. Ornith. p. 164. *Regulus Bellon. Turn. The Wren. Vires.* Maximopere commendatur ad calculum atterendum & expellendum, siue integer evulsis pennis sale conditus crude devoretur, siue incineratus assumatur. Schrod.

XI. De Motacilla.

Avicula est circa fluentia precipue degens, cauda tremula bicolore.

A. Motacilla Offic. Schrod. alba Aldrov. Gesn. Jons. R. Ornith. p. 171. *Culicilega Turn. Albicula Gay. Cypologus Aristotelis Bellon. The Water-wagtail. Usu.* Avicula integra, Vires. In calculo atterendo vi mira pradicatur. Schrod.

XII. De Paro.

Paros vocamus aviculas que circa arbores, plerunque versantur, deque insectis que ibi inveniuntur precipue visitant. Irrequiete sunt & certo aliquo loco residere nescio, at modo hanc modo illam arborem petunt. *Rostra his brevia: Corpuscula exigua, caude longa.* R. Ornith. p. 174.

A. Parus Offic. major Aldrov. Gesn. Jons. Carbonarius Turn. Carbonarius major Schrod. Fringillago seu Parus major R. Ornith. The Titmouse.

seu Materia Medica Pars Tertia. 589

*mouse. Usu. Avicula ipsa. Vires. Efficax prae-
dicatur adversus renum calculos & colicos crucia-
tus, in cibo vel cinere exhibitus. Schrod.*

*Avicula magnis crassis & validis
rostris seu Phytivora.*

XIII. De Passere.

R *Ostra en breviora, crassa, nuncupabil incurva,
color testaceus, terreusve. R. Ornith.
p. 182.*

*A. Passer vulgaris Offic. Schrod. dome-
sticus Aldrov. Gesn. Juss. R. Ornith. The House-
Sparrow. Vires. Quia avis salacissima est, com-
mendatur ad Venerem, comesta praecipue cerebella.
Schrod.*

*Aves rostro & unguibus minus ha-
matis Majores.*

H *ae sunt vel rostris crassis, validis &
longiusculis rectis, vel rostris brevioribus
aut minoribus donatae.*

Aves

*Aves majores rostris crassis, validis
& longiusculis rectis,*

H *E sunt vel carne, insectis & frugibus,
vel insectis & frugibus promiscue ves-
centes, vel insectis tantum.*

XIV. De Corua.

A. *Corvus Offic. Schrod. Aldrov. Gesn. Jons.
R. Ornith. pag. 82. The Waben. Usu.
Palli, Cerebrum, Pinguedo, & Sanguis & Stercus.
Vires. Palli incinerati commendantur ad comi-
tiales morbum, & ad Podagram Alphon, iti-
demque Cerebrum ad Epilepsiam. Pinguedo &
Sanguis capillos reddit nigros. Stercus Infantum
tussim, doloremque dentium sedare aiunt, de collo
suspensum. Sunt qui Ova in Dysenteria exhibent.
Schrod.*

XV. De Cornices

A. *Cornix Offic. Schrod. R. Ornith. pag. 83. Gesn.
Jons. Nigra Aldrov. Simpliciter Thru.
The Crow. Usu. Fimus. Vires. Fimum in
vino potum Dysenteriam sanare tradit Kyranides.
Schrod.*

XVI. De

XVI. De Pica.

A. Pica Offic. Schrod. Varia caudata R. Ornith.
p. 87. Varia five caudata Aldrov. Gefn.
Jons. The Pappy, or Planet. Vires. Avis
hæc maxime commendatur ad oculorum obsevitatem,
ruborem, dolorem, comella vel incinerata,
oculisque indita, vel quocunque modo apposta.
Convenit & Maniacis, Epilepticis, Melancholicis
cinis exhibitus. Schrod.

XVII. De Upupa.

A. Upupa Offic. Schrod. Aldrov. Gefn. Jons.
The Hoopa. Avis est melancholica,
spurcissima, victitans vermiculis in stercore reper-
tis, Erucis, Scarabæis, &c. Usa. Caro, Pennæ.
Vires. Caro ejusque decoctum proprietate sua co-
licos juvat, assumpta. Vires. Pennæ dolores
capitis demulcere dicuntur, impositæ. Schrod.

VIII. De Struthione.

A. Struthio est maxima, exotica, ab corporis molem
alarum parvitatem ad volandum omnino
inapta, facultate chylica celebris.

Struthio Offic. Schrod. Struthio-camelus Aldrov.
Gefn. Jons. R Ornith. The Stritch. Usa.
Tunica ventriculi, Adeps, Ova. Vires. Tunica
interior Ventriculi ventriculum corroborat, calcu-
losque dissolvit mire. Adeps nervosis partibus con-
venit,

venit, duritiem Lienis mollit, dolores nephriticos mitigat, inunctus. Schrod. Ova. Usta & in aceto trita impetigines emendant. Jony.

Aves majores rostris brevioribus aut minoribus donatae, seu Granivore.

HÆ sunt vel carno alba seu Genus gallinaceum, vel carne nigra seu Genus Columbinum.

Gallinaceum Genus.

Gallinacei generis nota sunt, 1. Rostrum habere breve, validum & omnibus recurvum, ad grana colligenda perquam idoneum. 2. Corpus crassum, carne multa, alba, præcipue musculorum pectoris. 3. Alas breves & concavas. 4. Ventriculum crassis musculi instructum. 5. Appendices seu Intestina ceca longissima. 6. Multiparum esse & humi nidificare. R. Ornith. p. 108.

XIX. De Gallo gallinaceo.

A. Gallus & Gallina *Offic. Schroed. gallinaceus*
& Gallina domestica *R. Ornith. pag. 109.*
Fonſ. The Cock and Hen. *N. Gallus caſtra-*
tus Capo dicitur, a Capon. *Uſu.* Avis integra,
Cerebrum, Tunica Ventriculi, Teſticulari, Fel,
Pinguedo, Guttur, Stercus, Ova. *Vires.* Gal-
lina diſſecta ſanguine adhuc calente imponitur
capiti in Phrenitide, Cephalalgia, &c. Morſibus
jtidem venenatorum animalium ſimili ratione me-
deri aiunt: anthracibus impoſita venenum elicit;
nec prætereundum, quod ſanguinis eruptionem
in vulneribus recentibus ſiſtat. *Vires* circa anum
deplumata è bubonibus venenum extrahit, impo-
ſita. Cerebrum vim habet incrassandi, fluxusque
compelſcendi. *Tunica interior* ventriculi extracta,
ſiccata & pulveriſata, ſingularem vim habet tum
aſtringendi & corroborandi ventriculum, adeoque
vomitum & fluxum alvi compelſcendi, tum &
calculum comminuendi. *Teſticulari* deperditas in
morbis vires mirificè reſtituere dicuntur, ſemen
prolificum ſuppeditant, & Venereas vires robo-
rant. *Fel* maculas cutis auſert, illitum: oculis
convenit. *Pinguedo* Gallinarum & Caponum cal-
facit, humectat, emollit, lenit, mediaque inter
ſuillam & anſerinam exiſtit, harumque acrimoni-
am obtundit: convenit labiorum rimis, aurium
doloribus, oculorum puſtulis. *Guttur* galli uſtum
& non conſumptum, ſed toſtum & exſiccatum,
ſub noctem ante coenam exhibitum, ſpecifica pro-
prietate ſanat miſtionem involuntariam noctur-
nam. *Solanand. f. 4. Conf. 11. Stercus* omnia
eadem

eadem præstare aptum est, quæ columbinum, sed inefficacius, privatim tamen colico & uterino dolori convenit. Valet itidem ad icterum, calculum & urinæ suppressionem. N. Præstantius habetur id, quod in stercore album est. Extrinsecus exiicat achores capitis, aliamque scabiem manantem cinis inspersus. Luteum stercoreis consolidat Vesicæ exulcerationem. Ova medicinæ exhibent testas, membranulas, albumen vitellumque. Testæ vim habent lithontripticam, tartareâque mucilaginem incidendi. Membranula vim habent diureticam intrinsecis & extrinsecis adhibita, prurituque imponuntur infantum. Albumen vim habet refrigerandi, astringendi, agglutinandi, Ufusque crebri est in oculorum rubedinem, in conglutinatione vulnerum (cum Bolo communi) in fracturis, &c. Inservit & anacollematis. N. Hippocrates exhibet febrientibus albumina N. 3. aut 4. ad refrigerandum & egerendum. Vitellum Ovi vim habet anodynâ, maturandi, digerendi, laxandi, proinde usu creberrimo Clysteribus immisceri, quin & cum salis tantillo mixtum infantum umbilico (in testa juglandis) imponi solet ad ciendam alvum. Schrod. Qui plura velit Aldrovandum & Schroderum adeat.

XX. De Pavone.

AVis hæc passim nota, vel sola cauda longitudine, & gemmantibus oculis ab aliis omnibus abunde distinguitur, &c. R. Ornith. p. 112.

A. Pavo. Offic. Schrod. Aldrov. Gefn. Jons. R. Ornith. The Peacock. Ufu. Integer, Adeps, Fel, Stercus, Penna, Ova. Vires. Jus pavonis Pleuriticis

Pleuriticis ſpecificè fertur prodeſſe, præcipuè ſi ſit pingue. *Adeps*, cum ſucco Rutæ & Melle, colicos affectus optimè ſanat. *Fel*, oculorum hebetudini, fluxionibus, aſperis item ſuperciliis medetur. *Stereus*, proprietate Vertiginem & Epilepſiam ſanat, ſi dies multos exhibitum, nimirum exiccatum & pulveriſatum 3 j. maceratur per noctem in vino, &c. *Penne* adhibentur in ſuffitu, adverſus uteri aſcenſum. *Ova* exhibentur ad curandam arthritidem vagam dictam. *Schrod.*

XXI. De Perdice.

A. **P**ERDIX Offic. *Schrod.* cinerea *Aldrov. Geſn. Jons. R. Ornith.* The common Partridge. *Uſu.* Caro, Medulla, Sanguis, Jecur, Fel, & Pennæ. *Vires.* Caro comeſta ſemen atque lac augit, Venerem excitat. *Medulla* ut & Cerebrum propinatum, Ictericos juvare dicitur. *Fel* ad affectus oculorum præſertur aliis. *Sanguis* oculis cruore ſuffuſis & recentibus eorum vulperibus illinitur. *Jecur* ſiccatum ad ignem & pulveriſatum, morbo regio reſiſtit ſingulariſque fertur antidotus contra febrem, ſi aliquoties in Aqua Millefolii aſſumatur *Crara.* *Penne* inſerviunt ſuffocationi uterinx (ſuffitus naribus admotus) doloribus colicis, aliſque mitigandis, diſcutiendis, &c. *Schrod.*

XXII. De Coturnice.

A. **C**Oturnix Offic. Schrod. Aldrovand. Gesn. Jons. The Quail. Usus. Pinguedo & Excrementa. Vires. Pinguedo oculis prodest maculas abstergendo. Excrementa Coturnicum helleboro velcentium (quod ipsis ut quidam scribunt, in alimentum cedit) singulari proprietate quadam conferre Epilepticis quidam volunt. Schrod.

XXIII. De Columbis.

Columbarum nota omnibus speciebus communis, quibus ab aliis avium generibus distinguantur, non admodum multae sunt, viz. Figura corpori peculiaris, cuculum referens; tibiae breves; Ala praelonga; volatus pernix; Vox gemebunda; bina dumtaxat unica vice ova ponere; saepius tamen in anno parere; pedes rubri & sanguinei. R. Ornith. p. 130.

A. 1. Columba Offic. Schrod. Jons. vulgaris Aldrov. Gesn. Domestica seu vulgaris R. Ornith. The Pigeon or Dove. Usus. Columba viva, Sanguis, Tunica ventriculi, Fimus. Vires. Columba viva per medium dissecta, capitiq; dum sanguine adhuc calet, imposita, feroces humores mitigat, melancholicam tristitiam discutit. Hinc convenientissimum medicamen est, in Phrenitide, Cephalalgia, Melancholia, Podagra. Sanguis tepens oculis instillatus, dolorem, lippitudinemque sedat, suffusiones sanguinemque discutit, vulnera recentia

ſeu Materia Medica Pars Tertia. 597

recentia curat: Peculiariter cruorem è membranis cerebri erumpentem cohibet, podagricum dolorem mitigat. *Tunica ventriculi* exiccata & pulverifata commendatur in Dysenteria. *Fimus* vehementer excaſcit, (ob nitroſam facultatem qua maxime pollet) ideoque urit, diſcutit, ruborem cutis ſanguinem alliciendo excitat. Hinc ulus frequentis in Cataplaſmatis & Emplaſtris rubificantibus. Sic tritus & cribratus cumque ſemine Naſturtii impoſitus, facit ad affectus inveteratos; cujuſmodi ſunt Arthritides, Hemicrania, Vertigo, Cephalalgia, &c. Interne calculum atterit & urinam pellit. *Schrod.*

A. 2. *Turtur Offic. Schrod. Aldrox. Gefn. Jomf. The Turtle Dove. Uſu.* Integer avis. Adeps. *Vires.* Turtur viribus cum Columba convenit, peculiariter tamen commendatur in Dysenteria, ac præcipuè in ſiſtendo menſium profluvio. *Pinguendo* inter aſſandum collecta illinitur Renibus, ventri, pectori, inguinibus, &c. *Schrod.*

A. 3. *Palumbus Offic. Schrod. Torquatus Aldrox. Turn. Major Jomf. The Ring Dove. In Sylvis. Vires.* Convenit cum Columba, exuſtæque plumæ Ictericos reſicere, calculoſi, Urinæque diſcultatibus ſubvenire dicuntur. *Schrod.*

ſchrod. Aldrox. VIXX

Aves

Aves rostro & unguibus aduncis seu
Rapaces vel Carnivorae.

H *E. del fine. Disputa col Netherland.*

Aves Rapaces Diurnae

Rapacibus in genere haec nota conveniunt.
Caput habere grande; collum breve; ro-
strum. Es. ungues. Clavos, validos, acu-
tos, et repentes. & unguem compar-
care. Femora videlicet valida; & linguam laevem cras-
sam & parvicornem. & humanam similes. R. Ornith.
pag. 25. Verbo 2. in multis avibus innotuit.

XXIV. *De Aquila.*

Avis rapax diurna, è maximis, omnium genero-
fissima, rostro à radice statim adunco. R. Ornith.
pag. 26.

A. *Halictus* *Offic.* *Turn.* *Aldrov.* *Gesn.* *Fenzl.*
id est, *Aquila marina* *R. Ormish.* p. 29. *Nisus* *Ves-*
serum. *The Dipper.* *Usu.* *Medulla* *crurum* &
ossum,

offium; in medicina autem raro occurrit; ad Pisces capiendos utilis esse vulgò creditur.

XXV. De Vulture.

Nota sunt: Rostrum non confestim atque à fronte nascitur in hamum curvatum, verum post duorum digitorum continuam reſtitutionem; Col- lum ſere implume habere. Inſignem autem ventrem velut ſacculus propendens. R. Ornith. p. 34.

Vultur Offic. Schrod. niger Aldrov. Geſn. Foss. Bellon. The Vulture. Uſu. Caro, Pinguedo, Cerebrum, Fel, Fimus, Uræ. Caro convulſus judicatur affectibus capitis, Epilepſia, Hemicrania, & ſimil. Decoctum cutis vitia ſanare perhibetur. Pinguedo convenit nervis. Cerebrum ſubvenit ca- pitis imbecillitati. Fel Epilepſiam arcere dicitur, aſſumptum cum vino. Fimus, nidore partum ex- cutit. Schrod.

XXVI. De Milvo.

Milvus Offic. Schrod. Aldrov. Geſn. Foss. Dna. vulgaris/canda ſorſcipata R. Ornith. Cap. R. R. R. R. R. R. Uſu. Ipſe incu- ratuſ, Caput, Epur, Sanguis, Fel, Stercus, Pinguedo, Uræ, Incineratuſ, Pollagis, Epilep- ſiaque ſubvenire dicitur, exhibituſ ſiquidem de ca- pite aſſertuſ, ac ſiſteſt incineratuſ. Uſuſ inſuper oculorum Medicamentis adhibetur. Sanguis po- dagricos juvat, cum Urtica mixtuſ & impoſituſ. Fel oculariis additur. Stercuſ, articuliſ cum ſuc- ceſſa imponitur. Pinguedo, articulorum doloribus illinitur. Schrod.

XXVII. De

XXVII. De Accipitre.

A. Accipiter Offic. Schrod. Fringillarius Aldrov.
 Gesn. Fens. Fringillarius & Nifus Mer.
 Pin. Fringillarius, seu Recentiorum Nifus R. Ornith.
 p. 51. The Sparrow-Hawk. Usus. Accipi-
 ter integer. Adeps. Excrementa. Vires. In-
 teger oculorum vitiis succurrit, in oleo coctus,
 oculoque inunctus. Idem sentiendum de Adipe:
 Insuper omnibus vitiis cutis medetur oleum illud
 illicitum. Excrementa calfactoria vi adeo possent,
 ut à Galeno ex foro Medico eliminaretur, nihilo-
 minus tamen sunt, qui oculorum vitiis arcendis
 adhibeant, aliis ad partum promovendum, exhi-
 bita vel in suffitu adhibita. Hippocrates & Phi-
 nius ad sterilitatem emendandam propinant.
 Schrod.

XXVIII. De Cuculo.

A. Cuculus Offic. Schrod. R. Ornith. Fens. Aldrov.
 Rondel. Coccyz Mer. Pin. The Cuckoo.
 Usus. Avis ipsa. Fimus. Vires. Ustus commen-
 datur ad calculum, ventriculi dolores & humidita-
 tem. Rondel. Datus & utiliter febricitantibus pa-
 roxyfmitenipore, methetur Epilepticis, &c. Fimus
 morbum capis rabidi curat, poena. Schrod.
 v. C. IVXX

Aves Rapaces nocturnæ.

XXIX. De Noctua.

NOCTUA Offic. Schrod. The Owl. Usu.
Caro, Fel. Pinguedo. Vires. Caro
curat Paralyticos, Plinio; Melancho-
licos, & sim. Rabbi Moys. Apostema,
Anginæ mirabiliter aperit & rumpit, cinis integræ
non deplumata in guttur immittitur. Fel. ad ma-
culas Oculorum valet. Pinguedo, aciem Oculo-
rum acuit. Schrod.

SECTIO TERTIA.

De Serpentino Genere.

Serpentini generis nota sunt, Corpus depile;
Pulmo rarus; unicus in corde ventriculus;
ovipara esse saltem intus; caput corporis
respectu parvum, hiatus tamen amplius.

Serpentini generis Animalia sunt vel

Apoda

Vivipara, id est, ova in utero foventia & vivos
foetus parientia; *Vipera*.

Ovipara, id est, ova in finetum aliumve cali-
dum locum deponentia, ubi calore solis fo-
ventur & excluduntur; *Anguis*.

Pedata,

Caudata, corpore

Squamoso

Terrestria; *Lacerta*.

Amphibia, colore

Cinereo; *Scincus*.

Vario, nigro & luteo; *Salamandra*.

Testa dura & robusta tecto; *Testudo*.

Non caudata

Amphibia; *Rana*.

Terrestria; *Bufo*.

I. De Serpente.

A. Serpens Offic. Schrod. Anguis Gefu. Natrix
torquata Aldrov. Jof. The Snake. Ufu.
Adeps. Exuviz. Fel. Vires. Pinguedo emol-
lit Strumas, oculorum rubedini & maculis mede-
tur, viſum acuit, podagricos dolores mitigat.
Exuviz partum facilitare creduntur, ventri vel
lumbis alligatz, odontalgiamque in gargarifmis
mitigare; impetigines curant, alopecii medentur,
ac pilos naſci faciunt. Fel, Ictibus Serpentum im-
poſitum, venenofitatem in ſe allicit, idem & de
capite impoſito affirmant. Schrod.

II. De Vipera.

A. Vipera Offic. Schrod. Aldrov. Gefu. Jof.
The Uiper or Adder. Ufu. Caro. Vi-
res. Vim habet alexiteriam, ſudoriferam, uſuſque
precipui eſt intrinſecus, in omnibus morbis vene-
natis ac malignis, quales ſunt peſtis, febris pete-
chialis, lepra & ſimiles: Quinimo & ad Phehiſi-
eos Gallicove morbo laborantes, pro ſecreto ven-
ditat Cardanus. Si ſcil. caro cocta comedatur,
jus bibatur, pinguedoque ſpinz & juncturis illina-
tur. Schrod.

III. De Lacerta.

A. **L**acertus *Offic. terrestris Schrad. Vulgaris*
Jans. Aldrov. Gess. Terrestris vulgaris
ventre nigro maculato Mer. Pin. The Lizard
es Est. Degunt in cavernis terræ, rudibus mu-
 rorum, aliisque locis asperis. Commendatur præ
 reliquis genus Lacerti viride & magnum, verum
 cum in hisce regionibus minus usitatum id sit, La-
 certum vulgarem hic describimus, *Vires.* Elicit
 è corporibus spicula, vitra, &c. (sectus vel cum
 tale tulus & impositus, imprimis v. caput,) capil-
 los renasci facit, (cum adipe illita caro, vel ci-
 nis applicatus.) Ictui scorpionum succurrit, &c.
Schrad.

IV. De Scinco.

Scinco *Offic. Schrad. Aldrov. Gess. Jans. Cro-*
codilus terrestris Dioscorid. Minor Bellon. The
Skink. Animal est aquatile squamis cinereis ve-
 stitum, cæcia à capite ad caudam decurrente linea
 insignitum. *Vires.* Alexipharmacus est, Vene-
 remque accendit. *Schrad.* Ob id virtutem pos-
 sidet alexipharmacam (inquit clarissimus *Amman-*
nu) recipitur in *Mithridatium*, ob aphrodisiasticam
 facultatem in *Electuarium Diasatyron*, & quidem
 quoad diversas partes: Nam in *Diasatyron* venter
 & lumbi tantum expetuntur, hypothese forsan ist-
 hac, propter situm renum & spermaticorum vaso-
 rum: *Mithridatium* ventrem animalis tantum reci-
 pit. Unde colligas, (inquit *Hoffmannus*) diver-
 sas

seu Materiae Medicae Pars Tertia. 603

las partes diversa posse. Imo cum *Dioscorides* carnes circa renes, *Galenus*, lib. 11. *Simpl.* Renes ipsos Veneri ciendæ commendet: at vero *Plinius*, lib. 28. cap. 8. Rostrum & pedes: hæc & aliz hypotheses de Scinco, recte ab *Hoffmanno*, pag. 647. rejiciuntur, quem qui velit consulat.

V. De Salamandra.

A Nimal est quadrupes ex Lacertorum genere amphibium, nigrum, luteis maculis aspersum.
Salamandra Offic. *Schrod.* *Aldrov.* *Gesn.* *Fons.*
Animal stellatum *Plin.* Lacerta venenaria *Ætio.*
The Salamander. *Vires.* Erodit, exulcerat, incinerata medetur felicissime *Scrophulis* exulceratis. (Cinis inspersus.) *Schrod.*

VI. De Testudine.

A Nimal est amphibium, scutum testaceum ac rebus in dorso gerens.

1. *Testudo marina* Offic. *Schrod.* *Gesn.* *Fons.*
The Sea-Tortoise. *Usu.* Crura, Fel, Sanguis, Priapus. *Vires.* Crura pro Periapto antipodagrico expertissimo adhibentur. Fel, oculis confert. Sanguis, in remediis internis pro antidoto adhibetur. *Schrod.* Priapus in morbis Nephriticis v. *Ligon de Insulâ Barbadenf.* p. 118.
2. *Testudo terrestris* Offic. *Schrod.* *Aldrov.* *Gesn.* *Fons.* *The Land-Tortoise.* *Usu.* Sanguis. *Vires.* Ad Hecticam imperatui recens ac crudus, exiccatus ad Epilepsiam commendatur. *Schrod.*

VII. De Bufone.

A. BUfo *Offic. Scrod. Fons. Aldrov.* Rana rubeta tum palustris, tum terrestris *Gesn.* *The Toad.* *Usu.* Bufones siccantur in aëre. *Vires.* Internè pulvere ejus hydropicorum aquas per urinam educi, desperatus quidam expertus est Hydropicus qui præter spem attentatæ necis sanitatem illo acquisivit. Extrinsecus imponitur Bufo, parte qua venter est, anthracibus (in aceto parum maceratus,) ad eliciendum scilicet venenum, ingreditur itidem amuleta aëri contagioso arcendo dicata, Hæmorrhagiam narium certo experimento sistit. Idem & cinis sive pulvis præstare perhibetur loco affecto inspersus, &c.

VIII. De Rana.

1. Rana viridis *Offic. minima & viridissima Plin.* Ranunculus viridis *Scrod. Fons. Aldrov.* Viridis sive Dryopetes *Gesn.* Agredula *Isidor.* *The Tree-Frog.* *Usu.* Rana & Sanguis. *Vires.* Animal convenit viribus cum Rana aquatica, ejusque cinis vulneribus inspersus mirificè sanguinem cohibere dicitur. *Sanguis,* peculiariter pro Philtro commendatur. *Scrod.*

A. 2. Rana *Offic. aquatica Scrod. Aldrov. Fons.* Aquatica vulgaris vel maculata *Mor. Pin.* *The Common-Frog.* Præfertur ex aquaticis, quæ in fluviis puris ac fontibus reperitur. *Usu.* Ipsæ Ranae, Sperma. *Vires.* Ranae ipsæ contra omnium serpentium venena *Dioscoridi* pro Antidoto sunt.

seu Materia Medica Pars Tertia. 807

sunt. Valent & adversus inveteratos tendinum rigores. Viva Anthraci pestilenti imposita, donec moriatur, venenum elicit. *Sperma*, refrigerat, constipat, incrassat, dolores mitigat, manuum scabiem curat, paronychia & herpes interficat, erysipelati & ambustis, aliisque inflammationibus succurrit, Faciei ruborem curat, &c. *Schrod.*

D d 4 SECTION

SECTIO QUARTA.

De Quadrupedibus.

Quadrupedum notæ sunt Cor duobus ventriculis instructum, pulmo solutus, cutis pilosa, terrestria vel saltem amphibia esse, & gressilia, denique vivipara, quod Cetaceo etiam Piscium generi commune est.

Quadrupedia ab Aristotele, quem omnes ferè Historiæ Naturalis Scriptores secuti sunt, dividuntur, in 1. *Solidipeda* aut *Solidungula*. 2. *Bisulca*. 3. *Fissipeda* seu *digitata*.

Ad hæc etiam referimus *Manati* quod Animal est viviparum pilosum, pulmone respirans cum duplici etiam in corde ventriculo, sed binis tantum pedibus instructum.

Quadrupeda sunt vel

Ungulata eaque vel

Solidipeda, auriculis

Minoribus, juba longiore ; *Equus*.

Majoribus, juba non adeò promissa,

Manuæctum ; *Asinus*.

Ferum ; *Onager*.

a b Bisulca, seu ungulâ bifidâ, quæ vel

a b { Ruminantia, cornibus

Perpetuis

{ Equalibus & minime rugosis, papillis quatuor sibi mutuo proximis sub imo ventre, corpore

{ Majore, cute durissima, cornibus etiam magnis, crassis, intortis, & nigris; *Bubalus*.

{ Minore, cornibus albis, apicibus nigris; *Bos*.

Rugosis

{ Recurvis & in spiras convolutis, lanigeræ; *Ovis*.

{ Rectioribus, non lanigeræ, suntque vel Barbata, odore gravi & ingrato; *Hircus*.

{ Imberbia, cornibus

{ Longis, rectis, prope caput annulatis; *Gazella Indica*.

{ Brevioribus, extremo aduncis seu hamatis; *Rupicapra*.

{ Deciduis, iisque vel

Teretiformibus

{ Maximis, ramosissimis, ramis in acutos mucrones desinentibus; *Cervus*.

{ Minoribus & brevibus, ramulis obtusis; *Capreolus*.

Palmatis, Animali ipso

{ Maximo & altissimo; *Asce*

{ Minore; *Animal Borearticum Occidentale*.

a b { Non Ruminantia, auriculis externis

a b

Longioribus & angustioribus, rostro brevior, Mansuetum; *Porcus.*

Brevioribus & rotundioribus, rostro productiore, ferum; *Aper.*

Quadrifurca,

Majus, cum cornu rostro innascente; *Rhinoceros.*

Minus, Cornu carent; *Animal Moschiferum.*

Unguiculata, pede multifido, quæ sunt vel digitis

Indivisis, sibi invicem coherentibus & communi cute testis, eorum tantum extremis in margine pedis extantibus, & ungibus obtusis munitis; *Elephas.*

Divisis, ungibus angustioribus, auriculis externis

Carentia, phytivora, amphibia:

Quadrupes duobus in superiore maxilla dentibus insignioribus; *Equus Marinus.*

Bipes; *Manati.*

Prædita, dentibus primoribus incisioribus in utraque maxilla, vel

Binis insignioribus, hæc sunt Phytivora, quæ vel

Terrestria, Auriculis

Longis, cauda brevi, quæ subsultim incedunt,

Troglodytes, quod fodiendo pedibus foramina sibi excavat; *Cuniculus.*

Foramina sibi non fodiens, sed in superficie terræ degens; *Lepus.*

a b Curtis, cauda longa,

Troglodytes

seu Materia Medica Pars Tertia. 611

- a. b. { Troglodytes, in hoc genere maximum ; *Mus Alpinus.*
 { Foramina pedibus non excavans,
 } Majus ; *Rattus domesticus.*
 } Minus : *Mus domesticus.*
 { Amphibia, cauda nuda, lata ; *Castor.*
 { Quaternia, carnivora, rostro
 } Brevis, capite rotundiore, cauda
 } Longa, pelle
 { Unicolore, seu maculis carente,
 } in hoc genere maximum ; *Leo.*
 { Maculosa,
 } Majus ; *Pardus.*
 } Mediae magnitudinis ; *Lynx.*
 } Minus ; *Felis, Canis.*
 { Brevissima, Pilis longis undique vestita ; *Ursus.*
 { Productione, quae vel
 } Terrestria, folliculis odoriferis
 { Carentia, cauda
 } Productione, pilis
 { Densis & longis vestita, auriculis erectis,
 } Major ; *Lupus.*
 } Minor ; *Vulpes.*
 { Brevibus & rarioribus ; *Canis.*
 { Brevis, cruribus brevibus, pilo
 } rigido longo ; *Taxus.*
 { Praedita, cauda producta ; *Animal Tibeticum.*
 { Amphibia ; *Latra.*
 { Pluribus aut incerto numero, rostro productione, cute

Pilo molli testa,
 Majas, cauda brevi, cuniculos in
 terra sibi fodiens, oculis minimis;
 Talpa.
 Minus, cauda longa; *Mus ara-*
neus.
 Spinis undique obsita; *Erinaceus.*

De Quadrupedibus Ungulatis.

Quadrupeda Solidungula.

I. De Equo.

A *B. Asino differt magnitudine quæ eum ex-*
cellit, auriculis minoribus, juba longiore,
caudâ undique setis prælongis obsita.
 R. Synop. Animal. p. 62.

A. Equus Offic. Scbrod. Gesn. Aldrov. Fons. The
 Booke. Usu. Sanguis, Coagulum, Lac, Stercus,
 Lichen, Testes, Pinguedo, Ungulæ, Pili, Saliva,
 Dens, Lapis. Vires. Sanguis admiscetur septi-
 cis ac causticis. Coagulum, (*Hippacen* vocant) pri-
 vatim Coeliacis, Dysentericisque convenit. Lac
 utile censetur Epilepticis, Phthisicis, Tussientibus,
 Asthmaticis. Stercus, extrinsecus sanguinis erupti-
 ones cohibet, foetum mortuum, ac secundinas ex-
 pellit. Internè propinatur in dolore colico, ac
 strangulatu uteri, in pleuritide, & similiter, in
 foetu

foetu mortuo & ſecundinis expellendi. *N.* Præſtat ex equo non caſtrato. *Lichenes*, laudantur peculiariter ad uterinas ſuffocationes, ut & ad morbum comitialem & calculum. *Teſtes*, ad ſecundinas pellendas remedium præſentiſſimum. Commendatur quoque in doloribus colicis. *Pinguedo*, illinitur commodè articulis luxatis. *Ungula* partus mortuos exturbat, pediculos fugat. *Pili*, ſanguinis fluxum reprimunt. *Saliva*, ſpuma oris tri-duo pota tuſſim ſanat, ſervorem faucium contundit. *Dentes*, primum naſcentes dentitionem facilitare dicuntur. *Lapis* (*Hippoliſtus*) in ventriculo aut inteſtinis repertus, uti Lapidi Bezoar Occidentali, figurâ & lamina ſtructura non abſimilis eſt, ita & viribus eundem æmulari ſtatuitur. *Schrod.*

II. De Afino.

A Nimal eſt Equo minus, ignavius, tardius, ſtupidius, auriculis longioribus, jubâ non adeo promiſſâ, cauda longiore, in extremo tantum ſe-toſâ: frigoris minus patiens. *R. Synop. Animal.* P. 63.

A. Afinus *Offic. Schrod. Geſu. Aldrov. Jomf. Theſ. Uſu.* Ungula, Sanguis, Lac, Urina, Stercus. *Vires.* Ungula, in Morbo comitiali ungulæ Alcis vicaria cenſetur. Extrinſecus commendatur cinis ad diſcutiendas ſtrumas & ſanandos perniones, ad rimas cutis conſolidandas; apoſtemata diſcutienda, pterygium oculorum tollendum, ad foetum mortuum eliminandum, ad Epilepticas & Hyſtericas excitandas. *Sanguis*, ſudorem ciet; Pulli afini ſanguis Icterus curat. *Lac*, nutrit, abſtergit fortiter; hinc utile in Phthiſi, in morbis

morbis ventriculi, renum abscessu, vesicæ lithiasi, arthriticis doloribus, laxat nimis alvum, abstergit vias urinarias, ciet menses. Extrinsecus adhibitur, stabilis gingivas, compescit dolores podagricos, faciei gratum conciliat pallorem. *Urina*, medetur peculiariter morbis renum (inquit *Dioscorides*), tum & scabiei, verrucis & callis, membrorum atrophie & paralyti, podagricisque doloribus, &c. *Stercus*, sanguinem sistit. *Schrod.*

III. De Mulo.

A. Mulus *Offic. Schrod. Gesn. Jons. The Mule.* Non est certa & constans Animalis species, sed hybrida & spuria, ab Asino Equam inunte genita. *R. Synop. Animal. p. 64. Usu.* Ungula, Urina, stercus. *Vires.* Ungula suffitu mentes nimium fluentes sistit. Cinis potus steriles reddit; illitus alopecie subvenit. *Urina* cum luto suo pedum clavos curat. *Stercus*, Mensium fluxorem sistit, & Dysenterie opitulatur, dolori Lienis subvenit. *Schrod.*

IV. De Onagro.

Onager *Offic. Aldrov. Gesn. Jons. The Wild Ass.* Sunt qui ab Asino domestico non alter differre existimant, quam ut ferum & sylvestrem à cicuri & mansueti: alii pro diversa specie habent. In Usum medicum non venit, eorum autem pelles apud Mechanicos *Chagrin* vocantur.

Quadrup.

Quadrupeda bisulca.

V. De Bove.

A Reliquis hujus generis differt magnitudine, cornibus aequalibus & minime rugosis, palcari sub collo dependente, papillis quatuor sibi mutuo proximis sub imo ventre. R. Synop. Animal, p. 70.

A. Bos Offic. Schrod. *Mas Taurus* The Bull dicitur, *foemina Vacca* The Cow, Foetus *Vitulus* The Calf. Animal est vulgo notissimum. Usus, Cornu, Fel, Jecur, Splen, Sanguis, Medulla, Serum, Axungia seu oleum ex pedibus, Ungulae, Urina, Stercus, Lapilli, Lac, Butyrum, Caseus, Priapus, Ossa. *Viros.* Cornu rari usus est: vidi tamen scobem exhiberi contra Epilepsiam; adhibetur quoque in suffitu, ad aërem contagiosum corrigendum. Fel bubulum praestat fere omnium quadrupedum fellibus; specificè aurium medetur lussuro, ac dolori, alvum movet. [Lumbricos necat.] Jecur rari usus est, ejus loco vituli epar, pro hepate scil. corroborando, in decoctis adhiberi ferè solet. Splen, inservit potissimum decoctioni ac extractioni pro arcenda splenis duritie, mensiumque suppressione. Sunt & qui extrinsecus spleni illinunt. Sanguis, intrinsecus singularem opem fert dysentericis, mensium & internis haemorrhagiis. Extrinsecus discutit & emollit tumores, faciem

faciem extergit. *Medulla vitulina* post cervinam locum primum bonitatis obtinet, vim habet indurata & Scirrhusa corpora emolliendi, five musculis, five tendinibus, five ligamentis, five etiam visceribus ipsis durities acciderit. Quin pessi quoque inde confiunt, uterum emollientes. Bovinum proximum bonitatis locum habet: præterque vires generales trementia membra reficit, nervis induratis confert. *Serum*, præter vires generales, usurpatur specialiter ad mortificationem intestinorum, & Tenesmum, ut & ad ulcera & rimas labiorum, podagricis & Scirrhis affectibus medetur. *Oleum ex pedibus*, usitata vulgò est in molliendis tumoribus, leniendis doloribus, luxationeque articulorum. *Ungula*, adhiberi solent in suffumigio ad arcerum aërem malignum. *Urina*, aurium dolores lenit. *Stercus Vaccinum*, refrigerat, siccaturque moderatè, discutit, dolores insigniter mitigat, &c. *Vitulinus*, Erysipelati convenit. *Lapillus ex ventriculo* exectus medetur Ictericæ, specificè comminuit ac consumit calculum. *Lapillus felle* in pulverem reductus errhinum exhibet egregium. *Lac Vaccinum*, crassum est, nutrit benè, Renum & Vesicæ dolori convenit, diarrhœæ, dysentericæ, tenesmo, erosionique intestinorum succurrit. *Butyrum*, calfacit moderate, emollit, digerit, lenit, resolvit, laxat, oculorum hebetudini prodest. *Caseus*, recens molli podagricorum dolores lenit, Epatis æstum mitigat, Exomphalo infantum succurrit. *Priapus Tauri* dysentericis prodest. *Ossa*, ad corroboranda viscera, & ad arcendam Epilepsiam à nonnullis adhibentur. *Schrad.*

VI. De Bubalo.

Bovæ domestico major est, corpore crassiore, cute durissima, cornibus magnis seu crassis, intortis & nigris. R. Synop. Animal. p. 72.

Bubalus Offic. Sebrod. Italici Bufalo R. Synop. Animal. Buffelus Aldrov. Bellon. Fons. The Butfal. Usu. Cornua & Ungulae, Sevum, Stercus, &c. Vires. Cornua & Ungulae medentur spasma, Sevum, Stercus, &c. eisdem cum Bovino pollet. Sebrod.

Veterum Bubalum esse hoc Animal Historiæ Quadrupedum conditores negant; sed potius Bovem illum sylvestrem Indicum Aristoteli, sine nomine descriptum & Aracbotis adscriptum Hist. 2. cap. 1. Nobis tamen (inquit doctissimus & clarissimus Raius) verisimile videtur Bubali nomen una cum Animali ipso in Italiam migrasse: proinde loco suo natali qui India est, aut Asia, Bubalum fuisse dictum. R. Synop. Animal. Bovem Africanum pro Bubalo veterum habet Bellonius Obs. lib. 2. cap. 50.

VII. De Ove.

Ovis Animal est lanigerum, rostro quam Bos angustiore; cornibus rugosis, recurvis, & in spiras convolutis, papillis binis. R. Synop. Animal. p. 73.

A. Ovis Offic. Sebrod. Fons. domestica cujus mas Aries dicitur, foetus Agnus. R. Synop. Animal. The Sheep. Usu. Cerebrum, Fel, Oesophus, Lana

Lana succida, *Sevum*, *Pulmones*, *Omentum*, *Stercus*, *Urina*, *Vesica*, *Caput*, & *Pedes*, *Ossa incinerata*, *Coagulum*. *Vires*. *Cerebrum Arietis* prodesse ajunt in somno immoderato arcendo, in morbis Epidemiis. Facilitat dentitionem. *Fel*, solvit alvum, carcinoma exterius sanat, auribus purulentis auxilio est. *Fel agni* ad morbum comitalem exhibetur. *Oesypus*, emollit, resolvit, calefacit, dolores sedat, luxatis, contusis, & similibus convenit. *Lana*, Anginx, aliisque colli tumoribus leniendis ac molliendis confert. *Lana succida* calfacit, emollit, lenit, viribusque cum *Oesypo* convenit. *Sevum*, datum ex vino rubro, sanguinem sistit, diarrhoeam, dysenteriam, & tormina ventris curat. *Pulmones* capiti impositi dolores & aestum mitigant, ferocesque spiritus sopiunt. Hinc usus præcipui in phrenitide, vigiliis, &c. *Omentum* calidum collo medetur dolori. *Stercus*, vim habet refrigerandi, exiccandi, aperiendi, discutiendi. Hinc maxime usus in aurigine, &c. Extrinsecus convenit in tumore splenis, in thymis, clavis, verruca, tumoribus cutaneis, &c. Maximi itidem solaminis est in ambustis. *Urina* sumpta, aquam intercutem abigit. *Vesica*, cremata & exhibita, iis qui urinam inviti reddunt, succurrit. *Caput* & *Pedes* Vervecis in Aqua fluente optimè decocta, atrophix & contracturæ subveniunt. *Ossa incinerata* agni, consolidationem vulnerum, etiam eorum, quæ difficilioris sunt consolidationis, promovent. *Coagulum*, valet, ad venena, ad lac coagulatum, ad morsus venenatos. *Schreid.*

VIII. *Caprinum Genus.*

AB Ove differt, quod pilis non lanâ vestiatur, cornua rectiora nec adeo contorta obtineat.

R. Synop. Animal. p. 77.

A. 1. Caper Offic. Schrod. mas Hircus dicitur, foemina Capra, Foetus Hoedus. Aldrov. Gafn. Fons. Capra domestica R. Synop. Animal. The Goat. Locis arduis gaudet. Ufu. Sanguis, Medulla, Serum, Lac, Serum lactis, Lapilli, Stercus, Urina, Vesica, Omentum, Pellis, Fel. Vires. Sanguis hircinus habetur alexipharmacus, obstruit, dysentericis convenit, sanguinem concretum resolvit, calculum atterit. Medulla hircina acrior est ac sicciore reliquis, ideoque & efficacior. Serum hircinum validissime discutit, podagricis auxiliatur, stranguriam tollit, hæmorrhoidum dolores lenit. Lac caprinum nutrit, abstergit, febri hectica laborantibus & Phthisicis, consumptisque ac emaciatissimis optime convenit. Serum ejus præstat reliquis seris, aperit, abstergit, incidit, laxat, hinc frequenti usu ad infusiones: purgandæ Melancholiz recipitur. Lapilli in ventriculis & felle reperi commendantur vi diaphoretica & resolutiva. Stercus, calfacit, siccat, abstergit, digerit, aperit, acrisque est facultatis. Hinc usus præcipui in duris tumoribus; Lienis & aliarum partium, in parotidibus, ac bubonibus, in ulceribus desperatis consolidandis, in Hydrope, in coxendicæ dolore;ustum tenuioris est substantiæ, congruitque ad omnia vitia, quæ extergi volunt, ut ad Alopecias, Lichenas, &c. Intrinsecus convenit Spleneticis, exhibetur itidem in Ictero, menstruis

menstruis retentis & morbis similibus. *Urina* hirci commendatur præ reliquis omnibus urinis ad calculi attritionem, urinæque expulsionem. Hinc convenit in Hydrope, &c. *Vesica* urinaria excicata ac pulverisata urinæ incontinentiam peculiariter curare dicitur. *Omentum* calide impositum mitigat feroces & ebullientes spiritus; hinc prodest in doloribus Colicis, in Mania, &c. *Pellis* sedat diarrhoeam, sistit Hæmorrhagias & præcipuè narium. *Fel*, febrim quotidianam curat. *Schrod.*

2. *Capra alpina* *Offic.* alpina sive *Rupicapra* *Schrod.* *Rupicapra* *Aldrov.* *Gesn.* *Bellon.* *Jons.* *Dorcos* *Diose.* *Caprea* *Varron.* *The Chamois.* In Alpibus Helveticis, &c. frequens. Caprarum genus sylvestre est, magnitudine ac figura domesticis conforme, cornibus brevibus extremo aduncis seu hamatis. *Usu.* Sanguis, Serum, Jecur, *Fel*, *Stercus*, *Lapis Agagropilus* dictus, in ventriculo repertus; Magnitudine varia & maxima ad juglandis magnitudinem ascendere, ex triplici substantia quasi compositus: quarum interior germina, aut fibras radicum, aut filamenta aut cauliculos plantarum, succo concreto, compacta refert. Exterior coriaceam cutem, interdum tamen lignosum corticem quandam, coloris aut cinericei, aut nigri, ponderis levissimi. *Vires.* Sanguis recens vertiginis est medela. *Serum*, Phthisi exulcerationique pulmonum succurrit. *Jecur*, alvi fluxum sistit. *Fel*, oculorum nubeculæ, nyctalopiæque auxilio est. *Stercus*, calculum atterit & expellit. *Agagropila*, hujus vires experientia docuit insignes ad febres malignas, venena, pestem, & simil. Unde alii *Bezoar Germanicum* vocant. *Schrod.* Laudantur potissimum in partu difficili, & in omni-

seu Materie Medicae Pars Tertia. 621

omnibus scilicet morbis malignis. *Ammatus.* Qui plura de *Agagropilis* velit consulat *Georgium Veleobium*.

3. Capri-Cerva Orientalis, è qua Lapis Bezoar Orientalis *Schrod.* Gazella Indica cornibus rectis longissimis nigris, prope caput tantum annulatis. *R. Synop. Animal. p. 70.* Capra sive Hircus Bezoarticus *Jens.* Indica *Amat.* Montana *Morard.* Sylvestris *Lacini.* The Bezoar Goat. Animal est in Persia & India Orientali degens. *Ufu.* Lapis in ventriculo repertus, Bezoar Orientalis dictus, figurâ scilicet variante Ovali, rotunda, sessili & intus interdum cava, superficie lævi & splendente: substantia è laminis instar cæparum sibi invicem incumbéntibus compacta: variante etiam colore, plerunque sunt atrovirente, hinc dilutius virente, pallecente, &c. odore nullo: Magnitudine & pondere varians. Frequenter adulteratur, notas ergo bonitatis ab Authoribus passim notatas apud *Schroderum* videbis, quo lectorem remitto. *Vires.* Corroborat, sudores ciet, alexipharmacus est, ideoque utilis in vertigine, Epilepsia, Lipothymia, Palpitatione Cordis, Ictero, Colica, Dysenteria, Vermificatione, Calculo, Mensibus obstructis, partu difficili, Melancholia. Præcipue autem in Peste, febribus malignis, venenis assumptis, &c. *Schrod.*

IX. De Cervino genere.

Cervinum genus cornibus quotannis deciduis, solidis, ramosis ab aliis Ruminantibus cornigeris abundè distinguitur, ut alias notas conquirere non sit opus. *R. Synop. Animal. p. 84.*

A. 1. *Cervus* Offic. *Schrad. Aldrov. Gefn. Jans. R. Synop. Animal. The Mart.* In Vivariis passim enutritum. *Usu.* Cornu, Os de Corde est arteriarum in basi cordis concursus, inquit *Schroderus*, qui cum ætate & imprimis turgelcentiæ tempore durior fit, & in Os degenerat; Priapus, Testiculi, Sanguis, Lachrymæ, Medulla, Serum, Astragalus & Lapis. *Vires.* Cornu crudum resistit putredini, malignitatem corrigit, sudorem ciēt, balsamum humanum corroborat. Hinc usus ejus proficuum in variolis, morbillis, febribus putridis & malignis aliisque morbis ubi sudore opus est. *Os cordis*, peculiariter cordi convenit, idque à malignitate tuetur, custodit partum, & prægnantibus minè conducit. *Priapus* diureticus est, Venerem stimulat, dysentericis, colique dolore correptis auxiliatur. *Testiculi*, concubitus cum voluptate excitant. *Sanguis*, dysenterias & coeliacorum profusiva sistit; est & efficax contra toxica; commendatur ad dolores coxendicis & lateris. *Lachrymæ* siccant, adstringunt, corroborant, sudorem ciēt, ideoque adversus venena, morbosque contagiosos quàm summe celebrantur, ut vel cum Lapide Bezoar viribus certare dicantur. Profunt quoque in difficultate partus, adeo ut earum vis nuper adhuc sit comperta in mortuo etiam foetu expellendo. *Medulla*, ferè omnium laudatissima est, præstat quoque præ reliquis in ulceribus malignis, &c. *Serum*, commendatur præ aliis in tumoribus molliendis, vulneribus astringendis; perniones per sanat, dolores sedat. *Astragalus*, utilis est Dysentericis. Lapis in ventriculo repertus cum Lapide Bezoar viribus suis convenire dicitur. *Schrad.* An Ossa, quæ in Officinis pro ossibus Cordis Cervi venduntur semper sunt genuina, inter

sen Materia Medica Pars Tertia. 623

ter Authores magna est dissensio, nec immerito inquirendum est, quia in bobus etiam reperiuntur. *Plempius* pleraque ossa Cordis Cervi putat esse ossa Hyoidea: Figura enim iisdem ferè eadem est.

A. 2. Capreolus Offic. *Schrod. Aldrov. Jonsf. Caprea Plin. Cervulus Sylvestris septentrionalis nostras. R.Synop. Animal. p.89. The Roe-Buck. Usu.* Coagulum, Jecur, Fel, Stercus. *Vires.* Coagulum Diarrhoeæ & Dysenteriae convenit. *Jecur,* oculorum aciem reficere creditur, sanguinis hæmorrhagiam & præcipuè narium sistit. *Fel,* maculas faciei abstergit, oculorum albugines & nubeculâs, aliosque affectus curat, aurium tinnitus reprimît, odontalgiam mitigat. *Stercus* Ictericum solvit. *Schrod.*

3. Animal Bezoarticum Occidentale Offic. *Capri-Cerva Occidentalis Schrod. Vicuniras, sive Toraguas Acoft. Cuguacu Pis. Margg. Teuhulamacame Hern. The Bezoar-Deer. Animal est Peruanum. Usu.* Lapis in Ventriculo reperi-tus Bezoar Occidentalis dictus, substantia est lapidea quam Bezoar Orientalis fragilior, & laxior, foris scabra, & minus levi, colore cineraceo, albo, nigro, obscurève virente, tunicata, forma rotunda, magnitudine variâ, res heterogeneas in medio continens. *Vires.* Iisdem viribus celebris est cum Orientali, cujus tamen bonitati non parum cedit, &c. *Schrod.*

4. Alces Offic. *Schrod. Aldrov. Gesn. R. Synop. Animal. Jonsf. The Elk. Animal est gregarium bisulcum, cornibus palmatis, in hoc genere maximum. Usu.* Ungula, Nervi. *Vires.* Ungula specifica virtute celebratur adversus Epilepsiam, tum præcavendo, tum curando, idque usu tam interno

interno quàm externo. Internè propinatur Scobs. Externè includitur particula annulo gestaturque digito, qui minimo proximus est, ut palmam respiciat: Inditur itidem pugno, applicatur pullui, immittitur in aurem sinistram, suspenditur de collo ut cutim attingat. Nervi, Circumlignantur membris spasmo obnoxiiis. Schrod.

X. De Porco.

Porcinum genus sunt Quadrupeda bisulca, non ruminantia, pilis rigidis? rostro oblongo, in plenum rotundum terminata, in quo nares, papillis plurimis, multipara.

A. 1. Porcus Offic. domesticus sive Sus R-Synop. Animal. p. 92. Sus Aldrov. Gesn. Jans. The tame Swine or Hog. Usu. Axungia, Fel, Stercus, Pulmo, Astragalus, Vesica. Vires. Axungia calfacit minus, ideoque in unguenta refrigerantia infertur, inveteratos dolores lumborum & articulorum sedat. Fel suillum contra aurium ulcera, reliquaue omnia magno successu adhiberi scribit Dioscorides. Pilorum proventum impedit. Stercus, emollit, discutit, hinc prodest in prurigine, exanthematibus, clavis pedum, aliisque tuberculis duris, Ictibus medetur animalium venenatorum, Hemorrhagiam narium sistit. Pulmo mirificè prodest impositus attritui à calceamentis contracto. Astragalus, commendatur ad fracturas ossium, ut & ad colli capitis dolores. Vesica juvat eos qui inviti locum reddunt. Schrod. Eadem præstat pubi imposita. Urinam ciere fertur. Plin.

2. *Aper* Offic. *Schrod.* *Aldrov.* *Gefn.* *Fonſ.* *Sus* agreſtris, ſive *Aper* *R. Synop. Animal.* p. 96. *The Wild Swine*, or *Boar.* *Uſu.* *Adeps*, *Dens*, *Priapus*, *Fel*, *Stercus*, *Urina*, *Vires.* *Adeps* ut domeſtico cognatus eſt, ita & vires communes obtinet ſed fortiores. *Dens* ſpecificè in pleuritide exhibetur: *Cynanchen* curat. *Priapus* & *Teſticulari* ad *Veneris* impotentiam ac proliferationem faciunt. *Fel* *Strumas* diſcutit. *Stercus* aridum rejectiones ſanguinis ſiſtere creditur, id quod etiam præſtat extrinſecus ad motum. *Urina* comminuit ſpecificè veſicæ calculos, eoſque expellit. *Schrod.*

Quadrupeda Quadrifulca.

A Nimalia quæ *Quadrifulca* appellamus, quatuor habent ungulas antrorſum ſitas; ſaltem exteriores duas ad latera mediarum, velut in eadem peripheria circulari, non retro tantopere ab anterioribus remotas & reductas ut in *Bifulcis*, nec reliquis tanto minores. *R. Synop. Animal.* p. 121.

XI. De Rhinocerote.

Magnitudine *Elephanti* æmula, cruribus tamen brevioribus, ut minus conſpicuum ſit animal; imo in nare cornu, ab aliis omnibus *Quadrupedibus* abundè diſtinguitur. *R. Synop. Animal.* p. 122.

E c

Rhi.

Rhinoceros *Offic. Schroed. Aldrov. Jansf.* Abada
 five Rhinoceros *Bont. The Rhinocerate. Usu.*
 Cornu nigrum, fissile, cubitum longum, pyrami-
 dale, bubali cornu forma sua representans, so-
 lidum sine cavitare. *Vires.* Commendatur ad
 venena, contagia, aliosque affectus sudore opus
 habentes ideoque loco unicornu in hujus defectu
 esse poterit. *Schrod.* Quamvis Authores varia
 Animalium Quadrupedum Monocerotum genera
 describant; nostra tamen sententia omnia præter
 Rhinocerotem fictitia sunt; qui solus inter
 Quadrupeda Monoceros est, & fortasse Veterum
 ille cujus cornu *Ælianus* nigrum esse affirmat.
 Quin & *Schroderus* aliique cornu Monocerotis vi-
 res Rhinocerotis cornu attribuunt.

XII. De Animalis Moschifero.

A Nimal Moschiferum *Offic. R. Synop. Animal.*
p. 127. Moschius five Moschi Capreolus.
Schrod. Capra Moschus Aldrov. Jansf. The Musk
Animal. Neque è Caprino, neque è Cervino ge-
 nere esse videtur. *Usu.* Moschus *Offic. Musk.*
 Est substantia grumosa, pinguis & unctuosa, san-
 guini congrumato similis ex ferrugineo nigricans,
 saporis subacris, & subamaricantis, odoris fragran-
 tis & grati, collecta ex folliculis prope umbilicum
 sitis. *Vires.* Calfacit, siccatur, attenuatur, discutit,
 cordialis est, & alexipharminus hinc & cephalicus
 Usus præcipui in omnibus affectionibus cordis,
 palpitatione, Spiritus nimirum vitales fovet, suscitatur,
 recreatur. Hinc in affectionibus capitis & nervo-
 rum, à frigore & crassis humoribus oriundis, tum
 & in dolore colico, &c. Externe detergit tenues
 oculorum albugines, & humiditas defluxiones exic-
 cat,

cat, ad Venerem concitat, auditum imminutum reſtituit. *Schrad.* Moſchi ortus ſeu generatio controverſias non leves inter Authores excitavit, aliis hoc, aliis aliud affirmantibus. Nonnulli eum humorem purulentum excrementitium eſſe volunt, concoctum, & in folliculum prope Animalis umbilicum collectum. Animal autem inquit reſtu venero turgens & laſciviens, ventrem petris aut arboribus affricando folliculum dilacerat, & humori prædicto exitum præbet, quæ aere & ſole coagulata in huiusmodi corpus concreſcit. Alii Moſchum non dilaceratione aliqua è folliculo emitti contendunt, ſed per proprium meatum excretorium ſponte efluere. Alii affirmant Moſchum folliculos duntaxat eſſe ex Animalibus occiſis exſectos: quorum opinionem Mercatores noſtri confirmant, qui folliculo ſuo naturali contentum plerumque emunt. Alii ſanguinem extravasatum, & in Apoſtemata collectum tumoribus & abſceſſibus Animal tundendo excitatis, eſſe credunt, locis contuſis, ligamento quaſi in folliculos conſtrictis, & exciſis. Alii denique omnes Animalis partes Moſchum præbere opinantur. Nobis Moſchus ſanguis excrementitius eſſe videtur, varias coctiones & alterationes in proprio ſuo folliculo paſſus, & vel naturâ ſecretus & humanâ induſtriâ collectus, vel in Animalis idonea tempeſtate occiſi, folliculo abſciſſo contentus. At verſipelles Mercatores ex ſanguine, pellibus, aliſque Animalis exuviis Moſcho additis, maſcupia, quæ pellis Animalis ſubminiſtrat inferciunt ac tanquam vera & genuina venditant. Fucus tamen non latet peritiores. Si enim aduſtum evaporat, verum eſſe creditur, quòd ſi carbonis ad inſtar quidpiam aduſtum remaneat, adulterato

actu contaminatum est. Qui plura de Moscho
velit, consulat *Sebrockii Historiam Moschi*.

De Quadrupedibus Unguiculatis.

XIII. De Elephanto.

Elephas Offic. *Sebrod. R. Synop. Animal.*
p. 131. *Aldrov. Gessu. Fens. The Ele-*
phant. Usu. Dentes bini, e maxilla
superiore egressi, intus albae extus fuscae.
Ebur Offic. Ibozz dicti. Vires. Ebur refrigerat
& siccat, moderate adstringit, incidit, viscera ro-
borat, albas mulierum fluxiones sistit. Ictero
convenit, lumbricos fugat, diuturnis obstructionibus
confert, stomachi dolores & imbecillitatem abigit,
Epilepsia medetur, melancholiam arcet, putredini
ac venenis resistit. *Sebrod. N. B.* Ebur ustum
Spodium in Officinis dicitur, & ad differentiam
Spodii mineralis, Spodium ex Ebore vocatur.

Quadrupeda

Quadrupeda vivipara amphibia auriculis externis carentia.

XIV. *De Equo Marino.*

A Nimal est amphibium magnum, auriculis externis carens, duobus dentibus magnis & recurvis praeditum.

Equus marinus *Offic.* Marinus & Hippopotamus falso dictus *R. Synop. Animal.* p. 191. Ros marus *Fons. The Sea-Horse. Usus.* Priapus ossis est & rotundus cubitum & amplius longus, crassus, ponderosus & solidus, in fine prope glandem longe crassior & rotundior. *Dentes,* magni, longi ac crassi, ponderosi, concavi, colore albo. *Vires.* Priapus, hujus pulvis ad pelendum calculum, in usu est. *Dentes,* usus & pretium ebori comparatur, ex quibus varia conficiunt, ut annulos ad Spasimum, &c.

XV. *De Manati.*

A Nimal est amphibium magnum, bipes, auriculis externis carens, phytivorum.

Manati *Offic.* Schrod. *Clus. Hern. Fons.* seu Vacca marina *R. Synop. Animal.* p. 193. *The Sea-Cow. Usus.* Os crustaceum, album, Ebori simile, ex capite exemptum, idque variforme. *Ver-*

res. Summe commendatur ad calculos renum & vesicæ comminuendos, dolores nephriticos ac colicos sedandos. Schrod.

*Quadrupeda vivipara pede multifido
herbivora binis praelongis dentibus
anterioribus in utraque maxilla.*

XVI. De Lepore.

A. **L**epus Offic. Schrod. Aldro. Gess. Jons.
The Hare. Ufu. Cinis, Caput,
Oculus, Sanguis, Pulmo, Cerebrum,
Cor, Jecur, Fel, Renes, Testiculi,
Uterus, Coagulum, Astragalus, Adeps, Stercus,
Pili. Vires. Cinis fit ex Lepore integro combu-
sto, vel ex pelle tota, ad nigredinem cinereumve
colorem incinerata. Prestantissimum medicamen-
tum est in calculo. Alopecis item & Pemionibus
extrinsecus medetur. Caput, Alopeciz sub-
venit, dentes dealbat. Oculi valent ad partum
difficilem, secundinas, & molam propellendam.
Sanguis cutis vitia in facie, uti lentigines, vitili-
ginemque sanat; Dysenterias & Coeliacorum pro-
fluvia sistit, calculum comminuit. Pulmo suspi-
ratosos juvat, Epilepsiam curare dicitur, Pemiones
sanat. Cerebrum gingivis infantum affistum den-
titionem faciliat, tremores artuum emendat. Cor
dicitur itidem Epilepsiam curare, dolores uterinos
arcere.

seu Materia Medica Pars Tertia. 632

arcere; Quartanz peculiariter mederi. Jecur-
fluxum sedat alvi, Jecinerosisque opem fert. Fel
Ophthalmicum & Oealgicum insigne exhibet. Re-
nes & Testiculi calculosis propinquantur, conceptum
juvant, mictionem involuntariam corrigunt, Ve-
sicæ morbis subveniunt. Uterus, iidem concepti-
onem promovet. Coagulum sanguinem concretum
discutit, conceptionem promover, Epilepsiam ar-
cet, &c. Astragalus commendatur ad arenulas,
Colicam, Epilepsiam, partusque enixionem. Adeps ex-
trinsecus applicata, maxime si vetusta sit, tanta pol-
let attrahendi vi, ut vel Spicula cuti infixæ eliciat;
insuper abscessus rumpit, dolori dentium medetur.
Stercus, calculosis prodesse dicitur, Dysenteriz
convenit, ambustis medetur. Pili, Linimentis
sanguinem filantibus miscentur. Sebrod.

XVII. De Cuniculo.

Quoad figuram corporis externam in omnibus fere
cum Lepore convenit, magnitudine excepta quæ
illi cedit; carnis tamen colore albo ab eo differt, &
proprietas foramina in terra effodiendi. R. Synop.
Animal. p. 205.

A. Cuniculus Offic. Sebrod. Aldrov. Gesn. Fens.
Babbet oz Cony. Integer ultus, Axungia, Ce-
rebrum. Vires. Cuniculus exustus medetur An-
ginæ sive faucium inflammationibus. Axungia arti-
culis & nervis induratis utilis est. Cerebrum vene-
nis resistere creditur, alioquin leporinæ correspon-
dens. Sebrod.

Ec. 4. XVIII. De

XVIII. De Castore.

A Nimal est amphibium, cauda nuda lata, Oculi parvi subnigris, Auriculis externis minutis, brevibus rotundis.

Castor Offic. Schrod. Fons. sive Fiber R. Synop. Animal. p. 209. The Beaver. Utriusque Indix indigena est. Usu. Axungia, Glandulæ odoratæ (qui *Castoreum* vocantur) oblongæ, rotundæ, crassæ, ovi magnitudine, natæ in inguinibus sub testiculis pellicula crassa vestitæ, liquore oleoso & cerolo impletæ, tractu temporis seipsum exsiccante, saporis acris amaricantis nauseosi, odoris gravis & fragrantis. Præferuntur quæ ex Russia adferuntur. Pellis. Vires. Axungia peculiariter nervoso generi ac utero convenit, adeoque morbo comitiali, membris resolutis, convulsis, apoplexiæ, &c. *Castoreum* calfacit, siccat, attenuat, aperit, flatus discutit, nervos nervosâque partes, adeoque caput roborat, spiritus animales torpidos excitat, venenis resistit, sternutationem ciat, anodynum est, menses promovet. Hinc proficuum est in Lethargo, Apoplexia, Epilepsia, Paralyfi, Vertigine, artuum tremore, defluxionibus ad articulos, strangulatu uteri, dolore colico: idque usu tum externo, tum interno. Insuper tinnitus aurium ac difficultatem audiendi corrigit, dentiumque dolori succurrit. Opii virulentiam corrigit. Pellis opem fert Podagricis & Paralyticis. Schrod.

Quid sit *Castoreum*, ab extraneis nationibus vix sciri potest, inquit *Blancardus*, quia Mercatores nostri illud emunt à nationibus, quæ illud iterum
ab

ab aliis habent. Inter eruditos quoque magna est controversia, alii enim Testiculos, alii glandulas odoriferas esse affirmant. Anatomia detexit non esse Testiculos, qui gallorum testes vix superant, sed glandulas duas, quæ tam in maribus quàm in foeminis, utrinque in inguinibus, statim sub cute, ovorum gallinaceorum magnitudine, & sæpe majores conspiciuntur, ex quibus liquor oleosus & gravi odore emanat, quem Animal lingua lambit.

XIX. De Mure Alpino.

MUS Alpinus Offic. Schrod. Plin. Aldrov. Gess. Jons. Alpinus Plin. Marmota Italica R. Synop. Animal. p. 221. Marmota Hermel. Mountain Mouse. In altissimis Alpium degit. Usu. Adeps. Vires. Commendatur ad genus nervolum & articulos contractos rigidos, &c. Schrod.

XX. De Mure.

Auriculis erectis tenuibus, cauda longissima rari pilis obsita à reliquis differt.

A. 1. Mus major Offic. Schrod. domesticus major five Rattus R. Synop. Animal. p. 217. The Rat. Usu. Stercus. Vires. Stercora murium majorum novem numero deglutita mulierculis nonnullis singulare habentur experimentum, quo mensibus obstructis succurrere moluntur. Plater.

A. 2. Mus Offic. domesticus Schrod. Domesticus vulgaris seu minor R. Synop. Animal. p. 218. The Mouse. Usu. Mus ipse, Stercus. Vires. Mus vivus dissectus & impositus extrahit aculeos,

spicula sagittas, &c. curat ichus scorpionum, et trahit venenum. Cimis iniectioni involuntariae five nocturnae medetur, alopecia succurrit, tussi convulsiva medetur. Scurum movet alvum infantum, infervit. Clysteribus, alopecia succurrit, furfurisque capitis abstergit. Calculos renum & Vesicae atterit. Condylomata, omnisque generis verrucas, ficas, mariscas, &c. ani tollit. Subros.

*Quadrupeda vivipara unguiculata
multifida, carnivora, capite bre-
viore seu Genus Felinum.*

Hoc genus vocatur *Fellina*, vocis ob similitudinem cum Fele Animalis domestico. & minutissimo. R. Synop. Animal. p. 162.

XXI. De Leone.

Animal est fortissimum, generosissimum, & ferarum princeps, capite crasso fronte quadrata. R. Synop. Animal.

Leo Offic. Aldrov. Gessu. Fens. The Lion. Usu. Adeps. Vires. Dactu Dioscoridis lotus, aurium dolores immixtus sistit, & membris à frigore adustis felici successu illinitur. Eodem quidem in scirrhis & perniciosis utuntur. Fens.

XXII. De

XXII. De Pardo.

PARDUS Offic. *Fons.* Pardalis R. *Synop. Animal.*
p. 166. *Panthera quibusdā.* The Leopard:
Uſu. Adeps, *Vires.* Inter preſtantiffima Col-
metica cenſetur. *Fons.*

XXIII. De Lynce.

LYNX Offic. *Schrod. Fons.* Lupus cervarius non
nullis. The Duncer. *Uſu.* Axungia, Un-
guis. *Vires.* Axungia convenit articulis reſolutis,
convulſis, luxatis. Unguis argento & auro in-
cluditur, geſtaturque adverſus morbum Comitia-
lem & Spasmodum, loco amuleti. *Schrod.*

XXIV. De Cato ſeu Pele.

A. FELIS & Catus Offic. Catus domeſticus &
ſylveſtris *Schrod.* Felis *Aldrov. Fons.* Et
Cat. *Uſu.* Axungia, Sanguis, Caput, Stercus,
Pellis, Secundina. *Vires.* Axungia Cati ſylve-
ſtris caſcit, emollit, diſcutit, mirifice articulorum
affectibus prodeſt. Sanguis Herpetem curat. Ca-
put Cati nigri incineratum ad oculorum vitia, un-
guem, nubeculam, albuginem, &c. remedium prae-
ſtantiffimum eſt. Stercus, alopecias curat, & po-
dagricos juvat. Pellis geſtatur ad caſciendum
ventriculum, articuloſque contractos. Secundinam
de collo ſuſpended ad oculorum affectus arcendos.
Schrod.

XXV. De

XXV. De Urso.

URsus Offe. Schrod. Aldrov. Gesn. Jans. R. Synop. Animal. p. 171. The Bear. Usu. Pinguedo, Fel. Vires. Pinguedo calfacit, resolvit, emollit, discutit, &c. Ulsu præcipui in alopecia, medetur doloribus Arthriticis, parotidibus, tumoribusque aliis, ulcera crurum tibiærumque sanat. Fel, commendatur intrinsecus ad morbum comitialem, ad asthma, & icterum. Extrinsicus ad ulcera cancrofa ac serpentia, ad odontalgiam, oculorum hebetudinem, &c. Schrod.

*Quadrupeda vivipara unguiculata,
multifida carnivora, capite longiore,
seu Caninum Genus.*

HOC genus animalia non tantum rostro productiore à precedentibus differunt, sed quod plus est, Dentium numero & situ, summa quadraginta habent, Claviculâ insuper carens, & ossicula in pene habent; quæ nota ad distinctionem sufficiunt. R. Synop. Animal. pag. 173.

XXVI. De Lupo.

Hujus generis Animal maximum est & ferocissimum Cani persimile. R. Synop. Animal. pag. 173.

A. Lupus Offic. Schrod. Aldrov. Gesn. Fons. The Wolf. Usu. Dentes, Cor, Hepar, Intestina, Axungia, Ossa, Stercus, Pelliis. Vires. Dentes argento inclusi infantulis familiares sunt, quibus gingivas scilicet fricant, dentibusque erupturis patescere faciunt. Cor comitialibus prodesse fertur. Epar Epatis vitiis confert, ideoque & Hydropicis ac Emaciatis, necnon & Tussientibus. Intestina imprimis ad colicos dantur dolores, quos itidem arcere dicunt circumligata: hoc item fertur de corio. Axungia non vilioris virtutis est quam canina: Calfacit, digerit, articularibus morbis medetur, oculorum lippitudini confert. Ossa ad morbum intercostalem, ut & ad ictus puncturasque valent. Stercus colicis confert. Pelliis commendatur itidem ad dolores colicos mitigandos. Schrod.

XXVII. De Cane.

A. Canis Offic. Schrod. Aldrov. Gesn. Fons. R. Synop. Animal. p. 173. The Dog. Usu. Catulus, Caput, Axungia, Fel, Sanguis, Stercus Album Græcum dictus, Urina, Dens, Pelliis, Pilus. Vires. Catulus vivus ventri impositus, dolores colicos mitigat. Paralytica membra confortat. Caput sive Calvaria incinerata deficcet ulcera,

ulcēra, curat vitia sedis, rhagades, & testiculorum tumores. Intrinsecus Icterus sanat. *Axungia* canina reliquis calidior est, adhibeturque internè in vulneribus & exulcerationibus abstergendis consolidandis, adeoque & in Pthiisi & cruore ex casu dissolvendo. Externè in Podagricis, auriumque doloribus leniendis, lendibus capitis arcendis, auditu difficili reparando, scabie & pruritu corrigendo. *Fel* catuli nigri Epilepsiam mirè curat. Extrinsecus abstergit maculas faciei, oculorum albugini medetur. *Sanguis* contra Veneficatum venenum commendatur, bibique cum successu dicitur, contra morsum rabioſæ Bestiæ ac Toxicum. *Stercus* siccat, abstergit, discutit, aperit, apostemata rumpit, exulcerationes abstergit; hinc utile est in Dysenteria, dolore colico & simil. Extrinsecus medetur Anginæ, ulceribus malignis; tumores duos emollit, aquas trahit hydropicas, verrucas abigit. *Urina*, ulcera capitis manantia, furfuresque abstergit, verrucas abigit. *Dentium cinis*, infantium dentitionem faciliat, odontalgiam sedat. *Pellū parata* manuum lenit pruritum, nervosque emollit contractos. *Pilus* moribus canis medetur. *Schrod.*

XXVIII. De Vulpe.

EST Animal astutissimum, nature canina quodammodo particeps. *Schrod.*

A. *Vulpes* Offic. *Schrod.* Aldrov. *Gefn.* *Fons.* R. *Synop. Animal.* p. 177. *The Fox.* *Usu.* Pinguedo, Pulmo, Jecur, Fel, Lien, Pellis, Sanguis. Integrum animal. *Stercus.* *Vires.* Pinguedo auxilio est convulsionibus, contracturis, tremoribus, &c. aurium doloribus, vulneribus capitis &c

seu Materia Medica Pars Tertia. 639

& alopecii. Pulmo consolidat, abstergit, hinc valet ad vitia pulmonum, & angustiam pectoris. Jecur Epatici & Splenetici confert. Fel Oculorum Pterygio succurrit. Lien Lienis dunticiei ac tumore medetur. Pellis pilosa membris refrigeratis, ac articulari morbo infestatis feliciter imponitur. Sanguis arefactus & tritus calculo Renum & Vesicæ medetur: Idem felicius præstare perhibetur sanguis recens. Vulpes integra vel Caro ejus combusta, ad vitia pectoris commendatur. Vulpes in aqua vel oleo cocta, nervinis affectibus, ideoque contracturis ac doloribus articularum medetur. Stercus scabritiem cutis sanat. Schrod.

XXIX. De Animalis Zibethico.

A Nimal Zibethicum Offic. R. Synop. Animal. p. 178. Jous. Catus Zibethicus Schrod. Scalig. Zibethicum Animal Americanum Rech. Felis Zibethus Ludovic. Hyzna veterum Bellon. The Civet Cat. Usus. Zibethum Civet: substantia est pinguis & unctuosa, consistentiam mellis seu butyri habens, odoris fragrantissimi & grati. Vires. Calidum, humidum est atque anodynum. Usus crebri in dolore colico, inungitur umbilico, in dolore ventris infantum, in strangulatu uteri, applicatur Vulvæ, vel cavernulæ umbilici. Schrod. Zibethum non est semen Animalis Zibethici, nec sudor, nec testiculi aut scrotum, ut nonnulli affirmant, quia nihil olent; sed est excrementum proprium à naturâ secretum collectum in folliculis substantiæ glandulosæ, in mare inter penem & testes, in foemina, inter uterum & anum sitis. Modum colligendi Zibethum videtis apud Fabrum Notis in

in Animalia Nova Hispania. Praefertur pallida in Anglia collecta, non Butyro sophisticata, rejiciatur nigrum ex India Orientali transportatum. Qui plura de Zibetho velit consulat *Gyenan-odoriferam Petri Castelli*.

XXX. De Taxa.

A. TAXUS Offic. Schrod. *Fons.* five Meles Aldrov. Gesn. R. Synop. Animal. p. 185. The Badger. Cryptas incolit. Usu. Integer incineratus, Sanguis, Adeps. Vires. Incineratus, cum successu exhibetur pulmoniacis, sanguinem excreantibus, Sanguis pulverisatus lepra convenire dicitur, destillatusque pesti subvenire. Adeps qui uti paulo crassior, ita & paulo calidior ac efficacior est fuillo, Renum doloribus auxiliatur, & calculo subortis, febrilem aestum mitigat, contrariis ac imbecillitatibus artuum succurrit. Schrodi.

XXXI. De Lutra.

CASTOR minor est, corpore etiam graciliore, & longiore, cauda piosa. R. Synop. Animal. p. 187.

A. Lutra Offic. Aldrov. Gesn. *Fons.* Lytra Var. The Otter. In fluviis majoribus incolat est. Usu. Adeps. Vires. Medicamentis digerentibus infarsatus & exassatus ad tollenda articulorum vitia, perutilis est. Holler.

Quadrupeda

*Quadrupeda vivipara roſtro produ-
ctiore, dentibus pluribus, incerto
numero.*

XXXII. De Erinaceo.

A Nimal eſt terreſtre, echinatum, hyems in
cavernis arborum latitans.

A. Erinaceus Offic. Schrod. Echinus
terreſtris Fonſ. Echinus ſive Erinaceus
terreſtris R. Synop. Animal. p. 237. *The Hedgehog*
or Uchſn. In vepretis & ſepibus. Uſu. Ani-
mal ipſum. Jecur, Axungia, Ventriculus. Vi-
res. Echinus vel coctus, vel incineratus, invô-
luntariè mingentibus auxiliatur, ſtomacho gratus
eſt, alvum & urinam movet. *Foreſt.* Extrinſe-
cus illitus alopeciz ſubvenit. Jecur, vel corpus
exiccatum, atque cum Oxymelite ſumptum, re-
num vitiis auxilio eſt, medetur Cachexiz, Hy-
dropi, Convulſionibus, & Elephantiz; viſcerum
fluxiones exiccat. *Dioſc.* Axungia feliciffimè Herni-
is medetur. *Hartm.* Ventriculi tunicam interio-
rem commendant ad dolores colicos. *Schrod.*

XXXIII. De Talpa.

A Nimal est subterraneum, coloris nigri, pilis
mollissimis, rostro suo, oculis minimis, cru-
ribus brevissimis.

A. Talpa Offic. Schrod. Aldrov. Gessn. Jons.
R. Synop. Animal. pag. 236. The Mole. Sub
terra in Cuniculis vivit. Usu. Talpa ipsa, Cor,
Sanguis, Vires. Cinis confert lepris, strumis ac
fistulis. Intrinsecus cum Cerevisia, aut Vino po-
tus curat Arthritidem vagam dictam, & Scro-
phulas. Cor, Herniam sanat. Sanguis recens illi-
tus capillis calvitiam decorat.

XXXIV. De Mure Araneo.

A Mure domestica minore differt, quod minor est,
rostrum perfectiore Porei instar, oculis minoribus,
auriculis brevioribus.

A. Mus Araneus Offic. Schrod. Aldrov. Jons.
R. Synop. Animal. pag. 239. The Spider or
Field-Mouse. Invenitur in agris. Vires. Af-
fectibus sedis, peculiari experimento utilis est, usus
& illius cum axungia anserina. Schrod.

PHARMACOLOGIE

SEU

MANUDUCTIONIS

A D

Materiam MEDICAM

LIBER QUARTUS.

SECTIO

De Anthropologia.

Anthropologia est pars Pharmacopœia, quæ
Medicamenta ex humano corpore de-
sumpta recenset.

Reliquis omnibus materiæ medicæ
partibus absolutis, superest tantum ut de Homine
agemus, totius universi compendio, ultima ordine
non dignitate hexameter cretionis parte, cujus
gratia reliqua omnia facta fuisse creduntur; de
quo in genere agere, aut universalem tractatum
edere

edere mihi in animo non est. Sed ut in præcedenti-
bus tribus hujus opusculi libris, seu partibus, ad ea
duntaxat quorum aliquis in medicina usus est tra-
ctanda memet restrinxi, ita etiam hoc in loco de
iis solummodo in homine agam quæ homini ipsi
medendo utilia sunt : ea autem vel à vivo corpore
desumuntur, vel à mortuo.

MANUDUCTIONIS

MAGISTRUM MEDICINÆ

LIBER QUARTUS

SECTIONES

A

SECTIO PRIMA.

*De medicamentis ſimplicibus in Offi-
cinis uſitatis, quæ ab humano cor-
pore adhuc vivente deſumuntur.*

S Implicia Officinalia ex partibus humani cor-
poris adhuc viventis deſumpta ſunt; Ca-
pilli, Ungues, Saliva, Aurium ſordes,
Sudor, Lac, Menſes, Secundinz, Uri-
na, Strectus, Semen, Sanguis, Calculi ex ve-
ſica, Membrana caput foetus cingens, *Vires.* Ca-
pilli commendantur ad capillorum productionem,
ad icteritiam, ad membra luxata, ad hæmorrhagi-
am vulnerum. *Ungues,* cient vomitum, aquas
Hydropicorum ducere dicuntur. *Saliva,* jejuni
commendatur ad venenatos morſus ſerpentis,
canis rabidi, & ſimil. *Aurium ſordes* colicâ la-
borantibus, præſentiſſimum perhibentur remedium.
Extrinſecus medentur iſtibus Scorpionum, congluti-
nant vulnera, fiſſuras & ſciſſuras cutis. *Sudor*
uſus proſicui eſſe dicitur, contra ſcrophulas, ſi
cum herba radiceque verbaſci mixtus folio invol-
vatur, inque cineribus calefactus imponatur. *Lac*
refrigerat, lenit, maturat, oculorum rubedini ſub-
venit. *Sanguis menſtruus, Zenith juvenicule* exic-
catus commendatur intrinſecus ad calculum &
Epilepſiam. Extrinſecus ſopit dolores podagricos,
conducere

conducere item dicitur in Peste, apostematibus, carbunculisque, Erysipelat. extinguit, pustulas faciei abstergit. Secundina magni sit ad strumas gutturis tollenda, ad Epilepsiam & philtia compescenda; ad molam & foetum exterminandum, necnon ad animalia enecanda. etiam ea quæ maleficio in homine extiterint. *Urina*, caesacit, exiecat, resolyit, abstergit, discutit, mundificat, putredini resistit, ideoque usus est præcipui intrinsecus, in obstructione Hepatis, Lienis, Vesicæ biliaris, Pestis præservacione, Hydrope, Ictero. Quin & meriti urina hausta (mulierculis Aqua Castoris dicta) partum difficilem facilitare dicitur. *Extrinfocus* siccac scabiem, resolyit tumores, mundificat vulcera etiam venenata, arcet gangranam, solvit alvum, abstergit fursures capitis, compescit febriles insultus, exulceratas aures sanat, oculorum rubedini subvenit, artuum tremorem tollit, uvulæ tumorem discutit, Lienis dolores sedat. *Præp.* Sal Armoniacum, Salt Armoniac, Sal est artificiale striatum, in placentulas coactum colore exalbido, sapore amaricante pungente, ex urina, fuligine & sale communi coctum. Eligatur candidum ac purum. N. B. Vestigia Salis Armoniaci naturalis superesse videntur in *Dioscoride* & *Plinio*, aliisque à majoribus descripti, sub arenis Libycis inventi, verum in Officinis nostris hodie ignoratur. Vide *Matthiolum* in *Dioscoridem*. *Vires.* Internè vim habet diaphoreticam, præcipuè in febribus, resistit putredini. Externè adhibetur in Gangranæ carne putrida absumenda. Quinimo Tonsiores aquam suam Coeruleam, inde consiciunt ad albuginem oculorum tollendam. *Stercus* emolliat, maturat, anodynum est. Eapropter magni usus ad mitigandos dolores incantatione introdu-

Etos,

ctos, ad anthraces peſtilentiales maturandos, ad phlegmonem, v. g. gutturis ſive anginam curandam, ad inflammationes vulnerum arcendas. Quin & intrinſecus à nonnullis adhibetur in Angina, in febris ad paroxyſmos proſtigandos, in Epilepſia. Semen ſive Sperma, non modo comperimus per ſe à nonnullis ad Veneris ſcilicet ligaturam maleficam diſſolvendam adhiberi, ſed & Mumiæ magneticam inde fieri, quo amoris concilietur fervor. Sanguis recens adhuc & calide potus conferre dicitur ad Epilepſiam, ſi ſcilicet potum motus excipiat vehementior, curſusque celerior ad ſudoris uſque prorupcionem; hæmorrhagiam quamcunque ſedat. Quin & extrinſecus ſanguinis eruptioni medetur, & præcipuè narium hæmorrhagiæ. Calculus Tartarum ſive calculos in omnibus partibus ſolvit, & expelli facit, ideoque omnibus obſtructionibus ſubvenit. Sebros Præ cæteris ſudorem & urinam movet & peſti egregie reſiſtit. Burs. Membrana, quæ caput nonnullorum foetuum cingit, maximam vim habere dicitur adverſus colicum dolorem. Schrod.

SECTIO

SECTIO SECUNDA.

De Medicamentis simplicibus in Officinis usitatis, quæ ab humano corpore jam mortuo desumuntur.

Simplicia Officinalia ex Cadavere desumpta sunt Mumia; Substantia est resinosa, indurata, nigra, Splendens, saporis subacris subamaricantis, odoris fragrantis, communiterque quatuor denotat. 1. *Mumiam Arabum*, quæ est liquamen, sive liquor concretus exudans in sepulchro è cadaveribus Aloe, Myrrha Balsamoque conditis. Quæ si vera haberi potest, præ cæteris speciebus erit æstimanda. 2. *Mumiam Egyptiorum*, quæ est liquamen ex cadaveribus pissasphaltis conditis. 3. *Pissasphaltum* factitium, id est, mixtum Pici Bitumen, quod pro Mumia venditant. 4. *Cadaver* sub arena Solis æstu torrefactum, sed raro apud nos inveniuntur. *Curis*, *Pinguedo*, *Ossa*, *Cranium*, *Cor*. *Vires*. *Mumia* resolvit sanguinem coagulatum, conferreque dicitur purgationi capitis, punctiōni Lienis, tussi, inflationi corporis, mensibus obstructis, aliisque affectibus uterinis & sim. Extrinsecus adhibetur vulneribus consolidandis. *Curis*, commendatur in difficili partu & affectibus hystericis, in aridura & contractura articularum. *Pinguedo*, roborat, discutit,

cutit, mulcet dolores, remouet contracturas, cicatricum duritiem lenit, foveas post morbillas relictas explet. *Ossa*, exsiccant, discutiunt, attringunt, fluxus quoscunque sistunt, adeoque utiles sunt in Catarrho, fluxu mensem, Dysenteria, Lienteria; Insuper articulorum dolores compescunt. *Medula*, commendatur summe ad contracturas membrorum. *Cranium* ad capitis morbos conferre compertum est, & nominatim ad Epilepsiam, unde & varias passim compositiones Antepilepticas ingreditur. Laudatur autem precipue *Os triquetrum* temporum, cuius peculiare Epilepsie specificum. *Cor* Epilepsie medetur. *Schrod.*

Triquetrum in locis

Triquetrum in locis

APPEN.

APPENDIX

CONTINENS

ADDENDA

Propriis in locis Omissa.

Pag. 50. *Lin. ult. add.*

A. 1. **P** **L**umbum nigrum *Offic.* Nigrici Fa-
 bilis *Mer. Pis.* An Creta nigra
 mollis & dura argenteis maculis
 citens *Kramer.* Black Lead.

Invenitur in fodinis. Mollis est sed tamen consi-
 stentia, firmiora, laxis & splendens, non petrosa,
 in frusta variz magnitudinis divisa. *Vires.* Re-
 frigerat, siccatur, repellit. *Ufus* precip. adver-
 sus strumas, tumoresque frigidos & phlegma-
 ticos.

N.B. Optimum conficitur quæ invenitur in Anglia,
 quæ ex Hispania adfertur fragilis est, pessima quæ
 ex India Orientali advehitur.

Page 57. post line 13. add

A. 9. *Halcyonium* & *Spuma maris* Off. Froth
or Foam of the Sea. Oleosa quædam aut bitu-
minosa & tenuis substantia est maris superficiem in-
natans, verum undè ortum habeat mihi hæcenus
incognitum est. Nonnulli ab excrementis,
lacte seu spermate, piscium aliorumque ma-
rinorum Animalium partibus originem ejus dedu-
cunt: Alii ab aliis Animalibus quæ gelatinam
referunt Zoologis *Zophya* dictis: Alii à Sucis
plantarum marinarum: Alii denique, in quorum
sententiam maxime propendeo, mineralibus bitu-
minosis submarinis ortum suum debere arbitrantur,
effluviis maris æstu & agitatione in Spumam con-
versa.

Page 60, line 15, add

N.B. *Sal petra* prout frequenter ex India Orientali ad nos advehitur, coloris est canescentis, & in granula concretus *Sal Salis petra* dictus, in cuculis nostris in frequenti usu est. Qui in Anglia depuratus duum est generum, 1. In massas coactus, qui scilicet figuram irregulari Dolii lateribus adhaerescit. 2. Crystallizans, qui in dolii medio in crystallos ut vocant, figuram regularis condescit. Est autem uterque candidus.

Page 155. lin. 11. add

V. De Mercuriale.

Mercurialis nota sunt Folia in caule bina, ad-
versa; semina bina, vasculis inclusis; testicu-
los imitata. R. Synop. p. 29.

A. Mercurialis Offic. Schrad. mas & foemina
Ger. Park J. B. Alhona H. Ox. Testiculata sive
Mas sive Foemina Dioscoridis & Plin C. B. An-
nua glabra vulgaris R. Synop. French Mercury.
In hortis & incultis, estate floret. Usu. Folia.
Vires. Calfacit & siccat, abstergit, alvum mover,
bilem ac aquas purgat. Extrinsicus vulvæ adhi-
bita menses & secundinas trahit, tumores emollit,
creberrimus usus est in clysteribus. Schrad.

Page 154. lin. ult. add

1. Hispidula Offic. Schrad. Pilosella montana
hispida parvæ flore C. B. Montana parvæ flore
Park. Mountain Plant. Cat with a small
flower. In locis siccis & montium jugis. Maio
& Junio floret. Usu. Herba cum floribus. Vi-
res. Eandem vires obtinet, quam reliqua Pilo-
sellæ genera: peculiari tamen proprietate pulmo-
num exulcerationi conferre statuitur, & sanguinis
expuitioni. Schrad.

Page 162. lin. 13. add

2. Doronicum Germanicum Offic. Park. Ger-
manicum foliis semper ex adverso nascentibus, vil-
losis J. B. Plantaginis folio alterum C. B. Ca-
leandula alpina Ger. Arnica Schrad. German-
Leopards

Leopardsbane In montibus crescit. Estate floret. *Uss.* Planta. *Vires.* Calfacit & siccat, partium est tenuium, sudorifica & diuretica, nonnunquam & vomitoria, &c. *Sebr.*

Page 198. lin. 6. *adde,*

V. De *Petroselina montano.*

Folia Apii semine foliaceo à reliquis differt. *Oreoselinum* Offic. Ger. Mar. Umb. *Petroselinum montanum* *Sebr.* Apium montanum vulgatius *Park.* Montanum, folio simplici C. B. Montanum Dalechampii J. B. *Montanum* *Watt.* In locis montanis. *Uss.* Radix & Semen. *Vires.* Calfacit & siccat, alexipharmatum est, sudoriferum, diureticum, discutient. *Lilla* precip. in calculo renum & vesicæ, in Pesse, in fluxibus, in stranguria. *Sebr.*

Page 160. lin. ult. *adde,*

VIII. De *Balsamino.*

Nota sunt folia rotunda, capreolata, fructum verrucosum minimus per maturitatem pumiceus, semen nigrum.

Balsamina Offic. min Ger. *Park.* Rotundifolia repens seu mas C. B. Cucumeraria J. B. Cucum. pumiceus *Chen.* H. *Chen.* Momordica *Solms.* *Horn.* *Chen.* The *Spals* *Balsam* *Uss.* In hortis colitur. Angulo *Boerh.* *Uss.* Fructus *Vires.* Refrigerat primumque siccat, vulneraria est,

dolores ac praesentim hemorrhoidum mitigat. Ex-
trinsecus lauciata confert nervis; herniæ, ambustis,
Sec. Schrad.

Pag. 275. lin. 23. adde,

A. 2. Rhodia radix Offic. Ger. Park. C. B. J. B.
Telephium radice Rosam spirante majus Herm. Cat.
Rosenwort. In montosis. Vere floret. Usu. Ra-
dix tuberosa, fragilis foris fusca, intus albida,
odore & sapore roseo. Vires. Calfacit & siccat,
Cephalica est. Ulus præcip. in dolore capitis.
Schrad.

Pag. 299. lin. 13. adde,

A. 2. Rhaphanus Sylvestris Offic. Ger. Raph-
strum album articulatum Park. Flore albo, sili-
quâ articulata C. B. Flore albo striato; Sinapi al-
bum agreste Trago J. B. Raphanistrum flore albo
striato siliquâ articulata striatâ, minore H. Ox.
Armoracia Schrad. White flower'd Charlock,
or White-Radish. Inter segetes. Junio floret.
Usu. Radix. Vires. Calfacit & siccat, muc-
laginem tartaream incidit, attenuat, resolvit,
viscera aperit, diuretica, lithontripetica & antiscor-
butica est. Schrad.

Pag. 328. lin. ult. adde,

XVII. De Fumaria bulbosa.

Nora sunt flores Spicati ad Papilionaceas acco-
dantes, calcaribus retrorsum productis, quarum
medio circiter subo. pediculus inferitur, siliqua bi-
valves, folia dissecta aut pinnata. R. H. p. 974.

Fuma-

Fumaria bulbosa *Offic. Scrod.* Bulbosa radice cava major C. B. Bulbosa, radice cava, flore purpurascens & albo J. B. Tuberosa major, radice cava H. Ox. Radix cava major alba & purpurea Ger. Cava major flore albo & carneo Park. Great Hollow-root. Colitur in hortis. Aprilis floret. *Ufu.* Radix. *Vires.* Calfacit, siccatur, abstergit, subastringit, aperit. Epatica est, Uterina, Alexipharmaca, Adorifera, diuretica, & vulneraria. Ufus precip. in ciendis mensibus, lochiis, foetum mortuum expellit, Ictero medetur, sanguinem mundificat, adeoque & Scabiei succurrit. Extrinsecus commendatur quam maxime ad vulnera etiam inveterata, & fistulosa, utpote quae mundificat & consolidat; ad Scabiem, ad dolores podagricos (i. frigidis humoribus) ad sanguinem coagulatum in contusionibus, ad putredinem oris.

Scbrod. *Pag. 354. lin. 17. add.*

III. De Moly.

Eloribus speciosis ab Allio differt. *Victorialis* *Offic. Scrod.* Allium montanum latifolium maculatum C. B. Latifolium sive Victorialis Ger. Anguinum Park. Alpinum J. B. Spotted Ramsons. In alpihus. Junio floret. *Ufu.* Radix. *Vires.* Calfacit & siccatur, perinde ac Allium agreste, cui & in facultatibus aliis per omnia similis existit. *Scbrod.*

Pag. 364. lin. ult. adde,

**Pisces non aculeati tribus in dorso
pinis donati.**

IV. De *Afinis Antiquorum.*

O Nos *Offis*, sive *Afinis Antiquorum*
Dicitur *Alculus*, tenuis seu *Eglesi-*
nus *Gesad Rondel*, *Eglesi* vel
Eglesi in *Bellon*, *Tho* *Indoch*.
Usa. *Officula* è capite exempta *Pharmacopoliis*
nostris *Lapides Dentales* dicta fortè quod dentata
sint: Longa sunt & tenuia, colore albicante; ab
uno latere convexa, & velut caracteribus notata,
ab altero nonnihil concava, & striata marginibus
dentatis, colore exalbido. *Mues*. Viribus cum
Officulis capitum *Pereæ* & *Cyprini* piscium con-
venit, ad quos lectorem remitto.

N.B. *Officulum* hoc pp. *Dentabo* è *Pharmacopoliis*
nostris *Londonensibus* venditur.

FINIS.

**Catalogus Librorum Medicorum, qui prostant
Venalium apud Sam. Smish & Benj. Walford,
Londini, 1693.**

In Folio.

Hippocratis & Galeni Opera Gr. Lat. conjunctim edita per
Chartarium 13. tom. Paris.

—Opera Gr. Lat. cum Annotat. Forſi. Geneva. 1615.

Bodloo Anatomia humani Corporis cum 105 fig. illuſt. 1685.

Raii (Jo.) Hiſtoria Plantarum Generalis 2. vol. Londini. 1693.

Dicwerbroek Opera omnia Anatom. & Med. Ultrajecti. 1685.

Bibliotheca Anatomica 2. vol. cum figuris. Geneva. 1685.

Boneti (Theo.) Sepulchretum ſive Anatomia pract. 2. vol. Gen. 1679.

—Theſaurus medica practicus. 3. vol. Gen. 1692.

—Medicina Septentrionalis 2. vol. cum figuris. Id. 1685.

—Mercurius compitalicus ſive Index ex med. pract. Id. 1682.

Dioſcoridi Opera Gr. Lat. ex interpre. J. Saraceni. Gen.

Laurum Epistoſe Operum Galeni. Lugduni. 1643.

Theoph. Paraſceli Opera omnia 2. vol. 1658.

Riverii Opera omnia Medica. Gen. 1679.

Zacuti Luſitani Opera 2. vol. Lugduni. 1657.

Pala. Hiſdani Opera Med-Chirurg. cum ſeverino. 1682.

Sennerti Opera omnia 3. tom. in 1. vol. Lugd. 1666.

Aquaſcendens Opera Anatom. & Phyl. cum fig. 1687.

Malpighii Opera omnia. Londini. 1686.

Schenckii obſervationes Med. series. Libri vii. 1645.

Pharmacopœia Collegii Reg. Londini.

—Anguſtana Aucta & renovata

—Buxſienſis.

Zwelferi Animad. in Pharmacop. Auguſt 2. vol.

Piſonis & Margravii Hiſt. Indiæ cum fig. 1618.

Joſſioni Hiſt. Animalium 2. vol.

Charleton de differentiis Animalium. 1677.

Machiola in Dioſcoridem de plantis cum fig. 1674.

Breyſii Plantarum Exoticarum Centuria cum fig.

Horti Indiæ Malabarici tom. xi. cum fig. 1692.

Baſhini Hiſtoria Plantarum 3. vol. cum fig.

Menczeſſii Index Plantarum cum fig.

Rivieri ordo Plantarum cum figuris. 1691.

Chaberei Scirpium Scingraphia & Icones. 1678.

Ersmulleri Opera omnia 2. vol. 1688.

Hortiſii Opera omnia Medica.

Willughby Hiſt. Piſcium cum fig.

—Hiſt. Avium cum fig.

Forreſti

Libri Medici Quarto.

- Ferrati Opera omnia 2 vol.
 Ferrii Universa Medicina Anst. 1680.
 Lipenii Bibliotheca Medica. 1679.
 Placcenii Phytographia 2 vol. cum Rob fig. 1692.
 Roxanicum Anglicum, or the English Herbal, being a Collection of
 Plants, Trees, Shrubs and Herbs, with their uses in Physick.
 Sylvii (de le Boc) Opera omnia. 1682.
 Zeidlerii Anatomia humani Corporis. 1686.

Libri Medici Quarto.

- A**cta Eruditorum Lipsie ab An. 1682. ad An. 1693.
 The Philosophical Transactions, published by the Royal
 Society, in 8 vol. which are continued from Jan. 1693. and pub-
 lished monthly.
 Miscellanea curiosa medico-physica Anni XL 1692.
 Sylvi Opera Medica. Aug. 1680.
 Dicmerbroeck Anatomica.
 Tho. Willisi Opera omnia. Aug. 1682.
 — de Animæ Brutorum ora.
 Harderi Apiarium Observat. Med. 1687.
 Munnick Chirurgia. 1689.
 Dolai Encyclopaedia-Chirurgia. 1689.
 ——— Medica.
 Waltheri Sylva Medica opulentissima.
 Spindleri Observat. Med. 1691.
 Megny Zodiacus Medicæ Gallicus Anni 5. 1680.
 Forchlini Observationes phys. med. cum fig. 1697.
 Ang. Sals Opera Medico-Chymica. 1682.
 Swammerdam de Insectis, cum figuris.
 Castellii Lexicon Med. per J. Brunonem. 1682.
 Ruysschii Observat. anat. Chyrurg. cum fig. 1691.
 Cranen. præcis medica.
 — de Homine cum fig.
 Zwelferi Pharmacopœia Augustana.
 Pauli Quadripartitum Botanicum.
 Bartholini Acta Medica 5 vol. cum fig.
 Borrelli de motu Animalium cum fig.
 Quercitani Pharmacopœia rediviva. 1679.
 Westfali Cicuta aquatica. 1679.
 Castro de morbis mulierum.
 Barneri Thesaurus Med. pract.
 Joëli Opera Med.
 Verney de Organo Auditus cum fig.
 Charus Pharmacopœia Galen. Chym.
 Bouthini pinax Theatri Botan. cum prodromo.
 Cleger Specimina Medicinæ Sinica. 1692.

H. Elvigh.

Libri Medici 8° & 12°.

- Melvighii Observat. Phys. Med.
 Coberi Observationes Med.
 Broeckhuijsen Rationes Phys. Med.
 Cardiacis Officina Secretaria.
 Hostii Heruicae Medicina.
 * Mauriceau de morbis mulierum pregnant.
 Vander Linden de scriptis Medicis. 1686.
 Bellinus de Urinis & Pulsibus, Febribus, &c. 1683.
 Langii Opera Medica. 1688.
 Jo. Michaelis Opera Medica Chyrurg. 1688.
 Peyerus de Ruminantibus cum fig.

Libri Medici 8° & 12°.

- A** Menni praxis Vulperrum Lethal. 1690.
 Abercromby de Luc Venereis & Pulsibus.
 Bartholini Anatomis cum fig.
 Briggs Ophthalmographia & de Visione.
 Blandardi Lexicon Med. Edit. Secunda. 1690.
 — Anatomia reformata cum fig. 1688.
 — Praxis Medicæ Idea nova 1685.
 — Anatomia Practica, 12°.
 Bohm de Resuscitatione Vulperrum. 1689.
 Blasii Medicina Curatoria. 1680.
 — Anatomia hominis.
 Bausonius de consensu partium.
 Borelli Observat. Med.
 Baranicum Montpelienſe.
 Bocheri physica subterranea.
 Berneri Chymica Philosophica. 1689.
 Brouelli praxis Med.
 Burnettii Theſaurus Med. 2 vol. 12°.
 Bayle opuscula Med. 12°.
 Collaſtanca Chyr. Leidens. 1698.
 Cole de febribus intermittens. 1693.
 Cheneau Observat. Med.
 Carr Epistole Medicinales. 1691.
 Charleton de Causis Crimenicis.
 — de ſortuto.
 — Occurſus Animalis 12°.
 Celsus de Medicina 12°. 1686.
 Dickinson de quinciesſentia Philoa. 1689.
 Doucker de febribus Perichialibus. 1688.
 Engleſius de Scorbuto.
 Franchimour Lectionis Med.
 De Graaf Opera omnia. 1678.
 Godardus de Inſectis 8°.

Grinb.

Libri Medici 8° 117.

- Grimeb. compend. Med. Chym. 1682.
 Gockelii concilia Medica 89.
 Goodfhalke de Officiis Generali. 1691.
 Glisson opuscula Med. 3 vol. 12°.
 Hippocrati Opera Gr. Lat. 3 vol. Vr. Linden. 1688.
 Hoffmann de Acidis & Viscis. 8°. 1689.
 Hartmanni praxi Chymica. 8°. 1689.
 Hermann Horn. Leyd. 8°. 1689.
 Harvæus de Motu Cordis. 12°.
 — De Generacione Animal. 12°.
 Helmont Fundamenta Medicinæ. 12°.
 Jones de febribus intermittentibus.
 Jonstoni Lexicon Chymicum.
 Juncken praxi Med. 1679.
 Lyseri Cultus Anatomicus.
 Love Morley de Morbo Epidem.
 Langwerde de Molis Uteri.
 Le Mort Pharmacia & Chymia.
 Lister de Foricibus.
 — In Gooductum de Insectis.
 Lowerde Corde & motu Sanguinis.
 Lessii Concilia Medica.
 Minichtr Armament Med. Chym. 1671.
 Moekren Observat. Med. Chyrurg.
 Mayerne de Arthritidi.
 — Praxis in morbis internis.
 Morron de Phisyis.
 — De Febribus.
 Merret pinax Britan.
 Needham de formatu fœtu.
 Nuck Sciatographia, & Adicographia. 1682.
 — Operationes Chyrurgæ. 1683.
 Pior de Origine fontium.
 Pechlinus de purgationibus cum fig.
 Pharmacopœia Leoverdiensis. 12°. 1692.
 — Persica.
 Rati Hist. Quadrupedum. 1691.
 Walchiner praxi Med. 1691.
 — Institutiones Med. 1691.
 Sculteri Armament Chyrurg. cum Append.
 Schellancer de Auditu cum fig.
 Secreta de febribus malignis.
 Sulperii Observat. Med. Chyr. 3 vol.
 Tulpæ Observat. Med. Chyrurg.
 Thestrum Chymicum 6 vol.
 Vieussens Neurographia cum fig.
 Verscher Observat. Medicinæ.

